

नालन्दा-देवनागरी-पालि-गन्थमालाय

सुत्तपिटके  
खुदकनिकाये

# अपदान (२)-बुद्धवंस- चरियापिटकपालि

पधानससोधको  
भिक्षु जगदीसकस्सपो



बिहारराजकीयेन पालिपकासनमण्डलेन  
पकासिता

बु०२५०३

१९५६

वि०२०१६



THE  
APADĀNA (II)-BUDDHAVAMSA-  
CARIYĀPIṬAKA  
[ KHUDDAKANIKĀYA, Vol. VII. ]

*General Editor*  
BHIKKHU J KASHYAP



PĀLI PUBLICATION BOARD  
(BIHAR GOVERNMENT)

B. E. 2503

V. E. 2016

1959





## GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hīnayāna, the Pāli, or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death?" Nijnzky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote: "The whole life of my wife and all of mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *tr̥snā* or *tanhā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffer-

ing When the Upanisads declare, "That thou art", *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed, but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen, it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramanis or prohibitions or abstinences called *daśaśīla* or *daśaśīksāpada* which the novices in the Path of Buddhism utter are given in these words: "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver." The first five are the Buddhist *pañcaśīla*.

Pānātipātā veramanī sikkhāpadam samādiyāmi

Adinnādānā veramanī sikkhāpadam samādiyāmi

Kāmesu micchācārā veramanī sikkhāpadam samādiyāmi

Musāvādā veramanī sikkhāpadam samādiyāmi

Surā-merayamajja-pamādatthānā

veramanī sikkhāpadam samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves, the outer conflicts between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's *pañcaśīla* we will develop patience, courage, love

and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

*Nirvāṇam paramam sukham*. Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being, the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *samsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows:

“When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation. And I came to know . “Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself.” Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa, the Government of India decided to publish

standard versions in Devanāgarī script of the complete Pāli and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S Radhakrishnan

## INTRODUCTION

The Apadāna is a collection of the previous life-stories of the Buddha, Solitary Buddha, the Chief Disciples, and many other Arahants. The chief concluding stress being to show that even the smallest meritorious act has the potentiality to give great results even after aeons. Due to the mythological nature of these, scholars are of opinion that the compilation of this book represent a date much later than that of any other. All the Apadānas are in *Gāthās*, stanzas, put in the mouth of the saints themselves, with the note at the end—"thus the Venerable spoke the above stanzas."

The main book of the Apadāna consists of two parts—relating to the male and female saints. We have followed the suggestion of the Burmese Chatthasanagāyana in distributing the contents of the book in the two volumes, and including the Buddhavamsa and the Cariyāpitaka in the second.

The Buddhavamsa gives an account of the previous Buddhas with whom the Bodhisatta had come in contact and about whom they had made the prediction that he would attain Perfect Enlightenment. It is interesting to note that the Jain mythology also gives a similar account of the previous Tirthankaras. It is interesting all the more that even the number of the previous Buddhas and previous Tirthankaras are not very different.

The Cariyāpitaka is series of matrical narrations, put in the mouth of the Buddha himself giving accounts of his previous lives, taken from the Jātakas, showing how he had fulfilled the ten *Pāramitās* for the attainment of Buddhahood.

As these two volumes are completely in *Gāthās*, they provide rich materials for studies in old Pāli prosody.

As regards the principles of editing we have tried our best to observe the same as adopted in the previous volumes.

This presents a co-ordinated edition in Devanāgarī of the seventh Volume of the Khuddaka Nikāya, the Apadāna (II), Buddhavamsa & Cariyāpitaka based on the following Versions of the text:—

**The Apadāna II**—Burmese—Chatthasangāyana publication, 1956, Siamese—Mahāmakuta Government publication, 1926 and Sinhalese, edited by Bhikkhu A. P. Buddhadatta Mahāthera, 1930.

**The Buddhavaṃsa-Cariyāpiṭaka**—Burmese—Chatthasangāyana publication, 1956, Siamese—Mahāmakuta Government publication, 1926 and Roman, edited by Rev. Richard Morris (P. T. S. 1882)

\*\*

\*\*

\*\*

Our learned Editor, Shri Birbal Sharma, M. A., Bhikkhu Kumar Kassapa and Shri Paraspati Nath Sinha, M. A. have made the final revision of the press copy and have supervised the printing of the same

Vārāṇasī  
21.11.59

Bhikkhu J. Kashyap

## आमुख

प्रस्तुत ग्रन्थ मे बुद्ध, प्रत्येक बुद्ध, प्रमुख शिष्य तथा अनेकानेक अर्हंतों के पूर्व जन्म की कथाये है । ये कथाये पूर्णतः गाथाबद्ध हैं, जो उन सन्तों के अपने मुँह से कहाई गई है । प्रत्येक के अन्त मे यह आता है कि —“इस प्रकार आयुष्मान् ने यह गाथाये कही ।”

अपदान के दो मुख्य भाग हैं—पुरुष सन्तो से सम्बन्धित और स्त्री सन्तो से । यदि पूरा ग्रन्थ एक ही जिल्द मे छापा जाता, तो इसका आकार अपेक्षाकृत बड़ा हो जाता । अतः हमने, बर्मी, छट्ट-सङ्गायन के विभाजन के अनुसार, इसे दो जिल्दों मे बाँट दिया है । और, दूसरे मे बुद्ध-वश और चरियापिटक को भी सम्मिलित कर लिया है ।

बुद्धवश मे पूर्व बुद्धों का उल्लेख है, जिनसे बोधिसत्व का साक्षात्कार हुआ था, जिन्होंने यह भविष्यत् वाणी की थी कि—“यह सम्यक् सम्बुद्धत्व का लाभ करेगा ।” यह ध्यान देने योग्य बात है कि जैन परम्परा मे भी इसी प्रकार पूर्व तीर्थङ्करों का उल्लेख मिलता है, और यह भी कि उनकी सख्या समान ही है ।

चरियापिटक गाथाबद्ध एक छोटा ग्रन्थ है । इसमे जातक के अनुसार बुद्ध के पूर्व जन्मों की कथाये वर्णित हैं, जो बुद्ध के अपने मुँह से कहाई गई है, और जो यह दिखाती है कि बुद्धत्वलाभ करने के उद्देश्य से बोधिसत्व ने पारमिताओं के पालन मे कैसे महान प्रयत्न किये ।

प्राचीन पालि छन्द के अध्ययन करने के लिए इन ग्रन्थों का बड़ा उपयोग है ।

इनके सम्पादन मे हमने वे ही सिद्धान्त स्वीकार किये हैं जो इस माला के पूर्व ग्रन्थों मे अपनाये गये हैं ।

प्रस्तुत ग्रन्थ खुद्दकनिकाय के अपदान (२), बुद्धवश और चरियापिटक का नया देवनागरी संस्करण है । यह संस्करण निम्नलिखित ग्रन्थों के आधार पर तैयार किया गया है—

**अपदान (२)** —बर्मी-संस्करण, छट्ट-सङ्गायन प्रकाशन (१९५६), स्यामी-संस्करण, महामकुट राजकीय प्रकाशन (१९२६) और सिंहली-संस्करण, भिक्षु ए० पी० बुद्धदत्त महाथेर द्वारा सम्पादित (१९३०) ।

**बुद्धवंश-चरियापिटक** —बर्मी-संस्करण, छट्ट-सङ्गायन प्रकाशन (१९५६), स्यामी-संस्करण, महामकुट राजकीय प्रकाशन (१९२६) तथा रोमन-संस्करण, श्री रिचार्ड मोरिस द्वारा सम्पादित (पालि टेक्स्ट सोसायटी, १८८२) ।

\* \*

\* \*

\* \*

हमारे विद्वान् सम्पादक, श्री बीरबल शर्मा, एम० ए०, तथा भिक्षु कुमार कस्तप और श्री पारसपति नाथ सिंह, एम० ए० ने पाण्डुलिपि का अन्तिम संशोधन कर अवधि के भीतर छपाई का कार्य पूरा किया है ।

वाराणसी

भिक्षु जगदीश काश्यप

२१.११.५६

# THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHARACTERS

---

## VOWELS

अ a      आ ā      इ i      ई ī      उ u      ऊ ū      ए e      ओ o

---

## CONSONANTS WITH VOWEL “A”

क ka	ख kha	ग ga	घ gha	ङ na
च ca	छ cha	ज ja	झ, ञ jha	ञ ña
ट ta	ठ tha	ड ḍa	ढ dha	ण na
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma
य ya	र ra	ल la	व va	स sa
		ह ha	ळ la	अ am

---



## VOWELS IN COMBINATION

क ka का kâ कि ki की kī कु ku कू kū के ke को ko  
 ख kha खा khā खि khī खी khī खु khu खू khū खे khe खो kho

## CONJUNCT—CONSONANTS

क्क kka	ञ्च ñca	द्व dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्छ ñcha	ध्व dhva	म्भ mbha
क्य kya	ञ्ज ñja	ध्व dhva	म्म mma
क्रि kri	ञ्झ, ञ्झ ñjha	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट्ट tta	न्त्व ntva	म्ह mha
क्व kva	ट्ठ, ट्ठ tṭha	न्थ nthā	य्य yya
य khya	ड्ड, ड्ड ḍḍa	न्द nda	य्ह yha
ख्व khva	ड्ड, ड्ड ddha	न्द्र ndra	ल्ल lla
ग्ग gga	ण्ट ṇṭa	न्ध ndha	ल्य lya
ग्घ gggha	ण्ठ ṇṭha	न्न nna	ल्ह lha
ग्य gya	ण्ड ṇḍa	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण्ण nna	न्ह nha	स्त sta
ङ्क ñka	ण्ह ñha	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्ख ñkha	त्त tta	प्फ ppha	स्न sna
ङ्ग, ङ्ग ñga	त्थ ttha	प्य pya	स्य sya
ङ्घ ñgha	त्व tva	प्ल pla	स्स ssa
च्च cca	त्य tya	ब्व bba	स्म sma
च्छ ccha	त्र tra	ब्भ bbha	स्व sva
ज्ज jja	द्द, द्द dda	ब्य bya	ह्य hma
ज्झ, ञ्झ jjha	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्ण ñña	द्य dya	म्प mpa	ळ्ह lha
ञ्ह ñha	द्र dra	म्फ mpha	

ॠ=ā; ॡ=i; ॢ=i; ॣ=u; ।=ū; ॥=e; ०=0  
 १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ ०  
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0



# थेरापदानपालि

(दुतियो भागो)

## सूची

	पिट्ठङ्का		पिट्ठङ्का
<b>४३. सक्सम्मज्जकवग्गो</b>		६ कलम्बदायकत्थेरअपदान	२१
१. सक्सम्मज्जकत्थेरअपदानं	३	७ अम्बाटकदायकत्थेर-	
२. एकदुस्सदायकत्थेरअपदान	४	अपदान	२१
३. एकासनदायकत्थेरअपदानं	६	८ हरीतकदायकत्थेरअपदानं	२२
४. सत्तकदम्बपुप्फियत्थेर-		९ अम्बपिण्डियत्थेरअपदानं	२३
अपदानं	८	१०. अम्बफलियत्थेरअपदानं	२३
५. कोरण्डपुप्फियत्थेरअपदानं	८	तस्सुदान	२४
६. घतमण्डदायकत्थेरअपदानं	९	<b>४५. विभीतकवग्गो</b>	
७. एकधम्मस्सवनियत्थेर-		१. विभीतकमिञ्जियत्थेर-	
अपदानं	१०	अपदान	२५
८. सुचिन्तितत्थेरअपदानं	११	२. कोलदायकत्थेरअपदानं	२५
९. सोवण्णकिङ्कणियत्थेर-		३. बिल्लियत्थेरअपदान	२६
अपदानं	१४	४. भल्लातदायकत्थेरअपदान	२६
१०. सोण्णकोन्तरिकत्थेर-		५. उत्तलिपुप्फियत्थेरअपदान	२७
अपदानं	१५	६. अम्बाटकियत्थेरअपदानं	२८
तस्सुदान	१६	७. सीहासनिकत्थेरअपदान	२८
<b>४४. एकविहारिवग्गो</b>		८. पादपीठियत्थेरअपदान	२९
१. एकविहारिकत्थेरअपदान	१७	९. वेदिकारकत्थेरअपदान	३०
२. एकसङ्खियत्थेरअपदानं	१८	१०. बोधिघरदायकत्थेर-	
३. पाटिहीरसञ्जकत्थेर-		अपदान	३०
अपदान	१९	तस्सुदान	३१
४. ज्ञाणत्थविकत्थेरअपदान	२०	<b>४६. जगतिदायकवग्गो</b>	
५. उच्छुखण्डिकत्थेरअपदान	२०	१. जगतिदायकत्थेरअपदानं	३२

पिठुङ्का

२ मोरहृत्थियत्थेरअपदान	३२
३ सीहासनबीजियत्थेर-	
अपदान	३३
४ तिणुक्कधारियत्थेर-	
अपदान	३३
५ अक्कमनदायकत्थेर-	
अपदान	३४
६ वनकोरण्डियत्थेरअपदान	३४
७ एकच्छत्तियत्थेरअपदान	३५
८ जातिपुप्फियत्थेरअपदान	३६
९ पट्टिपुप्फियत्थेरअपदानं	३६
१० गन्धपूजकत्थेरअपदान	३७
तस्सुद्धान	३७

## ४७. सालकुसुमियवगो

१ सालकुसुमियत्थेरअपदान	३८
२ चितकपूजकत्थेरअपदानं	३८
३ चितकनिब्बापकत्थेर-	
अपदान	३९
४ सेतुदायकत्थेरअपदानं	३९
५ सुमनतालवण्टियत्थेर-	
अपदान	३९
६ अवटफलियत्थेरअपदानं	४०
७ लबुजफलदायकत्थेर-	
अपदानं	४०
८ पिलक्खफलदायकत्थेर-	
अपदानं	४१
९ सयपटिभानियत्थेर-	
अपदानं	४१
१०. निमित्तव्याकरणीयत्थेर-	
अपदानं	४२
तस्सुद्धानं	४४

पिठुङ्का

## ४८. नळमालिवगो

१ नळमालियत्थेरअपदान	४५
२ मणिपूजकत्थेरअपदान	४५
३ उक्कासतिकत्थेरअपदानं	४७
४ सुमनबीजनियत्थेरअपदान	४८
५ कुम्मासदायकत्थेरअपदानं	४९
६ कुसट्टुकायकत्थेरअपदान	४९
७ गिरिपुत्तागियत्थेरअपदान	४९
८ वल्लिकारफलदायकत्थेर-	
अपदान	५०
९ पानधिदायकत्थेरअपदान	५०
१०. पुलिनचङ्कमियत्थेरअपदानं	५२
तस्सुद्धान	५२

## ४९. पंसुकूलवगो

१ पंसुकूलसञ्जाकत्थेर-	
अपदानं	५३
२ बुद्धसञ्जाकत्थेरअपदान	५३
३ भिसदायकत्थेरअपदान	५५
४ ज्ञाणथविकत्थेरअपदान	५६
५ चन्दनमालियत्थेरअपदानं	५९
६ धातुपूजकत्थेरअपदानं	६१
७ पुलिनुप्पादकत्थेरअपदान	६२
८ तरणियत्थेरअपदान	६४
९ धम्मखेचियत्थेरअपदानं	६६
१०. सालमण्डपियत्थेरअपदान	६८
तस्सुद्धान	७०

## ५०. किङ्कणिपुप्फवगो

१ तिकिङ्कणिपुप्फियत्थेर-	
अपदान	७१
२ पंसुकूलपूजकत्थेरअपदानं	७१
३ कोरण्डपुप्फियत्थेरअपदान	७२

	पिठुङ्गा
४ किंसुकपुष्पियत्थेरअपदानं	७३
५. उपड्डुस्सदायकत्थेर-	
अपदानं	७३
६ घतमण्डदायकत्थेरअपदानं	७४
७. उदकदायकत्थेरअपदान	७५
८. पुलिनथूपियत्थेरअपदानं	७५
९ नळकुटिदायकत्थेरअपदान	७८
१०. पियालफलदायकत्थेर-	
अपदान	७९
तस्सुद्धान	७९
अथ वग्गुद्धान	८०
<b>५१. कणिकारवग्गो</b>	
१ तिकणिकारपुष्पियत्थेर-	
अपदानं	८१
२ एकपत्तदायकत्थेरअपदान	८४
३. कासुमारफलियत्थेर-	
अपदानं	८५
४. अवटफलियत्थेरअपदानं	८५
५. पादफलियत्थेरअपदान	८६
६ मातुलुङ्गफलदायकत्थेर-	
अपदानं	८६
७ अजेलिफलदायकत्थेर-	
अपदानं	८६
८ अमोदफलियत्थेरअपदानं	८७
९ तालफलदायकत्थेर-	
अपदानं	८७
१० नाळिकेरफलदायकत्थेर-	
अपदानं	८८
तस्सुद्धान	८९
<b>५२. फलदायकवग्गो</b>	
१ कुरञ्चियफलदायकत्थेर-	
अपदानं	९०

	पिठुङ्गा
२. कपित्थफलदायकत्थेर-	
अपदानं	९०
३ कोसम्बफलियत्थेर-	
अपदान	९१
४ केतकपुष्पियत्थेरअपदानं	९१
५ नागपुष्पियत्थेरअपदान	९२
६ अज्जुनपुष्पियत्थेरअपदान	९२
७ कुटजपुष्पियत्थेरअपदान	९३
८ घोससञ्जाकत्थेरअपदान	९३
९ सब्बफलदायकत्थेर-	
अपदान	९४
१० पदुमधारिकत्थेरअपदानं	९६
तस्सुद्धान	९६
<b>५३. तिणदायकवग्गो</b>	
१. तिणमट्टिदायकत्थेर-	
अपदान	९७
२. मञ्चदायकत्थेरअपदान	९८
३ सरणगमनियत्थेरअपदान	९८
४ अब्भञ्जनदायकत्थेर-	
अपदान	९९
५ सुपटदायकत्थेरअपदान	९९
६ दण्डदायकत्थेरअपदान	१००
७ गिरिनेलपूजकत्थेर-	
अपदान	१००
८. बोधिसम्मज्जकत्थेर-	
अपदान	१०१
९ आमण्डफलदायकत्थेर-	
अपदान	१०३
१० सुगन्धत्थेरअपदान	१०३
तस्सुद्धानं	१०७

पिड्डङ्का	पिड्डङ्का
५४. कच्चायनवगो	
१. महाकच्चायनत्थेर- अपदान १०८	६ काळुदायित्थेरअपदानं १५१
२. वक्कलित्थेरअपदान ११०	७ अभयत्थेरअपदान १५३
३. महाकप्पित्थेरअपदानं ११३	८ लोमसकङ्गित्थेर- अपदानं १५६
४. दब्बमल्लपुत्तत्थेरअपदानं ११६	९. वनवच्छत्थेरअपदानं १५८
५. कुमारकस्सपत्थेरअपदानं १२०	१०. चूलसुगन्धत्थेरअपदानं १५९
६. बाहियत्थेरअपदान १२२	तस्सुदान १६२
७. महाकोट्टिकत्थेरअपदान १२६	अथ वग्गुदान १६३
८ उरुवेळकस्सपत्थेर- अपदान १२८	५६ यसवगो
९. राधत्थेरअपदान १३२	१. यसत्थेरअपदानं १६४
१०. मोघराजत्थेरअपदानं १३४	२. नदीकस्सपत्थेरअपदानं १६६
तस्सुदान १३७	३. गयाकस्सपत्थेरअपदानं १६६
५५. भद्दियवगो	४. किमिलत्थेरअपदानं १६७
१. लकुण्डभद्दियत्थेरअपदान १३८	५. वज्जीपुत्तत्थेरअपदानं १६७
२. कङ्खारेवत्थेरअपदान १४०	६. उत्तरत्थेरअपदानं १६८
३. सीवलित्थेरअपदान १४२	७. अपरउत्तरत्थेरअपदानं १७१
४. वङ्गीसत्थेरअपदान १४५	८. भद्दजित्थेरअपदानं १७१
५. नन्दकत्थेरअपदानं १४९	९. सिक्कत्थेरअपदान १७२
	१०. उपवानत्थेरअपदानं १७३
	११. रट्टपालत्थेरअपदानं १७७
	तस्सुदान १७८

### थेरीअपदानपालि

#### १ सुमेधावगो

- १ सुमेधाथेरीअपदानं १८१
- २ मेखलादायिकाथेरी-  
अपदान १८३
- ३ मण्डपदायिकाथेरी-  
अपदानं १८३
- ४ सङ्कमनत्थाथेरीअपदान १८४

- ५ नळमालिकाथेरीअपदानं १८४
६. एकपिण्डपातदायिका-  
थेरीअपदानं १८५
७. कटच्छुभिक्षादायिका-  
थेरीअपदानं १८६
- ८ सत्तुप्पलमालिकाथेरी-  
अपदानं १८७

	पिड्डा
६. पञ्चदीपिकाथेरी-	
अपदान	१८८
१०. उदकदायिकाथेरी-	
अपदान	१६०
तस्सुद्धान	१६२
२. एकूपोसथिकवग्गो	
१. एकूपोसथिकाथेरी-	
अपदानं	१६३
२. सळलपुप्फिकाथेरी-	
अपदानं	१६४
३. मोदकदायिकाथेरी-	
अपदानं	१६५
४. एकासनदायिकाथेरी-	
अपदानं	१६५
५. पञ्चदीपदायिकाथेरी-	
अपदान	१६७
६. नळमालिकाथेरीअपदान	१६६
७. महापजापतिगोतमीथेरी-	
अपदान	२००
८. खेमाथेरीअपदान	२१६
९. उप्पलवण्णाथेरीअपदान	२२३
१०. पटाचाराथेरीअपदान	२३०
तस्सुद्धान	२३४
३. कुण्डलकेसीवग्गो	
१. कुण्डलकेसाथेरीअपदान	२३५
२. किंसागोतमीथेरीअपदान	२३६
३. धम्मदिन्नाथेरीअपदान	२४२
४. सकुलाथेरीअपदानं	२४५

	पिड्डा
५. नन्दाथेरीअपदान	२४८
६. सोणाथेरीअपदान	२५२
७. भट्टकापिलानीथेरी-	
अपदान	२५४
८. यसोधराथेरीअपदान	२५६
९. यसोधरापमुखदसभिक्षुनी-	
सहस्सअपदान	२६७
१०. यसोधरापमुखअट्टारस-	
भिक्षुनीसहस्सअपदान	२६८
तस्सुद्धानं	२७३
४. खत्तियावग्गो	
१. यसवतीपमुखभिक्षुनी-	
सहस्सअपदानं	२७४
२. चतुरासीतिभिक्षुनी-	
सहस्सअपदान	२७५
३. उप्पलदायिकाथेरी-	
अपदान	२७८
४. सिङ्गालमातुथेरी-	
अपदानं	२८०
५. सुक्काथेरीअपदान	२८३
६. अभिरूपनन्दाथेरी-	
अपदान	२८५
७. अड्डकासिथरीअपदान	२८७
८. पुण्णिकाथेरीअपदान	२८८
९. अम्बपालिथेरीअपदान	२९०
१०. पेसलाथेरीअपदानं	२९१
तस्सुद्धान	२९२
अथ वग्गुद्धान	२९३

## बुद्धवंसपालि

	पिट्ठङ्का		पिट्ठङ्का
१. रतनचङ्कमनकण्डं	२६७	१६. अत्थदस्सीबुद्धवंसो	३५२
२. सुमेधपत्थनाकथा	३०५	१७. धम्मदस्सीबुद्धवंसो	३५४
३. दीपङ्करबुद्धवंसो	३१६	१८. सिद्धत्थबुद्धवंसो	३५६
४. कोण्डञ्जबुद्धवंसो	३२२	१९. तिस्सबुद्धवंसो	३५८
५. मङ्गलबुद्धवंसो	३२५	२०. फुस्सबुद्धवंसो	३६०
६. सुमनबुद्धवंसो	३२८	२१. विपस्सीबुद्धवंसो	३६३
७. रेवतबुद्धवंसो	३३०	२२. सिखीबुद्धवंसो	३६६
८. सोभितबुद्धवंसो	३३३	२३. वेस्सभूबुद्धवंसो	३६८
९. अनोमदस्सीबुद्धवंसो	३३५	२४. ककुसन्धबुद्धवंसो	३७०
१०. पदुमबुद्धवंसो	३३७	२५. कोणागमनबुद्धवंसो	३७३
११. नारदबुद्धवंसो	३४०	२६. कस्सपबुद्धवंसो	३७५
१२. पदुमुत्तरबुद्धवंसो	३४२	२७. गोतमबुद्धवंसो	३७६
१३. सुमेधबुद्धवंसो	३४५	२८. बुद्धपकिण्णककण्ड	३८१
१४. सुजातबुद्धवंसो	३४७	२९. धातुभाजनीयकथा	३८३
१५. पियदस्सीबुद्धवंसो	३५०		

-०-

## चरियापिटकपालि

१. अकित्तिवग्गो		२. हत्थिनागवग्गो	
१. अकित्तिचरिया	३८७	१. मातुपोसकचरिया	४००
२. सङ्खचरिया	३८८	२. भूरिदत्तचरिया	४०१
३. कुरुराजचरिया	३८८	३. चम्पेय्यनागचरिया	४०१
४. महासुदस्सनचरिया	३८९	४. चूळबोधिचरिया	४०२
५. महागोविन्दचरिया	३९०	५. महिसराजचरिया	४०३
६. निमिराजचरिया	३९०	६. रुहराजचरिया	४०४
७. चन्दकुमारचरिया	३९१	७. मातङ्गचरिया	४०५
८. सिविराजचरिया	३९१	८. धम्मदेवपुत्तचरिया	४०५
९. वेस्सन्तरचरिया	३९२	९. अलीनसत्थुचरिया	४०६
१०. ससपण्डितचरिया	३९७	१०. सङ्खपालचरिया	४०७
तस्सुद्दानं	३९९	तस्सुद्दानं	४०८



३. युधञ्जयवग्गो	पिट्ठङ्का	८. सच्चतापसचरिया	पिट्ठङ्का
१. युधञ्जयचरिया	४०६	९. वट्टपोतकचरिया	४१५
२. सोमनस्सचरिया	४०६	१०. मच्छराजचरिया	४१६
३. अयोधरचरिया	४११	११. कण्हदीपायनचरिया	४१७
४. भिसचरिया	४११	१२. सुतसोमचरिया	४१८
५. सोणपण्डितचरिया	४१२	१३. सुवण्णसामचरिया	४१८
६. तेमियचरिया	४१३	१४. एकराजचरिया	४१९
७. कपिराजचरिया	४१४	१५. महालोमहंसचरिया	४१९
		तस्सुदान	४२०



सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये

# थेरापदानं

( दुत्तियो भागो )



## थेरापदानपालि

(द्वितीयो भागो)

### ४३. सर्किसम्मज्जकवग्गो

#### १ सर्किसम्मज्जकत्थेरअपदानं

- १ “विपस्सिनो भगवतो, पाटलि बोधिमुत्तम ।  
दिस्वा व त पादपग्ग, तत्थ चित्त पसादयि ॥ B vol II,1
- २ “सम्मज्जनि गहेत्वान, बोधि सम्मज्जि तावदे ।  
सम्मज्जित्वान त बोधि, अवन्दि पाटलि अह ॥
३. “तत्थ चित्त पसादेत्वा, सिरे कत्वान अञ्जलि ।  
नमस्समानो त बोधि, गच्छि<sup>१</sup> पटिकुटि<sup>१</sup> अह ॥ 5
- ४ “तादिमग्गेन<sup>२</sup> गच्छामि, सरन्तो बोधिमुत्तम ।  
अजगरो म पीळेसि<sup>३</sup>, घोररूपो महब्बलो ॥
- ५ “आसन्ने मे कत कम्म, फलेन तोसयी मम ।  
कळेवर मे गिलति, देवलोके रमामह ॥ 10
- ६ “अनाविल मम चित्त, विसुद्ध पण्डर सदा ।  
सोकसल्ल न जानामि, चित्तसन्तापन मम ॥
७. “कुट्टु गण्डो किलासो च, अपमारो वितच्छिका ।  
दद्दु कण्डु<sup>४</sup> च मे नत्थि, फल सम्मज्जनायिद<sup>५</sup> ॥
- ८ “सोको च परिदेवो<sup>६</sup> च, हृदये मे न विज्जति ।  
अभन्तं उजुक चित्त, फल सम्मज्जनायिद ॥ 15 B. 2
- ९ “समाधीसु<sup>७</sup> न मज्जामि<sup>८</sup>, विसद<sup>९</sup> होति मानस ।  
य य समाधिमिच्छामि, सो सो सम्पज्जते मम ॥

१-१ गच्छि पटिकुटी - सी० । २ चारिमग्गेन - सी०, स्या० । ३ पीळेति -  
स्या० । ४ सम्मज्जने इद - सी० । ५ परिळाहो - स्या० । ६-६ समाधीसु न मज्जामि -  
सी०, समाधि पुन मज्जामि - स्या० । ७ विसुद्ध - स्या० ।

१०. “रजनीये न रज्जामि, अथो दुस्सनियेसु<sup>१</sup> च ।  
मोहनीये न मुग्गहामि, फल सम्मज्जनायिद ॥
११. “एकनवुत्तितो<sup>२</sup> कप्पे, य कम्ममकारि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फल सम्मज्जनायिद ॥
- १२ “किलेसा ज्ञापिता मग्गह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- १३ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- १४ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छळभिञ्ज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सकिसम्मज्जको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

## २ एकदुस्सदायकत्थेरअपदानं

- १५ “नगरे हसवतिया, अहोसि तिणहारको ।  
तिणहारेन जीवामि, तेन पोसेमि दारके ॥
- १६ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।  
तमन्धकार नासेत्वा, उप्पज्जि लोकनायको ॥
- १७ “सके घरे निसीदित्वा, एव चिन्तेसि तावदे ।  
‘बुद्धो लोके समुप्पन्नो, देय्यधम्मो न विज्जति ॥
- १८ ‘इद मे साटक एक, नत्थि मे कोचि दायको ।  
‘दुक्खो निरयसम्फस्सो, रोपयिस्सामि दक्खिण’ ॥
- १९ “एवाह चिन्तयित्वान, सक चित्त पसादयि ।  
एकं दुस्स गहेत्वान, बुद्धसेट्ठस्सदासह ॥
२०. “एकं दुस्स ददित्वान, उक्कुट्ठि सम्पवत्तयि ।  
‘यदि बुद्धो तुव वीर, तारेहि म महामुनि’ ॥
- २१ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।  
मम दान पकित्तेन्तो, अका मे अनुमोदन ॥

१ दोसनियेसु - सी०, स्या० । २ एकनवुत्ते इतो - सी०, स्या० ।

- २२ 'इमिना एकदुस्सेन, चेतनापणिधीहि च ।  
कप्पसतसहस्सानि, विनिपात न गच्छसि' ॥
- २३ 'छत्तिसक्खत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्ससि' ।  
तेत्तिसक्खत्तु राजा च, चक्कवत्ती' भविस्ससि ॥
- २४ 'पदेसरज्ज विपूल, गणनातो असङ्खिय' । 5  
देवलोके मनुस्से वा, ससरन्तो तुव भवे ॥
- २५ 'रूपवा गुणसम्पन्नो, अनवक्कन्तदेहवा' ।  
अक्खोभ अमित दुस्स, लभिस्ससि' यदिच्छक' ॥
- २६ "इद वत्वान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको' ।  
नभ अब्भुग्गमी वीरो', हसराजा व अम्बरे ॥ 10
- २७ "य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।  
भोगे मे ऊनता नत्थि, एकदुस्सस्सिद फल ॥
- २८ "पदुद्धारे पदुद्धारे, दुस्स निब्बत्तते मम ।  
हेट्ठा दुस्सम्हि तिट्ठामि उपरिच्छदन मम ॥
- २९ "चक्कवाळ उपादाय, सकानन सपब्बत । 15  
इच्छमानो चह' अज्ज, दुस्सेहच्छादयेय्य तं ॥
३०. "तेनेव एकदुस्सेन, ससरन्तो भवाभवे ।  
सुवण्णवण्णो हुत्वान, ससरामि भवाभवे ॥
- ३१ "विपाक एकदुस्सस्स, नाज्झग' कत्थचिक्खय' ।  
अय' मे अन्तिमा' जाति, विपच्चति इधापि मे ॥ 20
३२. "सतसहस्सितो कप्पे, यं दुस्समददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, एकदुस्सस्सिद फल ॥
- ३३ "किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
३४. "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
३५. "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं" ॥ 25

१ गच्छति - स्या० । २ करिस्सति - स्या० । ३ चक्कवत्ति - स्या० ।

४ असङ्खय - स्या० । ५ अनुवत्तन्त - स्या० । ६-६ लभिस्सति यथिच्छक - स्या० ।

७ जलजुत्तमनायको - सी० । ८ धीरो - सी०, स्या० । ९ अह - स्या० । १०-१०. अज्झग  
तत्थ भिक्खुत्तं - स्या० । ११-११ अयम्पि पच्छिमा - स्या० ।

इत्थ सुद आयस्मा एकदुस्सदायको थेरो इमा गाश्रायो  
अभासित्था ति ।

### ३ एकासनदायकत्थेरअपदानं

- ३६ “हिमवन्तस्साविदूरे, गोसितो<sup>१</sup> नाम पब्बतो ।  
अस्समो सुकतो मय्ह, पण्णसाला सुमापिता ॥
- 5 ३७ “नारदो नाम नामेन, कस्सपो इति म विदू ।  
सुद्धिमग्ग गवेसन्तो, वसामि गोसिते तदा ॥
- ३८ “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।  
विवेककामो सम्बुद्धो, अगञ्छि<sup>२</sup> अनिलञ्जसा ॥
- 10 ३९ “वनगो गच्छमानस्स, दिस्वा रंसि महेसिनो ।  
कट्टमञ्च पञ्जापेत्वा, अजिनञ्च अपत्थरि<sup>३</sup> ॥
- ४० “आसन पञ्जापेत्वान, सिरे<sup>४</sup> कत्वान अञ्जलि ।  
सोमनस्स पवेदित्वा, इद वचनमब्रवि ॥
४१. ‘सल्लकत्तो महावीर<sup>५</sup>, आतुरान तिकिच्छको ।  
मम<sup>६</sup> रोगपरेतस्स<sup>७</sup>, तिकिच्छ देहि नायक ॥
- 15 ४२ ‘कल्लत्थिका<sup>८</sup> ये पस्सन्ति, बुद्धसेट्ठ तुव मुने ।  
धुवत्थसिद्धि पप्पोन्ति, एतेस अजरो<sup>९</sup> भवे ॥
- B 5 ४३. ‘न मे देय्यधम्मो<sup>१०</sup> अत्थि<sup>११</sup>, पवत्तफलभोजिह ।  
इद मे आसनं अत्थि, निसीद कट्टमञ्चके’ ॥
४४. “निसीदि तत्थ भगवा, असम्भीतो<sup>१२</sup> व केसरी ।  
20 मुहुत्त वीतिनामेत्वा, इद वचनमब्रवि ॥
- ४५ ‘विसट्ठो<sup>१३</sup> होहि मा भायि, लद्धो जोतिरसो तथा ।  
यं तुय्ह पत्थित सब्ब, परिपूरिस्सतिनागते<sup>१४</sup> ॥

१ कोसिको - सी०, कसिको - स्या० । २ आगञ्छि - स्या० । ३ सीसे - स्या० ।  
४ तुव धीर - स्या० । ५-५ मम रागपरेतस्स - स्या० । ६ पुञ्जात्थिका - स्या० ।  
७ जज्ज रो - सी०, रो० । ८-८ देय्य तव अत्थि - सी०, स्या० । ९ अञ्छम्भितो - स्या० ।  
१० विस्सत्थो - सी०, रो०, विस्सट्ठो - स्या० । ११ परिपूरिस्सतासन - स्या० ।



४६. 'न' मोघ त कत तुय्ह<sup>१</sup>, पुञ्जवखेत्ते अनुत्तरे ।  
सक्का उद्धरितु अत्ता, यस्स चित्त पणीहितं<sup>२</sup> ॥
- ४७ 'इमिनासनदानेन, चेतनापणिधीहि च ।  
कप्पसतसहस्सानि, विनिपात न गच्छसि ॥
- ४८ 'पुञ्जासक्खत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्ससि । 5  
असीतिक्खत्तु राजा च, चक्कवत्ती भविस्ससि ॥
- ४९ 'पदेसरज्जं विपुल, गणनातो असङ्खिय ।  
सब्बत्थ सुखितो हुत्वा, ससारे ससरिस्ससि' ॥
५०. "इद वत्वान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।  
नभ अब्भुग्गमी वीरो, हसराजा व अम्बरे ॥ 10
५१. "हत्थियानं अस्सयान, सरथ सन्दमानिक ।  
लभामि सब्बमेवेत, एकासनस्सिद फल ॥
- ५२ "काननं पविसित्वा<sup>३</sup> पि<sup>३</sup>, यदा इच्छामि आसन ।  
मम सङ्कप्पमञ्जाय, पल्लङ्को उपतिट्ठति ॥
- ५३ "वारिमज्झगतो सन्तो, यदा इच्छामि आसनं । 15  
मम सङ्कप्पमञ्जाय, पल्लङ्को उपतिट्ठति ॥
- ५४ "यं य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।  
पल्लङ्कसतसहस्सानि, परिवारेन्ति म सदा ॥
- ५५ "दुवे भवे ससरामि, देवत्ते अथ मानुसे । B 6  
दुवे कुले पजायामि<sup>४</sup>, खत्तिये अथ<sup>५</sup> ब्राह्मणे ॥ 20
५६. "एकासनं ददित्वान, पुञ्जवखेत्ते अनुत्तरे ।  
धम्मपल्लङ्कमादाय<sup>६</sup>, विहरामि अनासवो ॥
५७. "सतसहस्सितो कप्पे, य दानमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, एकासनस्सिद फलं ॥
५८. "किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे० विहरामि अनासवो ॥ 25
- ५९ "स्वागतं वत मे आसि . पे०... कतं बुद्धस्स सासन ॥
६०. "पटिसम्भिदा चतस्सो...पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१-१ न थोक सुकत पुञ्ज - स्या० । २ सुनीहित - स्या० । ३-३ पविसित्वान -  
स्या० । ४. चजायापि - स्या० । ५ चापि - स्या० । ६ धम्मपल्लङ्कमञ्जाय - स्या० ।

इत्थं सुद आयस्मा एकासनदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ४ सत्तकदम्बपुण्ड्रियत्थेरअपदानं

- ६१ “हिमवन्तस्साविदूरे, कुवकुटो<sup>१</sup> नाम पब्बतो ।  
तम्हि पब्बतपादम्हि, सत्त बुद्धा वसिसु ते ॥
- 5 ६२ “कदम्बं पुण्ड्रित<sup>२</sup> दिस्वा<sup>३</sup>, पग्गहेत्वान अञ्जलि ।  
सत्त माला गहेत्वान, पुञ्जाचित्तेन ओकिरि ॥
- ६३ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छहं ॥
- ६४ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकारि तदा ।  
10 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फलं ॥
- ६५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ६६ “स्वागत वत मे आसि . पे० . कतं बुद्धस्स सासन ॥
- ६७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० . . कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थं सुद आयस्मा सत्तकदम्बपुण्ड्रियो थेरो इमा गाथायो  
15 अभासित्था ति ।

#### ५ कोरण्डपुण्ड्रियत्थेरअपदानं

- ६८ “वनकम्मिको पुरे आसि, पितुमातुमतेनह<sup>४</sup> ।  
पसुमारेन जीवामि, कुसल मे न विज्जति ॥
६९. “मम आसयसामन्ता, तिस्सो लोकगनायको ।  
पदानि तीणि दस्सेसि, अनुकम्पाय न्वक्खुमा ॥
- 20 ७०. “अक्कन्ते च पदे दिस्वा, तिस्सनामस्स सत्थुनो ।  
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पदे चित्त पसार्दयि ॥
- ७१ “कोरण्ड पुण्ड्रित दिस्वा, पादप धरणीरुह ।  
सकोसक<sup>५</sup> गहेत्वान, पदसेट्टमपूजयि ॥

१. कदम्बो - सी०, स्या०, रो० । २-२ पुण्ड्र दिस्वान - स्या० । ३ पितुपिता-  
महेनहं - सी०, स्या०, रो० । ४ सकोटक - सी०, सकोटिक - स्या० ।

७२ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिघ्नीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥

७३ “य ये योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।  
कोरण्डवण्णको येव, सुप्पभासो<sup>१</sup> भवामहं ॥

७४ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य कम्ममकरिं तदा । 5  
दुग्गति नाभिजानामि, पदपूजायिद फल ॥

७५ “किलेमा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

७६ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

७७ “पटिमम्भिदा चनस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुदं आयस्मा कोरण्डपुप्फियो थेरो इमा गाथायो 10  
अभासित्था ति ।

#### ६. घतमण्डदायकत्थेरअपदानं

७८ “सुचिन्तित भगवन्न, लोकजेट्टु नरासभ । B 8  
उपविट्ठु महारञ्ज, वातावाधेन पीळित ॥

७९ “दिस्वा चित्त पसादेत्वा<sup>२</sup>, घतमण्डमुपानयि ।  
कतत्ता अचित्तत्ता<sup>३</sup> च, गङ्गा भागीरथी<sup>४</sup> अय ॥ 15

८० “महासमुद्रा चत्तारो, घत सम्पज्जरे मम ।  
अय व पथवी घोरा, अप्पमाणा असङ्घिया ॥

८१ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, भवते मधुसक्करा<sup>५</sup> ।  
चानुदीपा<sup>६</sup> इमे रुक्खा, पादपा धरणीरुहा ॥

८२ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, कप्परुक्खा भवन्ति ते । 20  
पञ्जामक्खत्तु देविन्दो, देवरज्जमकारयि ॥

८३ “एकपञ्जासक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसहं ।  
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो अराद्धिय ॥

८४ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य दानमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, घतमण्डस्सिद फल ॥ 25

१. सप्पभासो — सी०, स्या० । २. पसादेत्वा — स्या० । ३. अपचित्तत्ता — स्या० ।

४. भागीरसी — सी०, स्या० । ५. मधुसक्करा — सी०, स्या० । ६. चतुदीपा — सी०,  
चतुद्दिसा — स्या० ।

८५ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥

८६ “स्वागतं वत मे ग्रासि पे० कत बुद्धस्स सासून् ॥

८७ “पटिसम्भिदा चनस्सो पे० कत बुद्धस्स भासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा घतमण्डदायको थेरो इमा गाथायो

५ अभासित्था ति ।

### ७ एकधम्मस्सवनियत्थेरअपदानं

८८ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सव्वधम्मान पारगू ।  
चतुसच्च पकासेन्तो, सन्तारेसि बहं जनं ॥

८९ “अहं तेन समयेन, जटिलो उग्गतापनो ।  
धुनन्तो वाकचीरानि, गच्छामि अम्बरे तदा ॥

१० ९० “बुद्धसेट्ठस्स उपरि, गन्तु न विसहामह ।  
पक्खी व सेलमासज्ज, गमन न लभामह ॥

९१ “उदके वोक्कमित्वान<sup>१</sup>, एव गच्छामि अम्बरे ।  
न मे इद भूतपुब्बं, इरियापथविकोपन ॥

१२ “हन्द मेत गवेसिस्स, अप्पेवत्थ लभेय्यहं ।  
१५ ओरोहन्तो अन्तलिक्खा, सद्धमस्सोसि सत्थुनो ॥

९३ “सरेन रजनीयेन, सवनीयेन वग्गुना<sup>२</sup> ।  
अनिच्चत कथेन्तस्स, तज्जेव उग्गहि तदा ।  
अनिच्चसज्जामुग्गह, अगमासि ममस्सम ॥

१४ “यावतायु वसित्वान, तत्थ कालङ्कतो अह ।  
२० चरिमे वत्तमानम्हि, सद्धम्मस्सवन सरि ।

९५ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छहं ॥

९६ “तिसकप्पसहस्सानि, देवलोके रमि अह ।  
एकपज्जासक्खत्तु च, देवरज्जमकारयि ।

२५ ९७. “एकवीसतिक्खत्तु<sup>३</sup> च, चक्कवत्ती अहोसहं ।  
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥

१. धोपयित्वान - स्या० । २. वत्तुना - स्या० । ३. एकावसति० = स्या० ।

६८ “अनुभोमि<sup>१</sup> सक पुञ्ञा, सुखितोह भवाभवे ।  
अनुस्सरामि त सञ्ञा, ससरन्तो भवाभवे ।  
न<sup>२</sup> कौटि पटिविज्झामि<sup>३</sup>, निब्बान अच्चुत पद ॥

६९ “पितुगेहे निसीदित्वा, समणो भावितिन्द्रियो ।  
कथस<sup>४</sup> परिदीपेन्तो, अनिच्चतमुदाहरि<sup>५</sup> ॥

5

१०० ‘अनिच्चा वत सङ्खारा, उप्पादवयधम्मिनो ।  
उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ति, तेस वूपसमो सुखो’ ॥

१०१ “सह गाथं सुणित्वान, पुब्बसञ्ञमनुस्सरि<sup>६</sup> ।  
एकासने निसीदित्वा, अरहत्तमपापुणि ॥

B 10

१०२ “जातिया सत्तवस्सेन, अरहत्तमपापुणि ।  
उपसम्पादयी बुद्धो, धम्मस्सवनस्सिद फलं ॥

10

१०३ “सतसहस्सितो कप्पे, य धम्ममसुणि तदा ।  
दुग्गतिं नाभिजानामि, धम्मस्सवनस्सिद फल ॥

१०४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

१०५ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

15

१०६ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा एकधम्मस्सवनियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ८ सुचिन्तितत्थेरअपदानं

१०७. “नगरे हसवतिया, अहोसि कस्सको तदा ।  
कसिकम्मेन जीवामि, तेन पोसेमि दारके ॥

20

१०८. “सुसम्पन्नं तदा खेत्त, धञ्ञं मे फलिन<sup>७</sup> अहु ।  
पाककाले च<sup>८</sup> सम्पत्ते, एव चिन्तेसह तदा ॥

१०९ “नच्छन्न<sup>९</sup> नप्पतिरूप<sup>१०</sup>, जानन्तस्स गुणागुणं ।  
योहं सङ्खे अदत्तान, अगं भुञ्जेय्य चे<sup>११</sup> तदा<sup>१२</sup> ॥

१ अनुभोसि — सी० । २-२ न केनचिह विज्झामि — स्या० । ३ कथय — सी०,  
रो० । ४ अनिच्च तत्थुदाहरि — स्या० । ५ सब्बसञ्ञ अनुस्सरि — स्या० । ६ फलित —  
सी०, रो० । ७ व — स्या० । ८-८ नमेच्छन्न नपटिरूप — स्या० । ९-९ मत्तना — स्या० ।

- ११० “अयं<sup>१</sup> बुद्धो असमसमो<sup>२</sup>, द्वितिसवरलक्खणो ।  
ततो<sup>३</sup> पभावितो<sup>४</sup> सङ्खो, पुञ्ञाक्खेतो अनुत्तरो ॥
- १११ “तत्थ दस्सामहं दानं, नवसस्स पुरे पुरे ।  
एवाहं चिन्तयित्वानं, हट्ठो पीणितमानसो<sup>५</sup> ॥
- ५ ११२ “खेततो धञ्ञामाहत्वा<sup>६</sup>, सम्बुद्ध उपसङ्कमि ।  
उपसङ्कम्मं सम्बुद्धं, लोकजेट्ठं नरासभ ।  
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, इदं<sup>७</sup> वचनमब्रवि ॥
- ११३ ‘नवसस्स च सम्पन्नं, आयागोसि<sup>८</sup> च त्वमुने ।  
अनुकम्पमुपादाय, अधिवासेहि चक्खुम’ ॥
- १० ११४ “पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीनं पटिग्गहो ।  
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, इदं वचनमब्रवि ॥
- ११५ ‘चत्तारो च पटिपन्ना, चत्तारो च फले ठिता ।  
एसं सङ्खो उजुभूतो, पञ्ञासीलसमाहितो ।  
यजन्तानं मनुस्सानं, पुञ्ञापेक्खानं पाणिनं ॥
- १५ ११६ ‘करोतोपधिकं<sup>९</sup> पुञ्ञा, सङ्खे दिन्नं महप्फलं ।  
तस्मिं सङ्खे वं<sup>१०</sup> दातब्बं<sup>११</sup>, तव<sup>१२</sup> सस्स तथेतरे ॥
- ११७ ‘सङ्खतो उद्दिसित्वानं, भिक्खू नेत्वानं<sup>१३</sup> स घरं<sup>१४</sup> ।  
पटियत्तं घरे सन्तं<sup>१५</sup>, भिक्खुसङ्घस्स देहि त्वं<sup>१६</sup> ॥
- ११८ “सङ्खतो उद्दिसित्वानं, भिक्खू नेत्वानं स घरं ।  
२० यं घरे पटियत्तं मे, भिक्खुसङ्घस्स दासहं ॥
- ११९ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
- १२० “तत्थ मे सुकतं व्यम्हं, सोवणं सप्पभस्सरं<sup>१७</sup> ।  
सट्ठियोजनमुब्बेधं, तिसयोजनवित्थतं ॥

एकूनवीसतिमं भाणवारं ।

१-१ सम्बुद्धो असमो लोके - स्या० । २-२ ततो च भावितो - स्या० । ३ पीतिक-  
मानसो - स्या० । ४ धञ्ञामाहत्वा - सी०, स्या० । ५ इमं - सी० । ६ आया-  
गोपि - सी०, इह होसि - स्या० । ७ करोत उपचिक - स्या० । ८-८ पदातब्ब - सी०,  
च दातब्ब - स्या०, रो० । ९ नव - सी० । १०-१०. नेत्वा सकं घरं - स्या० ।  
११ यत्तं - सी० । १२ सुपभस्सर - सी० ।

- १२१ “आकिण्ण भवन मय्ह, नारीगणसमाकुल ।  
तत्थ भुत्वा पिवित्वा च, वसामि तिदसे अह ॥
- १२२ “सतान तीणिकखत्तु<sup>१</sup> च, देवरज्जमकारयि ।  
सतान पञ्चकखत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ।  
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥ - 5
- १२३ “भवाभवे ससरन्तो, लभामि अमित धन ।  
भोगे मे ऊनता नत्थि, नवसस्सस्सिद फल ॥ B 12
- १२४ “हत्थियान अस्सयान, सिविक सन्दमानिक ।  
लभामि सब्बमेवेत, नवसस्सस्सिद फल ॥
- १२५ “नववत्थ नवफल, नवग्गरसभोजन ।  
लभामि सब्बमेवेत, नवसस्सस्सिद फल ॥ 10
१२६. “कोसेय्यकम्बलियानि, खोमकप्पासिकानि च ।  
लभामि सब्बमेवेत, नवसस्सस्सिद फल ॥
- १२७ “दासीगण दासगण, नारियो च<sup>२</sup> अलङ्कता<sup>३</sup> ।  
लभामि सब्बमेवेत, नवसस्सस्सिद फलं ॥ 15
- १२८ “न म सीत वा उण्ह वा, परिळाहो न विज्जति ।  
अथो चेतसिक दुक्ख, हृदये मे न विज्जति ॥
१२९. “इद<sup>४</sup> खाद इद<sup>५</sup> भुज्ज, इमम्हि सयने सय ।  
लभामि सब्बमेवेत, नवसस्सस्सिद फल ॥
- १३० “अय पच्छिमको दानि, चरिमो वत्तते भवो ।  
अज्जा पि देय्यधम्मो मे, फलं<sup>६</sup> तोसेसि<sup>७</sup> सब्बदा ॥ 20
- १३१ “नवसस्स ददित्वान, सङ्घे गणवरुत्तमे ।  
अट्टानिससे अनुभोमि, कम्मानुच्छविके मम ॥
- १३२ “वण्णवा यसवा होमि, महाभोगो अनीतिको ।  
महापक्खो<sup>८</sup> सदा होमि, अभेज्जपरिसो सदा ॥ 25
- १३३ “सब्बे म अपचायन्ति, ये केचि पथविस्सिता ।  
देय्यधम्मा च ये केचि, पुरे पुरे लभामहं ॥

१ तिसक्खत्तु - स्या० । २-२ समलङ्कता - स्या० । ३-३ इम खाद इम - सी०, स्या० । ४-४ फल तोसेति - सी०, मम तोसेति - स्या० । ५ मह भक्खो - स्या० ।

- १३४ “भिक्षुसङ्घस्स वा मज्झे, बुद्धसेट्ठस्स सम्मुखा ।  
सब्बे पि समतिक्कम्म, देन्ति ममेव<sup>१</sup> दायका ॥
१३५. “पठम नवसस्स हि, दत्त्वा सङ्घे गणुत्तमे ।  
इमानिससे अनुभोमि, नवसस्सस्सिद फलं ॥
- B 13 5 १३६ “सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, नवसस्सस्सिद फल ॥
- १३७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे०. विहरामि अनासवो ..
- १३८ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥
- १३९ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कत बुद्धस्स सासनं” ॥
- 10 इत्थ सुद आयस्मा सुचिन्तितो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ६ सोवण्णकिङ्कणियत्थेरअपदानं

- १४० “सद्धाय अभिनिक्खम्म, पव्वजि अनगारिय ।  
वाकचीरधरो आसि, तपोक्कम्ममपस्सितो ॥
- 15 १४१ “अत्थदस्सी तु भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।  
उप्पज्जि तम्हि समये, तारयन्तो महाजन ॥
- १४२ “बल च वत मे खीण, ब्याधिना परमेन त<sup>२</sup> ।  
बुद्धसेट्ठ सरित्वान, पुलिने थूपमुत्तम ॥
- १४३ “करित्वा हट्ठचित्तोहं, सहत्थेन<sup>३</sup> समोकिरि ।  
सोण्णकिङ्कणिपुप्फानि, उदग्गमनसो अहं ॥
- 20 १४४ “सम्मुखा विय सम्बुद्धं, थूप परिचरि अहं ।  
तेन चेतोपसादेन, अत्थदस्सिस्स तादिनो ॥
- १४५ “देवलोक गतो सन्तो, लभामि विपुलं सुखं ।  
सुवण्णवण्णो तत्थासि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- 25 १४६. “असीतिकोटियो मय्ह, नारियो समलङ्कता ।  
सदा मय्ह उपट्ठन्ति, बुद्धपूजायिदं फलं ॥

१ मय्हेव - सी० । २ तु - सी०, ह - स्या० । ३ सहसेन - स्या० ।



१४७ “सट्ठितुरियसहस्सानि, भेरियो पणवानि च ।  
सङ्ख्खं च डिण्डिमा तत्थ, वग्गू वज्जन्ति<sup>१</sup> दुन्दुभी ॥

१४८. “चुल्लासीतिसहस्सानि, हत्थिनो<sup>२</sup> समलङ्कता ।  
तिधापभिन्नमातङ्गा<sup>३</sup>, कुञ्जरा सट्ठिहायना ॥

B 14

१४९ “हेमजालाभिसञ्छन्ना, उपट्ठान करोन्ति मे ।  
बलकाये गजे<sup>४</sup> चेव, ऊनता मे न विज्जति ॥

5

१५० “सोण्णकिङ्कणिपुष्फान, विपाक अनुभोमहं ।  
अट्ठपञ्जासक्खत्तु च, देवरज्जमकारयि ॥

१५१ “एकसत्ततिक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ।  
पथव्या रज्ज एकसत्, महिया कारयि अह ॥

10

१५२ “सो दानि अमत पत्तो, असङ्खत सुदुद्दस<sup>५</sup> ।  
सयोजनपरिक्खीणो, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१५३. “अट्ठारसे कप्पसते, य पुष्फमभिरोपयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फल ॥

१५४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे०.. विहरामि अनासवो ॥

15

१५५ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

१५६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे०. कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा सोवण्णकिङ्कणियो थेरो इमा गाथाय्थो  
अभासित्था ति ।

### १० सोणकोन्तरिकत्थेरअपदानं

१५७. “मनोभावानिय बुद्ध, अत्तदन्त समाहित ।  
इरियमानं ब्रह्मपथे, चित्तवूपसमे रत ॥

20

१५८ “नित्तिण्णओघ<sup>६</sup> सम्बुद्ध, ज्ञायि ज्ञानरत मुनि ।  
उपतित्थ<sup>७</sup> समापन्न, इन्दिवरदलप्पभ<sup>८</sup> ॥

१५९ “अलाबुनोदक गय्ह, बुद्धसेट्ठ उपागमि ।  
बुद्धस्स<sup>९</sup> पादे धोवित्वा<sup>१०</sup>, अलाबुकमदासहे ॥

25

१ नदन्ति — सी० । २ अत्थियो — स्या० । ३ तिधप्पभिन्ना मातङ्गा — स्या० ।  
४ भवे — स्या० । ५ गम्भीर दुद्दस पद — स्या० । ६ नित्तिण्णओघ — स्या० । ७-७ उपविट्ठो-  
सी०; उपतिट्ठ समापत्तिं इन्द्रियसवरप्पह — स्या० । ८-८ बुद्धपादे धोवित्वा — स्या० ।

B 15

१६० “आणापेसि च सम्बुद्धो, पदुमुत्तरनामको ।  
‘इमिना दकमाहत्वा, पादमूले ठपेहि, मे’ ॥

१६१ “साधूतिह पटिस्सुत्वा, सत्थु गारवताय च ।  
दक<sup>१</sup> अलाबुनाहत्वा<sup>२</sup>, बुद्धसेट्ठ उपागमि<sup>३</sup> ॥

5 १६२ “अनुमोदि महावीरो, चित्त निब्बापय मम ।  
‘इमिनालाबुदानेन, सङ्कप्पो ते समिज्झतु’ ॥

१६३ “पन्नरसेसु कप्पेसु, देवलोके रमि अह ।  
तिसतिक्खत्तु<sup>४</sup> राजा च, चवकवत्ती अहोसह ॥

10 १६४ “दिवा वा यदि वा रत्ति, चङ्क्रमन्तस्स तिट्ठतो ।  
सोवण्ण कोन्तर गय्ह, तिट्ठते<sup>५</sup> पुरतो मम ॥

१६५. “बुद्धस्स दत्वानलाबु, लभामि सोण्णकोन्तर ।  
अप्पक पि कत<sup>६</sup> कार, विपुल होति तादिसु ॥

१६६ “सतसहस्सितो कप्पे, य लाबुमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, अलाबुस्स इद फल ॥

15 १६७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

१६८ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

१६९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा सोण्णकोन्तरिको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

सकिसम्मज्जकवग्गो तेचत्तालीसमो ।

### तस्सुद्धानं

20

सकिसम्मज्जको थेरो, एकदुस्सी<sup>१</sup> एकासनी<sup>२</sup> ।

कदम्बकोरण्डकदो<sup>३</sup>, घतस्सवन्निको पि च ॥

सुचिन्तिको<sup>४</sup> किङ्कणिको, सोण्णकोन्तरिको पि च ।

एकगाथासतञ्चेत्थ<sup>५</sup>, एकसत्ततिमेव च ॥

— . ० : —

१-१ ० अलाबुनाहत्वा - सी०; उदक लाबुनाहत्वा - स्या० । २ उपानयि - स्या० । ३ तत्तिसक्खत्तु - स्या० । ४ तिट्ठन्ति - सी०, स्या० । ५ कर - स्या० । ६-६ एकदुस्सासनप्पदा - स्या० । ७ कदम्बकोरण्डकदा - सी०, स्या० । ८ सुचिन्तितो - सी०, स्या० । ९ एकगाथासतचेव - सी० ।

## ४४. एकविहारिवग्गो

### १ एकविहारिकत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

- १ “इमं हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥
- २ “निप्पपञ्चो निरालम्बो, आकाससममानसो ।  
सुञ्जाताबहुलो तादी, अनिमित्तरतो वसी ॥
- ३ “असङ्गचित्तो<sup>२</sup> निक्केसो<sup>३</sup>, अससट्ठो कुले गणे ।  
महाकारुणिको वीरो, विनयोपायकोविदो ॥
- ४ “उय्युत्तो परकिच्चेसु, विनयन्तो सदेवके ।  
निब्बानगमनं मग्ग, गति पङ्कविसोसन ॥
- ५ “अमत परमस्सादं<sup>४</sup>, जरामच्चुनिवारणं<sup>५</sup> ।  
महापरिसमज्जे सो, निसिन्नो लोकतारको<sup>६</sup> ॥
- ६ “करवीकरुतो<sup>७</sup> नाथो, ब्रह्मघोसो तथागतो ।  
उद्धरन्तो महादुग्गा<sup>८</sup>, विप्पनट्ठे अनायके ॥
- ७ “देसेन्तो विरज धम्म, दिट्ठो मे लोकनायको ।  
तस्स धम्म सुणित्वान, पब्बजि अनगारिय ॥
- ८ “पब्बजित्वा तदापाहं<sup>९</sup>, चिन्तेन्तो जिनसासन ।  
एकको व वने रम्मे, वसि ससग्गपीळितो ॥
९. “सक्कायवूपकासो<sup>१०</sup> मे, हेतुभूतो ममाभवी<sup>११</sup> ।  
मनसो धूपकासस्स<sup>१२</sup>, ससग्गभयदस्सिनो ॥
- १० “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

B 16

5

10

15

20

१ एकविहारियत्थेरअपदान - सी०, स्या० । २-२ असङ्गचित्तो निक्केसो - स्या० ।

३ परमस्सास - सी० । ४ जरामरणनिवारण - स्या० । ५ लोकतारणो - सी०, स्या० ।

६ करवीकरुतो - स्या०, रो० । ७ महादुक्खा - स्या० । ८ तदाचाह - सी०; तदावाहं -

स्या० । ९ सक्कायवूपकस्सो - सी०, सक्कायवूपकस्सो - स्या० । १० ममागमी - स्या०,

रो० । ११ वूपकस्सस्स - सी० ।

B 17

११ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥

१२ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 इत्थ सुद आयस्मा एकविहारिको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

## २ एकसङ्घियत्थेरअपदानं

१३ “विपस्सिनो भगवतो, महाबोधिमहो अहु ।  
महाजना समागम्म, पूजेन्ति बोधिमुत्तम ॥

१४ “न<sup>१</sup> हि त ओरक मञ्जे<sup>२</sup>, बुद्धसेट्ठो भविस्सति ।  
यस्साय ईदिसा<sup>३</sup> बोधि, पूजनीया च<sup>४</sup> सत्थुनो ॥

10

१५ “ततो सङ्घ गहेत्वान, बोधिरुक्खमुपट्ठहि ।  
धमन्तो<sup>५</sup> सब्बदिवस, अवन्दि बोधिमुत्तम ॥

१६ “आसन्नके कत कम्म, देवलोक अपापयी<sup>६</sup> ।  
कळेवरं मे पतित, देवलोके रमामह ॥

15

१७ “सट्ठितुरियसहस्सानि, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ।  
सदा मय्ह उपट्ठन्ति, बुद्धपूजायिद फल ॥

१८ “एकसत्ततिमे कप्पे, राजा आसि सुदस्सनो ।  
चातुरन्तो विजितावी, जम्बुमण्डस्स<sup>७</sup> इस्सरो ॥

१९ “ततो अङ्गसता<sup>८</sup> तुरिया<sup>९</sup>, परिवारेन्ति म सदा ।  
अनुभोमि सकं कम्म, उपट्ठानस्सिद फल ॥

20

२०. “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।  
मातुकुच्छिगतस्सापि, वज्जरे भेरियो सदा ॥

२१. “उपट्ठित्वान<sup>१०</sup> सम्बुद्ध, अनुभूत्वान<sup>११</sup> सम्पदा ।  
सिव सुखेम<sup>१२</sup> अमत्त<sup>१३</sup>, पत्तोमिह अचल पद ॥

१-१ महासोकरहितो पञ्चो - स्या० । २-२ ईदिसो बोधि, पूजनीयो व - स्या० ।  
३ धमेन्तो - सी० । ४ अपापयि - सी०, स्या० । ५ जम्बुसण्डस्स - सी०, जम्बूदीपस्स -  
स्या० । ६ अट्ठसता - स्या० । ७ तूरा - सी० । ८ उपट्ठित्वा - सी० । ९ अनुभूत्वान -  
सी०, स्या० । १०-१० अमल अमर - स्या० ।

- २२ “एकनवुतितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।  
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फल ॥
- २३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- २४ “स्वागतं वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- २५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

B 18

5

इत्थं सुदं आयस्मा एकसङ्खियो थेरो इमा गाथायो  
 अभासित्था ति ।

### ३ पाटिहीरसञ्जाकत्थेरअपदानं

- २६ “पटुमुत्तरो नाम जिनो, आहुतीनं पटिग्गहो ।  
 वसीसतसहस्सेहि, नगरं पाविसी तदा ॥
- २७ “नगरं पविसन्तस्स, उपसन्तस्स तादिनो ।  
 रतनानि<sup>१</sup> पज्जोतिसु<sup>१</sup>, निग्घोसो आसि तावदे ॥
२८. “बुद्धस्स आनुभावेन, भेरी<sup>२</sup> वज्जुमघट्टिता<sup>२</sup> ।  
 सयं वीणा पवज्जन्ति, बुद्धस्स पविसतो पुरं ॥
२९. “बुद्धसेट्ठं नमस्सामि<sup>३</sup>, पटुमुत्तरमहामुनि ।  
 पाटिहीरञ्च<sup>४</sup> पस्सित्वा, तत्थं चित्तं पसादयि ॥
३०. “अहो बुद्धो अहो धम्मो, अहो नो सत्थुसम्पदा ।  
 अचेतनापि तुरिया, सयमेव पवज्जरे ॥
- ३१ “सतसहस्सितो कप्पे, य सञ्जमलभि तदा ।  
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिदं फल ॥
३२. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे०... विहरामि अनासवो ॥
३३. “स्वागतं वतं मे आसि पे० . कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- ३४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० . कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

10

15

20

इत्थं सुदं आयस्मा पाटिहीरसञ्जाको थेरो इमा गाथायो  
 अभासित्था ति ।

१-१ रथियापच्चुगमनादीसु - स्या० । २-२. अवज्जितं अवट्टिता - स्या० ।

३. नपस्सामि - सी० । ४. पाटिहिरञ्च - स्या०, सी० ।

## ४ जाणत्थविकत्थेरअपदानं

B 19

३५ “कणिकार व जलित, दीपरुक्ख व जोतित ।  
कञ्चन व विरोचन्तं, अद्दस द्विपदुत्तमं ॥

३६ “कमण्डलु ठपेत्वान, वाकचीर च कुण्डिकं ।  
एकस अजिन कत्वा, बुद्धसेट्ठ थवि अह ॥

5

३७ ‘तमन्धकार विधम, मोहजालसमाकुल ।  
जाणालोक दस्सेत्वान<sup>१</sup>, नित्तिण्णोसि<sup>२</sup> महामुनि<sup>३</sup> ॥

३८ ‘समुद्धरसिम लोक, सब्बावन्तमनुत्तर ।  
जाणे ते उपमा नत्थि, यावता<sup>४</sup> जगतो गति<sup>५</sup> ॥

10

३९ ‘तेन जाणेन सब्बञ्जू, इति बुद्धो पवुच्चति ।  
वन्दामि त महावीर<sup>६</sup>, सब्बञ्जुतमनावर<sup>७</sup> ॥

४० “सतसहस्सितो कप्पे, बुद्धसेट्ठ थवि अह ।  
दुग्गति नाभिजानामि, जाणत्थवायिद<sup>८</sup> फल ।

४१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ।

४२ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

15

४३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा जाणत्थविको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

## ५ उच्छुखण्डिकत्थेरअपदानं

४४ “नगरे बन्धुमतिया, द्वारपालो अहोसह ।  
अद्दस विरज बुद्ध, सब्बधम्ममान पारगु ॥

20

४५ “उच्छुखण्डिकमादाय, बुद्धसेट्ठस्सदासह ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, विपस्सिस्स महेसिनो ॥

B 20

४६. “एकनवुत्तितो कप्पे, य उच्छुमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, उच्छुखण्डस्सिद फल ॥

१. दस्सयित्वा — सी०, स्या० । २-२ तिण्णो असि तुव मुनि — स्या० ।  
३-३ यावता च गतोगति — रो० । ४ महावीर — सी० । ५ सब्बञ्जुत अनासव — स्या० ।  
६ जाणत्थुमनायिद — स्या० ।

४७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

४८ “स्वागतं वत मे आसि . पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

४९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उच्छुखण्डिको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

5

#### ६ कळम्बदायकत्थेरअपदानं

५० “रोमसो नाम सम्बुद्धो, वसते<sup>१</sup> पब्बतन्तरे ।

कळम्ब तस्स पादासि, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

५१ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य दानमददि तदा ।

दुग्गति नाभिजानामि, कळम्बस्स इद फल ॥

५२ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥ 10

५३ “स्वागतं वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥

५४ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे०. कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कळम्बदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ७ अम्बाटकदायकत्थेरअपदानं

५५ “विपिने<sup>२</sup> बुद्ध दिस्वान, सयम्भु अपराजित ।

15

अम्बाटक गहेत्वान, सयम्भुस्स अदासहं ॥

५६ “एकतिसे इतो कप्पे, य फलमददि तदा ।

दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फलं ॥

५७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

B 21

५८ “स्वागतं वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥ 20

५९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अम्बाटकदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ८ हरीतकदायकत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

६०. “हरीतक आमलकं, अम्बजम्बुविभीतक<sup>२</sup> ।  
कोल भल्लातक बिल्ल<sup>३</sup>, सयमेव हरामह ॥
- ६१ “दिस्वान पब्भारगत, ज्ञायि ज्ञानरत मुनि ।  
आबाधेन आपीळेन्त<sup>४</sup>, अदुतीय<sup>५</sup> महामुनि ॥
- 5 ६२ “हरीतक गहेत्वान, सयम्भुस्स अदासह ।  
खादमत्तम्हि<sup>६</sup> भेसज्जे<sup>७</sup>, ब्याधि पस्सम्भि तावदे ॥
- ६३ “पहीनदरथो बुद्धो, अनुमोदमकासि<sup>८</sup> मे<sup>९</sup> ।  
‘भेसज्जदानेनिमिना, ब्याधिवूपसमेन च ॥
- ६४ ‘देवभूतो मनुस्सो वा, जातो वा अञ्जाजातिया ।  
10 सब्बत्थ सुखितो होतु<sup>१०</sup>, मा च ते ब्याधिमागमा’ ॥
- ६५ “इद वत्त्वान सम्बुद्धो, सयम्भू अपराजितो ।  
नभ अम्भुग्गमी धीरो, हसराजा व अम्बरे ॥
- ६६ “यतो हरीतकं<sup>११</sup> दिन्नं<sup>१२</sup>, सयम्भुस्स महेसिनो ।  
इम जाति उपादाय, ब्याधि मे नुपपज्जथ ॥
- 15 ६७ “अयं पच्छिमको मय्ह, चरिमो वत्तते भवो ।  
तिस्सो विज्जा सच्छिकता<sup>१३</sup>, कत बुद्धस्स सासन ॥
- ६८ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, भेसज्जमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, भेसज्जस्स इद फल ॥
- B 22 ६९. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- 20 ७० “स्वागतं वत मे आसि पे० . कत बुद्धस्स सासन ॥
७१. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा हरीतकदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

१ हरीतकिदायक० - स्या० । २ अम्बजम्बूविभेदकं - स्या० । ३ बेल्लं - स्या० ।  
४ पपीळेन्त - सी०, आपीळित - स्या० । ५ अद्वनिय - स्या० । ६-६ कतमत्तम्हि  
भेसज्जे - सी०, कतमत्तम्हि भेसज्ज - स्या० । ७-७ अनुमोदनिय अका - सी०, स्या० ।  
८ होहि - सी०, स्या० । ९-९ हरीतकमद - सी०, हरीतकिमद - स्या० ।  
१० अनुपपत्तो - स्या० ।



## ६ अम्बपिण्डियत्थेरअपदानं

- ७२<sup>१</sup> “हत्थिराजा तदा आसि, ईसादन्तो उरुळ्हवा<sup>१</sup> ।  
विचरन्तो ब्रह्मारब्धे, अद्दस लोकनायक ॥
- ७३ “अम्बपिण्ड<sup>२</sup> गहेत्वान, अदासि सत्थुनो अह ।  
पटिग्गणिह महावीरो, सिद्धत्थो लोकनायको ॥
- ७४ “मम निज्झायमानस्स, परिभुज्जि तदा जिनो ।  
तत्थ चित्त पसादेत्वा, तुसित उपपज्जह ॥
- ७५ “ततो अह चवित्वान, चक्कवत्ती अहोसह ।  
एतेनेव उपायेन, अनुभुत्वान सम्पदा ॥
- ७६ “पधानपहितत्तोह, उपसन्तो निरूपधि ।  
सब्बासवे परिज्झाय, विहरामि अनासवो ॥ 10
- ७७ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य फलमददि<sup>३</sup> तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
- ७८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे० विहरामि अनासवो ॥
- ७९ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ८० “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥ 15

इत्थ सुद आयस्मा अम्बपिण्डियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

१० अम्बफलियत्थेरअपदानं<sup>४</sup>

- ८१ “पदुमुत्तरबुद्धस्स, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।  
पिण्डाय विचरन्तस्स, धारतो<sup>५</sup> उत्तम यस ॥ B 23
- ८२ “अग्गफल . गहेत्वान, विप्पसन्नेन चेतसा ।  
दक्खिण्यस्स वीरस्स, अदासि सत्थुनो अह ॥ 20
- ८३ “तेन कम्मेन द्विपदिन्द<sup>६</sup>, लोकजेट्ठ नरासभ ।  
पत्तोम्हि अचल ठान, हित्वा जयपराजय ॥

१ उरुळ्हवो - सी०, उरुळ्हवो - स्या० । २ अम्बपिण्ड - सी०, स्या० ।

३ दानमददि - स्या० । ४ जम्बुफलियत्थेरअपदान - सी०; जम्बूफलिय ० - स्या० ।

५ धारेतो - सी० । ६ दिपदिन्द - सी०, स्या०, रो० ।

८४ “सतसहस्सितो कप्पे, य दानमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, अग्गदानस्सिद फल ।

८५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

८६ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

5 ८७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा अम्बफलियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

एकविहारिवग्गो चतुचत्तालीसमो ।

तस्सुद्धानं

थेरो एकविहारी च, सङ्खियो<sup>१</sup> पाटिहीरको ।

थविको उच्छुखण्डी च, कळम्बअम्बाटकदो<sup>२</sup> ॥

10

हरीत्तकम्बपिण्डी च, अम्बदो<sup>३</sup> दसमो यति ।

छळासीति<sup>४</sup> च गाथायो, गणितायो विभाविभि ॥

—:०:—

१ सङ्खिको — सी०, स्या० । २ कलम्बम्बाटकपदा — सी०, स्या० । ३ जम्बुदो —  
सी०, जम्बूदो — स्या० । ४ छळासीति — सी०, स्या० ।

## ४५. विभीतकवग्गो<sup>१</sup>

### १ विभीतकमिञ्जियत्थेरअपदानं<sup>२</sup>

- १ “ककुसन्धो महावीरो, सब्बधम्मान पारगू । B 24  
गणम्हा वूपकट्टो सो, अगमासि वनन्तर ॥
- २ “बीजमिञ्ज<sup>३</sup> गहेत्वान, लताय आवुणि<sup>४</sup> अह ।  
भगवा तम्हि समये, ज्ञायते पब्बतन्तरे ॥
- ३ “दिस्वानह देवदेव, विप्पसन्नेन चेतसा । 5  
दक्खिण्येयस्स वीरस्स, बीजमिञ्जमदासह ॥
- ४ “इमस्मियेव<sup>५</sup> कप्पम्हि<sup>६</sup>, य मिञ्जमददि<sup>६</sup> तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बीजमिञ्जस्सिद फल ॥
५. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥ 10
- ६ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- ७ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।  
छळभिञ्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा विभीतकमिञ्जियो थेरो इमा गाथायो 15  
अभासित्था ति ।

### २. कोलदायकत्थेरअपदानं

८. “अजिनेन निवत्थोह, वाकचीरधरो तदा ।  
खारिया<sup>७</sup> पूरयित्वान, कोलहासि ममस्सम<sup>८</sup> ॥
- ९ “तम्हि काले सिखी बुद्धो, एको अटुतियो अहु । B 25  
ममस्सम उपागच्छि, जानन्तो<sup>९</sup> सब्बकालिक ॥ 20

१. विभेदकवग्गो - स्या० । २ विभेदकबीजियत्थेरापदानं - स्या० । ३ बीज-  
बीज - स्या०, बीजबीज - रो० । ४ आचरि - स्या० । ५-५ इमस्मिञ्जेव कप्पस्मि -  
सी०; ० कप्पस्मि - स्या० । ६ फलमददि - सी० रो०, बीजमददि - स्या० ।  
७-७ खारिभार हरित्वा, कोलमाहरिमस्सम - सी०, रो०, भारिया०, कोल हासि ० -  
स्या० । ८ जोतेन्तो - स्या० ।

१० “सक चित्त पसादेत्वा, वन्दित्वान च सुब्बत ।  
उभो हत्थेहि पग्गय्ह, कोल बुद्धस्सदासह ॥

११ “एकतिसे इतो कप्पे, य फलमददि तंदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, कोलदानस्सिद फल ॥

५ १२ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

१३ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

१४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कोलदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ३ बिल्लियत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

१० १५ “चन्दभागानदीतीरे, अस्समो सुकतो मम ।  
बिल्लरुक्खेहि<sup>२</sup> आकिण्णो, नानादुमनिसेवितो ॥

१६ “सुगन्ध बेलुव दिस्वा, बुद्धसेट्टमनुस्सरि ।  
खारिभार पूरयित्वा, तुट्ठो सविग्गमानसो ॥

१७. “ककुसन्ध उपागम्म, बिल्लपक्कमदासह ।  
१५ पुञ्जक्खेत्तस्स वीरस्स, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

१८ “इमस्मियेव कप्पस्मि, य फलमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

१९ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

२० “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

B 26 20 २१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा बिल्लियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ४ भल्लातदायकत्थेरअपदानं<sup>३</sup>

२२ “सुवण्णवण्णं सम्बुद्ध, वृत्तिसवरलक्खणं ।  
विपिनग्गेन<sup>४</sup> गच्छन्त, सालराज व फुल्लितं ॥

१ बिल्लफलियत्थेरापदान - सी०, बेलुवफलियत्थेर० - स्या० । २ बेलुक्खेहि - सी०; बेलुवक्खेहि - स्या० । ३ भल्लातक० - सी०, स्या० । ४ पवनग्गेन - सी०, स्या०, रो० ।

२३ “तिणत्थरं<sup>१</sup> पञ्जापेत्वा, बुद्धसेट्ठ अयाचह ।

‘अनुकम्पतु म बुद्धो, भिक्ख इच्छामि दातवे’ ॥

२४ “अनुकम्पको कारुणिको, अत्थदस्सी महायसो ।  
मम सङ्कप्पमञ्जाय, ओरुहि<sup>२</sup> मम अस्समे ॥

२५ “ओरोहित्वान<sup>३</sup> सम्बुद्धो, निसीदि पणसन्थरे ।  
भल्लातक गहेत्वान, बुद्धसेट्ठस्सदासहं ॥

5

२६ “मम निज्झायमानस्स, परिभुञ्जि तदा जिनो ।  
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, अभिवन्दि तदा जिन ॥

२७ “अट्टारसे कप्पसते, य फलमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

10

२८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

२९ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

३० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा भल्लातदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

15

### ५ उत्तलिपुण्ड्रियत्थेरअपदानं

३१ “निग्रोधे हरितोभासे, सविरुब्भम्हि पादपे ।  
उत्तलिमाल<sup>४</sup> पग्गय्ह, बोधिया अभिरोपयि ॥

B 27

३२. “इमस्मियेव कप्पम्हि, य बोधिमभिपूजयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बोधिपूजायिद फल ॥

३३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

20

३४ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

३५ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उत्तलिपुण्ड्रियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

१ तिणसन्थर - स्या० । २ ओरुही - सी०, ओरुह - स्या० । ३ ओरुहि-  
त्वान - सी० । ४. उम्मामालञ्जि - स्या० ।

## ६ अम्बाटकियत्थेरअपदानं

३६. “सुपुप्फित सालवनं, ओगय्ह वेस्सभ् मुनि ।  
निसीदि गिरिदुग्गेसु, अभिजातो व केसरी ॥
- ३७ “पसन्नचित्तो सुमनो, अम्बाटकमपूजयि ।  
पुञ्जक्खेत्त अनुत्तर<sup>१</sup>, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- ५ ३८ “एकतिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ३९ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ४० “स्वागत वत मे आसि . पे० . कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- १० इत्थ सुद आयस्मा अम्बाटकियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

## ७ सीहासनिकत्थेरअपदानं

- B 28 ४२ “पदुमुत्तरस्स भगवतो, सब्बभूतहितेसिनो ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, सीहासनमदासह ॥
- ४३ “देवलोके मनुस्से वा, यत्थ यत्थ वसामह ।  
१५ लभामि विपुल ब्यम्ह, सीहासनस्सिद फल ॥
- ४४ “सोण्णमया रूपिमया, लोहितङ्गमया<sup>२</sup> बहू ।  
मणिमया च पल्लङ्का, निब्बत्तन्ति मम सदा ॥
- ४५ “बोधिया आसनं कत्वा, जलजुत्तमनामिनो ।  
उच्चे कुले पजायामि, अहो धम्मसुधम्मता ॥
- २० ४६ “सतसहस्सितो कप्पे, सीहासनमकासह ।  
दुग्गति नाभिजानामि, सीहासनस्सिद फल ॥
- ४७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ४८ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० . कत बुद्धस्स सासन” ॥

१ महावीर - सी०, स्या० । २ लोहितङ्कमया - सी०, स्या०, रो० ।

इत्थ सुद आयस्मा सीहासनिको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ८ पादपीठियत्थेरअपदानं

- ५० “सुमेधो नाम सम्बुद्धो, अग्गो<sup>१</sup> कारुणिको मुनि<sup>१</sup> ।  
तारयित्वा बहू सत्ते, निब्बुतो सो महायसो ॥
- ५१ “सीहासनस्स सामन्ता, सुमेधस्स महेसिनो । 5  
पसन्नचित्तो सुमनो, पादपीठमकारयि ॥
- ५२ “कत्वान कुसल कम्म, सुखपाक सुखुद्रय ।  
पुञ्ञकम्मेन सयुत्तो, तावतिसमगच्छहं ॥
- ५३ “तत्थ मे वसमानस्स, पुञ्ञकम्मसमङ्गिनो । B 29  
पदानि उद्धरन्तस्स, सोण्णपीठा भवन्ति मे ॥ 10
- ५४ “लाभा तेस सुलद्ध वो<sup>२</sup>, ये लभन्ति उपस्सुति ।  
निब्बुते कार कत्वान, लभन्ति विपुल सुख ॥
- ५५ “मया पि सुकत कम्म, वाणिज्ज<sup>३</sup> सुप्पयोजित<sup>३</sup> ।  
पादपीठ करित्वान, सोण्णपीठ लभामह ॥
- ५६ “य य दिस पक्कमामि, केनचि किच्चयेनहं<sup>४</sup> । 15  
सोण्णपीठे अक्कमामि, पुञ्ञकम्मस्सिद फल ॥
- ५७ “तिसकप्पसहस्सम्हि, य कम्ममकरि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, पादपीठस्सिद फलं ॥
- ५८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ५९ “स्वागत वत्त मे आसि . पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥ 20
- ६० “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० . कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पादपीठियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

१-१ कारुणिको महामुनि - स्या० । २ ते - स्या० । ३-३ वाणिज्जे सुप्पयोजित -  
स्या० । ४ पच्चयेनहं - सी०, रो० ।

६ वेदिकारकत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

- ६१ “पदुमुत्तरस्स<sup>२</sup> भगवतो<sup>३</sup>, बोधिया पादपुत्तमे ।  
वेदिक सुकत कत्वा, सक चित्त पसादयि ॥
- ६२ “अतोळारानि<sup>४</sup> भण्डानि, कतानि अकतानि च ।  
अन्तलिक्खा पवस्सन्ति, वेदिकाय इद फल ॥
- 5 ६३ “उभतो ब्यूहसङ्गामे, पक्खन्दन्तो भयानके ।  
भयभेरव न पस्सामि, वेदिकाय इद फल ॥
- B 30 ६४ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, ब्यम्ह निब्बत्तते सुभ ।  
सयनानि महग्धानि, वेदिकाय इद फल ॥
- ६५ “सतसहस्सितो कप्पे, य वेदिकमकारयि ।  
10 दुग्गति नाभिजानामि, वेदिकाय इद फल ॥
- ६६ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ६७ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ६८ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा वेदिकारको थेरो इमा गाथायो  
15 अभसित्था ति ।

१० बोधिघरदायकत्थेरअपदानं<sup>५</sup>

- ६९ “सिद्धत्थस्स भगवतो, द्विपदिन्दस्स तादिनो ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, बोधिघरमकारयि ॥
- ७० “तुसित<sup>६</sup> उपपन्नोम्हि, वसामि रतने घरे ।  
न मे सीत वा उण्ह वा, वातो गत्ते न सम्फुसे ॥
- 20 ७१ “पञ्चसट्ठिम्हितो कप्पे, चक्कवत्ती अहोसह ।  
कासिक नाम नगर, विस्सकम्मेन<sup>७</sup> मापित ॥
- ७२ “दसयोजनआयाम, अट्टयोजनवित्थत ।  
न तम्हि नगरे अत्थि, कट्ठ वल्ली च मत्तिका ॥

१ वेदिकारक० - स्या० । २-२ पदुमुत्तरबुद्धस्स - सी०, ० बुद्धस्स - स्या० ।  
३ अथोळारानि - सी०, रो०, अग्गोळारानि - स्या० । ४ बोधिघरियत्थेरा० - सी०,  
बोधिघरकार ० - स्या० । ५ तुस्सित - स्या० । ६ विसुकम्मेन - स्या० ।



- ७३ “तिरिय योजन आसि, अद्धयोजनवित्थत<sup>१</sup> ।  
मङ्गलो नाम पासादो, विस्सकम्मेन मापितो ॥
- ७४ “चुल्लासीतिसहस्सानि, थम्भा सोण्णमया<sup>२</sup> अहु<sup>३</sup> ।  
मणिमया च निय्यूहा, छदन रूपिय अहु ॥
- ७५ “सब्बसोण्णमय घर, विस्सकम्मेन मापितं ।  
अज्झावुत्थ मया एत, घरदानस्सिद फल ॥
- ७६ “ते सब्बे अनुभोत्वान, देवमानुसके भवे ।  
अज्झपत्तोम्हि<sup>४</sup> निब्बान, सन्तिपदमनुत्तर ॥
- ७७ “तिसकप्पसहस्सम्हि<sup>५</sup>, बोधिघरमकारयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, घरदानस्सिद फल ॥
- ७८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ७९ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ८० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5 B 31

10

15

इत्थ सुद आयस्मा बोधिघरदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

विभीतकवग्गो पञ्चचतालीसमो ।

तस्सुद्धानं

विभीतकी<sup>१</sup> कोलफली<sup>२</sup>, बिल्लभल्लातकप्पदो ।  
उत्तलम्बटकी<sup>३</sup> चेव, आसनी पादपीठको ॥  
वेदिको<sup>४</sup> बोधिघरिको, गाथायो गणिता पि<sup>५</sup> च<sup>६</sup> ।  
एकूनासीतिका सब्बा, अस्मि वग्गे पकित्तिता ॥

— ० —

१ अद्धयोजनवित्थतो — सी०, अद्ध० — स्या० । २-२ सोवणिण्या अहु — स्या० ।  
३ अज्झ पत्तोम्हि — सी०, स्या० । ४ चतुनवुते इतो कप्पे — सी० । ५-५ विभेदकि कोल-  
फल — स्या० । ६ निग्गोधम्बाटकी — सी०, उम्मा अम्बाटकि — स्या० । ७ वेदिका — स्या० ।  
८-८. विह — सी० ।

## ४६. जगतिदायकवग्गो<sup>१</sup>

### १ जगतिदायकत्थेरअपदानं

B 32

- १ “धम्मदस्सिस्स मुनिनो, बोधिया पादपुत्तमे ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, जगति कारयि अह ॥
- २ “दरितो पब्बततो<sup>२</sup> वा, रुक्खतो पतितो अह ।  
चुतो पतिट्ठ विन्दामि, जगतिया इद फल ॥
- ३ “न मे चोरा विहेसन्ति<sup>३</sup>, नातिमञ्जन्ति खत्तिया<sup>४</sup> ।  
सब्बामित्तेतिवकमामि, जगतिया इद फल ॥
- ४ “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।  
सब्बत्थ पूजितो होमि, जगतिया इद फल ॥
- ५ “अट्टारसे कप्पसते, जगति कारयि अह ।  
दुग्गति नाभिजानामि, जगतिदानस्सिद फल ॥
- ६ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- ७ “स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- ८ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा जगतिदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### २ मोरहत्थियत्थेरअपदानं

- ९ “मोरहत्थ गहेत्वान, उपेसि लोकनायक ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, मोरहत्थमदासह ॥

१ जगतिवग्गो - स्या० । २ पब्बततो - सी०, स्या० । ३-३ पसहन्ति  
नातिमञ्जन्ति खत्तियो - सी०, रो० ।

१० “इमिना मोरहत्थेन, चेतनापणिधीहि च ।  
निब्बायिसु<sup>१</sup> तयो अग्गी, लभामि विपुल सुख ॥

११. “अहो बुद्धो अहो धम्मो, अहो नो सत्थुसम्पदा ।  
दत्तवानह मोरहत्थ, लभामि विपुल सुख ॥

१२ “तियग्गी<sup>२</sup> निब्बुता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
सब्बासवा परिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

5

१३ “एकतिसे इतो कप्पे, य दानमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, मोरहत्थस्सिद फल ॥

१४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

१५ “स्वागत वत मे आसि . पे० कत बुद्धस्स सासन ॥ ०

१६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा मोरहत्थियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ३ सीहासनबीजियत्थेरअपदानं<sup>३</sup>

१७ “तिसस्साह भगवतो, बोधिस्क्खमवन्दियं ।  
पग्गय्ह बीजनि तत्थ, सीहासनमबीजह<sup>४</sup> ॥

15

१८ “द्वेनवुते इतो कप्पे, सीहासनमबीजह ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बीजनाय इद फल ॥

१९ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे०. विहरामि अनासवो ॥

२० “स्वागत वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासन ॥

२१ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० .. कत बुद्धस्स सासन” ॥ 20

इत्थ सुद आयस्मा सीहासनबीजियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ४ तिणुक्कधारियत्थेरअपदानं<sup>५</sup>

२२ “पदुमुत्तरबुद्धस्स<sup>६</sup>, बोधिया पादपुत्तमे ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, तयो उक्के<sup>७</sup> अधारयि ॥

B 34

१ निब्बुता मे - स्या० । २ तिधग्गी - स्या०, तिवग्गी - रो० । ३ सीहासन-  
बीजकत्थेर० - सी० । ४ सीहासनमबीजियं - सी०; ० मविज्जह - स्या०, रो० । ५ तिउक्का-  
धारकत्थेर० - सी० । ६ पदुमुत्तरस्स बुद्धस्स - स्या० । ७. उक्का - सी० ।

- २३ “सतसहस्रितो कप्पे, सोह<sup>१</sup> उक्कमधारिय ।  
 दुग्गति नाभिजानामि, उक्कदानस्सिद फल ।
- २४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- २५ “स्वागत वत मे आसि . पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- 5 २६ “पटिसम्भिदा चतस्सो .. पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा तिणुक्कधारियो थेरो इमा गाथायो  
 अभसित्था ति ।

#### ५ अक्कमनदायकत्थेरअपदानं

- २७ “ककुसन्धस्स मुनिनो, ब्राह्मणस्स वुसीमतो ।  
 दिवाविहार वजतो, अक्कमनमदासह ॥
- 10 २८ “इमस्मियेव कप्पमिह, य दानमददि तदा ।  
 दुग्गति नाभिजानामि, अक्कमनस्सिद फल ॥
- २९ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० . विहरामि अनासवो ॥
- ३० “स्वागत वत मे आसि . पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ३१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- 15 इत्थ सुद आयस्मा अक्कमनदायको थेरो इमा गाथायो  
 अभसित्था ति ।

#### ६ वनकोरण्डियत्थेरअपदानं

- ३२ “सिद्धत्थस्स भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।  
 वनकोरण्डमादाय, बुद्धस्स अभिरोपयि ॥
- B 35 ३३. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिरोपयि ।  
 20 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
३४. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह .. पे० विहरामि अनासवो ॥
३५. “स्वागत वत मे आसि .. पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
३६. “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद प्रायस्मा वनकोरण्डको थैरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

वीसतिमं भाणवार ।

### ७ एकछत्तियत्थेरअपदानं

- ३७ “अङ्गारजाता पथवी, कुक्कुळानुगता मही ।  
पदुमुत्तरो<sup>१</sup> भगवा, अब्भोकासम्हि चङ्कमि ॥
- ३८ “पण्डर छत्तमादाय, अद्धान<sup>२</sup> पटिपज्जह । 5  
तत्थ दिस्वान सम्बुद्ध, वित्ति<sup>३</sup> मे उपपज्जथ ॥
- ३९ “मरीचियोत्थटा<sup>४</sup> भूमि, अङ्गारा व मही अय ।  
उपहन्ति<sup>५</sup> महावाता, सरीरस्सासुखेपना<sup>६</sup> ॥
- ४० “सीतं उण्ह विहनन्त<sup>७</sup>, वातातपनिवारण ।  
पटिग्गण्ह इम छत्त, फस्सयिस्सामि निब्बुति ॥ 10
- ४१ “अनुकम्पको कारुणिको, पदुमुत्तरो महायसो<sup>८</sup> ।  
मम सङ्कप्पमञ्जाय, पटिग्गण्हि<sup>९</sup> तदा जिनो ॥
- ४२ “तिसकप्पानि देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।  
सतान पञ्चक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ॥
- ४३ “पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय । 15  
अनुभोमि सक कम्म, पुब्बे सुकतमत्तनो ॥
४४. “अय मे पच्छिमा जाति, चरिमो वत्तते भवो । B 36  
अज्जा पि सेतच्छत्त<sup>१०</sup> मे, सब्बकाल धरीयति ॥
- ४५ “सतसहस्सितो कप्पे, य छत्तमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, छत्तदानस्सिद फल ॥ 20
- ४६ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ४७ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० . कतं बुद्धस्स सासन” ॥

१ पदुमुत्तरो च - सी० । २ अद्धाना - सा० । ३ वित्ति - स्या० । ४ मरिचि-  
मोफुना - स्या०; मरीचिवोफुटा - रो० । ५ उपहन्ति - स्या०; उपवायन्ति - सी०, रो० ।  
६ सरीरकायुखेपना - स्या० । ७ विहनन्ति - स्या० । ८ महाइसि - सी० । ९ पटि-  
गण्हि - सी० । १० सेतच्छत्त - स्या० ।

इत्थ सुदं आयस्मा एकछत्तियो थेरो इमा गार्थीयो  
अभासित्था ति ।

#### ८. जातिपुण्ड्रियत्थेरअपदानं

- ४६ “परिनिब्बुते भगवति, पटुमुत्तरे महायसे ।  
पुण्ड्रवटसके<sup>१</sup> कत्वा<sup>१</sup>, सरीरमभिरोपयि ॥
- 5 ५० “तत्थ चित्त पसादेत्वा, निम्मानं अगमासह ।  
देवलोकगतो सन्तो, पुञ्जकम्म सरामह<sup>२</sup> ॥
- ५१ “अम्बरा पुण्ड्रवस्सो मे, सब्बकाल पवस्सति ।  
ससरामि<sup>३</sup> मनुस्से चे<sup>३</sup>, राजा होमि महायसो ॥
- ५२ “तहि कुसुमवस्सो मे, अभिवस्सति सब्बदा ।  
10 तस्सेव<sup>४</sup> पुण्ड्रपूजाय, वाहसा सब्बदस्सिनो ॥
- ५३ “अय पच्छिमको मय्ह, चरिमो वत्तते भवो ।  
अज्जा पि पुण्ड्रवस्सो मे, अभिवस्सति सब्बदा ॥
- ५४ “सतसहस्सितो कप्पे, य पुण्ड्रमभिरोपयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, देहपूजायिद फल ॥
- 15 ५५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० . विहरामि अनासवो ॥
- ५६ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥
- ५७ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 37

इत्थ सुदं आयस्मा जातिपुण्ड्रियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ९ पट्टिपुण्ड्रियत्थेरअपदानं<sup>५</sup>

- 20 ५८ “नीहरन्ते सरीरमिह, वज्जमानासु<sup>६</sup> भेरिसु ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, पट्टिपुण्ड्रमपूजयि<sup>७</sup> ॥
- ५९ “सतसहस्सितो कप्पे, य पुण्ड्रमभिपूजयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, देहपूजायिद फल ॥

१-१ पुण्ड्रवटकोटके गहेत्वा - स्या०; पुण्ड्रवटकोटके० - रो० । २ चरामह -  
स्या० । ३-३ सञ्भवामि मनुस्से वे - स्या० । ४ कायेसु - स्या०, तायेव - रो० ।  
५ सत्तिपण्णियत्थेर० - स्या० । ६ विज्जमानासु - स्या० । ७ सत्ति० - स्या०, रो० ।

६०. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे० . विहरामि अनासवो ॥

६१. “स्वागत वत मे आसि .. पे० . कत बुद्धस्स सासन ॥

६२. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० . कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पट्टिपुप्फियो<sup>१</sup> थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

5

### १०. गन्धपूजकत्थेरअपदानं

६३. “चितासु<sup>२</sup> कुरुमानासु<sup>३</sup>, नानागन्धे समाहटे ।

पसन्नचित्तो सुमनो, गन्धमुट्ठिमपूजयि ॥

६४. “सतसहस्सितो कप्पे, चित्तक यमपूजयि ।

दुग्गति नाभिजानामि, चित्तपूजायिद फल ॥

६५. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह .. पे० .. विहरामि अनासवो ॥ 10

६६ “स्वागत वत मे आसि .. पे०.. कत बुद्धस्स सासन ॥

६७. “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० . कतं बुद्धस्स सासन” ॥ B 38

इत्थ सुद आयस्मा गन्धपूजको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

जगतिदायकवग्गो छत्तालीसमो ।

### तस्सुद्धानं

जगती मोरहत्थी<sup>४</sup> च, आसनी<sup>५</sup> उक्कधारको ।

15

अक्कमि वनकोरणिड, छत्तदो जातिपूजको ॥

पट्टिपुप्फी<sup>६</sup> च यो थेरो<sup>७</sup>, दसमो गन्धपूजको ।

सत्तसट्ठि च गाथायो, गणितायो विभाविभि ॥

— . ० . —

१ सत्तिपण्णियो — स्या०, रो० । २-२ चित्तेसु कथिरमानेसु — सी०, चित्तकेसु  
कुरुमानेसु — स्या० । ३ मोरहत्थो — स्या० । ४ आसनि — स्या० । ५-५ सत्तिपण्णियो  
थेरो च — स्या० ।

## ४७. सालकुसुमियवग्गो<sup>१</sup>

### १. सालकुसुमियत्थेरअपदानं

B 39

१. “परिनिब्बुते भगवति, जजुलत्तमनामके ।  
आरोपितम्हि चित्तके, सालपुष्पमपूजयि ॥
- २ “सतसहस्सितो कप्पे, य पुष्पमभिरोपयि<sup>२</sup> ।  
दुग्गति नाभिजानामि, चित्तपूजायिद फल ॥
- ३ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- ४ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- ५ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।  
छळभिञ्ज्या सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थ सुदं आयस्मा सालकुसुमियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### २ चित्तकपूजकत्थेरअपदानं

- ६ “ज्ञायमानस्स भगवतो, सिखिनो लोकबन्धुनो ।  
अट्ठ चम्पकपुष्फानि, चित्तक अभिरोपयि ॥
७. “एकतिसे इतो कप्पे, य पुष्पमभिरोपयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, चित्तपूजायिद<sup>३</sup> फल ॥
८. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ९ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

15

B 40 20

इत्थ सुद आयस्मा चित्तकपूजको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

१ सालपुष्पिवग्गो - स्या० । २ पुष्पमभिपूजयि - स्या० । ३ चित्तकपूजायिद -  
सी०; बुद्धपूजायिद - स्या० ।



## ३ चितकनिब्बापकत्थेरअपदानं

- ११ “दग्धमाने सरीरमिह, वेस्सभुस्स महेसिनो ।  
गन्धोदक गहेत्वान, चित निब्बापयि अह ॥
- १२ “एकतिसे इतो कप्पे, चित निब्बापयि अह ।  
दुग्गति नाभिजानामि, गन्धोदकस्सिद फल ॥
- १३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥ 5
- १४ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥
- १५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा चितकनिब्बापको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

## ४ सेतुदायकत्थेरअपदानं

- १६ “विपस्सिनो भगवतो, चङ्कमन्तस्स सम्मुखा । 10  
पसन्नचित्तो सुमनो, सेतु कारापयि अह ॥
- १७ “एकनवुत्तितो कप्पे, य सेतु कारयि अहं ।  
दुग्गति नाभिजानामि, सेतुदानस्सिद फलं ॥
- १८ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥
- १९ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥ 15
२०. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा सेतुदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

## ५. सुमनतालवण्टियत्थेरअपदानं

- २१ “सिद्धत्थस्स भगवतो, तालवण्टमदासहं । B. 41  
सुमनेहि पटिच्छन्न, धारयामि महायसं ॥ 20
२२. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, तालवण्टमदासहं ।  
दुग्गति नाभिजानामि, तालवण्टस्सिद फल ॥
- २३ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥
२४. “स्वागत वत मे आसि .. पे० . कत बुद्धस्स सासनं ॥
२५. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥ 25

इत्थं सुद आयस्मा सुमनतालवण्टियो थेरो इमा गार्थायो  
अभासित्था ति ।

#### ६. अवटफलियत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

- २६ “सतरसी नाम भगवा, सयम्भू अपराजितो ।  
विवेककामो सम्बुद्धो, गोचरायाभिनिक्खमि ॥
- 5 २७ “फलहत्थो अह दिस्वा, उपगच्छि नरासभं ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, अदासि अवटं फल ॥
२८. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य फल अददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
२९. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे० . विहरामि अनासवो ॥
- 10 ३०. “स्वागत वत मे आसि . पे० . कत बुद्धस्स सासनं ॥
३१. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा अवटफलियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ७. लबुजफलदायकत्थेरअपदानं<sup>२</sup>

- B 42 ३२ “नगरे बन्धुमतिया, आरामिको अह तदा ।  
25 अद्दस विरज बुद्ध, गच्छन्त अनिलज्जसे ॥
- ३३ “लबुज फलमादाय, बुद्धसेट्ठस्सदासह ।  
आकासे व ठितो सन्तो, पटिग्गणिह महायसो ॥
३४. “वित्तिसज्जननो मय्ह, दिट्ठधम्मसुखावहो ।  
फल बुद्धस्स दत्तवान, विप्पसन्नैन चेतसा ॥
- 20 ३५ “अधिगञ्छि<sup>३</sup> तदा पीति, विपुलं सुखमुत्तम ।  
उप्पज्जते व<sup>४</sup> रतन, निब्बत्तस्स तहि तहि ॥
- ३६ “एकनवुत्तितो कप्पे, य फलं अददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥

१ अवटफलिय० - सी० । २. लबुजदायक० - सी० । ३ अधिगञ्छि - सी०,  
अधिगञ्छि - स्या० । ४ व - सी०; मे - स्या० ।

- ३७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥  
 ३८ “स्वागतं वत मे आसि पे० . कत बुद्धस्स सासन ॥  
 ३९ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा लबुजफलदायको थेरो इमा गाथायो  
 अभ्रासिन्था ति ।

5

#### ८. पिलक्खफलदायकत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

- ४० “वनन्तरे<sup>२</sup> बुद्ध दिस्वा<sup>३</sup>, अत्थदस्सि महायस ।  
 पसन्नचित्तो सुमनो पिलक्खस्स<sup>४</sup> फल अदा ॥  
 ४१ “अट्ठारसे कप्पसते, य फल अदादि तदा ।  
 दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥  
 ४२. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे०... विहरामि अनासवो ॥ 10  
 ४३ “स्वागतं वत मे आसि .. पे०. कत बुद्धस्स सासनं ॥  
 ४४. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥ B 43

इत्थ मुद आयस्मा पिलक्खफलदायको थेरो इमा गाथायो  
 अभ्रासिन्था ति ।

#### ९. सयंपटिभानियत्थेरअपदानं

- ४५ “ककुधं विलसन्त व, देवदेव नरासभं । 15  
 रथियं पटिपज्जन्त, को दिस्वा न<sup>५</sup> पसीदति” ॥  
 ४६ “तमन्धकारं नासेत्वा, सन्तारेत्वा बहुं जनं ।  
 जाणालोकेन जोतन्त, को दिस्वा न पसीदति ॥  
 ४७. “वसीसतसहस्सेहि, नीयन्त लोकनायक ।  
 उद्धरन्त बहू सत्ते, को दिस्वा न पसीदति ॥ 20  
 ४८. “आहन्त<sup>६</sup> धम्मभेरि, मद्दन्त तित्थिये गणे ।  
 सीहनाद विनदन्त<sup>६</sup>, को दिस्वा न पसीदति ॥

१ मिलक्खुफल० - स्या० । २-२ वनन्ते बुद्ध दिस्वान - सी०, रो० । ३ पिलक्खुस्स  
 - रो० । ४-४ नप्पसीदति - सी०, स्या० । एवमुपरि पि । ५ आहन्तिवा - स्या० ।  
 ६ व नदन्तं - स्या० ।

- ४६ “यावता ब्रह्मलोकतो<sup>१</sup>, आगन्त्वान सन्नह्मका ।  
पुच्छन्ति निपुणे पञ्हे, को दिस्वा न पसीदति ।।
- ५० “यस्सञ्जलि करित्वान, आयाचन्ति<sup>२</sup> सदेवका ।  
तेन पुञ्ज अनुभोन्ति, को दिस्वा न पसीदति ।।
- ५१ “सब्बे जना समागन्त्वा, सम्पवारेन्ति चक्खुम ।  
न विकम्पति अज्झिट्ठो, को दिस्वा न पसीदति ।।
- ५२ “नगर पविसतो यस्स, रवन्ति<sup>३</sup> भेरियो बहू ।  
विनदन्ति गजा मत्ता, को दिस्वा न पसीदति ।।
- ५३ “वीथिया<sup>४</sup> गच्छतो यस्स, सब्बाभा<sup>५</sup> जोतते सदा ।  
अब्भुन्नता समा होन्ति, को दिस्वा न पसीदति ।।
- ५४ “ब्याहरन्तस्स बुद्धस्स, चक्कवाळ<sup>६</sup> पि सुय्यति<sup>७</sup> ।  
सब्बे सत्ते विञ्जापेति, को दिस्वा न पसीदति ।।
- ५५ “सतसहस्सितो कप्पे, य बुद्धमभिकित्ति<sup>८</sup>यि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, कित्तनाय इद फलं ।।
- ५६ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं . पे० . विहरामि अनासवो ।।
- ५७ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ।।
- ५८ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कत बुद्धस्स सासन” ।।
- इत्थ मुद आयस्मा सयपटिभानियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### १० निमित्तव्याकरणीयत्थेरअपदानं

- ५९ “अज्झोगाहेत्वा<sup>१</sup> हिमवं<sup>२</sup>, मन्ते वाचेमहं तदा ।  
चतुपञ्जाससहस्सानि, सिस्सा मय्ह उपट्ठु ।।
- ६० “अधिता वेदगू सब्बे, छळङ्गे पारमि गता ।  
सकविज्जाहुपत्थद्धा, हिमवन्ते वसन्ति ते ।।

१. ब्रह्मलोकम्हा - स्या० । २. आधावन्ति - स्या० । ३. नदन्ति - स्या० ।  
४. रथिया - सी० । ५. पभा वा - स्या० । ६-६ चक्कवालम्हि सुयति - सी०,  
चक्कवाळम्हि० - स्या० । ७-७ अज्झोगहेत्वा हिमव - सी०, अज्झोगहेत्वा हिमवन्त -  
स्या० ।

- ६१ “चवित्वा तुसिता काया, देवपुत्तो महायसो ।  
उप्पज्जि मातुकुच्छिस्मि, सम्पजानो पतिस्सतो ॥
- ६२ “सम्बुद्धे उपपज्जन्ते, दससहस्सि कम्पथ<sup>१</sup> ।  
अन्धा चक्खु अलभिसु, उप्पज्जन्तम्हि नायके ॥
६३. “सब्बाकार<sup>२</sup> पकम्पित्थ<sup>३</sup>, केवला वसुधा अय । 5  
निग्घोससद् सुत्वान, उब्बिज्जिसु<sup>४</sup> महाजना ॥
- ६४ “सब्बे जना समागम्म, आगच्छु मम सन्तिक ।  
वसुधाय पकम्पित्थ, कि विपाको भविस्सति ॥
- ६५ “अवचासि<sup>५</sup> तदा तेस, मा भेथ<sup>६</sup> नत्थि वो भय ।  
विसट्ठा होथ सब्बे पि, उप्पादोय सुवत्थिको<sup>७</sup> ॥ 10
- ६६ “अट्ठहेतूहि सम्फुस्स<sup>८</sup>, वसुधाय पकम्पति । B. 45  
तथा निमित्ता दिस्सन्ति, ओभासो विपुलो महा ॥
६७. “असंसय बुद्धसेट्ठो, उप्पज्जिस्सति चक्खुमा ।  
सञ्जापेत्वान जनत, पञ्चसीले कथेसह ॥
६८. “सुत्वान पञ्च सीलानि, बुद्धुप्पादञ्च दुल्लभ । 15  
उब्बेज्जाता<sup>९</sup> सुमना, तुट्ठहट्ठा अहसु<sup>१०</sup> ते ॥
६९. “द्वेनवुते इतो कप्पे, य निमित्त वियाकरि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, व्याकरणस्सिद फल ॥
- ७० “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
७१. “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥ 20
- ७२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥  
इत्थ सुद आयस्मा निमित्तव्याकरणियो थेरो इमा  
अभासित्था ति ।

सालकुसुमियवग्गो सत्तचत्तालीसमो ।

१ पकम्पथ — सी० । २-२ छप्पकारमकम्पित्थ — स्या०, छब्बिकार ० — रो० ।  
३ विम्हयिसु — स्या० । ४ विदस्सामि — स्या० । ५ आयित्थ — स्या० । ६ सुवत्थिको  
— स्या०, रो० । ७ सम्फुस्सा — स्या०, रो० । ८ उब्बेज्जाता — स्या० । ९ अहेसु — स्या० ।

## तस्सुद्धानं

सालकुसुमियो थेरो, पूजा निब्बापको पि च ।  
 सेतुदो तालवण्टी<sup>१</sup> च, अवटलबुजप्पदो<sup>२</sup> ॥  
 पिलक्खपटिभानी<sup>३</sup> च, वेय्याकरणियो<sup>४</sup> दिजो<sup>५</sup> ।  
 द्वेसत्तति<sup>६</sup> च<sup>६</sup> गाथायो, गणितायो विभाविभि ॥

— ०: —

१ तालवण्टि — स्या० । २ अवण्ट० — सी०, अवट लबुजप्पदो — स्या० । ३ मिलक्खु० — स्या० । ४ वेय्याकरणको — सी० । ५ दिजा — स्या० । ६-६ द्वेसत्तञ्चे — सी० ।

## ४८. नलमालिवग्गा

### १ नलमालियत्थेरअपदानं

- १ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, आहुतीन पटिग्गह ।  
विपिनग्गेन गच्छन्त, अद्दस लोकनायक ॥
- २ “नलमाल गहेत्वान, निक्खमन्तो च<sup>१</sup> तावदे ।  
तत्थद्दसासि सम्बुद्ध, ओघतिण्णमनासव ॥
- ३ “पसन्नचित्तो सुमनो, नलमालमपूजयि ।  
दक्खिणेय्य महावीर, सब्बलोकानुकम्पक ॥
- ४ “एकतिसे इतो कप्पे, य मालमभिरोपयि<sup>२</sup> ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- ६ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- ७ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छल्लभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुदं आयस्मा नलमालियो थेरो इमा गाथायो १५  
अभासित्था ति ।

B 46

5

10

20

B 47

### २ मणिपूजकत्थेरअपदानं

- ८ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।  
विवेककामो सम्बुद्धो, गच्छते अनिलज्जसे ॥
९. “अविदूरे हिमवन्तस्स<sup>३</sup>, महाजातस्सरो अहु ।  
तत्थ मे भवन आसि, पुज्जाकम्मेन सयुत ॥
- १० “भवना अभिनिक्खम्म<sup>४</sup>, अद्दस लोकनायकं ।  
इन्दीवर व जलितं, आदित्त व हुतासन ॥

१ व - सी० । २ पुष्कमभिरोपयि - सी०, स्या०, रो० । ३ हिमवतो - सी० ।

४ निक्खमित्तवान - स्या० ।

- ११ “विचिन<sup>१</sup> नद्स<sup>१</sup> पुप्फ, पूजयिस्सन्ति नायक ।  
सक चित्त पसादेत्वा, अर्वान्द सत्थुनो अह ।
- १२ “मम<sup>२</sup> सीसे मणि<sup>२</sup> गय्ह, पूजयि लोकनायक ।  
इमाय मणिपूजाय, विपाको होतु भद्दको ॥
- 5 १३ “पदुमुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो ।  
अन्तलिव्खे ठितो सत्था, इम गाथ अभासथ ॥
- १४ ‘सो ते इज्झतु सङ्कप्पो, लभस्सु<sup>३</sup> विपुल सुख ।  
इमाय मणिपूजाय, अनुभोहि महायस’ ॥
- १५ “इद वत्तवान भगवा<sup>४</sup>, जलजुत्तमनामको ।  
C अगमासि बुद्धसेट्ठो, यत्थ<sup>५</sup> चित्त पणीहित ॥
- १६ “सट्ठिकप्पानि देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।  
अनेकसतक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ॥
- १७ “पुब्बकम्म सरन्तस्स, देवभूतस्स मे सतो ।  
मणि निब्बत्तते मय्ह, आलोककरणो मम<sup>६</sup> ॥
- 15 १८ “छळसीतिसहस्सानि, नारियो मे परिग्गहा ।  
विचित्तवत्थाभरणा, आमक्कमणिकुण्डला<sup>७</sup> ॥
- १९ “अळारपम्हा हसुला, सुसञ्जा तनुमज्झिमा ।  
परिवारेन्ति म निच्च, मणिपूजायिद फल ॥
- २० “सोण्णमया मणिमया, लोहितङ्गमया तथा ।  
20 भण्डा मे सुकता होन्ति, यदिच्छसि<sup>८</sup> पिळन्धना ॥
- २१ “कूटागारा गहा<sup>९</sup> रम्मा, सयनञ्च महारह ।  
मम सङ्कप्पमञ्जाय, निब्बत्तन्ति यदिच्छक ॥
- २२ “लाभा तेस सुलद्ध च, ये लभन्ति उपस्सुति ।  
पुञ्जाक्खेत्त मनुस्सान, ओसध सब्बपाणिन ॥
- B 48 25 २३. “मय्हं पि सुकत कम्म, योहं अदक्खि नायक ।  
विनिपाता पमुत्तोम्हि, पत्तोम्हि अचलं पद ॥

१-१ विजन अद्स - स्या०, विचिन नाद्स - सी० । २-२ मम सीस० - स्या० ।

३ लभतु - स्या० । ४ सम्बुद्धो - स्या० । ५ यस्स - स्या० । ६ मम - स्या० । ७ आमत्त-  
मणिकुण्डला - सी०, स्या०, रो० । ८ यदिच्छाय - सी०, रो० । ९ गुहा - सी०, स्या० ।



- १४ “य य योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।  
दिवसञ्चेव<sup>१</sup> रत्तिं च<sup>१</sup>, आलोको होति मे सदा ॥
- २५ “तायेव मणिपूजाय, अनुभोत्वानं सम्पदा ।  
आणालोको मया दिट्ठो, पत्तोमिह अचलं पदं ॥
- २६ “सतसहस्सितो कप्पे, यं मणिं अभिपूजयि । 5  
दुग्गतिं नाभिजानामि, मणिपूजायिदं फलं ॥
- २७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- २८ “स्वागतं वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- २९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा मणिपूजको थैरो इमा गाथायो 10  
अभासित्था ति ।

### ३ उक्कासतिकत्थेरअपदानं

- ३० “कोसिको नाम भगवा, चित्तकूटे वसी तदा ।  
ज्ञायी ज्ञानरतो बुद्धो, विवेकाभिरतो मुनि ॥
- ३१ “अज्झोगाहेत्वा<sup>२</sup> हिमवन्तं, नारीगणपुरक्खतो ।  
अद्दस कोसिकं बुद्धं, पुण्णमायेव<sup>३</sup> चन्दिमं ॥ 15
३२. “उक्कासते गहेत्वानं, परिवारेसहं तदा ।  
सत्तरत्तिन्दिवं ठत्वा<sup>४</sup>, अट्टमेन अगच्छहं ॥
- ३३ “वुट्ठितं कोसिकं बुद्धं, सयम्भु अपराजितं ।  
पसन्नचित्तो वन्दित्वा, एकं भिक्खं अदासहं ॥
- ३४ “तेन कम्मेन द्विपदिन्दं, लोकजेट्ठं नरासभं । 20  
उप्पज्जि तुसिते काये, एकं भिक्खायिदं फलं ॥
- ३५ “दिवसञ्चेव रत्तिं च, आलोको होति मे सदा । B 49  
समन्तां योजनसतं, ओभासेन फरामहं ॥
३६. “पञ्चपञ्चासकप्पमिह, चक्कवत्ती अहोसहं ।  
चातुरन्तो विजितावी, जम्बुसण्डस्स<sup>५</sup> इस्सरो ॥ 25

१-१ समन्ता सत्तरतना - सी०, रो० । २ अज्झोगहेत्वा - सी०, स्या०, रो० ।

३ पुण्णमासेव - सी० । ४ बुद्ध - स्या० । ५ जम्बुसण्डस्स - रो० ।

- ३७ “तदा मे नगर आसि, इद्ध फीतं सुनिम्मितं ।  
तिसयोजनमायामं, वित्थारेन च वीसति ॥
- ३८ “सोमण नाम नगर, विस्सकम्मेन मापित ।  
दससद्दविवित्त त, सम्मताळसमाहित ॥
- 5 ३९ “न तम्हि नगरे अत्थि, वल्लिकट्ट च मत्तिका ।  
सब्बसोणमय येव, जोतते निच्चकालिक ॥
- ४० “चतुपाकारपरिक्खित्त, तयो आसु मणिमया ।  
वेमज्झे तालपन्ती च, विस्सकम्मेन मापिता ॥
- ४१ “दससहस्सपोक्खरञ्जो<sup>१</sup>, पदुमुप्पलच्छादिता ।  
10 पुण्डरीकेहि<sup>२</sup> सञ्छन्ना, नानागन्धसमीरिता<sup>३</sup> ॥
- ४२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य उक्क धारयि अह ।  
दुग्गति नाभिजानामि, उक्कधारस्सिद<sup>४</sup> फल ॥
- ४३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ४४ “स्वागत वत मे आसि . पे०. कत बुद्धस्स सासनं ॥
- 15 ४५ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे०. कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा उक्कासतिको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ४ सुमनबीजनियत्थेरअपदानं<sup>५</sup>

- ४६ “विपस्सिनो भगवतो, बोधिया पादपुत्तमे ।  
सुमनो<sup>६</sup> बीजनिं गय्ह, अबीजि बोधिमुत्तम ॥
- B 50 20 ४७ “एकनवुत्तितो कप्पे, अबीजि बोधिमुत्तम ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बीजनाय इद फल ॥
- ४८ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं .. पे०... विहरामि अनासवो ॥
- ४९ “स्वागतं वत मे आसि पे० . कत बुद्धस्स सासन ॥
- ५० “पटिसम्भिदा चतस्सो .. पे०.. कत बुद्धस्स सासन” ॥

१ दससहस्सपोक्खरणी - स्या० । २ पुण्डरीकादि - स्या० । ३ नानागन्ध-  
समेरिता - सी०, स्या० । ४ उक्काधारस्सिद - सी०, स्या० । ५ सुमनबीजनिय० - सी०,  
स्या० । ६ सुमना - सी० ।

इत्थ सुद आयस्मा सुमनबीजनियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ५ कुम्मासदायकत्थेरअपदानं

- ५१ “एसनाय चरन्तस्स, विपस्सिस्स<sup>१</sup> महेसिनो ।  
रित्तक पत्त दिस्वान, कुम्मास पूरयि अह ॥
- ५२ “एकनवुत्तितो कप्पे, य भिक्ख अदादि तदा । 5  
दुग्गति नाभिजानामि, कुम्मासस्स इद फल ॥
५३. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० . विहरामि अनासवो ॥
- ५४ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ५५ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कुम्मासदायको थेरो इमा गाथायो 10  
अभासित्था ति ।

#### ६ कुसट्टकदायकत्थेरअपदानं

- ५६ “कस्सपस्स भगवतो, ब्राह्मणस्स वुसीमतो ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, कुसट्टकमदासह ॥
- ५७ “इमस्मियेव कप्पस्मि, कुसट्टकमदासह ।  
दुग्गति नाभिजानामि, कुसट्टकस्सिद फल ॥ 15
- ५८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० . विहरामि अनासवो ॥ B 51
५९. “स्वागत वत मे आसि . पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
६०. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कुसट्टकदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति । 20

#### ७ गिरिपुत्रागियत्थेरअपदानं

- ६१ “सोभितो नाम सम्बुद्धो, चित्तक्खटे वसी तदा ।  
गहेत्वा गिरिपुत्राग, सयम्भु अभिपूजयि” ॥

१ विपस्सित्तो – स्या० ।

- ६२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य<sup>१</sup> बुद्धमभिपूजयि<sup>१</sup> ।  
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
- ६३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
६४. “स्वागतं वत मे आसि . पे०.. कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- 5 ६५. “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुद आयस्मा गिरिपुत्तागियो थेरो इमा गाथायो  
 अभसित्था ति ।

#### ८ वल्लिकारफलदायकत्थेरअपदानं

६६. “सुमनो नाम सम्बुद्धो, तक्कराय वसी तदा ।  
 वल्लिकारफलं गय्ह, सयम्भुस्स अदासह ॥
- 10 ६७ “एकतिसो इतो कप्पे, यं फलं अदिदि तदा ।  
 दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिदं फलं ॥
६८. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे०.. विहरामि अनासवो ॥
- ६९ “स्वागतं वत मे आसि .. पे० कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- B 52 ७० “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- 15 इत्थं सुद आयस्मा वल्लिकारफलदायको थेरो इमा गाथायो  
 अभसित्था ति ।

#### ९ पानधिदायकत्थेरअपदानं

- ७१ “अनोमदस्सी भगवा, लोकजेट्ठो नरासभो ।  
 दिवाविहारा निक्खम्म, पथमारुहि<sup>२</sup> चक्खुमा ॥
- ७२ “पानधिं सुकतं गय्ह, अद्धानं पटिपज्जह ।  
 20 तत्थद्दसासि सम्बुद्धं, पत्तिकं चारुदस्सनं ॥
७३. “सकं चित्तं पसादेत्वा, नीहरित्वानं पानधिं ।  
 पादमूले ठपेत्वानं, इदं वचनमब्रवि ॥
७४. “अभिरूहं महावीर, सुगतिन्द विनायक ।  
 इतो फलं लभिस्सामि, सो<sup>३</sup> मे अत्थो समिज्झतु’ ॥

१-१ सम्बुद्ध ० - स्या० । २ वीथिमारुहि - स्या० । ३ यो - सी० ।

७५. "अनोमदस्सी भगवा, लोकजेदो नरासभो ।  
पानधिं अभिरूहित्वा, इदं वचनमब्रवि ॥
७६. 'यो पानधिं मे अदासि', पसन्नो सेहि पाणिभि ।  
तमहं कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो' ॥
७७. "बुद्धस्स गिरमञ्जाय, सब्बे देवा समागता ।  
उदग्गचित्ता सुमना, वेदजाता कतञ्जली ॥ 5
७८. "पानधीन<sup>१</sup> पदानेन<sup>२</sup>, सुखितोयं भविस्सति ।  
पञ्चपञ्जासक्खत्तुं च, देवरज्जं करिस्सति ॥
७९. "सहस्सक्खत्तुं राजा च, चक्कवत्ती भविस्सति ।  
पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ॥ 10
८०. "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
८१. "तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥ B. 53
८२. "देवलोके मनुस्से वा, निब्बत्तिस्सति पुञ्जवा<sup>३</sup> ।  
देवयानपटिभागं, यानं पटिलभिस्सति ॥ 15
८३. "पासादा सिविका मय्हं<sup>४</sup>, हत्थिनो समलङ्कता ।  
रथा वाजञ्जासंयुत्ता<sup>५</sup>, सदा पातुभवन्ति मे ॥
८४. "अगारा निक्खमन्तो पि, रथेन निक्खमि अहं ।  
केसेसु छिज्जमानेसु, अरहत्तमपापुणि ॥ 20
८५. "लाभा मय्हं सुलद्धं मे, वाणिज्जं<sup>६</sup> सुप्पयोजितं ।  
दत्तवान पानधिं एकं, पत्तोमिह अचलं पदं ॥
८६. "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, यं पानधिमदासहं ।  
दुग्गतिं नाभिजानामि, पानधिस्स इदं फलं ॥
८७. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं ... पे०... विहरामि अनासवो ॥ 25
८८. "स्वागतं वत मे आसि ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं ॥
८९. "पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे०... कतं बुद्धस्स सासनं" ॥

१. अददा - सी० । २-२. पानधिमेव दानेन - स्या० । ३. पञ्जवा - स्या० ।

४. मय्हं - स्या०, रो० । ५. वाजञ्जा ० - सी० । ६. वाणिज्जं - स्या० ।

183680

872-5

153

इत्थ सुद आयस्मा पानधिदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### १० पुलिनचङ्कमियत्थेरअपदानं

- ६० “मिगलुद्धो” पुरे आसि, अरञ्जे कानने अह ।  
वातमिग गवेसन्तो, चङ्कम अद्दस अह ॥
- ६१ “उच्छङ्गेन” पुलिन गय्ह, चङ्कमे” ओकिरि अह ।  
पसन्नवित्तो सुमनो, सुगतस्स सिरीमतो ॥
- ६२ “एकतिसे इतो कप्पे, पुलिन ओकिरि अह ।  
दुग्गति नाभिजानामि, पुलिनस्स इद फल ॥
- B 54 ६३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- 10 ६४ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ६५ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पुलिनचङ्कमियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

नळमालिवग्गो अट्टचत्तालीसमो ।

### तस्सुद्धानं

- नळमाली मणिददो, उक्कासतिकबीजनी ।  
कुम्मासो च कुसट्टो च<sup>१</sup>, गिरिपुत्तागियो पि च ।  
वल्लिकारो पानधिदो, अथो पुलिनचङ्कमो ।  
गाथायो पञ्चनवुति, गणितायो विभाविभि ॥

—:०.—

१ मिगलुद्धो — स्या० । २ उच्छङ्गा — सी० । ३. चङ्कम — सी० । ४-४ कुम्मास  
च कुसट्ट च — स्या० ।

## ४६. पंसुकूलवग्गो

### १ पंसुकूलसञ्जाकत्थेरअपदानं

- १ “तिस्सो नामासि भगवा, सयम्भू अग्गपुग्गलो<sup>१</sup> ।  
पसुकूल ठपेत्वान, विहार पाविसी जिनो ॥
- २ “विनत्त<sup>२</sup> धनुमादाय, भक्खत्थाय<sup>३</sup> चरि<sup>३</sup> अहं ।  
मण्डलग्ग गहेत्वान, कानन पाविसि अह ॥
- ३ “तत्थइस पसुकूल, दुमग्गे लग्गित तदा ।  
चाप तत्थेव निक्खिप्प, सिरे<sup>४</sup> कत्वान अञ्जलि ॥
- ४ “पसन्नचित्तो सुमनो, विपुलाय च पीतिया ।  
बुद्धसेट्ठ सरित्त्वान, पसुकूल अवन्दह ॥
- ५ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, पसुकूलमवन्दह ।  
दुग्गति नाभिजानामि, वन्दनाय इद फल ॥
- ६ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- ७ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- ८ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छल्लभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 55

5

10

15

इत्थ सुद आयस्मा पसुकूलसञ्जाको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### २ बुद्धसञ्जाकत्थेरअपदानं

- ६ “अज्झायको<sup>५</sup> मन्तधरो, तिण्ण वेदान पारगू ।  
लक्खणे इतिहासे च, सतिघण्डुसकेटुभे ॥

20

१ लोकनायको—स्या० । २ सज्जित—स्या०, तियन्त—रो० । ३-३ पक्खिना-  
सलिल—स्या०, अक्खित्तो यमालि—रो० । ४ सीसे—स्या० । ५ अज्झायिको—स्या० ।

B 56

- १० “नदीसोतपटिभागा, सिस्सा आयन्ति मे तदा ।  
तेसाह मन्ते<sup>१</sup> वाचेमि, रत्तिन्दिवमतन्दितो ॥
- ११ “सिद्धत्थो नाम सम्बुद्धो, लोके उप्पज्जि तावदे ।  
तमन्धकार नासेत्वा, ज्ञाणालोक पवत्तयि ॥
- ५ १२ “मम अञ्जातरो सिस्सो, सिस्सान सो कथेसि मे ।  
सुत्वान ते एतमत्थ, आरोचेसु मम तदा ॥
- १३ “बुद्धो लोके समुप्पन्नो, सब्बञ्चू लोकनायको ।  
तस्सानुवत्तति जनो, लाभो अम्हं<sup>३</sup> न विज्जति<sup>३</sup> ॥
- १४ “अधिच्चुप्पत्तिका बुद्धा, चक्खुमन्तो महायसा ।  
१० यन्नूनाह बुद्धसेट्ठ, पस्सेय्य लोकनायक ॥
- १५ “अजिन मे गहेत्वान, वाकचीर कमण्डलु ।  
अस्समा अभिनिक्खम्म, सिस्से आमन्तयि अह ॥
- १६ “ओदुम्बरिकपुप्फ<sup>४</sup> व, चन्दम्हि ससक<sup>४</sup> यथा ।  
वायसान यथा खीर, दुल्लभो<sup>४</sup> लोकनायको ॥
- १५ १७ “बुद्धो लोकम्हि उप्पन्नो, मनुस्सत्तम्पि दुल्लभ ।  
उभोसु विज्जमानेसु, सवन च सुदुल्लभं ॥
- १८ “बुद्धो लोके समुप्पन्नो, चक्खु लच्छाम नो भव ।  
एथ सब्बे गमिस्साम, सम्मासम्बुद्धसन्तिकं<sup>५</sup> ॥
१९. “कमण्डलुधरा सब्बे, खराजिननिवासिनो ।  
२० ते जटाभारभरिता, निक्खमु<sup>६</sup> विपिना<sup>६</sup> तदा ॥
- २० “युगमत्त<sup>७</sup> पेक्खमाना, उत्तमत्थ गवेसिनो ।  
आसत्तिदोसरहिता<sup>७</sup>, असम्भीता व केसरी ॥
२१. “अप्पकिच्चा<sup>८</sup> अलोलुप्पा<sup>८</sup>, निपका सन्तवुत्तिनो ।  
उच्छाय चरमाना ते, बुद्धसेट्ठमुपागमु ॥
- २५ २२ “दियड्डुयोजने सेसे<sup>९</sup>, व्याधि मे उपपज्जथ ।  
बुद्धसेट्ठ सरित्त्वान, तत्थ कालङ्कतो अहं ॥

१ मन्त - स्या० । २ मय्ह - स्या० । ३ हेस्सति - सी०, रो० । ४ उदम्बरिक० - स्या० । ५-५ दुल्लभा लोकनायका - सी०, दुल्लभ लोकनायक - स्या०, रो० । ६-६ निक्खम्म पवना - स्या० । ७ युत्तमत्त - स्या० । ८ आयन्ति नागपोताव - स्या० । ९ अप्पतासा - स्या०; अप्पभासा - रो० । १० अलोलुपा - स्या०, अलीलता - रो० । ११ देसे - स्या० ।



२३. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य सञ्जामलभि तदा ।  
 दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धसञ्जायिद फल ॥
- २४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- २५ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- २६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥ 5
- इत्थ सुद आयस्मा बुद्धसञ्जको थेरो इमा गाथायो  
 अभासित्था ति ।

### ३ भिसदायकत्थेरअपदानं

२७. “ओगय्ह<sup>१</sup> य<sup>१</sup> पोक्खरणि, नानाकुञ्जरसेवित ।  
 उद्धरामि भिस तत्थ, घासहेतु<sup>२</sup> अह तदा ॥
- २८ “भगवा तम्हि समये, पदुमुत्तरसव्हयो । 10  
 रत्तम्बरधरो<sup>३</sup> बुद्धो, गच्छति<sup>४</sup> अनिलञ्जसे ॥
- २९ “धुनन्तो पसुकूलानि, सद्मस्सोसह तदा ।  
 उद्ध निज्झायमानोह, अद्दस लोकनायक ॥
- ३० “तत्थेव ठितको सन्तो, आयाचि लोकनायक ।  
 मधु<sup>५</sup> भिसेहि<sup>६</sup> सवति<sup>७</sup>, खीरं सप्पि मुळालिभि 15
- ३१ “पटिग्गण्हातु मे बुद्धो, अनुकम्पाय चक्खुमा ।  
 ततो कारुणिको सत्था, ओरुहित्वा<sup>८</sup> महायसो ॥
- ३२ “पटिग्गणिह मम भिक्ख, अनुकम्पाय चक्खुमा ।  
 पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, अका मे अनुमोदनं ॥
- ३३ ‘सुखी होतु<sup>९</sup> महापुञ्ज, गति तुय्ह समिज्झतु । 20  
 इमिना भिसदानेन, लभस्सु विपुल सुख’ ॥
३४. “इद वत्वान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।  
 भिक्खमादाय सम्बुद्धो, अम्बरेनागमा जिनो ॥

१-१ ओगय्ह - सी०, स्या०, रो० । २ असनहेतु - स्या० । ३ रत्तकम्बल  
 धरो - स्या० । ४ गच्छसि - स्या० । ५-५. मधुभिसेहि - स्या० । ६ सहित - सी० ।  
 ७ ओ रोहित्वा - स्या० । ८ होति - सी०, स्या०, रो० ।

B 58

- ३५ “ततो भिस गहेत्वान, आगच्छि मम अस्सम ।  
भिस रुक्खे लगेत्वान<sup>१</sup>, मम दानमनुस्सरि ॥
- ३६ “महावातो बुद्धित्वा, सञ्चालेसि वन तदा ।  
आकासो अभिनादित्थ, असनिया फलन्तिथा ॥
- 5 ३७. “ततो मे असनिपातो, मत्थके निपती तदा ।  
सोह निसिन्नको सन्तो, तत्थ कालङ्कतो अहु<sup>२</sup> ॥
- ३८ “पुञ्जकम्मेन सयुत्तो, तुसित उपपज्जह ।  
कळेवर मे पतित, देवलोके रमि अह ॥
- ३९ “छळासीतिसहस्सानि<sup>३</sup>, नारियो समलङ्कता ।  
10 सायपातं<sup>४</sup> उपट्टन्ति<sup>५</sup>, भिसदानस्सिद फल ॥
- ४० “मनुस्सयोनिमागन्त्वा, सुखितो होमह सदा<sup>६</sup> ।  
भोगे मे ऊनता नत्थि, भिसदानस्सिद फल ॥
- ४१ “अनुकम्पितको तेन, देवदेवेन तादिना ।  
सब्बासवा परिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- 15 ४२ “सतसहस्सितो कप्पे, य भिस अददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, भिसदानस्सिद फल ॥
- ४३ “किलेसा ज्ञापिता मग्गह . पे० . विहरामि अनासवो ॥
४४. “स्वागत वत मे आसि पे० . कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४५ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० . कत बुद्धस्स सासन” ॥
- 20 इत्थ सुद आयस्मा भिसदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ४. जाणत्थविकत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

- ४६ “दक्खिणे हिमवन्तस्स, सुकतो अस्समो मम ।  
उत्तमत्थ गवेसन्तो, वसामि विपिने तदा ॥

१ लङ्गित्वान - स्या० । २ अह - स्या० । ३ छळासीतिसहस्सानि - सी०,  
स्या० । ४-४ साय पात उपट्टन्ति - स्या० । ५ तदा - स्या० । ६ जाणत्थविकत्थेर-  
अपदान - सी०, स्या० ।

४७ “लाभालाभेन सन्तुट्ठो, मूलेन च फलेन च ।

अन्वेसन्तो<sup>१</sup> आचरिय<sup>१</sup>, वसामि एको अह ॥

४८ “सुमेधो नाम सम्बुद्धो, लोके उप्पज्जि तावदे ।

चतुसच्च पकासेति, उद्धरन्तो महाजन ॥

४९ “नाह सुणोमि सम्बुद्ध, न पि मे कोचि ससति<sup>२</sup> ।

अट्ठवस्से अतिक्कन्ते, अस्सोसि लोकनायक ॥

५० “अग्गिदारु नीहरित्वा, सम्मज्जित्वान अस्सम ।

खारिभार गहेत्वान, निव्वसमि विपिना अह ॥

५१ “एकरत्ति वसन्तोह, गामेसु निगमेसु च ।

अनुपुब्बेन चन्दवति, तदाह उपसङ्कमि ॥

५२ “भगवा तम्हि समये, सुमेधो लोकनायको ।

उद्धरन्तो बहू सत्ते, देसेति अमत पद ॥

५३ “जनकायमतिक्कम्म, वन्दित्वा जिनसागर<sup>३</sup> ।

एकस अजिन कत्वा, सन्थवि लोकनायक ॥

५४ ‘तुव सत्था च केतु च<sup>४</sup>, धजो यूपो च पाणिन ।

परायनो<sup>५</sup> पतिट्ठा च, दीपो च द्विपदुत्तमो ॥

एकवीसतिमं भाणवार ।

५५ ‘नेपुञ्जो दस्सने वीरो, तारेसि जनत तुव ।

न त्थञ्जो तारको लोके, तवुत्तरितरो मुने ॥

५६ ‘सक्का थेवे<sup>६</sup> कुमग्गेन, पमेतु सागरुत्तमे<sup>७</sup> ।

नत्वेव तव सब्बञ्जु, जाण सक्का पमेतवे ॥

५७ ‘तुलदण्डे<sup>८</sup> ठपेत्वान, महि<sup>९</sup> सक्का धरेतवे ।

न त्वेव तव पञ्चाय, पमाणमत्थि<sup>१०</sup> चक्खुम ॥

५८ ‘आकासो मिनितु सक्का, रज्जुया अङ्गुलेन वा<sup>११</sup> ।

न त्वेव तव सब्बञ्जु, सील सक्का पमेतवे ॥

१-१ अनोमसन्तो अचरि - स्या०, अनोमसन्तो चरिय - रो० । २ भासति - सी०, सासति - स्या०, रो० । ३ जिनसागर - स्या० । ४ व - स्या० । ५ परायणो - सी०, रो० । ६ हवे - सी०, रो०, भवे - स्या० । ७. सागरुत्तमो - सी०, स्या०, रो० । ८ तुलमण्डले - सी०, रो० । ९ महि - स्या०, रो० । १० समान अत्थि - स्या० । ११ च - स्या० ।

B 60

- ५६ 'महासमुद्रे उदक, आकासो च वसुन्धरा<sup>१</sup> ।  
परिमेय्यानि एतानि, अप्पमेय्योसि चक्खुम' ॥
- ६० "छहि गाथाहि सब्बञ्जु, कित्तयित्वा महायस ।  
अञ्जलि पग्गहेत्वान, तुण्ही अट्ठासह तदा ॥
- 5 ६१ "य वदन्ति मुमेधो ति, भूरिपञ्ज<sup>२</sup> सुमेधस ।  
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
- ६२ "यो मे ज्ञाणं पक्कित्तेसि, विप्पसत्तेन<sup>३</sup> चेतसा ।  
तमह कित्तयिस्सामि, सुणार्थ<sup>४</sup> मम भासतो ॥
- ६३ "सत्तसत्तति कप्पानि, देवलोके रमिस्सति ।  
10 सहस्सकखत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ॥
- ६४ "अनेकसतकखत्तु च, चक्कवत्ती भविस्सति ।  
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- ६५ "देवभूतो मनुस्सो वा, पुञ्जकम्मसमाहितो ।  
अनूनमनसङ्कप्पो, तिक्खपञ्जो भविस्सति ॥
- 15 ६६ "तिसकप्पसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ६७ "अगारा अभिनिक्खम्म, पब्बजिस्सति किञ्चनो ।  
जातिया सत्तवस्सेन, अरहत्त फुसिस्सति<sup>५</sup> ॥
- ६८ "यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि सासन ।  
20 एत्थन्तरे न जानामि, चेतन अमनोरम ॥
- ६९ "संसरित्वा भवे<sup>६</sup> सब्बे<sup>६</sup>, सम्पत्तानुभवि अहं ।  
भोगे मे ऊनता नत्थि, फल ज्ञाणस्स थोमने ॥
- ७० "तियग्गी<sup>७</sup> निब्बुता मग्गह, भवा सब्बे समूहता ।  
सब्बासवा परिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- 25 ७१. "तिसकप्पसहस्समिह, य ज्ञाणमथवि<sup>८</sup> अहं<sup>८</sup> ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फल ज्ञाणस्स थोमने ॥

१ वसुन्धरो - स्या० । २ भूमिपञ्ज - स्या० । ३ पसवो सेन - सी० । ४ सुणोथ - सी० । ५ पापुणिस्सति - स्या० । ६-६ भवाभवे - स्या० । ७ तियग्गी - सी०, तिथग्गी - स्या० । ८-८ ज्ञाणमभिशोमयि - सी०, रो०, ज्ञाणमभिशोमह - स्या० ।

\* ७२ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

B 61

७३ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

७४ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा जाणथविको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

5

### ५. चन्दनमालियत्थेरअपदानं

७५ “पञ्च कामगुणे हित्वा, पियरूपे मनोरमे ।

असीतिकोटियो हित्वा, पब्बजि अनगारिय ॥

७६. “पब्बजित्वान कायेन, पापकम्म विवज्जयि ।

वचीदुच्चरित हित्वा, नदीकूले वसामह ॥

७७ “एकक म विहरन्त, बुद्धसेट्ठो उपागमि ।

10

नाह जानामि बुद्धो ति, अकासि पटिसन्थर<sup>१</sup> ॥

७८ “करित्वा पटिसन्थारं, नामगोत्तमपुच्छह ।

‘देवतानुसि गन्धब्बो, अद्<sup>२</sup> सक्को पुरिन्ददो ॥

७९. ‘को वा त्वं कस्स वा पुत्तो, महाब्रह्मा इधागतो ।

विरोचेसि दिसा सब्बा, उदय सुरियो यथा ॥

15

८० ‘सहस्साराणि चक्कानि, पादे दिस्सन्ति मारिस ।

को वा त्व कस्स वा पुत्तो, कथ जानेमु त मय ।

नामगोत्त पवेदेहि, ससय अपनेहि मे’ ॥

८१. ‘नम्हि देवो न गन्धब्बो, नम्हि<sup>३</sup> सक्को पुरिन्ददो ।

ब्रह्मभावो च मे नत्थि, एतेस उत्तमो अह ॥

20

८२. ‘अतीतो विसयं तेसं, दालयि कामबन्धन ।

सब्बे किलेसे ज्ञापेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तम’ ॥

८३. “तस्स वाचं सुणित्वाहं, इद वचनमब्रवि ।

‘यदि बुद्धो ति<sup>४</sup> सब्बञ्चू, निसीद त्वं महामुने<sup>५</sup> ॥

B 62

८४ ‘तमह पूजयिस्सामि, दुक्खस्सन्तकरो तुव’ ।

25

“पत्थरित्वा जिनचम्मं, अदासि सत्थुनो अह ॥

— १. पटिसन्थार — म० । २ आद् — सी०, स्या० । ३ नापि — सी० ।

४ सि — सी०, स्या० । ५ महामुनि — सी०, स्या० ।

- ८५ “निसीदि तत्थ भगवा, सीहो व गिरिगम्भरे ।  
खिप्प पब्बतमारुह, अम्बस्स फलमग्गहि ॥
- ८६ “सालकल्याणिक पुप्फ, चन्दन च महारह ।  
खिप्प पग्गह त सब्ब, उपेत्वा लोकनायकं ॥
- ८७ “फल बुद्धस्स दत्तवान, सालपुप्फमपूजयि ।  
चन्दन अनुलिम्पित्वा, अवन्दि सत्थुनो अह ॥
- ८८ “पसन्नचित्तो सुमनो, विपुलाय च पीतिया ।  
अजिनम्हि निसीदित्वा, सुमेधो लोकनायको ॥
- ८९ “मम कम्म पकित्तेसि, हासयन्तो मम तदा ।  
इमिना फलदानेन, गन्धमालेहि चूभय ॥
- ९० ‘पञ्चवीसे कप्पसते, देवलोके रमिस्सति ।  
अनूनमनसङ्कप्पो, वसवन्ती भविस्सति ॥
- ९१ ‘छब्बीसतिकप्पसते, मनुस्सत्त गमिस्सति ।  
भविस्सति चक्कवत्ती, चातुरन्तो महिद्धिको ॥
- ९२ ‘वेभार<sup>१</sup> नाम नगर, विस्सकम्मेन मापित ।  
हेस्सति सब्बसोवण्ण, नानारतनभूसित ॥
- ९३ ‘एतेनेव उपायेन, ससरिस्सति सो भवे<sup>२</sup> ।  
सब्बत्थ पूजितो<sup>३</sup> हुत्वा, देवत्ते अथ मानुसे ॥
- ९४ ‘पच्छिमे भवे सम्पत्ते, ब्रह्मबन्धु भविस्सति ।  
अगारा अभिनिक्खम्म, अनगारी भविस्सति ।  
अभिञ्जापारग्<sup>४</sup> हुत्वा, निब्बायिस्सतिनासवो<sup>५</sup> ॥
- ९५ “इद वत्तवान सम्बुद्धो, सुमेधो लोकनायको ।  
मम निज्झायमानस्स, पक्कामि अनिलज्जसे ॥
- ९६ “तेन<sup>६</sup> कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह<sup>७</sup> ॥
- ९७ “तुसिततो<sup>८</sup> चवित्तवान, निब्बत्ति मातुकुच्छिय ।  
भोगे मे ऊनत्ता नत्थि, यम्हि गम्भे वसामह ॥

B 63

25

१ वेकर - स्या० । २ योनियो - स्या०, योनिसो - रो० । ३ सुखिनो - स्या०, रो० । ४ अविञ्जातिपच्चयो - स्या० । ५-५ सी० पोत्थके नत्थि, ० तुसित उपपज्जह - स्या० । ६ तुसितातो - सी० ।

६८ “मातुकुच्छिगते मयि, अन्नपान च भोजन ।  
मानुया मम छन्देन, निव्वत्तति यदिच्छक ॥

६९ “जातिया पञ्चवस्सेन, पब्बजि अन्नगागिय ।  
ओरोपितम्हि केसम्हि, अरहत्तमपापुणि ॥

१०० “पुब्बकम्म गवेसन्तो, ओरेन नादस<sup>१</sup> अह । 5  
तिसकापसहस्सम्हि, मम कम्ममनुस्सरि ॥

१०१ “नमो ते पुरिसाजञ्ज, नमो ते पुरिसुत्तम ।  
तव सामनमागम्म, पत्तोम्हि अचल पद ॥

१०२ “तिसकप्पसहस्सम्हि, य<sup>२</sup> बुद्धमभिपूजयि<sup>३</sup> । 10  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

१०३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

१०४ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

१०५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा चन्दनमालियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति । 15

#### ६ धातुपूजकथेरअपदानं

१०६ “निव्वुते लोकनाथम्हि, सिद्धत्थे लोकनायके ।  
मम<sup>३</sup> ज्ञाती<sup>३</sup> समत्तेत्वा, धातुपूज अकासह ॥

१०७ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य धातुमभिपूजयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, धातुपूजायिद फल ॥

१०८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥ 20 B 64

१०९ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

११० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा धातुपूजको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

१ नदस - स्या० । २-२ सम्बुद्ध ० - स्या० । ३-३ ममञ्जाती - स्या० ।

## ७ पुलिनुप्पादकत्थेरअपदानं

- १११ “पब्बते हिमवन्तम्हि, देवलो नाम तापसो ।  
तत्थ मे चङ्कमो आसि, अमनुस्सेहि मापितो ॥
- ११२ “जटाभारेन<sup>१</sup> भरितो, कमण्डलुधरो सदा<sup>२</sup> ।  
उत्तमत्थ गवेसन्तो, विपिना निक्खमि तदा ॥
- 5 ११३ “चुलासीतिसहस्सानि, सिस्सा मय्ह उपट्ठु ।  
सककम्माभिपसुता, वसन्ति विपिने तदा ॥
- ११४ “अस्समा अभिनिक्खम्म, अक पुलिनचेतिय ।  
नानापुप्फ समानेत्वा, त चेतियमपूजयि ॥
- 10 ११५ “तत्थ चित्त पसादेत्वा, अस्सम पविसामह ।  
सब्बे सिस्सा समागन्त्वा, एतमत्थ<sup>३</sup> पुच्छिमु म<sup>४</sup> ॥
- ११६ ‘पुलिनेन कतो<sup>५</sup> थूपो<sup>६</sup>, य त्व देव<sup>७</sup> नमस्सति ।  
मयम्पि आतुमिच्छाम, पुट्ठो आचिक्ख नो तुव’ ॥
११७. ‘निदिट्ठा नु<sup>८</sup> मन्तपदे, चक्खुमन्तो महायसा ।  
ते खो अह नमस्सामि, बुद्धसेट्ठे महायसे’ ॥
- 15 ११८ ‘कीदिसा ते महावीरा, सब्बञ्जू लोकनायका ।  
कथवण्णा कथसीला, कीदिसा ते महायसा’ ॥
- B 65 ११९. ‘वात्तिसलक्खणा बुद्धा, चत्तालीसदिजापि<sup>९</sup> च ।  
नेत्ता गोपखुमा तेस, जिञ्जुका फलसन्निभा ॥
१२०. ‘गच्छमाना च ते बुद्धा, युगमत्तञ्च पेक्खरे ।  
20 न तेस जाणु नदति, सन्धिसद्दो न सुय्यति ॥
- १२१ ‘गच्छमाना च सुगता, उद्धरन्ता<sup>१०</sup> व गच्छरे ।  
पठम दक्खिण पाद, बुद्धान एस धम्मता ॥
- १२२ ‘असम्भीता च ते बुद्धा, मिगराजा व केसरी ।  
नेवुक्कसेन्ति अत्तान, नो चवम्भेन्ति पाणिन ॥

१ जटाभारस्स - स्या० । २ तदा - सी०, स्या० । ३-३ एतमत्थमपुच्छुम - सी०, एतमत्थ अपुच्छिमु - स्या० । ४-४ कते थूपे - सी० । ५ देव - सी०, रो० । ६ निदिट्ठा नो - सी०, रो०, दिट्ठा नो वो - स्या० । ७ चत्तारो दिजापि - सी०, चत्तारि दिजापि - स्या० । ८ अतुरिता - स्या० ।



- १२३ 'मानावमानतो' मुत्ता, समा सब्बेसु पाणिसु ।  
अनत्तुक्कसका बुद्धा, बुद्धान एस धम्मता ॥
- १२४ 'उप्पज्जन्ता च सम्बुद्धा, आलोक दस्सयन्ति ते ।  
छप्पकार<sup>२</sup> पकम्पेन्ति<sup>३</sup>, केवल वसुध इम ॥
- १२५ 'पस्सन्ति निरयञ्चेते, निब्बाति निरयो तदा ।  
पवस्सति महामेघो, बुद्धान एस धम्मता ॥
- १२६ 'ईदिसा ते महानागा, अतुला च<sup>३</sup> महायसा ।  
वण्णतो अनतिक्कन्ता, अप्पमेय्या तथागता' ॥
- १२७ "अनुमोदिसु मे वाक्य, सब्बे सिस्सा सगारवा ।  
तथा च<sup>४</sup> पटिपज्जिसु, यथासत्ति यथाबल ॥
- १२८ "पटिपूजेन्ति पुलिन, सककम्माभिलासिनो ।  
सद्दहन्ता मम वाक्य, बुद्धसक्कतमानसा<sup>५</sup> ॥
- १२९ "तदा चवित्वा तुसिता, देवपुत्तो महायसो ।  
उप्पज्जि मातुकुच्छिमिह, दससहस्सि कम्पथ<sup>६</sup> ॥
- १३० "अस्समस्साविदूरमिह, चङ्कममिह ठितो अह ।  
सब्बे सिस्सा समागन्त्वा, आगच्छु मम सन्तिके ॥
- १३१ "उसभो व मही नदति, मिगराजा व कूजति ।  
सुसुमारो<sup>७</sup> व सळति, कि विपाको भविस्सति ॥
१३२. "य पक्कित्तेमि सम्बुद्ध, सिकताथूपन्तिके ।  
सो दानि भगवा सत्था, मातुकुच्छिमुपागमि ॥
१३३. "तेस धम्मकथ वत्वा<sup>८</sup>, कित्तयित्वा महामुनि ।  
उय्योजेत्वा सके सिस्से, पल्लङ्कमाभुजि<sup>९</sup> अह ॥
१३४. "बल च वत मे खीण, व्याधिना<sup>१०</sup> परमेन त ।  
बुद्धसेट्ठ सरित्वान, तत्थ कालङ्कतो<sup>११</sup> अह ॥
१३५. "सब्बे सिस्सा समागन्त्वा, अकसु चित्तक तदा ।  
कळेवर च मे गय्ह, चित्तक अभिरोपयु ॥

5

10

15

B. 66

20

25

१ मानातिमानता - स्या० । २ छब्बिकार पकासेन्ति - स्या० । ३ ते - स्या० ।

४ व - स्या० । ५ बुद्धतगतमानसा - सी०, स्या०, रो० । ६ पकम्पथ - सी० ।

७ सुसुमारो - म० । ८ कत्वा - सी०, स्या० । ९ पल्लङ्कं आभुजि - स्या० ।

१० व्याधितो - सी०, रो०, व्याधिको - स्या० । ११ कालकतो - सी० रो० ।

- १३६ “चित्तकं परिवारेत्वा, सीसे कत्वान् अञ्जलि ।  
सोकसल्लपरेता ते, विक्कन्दिस्सु<sup>१</sup> समागता ॥
- १३७ “तेस लालप्पमानान, अगम<sup>२</sup> चित्तक तदा<sup>३</sup> ।  
‘अह आचरियो तुम्ह<sup>४</sup>, मा सोचित्थ सुमेशसा ॥
- 5 १३८ ‘सदत्थे वायमेय्याथ, रत्तिन्दिवमनन्दिता ।  
मा वो पमत्ता अहुत्थ<sup>५</sup>, खणो वो पटिपादितो’ ॥
- १३९ “सके सिस्सेनुसासित्वा, देवलोक पुनागमि ।  
अट्टारस च कप्पानि, देवलोके रमामह<sup>६</sup> ॥
- १४० “सतान पञ्चक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ।  
10 अनेकसतक्खत्तु च, देवरज्जमकारयि ॥
- १४१ “अवसेसेषु कप्पेसु, वोकिण्णो<sup>७</sup> ससरि अह ।  
दुग्गति नाभिजानामि, उप्पादस्स<sup>८</sup> इद फल<sup>९</sup> ॥
- १४२ “यथा कोमुदिके मासे, बहू पुप्फन्ति पादपा ।  
तथेवाह पि समये, पुप्फितोम्हि महेसिना ॥
- 15 १४३ “विरिय<sup>१०</sup> मे धुरधोरेय्ह, योगक्खेमाधिवाहन ।  
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- १४४ “सतसहस्सित्तो कप्पे, य बुद्धमभिकित्तयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, कित्तनाय इद फल ॥
- B 67 १४५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- 20 १४६ “स्वागत वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासन ॥
- १४७ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा पुलिनुप्पादको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ८ तरणियत्थेरअपदानं

- १४८ “अत्थदस्सी तु भगवा, सयम्भू लोकनायको ।  
25 विनतानदिया तीर<sup>११</sup>, उपागच्छि तथागतो ॥

१ विकन्दिस्सु - सी० स्या० । २-२ अगमासि चित्तन्तिक - सी०; ० चित्तकन्तिक - स्या० । ३ तुम्ह - स्या० । ४ अहुत्थ - सी० । ५ रमि अह - सी०, अहोसह - स्या० । ६. वोकिण्ण - सी० । ७-७ पुलिनपूजायिद फल - सी० । ८ वीरिय - म० । ९ तीरे - स्या०, रो० ।

- १४९ “उदका अभिनिक्खम्म कच्छपो वारिगोचरो ।  
बुद्धं तारेतुकामोह, उपेसि लोकनायक ॥
१५०. ‘अभिरूहत्तु म बुद्धो, अत्थदस्सी महामुनि ।  
अह त तारयिस्सामि, दुक्खस्सन्तकरो तुव’ ॥
- १५१ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, अत्थदस्सी महायसो । 5  
अभिरूहित्वा मे पिट्ठि, अट्ठासि लोकनायको ॥
- १५२ “यतो सरामि अत्तान, यतो पत्तोस्मि विञ्जुत ।  
सुख मे तादिस नत्थि, फुट्ठे पादनले यथा ॥
- १५३ “उत्तरित्वान सम्बुद्धो, अत्थदस्सी महायसो ।  
नदीतीरम्हि ठत्वान, इमा गाथा अभासथ ॥ 10
- १५४ ‘यावता वत्तते चित्त, गङ्गासोत तरामह ।  
अय च कच्छपो राजा, तारेसि<sup>१</sup> मम पञ्जवा<sup>१</sup> ॥
- १५५ ‘इमिना बुद्धतरणेन, मेत्तचित्तवताय च ।  
अट्ठारसे कप्पसते, देवलोके रमिस्सति ॥
- १५६ ‘देवलोका इधागन्त्वा, सुक्कमूलेन चोदितो । 15  
एकासने निसीदित्वा, कङ्खासोत तरिस्सति ॥
- १५७ ‘यथा पि भट्ठके खेत्ते, बीज अप्प पि रोपित । B 68  
सम्माधारे पवच्छन्ते<sup>२</sup>, फल तोसेति कस्सक<sup>३</sup> ॥
- १५८ ‘तथेविद बुद्धखेत्त, सम्मासम्बुद्धदेसित ।  
सम्माधारे<sup>४</sup> पवच्छन्ते, फल म तोसयिस्सति’ ॥ 20
- १५९ “पधानपहित्तोम्हि, उपसन्तो निरूपधि ।  
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- १६० “अट्ठारसे कप्पसते, य कम्ममकरि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, तरणाय इद फल ॥
- १६१ “किलेसा ज्ञापिता मग्ग पे० विहरामि अनासवो ॥ 25
- १६२ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १६३ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सामन” ॥

१-१ तारेति मम पुञ्जवा - स्या० । २ पवस्सन्ते - सी०, स्या० । ३ कस्सके -  
स्या० । ४ सम्माधार - स्या० ।

इत्थ सुद आयस्मा तरणियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ६ धम्मरुचियत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

- १६४ “यदा दीपङ्करो बुद्धो, सुमेध व्याकरो जिनो ।  
‘अपरिमेय्ये इतो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- 5 १६५ ‘इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।  
पिता सुद्धोदनो नाम, अय हेस्सति गोतमो ॥
- १६६ ‘पधान पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिकं ।  
अस्सत्थमूले सम्बुद्धो, बुज्झिस्सति महायसो ॥
१६७. ‘उपतिस्सो कोलितो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।  
10 आनन्दो<sup>२</sup> नाम नामेन<sup>३</sup>, उपट्ठिस्सतिम जिन ॥
- १६८ ‘खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।  
चित्तो आळवको चेव, अग्गा हेस्सन्तुपासका ॥
- B. 69 १६९ ‘खुज्जुत्तरा नन्दमाता, अग्गा हेस्सन्तुपासिका ।  
बोधि इमस्स वीरस्स<sup>३</sup>, अस्सत्थो ति पवुच्चति’ ॥
- 15 १७०. “इदं सुत्वान वचन, असमस्स महेसिनो ।  
आमोदिता नरमरु, नमस्सन्ति कतञ्जली ॥
१७१. “तदाह माणवो आसि, मेघो नाम मुसिक्खितो ।  
सुत्वा व्याकरण सेट्ठ, सुमेधस्स महामुने ॥
१७२. “संविसट्ठो भवित्वान, सुमेधे करुणासये<sup>४</sup> ।  
20 पब्बजन्त च त वीर, सहा व<sup>५</sup> अनुपब्बजि ॥
१७३. “सवुतो पातिमोक्खस्मि, इन्द्रियेसु च पञ्चसु ।  
सुद्धाजीवो सतो वीरो, जिनसासनकारको ॥
- १७४ “एव विहरमानोह, पापमित्तेन केनचि ।  
नियोजितो अनाचारे, सुमग्गा परिधसितो ॥
- 25 १७५ “वितक्कवसिको हुत्वा, सासनतो अपक्कमि ।  
पच्छा तेन कुमित्तेन, पयुत्तो मातुघातन ॥

१ धम्मरुचियत्थेरापदान - सी०, स्या० । २-२ आनन्दो नामुपट्ठाको - स्या० ।

३. वीरस्स - स्या० । ४ करुणालये - स्या० । ५ च - स्या० ।

- १७६ “अकरि<sup>१</sup> आनन्तरिय<sup>१</sup>, घातयि दुट्ठमानसो ।  
ततो चुतो महावीचि, उपपन्नो सुदारुणं ॥
- १७७ “विनिपातगतो सन्तो, समरि दुक्खितो चिर ।  
न पुनो अद्दसं वीर, सुमेध नरपुङ्गव ॥
- १७८ “अस्मि कप्पे समुद्दम्हि, मच्छो आसि तिमिङ्गलो । 5  
दिस्वाह सागरे नाव, गोचरत्थमुपागमि ॥
- १७९ “दिस्वा म वाणिजा भीता, बुद्धसेट्ठमनुस्सरु ।  
गोतमो ति महाघोस, सुत्वा तेहि उदीरित ॥
- १८० “पुब्बसञ्च सरित्त्वान, ततो कालङ्कतो अह । 10  
सावत्थिय कुले इद्धे, जातो ब्राह्मणजातिय ॥
- १८१ “आसि धम्मरुचि नाम, सब्बपापजिगुच्छको ।  
दिस्वाह लोकपज्जोत, जातिया सत्तवस्सिको ॥
- १८२ “महाजेतवनं गन्त्वा, पब्बजि अनगारियं । B 70  
उपेमि बुद्धं तिक्खत्तु, रत्तिया दिवसस्स च ॥
- १८३ “तदा दिस्वा मुनि आह, चिर<sup>२</sup> धम्मरुची ति म । 15  
ततोह अवच बुद्ध, पुब्बकम्मपभावित<sup>३</sup> ॥
- १८४ “सुचिर सतपुञ्चालक्खणं, पतिपुब्बेन विसुद्धपच्चय<sup>४</sup> ।  
अहमज्ज सुपेक्खनं वत, तव पस्सामि निरुपम<sup>५</sup> विग्गह<sup>६</sup> ॥
- १८५ “सुचिर विहतत्तमो<sup>७</sup> मया”, सुचिरक्खेन नदी<sup>८</sup> विसोसिता<sup>९</sup> ।  
सुचिर अमल विसोधित, नयन आणमय महामुने ॥ 20
- १८६ “चिरकालसमङ्गितो<sup>१०</sup> तया, अविनट्ठो पुनरन्तर<sup>११</sup> चिर ।  
पुनरज्ज समागतो तया, न हि नस्सन्ति कतानि गोतम ॥
- १८७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- १८८ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १८९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥ 25

१-१ अकरिनन्तरियञ्च - स्या० । २ सर - स्या० ३ पुब्बकम्म विभावित - स्या० ।  
४ विसुद्धिपच्चया - स्या० । ५-५ निरुपमग्गह - सी० । ६ विहित नु ते - स्या० ।  
७ तया - सी० । ८-८ निर० - स्या० । ९ चिरकाल समागतो - रो० । १० पुनन्तर -  
स्या० ।

इत्थ सुद आयस्मा धम्मरुचियो थेरो डमा गाथायो  
अभाषित्था ति ।

### १० सालमण्डपियत्थेरअपदानं

- १६० “अज्झोगाहेत्वा<sup>१</sup> सालवन, सुकतो अस्समो मम ।  
सालपुप्फेहि सञ्छन्नो, वसामि विपिने तदा ॥
- 5 १६१ “पियदस्सी च<sup>२</sup> भगवा, सयम्भू अग्गपुग्गलो ।  
विवेककामो सम्बुद्धो, सालवनमुपागमि ॥
- १६२ “अस्समा अभिनिक्खम्म, पवन अगमासह ।  
मूलफल गवेसन्तो, आहिण्डामि वने तदा ॥
- १६३ “तत्थद्दसासि सम्बुद्ध, पियदस्सि महायस ।  
10 सुनिसिन्न समापन्न, विरोचन्त महावने ॥
- 71 १६४ “चतुदण्डे ठपेत्वान, बुद्धस्स उपरी अह ।  
मण्डप सुकत कत्वा, सालपुप्फेहि छादयि ॥
- १६५ “सत्ताह धारयित्वान, मण्डप सालच्छादित ।  
तत्थ चित्त पसादेत्वा, बुद्धसेट्ठमवन्दह ॥
- 15 १६६ “भगवा तम्हि समये, वुट्ठहित्वा समाधितो ।  
युगमत्त पेक्खमानो, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥
- १६७ “सावको वरुणो नाम, पियदस्सिस्स सत्थुनो ।  
वसीसतसहस्सेहि, उपगच्छि विनायक ॥
- 20 १६८ “पियदस्सी च भगवा, लोकजेट्ठो नगसभो ।  
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, सित पातुकरी जिनो ॥
- १६९ “अनुरुद्धो उपट्ठाको, पियदस्सिस्स सत्थुनो ।  
एकसं चीवर कत्वा, अपुच्छित्थ महामुनि ॥
- २०० ‘को नु खो भगवा हेतु, सितकम्मस्स सत्थुनो ।  
कारणे विज्जमानम्हि, सत्था पातुकरे सित’ ॥
- 25 २०१ ‘सत्ताहं सालच्छदन<sup>३</sup>, यो मे धारेसि माणवो ।  
तस्स कम्मं सरित्वान, सित पातुकिर अह ॥

१. अज्झोगाहेत्वा — सी०, स्या० । २. तु — स्या० । ३. पुप्फच्छदन — सी०, स्या०, रो० ।

- २०२ 'अनोकास' न पस्सामि, यत्थ<sup>२</sup> पुञ्ञा विपच्चति ।  
देवलोके मनुस्से वा, ओकासो व न सम्मति ॥
- २०३ 'देवलोके वसन्तस्स, पुञ्ञाकम्मसमङ्गितो ।  
यावता परिसा तस्स, सालच्छन्ना भविस्सति ॥
- २०४ 'तत्थ दिब्बेहि नच्चेहि, गीतेहि वादितेहि च ।  
रमिस्सति सदा सन्तो, पुञ्ञाकम्मसमाहितो ॥
- २०५ 'यावता परिसा तस्स, गन्धगन्धी भविस्सति ।  
सालस्स पुप्फवस्सो च, पवस्सिस्सति तावदे ॥
- २०६ 'ततो चुतोयं मनुजो, मानुस आगमिस्सति ।  
इधापि सालच्छदन, सब्बकाल धरिस्सति<sup>३</sup> ॥
- २०७ 'इध नच्च च गीत च, सम्मताळसमाहित<sup>४</sup> ।  
परिवारेस्सन्ति म निच्च, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २०८ 'उग्गच्छन्ते च सूरिये, सालवस्स पवस्सति ।  
पुञ्ञाकम्मेन सयुत्त, वस्सते<sup>५</sup> सब्बकालिक ॥
- २०९ 'अट्ठारसे कप्पसते, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- २१० 'तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
सब्बासवे परिञ्ञाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥
- २११ 'धम्म अभिसमेन्तस्स, सालच्छन्नं<sup>६</sup> भविस्सति ।  
चित्ते ज्ञायमानस्स, छदन तत्थ हेस्सति<sup>७</sup> ॥
- २१२ "विपाक कित्तयित्वान, पियदस्सी महामुनि ।  
परिसाय धम्मं देसेसि, तप्पेन्तो धम्मवुट्ठिया ॥
- २१३ "तिसकप्पानि देवेमु, देवरज्जमकारयि ।  
सट्ठि च सत्तक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ॥
- २१४ "देवलोका इधागन्त्वा, लभामि विपुल सुख ।  
इधापि<sup>८</sup> सालच्छदन, मण्डपस्स इद फल<sup>९</sup> ॥

5

10

B 72

15

20

25

१ ओकासाह - सी० । २ य त - स्या०, रो० । ३ धरियति - सी० । ४ सम्म-  
तालसमाहित - सी० । ५ वस्सति - स्या० । ६ सालच्छदनं - सी०, सालछदनं - स्या० ।  
७-९. सी० पोत्थके नत्थि ।

- २१५ “अय<sup>१</sup> पच्छिमको मय्ह, चरिमो वत्तते भवो<sup>१</sup> ।  
इधापि सालच्छदन, हेस्सति सब्बकालिक ॥
- २१६ “महामुनि तोसयित्वा, गोतम सक्कपुङ्गव ।  
पत्तोम्हि अचल ठान, हित्वा जयपराजय ॥
- 5 २१७ “अट्टारसे कप्पसते, य बुद्धमभिपूजयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २१८ किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥
- २१९ “स्वागत वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासन ॥
- २२० “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- B 73 10 इत्थ सुद आयस्मा सालमण्डपियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

पसुकूलवग्गो एकूनपञ्जासमो ।

तस्सुद्धानं

- पसुकूलं बुद्धसज्जी भिसदो जाणकित्तको ।  
चन्दनी धातुपूजी च, पुलितुप्पादको पि च ॥
- तरणो धम्मरुचिको, सालमण्डपियो तथा ।  
15 सतानि द्वे होन्ति गाथा, ऊनवीसतिमेव च ॥

— .०: —



## ५०. किङ्कणिपुष्पवग्गो

### १ तिकिङ्कणिपुष्पियत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

- १ “कणिकार व जोतन्त, निसिन्न पब्बतन्तरे ।  
अद्दस विरज बुद्धं, विपस्सि लोकनायक ॥
२. “तीणि किङ्कणिपुष्फानि, पग्गय्ह अभिरोपयि ।  
सम्बुद्धमभिपूजेत्वा, गच्छामि दक्खिणामुखो ॥
३. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ४ “एकनवुत्तितो कप्पे, य बुद्धमभिपूजयि ।  
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
६. “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
७. “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 74

5

10

इत्थ सुद आयस्मा तिकिङ्कणिपुष्पियो थेरो इमा गाथायो 15  
अभासित्था ति ।

### २ पंसुकूलपूजकत्थेरअपदानं

- ८ “हिमवन्तस्साविदूरे, उदङ्गणो<sup>२</sup> नाम पब्बतो ।  
तत्थद्दस पंसुकूल, दुमग्गम्हि विलम्बित ॥
- ९ “तीणि किङ्कणिपुष्फानि, ओचिन्तित्वान्ह तदा ।  
हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पंसुकूलमपूजयि ॥
- १० “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुसं देह, तावतिसमगच्छह ॥

20

१ तीणिकिङ्कणि ० - स्या० । २ उदब्बलो - स्या० ।

B 75

- ११ “एकनवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।  
 दुग्गति नाभिजानामि, पूजित्वा<sup>१</sup> अरहद्धज ॥
१२. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- १३ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- 5 १४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे०. कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा पसुकूलपूजको थेरो इमा गाथायो  
 अभसित्था नि ।

### ३ कोरण्डपुप्फियत्थेरअपदानं

- १५ “वनकम्मिको पुरे आसि, पितुमातुमतेनह<sup>२</sup> ।  
 पसुमारेल जीवामि, कुसल मे न विज्जति ॥
- 10 १६ “मम आसयसामन्ता, तिस्सो लोकगनायको ।  
 पदानि तीणि दस्सेसि, अनुकम्पाय चक्खुमा ॥
- १७ “अक्कन्ते<sup>३</sup> च पदे दिस्वा, तिस्सनामस्स सत्थुनो ।  
 हट्ठो हट्ठेन चित्तेन, पदे चित्त पसादयि ॥
- 15 १८ “कोरण्ड पुप्फित दिस्वा, पादप धरणीरुह ।  
 सकोमकं<sup>४</sup> गहेत्वान, पदसेट्ठमपूजयि<sup>५</sup> ॥
- १९ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
 जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- २० “य य योनुपपज्जामि<sup>६</sup>, देवत्त अथ मानुस ।  
 कोरण्डकच्छवि होमि, सुप्पभासो<sup>७</sup> भवामह ॥
- 20 २१ “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।  
 दुग्गति नाभिजानामि, पदपूजायिद फल ॥
- २२ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- B 76 २३. “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
२४. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

१ पूजेत्वा — सी०, स्या० । २ पितुपितामहेतह — सी०, स्या०, रो० । ३ अक्कन्ते  
 — स्या० । ४ चङ्कोटक — स्या० । ५ पदसेट्ठे अपूजयि — सी०, रो० । ६ योनु पज्जामि  
 — सी०, योनुपपज्जामि — स्या० । ७. सप्पभासो — सी०, स्या०, रो० ।

इत्थ सुद आयस्मा कोरण्डपुप्फियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ४ किंसुकपुप्फियत्थेरअपदानं

२५. “किंसुक पुप्फित दिस्वा, पग्गहेत्वान अञ्जलि ।  
बुद्धसेट्ठ सरित्वान, आकासे अभिपूजयि ॥
२६. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च । 5  
जहित्वा मानुस देहं, तावतिसमगच्छह ॥
२७. “एकतिसे इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २८ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥
- २९ “स्वागतं वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥ 10
३०. “पट्टिस्सम्भिदा चतस्सो . पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा किंसुकपुप्फियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ५ उपड्डुस्सदायकत्थेरअपदानं

३१. “पदुमुत्तरभगवतो, सुजातो नाम सावको ।  
पसुकूलं गवेसन्तो, सङ्कारे चरते<sup>१</sup> तदा ॥ 15
- ३२ “नगरे हसवतिया, परेस भतको<sup>२</sup> अह ।  
उपड्डुस्सं दत्तवान, सिरसा अभिवादयि ॥
३३. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च । B. 77  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
३४. “तेत्तिसक्खत्तु देविन्दो, देवरज्जमकारयि । 20  
सत्तसत्ततिक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ॥
३५. “पदेसरज्जं विपुल, गणनातो असङ्खिय ।  
उपड्डुस्सदानेन, मोदामि अकुतोभयो ।
३६. “इच्छमानो चह<sup>३</sup> अज्ज, सकानन सपब्बत ।  
खोमदुस्सेहि छादेय्य, अड्डुस्सस्सिद फलं ॥ 25

१. चरती - सी०, रथिया - स्या० । २. भतिको - स्या० । ३. अहं - स्या० ।

३७. “सतसहस्रितो कप्पे, य दानमददि तदा ।  
 दुग्गति नाभिजानामि, अद्भुदुस्सस्सिदं फल ॥
- ३८ “किलेसा झापिता मय्ह . पे० . विहरामि अनासवो ॥
३९. “स्वागत वत मे आसि . पे०. कतं बुद्धस्स सासन ॥
- 5 ४०. “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० . कतं बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थं सुद आयस्मा उपद्भुदुस्सदायको थेरो इमा गाथायो  
 अभासित्था ति ।

### ६ घतमण्डदायकत्थेरअपदानं

- ४१ “सुचिन्तित भगवन्त, लोकजेट्ठ नरासभ ।  
 उपविट्ठ महारञ्जा<sup>१</sup>, वाताबाधेन पीळित ॥
- 10 ४२ “दिस्वा चित्तं पसादेत्वा, घतमण्डमुपानयि ।  
 कतत्ता आचित्ता<sup>२</sup> च, गङ्गा भागीरथी<sup>३</sup> अयं ॥
- ४३ “महासमुद्वा चत्तारो, घतं सम्पज्जरे मम ।  
 अय च पथवी घोरा, अप्पमाणा असङ्खिया ॥
- ४४ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, भवते<sup>४</sup> मधुसक्करा<sup>५</sup> ।  
 15 चातुद्दीपा<sup>६</sup> इमे रुक्खा, पादपा धरणीरुहा ॥
- B 78 ४५ “मम सङ्कप्पमञ्जाय, कप्परुक्खा भवन्ति ते ।  
 पञ्जासक्खत्तु देविन्दो, देवरज्जमकारयि ॥
- ४६ “एकपञ्जासक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ।  
 पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- 20 ४७ “चतुन्नवुत्तितो<sup>७</sup> कप्पे, यं दानमददि तदा ।  
 दुग्गति नाभिजानामि, घतमण्डस्सिदं फल ॥
- ४८ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ४९ “स्वागत वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासन ॥
- ५० “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कतं बुद्धस्स सासन” ॥
- 25 इत्थं सुदं आयस्मा घतमण्डदायको थेरो इमा गाथायो  
 अभासित्था ति ।

१ महावीरं — सी० । २ उपचित्ता — स्या० । ३ भागीरसी — सी०, स्या० ।  
 ४-५. भवन्ति ते मधुसक्करा — स्या० । ५. चतुर्दिसा — स्या० । ६. छन्नवृते इतो — सी० ।

## ७ उदकदायकत्थेरअपदानं

- ५१ “पदुमुत्तरबुद्धस्स, भिक्खुसङ्घे अनुत्तरे ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, पानीघटमपूरयि<sup>१</sup> ॥
५२. “पब्बतग्गे दुमग्गे वा, आकासे वाथ भूमिय ।  
यदा पानीयमिच्छामि, खिप्प निब्बत्तते मम<sup>२</sup> ॥
५३. “सतसहस्सितो कप्पे, य दानमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, दकदानस्सिद<sup>३</sup> फल ॥
- ५४ “किलेसा झापिता मय्ह. पे० विहरामि अनासवो ॥
५५. “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
५६. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

5

इत्थ सुद आयस्मा उदकदायको थेशो इमा गाथायो 10  
अभासित्था ति ।

## ८ पुलिनथूपियत्थेरअपदानं

५७. हिमवन्तस्माविदूरे, यमको<sup>४</sup> नाम पब्बतो ।  
अस्समो सुकतो मय्ह, पण्णसाला सुमापिता ॥
५८. “नारदो नाम नामेन, जटिलो उग्गतापनो ।  
चतुद्दससहस्सानि, सिस्सा परिचरन्ति म ॥
- ५९ “पटिसल्लीनको सन्तो, एव चिन्तेसह तदा ।  
‘सब्बो’ जनो<sup>५</sup> म पूजेति, नाह पूजेमि किञ्चन ॥
- ६० ‘न मे ओवादको अत्थि, वत्ता कोचि न विज्जति ।  
अनाचरियुपज्झायो, वने वास उपेमह ॥
६१. ‘उपासमानो यमह<sup>६</sup>, गरुचित्त उपट्ठहे ।  
सो मे आचरियो नत्थि, वनवासो निरत्थको ॥
- ६२ ‘आयाग मे गवेसिस्स<sup>७</sup>, गरु भावनिय तथा ।  
सावस्सयो<sup>८</sup> वसिस्सामि, न कोचि गरहिस्सति’ ॥

B 79

15

20

१ पानीघटपूजयि - सी० । २ मम - स्या० । ३ घटमण्डस्सिद - सी० ।  
४ समङ्गो - रो० । ५ महाजना - स्या० । ६ यमक - स्या० । ७ गवेसिय - स्या० ।  
८ सासस्सयो - स्या० ।

- ६३ “उत्तानकूला नदिका, सुपतित्था मनोरमा ।  
समुद्धपुलिनाकिण्णा<sup>१</sup>, अविदूरे ममस्सम ॥
- ६४ “नदि अमरिक नाम, उपगन्तवान्ह तदा ।  
सवड्ढयित्वा पुलिन, अक पुलिनचेतिय ॥
- 5 ६५ “ये ते अहेसु सम्बुद्धा, भवन्तकरणा मुनी ।  
तेस एतादिसो थूपो, त निमित्त करोमह ॥
- ६६ “करित्वा पुलिन<sup>२</sup> थूप, सोवण्ण मापयि अह ।  
सोण्णकिङ्कणिपुप्फानि<sup>३</sup>, सहस्से तीणि पूजयि ॥
- ६७ “सायपात नमस्सामि, वेदजातो<sup>४</sup> कतञ्जली ।  
10 सम्मुखा विय सम्बुद्ध, वन्दि पुलिनचेतिय ॥
- ६८ “यदा किलेसा जायन्ति, वितक्का गेहनिस्सिता ।  
सरामि सुकत<sup>५</sup> थूप, पच्चवेक्खामि तावदे ॥
- ६९ “उपनिस्साय विहर<sup>६</sup>, सत्थवाह विनायक ।  
किलेसे सवसेय्यासि<sup>७</sup>, न युत्त तव मारिस ॥
- B 80 15 ७० “सह आवज्जिते थूपे, गारव होति मे तदा ।  
कुवितक्के विनोदेसि<sup>८</sup>, नागो तुत्तट्ठितो यथा ॥
- ७१ “एवं विहरमानं म, मच्चुराजाभिमदथ ।  
तत्थ कालङ्कतो सन्तो, ब्रह्मालोकमगच्छह ॥
- ७२ “यावतायु वसित्वान, तिदिवे<sup>९</sup> उपपज्जह ।  
20 असीतिक्खत्तु देविन्दो, देवरज्जमकारयि ॥
- ७३ “सतान तीणिक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ।  
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- ७४ “सोण्णकिङ्कणिपुप्फानं<sup>१०</sup>, विपाक अनुभोमह ।  
धातीसतसहस्सानि<sup>११</sup>, परिवारेन्ति म भवे ॥

१ समुद्ध ० - सी०, स्या० । २ पुलिने - सी०, पुलिने - स्या०, रो० ।  
३ ० पुप्फान - सी० । ४ पीति० - स्या०, वित्ति० - रो० । ५ सगत - सी० । ६ विहरि -  
स्या० । ७ सवसेय्यासि - स्या० । ८ विनोदेमि - सी० । ९ तिदसे - सी०, रो० ।  
१०-१०, तेसं किङ्कणिपुप्फान - सी०, स्या० । ११ बावीसतिसहस्सानि - स्या०,  
द्वावीसतिसहस्सानि - रो० ।

- ७५ “थूपस्स परिचिण्णत्ता, रजोजल्ल न लिम्पति ।  
गत्ते सेदा न मुच्चन्ति, सुप्पभासो भवामह ॥
- ७६ “अहो मे सुकनो थूपो, सुदिट्ठामरिका नदी ।  
थूप कत्वान पुलिन, पत्तोम्हि अचल पद ॥
- ७७ “कुसल कत्तुकामेन, जन्तुता सारगाहिना । 5  
नत्थि खेत्त अखेत्त वा, पटिपत्ती व माधका<sup>१</sup> ॥
- ७८ “यथापि बलवा पोसो, अण्णव तरितुस्सहे<sup>२</sup> ।  
परित्त कट्ठमादाय, पक्खन्देय्य महासर ॥
- ७९ “इमाह कट्ठं<sup>३</sup> निस्साय, तरिस्सामि महोदधि ।  
उस्साहेन विरियेन<sup>४</sup>, तरेय्य उदधि नरो ॥ 10
- ८० “तथेव मे कन कम्म, परित्त थोकक च य ।  
त कम्म उपनिस्साय, ससार समतिक्कमि ॥
- ८१ “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, सुक्कमूलेन चोदितो ।  
सावत्थिय पुरे जातो, महासाले सुअड्डके ॥
- ८२ “सद्धा माता पिता मय्ह, बुद्धस्स सरण गता । 15  
उभो दिट्ठपदा<sup>५</sup> एते, अनुवत्तन्ति सासनं ॥
- ८३ “बोधिपपटिक<sup>६</sup> गय्ह, सोण्णथूपमकारयु ।  
सायपात<sup>७</sup> नमस्सन्ति, सक्कपुत्तस्स सम्मुखा ॥ B 81
- ८४ “उपोसथम्हि दिवसे, सोण्णथूप विनीहरु ।  
बुद्धस्स वण्ण कित्तेन्ता, तियाम वीतिनामयु ॥ 20
- ८५ “सह<sup>८</sup> दिस्वानह थूप, सरि पुलिनचेतिय ।  
एकासने निसीदित्वा, अरहत्तमपापुणि ॥  
द्वावीसतिम<sup>९</sup> भाणवार ।
- ८६ “गवेसमानो त वीर, धम्मसेनापतिदस ।  
अगारा निक्खमित्वान, पब्बजि तस्स सन्तिके ॥
- ८७ “जातिया सत्तवस्सेन, अरहत्तमपापुणि । 25  
उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्जाय चक्खुमा ॥

१ सारका - स्या०, सारिका - रो० । २ तरितुस्सहे - स्या० । ३ किट्ठ - स्या० ।  
४ वीरियेन - म० । ५ दिट्ठसुता - स्या० । ६ बोधिपप्पटिक - स्या० । ७ साय पात -  
स्या० । ८ समा - स्या० । ९ बावीसतिम - स्या० ।

- ८८ “दारकेनेव सन्तेन, किरिय निट्ठित मया ।  
कत मे करणीयज्ज, सक्कपुत्तस्स सासने ॥
- ८९ “सब्बवेरभयातीतो, सब्बसङ्गातिगो इसि ।  
सावको ते महावीर, सोण्णथूपस्सिद<sup>१</sup> फलं ॥
- ५ ९० “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥  
९१ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥  
९२ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पुलिनथूपियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ६ नळकुटिदायकत्थेरअपदानं

- 10 ९३ “हिमवन्तस्साविदूरे, हारितो<sup>२</sup> नाम पब्बतो ।  
सयम्भू नारदो नाम, रुक्खम्ले वसी तदा ॥
- B 82 ९४ “नळागारं करित्वान, तिणेन छादयि अह ।  
चङ्कम सोधयित्वान, सयम्भुस्स अदासह ॥
- ९५ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेननापणिधीहि च ।  
15 जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ९६ “तत्थ मे सुकत ब्यम्ह, नळकुटिकनिम्मित ।  
सट्ठियोजनमुब्बेध<sup>३</sup>, तिसयोजनवित्थत ॥
- ९७ “चतुदसेसु<sup>४</sup> कप्पेसु, देवलोके रमि अह ।  
एकसत्ततिक्खत्तु च, देवरज्जमकारयि ॥
- 20 ९८ “चतुतिसतिक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ।  
पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- ९९ “धम्मपासादमारुह, सब्बाकारवरूपम<sup>५</sup> ।  
यदिच्छकाह<sup>६</sup> विहरे, सक्कपुत्तस्स सासने ॥

१ सोण्णपुप्फस्सिद - सी० । २ हारिको - स्या० । ३ सट्ठियोजनमुब्बिद्ध - स्या० ।  
४. चतुदससु - सी० । ५ सुज्जागारवरूपक - स्या० । ६ यथिच्छकाह - स्या० ।



- १०० “एकतिसे इतो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।  
 दुग्गति नाभिजानामि, नळकुटियिद<sup>१</sup> फलं ॥
- १०१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० . विहरामि अनासवो ॥
- १०२ “स्वागत वत मे आसि .. पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १०३ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० . कत बुद्धस्स सासन” ॥ 5

इत्थ सुद आयस्मा नळकुटिदायको थेरो इमा गाथायो  
 अभासित्था ति ।

### १० पियालफलदायकत्थेरअपदानं

- १०४ “मिगलुद्धो पुरे आसि, विपिने विचर तदा ।  
 अद्दस विरज बुद्ध, सब्बधम्मान पारगु ॥
- १०५ “पियालफलमादाय, बुद्धसेट्टस्सदासह । 10  
 पुञ्ञक्खेत्तस्स वीरस्स, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
- १०६ “एकतिसे इतो कप्पे, य फल अददि तदा । B 83  
 दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
- १०७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- १०८ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥ 15
- १०९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

इत्थ सुद आयस्मा पियालफलदायको थेरो इमा गाथायो  
 अभासित्था ति ।

किङ्कणिपुप्फवग्गो<sup>२</sup> पञ्ञासमो ।

### तस्सुद्धानं

- किङ्कणी पसुकूल च, कोरण्डमथ<sup>३</sup> किसुक ।  
 उपड्डुस्सी घतदो, उदक थूपकारको ॥ 20
- नळकारी<sup>४</sup> च नवमो, पियालफलदायको ।  
 सतमेक च गाथान, नवक च तदुत्तरि ॥

१ नळकुटियायिद - सी०, नळकुटिकायिद - स्या० । २ किङ्कणिपुप्फियवग्गो -  
 सी० । ३ वरकोरण्ड - स्या० । ४ नळागारी - सी०, नळागारि - स्या० ।

## अथ वग्गुद्धानं

मेत्तेय्यवग्गो भद्दालि, सकिसम्मज्जकोपि च ।  
 एकविहारी विभीतकी<sup>१</sup>, जगती सालपुप्फियो ॥  
 नळागार<sup>२</sup> पसुकूल, किङ्कणिपुप्फियो<sup>३</sup> तथा ।  
 असीति द्वे च गाथायो, चतुद्दससतानि च ॥

मेत्तेय्यवग्गदसक ।

पञ्चमसतक समत्त ।

— :०: —

१. विभेदकी — सी०, विभेदको — स्या० । २ नळमालि — स्या० । ३ किङ्कणि-  
 पुप्फिको — स्या० ।

## ५१. कणिकारवग्गो

### १ तिकणिकारपुप्फियत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

- १ “सुमेधो नाम सम्बुद्धो, बात्तिसवरलक्खणो ।  
विवेककामो सम्बुद्धो<sup>२</sup>, हिमवन्तमुपागमि ॥
- २ “अज्झोगय्ह<sup>३</sup> हिमवन्त, अग्गो कारुणिको मुनि ।  
पल्लङ्कमाभुजित्वान, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥
- ३ “विज्जाधरो तदा आसि, अन्तलिकखचरो अह ।  
तिसुल<sup>४</sup> सुकत गय्ह, गच्छामि अम्बरे तदा ॥
- ४ “पब्बतग्गे यथा अग्गि, पुण्णमागेव<sup>५</sup> चन्दिमा ।  
वने ओभासते बुद्धो, सालराजा व फुल्लितो ॥
- ५ “वनग्गा<sup>६</sup> निक्खमित्वान, बुद्धरंसीभिधावरे ।  
नळग्गिवण्णसङ्कासा, दिस्वा चित्त पसादयि ॥
- ६ “विचिन अद्दस पुप्फ, कणिकार देवगन्धिक ।  
तीणि पुप्फानि आदाय, बुद्धसेट्ठमपूजयि ॥
- ७ “बुद्धस्स आनुभावेन, तीणि पुप्फानि मे तदा ।  
उद्धवण्ठा अधोपत्ता, छांय कुब्बन्ति सत्थुनो ॥
- ८ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ९ “तत्थ मे सुकत व्यम्ह, कणिकारी ति जायति ।  
सट्ठियोजनमुब्बेध, तिसयोजनवित्थत ॥
- १० “सहस्सकण्ड सतभेण्डु<sup>७</sup>, धजालुहरितामय<sup>८</sup> ।  
सतसहस्सनिय्यूहा, व्यम्हे पातुभविषु मे ॥
- ११ “सोण्णमया मणिमया, लोहितङ्गमया पि च ।  
फलिका पि च पल्लङ्का, येनिच्छका यदिच्छका<sup>९</sup> ॥

B 84

5

10

15

20

१ तीणिकणिकार ० - स्या० । २ भगवा - सी० । ३ अज्झोगहेत्वा - सी०, स्या० । ४ तिसुल - स्या० । ५ पुण्णमासे - सी० । ६ वनतो - स्या० । ७ सतगेण्डु - स्या० । ८ धजालु हरितामयो - स्या० । ९ यदिच्छक - स्या० ।

B. 85

१२. “महारह च सयन, तूलिकाविकतीयुत<sup>१</sup> ।  
उद्धलोमिकएकन्त, बिम्बोहनसमायुत<sup>२</sup> ॥
- १३ “भवना निक्खमित्वान, चरन्तो देवचारिकं ।  
यदा इच्छामि गमन, देवसङ्घपुरक्खतो ॥
- 5 १४ “पुप्फस्स हेट्ठा तिट्ठामि, उपरिच्छदन<sup>३</sup> मम ।  
समन्ता योजनसत, कणिकारेहि छादित ॥
- १५ “सट्ठितुरियसहस्सानि, सायपातमुपट्ठहु ।  
परिवारेन्ति मं निच्च, रत्तिन्दिवमतन्दिता ॥
- १६ “तत्थ नच्चेहि गीतेहि, ताळेहि वादितेहि च ।  
10 रमामि खिड्डारतिया, मोदामि कामकामिहं ॥
- १७ “तत्थ भुत्वा पिवित्वा च, मोदामि तिदसे तदा ।  
नारीगणेहि सहितो, मोदामि व्यम्हमुत्तमे ॥
- १८ “सतानं पञ्चकक्खत्तु च, देवरज्जमकारयि ।  
सतानं तीणिकक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ।  
15 पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- १९ “भवाभवे ससरन्तो, महाभोग लभामह ।  
भोगे मे ऊनता नत्थि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २० “दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।  
अञ्ज गति न जानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- 20 २१ “दुवे कुले पजायामि, खत्तिये चापि ब्राह्मणे ।  
नीचे कुले न जायामि, बुद्धपूजायिदं फल ॥
- २२ “हत्थियानं अस्सयान, सिविक सन्दमानिक ।  
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २३ “दासीगण दासगण, नारियो समलङ्कता ।  
25 लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिद फल ॥
२४. “कोसेय्यकम्बलियानि, खोमकप्पासिकानि च ।  
लभामि सब्बमेवेत, बुद्धपूजायिदं फल ॥

१ तुलिक विकतिस्सक - स्या० । २ बिम्बोहनसमायुत - स्या० । ३ उपरिच्छदनं -  
स्या० ।

- २५ “नववत्थं नवफल, नवगरसभोजन ।  
लभामि सब्बमेवेत, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २६ “इम खाद इम भुञ्ज, इमम्हि सयने सय ।  
लभामि सब्बमेवेत, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २७ “सब्वत्थ पूजितो होमि, यसो अम्भुग्गतो<sup>१</sup> मम ।  
महापक्खो<sup>२</sup> सदा होमि, अभेज्जपरिसो सदा ।  
जातीन उत्तमो होमि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २८ “सीत उण्ह न जानामि, परिळाहो न विज्जति ।  
अथो चेतसिक दुक्ख, हृदये मे न विज्जति ॥
२९. “सुवण्णवण्णो हुत्वान, ससरामि भवाभवे ।  
वेवण्णिय न जानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ३० “देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।  
सावत्थिय पुरे जातो, महासाले सुअड्डके ॥
- ३१ “पञ्च कामगुणे हित्वा, पब्बजि अनगारिय ।  
जातिया सत्तवस्सोह, अरहत्तमपापुणि ॥
- ३२ “उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्जाय चक्खुमा ।  
तरुणो पूजनीयोह, बुद्धपूजायिद फल ॥
३३. “दिब्बचक्खु विसुद्ध मे, समाधिकुसलो अह ।  
अभिञ्जापारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ३४ “पटिसम्भिदा अनुप्पत्तो, इद्धिपादेसु कोविदो ।  
धम्मेषु<sup>३</sup> पारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिद फलं ॥
३५. “तिसकप्पसहस्सम्हि, य बुद्धमभिपूजयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फलं ॥
- ३६ “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
तागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- ३७ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥

B 8

5

10

15

20

25

१. अन्वुग्गतो — स्या० । २. महेसक्खो — स्या० । ३. सद्धम्मे — स्या० ।

B 87

३८ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छळभिञ्जा सच्छिकता, कतं बुद्धस्स सासन ॥

इत्थं सुदं आयस्मा तिकणिकारपुप्फियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

## २ एकपत्तदायकत्थेरअपदानं

5 ३९ “नगरे हसवतिया, कुम्भकारो अहोसहं ।  
अद्दसं विरज बुद्ध, ओघतिण्णमनासव ॥

४० “सुकत मत्तिकापत्तं, बुद्धसेट्ठस्सदासह ।  
पत्तं दत्त्वा भगवतो, उज्जुभूतस्स तादिनो ॥

10 ४१ “भवे निब्बत्तमानोहं, सोण्णथाले लभामह ।  
रूपिमये च सोवण्णे, तट्टिके च मणीमये ॥

४२ “पातियो परिभुञ्जामि, पुञ्जकम्मस्सिदं फल ।  
यसान<sup>१</sup> च धनान च<sup>१</sup>, अग्गभूतो<sup>२</sup> च होमह ॥

४३ “यथापि भट्ठके खेत्ते, बीजं<sup>३</sup> अप्प पि रोपित ।  
सम्माधारं<sup>४</sup> पवच्छन्ते<sup>५</sup>, फल तोसेति कस्सक ॥

15 ४४ “तथेविदं<sup>६</sup> पत्तदान, बुद्धखेत्तम्हि रोपित ।  
पीतिधारे पवस्सन्ते, फल म<sup>७</sup> तोसयिस्सति ॥

४५ “यावता खेत्ता विज्जन्ति, सङ्घा पि च गणा पि च ।  
बुद्धखेत्तसमो नत्थि, सुखदो सब्बपाणिन ॥

20 ४६ “नमो ते पुरिमाजञ्जा, नमो ते पुरिसुत्तम ।  
एकपत्त ददित्वान, पत्तोम्हि अचलं पद ॥

४७ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पत्तमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, पत्तदानस्सिद फल ॥

४८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे० . विहरामि अनासवो ॥

B 88

४९ “स्वागत वत मे आसि . पे० . कतं बुद्धस्स सासन ॥

25 ५० “पटिसम्भदा चतस्सो .. पे० . कतं बुद्धस्स सासन” ॥

१-१ यससाव जनानञ्च - स्या० । २ पत्तभूतो - सी०, रो० । ३ बीज - स्या० ।

४. सम्माधारे - सी० । ५. पवस्सन्ते - स्या० । ६ तथेविम - सी० । ७ मे - स्या० ।

इत्थ सुदं आयस्मा एकपत्तदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ३ कासुमारफलित्थेरअपदानं<sup>१</sup>

- ५१ “कणिकारं व जोतन्त, निसिन्न पब्बतन्तरे ।  
अद्दसं विरज बुद्ध, लोकजेट्ठ नरासभ ॥
- ५२ “पसन्नचित्तो सुमनो, सिरे कत्वान अञ्जलि । 5  
कासुमारिकमादाय, बुद्धसेट्ठस्सदासह ॥
- ५३ “एकतिसे इतो कप्पे, यं फल अददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
- ५४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे० विहरामि अनासवो ॥
- ५५ “स्वागतं वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासन ॥ 10
५६. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुदं आयस्मा कासुमारफलियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ४. अवटफलित्थेरअपदानं

५७. “सहस्सरसी भगवा, सयम्भू अपराजितो ।  
विवेका उट्ठित्वान, गोचरायाभिनिक्खमि ॥ 15
- ५८ “फलहत्थो अहं दिस्वा, उपगच्छि नरासभ ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, अवटं अददि फल ॥
- ५९ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य फल अददि तदा । B 89  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
- ६० “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे० विहरामि अनासवो ॥ 20
६१. “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
६२. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा अवटफलियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

१. कासुमारिकफलदायक ० - सी०, कासुमारिकफलदायक ० - स्या० ।

## ५ पादफलित्थेरअपदानं

६३ “सुवण्णवण्णं सम्बुद्ध, आहुतीन पटिग्गह ।  
रथिय पटिपज्जन्तं, पादफलं<sup>१</sup> अदासह ॥

६४ “एकनवुत्तितो कप्पे, य फल अदादि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फलं ॥

६५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

६६ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥

६७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा पादफलियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

## ६ मातुलुङ्गफलदायकत्थेरअपदानं

10 ६८ “कणिकार व जलित, पुण्णमायेव चन्दिम ।  
जलन्तं दीपरक्ख व, अद्दस लोकनायक ॥

B. 90

६९. “मातुलुङ्गफल गय्ह, अदासि सत्थुनो अह ।  
दक्खिण्येय्यस्स वीरस्स<sup>२</sup>, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

15 ७० “एकतिसे इतो कप्पे, य फल अदादि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

७१. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

७२ “स्वागत वत मे आसि पे० . कत बुद्धस्स सासनं ॥

७३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा मातुलुङ्गफलदायको थेरो इमा गाथायो  
20 अभासित्था ति ।

## ७ अज्जेलफलदायकत्थेरअपदानं

७४. “अज्जुनो<sup>३</sup> नाम सम्बुद्धो, हिमवन्ते वसी तदा ।

चरणेन च सम्पन्नो, समाधिकुसलो मुनि ॥

१ वारफलं - सी०, चारफल - स्या०, पारफल - रो० । २ वीरस्स - सी० ।

३ अज्जेलफल ० - स्या० । ४. अजिनो - स्या० ।



७५ “कुम्भमत्तं गहेत्वान, अजेलि<sup>१</sup> जीवजीवकं ।

छत्तपण्णं गहेत्वान, अदासि सत्थुनो अह ॥

७६ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य फल अददि तदा ।

दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

७७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे० विहरामि अनासवो ॥ 5

७८ “स्वागत वत मे आसि . पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

७९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा अजेलिफलदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ८. अमोदफलियत्थेरअपदानं<sup>२</sup>

८० “सुवण्णवण्णं सम्बुद्ध, आहुतीन पटिग्गह । 10 B. 91

रथिय पटिपज्जन्त, अमोदमददि फल ॥

८१ “एकनवुत्तितो कप्पे, य फल अददि तदा ।

दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

८२ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० . विहरामि अनासवो ॥

८३ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥ 15

८४ “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा अमोदफलियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ९. तालफलदायकत्थेरअपदानं<sup>३</sup>

८५ “सतरंसी नाम भगवा, सयम्भू अपराजितो ।

विवेका वुट्ठित्वान, गोचरायाभिनिक्खमि ॥ 20

८६. “फलहत्थो अह दिस्वा, उपगच्छि नरासभ ।

पसन्नचित्तो सुमनो, तालफल अदासह ॥

८७. “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य फल अददि तदा ।

दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

१. अञ्जलि - स्या०; अजेल - रो० । २. अमोरफलिय ० - स्या० । ३. ताल-  
फलियत्थेरअपदान - स्या० ।

८८ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥

८९ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥

९० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तालफलदायको थेरो इमा गाथायो  
5 अभासित्था ति ।

### १० नाळिकेरफलदायकथेरअपदानं

B 92

९१ “नगरे बन्धुमतिया, आरामिको अह तदा ।  
अद्दस विरज बुद्ध, गच्छन्त अनिलञ्जसे ॥

९२ “नाळिकेरफल गय्ह, बुद्धसेट्टस्सदासह ।  
आकासे ठितको सन्तो, पटिग्गण्हि<sup>१</sup> महायसो ॥

10 ९३ “वित्तिसञ्जननो<sup>२</sup> मय्ह, दिट्ठधम्मसुखावहो ।  
फलं बुद्धस्स दत्तवान, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

९४ “अधिगच्छि तदा पीति, विपुल च सुखुत्तम ।  
उप्पज्जतेव<sup>३</sup> रतन, निव्वत्तस्स तहि तहि ॥

15 ९५ “एकनवुत्तितो कप्पे, यं फल अददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फलं ॥

९६ “दिब्बचक्खु<sup>४</sup> विसुद्ध मे, समाधिकुसलो अह ।  
अभिञ्जापारमिप्पत्तो, फलदानस्सिद फल ॥

९७ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं . पे० . विहरामि अनासवो ॥

९८ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

20 ९९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा नाळिकेरफलदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

कणिकारवगो एकपञ्चासमो ।

१ पतिगण्हि — सी० । २. वित्तिसञ्जनन — सी०, पीतिसञ्जननो — स्या० ।

३ उप्पज्जते च — सी० । ४ दिब्बचक्खु — स्या० ।

## तस्सुदानं

कणिकारेकपत्ता<sup>१</sup> च, कासुमारी तथावटा<sup>२</sup> ।  
 पादञ्च<sup>३</sup> मातुलुङ्गं च, अजेलीमोदमेव च<sup>४</sup> ॥  
 तालं तथा नाळिकेरं, गाथायो गणिता विह<sup>५</sup> ।  
 एकं गाथासतं होति, ऊनाधिकविवज्जितं ॥

—:०:—

१. कणिकारेकपत्ती - सी०; कणिकारञ्च पत्ती - स्या० । २. तथावटं - सी०;  
 तथावटो - स्या० । ३-३. ० अजेलामोदमेव च - सी०; चारफलि मातुलुङ्गो, अज्जेलामोरमेव  
 च - स्या० । ४. चिह्न - सी० ।

## ५२. फलदायकवग्गो

### १ कुरञ्चियफलदायकत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

B. 93

- १ “मिगलुद्दो पुरे आसि, विपिने<sup>२</sup> विचर अह ।  
अद्दस विरज बुद्ध, सब्बधम्मान पारगु ॥
- २ “कुरञ्चियफल गय्ह, बुद्धसेट्ठस्सदासह ।  
पुञ्जक्खेत्तस्स तादिनो<sup>३</sup>, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥
३. “एकतिसे इतो कप्पे, य फलं अददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
- ४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- ५ “स्वागत वत मे आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- ६ पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छळभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कुरञ्चियफलदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### २ कपित्थफलदायकत्थेरअपदानं<sup>४</sup>

15

- ७ “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, आहुतीन पटिग्गह ।  
रथिय पटिपज्जन्त, कपित्थ अददि फल ॥
- ८ “एकनवुत्तितो कप्पे, य फलं अददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
- ९ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- १० “स्वागत वत मे आसि पे०. कत बुद्धस्स सासन ॥
११. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

B 94 20

१ कुरञ्जिय ० - स्या० । २ विपिने - स्या० । ३ वीरस्स - सी०, धीरस्स -  
स्या० । ४ कपि ० - स्या० ।

इत्थ सुदं आयस्मा कपित्थफलदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ३ कोसम्बफलित्थेरअपदानं<sup>१</sup>

१२. “ककुध विलसन्त व, देवदेव नरासभ ।  
रथिय पटिपज्जन्त, कोसम्ब अददि तदा ॥
१३. “एकतिसे<sup>२</sup> इतो कप्पे, य फल अददि तदा । 5  
दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥
१४. “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
१५. “स्वागत वत मे आसि पे०. कत बुद्धस्स सासन ॥
१६. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कोसम्बफलियो थेरो इमा गाथायो 10  
अभासित्था ति ।

### ४ केतकपुष्पित्थेरअपदानं

१७. “विनतानदिया<sup>३</sup> तीरे, विहासि पुरिसुत्तमो ।  
अद्दस विरज बुद्ध, एकग्ग सुसमाहित ॥
१८. “मधुगन्धस्स पुप्फेन, केतकस्स अह तदा ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, बुद्धसेट्ठमपूजयि ॥ 15
१९. “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि । B 95  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
२०. “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
२१. “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
२२. “पटिसम्भिदा चतस्सो ... पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥ 20

इत्थं सुदं आयस्मा केतकपुष्पियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

१ कोसुम्भ० - सी०, कोसुम्ब० - स्या० । २ एकनवृते - सी० । ३ वित्थाय० - रो० ।

### ५ नागपुण्ड्रियत्थेरअपदानं

२३. “सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध, आहुतीनं पटिग्गह ।  
रथिय पटिपज्जन्त, नागपुण्ड्र अपूजयि ॥
- २४ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुण्ड्रमभिपूजयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- २६ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- २७ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुदं आयस्मा नागपुण्ड्रियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ६ अज्जुनपुण्ड्रियत्थेरअपदानं

- २८ “चन्दभागानदीतीरे, अहोसि किन्नरो तदा ।  
अहस विरज बुद्ध, सयम्भु अपराजित ॥
२९. “पसन्नचित्तो सुमनो, वेदजातो कतञ्जली ।  
गहेत्वा अज्जुन पुण्ड्र, सयम्भु अभिपूजयि ॥
- ३० “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा किन्नर देह, तावतिसमगच्छहं ॥
- ३१ “छत्तिसक्खत्तु देविन्दो, देवरज्जमकारयि ।  
दसक्खत्तु चक्कवत्ती, महारज्जमकारयि ॥
३२. “पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खिय ।  
सुखेत्ते वप्पित<sup>१</sup> बीज<sup>२</sup>, सयम्भुम्हि अहो<sup>३</sup> मम<sup>३</sup> ॥
३३. “कुसल विज्जते मय्ह, पब्बजि अनगारिय ।  
पूजारहो अहं अज्ज, सक्कपुत्तस्स सासने ॥
- ३४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० . विहरामि अनासवो ॥
- ३५ “स्वागत वत मे आसि . पे० .. कत बुद्धस्स सासन ॥
- ३६ “पटिसम्भदा चत्तस्सो . पे० . कत बुद्धस्स सासन” ॥

१ वप्पित - सी० । २. बीज - स्या० । ३-३ अहोसि मे - स्या० ।

इत्थ सुद आयस्मा अज्जुनपुप्फियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ७ कुटजपुप्फियत्थेरअपदानं

- ३७ “हिमवन्तस्साविदूरे, वसलो<sup>१</sup> नाम पब्बतो ।  
बुद्धो सुदस्सनो नाम, वसते<sup>२</sup> पब्बतन्तरे ॥
- ३८ “पुप्फ हेमवन्त<sup>३</sup> गय्ह, वेहास अगमासह । 5  
तत्थद्दसासि<sup>४</sup> सम्बुद्ध, ओघतिण्णमनासव ॥
- ३९ “पुप्फ कुटजमादाय, सिरे कत्वान<sup>५</sup> अञ्जलि<sup>६</sup> ।  
बुद्धस्स अभिरोपेसि, सयम्भुस्स महेसिनो ॥
- ४० “एकतिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि । 10  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ४१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥ B. 97
- ४२ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४३ “पटिसम्भिदा चनस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन<sup>७</sup> ॥

इत्थ सुद आयस्मा कुटजपुप्फियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति । 15

### ८ घोससञ्जाकथेरअपदानं

- ४४ “मिगलुद्दो पुरे आसि, अरञ्जे विपिने<sup>१</sup> अह ।  
अद्दस विरज बुद्ध, देवसङ्घपुरक्खत ॥
- ४५ “चतुसच्च पकासेन्त, देसेन्त अमत पदं ।  
अस्सोसि मधुरं धम्म, सिखिनो लोकवन्धुनो ॥
- ४६ “घोसे चित्त पसादेसि, असमप्पटिपुग्गले । 20  
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, उत्तरि<sup>२</sup> दुत्तर भव ॥
- ४७ “एकतिसे इतो कप्पे, य सञ्जामलभि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, घोससञ्जायिद फल ॥

१ चावलो - सी०, रो०, अच्चलो - स्या० । २ वसन्तो - स्या० । ३ हेमवत -  
सी० । ४ तत्थद्दसासि - स्या० । ५-५ कत्वानह तदा - स्या०, रो० । ६ कानने - सी०,  
विदने - स्या० । ७. अतरि - सी०, रो० ।

४८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

४९ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

५०. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा घोससञ्जाको थेरो इमा गाथायो  
५ अभासित्था ति ।

### ६ सब्बफलदायकत्थेरअपदानं

५१ “वरुणो नाम नामेन, ब्राह्मणो मन्तपारगू ।  
छड्डेत्वा दसपुत्तानि, वनमज्झोगहि तदा ॥

B 98

५२ “अस्सम सुकत कत्वा, मुविभत्त मनोरमं ।  
पण्णसाल करित्वान, वसामि विपिने अहं ॥

10

५३ “पदुमुत्तरो लोकविद्, आहुतीन पटिग्गहो ।  
ममुद्धरितुकामो सो, आगच्छि मम अस्सम ॥

५४ “यावता वनसण्डमिह, ओभासो विपुलो अहु ।  
बुद्धस्स आनुभावेन, पज्जली विपिनं तदा ॥

15

५५ “दिस्वान त<sup>१</sup> पाटिहीर<sup>१</sup>, बुद्धसेट्ठस्स तादिनो ।  
पत्तपुट गहेत्वान, फलेन पूजयि<sup>३</sup> अह ॥

५६ “उपगन्त्वान सम्बुद्ध, सहखारिमदासह ।  
अनुकम्पाय मे बुद्धो, इद वचनमब्रवि ॥

५७ ‘खारिभार गहेत्वान, पच्छतो एहि मे तुव ।  
परिभुत्ते च<sup>३</sup> सञ्चमिह, पुञ्जा तव भविस्सति’ ॥

20

५८ “पुटकन्त गहेत्वान, भिक्खुसञ्चस्सदासहं ।  
तत्थ चित्त पसादेत्वा, तुसित उपपज्जह ॥

५९ “तत्थ दिब्बेहि नच्चेहि, गीतेहि वादितेहि च ।  
पुञ्जाकम्मेन सयुत्त<sup>४</sup>, अनुभोमि सदा<sup>५</sup> सुख<sup>५</sup> ॥

25

६० “य य योनुपपज्जामि, देवत्त अथ मानुस ।  
भोगे मे ऊनता नत्थि, फलदानस्सिद फल ॥

१-१ पाटिहिरिय - स्या० । २ पूरयि - सी०, स्या० । ३ व - स्या० ।

४ सयुत्तो - स्या० । ५-५ यस अह - स्या० ।



- ६१ “यावता चतुरो दीपा, ससमुद्दा सपब्बता ।  
फल बुद्धस्स दत्तान, इस्सर कारयामह<sup>१</sup> ॥
- ६२ “यावता मे<sup>२</sup> पक्खिगणा, आकासे उप्पतन्ति चे<sup>३</sup> ।  
ते पि म वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिद फल ॥
- ६३ “यावता वनसण्डमिह, यक्खा भूता च रक्खसा ।  
कुम्भण्डा गरुळा चापि, पारिचरिय<sup>४</sup> उपेन्ति मे ॥ 5
- ६४ “कुम्भा<sup>५</sup> सोणा मधुकारा<sup>६</sup>, डसा च मकसा उभो ।  
ते पि म वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिद फल ॥
- ६५ “सुपण्णा नाम सकुणा, पक्खिजाता महब्बला ।  
ते पि म सरण यन्ति, फलदानस्सिद फल ॥ 13, 99
- ६६ “ये पि दीघायुका नागा, इद्धिमन्तो महायसा ।  
ते पि म<sup>७</sup> वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिद फल ॥ 10
- ६७ “सीहा ब्यग्घा च दीपी च, अच्छकोकतरच्छका ।  
ते पि म वसमन्वेन्ति, फलदानस्सिद फल ॥
- ६८ “ओसधीतिणवासी च, ये च आकासवासिनो ।  
सब्बे म सरण यन्ति, फलदानस्सिद फल ॥ 15
- ६९ “सुदुद्दस सुनिपुण, गम्भीर सुप्पकासित ।  
फस्सयित्वा<sup>८</sup> विहरामि, फलदानस्सिद फल ॥
- ७० “विमोक्खे अट्ठ फुसित्वा<sup>९</sup>, विहरामि अनासवो ।  
आतापी निपको चाह<sup>१०</sup>, फलदानस्सिद फल ॥ 20
- ७१ “ये फलट्ठा बुद्धपुत्ता, खीणदोसा महायसा ।  
अहमञ्जतरो तेस, फलदानस्सिद फल ॥
- ७२ “अभिञ्जापारमि गन्त्वा, सुक्कमूलेन चोदितो ।  
सब्बासवे परिञ्जाय, विहरामि अनासवो ॥
- ७३ “तेविज्जा इद्धिपत्ता च, बुद्धपुत्ता महायसा ।  
दिब्बसोतसमापन्ना, तेस अञ्जतरो अह ॥ 25

१ कारयि अह - स्या० । २ ये - स्या० । ३ च - सी० । ४ पाचरिय - स्या० ।

५ कुम्भ - रो० । ६ मधुकरा - सी०, स्या० । ७ मे सी० । ८ फुस्सयित्वा - स्या० ।

९ फस्सित्वा - सी०, फुस्सित्वा - स्या० । १० चापि - स्या० ।

७४. “सतसहस्सितो कप्पे, यं फलं अददि तदा ।  
दुग्गतिं नाभिजानामि, फलदानस्सिद फल ॥

७५. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

७६. “स्वागतं वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

5 ७७. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सब्बफलदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### १०. पदुमधारिकत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

B 100

७८ “हिमवन्तस्साविदूरे, रोमसो नाम पब्बतो ।  
बुद्धो<sup>२</sup> पि<sup>३</sup> सम्भवो नाम, अब्भोकासे वसी तदा ॥

10 ७९ “भवना निक्खमित्वान, पदुम धारयि अहं ।  
एकाह धारयित्वान, भवन पुनरागमि ॥

८०. “एकत्तिसे इतो कप्पे, य बुद्धमभिपूजयि ।  
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

८१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे०. विहरामि अनासवो ॥

15 ८२ “स्वागतं वत मे आसि पे० .. कत बुद्धस्स सासन ॥

८३ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे०... कत बुद्धस्स सासन ॥

इत्थ सुद आयस्मा पदुमधारिको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

फलदायकवग्गो द्वेपञ्जासमो ।

### तस्सुद्धानं

20

कुरञ्चियं कपित्थ च, कोसम्बमथ केतक ।

नागपुप्फज्जुनं चेव, कुटजी घोससञ्जको ॥

थेरो च सब्बफलदो, तथा पदुमधारिको ।

असीति चेत्थ गाथायो, तिस्सो गाथा तदुत्तरि ॥

—:०:—

१ पदुमधारक ० - सी०, पदुमधारियत्थे० - स्या० । २-२. बुद्धोभि - स्या० ।

## ५३. तिणदायकवग्गो

### १ तिणमुट्टिदायकत्थेरअपदानं

- १ “हिमवन्तस्साविदूरे, लम्बको नाम पब्बतो ।  
तत्थेव<sup>१</sup> तिस्सो<sup>१</sup> सम्बुद्धो, अब्भोकासम्हि चङ्कमि ॥
- २ “मिगलुदो पुरे आसि, अरञ्जे कानने अह ।  
दिस्वान<sup>२</sup> त<sup>२</sup> देवदेव, तिणमुट्टिमदासह ॥
- ३ “निसीदनत्थ बुद्धस्स, दत्त्वा चित्त पसादयि ।  
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा<sup>३</sup>, पक्कामि उत्तरामुखो ॥
- ४ “अचिर गतमत्तस्स<sup>४</sup>, मिगराजा अपोथयि<sup>४</sup> ।  
सीहेन पोथितो<sup>४</sup> सन्तो, तत्थ कालङ्गतो अह ॥
- ५ “आसन्ने मे कत कम्म, बुद्धसेट्ठे अनासवे ।  
सुमुत्तो सरवेगो व, देवलोकमगच्छह ॥
- ६ “यूपो तत्थ सुभो आसि, पुञ्जकम्माभिनिम्मितो ।  
सहस्सकण्डो सतभेण्डु<sup>६</sup>, धजालु हरितामयो ॥
- ७ “पभा निद्धावते तस्स, सतरसी व उग्गतो ।  
आकिण्णो देवकञ्जाहि, आमोदि कामकामिह<sup>७</sup> ॥
- ८ “देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।  
आगन्त्वान मनुस्सत्त, पत्तोम्हि आसवक्खय ॥
- ९ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, निसीदनमदासह<sup>९</sup> ।  
दुग्गति नाभिजानामि, तिणमुट्ठे<sup>९</sup> इद फल ॥
- १० “किलेसा झापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- ११ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥

B 101

5

10

15

20

१-१ तत्थोपतिस्सो - सी०, रो० । २-२ दिस्वानाह - स्या० । ३ अभिवादित्वा - स्या० । ४ गतमत्त म - सी०, स्या० । ५ अहेठयि - सी०, स्या०, रो० । ६ पातितो - सी०, रो०, घटितो - स्या० । ७. सत्तगेण्ड - स्या० । ८. कामकामह - सी० । ९ निसीदनेमकासह - स्या० । १० तिणमुट्ठिम्हि - सी० ।

B 102

१२ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छल्लभिञ्जा सच्छिक्ता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा तिणमुट्ठिदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### २ मञ्चदायकत्थेरअपदानं<sup>१</sup>

- 5 १३ “विपस्सिनो भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।  
एकमञ्च<sup>२</sup> मया दिन्न, पसन्नेन सपाणिना ॥
१४. “हत्थियान अस्सयान, दिब्बयान समज्झग ।  
तेन मञ्चकदानेन, पत्तोम्हि आसवक्खय ॥
- 10 १५ “एकनवुत्तितो कप्पे, य मञ्चमददि<sup>३</sup> तदा<sup>४</sup> ।  
दुग्गति नाभिजानामि, मञ्चदानस्सिदं फलं ॥
- १६ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- १७ “स्वागत वत मे आसि पे०. कतं बुद्धस्स सासन ॥
- १८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थं सुद आयस्मा मञ्चदायको<sup>५</sup> थेरो इमा गाथायो  
15 अभासित्था ति ।

### ३ सरणगमनियत्थेरअपदानं

- १९ “आरुहिम्ह<sup>६</sup> तदा नाव, भिक्खु चाजीविको<sup>६</sup> चह<sup>६</sup> ।  
नावाय भिज्जमानाय, भिक्खु मे सरण अदा ॥
- B 103 २० “एकतिसे इतो कप्पे, य सो मे सरण अदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, सरणगमने<sup>७</sup> फल ॥
- 20 २१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- २२ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- २३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

१ वेच्चकदायकत्थेरापदान - स्या० । २ एक वेच्च - स्या०, एकपेच्छ - रो० ।  
३-३. मञ्चकमदासह - सी० । ४ वेच्चकदायको - स्या० । ५ आरुहिम्ह - स्या० ।  
६. चाजीविको० - सी०, ० अह - स्या० । ७. सरणागमने - सी० ।

इत्थ सुदं आयस्मा सरणगमनियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ४ अरुभञ्जनदायकत्थेरअपदानं

२४. “नगरे बन्धुमतिया, राजुय्याने वसामहं ।  
चम्मवासी<sup>१</sup> तदा आसि, कमण्डलुधरो अह ॥
२५. “अद्दस विमल<sup>२</sup> बुद्ध, सयम्भु अपराजित । 5  
पधानं<sup>३</sup> पहितत्त त<sup>३</sup>, ज्ञायि ज्ञानरत वसि<sup>४</sup> ॥
२६. “सब्बकामसमिद्धि<sup>५</sup> च, ओघतिण्णमनासव ।  
दिस्वा पसन्नो सुमनो, अरुभञ्जनमदासह ॥
२७. “एकनवुत्तितो कप्पे, य दानमददि तदा ।  
दुग्गतिं नाभिजानामि, अरुभञ्जनस्सिद फलं ॥ 10
२८. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
२९. “स्वागत वत मे आसि पे० . कत बुद्धस्स सासन ॥
३०. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुदं आयस्मा अरुभञ्जनदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति । 15

#### ५. सुपटदायकत्थेरअपदानं

३१. “दिवाविहारा निक्खन्तो, विपस्सी लोकनायको । B 104  
लहु सुपटकं<sup>६</sup> दत्त्वा, कप्प सग्गम्हि मोदहं ॥
३२. “एकनवुत्तितो कप्पे, सुपटकमदासह ।  
दुग्गतिं नाभिजानामि, सुपटस्स इदं फल ॥
३३. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे० विहरामि अनासवो ॥ 20
३४. “स्वागतं वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
३५. “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० . कत बुद्धस्स सासन” ॥

१ धम्मवादी - रो० । २ विरज - स्या० । ३-३ आतापिन पहितत्त -  
स्या० । ४. इसि - स्या० । ५. सब्बकामसमिद्धि - सी० । ६. सुपटिक - स्या०,  
पूपपवं - रो० ।

इत्थ सुद आयस्मा सूपटदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ६ दण्डदायकत्थेरअपदानं

- ३६ “कानन वनमोगय्ह<sup>१</sup>, वेळु छेत्वानह तदा ।  
आलम्बण करित्वान, सङ्घस्स अददि बहु<sup>२</sup> ॥
- ३७ “तेन चित्तणसादेन, सुब्बते अभिवादिय<sup>३</sup> ।  
आलम्बदण्ड दत्तवान, पक्कामि उत्तरामुखो ॥
- ३८ “चतुन्नवुत्तितो कप्प, यं दण्डमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, दण्डदानस्सिद फलं ॥
- ३९ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ४० “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
४१. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद प्रायस्मा दण्डदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

तेवीसत्तिम भाणवार ।

### ७. गिरिनेलपूजकत्थेरअपदानं

- B. 105 ४२. “मिगलुद्धो पुरे आसि, विपिने विचर अह ।  
अहसं विरज बुद्ध, सब्बधम्मान पारगु ॥
- ४३ “तस्मि महाकारुणिके, सब्बसत्तहिते रते ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, नेलपुप्फमपूजयि ॥
- ४४ “एकतिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ४५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० . विहरामि अनासवो ॥
४६. “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासन” ॥

१ वनमोगय्ह - स्या० । २ अह - सी०, स्या०, रो० । ३ अभिवादिय -  
स्या० ।

इत्थ सुद आयस्मा गिरिनेलपूजको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ८ बोधिसम्मज्जकत्थेरअपदानं

४८. “अह पुरे बोधिपत्त, उज्झित चेतियङ्गणे ।  
त गहेत्वान छड्डेसि, अलभि वीसतीगुणे<sup>१</sup> ॥
- ४९ “तस्स कम्मस्स तेजेन, ससरन्तो भवाभवे । 5  
दुवे भवे ससरामि, देवत्ते चापि मानुसे ॥
५०. “देवलोका चवित्वान, आगन्त्वा मानुस भव ।  
दुवे कुले पजायामि, खत्तिये चापि ब्राह्मणे<sup>२</sup> ॥
- ५१ “अङ्गपच्चङ्गसम्पन्नो, आरोहपरिणाहवा ।  
अभिरूपो सुचि होमि, सम्पुण्णङ्गो<sup>३</sup> अनूनको ॥ 10
- ५२ “देवलोके मनुस्से वा, जातो वा यत्थ कत्थचि ।  
भवे सुवण्णवण्णो च, उत्तत्तकनकूपमो ॥
- ५३ “मुदुका<sup>४</sup> मद्दवा स्निद्धा<sup>५</sup>, सुखुमा सुकुमारिका । B 106  
छवि मे सब्बदा होति, बोधिपत्ते सुच्छङ्गिते ॥
५४. “यतो कुतोचि गतीसु, सरीरे समुदागते । 15  
न लिम्पति रजोजल्ल, विपाको पत्तच्छङ्गिते” ॥
५५. “उण्हे वातातपे तस्स, अग्गितापेन वा पन<sup>६</sup> ।  
गत्ते सेदा न मुच्चन्ति, विपाको पत्तच्छङ्गिते ॥
- ५६ “कुट्ठं गण्डो किलासो च, तिलका पिळका तथा ।  
न होन्ति काये दद्दु च, विपाको पत्तच्छङ्गिते ॥ 20
- ५७ “अपरं पि गुणं तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।  
रोगा न होन्ति कायस्मि, विपाको पत्तच्छङ्गिते ॥
- ५८ “अपरं पि गुण तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।  
न होति चित्तजा पीळा, विपाको पत्तच्छङ्गिते ॥

१ वीसति गुणे - स्या० । २ मानुसे - सी० । ३ सम्पुण्णको - स्या० । ४-४ मुदु  
मद्दवा सिनिद्धा - स्या० । ५. सुच्छङ्गिते - सी० । ६ पुन - सी० ।

५६. “अपरं पि गुणं तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।  
अमित्ता न भवन्तस्स, विपाको पत्तच्छट्ठिते ॥
- ६० “अपरं पि गुणं तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।  
अनूनभोगो भवति, विपाको पत्तच्छट्ठिते ॥
- ५ ६१ “अपरं पि गुणं तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।  
अग्गिराजूहि चोरेहि, न होति उदके<sup>१</sup> भय ॥
- ६२ “अपरं पि गुणं तस्स, निब्बत्तति भवाभवे ।  
दासिदासा अनुचरा, होन्ति चित्तानुवत्तका ॥
- ६३ “यम्हि आयुप्पमाणम्हि, जायते मानुसे भवे ।  
१० ततो न हायते आयु, तिष्ठते यावतायुकं ॥
- ६४ “अभन्तरा च बाहिरा<sup>२</sup>, नेगमा च सरट्ठका ।  
नुयुत्ता<sup>३</sup> होन्ति सब्बे पि, बुद्धिकामा सुखिच्छका ॥
- ६५ “भोगवा यसवा होमि, सिरिमा जातिपक्खवा ।  
अपेतभयसन्तासो<sup>४</sup>, भवेह सब्बतो<sup>५</sup> भवे ॥
- B 107 15 ६६ “देवा मनुस्सा असुरा, गन्धब्बा यक्खरक्खसा ।  
सब्बे ते परिरक्खन्ति, भवे ससरतो सदा ॥
- ६७ “देवलोके मनुस्से च<sup>६</sup>, अनुभोत्वा उभो यसे ।  
अवसाने च निब्बान, सिव पत्तो अनुत्तरं ॥
- ६८ “सम्बुद्धमुद्दिसित्वान, बोधि वा तस्स सत्थुनो ।  
२० यो पुञ्ञ पसवे पोसो, तस्स किं नाम दुल्लभं ॥
- ६९ “मग्गे फले आगमे च, ज्ञानाभिञ्ञा गुणेषु च ।  
अञ्ञेस अधिको हुत्वा, निब्बायामि<sup>७</sup> अनासवो ॥
७०. “पुरेहं बोधिया पत्तं, छट्ठेत्वा हट्ठमानसो ।  
इमेहि वीसतङ्गेहि, समङ्गी होमि सब्बदा ॥
- २५ ७१. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
७२. “स्वागत वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासन ॥
७३. “पटिसम्भिदा चत्तस्सो . पे० कतं बुद्धस्स सासन” ॥

१ उदका - स्या० । २ बहिचरा - सी०, रो० । ३ अनुयुत्ता - सी०, स्या० ।  
४. अवरो गतसन्तासो - स्या० । ५ सब्बदा - स्या० । ६ वा - स्या० । ७ निब्बायति - स्या० ।



इत्थं सुदं आयस्मा बोधिसम्मज्जको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ६. आमण्डफलदायकत्थेरअपदानं

- ७४ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारग ।  
बुद्धित्वा समाधिम्हा, चङ्कमी लोकनायको ॥
- ७५ “खारिभार गहेत्वान, आहरन्तो फल तदा । 5  
अद्दसं विरज बुद्ध, चङ्कमन्त महामुनि ॥
७६. “पसन्नचित्तो सुमनो, सिरं कत्वान अञ्जलि ।  
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, आमण्डमददि फल ॥
७७. “सतसहस्रितो कप्पे, य फल अददि तदा । 10  
दुग्गति नाभिजानामि, आमण्डस्स इद फल ॥
७८. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥ B 108
७९. “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
८०. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुदं आयस्मा आमण्डफलदायको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति । 15

#### १० सुगन्धत्थेरअपदानं

८१. “इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥
८२. “अनुव्यञ्जनसम्पन्नो, बात्तिसवरलक्खणो ।  
व्यामप्पभापरिवुतो, रंसिजालसमोत्थटो<sup>१</sup> ॥
८३. “अस्सासेता यथा चन्दो, सूरियो व<sup>२</sup> पभङ्करो । 20  
निब्बापेता यथा मेघो, सागरो व गुणाकरो ॥
८४. “धरणीरिव सीलेन, हिमवा व समाधिना ।  
आकासो विय पञ्जाय, असङ्गो अनिलो यथा ॥

१. रंसिजालसमोत्थटो - सी०, रो०, रंसिजालसमुत्थटो - स्या० । २. विय

- ८५ “स<sup>१</sup> कदाचि महावीरो<sup>१</sup>, परिसासु विसारदो ।  
सच्चानि सम्पकासेति, उद्धरन्तो महाजन ॥
- ८६ “तदा<sup>२</sup> हि<sup>३</sup> बाराणसिय, सेट्ठिपुत्तो महायसो ।  
आसह<sup>३</sup> धनधञ्जस्स, पहतस्स बहू तदा<sup>४</sup> ॥
- 5 ८७ “जङ्घाविहार<sup>५</sup> विचर, मिगदायमुपेच्चह ।  
अहस विरज<sup>६</sup> बुद्ध<sup>६</sup>, देसेन्त अमतं पद ॥
- ८८ “विसट्ठकन्तवचन, करवीकसमस्सर ।  
हसरुतेहि<sup>७</sup> निग्घोस, विञ्जापेन्त महाजन ॥
- B 109 ८९ “दिस्वा देवातिदेव त, सुत्वा व<sup>८</sup> मधुर गिर<sup>८</sup> ।  
10 पहायनप्पके भोगे, पब्बजि अनगारियं ॥
- ९० “एव पब्बजितो चाह<sup>९</sup>, न चिरेन बहुस्सुतो ।  
अहोसि धम्मकथिको, विचित्तपटिभाणवा ॥
- ९१ “महापरिसमज्जेह, हट्ठचित्तो<sup>१०</sup> पुनप्पुन ।  
वण्णयि हेमवण्णस्स, वण्ण वण्णविसारदो ॥
- 15 ९२ “एस खीणासवो बुद्धो, अनीघो छिन्नसंसयो ।  
सब्बकम्मक्खयं पत्तो, विमुत्तोपधिसङ्खये<sup>११</sup> ॥
- ९३ “एस सो भगवा बुद्धो, एस सीहो अनुत्तरो ।  
सदेवकस्स लोकस्स, ब्रह्मचक्कप्पवत्तको ॥
९४. “दन्तो दमेता सन्तो च, समेता निब्बुतो इसि ।  
20 निब्बापेता च अस्सत्थो, अस्सासेता महाजन ॥
- ९५ “वीरो सूरुो च विक्कन्तो<sup>१२</sup>, पञ्चो कारुणिको वसी ।  
विजितावी च<sup>१४</sup> स जिनो<sup>१३</sup>, अप्पगब्बो अनालयो ॥
९६. “अनेञ्जो अचलो धीमा<sup>१४</sup>, अमोहो असमो मुनि ।  
धोरय्हो उसभो नागो, सीहो सक्को गरुसु पि ॥

१-१ अनूतो यथाविहारो - स्या० । २-२ तदाह - स्या० । ३ आसभं - स्या० ।  
४ मम - स्या० । ५ जङ्घाविहार - स्या० । ६-६ नाथसत्थार - स्या० । ७ हसरुदाभि  
- सी०, हसदुन्दुभि - स्या०, रो० । ८ च - सी०, स्या० । ९ सर - स्या० । १०. वाह -  
स्या० । ११ सत्थनोव - स्या० । १२ विमुत्तो उपधिक्षये - स्या० । १३ धीरो च - सी०,  
रो० । १४-१४. विजितो च - स्या० । १५ धीरो - स्या० ।

- ६७ “विरागो विमलो ब्रह्मा, वादी सूरौ रणञ्जहो ।  
अखिलो च विसल्लो च, असमो सयतो<sup>१</sup> सुचि ॥
- ६८ “ब्राह्मणो समणो नाथो, भिसक्को सल्लकत्तको<sup>२</sup> ।  
योधो बुद्धो सुतासुतो<sup>३</sup>, अचलो मुदिको सितो<sup>४</sup> ॥
- ६९ “धाता<sup>५</sup> धता च सन्ति च<sup>६</sup>, कत्ता नेता पकासिता । 5  
सम्पहसिता भेत्ता<sup>७</sup> च, छेत्ता सोता पससिता ॥
- १०० “अखिलो<sup>८</sup> च विसल्लो च, अनीधो अकथङ्कथी ।  
अनेजो विरजो कत्ता<sup>९</sup>, गन्धा<sup>१०</sup> वत्ता पससिता<sup>११</sup> ॥
- १०१ “तारेता अत्थकारेता, कारेता सम्पदारिता ।  
पापेता सहिता कन्ता<sup>१२</sup>, हन्ता<sup>१३</sup> आतापी तापसो<sup>१४</sup> ॥ 10
- १०२ “समचित्तो<sup>१५</sup> समसमो, असहायो दयालयो<sup>१६</sup> । B, 110  
अच्छेरसत्तो<sup>१७</sup> अकुहो, कतावी इसिसत्तमो ॥
- १०३ “नित्तिणकङ्खो निम्मानो, अप्पमेय्यो अनूपमो ।  
सब्बवाक्यपथातीतो, सच्च<sup>१८</sup> नेय्यन्तगू<sup>१९</sup> जिनो ॥
- १०४ “सत्तसारवरे<sup>२०</sup> तस्मि, पसादो अमतावहो । 15  
तस्मा बुद्धे च धम्मे च, सङ्खे सङ्गा महत्थिका<sup>२१</sup> ॥
१०५. “गुणेहि एवमादीहि, तिलोकसरणुत्तम ।  
वण्णेन्तो परिसामज्जे, अकं<sup>२२</sup> धम्मकथ अह ॥
- १०६ “ततो चुताह तुसिते, अनुभोत्वा महासुख ।  
ततो चुतो मनुस्सेसु, जातो होमि सुगन्धिको ॥ 20
- १०७ “निस्सासो मुखगन्धो च, देहगन्धो तथेव मे ।  
सेदगन्धो<sup>२३</sup> च<sup>२४</sup> सततं, सब्बगन्धो<sup>२५</sup> व होति मे<sup>२६</sup> ॥

१ वूसमो - स्या०, पयतो - रो० । २ सल्लकन्धुतो - स्या० । ३ सुतो सुतो -  
सी०, रो० । ४ दितो - सी० । ५-५ धाता धता च हन्ता च - सी०, कतदन्ता वहत्ता  
च - स्या० । ६ सेत्ता - स्या० । ७ अखिलो - स्या० । ८ खन्ता - सी०, खत्ता - स्या० ।  
९ गन्ता - सी० । १० पकासिता - सी०, स्या० । ११ हन्ता - स्या० । १२-१२ तापिता  
च विसोसिता - स्या० । १३ सच्चवृत्तो - स्या० । १४ दयासयो - सी० । १५ अच्छेर-  
मन्तो - स्या० । १६-१६ सब्बनेय्यन्तितो - स्या० । १७ सतरसीवरे - स्या० ।  
१८ महिद्विका - सी० । १९ कथि - स्या० । २०-२० सो च गन्धो व - स्या० ।  
२१-२१ सब्बगन्धोतिसेति मे - सी०, रो० ।

- १०८ “मुखगन्धो सदा मय्ह, पदुमुप्पलचम्पको<sup>१</sup> ।  
परिसन्तो<sup>२</sup> सदा वाति, सरीरो च तथेव मे ॥
१०९. “गुणत्थवस्स सब्बन्त, फल<sup>३</sup> तु<sup>३</sup> परमब्भुत ।  
एकग्गमनसा सब्बे, वण्णयिस्स<sup>४</sup> सुणाथ मे ॥
- 5 ११०. “गुण बुद्धस्स वत्वान, हिताय<sup>५</sup> च न सदिस<sup>५</sup> ।  
सुखितो<sup>६</sup> होमि सब्बत्थ, सङ्खो<sup>७</sup> वीरसमायुतो<sup>७</sup> ॥
१११. “यसस्सी सुखितो कन्तो, जुतिमा पियदस्सनो ।  
वत्ता अपरिभूतो च, निद्दोसो पञ्जवा तथा ॥
- ११२ “खीणे आयुसि<sup>८</sup> निब्बान, सुलभ बुद्धभत्तिनो<sup>८</sup> ।  
10 तेसं हेतु पवक्खामि, त सुणाथ यथातथ ॥
- B 111 ११३ “सन्त यस भगवतो, विधिना<sup>९</sup> अभिवादय ।  
तत्थ<sup>९</sup> तत्थूपपन्ना पि<sup>९</sup>, यसस्सी तेन होमह ॥
- ११४ “दुक्खस्सन्तकर बुद्ध, धम्म सन्तमसङ्खत ।  
वण्णय सुखदो आसि, सत्तान सुखितो ततो ॥
- 15 ११५ “गुण वदन्तो बुद्धस्स, बुद्धपीतिसमायुतो ।  
सकन्ति<sup>१२</sup> परकन्तिञ्च, जनयि तेन<sup>१२</sup> कन्तिमा ॥
- ११६ “जिनो<sup>१३</sup> ते तित्थिकाकिण्णे<sup>१३</sup>, अभिभुय्य कुत्तिथिये ।  
गुण वदन्तो जोतेसि<sup>१४</sup>, नायक जुतिमा ततो ॥
- ११७ “पियकारी जनस्सा पि, सम्बुद्धस्स गुण वदं ।  
20 सरदो<sup>१५</sup> व<sup>१५</sup> ससङ्कोह, तेनासि पियदस्सनो ॥
- ११८ “यथासत्तिवसेनाह, सब्बवाचाहि सन्थवि ।  
सुगत तेन वागिसो<sup>१६</sup>, विचित्तपटिभानवा ॥

१ पदुमुप्पलचम्पके - सी० । २ आदिसन्तो - सी०, अतिकन्तो - स्या०, अतिसन्तो - रो० । ३-३ फलन्त - स्या० । ४ भासितस्स - स्या० । ५-५ हिताय जन-सन्धिसु - सी०, रो०, हिताय न सुखावह - स्या० । ६ सुचित्तो - स्या० । ७-७ सरद्धनि-समायुतो - सी०, सधो वीरसमायुतो - स्या० । ८ पासुसि - स्या० । ९ बुद्धभत्तिन - स्या० । १० विधिना - स्या० । ११-११ यत्थ तत्थूपपन्नोपि - सी०, रो०, यत्थ यत्थूपपन्नोपि - स्या० । १२-१२ सकन्ति परकन्ति च, आसि तेन च - स्या० । १३-१३ जनोघे तित्थिकाकिण्णे - सी०, रो०, जिनो यो तित्थिकाकिण्णो - स्या० । १४ थोमेसि - स्या० । १५-१५ सरदीव - स्या०, सरन्दिव - रो० । १६ बङ्गीसो - स्या० ।

- ११९ “ये बाला विमति पत्ता, परिभोन्ति महामुनि ।  
निग्गहि ते सद्धम्मेन, परिभूतो<sup>१</sup> न<sup>१</sup> तेनह ॥
१२०. “बुद्धवण्णेन<sup>२</sup> सत्तान, किलेसे अपनेसह ।  
निक्किलेसमनो होमि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
१२१. “सोतून बुद्धिमज्जनि<sup>३</sup>, बुद्धानुस्सतिदेसको । 5  
तेनाहमासि<sup>४</sup> सप्पञ्जो, निपुणत्थविपस्सको ॥
- १२२ “सब्बासवपरिक्खीणो, तिण्णससारसागरो ।  
सिखीव<sup>५</sup> अनुपादानो, पापुणिस्सामि निब्बुति ॥
- १२३ “इमस्मियेव कप्पस्मि, यमह सन्थवि जिन ।  
दुग्गसि नाभिजानामि, बुद्धवण्णस्सिद<sup>६</sup> फल ॥ 10
- १२४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
१२५. “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १२६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥ B. 112
- इत्थं सुद आयस्मा सुगन्धो<sup>७</sup>थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।  
तिण्णदायकवग्गो तेपञ्जासमो ।

### तस्सुद्धानं

- तिण्णदो मञ्चदो चेव, सरणब्भञ्जनप्पदो । 15  
सुपटो दण्डदायी च, नेलपूजी तथेव च ॥  
बोधिसम्मज्जको मण्डो, सुगन्धो दसमो ति<sup>८</sup> च<sup>९</sup> ।  
गाथासत सतेवीस, गणित चेत्य सब्बसो ॥

— ० —

१-१ परिभूतेन - स्या० । २ बुद्धवण्णेहि - सी०, स्या० । ३ बुद्धिमज्जनि - सी०, स्या०, रो० । ४ तेनापि चासि - स्या० । ५ वसी च - स्या० । ६ बुद्धपूजायिद - स्या० । ७-७. दिजो - सी०, स्या० ।

## ५४. कच्चायनवग्गो

### १. महाकच्चायनत्थेरअपदानं

B 113

- १ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, अनेजो अजित जयो<sup>१</sup> ।  
सतसहस्से कप्पान, इतो उप्पज्जि नायको ॥
- २ “वीरो कमलपत्तक्खो, ससङ्कविमलाननो ।  
कनकाचलसङ्कासो<sup>२</sup>, रविदित्तिसमप्पभो ॥
- ३ “सत्तनेत्तमनोहारी, वरलक्खणभूसितो ।  
सब्बवाक्यपथातीतो, मनुजामरसक्कतो ॥
- ४ “सम्बुद्धो बोधय सत्ते, वागीसो<sup>३</sup> मधुरस्सरो ।  
करुणानिबन्धसन्तानो<sup>४</sup>, परिसासु विसारदो ॥
- ५ “देसेति मधुर धम्म, चतुसच्चूपसहितं ।  
निमुग्गे मोहपङ्कम्हि, समुद्धरति पाणिने<sup>५</sup> ॥
- ६ “तदा एकचरो हुत्वा, तापसो हिमवालयो ।  
नभसा मानुस लोक, गच्छन्तो जिनमद्दसं ॥
७. “उपेच्च सन्तिक तस्स, अस्सोसि धम्मदेसन ।  
वण्णयन्तस्स वीरस्स, सावकस्स महागुण ॥
८. “सङ्घित्तेन मया वुत्त, वित्थारेन पकासय ।  
परिस म च तोसेति, यथा कच्चायनो अय ॥
- ९ “नाह एवमिधेकच्च<sup>६</sup>, अञ्ज पस्सामि सावकं ।  
तस्मा तदग्गे<sup>७</sup> एसग्गो, एव धारेथ भिक्खवो<sup>८</sup> ॥
१०. “तदाह विम्हितो हुत्वा, सुत्वा वाक्यं मनोरम ।  
हिमवन्त गमित्वान, आहित्वा<sup>९</sup> पुप्फसञ्चय ॥
- ११ “पूजेत्वा लोकसरण, त ठानमभिपत्थयि ।  
तदा ममासयं जत्वा, ब्याकासि स<sup>१०</sup> रणञ्जहो<sup>११</sup> ॥

१ जिनो — स्या० । २ कञ्चनतचसङ्कासो — स्या० । ३ वातिहो — स्या० ।  
४ करुणानिबन्धसन्तानो — स्या० । ५ पाणिनो — सी०, स्या० । ६ एवविध कञ्चि —  
सी०, रो० । ७ तस्मेतदग्गे — सी० । ८ आहत्वा — सी०, रो० । ९-१० सरणालयो — स्या० ।

- १२ 'पस्सथेत इसिवर, निद्धन्तकनकत्तच ।  
उद्धग्गलोम<sup>१</sup> पीणस<sup>२</sup>, अचल पञ्जलि ठित ॥
- १३ 'हास सुपुण्णनयन, बुद्धवण्णगतासय । B 114  
धम्मज<sup>३</sup> उग्गहृदय<sup>४</sup>, अमतासित्तसन्निभ' ॥
- १४ "कच्चानस्स गुण सुत्वा, त ठान पत्थय<sup>५</sup> ठितो । 5  
अनागतम्हि अद्धाने, गोतमस्स महामुने ॥
- १५ "तस्स धम्मेमु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
कच्चानो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ॥
- १६ "बहुस्सुतो महाज्जाणी, अधिप्पायविदू मुने<sup>६</sup> ।  
पापुणिस्सति त ठान, यथाय व्याकतो मया ॥ 10
- १७ "सतसहस्सितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १८ "दुवे भवे ससरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।  
अञ्ज गति न गच्छामि<sup>७</sup>, बुद्धपूजायिद फल ॥
- १९ "दुवे कुले पजायामि<sup>८</sup>, खत्तिये अथ<sup>९</sup> ब्राह्मणे । 15  
नीचे कुले न जायामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २० "पच्छिमे च भवे दानि, जातो<sup>१०</sup> उज्जेनिय पुरे<sup>११</sup> ।  
पज्जोतस्स च<sup>१२</sup> चण्डस्स, पुरोहितदिजातिनो<sup>१३</sup> ॥
- २१ "पुत्तो तिरिटिवच्छस्स<sup>१४</sup>, निपुणो वेदपारगू ।  
माता च चन्दिमा<sup>१५</sup> नाम<sup>१६</sup>, कच्चानोह वरत्तचो<sup>१७</sup> ॥ 20
- २२ "वीमसनत्थ बुद्धस्स, भूमिपालेन पेसितो ।  
दिस्वा मोक्खपुरद्वार, नायक गुणसञ्चय ॥
- २३ "सुत्वा<sup>१८</sup> च<sup>१९</sup> विमल वाक्य, गतिपङ्कविसोसन<sup>२०</sup> ।  
पापुणि अमतं सन्त, सेसेहि<sup>२१</sup> सह सत्तहि<sup>२२</sup> ॥

१-१ उद्धग्गलोममानस - स्या० । २-२ धम्मव विग्गहवर - सी०, धम्म-  
पटिग्गहवर - रो० । ३ पत्थयि - स्या० । ४ मुनि - स्या० । ५ जानामि - स्या० ।  
६ पजानामि - स्या० । ७ चापि - स्या० । ८-८ जातो उज्जेनिय पुरे - सी०,  
उज्जेनिय पुरे इमे - स्या० । ९ स - स्या० । १० पुरोहितदिजातिनो - सी०, रो०,  
पुरोहितनुजातिनो - स्या० । ११ तिरिटिवच्छस्स - सी०, तिपितिवच्छस्स - स्या० ।  
१२-१२ चन्दनपदुमा - स्या० । १३ वरत्तचो - स्या० । १४-१४ सुत्वान - स्या० ।  
१५ ० विसोधन - स्या० । १६-१६ सत्तेहि सहपञ्चहि - सी० ।

- २४ “अधिष्पायविदू जातो, सुगतस्स महामते<sup>१</sup> ।  
ठपितो एतदग्गे च, सुसमिद्धमनोरथो ॥
२५. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥
- B 115 5 २६ “स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- २७ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।  
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थं सुद आयस्मा महाकच्चायनो थेशो इमा गाथायो  
10 अभसित्था ति ।

## २ वक्कलित्थेरअपदानं

- २८ “इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ।  
अनोमनामो अमितो, नामेन पदुमुत्तरो ॥
- २९ “पदुमाकारवदनो, पदुमामलसुच्छवी ।  
लोकेनानुपलित्तो व, तोयेन पदुम यथा ॥
- 15 ३० “वीरो पदुमपत्तक्खो, कन्तो च पदुम यथा ।  
पदुमुत्तरगन्धो व, तस्मा सो पदुमुत्तरो ॥
३१. “लोकजेट्ठो च निम्मानो, अन्धान नयनूपमो ।  
सन्तवेसो गुणनिधि, करुणामतिसागरो ॥
- ३२ “स कदाचि<sup>२</sup> महावीरो, ब्रह्मासुरसुरच्चित्तो ।  
20 सदेवमनुजाकिण्णो<sup>३</sup>, जनमज्झे जिनुत्तमो<sup>४</sup> ॥
- ३३ “वदनेन सुगन्धेन, मधुरेन रुतेन<sup>५</sup> च ।  
रञ्जय परिस सब्बं, सन्थवी<sup>६</sup> सावकं सक ॥
- ३४ “सद्धाधिमुत्तो सुमति, मम दस्सनलालसो<sup>७</sup> ।  
नत्थि एतादिसो अञ्जो, यथायं भिक्खु वक्कलि ॥

१ महामुने - सी० । २ कदापि - स्या० । ३ सदेवमनुजाकिण्णो - सी० ।  
४ जनुत्तमो - स्या०, रो० । ५ सुतेन - स्या० । ६ सत्थवि - स्या० । ७ दस्सन-  
सालयो - स्या० ।



३५. “तदाह हसवतिय<sup>१</sup>, नगरे ब्राह्मणत्रजो ।  
हुत्वा सुत्वा च त वाक्य, त ठानमभिरोचयि ॥
- ३६ “ससावक त विमल, निमन्तेत्वा तथागत ।  
सत्ताह भोजयित्वान, दुस्सेहच्छादयि तदा ॥
- ३७ “निपच्च सिरसा तस्स, अनन्तगुणसागरे ।  
निमुग्गो पीतिसम्पुण्णो, इद<sup>२</sup> वचनमब्रवि ॥
- ३८ ‘यो सो तया सन्थवितो, इतो<sup>३</sup> सत्तमके मुनि<sup>३</sup> ।  
भिक्खु सद्धावत अग्गो, तादिसो<sup>४</sup> होमह मुने<sup>५</sup> ॥
- ३९ “एव वुत्ते महावीरो, अनावरणदस्सनो ।  
इम वाक्य उदीरेसि<sup>६</sup>, परिसाय महामुनि ॥
- ४० ‘पस्सथेत माणवक, पीतमट्टनिवासन ।  
हेमयञ्जोपचितङ्ग<sup>६</sup>, जननेत्तमनोहर ॥
- ४१ ‘एसो अनागतद्वाने, गोतमस्स महेसिनो ।  
अग्गो सद्धाधिमुत्तान, सावकोय भविस्सति ॥
४२. ‘देवभूतो मनुस्सो वा, सब्बसन्तापवज्जितो ।  
सब्बभोगपरिव्यूहो<sup>७</sup>, सुखितो ससरिस्सति ॥
- ४३ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ४४ ‘तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
वक्कलि नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥
- ४५ “तेन कम्मविसेसेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ४६ “सब्बत्थ सुखितो हुत्वा, संसरन्तो भवाभवे ।  
सावत्थिय पुरे जातो, कुले अञ्जतरे अह ॥
- ४७ “नोनीतसुखुमाल म, जातपल्लवकोमल<sup>८</sup> ।  
मन्द<sup>९</sup> उत्तानसयन, पिसाचभयतज्जिता ॥

B. 116

10

15

20

25

१ हसवतिया - स्या० । २ इम - स्या० । ३-३ इतो सत्तमकेहनि - सी०, रो०,  
इध सद्धाधिमुत्तो इसि - स्या० । ४-४ तादिसोह महामुनि - स्या० । ५ उदीरयि -  
स्या० । ६ हेमयञ्जोपवीतङ्ग - सी० । ७ सब्बभोगपरिव्यूहो - सी० । ८ ठित पल्लव-  
कोमल - स्या० । ९ माता - स्या० ।

B 117

- ४८ “पादमूले महेसिस्स, सायेसु<sup>१</sup> दीनमानसा<sup>१</sup> ।  
इमं ददाम<sup>२</sup> ते नाथ, सरणं होहि नायक ॥
- ४९ “तदा पटिग्गहि सो म, भीतानं सरणो मुनि ।  
जालिना चक्कड्ढितेन<sup>३</sup>, मुदुकोमलपाणिना ॥
- ५० “तदा<sup>४</sup> पभुति<sup>५</sup> तेनाह<sup>६</sup>, अरक्खेय्येन रक्खितो ।  
सब्बवेरविनिमुत्तो<sup>७</sup>, सुखेन परिवुद्धितो<sup>८</sup> ॥
- ५१ “सुगतेन विना भूतो, उक्कण्ठामि मुहुत्तक ।  
जातिया सत्तवस्सोह, पब्बजि अनगारिय ॥
- ५२ “सब्बपारमिसम्भूत, नीलक्खिनयन<sup>९</sup> वर ।  
रूपं सब्बसुभाकिण्ण, अतित्तो विहरामह<sup>१०</sup> ॥
५३. “बुद्धरूपरति<sup>१०</sup> ज्ञत्वा, तदा ओवदि म जिनो ।  
‘अलं वक्कलि किं रूपे, रमसे बालनन्दिते ॥
- ५४ ‘यो हि पस्सति सद्धम्म, सो म पस्सति पण्डितो ।  
अपस्समानो सद्धम्मं, म पस्स पि न पस्सति ॥
- ५५ ‘अनन्तादीनवो कायो, विसक्खसमूपमो ।  
आवासो सब्बरोगान, पुञ्जो दुक्खस्स केवलो ॥
- ५६ ‘निब्बिन्दिय ततो रूपे, खन्धान उदयब्बय ।  
पस्स उपक्किलेसान<sup>११</sup>, सुखेनन्तं गमिस्सति<sup>१२</sup> ॥
- ५७ “एव तेनानुसिद्धोह, नायकेन हितेसिना ।  
गिञ्जकूटं समारूय्ह, ज्ञायामि गिरिकन्दरे ॥
- ५८ “ठितो पब्बतपादमिह, अस्सासयि<sup>१३</sup> महामुनि ।  
वक्कली ति जिनो वाच, तं सुत्वा मुदितो अह ॥
- ५९ “पक्खन्दि सेलपब्भारे, अनेकसत्तपोरिसे ।  
तदा बुद्धानुभावेन, सुखेनेव महिं गतो ॥

१-१ सयापेसि दिनमानसा - स्या० । २ ददामि - स्या० । ३ सङ्खलङ्केन - सी० । ४-४ तदाप्यभुति - सी० । ५ जातोह - स्या० । ६ सब्बवेरविनिमुत्तो - सी०, सब्बव्याधिविनिमुत्तो - स्या०, सब्बूपधिविनिमुत्तो - रो० । ७ परिवुद्धितो - सी०, परिवुत्थितो - स्या० । ८ लक्खिनीलयन - सी० । ९ पिहयामह - सी०, रो० । १० बुद्धो रूपरत - सी० । ११ सब्बकिलेसान - सी०, स्या० । १२ ममाहसो - सी०, अस्सासय - स्या० ।

६०. “पुनो<sup>१</sup> पि धम्मं देसेति<sup>२</sup>, खन्धानं उदयब्बयं ।  
तमह धम्ममञ्जाय, अरहत्तमपापुणि ॥

६१ “सुमहापरिसमज्जे<sup>३</sup>, तदा म चरणन्तगो<sup>४</sup> ।  
अग्ग सद्धाधिमुत्तान, पञ्चापेसि<sup>५</sup> महामति ॥

B. 118

६२. “सतसहस्सितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

5

६३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

६४ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

६५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा वक्कलित्थेरो इमा गाथायो 10  
अभासित्था ति ।

### ३ महाकप्पिनत्थेरअपदानं

६६ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।  
उदितो अजटाकासे<sup>६</sup>, रवी व सरदम्बरे ॥

६७ “वचनाभाय बोधेति, वेनेय्यपदुमानि सो ।  
किलेसपङ्क सोसेति, मतिरसीहि नायको ॥

15

६८ “तित्थियान यसे<sup>७</sup> हन्ति, खज्जोताभा<sup>८</sup> यथा रवि ।  
सच्चत्थाभं<sup>९</sup> पकासेति, रतन व<sup>१०</sup> दिवाकरो ॥

६९ “गुणान आयतिभूतो, रतनान व सागरो ।  
पज्जुन्नोरिव<sup>११</sup> भूतानि, धम्ममेधेन वस्सति ॥

७० “अक्खदस्सो तदा आसि, नगरे हससव्हये ।  
उपेच्च धम्ममस्सोसि, जलजुत्तमनामिनो<sup>१२</sup> ॥

20

७१ “ओवादकस्स भिक्खून, सावकस्स कताविनो<sup>१३</sup> ।  
गुण पकासयन्तस्स, तप्पयन्तस्स<sup>१४</sup> मे मन ॥

१ पुना - स्या० । २ देसेसि - सी० । ३ सुमहापरिसमज्जे - स्या० ।  
४ मरनन्तगो - सी०, चरणन्तको - स्या० । ५ पञ्चापेति - स्या० । ६ जगदा-  
कासे - सी०, जलदाकासे - रो० । ७ यसो - सी०, रो० । ८ वजिरता -  
स्या० । ९-९ सब्बत्थ सम्पकासेति रत्तिदिव - स्या० । १० पज्जुन्नोरिव - स्या० ।  
११ जलजुत्तरनामिनो - सी० । १२ सताविनो - स्या० । १३ तसयन्तस्स - सी०,  
हासयन्तस्स - स्या०, वासयन्तस्स - रो० ।

B. 119

- ७२ “सुत्वा पतीतो<sup>१</sup> सुमनो, निमन्तेत्वा तथागत ।  
ससिस्स भोजयित्वान, त ठानमभिपत्थयि ॥
७३. “तदा हससमभागो<sup>२</sup>, हसदुन्दुभिनिस्सनो<sup>३</sup> ।  
पस्सथेत महामत्त, विनिच्छयविसारद ॥
- ७४ “पतित पादमूले मे<sup>४</sup>, समुग्गततनूरुह<sup>५</sup> ।  
जीमूतवण्णं<sup>६</sup> पीणस<sup>७</sup>, पसन्ननयनानन ॥
- ७५ “परिवारेन महता, राजयुत्त<sup>८</sup> महायस ।  
एसो कथाविनो<sup>९</sup> ठान, पत्थेति मुदितासयो<sup>१०</sup> ॥
- ७६ “इमिना पणिपातेन<sup>११</sup>, चागेन<sup>१२</sup> पणिधीहि च<sup>१३</sup> ।  
कप्पसतसहस्सानि, नुपपज्जति दुग्गति ॥
- ७७ ‘देवेषु देवसोभग<sup>१४</sup>, मनुस्सेसु महन्तत<sup>१५</sup> ।  
अनुभोत्वान<sup>१६</sup> सेसेन<sup>१७</sup>, निब्बान पापुणिस्सति ॥
- ७८ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
७९. ‘तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
कप्पिनो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥
- ८० “ततोह मुक्त कारं, कत्वान जिनसासने ।  
जहित्वा मानुस देह, तुसितं अगमासह ॥
- ८१ “देवमानुसरज्जानि<sup>१८</sup>, सतसो<sup>१९</sup> अनुसासिय ।  
बाराणसियमासन्ने, जातो केनियजातिय<sup>२०</sup> ॥
८२. “सहस्सपरिवारेन<sup>२१</sup>, सपजापतिको अह ।  
पञ्च पच्चेकबुद्धान, सतानि समुपट्ठहि ॥
- ८३ “तेमासं भोजयित्वान, पच्छादम्ह<sup>२२</sup> तिचीवर ।  
ततो चुता मय सब्बे, अहुम्ह तिदसूपगा ॥

१ पीतितो - स्या० । २-२ भासि महाभागो, हसदुन्दुभिसुस्सरो - सी० ।  
३ म - सी०, मम - स्या० । ४ समुद्भगतनु ह - स्या० । ५-५ जुमुत्तवण्ण रुचिर -  
स्या० । ६ रज्जयन्त - सी० । ७ कथाविनो - स्या० । ८ मुदितायसो - स्या० ।  
९ पिण्डपातेन - सी०, स्या० । १०-१० चेतनापणिधीहि च - सी० । ११ देवसोभाग्य  
- स्या० । १२ महग्गत - स्या० । १३-१३ अनुभोत्वावसेसेन - सी०, स्या० । १४ देव-  
मनुस्सरज्जानि - स्या० । १५ सुत्तसो - स्या० । १६ केणियजातिया - स्या० ।  
१७ सतसहस्सपरिवारो - स्या० । १८. अच्छादम्पि - स्या० ।

- ८४ “पुनो<sup>१</sup> सब्बे मनुस्सत्त, अगमिम्ह<sup>२</sup> ततो चुता ।  
कुक्कुटिम्ह पुरे जाता, हिमवन्तस्स पस्सतो ॥
- ८५ “कप्पिनो नामह आसि, राजपुत्तो महायसो ।  
सेसामच्चकुले जाता, ममेव परिवारयु ॥ B 120
- ८६ “महारज्जसुख पत्तो, सब्बकामसमिद्धिमा<sup>३</sup> ।  
वाणिजेहि समक्खात, बुद्धुप्पादमह सुणि ॥ 5
- ८७ ‘बुद्धो लोके समुप्पन्नो, असमो एकपुग्गलो ।  
सो पकासेति सद्धम्मं, अमत सुखमुत्तम ॥
८८. ‘सुयुत्ता तस्स सिस्सा च, सुमुत्ता च अनासवा’ ।  
“सुत्वा नेस सुवचन<sup>४</sup>, सक्करित्वान वाणिजे ॥ 10
- ८९ “पहाय रज्ज सामच्चो, निक्खमि<sup>५</sup> बुद्धमामको ।  
नदि दिस्वा महाचन्द, पूरित समतित्तिक ॥
९०. “अप्पतिट्ठ अनालम्ब, दुत्तर सीघवाहिनि<sup>६</sup> ।  
गुण सरित्वा बुद्धस्स, सोत्थिना समतिक्कमि ॥
- ९१ ‘भवसोत सचे बुद्धो, तिण्णो लोकन्तगू विदू ।  
एतेन सच्चवज्जेन, गमन मे समिज्झतु ॥ 15
९२. ‘यदि सन्तिगमो मग्गो, मोक्खो<sup>७</sup> चच्चन्तिक<sup>८</sup> सुख ।  
एतेन सच्चवज्जेन, गमन मे समिज्झतु ॥
- ९३ ‘सङ्घो चे तिण्णकन्तारो, पुञ्जाक्खेतो अनुत्तरो ।  
एतेन सच्चवज्जेन, गमन मे समिज्झतु’ ॥ 20
९४. “सह कते सच्चवरे, मग्गा अपगतं जलं ।  
ततो सुखेन उत्तिण्णो, नदीतीरे मनोरमे ॥
- ९५ “निसिन्न ग्रहस बुद्ध, उदेन्त व पभङ्कर ।  
जलन्त हेमसेल व, दीप्पक्ख व जोतित ॥
९६. “ससि व तारासहित, सावकेहि पुरक्खत ।  
वासव विय वस्सन्त, देसनाजलदन्तरं<sup>९</sup> ॥ 25

१ आगतम्ह — स्या० । २ सब्बकामसमिद्धिमो — स्या० । ३ पि वचन — स्या० ।

४ निक्खमी — सी० । ५ सीघवाहिनि — स्या० । ६-६ मोक्खदं सन्तिक — स्या० ।

७ देसनाजलद तदा — सी०, देवेन जलनन्दन — स्या०, रो० ।

B 121

६७. “वन्दित्वान सहामच्चो, एकमन्तमुपाविसि ।  
ततो<sup>१</sup> नो आसय<sup>१</sup> जत्वा, बुद्धो धम्ममदेसयि ॥
६८. “सुत्वान धम्म विमल, अवोचुम्ह मय जिन ।  
‘पब्बाजेहि महावीर, निब्बिन्दाम्ह<sup>२</sup> मय भवे’ ॥
- ५ ६९ ‘स्वक्खातो<sup>३</sup> भिक्खवे धम्मो, दुक्खन्तकरणाय<sup>४</sup> वो ।  
चरथ ब्रह्मचरिय’, इच्चाह मुनिसत्तमो ॥
- १०० “सह वाचाय सब्बे पि, भिक्खुवेसधरा मय ।  
अहुम्ह उपसम्पन्ना, सोतापन्ना च<sup>५</sup> सासने ॥
१०१. “ततो जेतवन गन्त्वा, अनुसासि विनायको ।  
अनुसिट्ठो जिनेनाह, अरहत्तमपापुणि ॥
- १० १०२ “ततो भिक्खुसहस्सानि<sup>६</sup>, अनुसासिमह तदा ।  
ममानुसासनकरा, तेपि आसु अनासवा ॥
- १०३ “जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि म ।  
भिक्खु ओवादकानग्गो, कप्पिनो ति महाजने ॥
- १५ १०४. “सतसहस्से कत कम्म, फल दस्सेसि मे इध ।  
पमुत्तो<sup>७</sup> सरवेगो व, किलेसे ज्ञापयि<sup>८</sup> मम ॥
- १०५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- १०६ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥
- १०७ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासनं” ॥
- २० इत्थं सुद आयस्मा महाकप्पिनो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ४ दब्बमल्लपुत्तत्थेरअपदानं<sup>९</sup>

१०८. “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बलोकविदू मुनि ।  
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥
१०९. “ओवादको विञ्जापको, तारको सब्बपाणिनं ।  
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनत बहं ॥
- २५

१-१ ततो अज्झासय - स्या० । २ निब्बिन्दाम्ह - सी०, रो०, ओतिण्णम्ह - स्या० ।  
३ स्वक्खातो - सी०, स्या० । ४ दुक्खन्तस्स कराय - स्या० । ५ व - स्या० । ६ भिक्खु-  
सहस्स त - सी०, रो० । ७ मुमुत्तो - सी०, स्या० । ८ ज्ञापयि - सी० । ९ दब्बत्थेरा-  
पदान - सी० ।

- ११० “अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिन ।  
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि<sup>१</sup> ॥
१११. “एवं निराकुल आसि, सुञ्जत<sup>२</sup> तित्थियेहि च ।  
विचित्त अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
- ११२ “रतनानट्टपञ्जास, उगगतो सो महामुनि ।  
कञ्चनग्घियसङ्कासो, बात्तिसवरलक्खणो ॥
- ११३ “वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहुं ॥
- ११४ “तदाह हसवतिय, सेट्ठिपुत्तो महायसो ।  
उपेत्वा लोकपज्जोत, अस्सोसि धम्मदेसनं ॥
- ११५ “सेनासनानि भिक्खून, पञ्जापेन्त समावकं ।  
कित्तयन्तस्स वचन, सुणित्वा मुदितो अह ॥
- ११६ “अधिकार ससङ्घस्स, कत्वा तस्स महेसिनो ।  
निपच्च सिरसा पादे, त ठानमभिपत्थयि ॥
११७. “तदाह<sup>३</sup> स<sup>३</sup> महावीरो, मम कम्म पकित्तय<sup>४</sup> ।  
‘यो’ ससङ्घमभोजेसि, सत्ताह लोकनायक ॥
- ११८ ‘सोयं कमलपत्तक्खो, सीहसो<sup>५</sup> कनकत्तचो ।  
मम पादमूले निपति<sup>६</sup>, पत्थय ठानमुत्तम ॥
११९. ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- १२० ‘सावको तस्स बुद्धस्स, दम्बो नामेन विस्सुतो ।  
सेनासनपञ्जापको, अगगो हेस्सतिय तदा<sup>७</sup> ॥
१२१. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुसं देह, तावतिसमगच्छहं ॥
१२२. “सतानं तीणिक्खत्तु च, देवरज्जमकारयि ।  
सतानं<sup>८</sup> पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥

B. 122

5

10

15

20

१ पतिट्ठहि — स्या० । २ सुञ्जक — मी० । ३-३. तदा हि सो — स्या० । ४  
पकित्तयि — स्या० । ५ यो य — स्या० । ६ मीहसे — सी० । ७. पतितो — रो० ।  
८ तथा — स्या० । ९ तथा — स्या० ।

B 123

- १२३ “पदेसरज्ज विपुलं, गणनातो असङ्खियं<sup>१</sup> ।  
सब्बत्थ सुखितो आसि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
- १२४ “एकनवुत्तितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।  
उप्पज्जि चारुदस्सनो<sup>२</sup>, सब्बधम्मविपस्सको ॥
- 5 १२५ “दुट्ठचित्तो उपवदि, सावक तस्स तादिनो ।  
सब्बासवपरिक्खीण, सुद्धो ति च विजानिय ॥
- १२६ “तस्सेव नरवीरस्स, सावकानं मेहसिन ।  
सलाक<sup>३</sup> च गहेत्वान<sup>४</sup>, खीरोदनमदासहं ॥
- १२७ “इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
10 कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥
१२८. “सासन जोतयित्वान<sup>५</sup>, अभिभुय्य कुत्तिथ्ये ।  
विनेय्ये<sup>६</sup> विनयित्वाव<sup>७</sup>, निब्बुतो सो ससावको<sup>८</sup> ॥
१२९. “ससिस्से निब्बुते नाथे, अत्थमेन्तम्हि सासने ।  
देवा कन्दिमु सविग्गा, मुत्तकेसा रुदम्मखा<sup>९</sup> ॥
- 15 १३०. “निब्बायिस्सति धम्मक्खो, न पस्सिस्साम सुब्रते ।  
न सुणिस्साम सद्धम्म, अहो नो अप्पपुञ्जाता ॥
१३१. “तदाय पथवी सब्बा, अचला सा चलाचला<sup>१०</sup> ।  
सागरो च ससोको व, विनदी करुणं गिर ॥
- १३२ “चतुद्दिशा दुन्दुभियो, नादयिसु अमानुसा ।  
20 समन्ततो असनियो, फलिसु<sup>११</sup> च भयावहा ॥
- १३३ “उक्का पतिसु नभसा, धूमकेतु च<sup>१२</sup> दिस्सति<sup>१३</sup> ।  
सधूमा<sup>१४</sup> जालवट्टा च<sup>१५</sup>, रविसु करुणं मिगा ॥
१३४. “उप्पादे<sup>१६</sup> दारुणे दिस्वा, सासनत्थङ्गसूचके ।  
सविग्गा भिक्खवो सत्त, चिन्तयिम्ह मय तदा ॥

१ असङ्खय - स्या० । २ चारुदयनो - सी०, स्या०, रो० । ३-३. सलाक पगहेत्वान - सी०, रो० । ४ जोतयित्वा सो - सी० । ५-५. वेनेय्ये विनयित्वान - सी०, स्या० । ६ सावको - स्या० । ७ रुदमुखा - स्या० । ८ चलाचली - सी०, पुलापुली - स्या० । ९ पतिसु - सी०, स्या० । १०-१०. च दिस्सथ - सी०, पदिस्सथ - स्या० । ११-११. सब्बथलजसत्ता च - सी० । १२ उप्पाते - सी० ।



१३५ “सामनेन विनाम्हाक, जीवितेन अल मयं ।  
पविसित्वा महारज्जा, युञ्जाम जिनसासनं<sup>१</sup> ॥

१३६ “अद्दसम्ह तदारज्जे, उब्बिद्ध सेलमुत्तमं<sup>२</sup> ।  
निस्सेणिया तमारुह, निस्सेणि पातयिम्हसे ॥

B 124

१३७. “तदा ओवदि नो थेरो, बुद्धुप्पादो सुदुल्लभो ।  
सद्धातिदुल्लभा<sup>३</sup> लद्धा, थोक सेस च सासन ॥

5

१३८. “निपतन्ति खणातीता, अनन्ते दुक्खसागरे ।  
तस्मा पयोगो कत्तब्बो, याव<sup>४</sup> ठाति मुने मत<sup>५</sup> ॥

१३९. “अरहा आसि सो थेरो, अनागामी तदानुगो ।  
सुसीला इतरे युत्ता, देवलोक अगम्हसे ॥

10

१४०. “निब्बुतो तिण्णसंसारो, मुद्धावासे च एक्को ।  
अहं च पक्कुसाति<sup>६</sup> च, सभियो बाहियो तथा ॥

१४१ “कुमारकस्सपो चेव, तत्थ तत्थूपगा मय ।  
ससारबन्धना मुत्ता, गोतमेनानुकम्पिता ॥

१४२ “मल्लेसु कुसिनाराय, जातो गब्भेव मे मतो ।  
माता मता चितारुब्हा<sup>७</sup>, ततो निप्पतितो अह ॥

15

१४३ “पतितो दब्बपुञ्जम्हि, ततो दब्बो ति विस्सुतो ।  
ब्रह्मचाशीबलेनाह<sup>८</sup>, विमुत्तो सत्तवस्सिको ॥

१४४. “खीरोदनबलेनाह<sup>९</sup>, पञ्चहज्जेहुपागतो ।  
खीणासवोपवादेन, पापेहि बहुचोदितो ॥

20

१४५ “उभो पुञ्ज च पापं च, वीतिवत्तोम्हि दानिह ।  
पत्वान परम सन्ति, विहरामि अनासवो ॥

१४६. “सेनासन पञ्जापयि, हासयित्वान सुब्बते ।  
जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि म ॥

१४७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

25

१ जिनसासने - सी० । २ सेलपब्बत - स्या० । ३ सद्धा च दुल्लभा - सी०,  
सद्धा वा दुल्लभा - स्या० । ४-४ याव तिष्ठति सासन - स्या० । ५ पुक्कसाति - सी०,  
स्या० । ६ चितका रुब्हा - स्या० । ७ ब्रह्मचारिणेनाह - स्या० । ८ खीरोदनफलेनाह -  
सी०, स्या० ।

१४८ “स्वागत वन मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

१४९. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद आयस्मा दब्बमल्लपुत्तो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ५ कुमारकस्सपत्थेरअपदानं

- B 125 5 १५०. “इतो सतहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ।  
सब्बलोकहितो<sup>१</sup> वीरो<sup>१</sup>, पदुमुत्तरनामको ॥
१५१. “तदाह ब्राह्मणो हुत्वा, विस्सुतो वेदपारगू ।  
दिवाविहार विचर, अद्दस लोकनायक ॥
- 10 १५२ “चतुसच्च पकासेन्त, बोधयन्त सदेवक ।  
विचित्तकथिकानग्ग<sup>२</sup>, वण्णयन्त महाजने ॥
- १५३ “तदा मुदितचित्तोह, निमन्तेत्वा तथागत ।  
नानारत्तेहि वत्थेहि, अलङ्कुरित्वान<sup>३</sup> मण्डप ॥
- १५४ “नानारतनपज्जोत, ससङ्घ भोजयि तहि ।  
भोजयित्वान सत्ताह, नानग्गरसभोजन ॥
- 15 १५५ “नानाचित्तेहि<sup>४</sup> पुप्फेहि, पूजयित्वा ससावक ।  
निपच्च<sup>५</sup> पादमूलम्हि, त ठान पत्थयि अह ॥
- १५६ “तदा मुनिवरो आह, करुणेकरसासयो<sup>६</sup> ।  
‘पस्सथेत दिजवर, पदुमाननलोचन ॥
- 20 १५७ ‘पीतिपामोज्जबहुल, समुगततनूरुह ।  
हासम्हितविसालक्ख<sup>७</sup>, मम सासनलालस<sup>८</sup> ॥
- १५८ ‘पतित पादमूले मे, एकावत्थसुमानस<sup>९</sup> ।  
एस पत्थेति त ठान, विचित्तकथिकत्तन<sup>१०</sup> ॥
- १५९ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१-१ सब्बलोकहितो धीरो - स्या० । २ ससावक चित्तकथिक - स्या० । ३ अल-  
ङ्कृतवान् - सी० । ४ नानावण्णेहि - सी० । ५ निपज्ज - सी० । ६ करुणो करुणालयो -  
स्या० । ७ हासवह विसालक्ख - स्या० । ८ सासनसालय - स्या० । ९ एकवत्त सुमानस -  
स्या० । १० विचित्तकथिकत्तद - सी०, रो० ।

- १६० 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओग्गसो धम्मनिम्मितो ।  
कुमारकस्सपो नाम, हेस्सति सत्थु सावको ॥
- १६१ 'विचित्तपुप्फदुस्सान, रतनानञ्च वाहसा ।  
विचित्तकथिकानं सो, अगगत<sup>१</sup> पापुणिस्सति' ॥
१६२. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च । 5 B. 126  
जहित्वा मानुस देह, तार्वतिसमगच्छह ॥
- १६३ "परिब्भम<sup>२</sup> भवाभवे<sup>३</sup>, रङ्गमज्जे यथा नटो ।  
साखमिगत्रजो हुत्वा, मिगिया कुच्छिमोक्कमि ॥
- १६४ "तदा मयि कुच्छिगते, वज्जवारो उपट्ठितो ।  
साखेन चत्ता मे माता, निगोध सरण गता ॥ 10
- १६५ "तेन सा मिगराजेन, मरणा परिमोचिता ।  
परिच्चजित्वा<sup>३</sup> सपाण<sup>३</sup>, ममेव ओवदी तदा ॥
१६६. 'निगोधमेव सेवेय्य, न साखमुपसवसे ।  
निगोधस्मि मत सेय्यो, य चे साखमिह जीवित' ॥
- १६७ "तेनानुसिट्ठा मिगयूथपेन, अह च माता च तथेत्तरे<sup>४</sup> च । 15  
आगम्म रम्म तुसिताधिवास, गता पवास सघरं यथेव ॥
- १६८ "पुत्तो कस्सपवीरस्स, अत्थमेन्तमिह सासने ।  
आरुह सेलसिखरं, युञ्जित्वा जिनसासन ॥
- १६९ "इदानाह<sup>५</sup> राजगहे, जातो सेट्ठिकुले अहु<sup>६</sup> ।  
आपन्नसत्ता<sup>५</sup> मे माता, पब्बजि अनगारिय ॥ 20
- १७० "सगग्ग त विदित्वान, देवदत्तमुपानय ।  
सो अवोच 'विनासेथ, पापिक भिक्खुनि डम' ॥
- १७१ "इदानि पि मुनिन्देन, जिनेन अनुकम्पिता ।  
सुखिनी अजनी<sup>५</sup> मय्ह, माता भिक्खुनुपस्सये ॥
१७२. "त विदित्वा महीपालो, कोसलो मं अपोसयि । 25  
कुमारपरिहारेन, नामेनाह च कस्सपो ॥

१ अगगत - सी०, स्या० । २-२ परिब्भम भवाकासे - सी०, रो०, परिब्भमि भवाभवे - स्या० । ३-३ परिच्चजित्वा सपाण - सी०, रो०, परिच्चजित्वान सप्पाण - स्या० । ४-४ तरे च तस्सोवाद - स्या०, तस्सोवादेन - रो० । ५ इदानिहि - स्या० । ६ अहु - सी०, अह - स्या० । ७ आपन्नगग्ग - सी०, स्या० । ८ जननी - स्या० ।

B 127

- १७३ “महाकस्सपमागम्म, अह कुमारकस्सपो ।  
वम्मिकसदिस<sup>१</sup> काय, सुत्वा बुद्धेन देसितं ॥
- १७४ “ततो चित्तं विमुच्चि मे, अनुपादाय सब्बसो ।  
पायासि दमयित्वाह, एतदग्गमपापुणि ॥
- ५ १७५ “किलेसा ज्ञापिता मरह पे० विहरामि अनासवो ॥  
१७६ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥  
१७७ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा कुमारकस्सपो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।  
चतुवीसतिम भाणवार ।

### ६ बाहियत्थेरग्रपदानं

- १० १७८ “इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ।  
महप्पभो तिलोकगो, नामेन पदुमुत्तरो ॥
- १७९ “खिप्पाभिञ्जस्स भिक्खुस्स, गुणं कित्तयतो मुने ।  
सुत्वा उदग्गचित्तोह, कार कत्वा महेसिनो ॥
१८०. “दत्त्वा सत्ताहिक दान, ससिस्सस्स मुने अह ।  
अभिवादिय सम्बुद्धं, त ठानं पत्थयि तदा ॥
- १५ १८१. “ततो म व्याकरि बुद्धो, एत पस्सथ ब्राह्मण ।  
पतित पादमूले मे, चरिय<sup>२</sup> पच्चवेक्खण<sup>३</sup> ॥
- १८२ हेमयञ्जोपचित्तङ्ग, अवदाततनुत्तच ।  
पलम्बबिम्बतम्बोट्टु, सेततिण्हसम<sup>३</sup> दिजं ॥
- २० १८३ ‘गुणथामबहुतर, समुग्गततनूरुह ।  
गुणोघायतनीभूत, पीतिसम्फुल्लितानन ॥
१८४. ‘एसो पत्थयते ठान, खिप्पाभिञ्जस्स भिक्खुनो ।  
अनागते महावीरो, गोतमो नाम हेस्सति ॥
- B 128 १८५. ‘तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
बाहियो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥
- २५

१ वम्मिकस्सदिस - स्या० । २-२ पसन्ननयनानन - सी०, पीनसम्पन्नवेक्खण -  
स्या०, पीणस पच्चवेक्खण - रो० । ३ सिततिण्ह० - सी०, सीततिण्ह० - स्या० ।

- १८६ “तदा<sup>१</sup> हि तुट्ठो<sup>१</sup> वुट्ठाय, यावजीव महामुने<sup>२</sup> ।  
कार कत्वा चुतो सग्ग, अग<sup>३</sup> सभवन् यथा ॥
१८७. “देवभूतो मनुस्सो वा, सुखितो तस्म कम्मनो ।  
वाहसा संसरित्वान, सम्पत्तिमनुभोमह<sup>४</sup> ॥
१८८. “पुन कस्सपवीरस्स, अत्थमेन्तम्हि<sup>५</sup> सासने । 5  
आरुह् सेलसिखर, युज्जित्वा जिनसासन ॥
- १८९ “विसुद्धसीलो सप्पञ्चो, जिनमासनकारको ।  
ततो चुता पञ्च जना, देवलोक अगम्हसे ॥
- १९० “ततोह<sup>६</sup> बाहियो<sup>६</sup> जातो, भारुकच्छे पुरुत्तमे ।  
ततो नावाय पक्खन्दो<sup>७</sup>, सागर अप्पसिद्धिय<sup>८</sup> ॥ 10
- १९१ “ततो नावा अभिज्जित्थ, गन्तवान कतिपाहक ।  
तदा भीसनके घोरे, पतितो मकराकरे<sup>९</sup> ॥
- १९२ “तदाह वायमित्वान, सन्तरित्वा महोदधि ।  
सुप्पादपट्टनवर<sup>१०</sup>, सम्पत्तो मन्दवेधितो<sup>११</sup> ॥
- १९३ “दारुचीर निवासित्वा, गाम पिण्डाय पाविसि । 15  
तदाह सो जनो तुट्ठो, अरहायमिधागतो ॥
- १९४ “इमं अन्नेन पानेन, वत्थेन सयनेन च ।  
भेसज्जेन च सक्कत्वा, हेस्साम सुखिता मय ॥
- १९५ “पच्चयानं तदा लाभी, तेहि सक्कतपूजितो ।  
अरहाह ति सङ्कप्पं, उप्पादेसि अयोनिसो ॥ 20
- १९६ “ततो मे चित्तमञ्जाय, चोदयी पुब्बदेवता ।  
‘न त्व उपायमग्गञ्जू, कुतो त्व अरहा भवे’ ॥
- १९७ “चोदितो ताय सविग्गो, तदाह परिपुच्छि त ।  
‘के वा एते कुहि लोके, अरहन्तो नरुत्तमा ॥

१-१ तदा ति ० - सी०, तदा तुट्ठो च - स्या० । २ महामुनि - स्या० । ३ अगा - स्या० । ४ सम्पत्तिमनुभोमह - सी०, स्या० । ५ अत्थज्जितम्हि - स्या० । ६ तत्थाह - स्या० । ७ बाहिको - सी० । ८ पक्खन्तो - सी०, पक्खन्नो - स्या०, पक्कन्तो - रो० । ९ अप्पसिद्धिक - सी०, स्या० । १० मकरालये - स्या० । ११ सुप्पारवट्टनवर - सी०, रो०, सुप्पारक ० - स्या० । १२ मन्दमेधिको - सी०, मन्दवेधितो - स्या० ।

B 129

१६८

‘सावत्थिय कोमलमन्दिरे जिनो,  
पहूतपञ्चो वरभूरिमेधसो ।  
सो सक्कपुत्तो अरहा अनामवो,  
देसेति धम्म अरहत्तपत्तिया ॥

5 १६९

‘तदस्म सुत्वा वचन मुपीणितो,  
निधि व लद्धा कपणो ति<sup>१</sup> विम्हितो<sup>१</sup> ।  
उदग्गचित्तो अरहत्तमुत्तम,  
सुदस्मन दट्ठुमनन्तगोचर ॥

10

२००

‘तदा नतो निक्खमित्वान<sup>२</sup> मत्थुनो<sup>२</sup>,  
सदा<sup>३</sup> जिन पस्मामि विमलानन ।  
उपेच्च रम्म विजितव्हय वन<sup>४</sup>,  
दिजे अपुच्छि कुहि लोकनन्दनो ॥

15

२०१

‘ततो अवोचु नरदेववन्दितो,  
पुर पविट्ठो असनेसनाय सो ।  
ससो<sup>५</sup> व<sup>५</sup> खिप्पं मुनिदस्सनुस्सुको,  
उपेच्च वन्दाहि तमग्गपुग्गल’ ॥

२०२

“ततोह तुवट गन्त्वा, सावत्थिय पुरमुत्तमं ।  
विचरन्त तमद्दक्खि, पिण्डत्थ अपिहागिधं ॥

20

२०३

“पत्तपाणि अलोलक्ख, पाचयन्तं<sup>६</sup> पीताकरं<sup>६</sup> ।  
सिरीनिलयसङ्कासं, रविदित्तिहरानन ॥

२०४

“तं समेच्च निपच्चाह, इद वचनमब्रवि ।  
‘कुपथे विप्पनट्ठस्स, सरण होहि गोतम ॥

२०५

‘पाणसन्तारणत्थाय, पिण्डाय विचरामह ।  
न ते धम्मकथाकालो, इच्चाह मुनिसत्तमो’ ॥

25

२०६.

“तदा पुनप्पुन बुद्ध, आयाचि धम्मलालसो ।  
यो<sup>७</sup> मे धम्ममदेसेसि, गम्भीर सुञ्जातं पदं ॥

१-१ सुविम्हितो - स्या० । २-२ निक्खमितुन सत्त्ववर - सी० । ३ कदा - सी० । ४ वत - स्या० । ५-५ सचेहि - सी०, पच्चेहि - स्या० । ६-६ भाजयन्त वियामत - सी०, जोतयन्त इधामत - स्या०, भाजयन्त इद मन - रो० । ७ सो - सी०, स्या० ।

२०७. “तस्स धम्म सुणित्वान, पापुणि आसवक्खय ।  
परिक्खीणायुको सन्तो, अहो सत्थानुकम्पको ॥
- २०८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- २०९ “स्वागतं वत मे आसि पे०. कत बुद्धस्स मासनं ॥
- २१० “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन ॥ 5
- २११ “एव थेरो वियाकासि, बाहियो दारुचीरियो ।  
सङ्कारकूटे पतितो, भूताविट्ठाय<sup>१</sup> गाविया ॥
- २१२ “अत्तनो पुब्बचरिय, कित्तयित्वा महामति ।  
परिनिब्बायि सो थेरो<sup>२</sup>, सावत्थिय पुरुत्तमे ॥
- २१३ “नगरा निक्खमन्तो त, दिस्वान इसिसत्तमो । 10  
दारुचीरधर धीर, बाहिय बाहितागम<sup>३</sup> ॥
- २१४ “भूमिय पतितं दन्त<sup>४</sup>, इन्दकेतू<sup>५</sup> व<sup>६</sup> पातित ।  
गतायु<sup>६</sup> सुक्खकिलेस<sup>६</sup>, जिनसासनकारक ॥
२१५. “ततो ग्रामन्तयी सत्था, सावके सासने रते ।  
‘गण्हथ नेत्वा’ ज्ञापेथ, तनु सन्नह्मचारिनो ॥ 15
२१६. ‘थूप करोथ पूजेथ, निब्बुतो सो महामति ।  
खिप्पाभिञ्जानमेसगो, सावको मे वचोकरो ॥
- २१७ ‘सहस्समपि चे गाथा, अनत्थपदसञ्ज्ञिता ।  
एक गाथापद सेय्यो, य सुत्वा उपसम्मति ॥
२१८. ‘यत्थ आपो च पथवी, तेजो वायो न गाधति । 20  
न तत्थ सुक्का जोतन्ति, आदिच्चो न<sup>७</sup> पकासति<sup>७</sup> ॥
- २१९ ‘न तत्थ चन्दिमा भाति, तमो तत्थ न विज्जति ।  
यदा च अत्तना वेदि, मुनिमोनेन ब्राह्मणो ॥
- २२० ‘अथ रूपा अरूपा च, सुखदुक्खा विमुच्चति<sup>८</sup> । B 131  
“इच्चेवं अभणी नाथो, तिलोकसरणो मुनि” ॥ 25

१ भूताविट्ठाय — स्या० । २ वीरो — सी०, धीरो — स्या० । ३ बाहितागम — स्या० । ४ दण्ड — स्या० । ५-५ इन्दकेतुव — सी०, इन्दकेतुव — स्या० । ६-६ गतायु सगतक्लेस — सी०, रो० । ७ हुत्वा — स्या०, रो० । ८-८ नप्पकासति — सी०, स्या० ।

इत्थ सुद आयस्मा बाहियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ७ महाकोट्टिकत्थेरअपदानं

- २२१ “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बलोकविदू मुनि ।  
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥
- 5 २२२ “ओवादको विञ्जापको, तारको सब्बपाणिन ।  
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनत बहु ॥
- २२३ “अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिन ।  
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि<sup>३</sup> ॥
- २२४ “एव निराकुल आमि, सुञ्जत तित्थियेहि च ।  
10 विचित्त अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
- २२५ “रतनानट्टपञ्जास, उग्गतो सो महामुनि ।  
कञ्चनग्घयसङ्कासो, बात्तिसवरलक्खणो ॥
२२६. “वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- 15 २२७ “तदाह हसवतिय<sup>३</sup>, ब्राह्मणो वेदपारगु ।  
उपेच्च<sup>४</sup> सब्बलोकग<sup>५</sup>, अस्सोसि धम्मदेसन ॥
- २२८ “तदा सो सावकं वीरो, पभिन्नमतिगोचर<sup>६</sup> ।  
अत्थे धम्मे निरुत्ते च, पटिभाने च कोविद ॥
२२९. “ठपेसि एतदग्गमिह, त सुत्वा मुदितो अह ।  
20 ससावक जिनवर, सत्ताह भोजयि तदा ॥
- २३० “दुस्सेहच्छादयित्वान, ससिस्स बुद्धिसागर<sup>६</sup> ।  
निपच्च पादमूलमिह, त ठान पत्थयि अहं ॥
- २३१ “ततो अवोच लोकगो, ‘पस्सथेत दिजुत्तम ।  
विनतं पादमूले<sup>७</sup> मे, कमलोदरसप्पभ ॥

B 132

. १. कोट्टित्थेरापदान-सी० । २. पतिट्ठहि- स्या० । ३. हसवतिया- स्या० ।  
४-४. उपेत्वा सत्तसारग-सी०, उपेत्वा ०-स्या० । ५. पभिन्नपटिसम्भिद-स्या० ।  
६. बुद्धसागर-स्या० । ७. पादमूलमिह-स्या० ।



२३२. 'बुद्धसेट्ठस्स' भिक्खुस्स, ठानं पत्थयते अयं ।  
ताय सद्धाय चागेन, सद्धम्मस्सवनेन<sup>२</sup> च ॥
२३३. 'सब्बत्थ सुखितो हुत्वा, संसरित्वा भवाभवे ।  
अनागतमिह अद्धाने, लच्छसे तं मनोरथं ॥
२३४. 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥ 5
२३५. 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
कोट्टिको नाम नामेन, हेस्सति सत्थुसावको' ॥
२३६. "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीवं तदा जिनं ।  
मेत्तचित्तो परिचरि, सतो<sup>३</sup> पञ्चासमाहितो ॥ 10
२३७. "तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छहं ॥
२३८. "सतानं तीणिक्खत्तुं च, देवरज्जमकारयिं ।  
सतानं पञ्चक्खत्तुं च, चक्कवत्ती अहोसहं ॥
२३९. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।  
सब्बत्थ सुखितो आसि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥ 15
२४०. "दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।  
अज्जं गतिं न गच्छामि<sup>४</sup>, सुचिण्णस्स इदं फलं ॥
२४१. "दुवे कुले पजायामि, खत्तिये अथ<sup>५</sup> ब्राह्मणे ।  
"नीचे कुले न जायामि, सुचिण्णस्स इदं फलं ॥ 20
२४२. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, ब्रह्मबन्धु अहोसहं ।  
सावत्थियं विप्पकुले, पच्चाजातो महद्धने ॥
२४३. "माता चन्दवती नाम, पिता मे अस्सलायनो ।  
यदा मे पितरं बुद्धो, विनयी<sup>६</sup> सब्बसुद्धिया ॥
२४४. "तदा पसन्नो सुगते, पब्बजि अनगारियं ।  
मोगल्लानो आचरियो, उपज्झा<sup>७</sup> सारिसम्भवो ॥ 25 B. 133

१. सेट्ठ बुद्धस्स - स्या० । २. तेन धम्मस्सवेन - सी०, रो० । ३. यतो -  
स्या० । ४. जानामि - स्या० । ५. वापि - स्या० । ६. वनयि - स्या० । ७. उपज्झो -  
सी० ।

- २४५ “केसेसु छिज्जमानेसु, दिट्ठि छिन्ना समूलिका ।  
निवासेन्तो च कासाव, अग्रहत्तमपापुणि ॥
- २४६ “अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने च मे मति ।  
पभित्ता तेन लोकगो, एतदग्गे ठपेसि म ॥
- 5 २४७ “असन्दिट्ठ वियाकासि, उपतिस्सेन पुच्छितो ।  
पटिसम्भिदासु तेनाह, अग्गो सम्बुद्धसासने ॥
- २४८ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- २४९ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- २५० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- 10 इत्थं सुदं आयस्मा महाकोट्टिको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ८ उरुवेळकस्सपत्थेरअपदानं

- २५१ “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बलोकविदू मुनि ।  
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥
- 15 २५२ “ओवादको विज्जापको, तारको सब्बपाणिन ।  
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनतं बहु ॥
- २५३ “अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिन ।  
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि ॥
- २५४ “एव निराकुल आसि, सुज्जात तित्थियेहि च ।  
विचित्त अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
- 20 २५५ “रतनानट्टपञ्जास, उगगतो सो महामुनि ।  
कञ्चनग्घियसङ्कासो, बात्तिसवरलक्खणो ॥
- B 134 २५६ “वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- 25 २५७ “तदाहं हसवतिया, ब्राह्मणो साधुमम्मतो ।  
उपेच्च लोकपज्जोतं, अस्सोसि धम्मदेसन ॥

- २५८ “तदा महापरिसति<sup>१</sup>, महापरिससावक ।  
ठपेन्त एनदग्गम्हि, सुत्वान मुदितो अह ॥
- २५९ “महता परिवारेन, निमन्तेत्वा महाजिन ।  
ब्राह्मणान सहस्सेन, सहदानमदासह ॥
- २६० “महादान ददित्वान, अभिवादिय नायक । 5 -  
एकमन्त<sup>२</sup> ठितो हट्ठो, इद वचनमब्रवि ॥
- २६१ ‘तयि सद्धाय मे वीर, अधिकारगुणेन च ।  
परिसा महती होतु, निब्बत्तस्स तहि तहि’ ॥
- २६२ “तदा अवोच परिस, गजगज्जितसुस्सरो ।  
करवीकरुतो<sup>३</sup> सत्था, ‘एत पस्मथ ब्राह्मणं ॥ 10
- २६३ ‘हेमवण्ण महाबाहु, कमलाननलोचन ।  
उदग्गतनुजं<sup>४</sup> हट्ठ, सद्धवन्त<sup>५</sup> गुणे मम ॥
- २६४ ‘एस पत्थयते<sup>६</sup> ठान, सीहघोसस्स<sup>७</sup> भिक्खुनो ।  
अनागतम्हि अद्धाने, लच्छसे त मनोरथ ॥
- २६५ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो । 15  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- २६६ ‘तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥
२६७. “इतो द्वेनवुते कप्पे, अहु सत्था अनुत्तरो ।  
अनूपमो असदिसो, फुस्सो लोकग्गनायको ॥ 20
२६८. “सो च<sup>८</sup> सब्ब तम हन्त्वा, विजटेत्वा महाजट ।  
वस्सते अमत वुट्ठि, तप्पयन्तो सदेवक ॥
२६९. “तदा हि बाराणसिय, राजा पच्चा अहुम्हसे । B 135  
भातरोम्ह तयो सब्बे, सविसट्ठा व राजिनो ॥
- २७० “वीरङ्गरूपा बलिनो, सङ्गामे अपराजिता । { 25  
तदा कुपितपच्चन्तो, अम्हे आह महीपति ॥

१ महा परिसति - स्या० । २ एकमन्ते - सी० । ३ करविकरुदो - स्या० ।  
स्या० । ४ उदग्गतनुज - स्या० । ५ सद्धवन्त - सी०, स्या० । ६-६ पत्थयि त ठान,  
सीह सरस्स - स्या० । ७ वे - स्या० ।

२७१. 'एथ गन्त्वान् पच्चन्त, सोधेत्वा' अट्टवीबल<sup>२</sup> ।  
खेम विजिरित<sup>३</sup> कत्वा, पुन<sup>४</sup> देथा ति भासथ<sup>५</sup> ॥
- २७२ "ततो मय अवोचुम्ह, यदि देय्यासि नायक ।  
उपट्टानाय अम्हाक, साधयिस्साम वो" ततो ॥
- २७३ "ततो मय लद्धवरा, भूमिपालेन पेसिता ।  
निक्खित्तसत्थ पच्चन्त, कत्वा पुनरुपच्च<sup>६</sup> तं ॥
२७४. "याचित्वा सत्थुपट्टान, राजान लोकनायक ।  
मुनिवीर<sup>७</sup> लभित्वान, यावजीव यजिम्ह तं ॥
- २७५ "महग्धानि च वत्थानि, पणीतानि रसानि च ।  
सेनासनानि रम्माम्नि, भेसज्जानि हितानि च ॥
२७६. "दत्वा ससङ्खमुनिनो<sup>८</sup>, धम्मेनुप्पादितानि नो ।  
सीलवन्तो कारुणिका, भावनायुत्तमानसा ॥
२७७. "सद्धा<sup>९</sup> परिचरित्वान, मेत्तवित्तेन नायक ।  
निब्बुते तम्हि लोकग्गे, पूज कत्वा यथाबल ॥
- २७८ "ततो चुता सन्तुसित<sup>१०</sup>, गता तत्थ महासुख ।  
अनुभूता मय सब्बे, बुद्धपूजायिद फल ॥
- २७९ "मायाकारो<sup>११</sup> यथा रङ्गे<sup>१२</sup>, दस्सेसि<sup>१२</sup> विकति बहु<sup>१२</sup> ।  
तथा भवे भवन्तोह<sup>१३</sup>, विदेहाधिपती अहु<sup>१४</sup> ॥
२८०. "गुणाचेळस्स वाक्येन, मिच्छादिट्ठिगतासयो<sup>१५</sup> ।  
नरक मग्गमारुब्बो, रुचाय<sup>१६</sup> मम धीतुया ॥
२८१. "ओवाद नादियित्वान, ब्रह्मना नारदेनह ।  
बहुधा ससितो<sup>१७</sup> सन्तो, दिट्ठि हित्वान पापिक ॥
- २८२ "पूरयित्वा विसेसेन, दस कम्मपथानिह<sup>१८</sup> ।  
हित्वान देहमगमि, सग्ग सभवन् यथा ॥

१ साधेत्वा - स्या० । २ अट्टविबल - सी०, अवनिबल - स्या० । ३ म विजित - सी०, स्या० । ४-४. पुनरेथा ति भासथ - सी०; पुनरेथा ति सासथ - स्या० । ५ ते - स्या० । ६ पुनरोच्च - सी०, स्या० । ७ मुनिवर - स्या० । ८ ससङ्खस्स मुने - सी०, रो० । ९ सदा - सी०, स्या० । १० तवर्तिस - स्या० । ११-११ मालाकारो यथालङ्को - स्या०, रो० । १२-१२ दस्सेति विकती बहू - सी०, दस्सेति ० - स्या० । १३ भवन्तोह - स्या० । १४ अहु - स्या० । १५ मिच्छादिट्ठिगतासयो - स्या० । १६ रुचाय - सी० । १७ सासितो - सी०, स्या० । १८ कम्मपथे अहु - स्या० ।

२८३. “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, ब्रह्मबन्धु अहोसह ।  
बाराणसिय फीताय<sup>१</sup>, जातो विप्पमहाकुले<sup>२</sup> ॥
२८४. “मच्चुब्बाधिजराभीतो, ओगाहेत्वा<sup>३</sup> महावन<sup>३</sup> ।  
निब्बान पदमेसन्तो, जटिलेसु परिब्बजि ॥
२८५. “तदा द्वे भातरो मय्ह, पब्बजिसु मया सह । 5  
उरुवेळाय<sup>४</sup> मापेत्वा, अस्सम निवसि अह ॥
२८६. “कस्सपो नाम गोत्तेन, उरुवेळनिवासिको<sup>५</sup> ।  
ततो मे आसि पञ्चत्ति, उरुवेळकस्सपो<sup>६</sup> इति<sup>६</sup> ॥
२८७. “नदीसकासे भाता मे, नदीकस्सपसव्हयो<sup>७</sup> ।  
आसी<sup>८</sup> सकासनामेन<sup>८</sup>, गयाय<sup>९</sup> गयाकस्सपो<sup>९</sup> ॥ 10
२८८. “द्वे सतानि कनिट्ठस्स, तीणि मज्झस्स भातुनो ।  
मम पञ्च सतानूना, सिस्सा सब्बे ममानुगा ॥
२८९. “तदा उपेच्च म बुद्धो, कत्वान<sup>१०</sup> विविधानि<sup>१०</sup> मे ।  
पाटिहीरानि लोकगो, विनेसि नरसारथि ॥
२९०. “सहस्सपरिवारेन, अहोसि एहि-भिक्षुको । 15  
तेहेव सह सब्बेहि, अरहत्तमपापुणि ॥
२९१. “ते<sup>११</sup> चेवञ्चे च<sup>११</sup> बह्वो, सिस्सा<sup>१२</sup> म परिवारयु ।  
सासितु च समत्थोह, ततो म इसिसत्तमो ॥
२९२. “महापरिसभावस्मि, एतदग्गे ठपेसि म ।  
अहो बुद्धे कत कार, सफल मे अजायथ ॥ 20
२९३. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
२९४. “स्वागतं वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥
२९५. “पटिसम्भदा चतस्सो . पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

१ फीताय — स्या० । २ विप्पकुले अह — स्या० । ३-३ जहित्वान महावन —  
सी०; जहित्वा च महावन — रो० । ४ उरुवेलाय — सी०, स्या० । ५ उरुवेलनिवासिको —  
सी०, उरुवेलाय निवसि — स्या० । ६-६ उरुवेलासु कस्सपो — स्या० । ७ नदीकस्सप  
अव्हयो — सी० । ८-८ आसिप्पकासो नामेन — स्या० । ९-९ गयाय गयाकस्सपो — सी०,  
स्या० । १०-१० कत्वा नानाविधानि — सी० । ११-११ ते च अञ्चे व — स्या० ।  
१२. यससा — स्या० ।

इत्थ सुद आयस्मा उरुवेळकस्सपो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ६. राधत्थेरअपदान

- २६६ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बलोकविदू मुनि ।  
इतो सतसहस्सम्मिह, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥
- 5 २६७ “ओवादको विञ्जापको, तारको सब्बपाणिन ।  
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनत बहु ॥
- २६८ “अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिन ।  
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि ॥
- २६९ “एव निराकुल आसि, सुञ्जात तित्थियेहि च ।  
10 विचित्त अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
- ३०० “रतनानट्टपञ्जास, उग्गतो सो महामुनि ।  
कञ्चनग्घयसङ्कासो, वात्तिसवरलक्खणो ॥
३०१. “वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- 15 ३०२ “तदाह हसवतिय, ब्राह्मणो मन्नपारगू ।  
उपेच्च त नरवर, अस्सोसि धम्मदेसन ॥
- ३०३ “पञ्जापेन्त महावीर, परिसासु विसारद ।  
पटिभानेय्यक भिक्खु, एतदग्गे विनायक ॥
- ३०४ “तदाह कार कत्वान, ससङ्खे लोकनायके ।  
20 निपच्च सिरसा पादे, त ठान अभिपत्थयि ॥
- ३०५ “ततो म भगवा आह, सिङ्गीनिक्खसमप्पभो ।  
सरेन रजनीयेन, किलेसमलहारिना ॥
- B 138 ३०६. ‘सुखी भवस्सु दीघायु, सिज्झतु’ पणिधी तव ।  
ससङ्खे मे कत कार, अतीव विपुल तया ॥
- 25 ३०७. ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

- ३०८ 'तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
राधो ति नामधेय्येन, हेस्सति सत्थु सावको ॥
- ३०९ 'स' ते हेतुगुणे तुट्ठो, सक्कपुत्तो नरासभो<sup>१</sup> ।  
पटिभानेय्यकानग, पञ्जपेस्सति नायको' ॥
- ३१० "तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीव तदा जिन । 5  
मेत्तचित्तो परिचरि, सतो<sup>२</sup> पञ्जासमाहितो ॥
३११. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ३१२ "सतानं तीणिक्खत्तु च, देवरज्जमकारयि ।  
सतानं पञ्चक्खत्तु च, चक्कवत्ती अहोसह ॥ 10
- ३१३ "पदेसरज्ज विपुल, गणनातो असङ्खिय ।  
सब्बत्थ सुखितो आसि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
- ३१४ "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, गिरिब्बजपुरुत्तमे ।  
जातो विप्पकुले निद्धे, विकलच्छादनासने ॥
- ३१५ "कटच्छुभिक्ष पादासि, सारिपुत्तस्स तादिनो । 15  
यदा जिण्णो च वुट्ठो च, तदाराममुपागमि ॥
३१६. "पब्बजति<sup>३</sup> न म कोचि<sup>३</sup>, जिण्णदुब्बलथामक ।  
तेन दीनो विवण्णङ्गो, सोको<sup>४</sup> चासि तदा अह ॥
- ३१७ "दिस्वा महाकारुणिको, मममाह<sup>५</sup> महामुनि ।  
'किमत्थ पुत्त सोकट्ठो, ब्रूहि ते चित्तज रुज' ॥ 20
३१८. 'पब्बज्जं न लभे वीर, स्वाक्खाते तव सासने ।  
तेन सोकेन दीनोस्मि, सरण होहि नायक' ॥
- ३१९ "तदा भिक्खू समानेत्वा, अपुच्छि<sup>६</sup> मुनिसत्तमो । B 139  
'इमस्स अधिकार ये, सरन्ति<sup>७</sup> ब्याहरन्तु ते' ॥
३२०. "सारिपुत्तो तदावोच, 'कारमस्स सरामहं । 25  
कटच्छुभिक्षं दापेसि, पिण्डाय चरतो मम<sup>८</sup>' ॥

१-१ इद पादद्वय स्या० पोत्थके नत्थि । २ यतो - स्या० । ३-३ पब्बाजेन्ति न म  
केचि - सी०, स्या०, रो० । ४ सोकी - सी० । ५ ममाह सो - सी०, ममाह च - रो० ।  
६ आपुच्छि - सी० । ७ सरन्ता - स्या०, रो० । ८ मम - स्या० ।

- ३२१ 'साधु साधु कतञ्जूसि, सारिपुत्त इमं तुवं ।  
पब्बाजेहि दिज वुड्ढु, हेस्सताजानियो' अय' ॥
- ३२२ "ततो अलत्थ पब्बज्ज, कम्मवाचोपसम्पद ।  
न चिरेनेव कालेन, पापुणि आसवक्खय ॥
- 5 ३२३ "सक्कच्च मुनिनो वाक्य, सुणामि<sup>२</sup> मुदितो यतो<sup>३</sup> ।  
पटिभानेय्यकानग, ततो म ठपयी जिनो ॥
- ३२४ "किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ३२५ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ३२६ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥
- 10 / इत्थ मुद आयस्मा राधो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### १०. मोघराजत्थेरअपदानं

३२७. "पदुमुत्तरो नाम<sup>४</sup> जिनो, सब्बलोकविदू<sup>५</sup> मुनि ।  
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि चक्खुमा ॥
- ३२८ "ओवादको विज्जापको, तारको सब्बपाणिनं ।  
15 देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनत बहु ॥
- ३२९ "अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिन ।  
सम्पत्ते तित्थिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि ॥
- ३३० "एव निराकुल आसि, सुज्जातं तित्थियेहि च ।  
विचित्त अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
- B 140 20 ३३१ "रतनानट्ठपञ्जास, उग्गतो सो महामुनि ।  
कञ्चनग्घियसङ्कासो, बात्तिसवरलक्खणो ॥
- ३३२ "वस्मसतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहुं ॥
३३३. "तदाह हसवतिय, कुले अज्जातरे अहुं ।  
25 परकम्मायने युत्तो, नत्थि मे किञ्चि सं धनं ॥

१ हस्सति पूजनियो - स्या० । २ सुणोमि - सी० । ३ सतो - रो० ।  
४-५. लोकविदू, सब्बलोकहितो - स्या० ।



- ३३४ “पटिक्कमनसालायं, वसन्तो ; कतभूमियं ।  
अग्गि उज्जालयि तत्थ, दब्बह<sup>१</sup> कण्हासि सा मही<sup>१</sup> ॥
- ३३५ “तदा परिसति नाथो, चतुसच्चपकासको ।  
सावकं सम्पकित्तेसि, लूखचीवरधारक ॥
- ३३६ “तस्स तम्हि गुणे तुट्ठो, पणिपच्च<sup>२</sup> तथागत । 5  
लूखचीवरधारग्ग, पत्थयि ठानमुत्तम ॥
- ३३७ “तदा अवोच भगवा, सावके पदुमुत्तरो ।  
‘पस्सथेत पुरिसक, कुचेल तनुदेहक ॥
- ३३८ ‘पीतिप्पसन्नवदन, सद्धाधनसमन्वित ।  
उदग्गतनुजं हट्ठ, अचल सालपिण्डित ॥ 10
- ३३९ ‘एसो पत्थेति त ठान, सच्चसेनस्स भिक्खुनो ।  
लूखचीवरधारिस्स, तस्स वण्णसितासयो<sup>३</sup> ॥
- ३४० “त सुत्वा मुदितो हुत्वा, निपच्च सिरसा जिन ।  
यावजीव सुभं कम्म, करित्वा जिनसासने ॥
- ३४१ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च । 15  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसूपगो<sup>४</sup> अह<sup>५</sup> ॥
- ३४२ “पटिक्कमनसालायं, भूमिदाहककम्मुना<sup>५</sup> ।  
समसहस्स निरये, अडग्गि वेदनाद्वितो ॥
- ३४३ “तेन कम्मावसेसेन, पञ्च जातिसतानिह ।  
मनुस्सो कुलजो हुत्वा, जातिया लक्खणाद्धितो ॥ 20
- ३४४ “पञ्च जातिसतानेव, कुट्ठरोगसमप्पितो । B. 141  
महादुक्ख अनुभवि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
३४५. “इमस्मि भट्ठके कप्पे, उपरिट्ठ यसस्सिनं ।  
पिण्डपातेन तप्पेसि, पसन्नमानसो अह ॥
३४६. “तेन कम्मविसेसेन, चेतनापणिधीहि च । 25  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छहं ॥

१-१ दब्बह कण्हासिया ० - सी०, रो०, डग्गहकण्हा सिलामही - स्या० । २ पतिपज्ज - स्या० । ३ वण्णगतासयो - सी०, रया०, रो० । ४-४ तावतिस अगच्छह - स्या० । ५ भूमिदाहनकम्मुना - स्या० ।

- ३४७ “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अजायि खत्तिये कुले ।  
पितुनो अच्चयेनाह, महारज्जममप्पितो ॥
- ३४८ “कुट्टरोगाधिभूतोह<sup>१</sup>, न रति न सुख लभे ।  
मोघ रज्ज सुख यस्मा, मोघराजा ततो अह ॥
- 5 ३४९ “कायस्स दोस दिस्वान, पब्बजि अनगारिय ।  
बावरिस्स दिजग्गस्स, सिस्सत्त अज्झुपागमि ॥
- ३५० “महता परिवारेन, उपेच्च नरनायकं ।  
अपुच्छि निपुण पञ्च, तं वीर वादिसूदन ॥
- ३५१ ‘अय लोको परो लोको, ब्रह्मलोको मदेवको ।  
दिट्ठि<sup>२</sup> नो<sup>३</sup> नाभिजानामि, गोतमस्स यसस्सिनो ॥
- 10 ३५२. ‘एवाभिवक्कन्तदस्सावि, अत्थि पञ्हेन आगम ।  
कथ लोक अवेक्खन्त, मच्चुराजा न पस्सति’ ॥
- ३५३ ‘सुञ्जातो लोक अवेक्खस्सु, मोघराज सदा सतो ।  
अत्तानुदिट्ठि ऊहच्च, एव मच्चुतरो<sup>४</sup> सिया ॥
- 15 ३५४. ‘एव लोक अवेक्खन्त, मच्चुराजा न पस्सति’ ।  
“इति म अभणि बुद्धो, सब्बरोगतिकिच्छुको ॥
- ३५५ “सह गाथावसानेन, केसमस्सुविवज्जितो ।  
कासाववत्थवसनो, आसि भिक्खु तथारहा<sup>५</sup> ॥
- ३५६ “सङ्घिकेसु विहारेसु, न वसि रोगपीळितो ।  
मा विहारो पदुस्सी ति, वातरोगेहि<sup>६</sup> पीळितो<sup>७</sup> ॥
- 20 ३५७ “सङ्कारकूटा<sup>८</sup> आहित्वा<sup>९</sup>, सुसाना रथिकाहि च ।  
ततो सङ्घाटि<sup>१०</sup> करित्वा<sup>११</sup>, धारयि लूखचीवर ॥
- ३५८ “महाभिसक्को तस्मि मे, गुणे तुट्ठो विनायको ।  
लूखचीवरधारीनं, एतदग्गे ठपेसि म ॥
- 25 ३५९ “पुञ्जापापपरिक्खीणो, सब्बरोगविवज्जितो ।  
सिखी व अनुपादानो, निब्बायिस्समनासवो ॥

B 142

१ कुट्टरोगाधिभूतोह — सी०, स्या० । २-२ दिट्ठानो — सी०, दिट्ठ नो — रो०, दिट्ठि ते — स्या० । ३ मच्चुत्तरो — स्या० । ४ तथारह — स्या० । ५-५ वाचायाभिसुपीळितो — स्या०, रो० । ६-६ ० आहत्वा — सी०, सङ्कारकुटा आहत्वा — स्या० । ७-७ सङ्घाटिक कत्वा — सी०, ० करित्वान — स्या० ।

३६० “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

३६१ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

३६२ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा मोघराजा थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

5

कच्चानवगो<sup>१</sup> चतुपञ्जासमो ।

तस्सुद्धानं

कच्चानो वक्कली थेरो, महाकप्पिनसव्हयो ।

दब्बो कुमारनामो च, बाहियो कोट्टिको वसी ॥

उरुवेळकस्सपो राधो, मोघराजा च पण्डितो ।

तीणि गाथासत्तानेत्य, बासट्टि<sup>२</sup> चेव पिण्डिता ॥

—:०:—

१ कच्चानवगो — सी० । २ बासट्टि — सी०, स्या० ।

## ५५. भदियवग्गो

### १. लकुण्डभदियत्थेरअपदानं

B 143

- १ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, मब्बधम्मेषु<sup>१</sup> चक्खुमा<sup>१</sup> ।  
इतो सतसहस्समिह, कप्पे<sup>२</sup> उप्पज्जि नायको ॥
२. “तदाह हसवतिय, सेट्ठिपुत्तो महद्धनो<sup>३</sup> ।  
जङ्घाविहार<sup>४</sup> विचर, सङ्घाराम अगच्छहं ॥
- ३ “तदा सो लोकपज्जोतो, धम्म देसेसि नायको ।  
मज्जुस्सरानं<sup>५</sup> पवर, सावक अभिकित्तयि ॥
४. “तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, कार कत्वा महेसिनो ।  
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, त ठानमभिपत्थयि ॥
- ५ “तदा बुद्धो वियाकासि, सङ्घमज्जे विनायको ।  
अनागतमिह अद्धाने, लच्छसे त मनोरथ ॥
६. ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ७ ‘तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
भदियो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥
८. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
९. “द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, फुस्सो उप्पज्जि नायको ।  
दुरासदो दुप्पसहो<sup>६</sup>, सब्बलोक्तमो जिनो ॥
- १० “चरणेन च सम्पन्नो, ब्रह्मा<sup>७</sup> उज्जु पतापवा ।  
हितेसी सब्बसत्तानं<sup>८</sup>, बहु मोचेसि बन्धना ॥
- ११ “नन्दारामवने<sup>९</sup> तस्स, अहोसि फुस्सकोकिलो<sup>१०</sup> ।  
गन्धकुटिसमासन्ने, अम्बरुक्खे वसामहं ॥

१-१ सब्बधम्मान पारग - स्या० । २ लोके - स्या० । ३ महाधनो - सी० ।  
४ जङ्घाविहार - स्या० । ५ मधुरस्सरान - स्या० । ६ दुपसहो - स्या० । ७ ब्रह्मा -  
स्या० । ८ सब्बपाणीन - सी० । ९ नन्दारामवरे - स्या० । १० पुस्सकोकिलो - सी०,  
स्या० ।

- १२ “तदा पिण्डाय गच्छन्त, दक्खिण्येयं जिनुत्तम ।  
दिस्वा चित्तं पसादेत्वा, मञ्जुनाभिनिक्कूजह<sup>१</sup> ॥
- १३ “राजुय्यानं तदा गन्त्वा, सुपक्कं कनकत्तच । B 144  
अम्बपिण्डं गहेत्वानं, सम्बुद्धस्सोपनामयि ॥
- १४ “तदा मे चित्तमञ्जाय, महाकारुणिको जिनो । 5  
उपट्ठाकस्स हत्थतो, पत्तं पग्गणिहं नायको ॥
- १५ “अदासि हट्ठचित्तोह<sup>२</sup>, अम्बपिण्डं महामुने ।  
पत्ते पक्खिप्पं पक्खेहि, पञ्जलि<sup>३</sup> कत्वा न मञ्जुना ॥
- १६ “सरेण रजनीयेन, सवनीयेन वग्गुना<sup>४</sup> ।  
वस्सन्तो बुद्धपूजत्थं, नीळ<sup>५</sup> गन्त्वा निपज्जह ॥ 10
- १७ “तदा मुदितचित्तं म, बुद्धपेमगतासय ।  
सकुण्णिघं उपागन्त्वा, घातयीं दुट्ठमानसो ॥
१८. “ततो चुतोहं तुसिते, अनुभोत्वा महासुखं ।  
मनुस्सयोनिमागच्छि, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
१९. “इमं भद्रे कप्पे, ब्रह्मबन्धुं महायसो । 15  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
- २० “सासनं जोतयित्वा सो, अभिभुय्य कुतित्थिये ।  
विनयित्वा न वेनेय्ये, निब्बुतो सो ससावको ॥
२१. “निब्बुते तं लोकाग्गे, पसन्ना जनता बह्व ।  
पूजनत्थाय बुद्धस्स, थूपा कुब्बन्ति सत्थुनो ॥ 20
- २२ ‘सत्तयोजनिकं थूपं, सत्तरतनभूसितं ।  
करिस्साम<sup>६</sup> महिसिस्स’, इच्चेव मन्तयन्ति ते ॥
२३. “किं किनो कासिराजस्स, तदा सेनाय नायको ।  
हुत्वाहं अप्पमाणस्म, पमाणं चेत्तिये वदि ॥
२४. “तदा ते मम वाक्येन, चेतियं योजनुग्गतं । 25  
अकमुं नरवीरस्स, नानारतनभूसितं ॥

१ मञ्जुनादेन कूजह — सी०, रो० । २ तुट्टचित्तोह — सी० । ३ पक्खेहञ्जलि — सी० । ४ मञ्जुना — स्या० । ५ निह — स्या०, रो० । ६ कारेस्साम — स्या० ।

B 145

- २५ “तेन कम्मेन मुक्तेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहत्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- २६ “पच्छिमे च भवे दानि, जातो सेट्टिकुले अह ।  
सार्वत्थिय पुरवरे, इद्धे फीते महद्धने ॥
- २७ “पुरप्पवेसे सुगतं, दिस्वा विम्भितमानसो ।  
पव्वजित्वान न चिर, अरहत्तमपापुणि ॥
- २८ “चेतियस्स पमाण य, अकरि तेन कम्मुना ।  
लकुण्डकसरीरोहं<sup>१</sup>, जातो परिभवारहो<sup>२</sup> ॥
- २९ “सरेन मधुरेणाह, पूजित्वा<sup>३</sup> इसिसत्तम ।  
मञ्जुस्सरान भिक्खून, अगत्तमनुपापुणि ॥
- ३० “फलदानेन बुद्धस्स, गुणानुस्सरणेन च ।  
सामञ्जफलसम्पन्नो, विहरामि अनासवो ॥
- ३१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवी ॥
- ३२ “स्वागत वत मे आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- ३३ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।  
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा लकुण्डभद्वियो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

## २ कङ्कारेवतत्थेरअपदानं

- ३४ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा ।  
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- ३५ “सीहहनु ब्रह्मगिरो, हसदुन्दुभिनिस्सरो<sup>४</sup> ।  
नागविककन्तगमनो, चन्दसूरादिकप्पभो ॥

१ लकुण्टक ० - सी०, स्या० । २ परिभवारहो - स्या० । ३ पूजेत्वा - सी०, स्या० । ४ हसदुन्दुभिनिस्सरो - सी०, ० सावनो - स्या०, ० निस्सवनो - रो० ।

- ३६ “महामती महावीरो, महाज्ञायी महाबलो<sup>१</sup> ।  
महाकारुणिको नाथो, महातमपनूदनो<sup>२</sup> ॥
- ३७ “स कदाचि तिलोकिगो, वेनेय्य<sup>३</sup> विनय बहु<sup>४</sup> ।  
धम्म देसेसि सम्बुद्धो, सत्तासयविदू<sup>५</sup> मुनि ॥
- ३८ “ज्ञायि ज्ञानरत वीर, उपसन्त अनाविल ।  
वण्णयन्तो परिसति, तोसेसि<sup>६</sup> जनत जिनो ॥
- ३९ “तदाह हसवतिय, ब्राह्मणो वेदपारगू ।  
धम्म सुत्वान मुदितो, त ठानमभिपत्थयि ॥
- ४० “तदा जिनो वियाकासि, सङ्खमज्झे विनायको ।  
‘मुदितो होहि त्व ब्रह्मो, लच्छसे त मनोरथ ॥
- ४१ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ४२ ‘तस्स धम्मेषु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
रेवतो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥
- ४३ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तार्वतिसमगच्छह ॥
४४. “पच्छिमे च भवे दानि, जातोह कोलिये पुरे ।  
खत्तिये कुलसम्पन्ने, इद्धे फीते महद्धने ॥
४५. “यदा कपिलवत्थुस्मि, बुद्धो धम्ममदेसयि ।  
तदा पसन्नो सुगते, पब्बजि अनगारिय ॥
- ४६ “कङ्खा मे बहुला आसि, कप्पाकप्पे तहि तहि ।  
सब्ब त विनयी बुद्धो, देसेत्वा धम्ममुत्तम ॥
- ४७ “ततोह तिण्णससारो, सदा ज्ञानमुखे रतो ।  
विहरामि तदा बुद्धो, म दिस्वा एतदब्रवि ॥
- ४८ ‘या काचि कङ्खा इध वा हुर वा,  
सकवेदिया वा परवेदिया वा ।  
ये<sup>६</sup> ज्ञायिनो ता पजहन्ति सब्बा,  
आतापिनो ब्रह्माचरिय चरन्ता’ ॥

B 146

5

10

15

20

25 B 147

१ महागति - स्या०, महाहितो - रो० । २ महातमविधसनो - स्या०, महा-  
तमविसूदनो - रो० । ३-३ वेनेय्ये विनिय बहु - सी० । ४ सत्तचित्तविदू - स्या० ।  
५ तोसेति - स्या०, रो० । ६ स्या० पोत्थके नत्थि ।

- ४६ “सतसहस्से कत कम्म, फल दस्सेसि मे इध ।  
सुमुत्तो<sup>१</sup> सरवेगो व, किलेसे ज्ञापयि मम ॥
- ५० “ततो ज्ञानरत<sup>२</sup> दिस्वा<sup>३</sup>, बुद्धो लोकन्तगू मुनि ।  
ज्ञायीन भिक्खून अग्गो, पञ्ञापेति<sup>३</sup> महामति ॥
- ५१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- ५२ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ५३ “पट्टिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा कङ्खारेवतो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था नि ।

### ३. सीवलित्थेरअपदानं

५४. “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेषु चक्खुमा ।  
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- ५५ “सीलं तस्स असङ्खेय्य, समाधि वजिरूपमो ।  
असङ्खेय्य जाणवर, विमुत्ति च अनोपमा ॥
५६. “मनुजामरनागान”, ब्रह्मान च समागमे ।  
समणब्राह्मणाकिण्णे, धम्म देसेसि नायको ॥
- ५७ “ससावक महालार्भि, पृञ्ञवन्त जुतिन्धर ।  
ठपेसि एतदग्गमिह, परिसासु विसारदो ॥
- ५८ “तदाह खत्तियो आसि, नगरे हंससब्बहे ।  
मुत्वा जिनस्स तं वाक्य, सावकस्स गुण बहु ॥’
- B 148 20 ५९ “निमन्तयित्वा सत्ताह, भोजयित्वा ससावकं ।  
महादान ददित्वान, त ठानमभिपत्थयि ॥
- ६० “तदा म विनत पादे, दिस्वान पुरिसामभो ।  
सरेन<sup>४</sup> महता वीरो<sup>५</sup>, इदं<sup>६</sup> वचनमब्रवि ॥

१ सुमुत्तो — स्या० । २-२ म ज्ञाननिरत दिस्वा — स्या० । ३ पञ्ञापेति —  
सी०, स्या० । ४ मनुजामरनागान — स्या० । ५-५ सुस्सरेन महावीरो — सी०, रो०, ०  
वीरो — स्या० । ६ इमे — स्या० ।



- ६१ “ततो जिनस्म वचन, [सोतुकामा महाजना ।  
देवदानवगन्धब्बा<sup>१</sup>, ब्रह्मानो च महिद्धिका ॥
- ६२ “समणब्राह्मणा चेव, नमस्सिसु कतञ्जली ।  
‘नमो ते पुरिसाजञ्ज, नमो ते पुरिसुत्तम ॥
- ६३ ‘खत्तियेन महादान, दिन्न सत्ताहिक<sup>२</sup> पि वो<sup>३</sup> । 5  
सोतुकामा फल तस्स, व्याकरोहि महामुने<sup>३</sup> ॥
- ६४ “ततो अबोच भगवा, ‘सुणाथ मम भासित ।  
अप्पमेय्यम्हि बुद्धम्हि, ससङ्खम्हि<sup>४</sup> पतिट्ठिता<sup>५</sup> ॥
- ६५ ‘दक्खिणा<sup>६</sup> ताय<sup>७</sup> को वत्ता, अप्पमेय्यफला हि सा ।  
अपि चे स महाभोगो, ठान पत्थेति उत्तम ॥ 10
- ६६ ‘लाभी विपुललाभान, यथा भिक्खु सुदस्मनो ।  
तथाह पि भवेय्य ति, लच्छसे<sup>८</sup> त अनागते ॥
६७. ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
६८. ‘तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो । 15  
सीवलि नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥
- ६९ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसूपगो<sup>९</sup> अहं ॥
- ७० “एकनवुत्तितो कप्पे, विपस्सी लोकनायको ।  
उप्पज्जि चारुदस्सनो<sup>१०</sup>, सब्बधम्मविपस्सको ॥ 20
- ७१ “तदाह बन्धुमतिय, कुलस्सञ्जतरस्स च । B 149  
दयितो पस्सितो<sup>११</sup> चेव, आसि कम्मन्तवावटो<sup>१२</sup> ॥
- ७२ “तदा अञ्जतरो पूगो<sup>१३</sup>, विपस्सिस्स महेसिनो ।  
परिवेस<sup>१४</sup> अकारयि<sup>१५</sup>, महन्तमतिविस्सुत ॥

१ देवता अथ गन्धब्बा — स्या० । २-२ सत्ताहिक मि वो — सी०, सत्ताहकाधिक — स्या०, सत्ताहिक विभो — रो० । ३ महामुनि — स्या० । ४-४ सङ्खम्हि सुप्पतिट्ठिता — सी०, रो० । ५-५ दक्खिणादाय — स्या०, रो० । ६ लच्छसे — सी० । ७-७ तावतिस अगञ्जह — स्या० । ८ चारुदस्सनो — सी०, स्या० । ९ पत्थितो — सी०, वुट्ठितो — स्या० । १० कम्मन्तव्यावटो — सी०, स्या०, रो० । ११ पूगो — स्या० । १२-१२ परिवेण अकारेसि — स्या०, रो० ।

- ७३ “निट्टिते च महादाने<sup>१</sup>, ददु खज्जकसञ्चित<sup>२</sup> ।  
नव दधि मधु चैव, विचिन नेव अद्दसु ॥
- ७४ “तदाह त गहेत्वान, नव दधि मधु पि च ।  
कम्मस्सामिघर गच्छि, तमेसन्ता ममद्दसु ॥
5. ७५ “सहस्समपि दत्तवान, नालभिमु<sup>३</sup> च त द्वय<sup>३</sup> ।  
ततोह एव चिन्तेसि, नेत हेस्सति ओरक ॥
- ७६ ‘यथा इमे जना सब्बे, सक्करोन्ति तथागत ।  
अह पि कार कस्सामि<sup>४</sup>, ससङ्खे लोकनायके’ ॥
- ७७ “तदाहमेव चिन्तेत्वा<sup>५</sup>, दधि मधु च एकतो ।  
10 मद्दित्वा लोकनाथस्स, ससङ्खस्स अदासह ॥
- ७८ “तेन कम्मेन सुक्तेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ७९ “पुनाह वाराणसिय, राजा हुत्वा महायसो ।  
सत्तुकस्म तदा दुट्ठो, द्वाररोधमकारयि ॥
- 15 ८० “तदा तपस्सिनो रुद्धा, एकाह रक्खिता अहु ।  
ततो तस्स विपाकेन, पापति<sup>६</sup> निरय भुस ॥
८१. “पच्छिमे च भवे दानि, जातोह कोलिये पुरे ।  
सुप्पवासा च<sup>७</sup> मे माता, महालि निच्छवी पिता ॥
- ८२ “खत्तिये पुञ्जकम्मेन, द्वाररोधस्स वाहसा ।  
20 सत्त वस्सानि निवसि, मानुकुच्छिम्हि दुक्खितो ॥
- ८३ “सत्ताह द्वारमूहोह, महादुक्खसमप्पितो ।  
माता मे छन्ददानेन, एव आसि सुदुक्खिता ॥
- B 150 ८४. “सुवत्थितोह निक्खन्तो, बुद्धेन अनकम्पितो ।  
निक्खन्तदिवसे येव, पब्बजि अनगारिय ॥
- 25 ८५ “उपज्झा<sup>८</sup> सारिपुत्तो मे, मोग्गल्लानो महिद्धिको ।  
केसे ओरोपयन्तो मे, ग्रनुसासि महामनि ॥

१ महादान - स्या० । २ खज्जकसञ्चुन - स्या० । ३ - ३ नालभित्थ सत-  
द्वयं - स्या० । ४ करिस्सामि - स्या० । ५ नेत्वान - स्या० । ६ पापिट्ट - स्या० ।  
७ व - स्या० । ८ उपज्झो - सी०, उपज्झायो - स्या० ।

- ८६ “केसेसु छिज्जमानेसु, अरहत्तमपापुणि ।  
देवा नागा मनुस्सा च, पच्चये उपनेन्ति मे ॥
- ८७ “पदुमुत्तरनाथ<sup>१</sup> च, विपस्सि च विनायक ।  
य पूजयि पमुदितो, पच्चयेहि विसेसतो ॥
- ८८ “ततो तेसं विसेसेन<sup>२</sup>, कम्मान विपुलुत्तम । 5  
लाभ लभामि सब्बत्थ, वने गामे जले थले ॥
८९. “रेवत दस्सनत्थाय, यदा याति विनायको ।  
तिसभिक्खुसहस्सेहि, सह लोकगनायको ॥
- ९० “तदा देवो पणीतेहि, ममत्थाय महामति ।  
पच्चयेहि महावीरो, ससङ्घो लोकनायको ॥ 10
- ९१ “उपट्टितो मया बुद्धो, गन्त्वा रेवतमद्दस ।  
ततो जेतवन गन्त्वा, एतदग्गे ठपेसि म ॥
- ९२ ‘लाभीन सीवली अग्गो, मम सिस्सेसु भिक्खवो’ ।  
सब्बलोकहितो सत्था, कित्तयी परिसासु म ॥
- ९३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥ 15
- ९४ “स्वागत वत मे आसि . पे० .. कत बुद्धस्स सासन ॥
- ९५ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा सीवलित्थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ४ वङ्गीसत्थेरअपदानं

- ९६ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेसु चक्खुमा । 20  
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- ९७ “यथा पि सागरे ऊमि<sup>३</sup>, गगने विय नारका । B. 151  
एव पावचन तस्स, अरहन्तेहि चित्ति ॥
- ९८ “सदेवामुरनागेहि, मनुजेहि पुरक्खतो ।  
समणब्राह्मणाकिण्णे, जनमज्झे जिनुत्तमो ॥ 25

१ पदुमुत्तरनाम - स्या० । २ विपाकेन - सी० । ३ ऊम्मि - स्या० ।

६६. “पभाहि अनुरञ्जन्तो, लोके<sup>१</sup> लोकन्तगू जिनो ।  
वचनेन विबोधेन्तो, वेनेय्यपदुभानि सो ॥
१००. “वेमारज्जेहि सम्पन्नो, चतूहि पुरिसुत्तमो ।  
पहीनभयसारज्जो, खेमप्पत्तो विसारदो ॥
- 5 १०१ “आसभ पवर ठान, बुद्धभूमि च केवल ।  
पटिजानाति लोकगो, नत्थि सञ्चोदको क्वचि ॥
१०२. “सीहनादमसम्भीत, नदतो तस्स तादिनो ।  
देवो नरो वा ब्रह्मा वा, पटिवत्ता न विज्जति ॥
- १०३ “देसेन्तो पवर धम्मं, सन्तारेन्तो सदेवकं ।  
10 धम्मचक्कं पवत्तेति, परिसासु विसारदो ॥
- १०४ “पटिभानवत अग्ग, सावक साधुसम्मत् ।  
गुणं बहुं पकित्तेत्वा, एतदग्गे ठपेसि तं ॥
१०५. “तदाह हसवनिय, ब्राह्मणो साधुसम्मतो ।  
सब्बवेदविदू जातो, वागीसो<sup>२</sup> वादिसूदनो ॥
- 15 १०६. “उपेच्च त महावीर, सुत्वाह<sup>३</sup> धम्मदेसन ।  
पीतिवरं पटिलभि, सावकस्स गुणे रतो ॥
१०७. “निमन्तेत्वा<sup>४</sup> व<sup>५</sup> सुगत, ससङ्घ लोकनन्दन ।  
सत्ताह भोजयित्वाह, दुस्सेहच्छादयि तदा ॥
१०८. “निपच्च सिरसा पादे, कतोकासो कतञ्जली ।  
20 एकमन्त ठितो हट्ठो, सन्थवि जिनमुत्तम ॥
१०९. ‘नमो ते वादिमदन<sup>६</sup>, नमो ते इसिसत्तम<sup>७</sup> ।  
नमो ते सब्बलोकग, नमो ते अभयङ्कर ॥
- B 152 ११०. ‘नमो ते मारमथन, नमो ते दिट्ठिसूदन ।  
नमो ते सन्तिसुखद, नमो ते सरणङ्कर ॥
- 25 १११. ‘अनाथानं भव नाथो, भीतान अभयप्पदो ।  
विस्सामभूमि<sup>८</sup> सन्तान, सरण सरणेसिन’ ॥

१. लोक - सी० । २. वागीसो - स्या० । ३. सुत्वा त - सी०, स्या० । ४-४ निमन्तयित्वा - सी०, स्या० । ५. वादिसदुल - सी०, रो०, वादिसूदन - स्या० । ६. पुरिसुत्तम - सी०, रो० । ७. विस्सास भूमि - स्या०, विस्सानभूमि - रो० ।

११२. “एवमादीहि सम्बुद्ध, सन्धवित्वा महागुण ।  
अवोच वादिसूदस्स<sup>१</sup>, गनि पप्पोमि भिक्खुनो ॥
११३. “तदा अवोच भगवा, अनन्तपटिभानवा ।  
‘थो सो बुद्ध अभोजेसि, सत्ताह सहसावक ॥
११४. ‘गुण च मे पकित्तेसि, पसन्नो सेहि पाणिभि । 5  
एसो पत्थयते ठान, वादिसूदस्स भिक्खुनो ॥
११५. ‘अनागतम्हि अद्धाने, लच्छसे<sup>२</sup> त मनोरथ ।  
देवमानुससम्पत्ति<sup>३</sup>, अनुभोत्वा अनपक ॥
११६. ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥ 10
११७. ‘तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मित्तो ।  
वङ्गीसो नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥
- ११८ “त सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीव तदा जिन ।  
पच्चयेहि उपट्ठासि, मेत्तचित्तो तथागतं ॥
- ११९ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च । 15  
जहित्वा मानुस देह, तुसित<sup>४</sup> अगमासह<sup>५</sup> ॥
- १२० “पच्छिमे च भवे दानि, जातो विप्पकुले<sup>६</sup> अह ।  
पच्चाजातो यदा आसि, जातिया सत्तवस्सिको ॥
१२१. “सब्बवेदविदू जातो, वादसत्थविसारदो ।  
वादिससरो<sup>७</sup> चित्तकथी, परवादप्पमद्दनो ॥ 20
- १२२ “वङ्गे जातो ति वङ्गीसो, वचने इस्सरो ति वा ।  
वङ्गीसो इति मे नाम, अभवी<sup>८</sup> लोकसम्मत् ॥
- १२३ “यदाहं विञ्जुतं पत्तो, ठितो पठमयोब्बने ।  
तदा राजगहे रम्मे, सारिपुत्तमहद्दस<sup>९</sup> ॥

B 153

पञ्चवीसतिम भाणवार ।

१ वादिसूदस्स - सी०, स्या०, रो० । २ लच्छते - सी० । ३ देवमानुस्स० - स्या० । ४ - ४ तावतिस अगञ्जह - स्या० । ५ परिब्बाजकुले - सी०, स्या०, रो० । ६ वग्गुस्सरो - स्या०, रो० । ७ अगम्पि - स्या० । ८ सारिपुत्तमथद्दस - सी०, रो०, सारिपुत्त च अद्दस - स्या० ।

१२४. “पिण्डाय विचरन्त त, पत्तपाणि सुसवुत ।  
अलोलक्खि मितभाणि, युगमत्त निदक्खित<sup>१</sup> ॥
- १२५ “त दिस्वा विम्वितो हुत्वा, अवोच ममनुच्छव<sup>२</sup> ।  
कणिकार व निचित<sup>३</sup>, चित्त गाथापद अह ॥
- 5 १२६ “आचिक्खि सो मे सत्थार, सम्बुद्ध लोकनायक ।  
तदा सो पण्डितो वीरो, उत्तरि<sup>४</sup> समवोच मे ॥
- १२७ “विगगसहित वाक्य, कत्वा दुद्धसमुत्तम ।  
विचित्तपटिभानेहि, तोसितो तेन तादिना ॥
- १२८ “निपच्च सिरसा पादे, पब्बाजेही ति म<sup>५</sup> ब्रवि<sup>६</sup> ।  
10 ततो म स महापञ्चो<sup>७</sup>, बुद्धसेट्टमुपानयि ॥
- १२९ “निपच्च सिरसा पादे, निसीदि सत्थु सन्तिके ।  
ममाह वदत सेट्टो, कच्चि<sup>८</sup> वङ्गीस जानासि<sup>९</sup> ॥
- १३० “किञ्चि<sup>१०</sup> सिप्प ति तस्माह, जानामी ति च अब्रवि<sup>११</sup> ।  
मतसीस वनच्छुद्ध, अपि<sup>१२</sup> बारसवस्सिक<sup>१३</sup> ।  
15 तव<sup>१४</sup> विज्जाविसेसेन, सचे सक्कोसि वाचय<sup>१५</sup> ॥
- १३१ “आमोति<sup>१६</sup> मे<sup>१७</sup> पटिञ्जाते, तीणि सीसानि दस्सयि ।  
निरयनरदेवेसु<sup>१८</sup>, उपपन्ने अवाचयि ॥
- १३२ “तदा खीणासवस्सेव<sup>१९</sup>, सीस दस्सेसि नायको ।  
ततोहं विहतारम्भो<sup>२०</sup>, पब्बज्ज समयाचिम ॥
- 20 १३३ “पब्बजित्वान सुगत, सन्थवामि तहि<sup>२१</sup> तहि ।  
ततो म कब्बवित्तोसि<sup>२२</sup>, उज्झायन्तिह भिक्खवो ॥
- १३४ “ततो वीममनत्थ मे, आह बुद्धो विनायको ।  
तत्तिकका<sup>२३</sup> पनिमा<sup>२४</sup> गाथा, ठानसो पटिभन्ति त<sup>२५</sup> ॥

B 154

१ निरिक्खित - सी०, रो०, उदक्खित - स्या० । २ ममनुच्छव - सी०, स्या० ।  
३ खणिक ठानरवित - सी०, कणिकारपरिचित - रो० । ४ उत्तर - सी०, रो० ।  
५-५ म ब्रवि - सी०, अब्रवि - स्या० । ६ मट्टपञ्चो - स्या० । ७-७ सच्च वङ्गीस  
कच्चि ते - स्या० । ८-८ स्या० पोत्थके नत्थि । ९ व विदित - स्या० । १०-१०  
सुगति दुग्गति मत - स्या० । ११ तुय्ह - स्या० । १२ भासय - सी०, रो० ।  
१३-१३ आमोति तिमि - सी० । १४ अथो निरयदेवेसु - स्या०, रो० । १५ पच्चेक-  
बुद्धस्स - सी०, रो० । १६ विहतारम्भो - सी०, स्या० । १७ यहि - स्या० । १८ कब्ब-  
वित्तेनि - सी०, कविचित्तोति - स्या०, रो० । १९-१९ तत्तिकता पनिमा - सी०,  
तत्तिकतान इमा - स्या० । २०. वा - सी०, स्या० ।

- १३५ “न कब्बवित्तोह<sup>१</sup> वीर, ठानसो पटिभन्ति म<sup>२</sup> ।  
तेन हि दानि वज्झीस, ठानसो सन्थवाहि म ॥
- १३६ “तदाह सन्थवि वीरं, गाथाहि इसिसत्तम ।  
ठानसो<sup>३</sup> मे<sup>३</sup> तदा तूढो, जिनो अगो ठपेमि म ॥
- १३७ “पटिभानेन चित्तेन, अञ्जेसमतिमञ्जह । 5  
पेसले<sup>४</sup> तेन सविग्गो, अरहत्तमपापुणि ॥
- १३८ ‘पटिभानवत अगो, अञ्जो कोचि न विज्जति ।  
यथाय भिक्खु वज्झीसो, एव धारेथ भिक्खवो’ ॥
- १३९ “सतसहस्से कत कम्म, फल दस्सेसि मे इध ।  
सुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे<sup>५</sup> ज्ञापयि<sup>६</sup> मम ॥ 10
- १४० “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
- १४१ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १४२ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद ग्राथस्मा वज्झीसो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति । 15

#### ५. नन्दकत्थेरअपदानं

- १४३ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, मव्वधम्मेषु चक्खुमा ।  
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- १४४ “हिताय सब्बमत्तान, सुखाय वदत वरो ।  
अत्थाय पुरिसाजञ्जो, पटिपन्नो सदेवके ॥
- १४५ “यसग्गपत्तो सिरिमा, कित्तिवण्णभतो<sup>७</sup> जिनो । 20  
पूजितो सब्बलोकस्स, दिसा सब्बासु विस्सुतो ॥
- १४६ “उत्तिण्णविचिकिच्छो सो, वीतिवत्तकथङ्कथो । B 155  
परिपुण्णमनसङ्कप्पो, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ॥
१४७. “अनुप्पन्नस्स मग्गस्स, उप्पादेता<sup>८</sup> नरुत्तमो ।  
अनक्खात च अक्खासि, असञ्जात च मञ्जनी ॥ 25

१ कव्यचित्तोह — स्या० । २ मे — स्या० । ३-३ सो ठानसो — स्या० ।

४ पेसलो — स्या० । ५-५ किलेमे ज्ञापयी — सी०, किलेसा ज्ञापिता — स्या० । ६ कित्ति-  
वण्णभटो — स्या० । ७. उपादेता — स्या० ।

- १४८ “मग्गञ्जू मग्गविदु<sup>१</sup> च, मग्गनखायी नरासभो ।  
मग्गस्स कुसलो सत्था, सारथीन वरुत्तमो<sup>२</sup> ॥
- १४९ “तदा महाकारुणिको, धम्म देसेसि नायको ।  
निमुग्गे कामपङ्कम्हि<sup>३</sup>, ममुद्धरति पाणिने<sup>४</sup> ॥
- 5 १५० “भिक्षुनीन ओवदने, सावक मेदुसम्मत्<sup>५</sup> ।  
वण्णय एतदग्गम्हि, पञ्जापेमि<sup>६</sup> महामुनि ॥
- १५१ “त सुत्वाह पमुदितो, निमन्तेत्वा तथागत ।  
भोजयित्वा ससङ्घं त, पत्थयि ठानमुत्तमं ॥
- १५२ “तदा पमुदितो नाथो, म अवोच महाइसि ।  
10 ‘सुखी भवस्सु दीघावु<sup>७</sup>, लच्छसे त मनोरथं ॥
- १५३ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओवकाककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- १५४ ‘तस्स धग्गमेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
नन्दको नाम नामेन, हेस्सति सत्थु सावको<sup>८</sup> ॥
- 15 १५५ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुसं देह, तावतिसूपगो<sup>९</sup> अह<sup>१०</sup> ॥
- १५६ “पच्छिमे च भवे दानि, जातो सेट्ठिकुले अह ।  
सावत्थिय पुरे वरे, इद्धे फीते महद्धने ॥
- १५७ “पुरप्पवेसे सुगत, दिस्वा विम्हितमानसो ।  
20 जेतारामपटिग्गाहे, पब्बाज अनगारिय ॥
- १५८ “नचिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणि ।  
ततोह तिण्णसंमारो, सासितो सब्बदस्सिना ॥
- १५९ “भिक्षुनीन धम्मकथ, पटिपुच्छाकरि<sup>११</sup> अहं ।  
सासिता ता मया सब्बा, अभविसु अनासवा ॥
- 25 १६०. “सतानि पञ्चनूतानि, तदा तुट्ठो महाहितो ।  
भिक्षुनीन ओवदत, अग्गट्टाने ठपेसि म ॥

B 156

१ सो मग्गविदु - सी०, रो० । २ नरुत्तमो - स्या० । ३ मोहपङ्कम्हि - सी०, स्या०; मोहमग्गम्हि - रो० । ४ पाणिनी - स्या० । ५ जेटुसम्मत् - स्या० । ६ पञ्जापेसि - सी०, स्या० । ७ दीघायु - सी०, स्या० । ८ - न तावतिस अगच्छह - स्या० । ९ परिपुच्छाकरि - स्या० ।



१६१. “सतसहस्से कतं कम्मं, फलं दस्सेसि मे इध ।  
सुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे ज्ञापयि मम ॥
- १६२ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे० . विहरामि अनासवो ॥
१६३. “स्वागतं वत मे आसि .. पे०... कत बुद्धस्स सासनं ॥
- १६४ “पटिसम्भदा चतस्सो . पे० . कतं बुद्धस्स सासनं” ॥ 5
- इत्थं सुद आयस्मा नन्दको थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ६. काळुदायित्थेरअपदानं

१६५. “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेषु चक्खुमा ।  
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- १६६ “नायकान वरो सत्था, गुणागुणविहू जिनो । 10  
कतञ्जू कतवेदी च, तित्थे योजेति पाणिने<sup>१</sup> ॥
- १६७ “सब्बञ्जुतेन जाणेन, तुलयित्वा दयासयो ।  
देसेति पवर धम्म, अनन्तगुणसञ्चयो ॥
- १६८ “स कदाचि महावीरो, अनन्तजिनसंसरि<sup>२</sup> ।  
देसेति मधुर धम्म, चतुसच्चूपसञ्जित ॥ 15
- १६९ “सुत्वान त धम्मवर, आदिमज्झन्तसोभण ।  
पाणसतसहस्सान, धम्माभिसमयो अहु ॥
१७०. “निन्नादिता तदा भूमि, गज्जिसु च पयोधरा ।  
साधुकार पवत्तिसु, देवब्रह्मनरासुरा ॥
१७१. ‘अहो कारुणिको सत्था, अहो सद्धम्मदेसना । 20 B 157  
अहो भवसमुद्दिह, निमुग्गे उद्धरी जिनो’ ॥
१७२. “एव पवेदजातेसु<sup>३</sup>, सनरामरब्रह्मसु ।  
कुलप्पसादकानग्ग, सावकं वण्णयी जिनो ॥
१७३. “तदाहं हंसवतियं, जातो मच्चकुले अहु ।  
पासादिको दस्सनियो, पट्टतधनधञ्जावा ॥ 25

१. पाणिनो - सी०, स्या०, रो० । २. अनन्तजनससदि - सी०, अनन्तजनत सुधी  
- स्या०, अनन्तजनतसरी - रो० । ३. सवेगजातेसु - सी०, स्या० ।-

१७४. “हमाराममुपेच्चाह, वन्दित्वा त तथागत ।  
सृणित्वा मधुर धम्मं, कार कत्वा च तादिनो ॥
- १७५ “निपच्च पादमूलेह, इम वचनमब्रवि ।  
कुलप्पसादकानग्गो, यो<sup>१</sup> नया सन्थुतो<sup>१</sup> मुने ॥
- 5 १७६ “तादिसो<sup>२</sup> होमह वीर<sup>३</sup>, बुद्धसेट्टस्स सासने ।  
तदा महाकारुणिको, सिञ्चन्तो वा मतेन म ॥
- १७७ “आह म ‘पुत्त उत्तिट्ठ, लच्छसे त मनोरथं ।  
कथ नाम जिने कार, कत्वान विफलो सिया ॥
- १७८ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवां ।  
10 गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- १७९ ‘तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
उदायि नाम नामेन, हेस्सति सत्थु मावको’ ॥
१८०. “तं सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीव तदा जिनं ।  
मेत्तचित्तो परिचरि, पच्चयेहि विनायकं ॥
- 15 १८१ “तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- १८२ “पच्छिमे च भवे दानि, रम्मे कपिलवत्थवे<sup>३</sup> ।  
जातो महामच्चकुले, मुद्धोदनमहीपते<sup>४</sup> ॥
- १८३ “नदा अजायि सिद्धत्थो, रम्मे लुम्बिनिकानने ।  
20 हिताय सब्बलोकस्स, सुखाय च नरामभो ॥
- B 158 १८४. “तदहेव अह जातो, सह तेनेव वड्डितो ।  
पियो महायो दयितो<sup>५</sup>, वियत्तो<sup>६</sup> नीतिकोविदो ॥
- १८५ “एकूनत्तिसो वयसा, निक्खमित्वा<sup>७</sup> अगारतो<sup>७</sup> ।  
छव्वस्स<sup>८</sup> वीतिनामेत्वा<sup>८</sup>, आसि बुद्धो विनायको ॥
- 25 १८६ “जेत्वा ससेनकं मार, खेपयित्वान आसवे ।  
भवण्णवं तरित्वान, बुद्धो आसि सदेवके ॥

१-१ यो तव सासने - स्या० । २-२ तादिसोह महावीर - स्या० । ३. कापिल-  
वत्थवे - सी०, स्या० । ४ मुद्धोदनो महीपति - स्या० । ५ दयिको - स्या० । ६ विस्सट्ठो  
- स्या० । ७-७ अनक्खन्तो पब्बजित्थ सो - सी०, स्या० । ८-८ छवस्सानि विनामेत्वा  
- स्या० ।

- १८७ “इसिंहय गमित्वान<sup>१</sup>, विनेत्वा पञ्चवग्गिये ।  
ततो विनेसि भगवा, गन्त्वा गन्त्वा तहि तहि ॥
- १८८ “वेनेय्ये विनयन्तो सो, सङ्गहन्तो सदेवक ।  
उपेच्च मगधे<sup>२</sup> गिरि<sup>३</sup>, विहरित्थ तदा जिनो ॥
- १८९ “तदा सुद्धोदनेनाह, भूमिपालेन पेसितो ।  
गन्त्वा दिस्वा दसवल, पब्बजित्वारहा अहु<sup>४</sup> ॥
१९०. “तदा महेसि याचित्वा, पापयि कपिलव्हयं ।  
ततो पुराह गन्त्वान, पसादेसि महाकुल ॥
- १९१ “जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, म<sup>५</sup> महापरिसाय सो<sup>६</sup> ।  
कुलप्पसादकानग्ग, पञ्जापेसि विनायको ॥
१९२. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
१९३. “स्वागत वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- १९४ “पटिसम्भदा चतस्सो . पे० कतं बुद्धस्स सासन” ॥  
इत्थ सुदं आयस्मा काळुदायित्थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

15

### ७ अभयत्थेरअपदानं

- १९५ “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेषु चवखुमा” ।  
इतो सतसहस्महि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- १९६ “सरणागमने किञ्चि<sup>७</sup>, निवेसेसि तथागतो ।  
किञ्चि सीले निवेसेसि, दसकम्मपथुत्तमे ॥
१९७. “देति कस्सचि सो वीरो, सामञ्जाफलमुत्तम ।  
समापत्ती तथा अट्ठ, तिस्सो विज्जा पवच्छति<sup>८</sup> ॥
१९८. “छळभिञ्जासु योजेसि, किञ्चि सत्त नरुत्तमो ।  
देति कस्सचि नाथो सो, चतस्सो पटिमम्भदा ॥
- १९९ “बोधनेय्य पज दिस्वा, असङ्खेय्य<sup>९</sup> पि योजन<sup>९</sup> ।  
खणेन उपगन्त्वान, विनेति नरसारथि ॥

25

१ पतन गन्त्वा - स्या० । २ - २ मगधगिरि - सी०, मङ्गलगिरि - रो० ।  
३ अह - स्या० । ४ - ४ ममाह पुरिसासभो - स्या०, रो० । ५ पारगू - स्या० ।  
६ कञ्चि - सी०, केचि - स्या० । ७. पवेच्छति - सी०, स्या० । ८ - ८ असङ्खेये  
पि योजने - सी०, स्या०, रो० ।

- २०० “तदाह हंसवतियं, अहोसि ब्राह्मणत्रजो ।  
पारगं सव्ववदानं, वेय्याकरणसम्मतो ॥
२०१. “निरुत्तिया च कुसलो, निघण्डुम्हि<sup>१</sup> विसारदो ।  
पदको केटुभविदु, छन्दोविचित्तिकोविदो<sup>२</sup> ॥
- २०२ “जङ्घाविहारं विचरं, हसाराममुपेच्चह ।  
अद्दसं वरदं<sup>३</sup> सेट्ठं, महाजनपुरक्खत्त ॥
- २०३ “देसेन्त विरजं धम्मं, पच्चनीकमती अहं ।  
उपेत्वा तस्स कल्याणं<sup>४</sup>, मुत्त्वान विमलं<sup>५</sup> अहं ॥
२०४. “व्याहृतं पुनरुत्तं वा, अपत्थं वा निरत्थकं ।  
नाद्दस तस्स मुनिनो, ततो पव्वजितो अहं ॥
- २०५ “नचिरेनेव कालेन, सव्वसत्तविसारदो<sup>६</sup> ।  
निपुणो<sup>७</sup> बुद्धवचने, अहोमि गुणिसम्मतो<sup>८</sup> ॥
- २०६ “तदा चतस्सो गाथायो, गन्थयित्वा सुव्यञ्जना ।  
सन्थवित्वा तिलोकम्, देसयिस्स दिने दिने ॥
- २०७ “विरत्तोसि महावीरो<sup>९</sup>, ससारे सभये वस ।  
करुणाय न निव्वायि, ततो कारुणिको मुनि ॥
- २०८ “पुथुज्जनो वयो सन्नो<sup>१०</sup>, न किलेसवसो अहु ।  
सम्पजानो सतियुत्तो, तस्मा एसो अचिन्तियो ॥
- २०९ “दुव्वलानि किलेमानि, यस्सासयगतानि मे ।  
आणग्गिपरिदड्डानि, न खीयिमु तमम्भुतं<sup>११</sup> ॥
२१०. “यो सव्वलोकस्स गरु, लोको<sup>१२</sup> यस्स तथा गरु ।  
तथापि लोकाचरियो, लोको तस्सानुवत्तको ॥
२११. “एवमादीहि सम्बुद्धं, कित्तयं<sup>१३</sup> धम्मदेसन ।  
यावजीवं करित्वान, गतो सग्गं ततो चुतो ॥

१ निघण्डुम्हि — सी०, निघण्डे च — स्या० । २ छन्दोविचित्तिकोविदो — स्या० ।  
३ वरद — सी०, रो०, पवर — स्या० । ४ वाक्यानि — सी०, स्या०, रो० । ५-५  
विमलानह — सी०, स्या०, रो० । ६ सव्वस्यापि विसारदो — स्या० । ७ निपुणे — स्या० ।  
८ गुणिसम्मतो — सी०, स्या० । ९ महावीर — सी० । १० सत्तो — स्या० । ११ तदम्भुत —  
सी०, स्या० । १२ लोके — स्या० । १३ कित्तयि — स्या० ।

- २१२ “सतसहस्मितो कप्पे, यं बुद्धमभिकित्तियं ।  
दुग्धमिति नाभिजानामि, कित्तनायं इदं फलं ॥
- २१३ “देवलोके महारज्ज<sup>१</sup>, पादेसि कञ्चनग्घियं<sup>२</sup> ।  
चक्कवत्ती महारज्ज, बहुसानुभवि अहं ॥
- २१४ “दुवें भवे पजायामि, देवत्ते अथ मानुसे ।  
अञ्जं गतिं न जानामि, कित्तनायं इदं फलं ॥ 5
- २१५ “दुवे कुले पजायामि, खत्तिये अथ ब्राह्मणे ।  
नीचे कुले न जायामि<sup>३</sup>, कित्तनायं इदं फलं ॥
- २१६ “प्रच्छिमे च भवे दानि, गिरिव्वजपुरुत्तमे ।  
रज्जोहं विम्बिसारस्स, पुत्तो नामेन चाभयो ॥ 10
- २१७ “पापमित्तवसं गत्वा, निगण्ठेन विमोहितो<sup>४</sup> ।  
पेमितो नाटपुत्तेन, बुद्धसेट्ठमुपेच्चहं ॥
- २१८ “प्रच्छित्त्वा निपुणं पञ्च, सुत्वा व्याकरणुत्तमं ।  
पब्वजित्वानं नचिरं, अरहत्तमपापुणि ॥
- २१९ “कित्तयित्वा जिनवरं, कित्तितो होमि सब्बदा ।  
सुगन्धदेहवदनो, आसि सुखसमप्पितो ॥ 15
- २२० “तिक्खहासलहुपञ्जो<sup>५</sup>, महापञ्जो तथेवहं ।  
विचित्तपटिभानो च, तस्स कम्मस्स वाहसा ॥
- २२१ “अभित्थवित्त्वा पटुमुत्तराहं<sup>६</sup>, पसन्नचित्तो असमं सयम्भु ।  
न गच्छिं कप्पानि अपायभूमिं, सतं सहस्सानि बलेन<sup>७</sup> तस्स ॥ 20
- २२२ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥ B 161
- २२३ “स्वागतं वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासेन ॥
- २२४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं आयस्मा अभयो थेरो इमां गाथायो  
अभासित्था नि । 25

१-१ रज्ज पादेसि कञ्चय - सी०, ० दिव्वानुभोसहं तदा - स्या० । २ जानामि - स्या० । ३ समोद्धितो - स्या० । ४ तिक्खहासलहुपञ्जो - सी०, ० लहुप्पञ्जो - स्या० । ५ पटुमुत्तराहं - सी० । ६ फलेन - सी०, स्या० ।

८ लोमसकङ्कित्यथेरअपदानं<sup>१</sup>

- २२५ “इमं हि भद्रके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥
- २२६ “तदाह चन्दनो चेव, पब्बजित्वान सासने ।  
आपाणकोटिक<sup>२</sup> धम्म<sup>३</sup>, पूरयित्वान सासने ॥
- 5 २२७ “ततो चुता सन्तुसित, उपपन्ना उभो मय ।  
तत्थ दिब्बेहि नच्चेहि, गीतेहि वादितेहि च ॥
- २२८ “रूपादिदमहङ्गेहि, अभिभोत्वान सेसके ।  
यावतायु वमित्वान, अनुभोत्वा महामुखं ॥
- 10 २२९ “ततो चवित्वा तिदस, चन्दनो उपपज्जथ ।  
अहं कपिलवत्थुस्मि, अजायि<sup>४</sup> साकियत्रजो ॥
- २३० “यदा उदायित्थेरेन, अज्झिण्ढो लोकनायको ।  
अनुकम्पय सक्क्यान, उपेसि कपिलव्हय ॥
- २३१ “तदानिमानिनो सक्क्या, न बुद्धस्स गुणञ्जुनो ।  
पणमन्ति न सम्बुद्ध, जातिथद्धा अनादरा ॥
- 15 २३२ “तेस मङ्कलपमञ्जाय, आकासे चङ्कमी जिनो ।  
पज्जुन्नो विय वस्सित्थ, पज्जलित्थ यथा मिक्खी ॥
- २३३ “दस्सेत्वा रूपमतुलं, पुन अन्तरधायथ ।  
एको पि हुत्वा बहुधा, अहोसि पुनरेकको ॥
- B 162 २३४ “अन्धकारं पकास च, दस्मयित्वा अनेकधा ।  
20 पाटिहेर<sup>५</sup> कगित्वान, विनयी जातके मुनि ॥
- २३५ “चातुद्दीपो महामेघो, तावदेव<sup>६</sup> पवस्सथ<sup>७</sup> ।  
तदा हि जातक बुद्धो, वेस्सन्नरमदेसयि ॥
- २३६ “तदा ते खत्तिया मब्बे, निहन्त्वा जातिजं मद ।  
उपेसुं सरणं बुद्धं, आह सुद्धोदनो तदा ॥

१ लोमसतियत्थेर ० - स्या० । २-२ आपाणकोटिय कम्म - स्या० । ३ अहोसि - सी० । ४ पाटिहीर - सी० । ५-५ तावदे सम्पवस्सथ - सी० ।

२३७ 'इदं ततियं तव भूरिपञ्चा,  
पादानि वन्दामि समन्तचक्रवु ।  
यदाभिजातो पथवी<sup>१</sup> पकम्पयी,  
यदा च तं नज्जहि जम्बुद्धाया' ॥

२३८ "तदा बुद्धानुभावं तं, दिस्वा विम्भितमानसो ।  
पब्बजित्वानं नत्थेव, निवसि मातृपूजको ॥

5

२३९ "चन्दनो देवपुत्तो मं, उपगन्त्वानुपुच्छथ<sup>२</sup> ।  
भद्देकरत्तस्स तदा, सङ्खेपवित्थारं नय ॥

२४० "चोदितोहं तदा तेन, उपेच्च नग्गनायक ।  
भद्देकरत्तं सुत्वानं, सविग्गो वनमामको ॥

10

२४१ "तदा मातृगमपुच्छि, वने वच्छामि एकको ।  
सुखुमालो ति मे माता, वारयी<sup>३</sup> तं<sup>३</sup> तदा वच ॥

२४२ "कासं कुसं गोटकिलं, उसीरं मुञ्जपब्बजं<sup>४</sup> ।  
उरसा पनुदिस्सामि, विवेकमनुबूहय ॥

२४३ "तदा वनं पविट्ठोहं, सरित्वा जिनसासनं ।  
भद्देकरत्तओवादं, अरहत्तमपागुणि ॥

15

२४४ 'अतीतं नान्वागमेय्यं, नप्पटिकङ्खे<sup>५</sup> अनागतं ।  
यदतीतं पहीनं तं, अपत्तं च अनागतं ॥

२४५ 'पच्चुप्पन्नं च यो भम्मं, तत्थ तत्थं विपस्सति ।  
असहीरं असकुप्पं, तं विट्ठां<sup>६</sup> अनुबूहये<sup>७</sup> ॥

20

२४६ 'अज्जेव किच्चमातप्पं, को जज्जा मरणं सुवे ।  
न हि नो मङ्गलं तेन, महासेनेन मच्चुना ॥

२४७ 'एवविहारि आतापि, अहोरत्तमतन्दितं ।  
तं वे भद्देकरत्तो ति, सन्तो आचिक्खते मुनि' ॥

B 163

२४८. "क्विलेसा ज्ञापिना मत्थं पे० विहरामि अनासवो ॥

25

२४९. "स्वागतं वनं मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सामन ॥

२५०. "पटिसम्भिदा चनस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासन" ॥

१ पठवि - सी०, पठवी - स्या० । २ उपगन्त्वा अपुच्छथ - स्या० । ३-३ वारयि ते - स्या०, रो० । ४ दब्ब - सी०, रो०, सब्ब - स्या० । ५ मुञ्जपब्बज - सी०, रो० । ६ नप्पटिकङ्खे - स्या० । ७-७ विट्ठा अनुबूहये - स्या० ।

इत्थ सुदं आयस्मा लोमसकङ्घ्रियो<sup>१</sup> थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था नि ।

### ६ वनवच्छत्थेरअपदानं

- २५१ “इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
- 5 २५२ “तदाहं पब्बजित्वान, तस्स वुद्धस्म सामने ।  
यावजीवं चरित्वान, ब्रह्मचार<sup>२</sup> ततो चुतो ॥
- २५३ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छहं ॥
- २५४ “ततो चुतो अरञ्जाम्हि, कपोतो आसह तहि ।  
10 वसते गुणसम्पन्नो, भिक्खु ज्ञानरतो सदा ॥
- २५५ “मेत्तचित्तो कारुणिको, सदा पमुदिताननो ।  
उपेक्खको महावीरो, प्रप्पमञ्जामु कोविदो ॥
- २५६ “निमीवरणसङ्कप्पे, सव्वसत्तहितासये ।  
विमट्ठो<sup>३</sup> नचिरेनासि, तस्मि सृगतसावके ॥
- 15 २५७ “उपेच्च पादमूलम्हि, निसिन्नस्स तदास्समे ।  
कदाचि सामिस<sup>४</sup> देति, धम्म देसेसि चेकदा ॥
- २५८ “तदा विपुलपेमेन, उपामित्वा जिनव्रजं ।  
ततो चुतो गतो सग्ग, पवासो<sup>५</sup> सघर यथा ॥
- B. 164 २५९ “सग्गा चुतो मनुस्सेसु, निव्वत्तो पुञ्जकम्मना ।  
20 अगारं छड्डयित्वान, पव्वजि बहुसो ग्रह ॥
- २६० “समणो तापसो विप्पो<sup>६</sup>, पग्ग्वाजो<sup>७</sup> तथेवह ।  
हुत्वा वसि अरञ्जाम्हि, अनेकसतसो<sup>८</sup> ग्रह ॥
- २६१ “पच्छिमे च भवे दानि, रम्मे कपिलवत्थवे ।  
वच्छगोत्तो दिजो तस्स, जायाय ग्रहमोक्कमि ॥

१ लोमसकङ्घ्रियो - स्या० । २ ब्रह्मवरिय - सी०, ब्रह्मवर - स्या० । ३ विस्मट्ठो - स्या० । ४ आभिम - स्या० । ५ पवासा - सी० । ६ दिजो - स्या० । ७ परि-  
व्रजो - म० । ८ अनेकसतयो - स्या० ।



२६२ “मानु मे दोहलो आसि, तिरोकुच्छिगतस्स मे ।  
जायमानसमीपमिह, वनवासाय निच्छयो ॥

२६३. “ततो मे अजनी माता, रमणीये वनन्तरे ।  
गब्भतो निक्खमन्तं म, कासायेन पटिग्गहु ॥

२६४ “ततो कुमारो सिद्धत्थो, जातो मक्खकुलद्वजो ।  
तस्स मित्तो पियो आसि, सविसट्ठो सुमानियो ॥

३

२६५. “मत्तसारेभिनिक्खन्ते<sup>१</sup>, ओहाय विपुलं यमं ।  
अहं पि पव्वजित्वान, हिमवन्तमुपागमि ॥

२६६. “वनालय भावनीय, कस्सप धुनवादिक<sup>२</sup> ।  
दिस्वा सुत्वा जिनुप्पादं, उपेसि नरसारथि ॥

१०

२६७ “सो मे धम्ममदेसेसि सब्बत्थ सम्पकामय ।  
ततोह पव्वजित्वान, वनमव पुनागम<sup>३</sup> ॥

२६८ “तत्थाप्पमत्तो<sup>४</sup> विहरं, छल्लभिञ्जा अपस्सयि<sup>५</sup> ।  
अहो मुलद्धलाभोमिह, सुमित्तेनानुकम्पितो ॥

२६९ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥

१५

२७०. “स्वागत वन मे आसि पे० . कत बुद्धस्स सासन ॥

२७१ “पटिसम्भदा चनस्सो . पे० . कत बुद्धस्स सामन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा वनवच्छो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था नि ।

### १० चूलसुगन्धत्थेरअपदानं

२७२ “इममिह भद्दके कप्पे, ब्रह्मवन्धु महायसो<sup>१</sup> ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥

२० B १६५

२७३ “अनुव्यञ्जनसम्पन्नो, वात्तिसवरलक्खणो ।  
व्यामप्पभापरिवुत्तो, रसिजालसमोत्थटो<sup>२</sup> ॥

१ सत्तमारेहि निक्खन्ते - स्या० । २ धुतपादक - सी०, स्या० । ३ पुनागमि - सी०, रो०, पुनोक्कम - स्या० । ४ तत्थाप्पमत्तो - सी०, स्या० । ५ अपस्सयि - स्या० ।  
६ रसिजालसमोगतो - स्या० ।

- २७४ “ग्रस्मासेता यथा चन्दो, सूरियो<sup>१</sup> व पभङ्करो ।  
निब्बापेता यथा मेघो, सागरो व गुणाकरो ॥
- २७५ “धरणीग्रिव सीलेन, हिमवा व समाधिना ।  
आकासो विय पञ्जाय, अमङ्गो अनिलो यथा ॥
- 5 २७६ “तदाह बाराणमिय, उपपन्नो महाकुले ।  
पहूनधनधञ्जस्मि, नानागतनसञ्चये ॥
- २७७ “महता परिवारेन, निमिन्न लोकनायकं ।  
उपेच्च धम्ममग्गसोसि, ग्रमत व मनोहर<sup>२</sup> ॥
- २७८ “द्वित्तिसलक्खणधरो<sup>३</sup>, मनवखतो<sup>४</sup> व चन्दिमा ।  
10 अनुव्यञ्जनसम्पन्नो, सालराजा व फुलितो ॥
- २७९ “रसिजालपरिक्खित्तो, दित्तो व कनकाचलो ।  
व्यामप्पभापरिवृतो, सतरसी<sup>५</sup> दिवाकरो ॥
- २८० “सोण्णाननो जितवरो, समणी<sup>६</sup> व सिलुच्चयो ।  
करुणापुण्णहृदयो, गुणेन विय सागरो ॥
- 15 २८१ “लोकविस्सुतकित्ति च, मिनेरु व नगुत्तमो ।  
यससा वित्थतो<sup>७</sup> वीरो<sup>८</sup>, आक्कामसदिसो मुनि ॥
- २८२ “असङ्गचित्तो सब्बत्थ, अनिलो त्रिय नायको ।  
पनिट्ठा सब्बभूतान, मही व मुनिसत्तमो ॥
- २८३ “अनुपलित्तो<sup>९</sup> लोकेन, तोयेन पटुम यथा ।  
20 कुवादगच्छदहनो, अग्गिखन्धो व सोभसि<sup>१०</sup> ॥
- २८४ “अगधो<sup>११</sup> विय सब्बत्थ, किलेसविसनासको ।  
गन्धमादनसेलो व, गुणगन्धविभूसितो ॥
- B 166 २८५ “गुणान आकरो वीरो, रतनान व सागरो ।  
सिन्धू व वनराजीन<sup>१२</sup>, किलेसमलहारको ॥
- 25 २८६ “विजयी व महायोधो, मारसेनावमह्दो<sup>१३</sup> ।  
चक्कवत्ती व सो राजा, बोज्झङ्गरतिस्सरो ॥

१ सूरियो - सा०, स्या० । २ मनोरह - स्या० । ३ वात्सल० - सी० ।  
४ सुनक्खतो - स्या० । ५ सतरसीव - सी०, सतरसीव - स्या० । ६ समणी - स्या० ।  
७-७ वित्तो धोरो - स्या० । ८ अनुपलित्तो - सी०, स्या० । ९ सोभति -  
सी०, सो वसि - स्या० । १० अगधो - सी०, स्या० । ११ च नराजञ्जो - स्या० ।  
१२ मारसेनपमह्दो - सी०, मारसेनापमह्दो - स्या० ।

२८७. “महाभिसक्कसङ्कासो, दोसव्याधितिकिच्छको ।  
सल्लकत्तो यथा वेज्जो<sup>१</sup>, विट्ठिगण्डविफालको ॥
- २८८ “सो तदा लोक्कपज्जोतो, सनरामरसक्कतो ।  
परिसासु नरादिच्चो, धम्म देसयते जिनो ॥
- २८९ “दान दत्त्वा महाभोगो, सीलेन सुगतूपगो ।  
भावनाय च निव्वीति, इच्चैवमनुसासथ ॥ 5
२९०. “देसन त भहस्साद, आदिमज्झन्तसोभण ।  
सुणन्ति परिसा सब्बा, अमत व महारस ॥
- २९१ “सुत्वा सुभधुर धम्म, पसन्नो जिनसासनं ।  
सुगत सरण गन्त्वा, यावजीव नमस्सह ॥ 10
- २९२ “मुनिनो गन्धकुटिया, ओपुज्जेसि<sup>२</sup> तदा महि ।  
चतुज्जातेन गन्धेन, माम्मे अट्ट दिनेस्वह ॥
- २९३ “पणिधाय सुगन्धत्त<sup>३</sup>, सरीरविस्सगन्धिनो<sup>४</sup> ।  
तदा जिनो त्रियाकामि, सुगन्धतनुलाभित ॥
२९४. ‘यो यं गन्धकुटिभूमि, गन्धेनोपुज्जते मकि ।  
तेन कम्मविपाकेन, उपपन्नो तहि तहि ॥ 15
- २९५ ‘सुगन्धदेहो मब्बत्थ, भविस्सति अय नरो ।  
गुणगन्धयुत्तो<sup>५</sup> हुत्वा, निव्वीयिस्सतिनासवो’ ॥
२९६. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानस देह, नावतिसमगच्छहं ॥ 20
२९७. “पच्छिमे च भवे दानि, जातो विप्पकुले अह ।  
गम्भ<sup>६</sup> मे वसतो माता, देहेनासि सुगन्धिता<sup>७</sup> ॥
२९८. “यदा च मातुकुच्छिम्हा, निक्खमामि तदा पुरी<sup>८</sup> ।  
सावत्थि सब्बगन्धेहि, वासिता विय वायथ ॥ B 167
२९९. “पुप्फवस्स च सुरभि, दिट्ठगन्ध मनोरम ।  
धूपानि च महग्धानि, उपवायिसु तावदे ॥ 25

१. सेट्ठो - सी०, स्या० । २ उब्बट्टेसि - स्या० । ३ सुगन्धन्त - स्या० ।

४ सरीरस्स विगन्धिनो - सी०, स्या०, रो० । ५ गुणगन्धयुत्तो - सी०, गुणगन्धायुत्तो - स्या० । ६ गम्भे - सी० । ७ सुगन्धिका - सी०, स्या० । ८ पुर - स्या० ।

- ३०० “देवा च सब्बगन्धेहि, धूपपुप्फेहि त वर ।  
वासयिसु सुगन्धेन, यस्मि जातो अह वरे ॥
- ३०१ “यदा च तस्सो भद्दो, पठमे योव्वने ठितो ।  
तदा सेव<sup>१</sup> सपरिस, विनेत्वा नरसारथि ॥
- ५ ३०२ “तेहि सब्बेहि परिवुतो<sup>२</sup>, सावत्थिपुरमागतो ।  
तदा बुद्धानुभावं त, दिस्वा पब्बजितो अह ॥
- ३०३ “सील समाधिपञ्च च, विमुत्ति च अनुत्तर ।  
भावेत्वा चतुरो धम्मे, पापुणि आमवक्खयं ॥
- ३०४ “यदा पब्बजितो चाह, यदा च अरहा<sup>३</sup> अहु<sup>४</sup> ।  
१० निब्बायिस्स यदा चाह, गन्धवस्सो तदा अहु ॥
- ३०५ “सखीरगन्धो च सदातिसेति<sup>५</sup> मे,  
महारह चन्दनचम्पकुप्पल ।  
तथेव गन्धे इतरे च सब्बसो,  
पसय्ह वायामि ततो तहि” तहि ॥
- १५ ३०६ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥  
३०७ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥  
३०८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद आयस्मा चूलसुगन्धो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था नि ।

भद्वियवग्गो पञ्चपञ्जासुमो ’

तस्सुद्धानं

B 168 20

भद्वियो रेवतो थेरो, महालाभी च सीवली ।  
वज्झीसो नन्दको चेव, काळुदायी तथाभयो ॥  
लोमसो वनवच्छो च, सुगन्धो चेव<sup>६</sup> दसमो<sup>६</sup> ।  
तीणि गाथासता तत्थ, सोळसा च तदुत्तरि ॥

१. सेस - स्या० । २. सहितो - सी०, स्या०, रो० । ३-३ अरह अह - स्या० ।  
४. सेट्ठोतिसेति - स्या० । ५. यहि - स्या० । ६-६ दसमो कतो - सी०, स्या० ।

## अथ वग्गुद्दानं

कणिकारब्धयो वग्गो, फलदो तिणदायको ।  
 कच्चानो भद्दियो वग्गो, गाथायो गणिता चिमा<sup>१</sup> ॥  
 नवगाथासतानीह<sup>२</sup>, चतुरासीतियेव च ।  
 सपञ्जास पञ्चसत, अपदाना पकासिता ॥  
 सह उदानगाथाहि<sup>३</sup>, छसहस्सानि होन्तिमा ।  
 द्रसतानि च गाथान, प्रट्ठारस तदुत्तरि\* ॥

5

— ०: —

१ विसा — स्या० । २ नवगाथासतानि च — स्या० । ३ उदानगाथाहि — सी०,  
 स्या० । \* एत्थ 'एत्तावता बुद्धापदानं च पञ्चेकबुद्धापदानं च थेरापदानं च समत्तानी'  
 ति — सी०, स्या० पोत्थकेसु अधिको पाठो दिस्सति ।

## ५६. यसवग्गो<sup>१</sup>

### १. यसत्थेअपदानं

B. 169

१. “महासमुद्द ओगय्ह, भवन मे सुनिम्मि<sup>१</sup>त ।  
मुनिम्मिता पोक्खरणी, चक्कवाकूपकूजिना ॥

२. “मन्दारकेहि सञ्छन्ना, पदुमुप्पलकेहि च ।  
नदी च सन्दते तत्थ, सुपतित्था मनोरमा ॥

३. “मच्छकच्छपसञ्छन्ना, नानादिजसमोत्थटा ।  
मयूरकोञ्चाभिरुदा, कोकिलादीहि वग्गुहि ॥

४. “पाखेवता रविहसा, चक्कवाका नदीचरा ।  
तित्तिरा सालिका चेत्थ, पावका जीवजीवका ॥

५. “हसाकोञ्चाभिनदिता, कोसिया पिङ्गला<sup>२</sup> बहू ।  
सत्तरतनसम्पन्ना, मणिमुत्तपवाळिका ॥

६. “सब्बे सोण्णमया रुक्खा, नानाखन्धसमेरिता ।  
उज्जोतेन्ति दिवारत्ति, भवन सब्बकालिकं ॥

७. “सट्ठितुरियसहस्सानि, साय पातो पवज्जरे ।  
सोळसित्थिसहस्सानि, परिवासेन्ति म मदा ॥

८. “अभिनिक्खम्म भवता, सुमेध लोकनायकं ।  
पसन्नचित्तो सुमनो, वन्दयि त महायस ॥

९. “सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, ससङ्ग त निमन्तयि ।  
अधिवासेसि सो धीरो, सुमेधो लोकनायको ॥

१०. “मम धम्मकथ कत्वा, उय्योजेसि महामुनि ।  
सम्बुद्धं अभिवादेत्वा, भवन मे उपागमि ॥

११. “आमन्तयि परिजनं, सब्बे सन्निगतुं तदा ।  
‘पुब्बण्हसमय बुद्धो, भवन आगमिस्सति’ ॥

B 170

१२. ‘लाभा अम्हं सुलद्धा नो, ये वसाम तवन्तिके ।  
मय पि बुद्धसेट्ठस्स, पूजयिस्साम सत्थुनो’ ॥

१. एत्थ स्या० पोत्थके अस्स वग्गस्स सब्बा गाथायो न दिस्सन्ति । २ पिङ्गली - सी० ।

१३. "अन्नं पानं पट्टपेत्वा, कालं आरोचयि ग्रहं ।  
वसीसतसहस्सेहि, उपेमि लोकनायको ॥

१४. "पञ्चवङ्गिकेहि तुरियेहि, पञ्चुगममकासहं ।  
सब्बसोणमये पीठे, निसीदि पुरिसुत्तमो ॥

१५. "उपरिच्छदनं आसि, सब्बसोणमयं तदा ।  
बीजनीयो पवायन्ति, भिक्खुसङ्घं अनुत्तरं ॥

१६. "पहूतेनन्नपानेन, भिक्खुसङ्घं अतप्पयि ।  
पच्चेकदुस्सयुगले, भिक्खुसङ्घस्सदासहं ॥

१७. "यं वदेति सुमेधो सो, आहुतीनं पटिग्गहो ।  
भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥

१८. "यो मं अन्नेन पानेन, सब्बे इमे च तप्पयि ।  
तमहं कित्तयिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥

१९. "अट्टारसे कप्पसते, देवलोके रमिस्सति ।  
सहस्सकवत्तुं राजायं, चक्कवत्ती भविस्सति ॥

२०. "उपगच्छति यं योनिं, देवत्तं अथ मानुसं ।  
सब्बसोणमयं तस्स, छदनं धारयिस्सति ॥

२१. "तिसकप्पसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

२२. "तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो ॥

२३. "भिक्खुसङ्घे निसीदित्वा, सीहनादं नदिस्सति ।  
"चित्ते छत्तं धारेन्ति, हेट्ठा छत्तमिह ड्य्हथ ॥

२४. "सामञ्जां मे अनुप्पत्तं, किलेसा ज्ञापिता मया ।  
मण्डपे खखमूले वा, सन्तासो मे न विज्जति ॥

२५. "तिसकप्पसहस्समिह, यं दानमददि तदा ।  
दुग्गतिं नाभिजानामि, सब्बदानस्सिदं फलं ॥

२६. "किलेसा ज्ञापिता मय्हं, भवा सब्बे समूहता ।  
नागो व बन्धनं छेत्वा, विहरामि अनासवो ॥

- २७ “स्वागतं वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कतं बुद्धस्स सासनं ॥
२८. “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छळभिञ्जा सच्छिदकना, कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- 5 इत्थ सुद आयस्मा यसो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।

### २ नदीकस्सपत्थेरअपदानं

- २९ “पदुमुत्तरस्स भगवतो, लोकजेट्ठस्स तादिनो ।  
पिण्डचार चरन्तस्स, वारतो उत्तमं यसं ।  
अग्गफल गहेत्वान, अदासि सत्थुनो अहं ॥
- ३० “तेन कम्मेन देविन्दो, लोकजेट्ठो नरासभो ।  
10 सम्पत्तोम्हि अचल ठान, हित्वा जयपराजयं ॥
- ३१ “सतसहस्मितो कप्पे, य फल अदादि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, अग्गदानस्सिदं फलं ॥
३२. “किलेसा झापिता मय्ह .. पे० .. विहरामि अनासवो ॥
- ३३ “स्वागत वत मे आसि . पे०.. कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- 15 ३४ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा नदीकस्सपो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ३ गयाकस्सपत्थेरअपदानं

- B 172 ३५ “अजिनचम्मवत्थोहं<sup>१</sup>, खारिभारधरो तदा ।  
खारिक्क हारयित्वान, कोल अहासि अस्समं ॥
- 20 ३६. “भगवा तम्हि समये, एको अदुतियो जिब्बो ।  
ममस्सम उपागच्छि, जोतेन्तो सब्बकालिकं ॥
३७. “सकं चित्तं पसादेत्वा, अभिवादेत्वान सुब्बतं ।  
उभो हत्थेहि पग्गय्ह, कोलं बुद्धस्सदासहं ॥

१ अजिनवत्थ निवत्थोह - सी० ।



- ३८ “एकतिसे इतो कप्पे, य फलं अददि तदा ।  
 दुग्गतिं नाभिजानामि, कोलदानस्मिद फल ॥
३९. “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥
४०. “स्वागतं वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥ 5
- इत्थ सुदं आयस्मा गयाकस्सपो थेरो इमा गाथायो  
 अभासित्था ति ।

#### ४ किमिलत्थेरअपदानं

- ४२ “निब्बुते ककुसन्धमिह, ब्राह्मणमिह वुसीमति ।  
 गहेत्वा सललं माल, मण्डपं कारयि अह ॥
- ४३ “तावतिस गतो सन्तो, लभिमिह व्यम्हमुत्तम । 10  
 अञ्जे देवेतिरोचामि, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥
- ४४ “दिवा वा यदि वा रत्ति, चङ्कमन्तो ठितो चहं ।  
 छन्नो सललपुप्फेहि, पुञ्जकम्मस्सिद फलं ॥
४५. “इमस्मियेव कप्पमिह, यं बुद्धमभिपूजयि ।  
 दुग्गतिं नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फलं ॥ 15
- ४६ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥ B 173
- ४७ “स्वागतं वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
४८. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थं मुद आयस्मा किमिलो<sup>१</sup> थेरो इमा गाथायो  
 अभासित्था ति । 20

#### ५ वज्जीपुत्तत्थेरअपदानं

४९. “सहस्सस्सी भगवा, सयम्भू अपराजितो ।  
 विवेका वुट्ठित्वान, गोचरायाभिनिक्खमि ॥
५०. “फलहत्थो अहं दिस्वा, उपगच्छि नरासभ ।  
 पसन्नचित्तो सुमनो, सवण्ट अददि फल ॥

५१. “चतुन्नवृत्तितो रूपे, य फल अददि तदा ।  
 दुग्गति नाभिजानामि, फलदानस्सिद फलं ॥
- ५२ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवो ॥
- ५३ “स्वागत वत मे आसि . पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- 5 ५४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कन बुद्धस्स सामेन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा वज्जीपुत्तो थेरो इमा गाथायो  
 अभसित्था ति ।

### ६ उत्तरत्थेरअपदानं

- ५५ “सुमेधो नाम सम्बुद्धो, वात्तिरावरलक्खुणो ।  
 विवेककामो भगवा, हिमवन्तमुपागमि ॥
- 10 ५६ “अज्झोगाहेत्वा हिमवन्तं, अग्गो कारुणिको मुत्ति ।  
 परलङ्क आभुजित्वान, निमीदि पुरिसुत्तमो ॥
- B 174 ५७ “विज्जाधरो तदा आसि, अन्तलिक्खचशे अह ।  
 तिसूलं सुगत गय्ह, गच्छामि अम्वरे तदा ॥
- ५८ “पव्वतग्गे यथा अग्गि, पुण्णमायेव चन्दिमा ।  
 15 वन ओभासते बुद्धो, सालराजा व फुल्लितो ॥
- ५९ “वनग्गा निक्खमित्वान, बुद्धरंसीभिधावरे” ।  
 नळग्गिवण्णसङ्कासा<sup>१</sup>, दिस्वा चित्त पसादयि ॥
६०. “विचिन अहम पुप्फ, कणिकार देवगन्धिकं ।  
 तीणि पुप्फानि आदाय, बुद्धसेट्ठमपूजयि ॥
- 20 ६१. “बुद्धस्स आनुभावेन, तीणि पुप्फानि मे तदा ।  
 उट्ठं वण्टा अधोपत्ता, छाया कूब्बन्ति सत्थुनो ॥
- ६२ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
 जहित्वा मानुस देस, तावतिसमगच्छहं ॥
- ६३ “तत्थ मे सुकत ब्यम्ह, कणिकारीति<sup>२</sup> जायति ।  
 25 सद्वियोजनमुब्बेध . निसयोजनवित्थतं ॥

१ बुद्धरंसीविधावरे - सी० । २. नळग्गिवनसङ्कास - सी० । ३ कणिकारोति - सी० ।

- ६४ “सहस्रकण्ड सतभेण्डु, धजालुहरिनामय ।  
सतसहस्रनिय्यूहा<sup>१</sup>, व्यम्हे पानुभविस्<sup>२</sup> मे ॥
- ६५ “सोणमया मणिमया, लोहिनङ्कमया पि च ।  
फलिका पि च पल्लङ्का, येनिच्छका यदिच्छका ॥
- ६६ “महारहं च मयनं, तलिका विकतीयुतं । 5  
उद्धलोमि च एकन्त, बिम्बोदनसमायुत ॥
- ६७ “भवना निक्खमित्वान, चरन्तो देवचारिकं ।  
यथा इच्छामि<sup>३</sup> गमन, देवसङ्घपुरक्खतो ॥
- ६८ “पुप्फस्स हेट्ठा निट्ठाभि, उपरिच्छदन मम ।  
समन्ता योजनसतं, कणिकारेहि छादित ॥ 10
६९. “सट्ठितुगियमहम्सानि, सायपान उपट्ठुहं । B 175  
परिवारेन्ति म निच्चं, रत्तिन्दिवमतन्दिता ॥
- ७० “तत्थ नच्चेहि गीतेहि, तालेहि वादितेहि च ।  
रमामि खिड्डारनिया, मोदामि कामकामह ॥
- ७१ “तत्थ भुत्वा पिवित्वा च, मोदामि तिदमे तदा । 15  
नारीगणेहि सहितो, मोदामि व्यम्हमुत्तमे ॥
- ७२ “सतानं पञ्चक्खत्तु च, देवरज्जमकारयि ।  
सतान तीणिक्खत्तु च, चक्कवत्ती ग्रहोसह ।  
पदेसरज्जं विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- ७३ “भवे भवे ससरन्तो, महाभोग लभामहं । 20  
भोगे मे ऊनता नत्थि, बुद्धपूजायिदं फलं ॥
- ७४ “दुवे भवे संसरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।  
अञ्जं गति न जानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ७५ “दुवे<sup>४</sup> कुले पजायामि<sup>५</sup>, खत्तिये चापि ब्राह्मणे ।  
नीचे कुले न जायामि, बुद्धपूजायिद फल ॥ 25
- ७६ “हत्थियान अस्सयानं, सिविकं सन्दमानिक ।  
लभामि सब्बमेवेन, बुद्धपूजायिद फलं ॥

१ सतसहस्रानि ब्यूहानि — सी० । २ पानुरहसु — सी० । ३ गच्छामि — सी० ।

४-५. यत्थ पच्छा पजायामि — सी० ।

- ७७ “दासीगण दासगण, नारियो समलङ्कता ।  
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ७८ “कोसेय्यकम्बलियानि, खोमकप्पासिकानि च ।  
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिद फल ॥
- 5 ७९ “नववत्थ नवफल, नवगरसभोजन ।  
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ८० “इम खाद इम भुञ्ज, इमम्हि सयने सय ।  
लभामि सब्बमेवेतं, बुद्धपूजायिद फलं ॥
- ८१ “सब्बत्थ पूजितो होमि, यसो अच्चुगगतो मम ।  
10 महापक्खो सदा होमि, अभेज्जपरिसो सदा ।  
आतीन उत्तमो होमि, बुद्धपूजायिद फलं ॥
- B 176 ८२ “सीत उण्ह न जानामि, परिळाहो न विज्जति ।  
अथो चेतसिक दुक्ख, हृदये मे न विज्जति ॥
- ८३ “सुवण्णवण्णो हुत्वान, ससरामि भवाभवे ।  
15 वेवण्णिय न जानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ८४ “देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।  
सावत्थियं पुरे जातो, महासालेसु अड्डके ॥
- ८५ “पञ्च कामगुणे हित्वा, पब्बजि अन्नगारिय ।  
जातिया सत्तवम्सोहं, अरहत्तमपापुणि ॥
- 20 ८६ “उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्जाय चक्खुमा ।  
तरुणो पूजनीयोहं, बुद्धपूजायिद फलं ॥
- ८७ “दिव्वचक्खु विसुद्ध मे, समाधिकुसलो अहं ।  
अभिञ्जापारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिद फलं ॥
- ८८ “पटिसम्भदा अनुप्पत्तो, इद्धिपादेसु कोविदो ।  
धम्मेसु पारमिप्पत्तो, बुद्धपूजायिद फल ॥
- 25 ८९ “तिसकप्पसहस्मम्हि, य बुद्धमभिपूजयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फलं ॥
- ९० “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे०... विहरामि अनामवो ॥
- ९१ “स्वागतं वत मे आसि . पे०... कत बुद्धस्स सासन ॥

६२ “पटिसम्भदा चतस्सो . पे० कत बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुद आयस्मा उत्तरो थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ७ अपरउत्तरत्थेरअपदानं

६३ “निव्वुते लोकनाथम्हि, सिद्धत्थे लोकनायके ।

मम ज्ञाती समानेत्वा, धातुपूज अकासह ॥

5

६४ “चतुन्नवुतितो कप्पे, य धातुमभिपूजयि ।

दुग्गति नाभिजानामि, धातुपूजायिद फल ॥

६५ “किलेसा आपिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥

B 177

६६ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

६७. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

10

इत्थं सुदं आयस्मा अपरउत्तरत्थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ८ भट्टजित्थेरअपदानं

६८ “ओगय्ह य पोक्खरणि, नानाकुञ्जरसेवितं ।

उद्धरामि भिस तत्थ, घासहेतु अह तदा ॥

६९ “भगवा तम्हि समये, पदुमुत्तरसव्हयो ।

रत्तम्बरधरो बुद्धो, गच्छते अनिलञ्जसे ॥

15

१०० “धुनन्तो पसुकूलानि, सद्दं अस्सोसह तदा ।

उद्ध निज्झायमानोह, अद्दस लोकनायक ॥

१०१ “तत्थेव ठितको सन्तो, आयाचि लोकनायक ।

मधु भिसेहि सहित, खीर सप्पि मुळालिक ॥

20

१०२ “पटिग्गण्हानु मे बुद्धो, अनुकम्पाय चक्खुमा ।

ततो कारुणिको सत्था, ओरोहित्वा महायसो ॥

१०३ “पटिग्गण्हि मम भिक्ख, अनुकम्पाय चक्खुमा ।

पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, अका मे अनुमोदनं ॥

- १०४ 'गुखी होतु महापुञ्ज, गति तुय्हं समिञ्जतु ।  
डमिन्ना भिसदानेन, लभस्सु विपुल सृख' ॥
- १०५ "इद वत्वान सम्बुद्धो, जलजुत्तमनामको ।  
भिवखमादाय सम्बुद्धो, आकासेनागमा जिन्नो ॥
- 5 १०६ "ततो भिस गहेत्वान, अगच्छि मम अस्सम ।  
भिस म्वखे लभेत्वान, मम दान अनुस्सरि ॥
- B. 178 १०७ "महावातो उट्ठित्वा, सञ्चालेसि वन तदा ।  
आकासो अभिनादित्थ, असनी च फली तदा ॥
१०८. "ततो मे असनीपातो, मत्थके निपती तदा ।  
10 सोह निसिन्नको सन्तो, तत्थ कालङ्कतो ग्रह ॥
- १०९ "पुञ्जकम्मेन सञ्जुत्तो, तुसित उपपज्जह ।  
कळेवर मे पतिन, देवल्लोके रमामहं ॥
- ११० "छल्लसोतिसहस्सानि, नारियो समवङ्कता ।  
सायं पातं उपट्ठन्ति, भिसदानस्सिद फलं ॥
- 15 १११. "मनुस्सयोनिमागन्त्वा, सुखितो होमह तदा ।  
भोगे मे ऊनता नत्थि, भिसदानस्सिद फल ॥
- ११२ "अनुकम्पितको तेन, देवदेवेन तादिना ।  
सब्वासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
११३. "सतसहस्सितो कप्पे, यं भिस अददि तदा ।  
20 दुग्गति नाभिजानामि, भिसदानस्सिद फल ॥
११४. "किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- ११५ "स्वागत वत्त मे ग्रामि पे० कत्तं बुद्धस्स सासन ॥
- ११६ "पटिमम्भिदा चत्तस्सो पे० कत्तं बुद्धस्स सासन" ॥
- इत्थ सुद आयस्मा भद्दजित्थेरो इमा गाथायो  
25 अभिस्सित्था ति ।

#### ६. सिवकत्थेरअपदानं

११७. "एसनाय चरन्तस्स, विपस्सिस्स महेसिनो ।  
रित्तकं पत्तं दिस्वान, कुम्मासं पूरयि अह ॥

- ११८ “एकनवुत्तितो कप्पे, य भिक्खमददि तदा ।  
दुग्गतिं नाभिजानामि, बुग्मासस्स इदं फलं ॥
- ११९ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
१२०. “स्वागतं वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासनं ॥ B 179
- १२१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥ 5
- इत्थं सुदं आयस्मा सिक्खकत्थेरो इमा गाथायो  
अभासित्था नि ।

### १० उपवान्त्येरअपदानं

- १२२ “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सम्बद्धमानं पारगू ।  
जलित्वा अग्निक्खन्धो व, सम्बुद्धो परिनिब्बुतो ॥
- १२३ “महाजना समागम्म, पूजयित्वा तथागतं । 10  
चित्तं कत्वा न सुगतं, सरीरं अभिरोपयु ॥
- १२४ “सरीरकिञ्च कत्वा न, धातुं तत्थं समात्तयु ।  
सदेवमनुस्सा सब्बे, बुद्धथूपं अकंसु ते ॥
- १२५ “पठमा कञ्चनमया, दुतिया च मणिमया ।  
ततिया रूपियमया, चतुत्थी फनिकामया ॥ 15
- १२६ “तत्थं पञ्चमिका चेव, लोहितं द्धमया अहु ।  
छट्ठा मसारगल्लस्स, सब्बं रत्तनमयूपरि ॥
- १२७ “जङ्घा मणिमया आसि, वेदिका रत्तनामया ।  
सब्बसोण्णययो थूपो, उद्धं योजनमुत्तमतो ॥
- १२८ “देवा तत्थं समागन्त्वा एकतो मन्तयु तदा । 20  
‘मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो ॥
१२९. ‘धातुं आवेणिकां नत्थि, सरीरं एकपिण्डितं ।  
इमं हि बुद्धथूपं हि, कस्सामं कञ्चुकं मयं ॥
१३०. “देवा सत्तहि रत्तेहि, अञ्जं वड्डेसु योजनं ।  
थूपो द्वियोजनबुद्धेधो, तिमिरं व्यपहन्ति सो ॥ 25

B 180

- १३१ “नागा तत्थ समागन्त्वा, एकतो मन्तयु तदा ।  
‘मनुस्सा चेव देवा च, बुद्धथूप अकसु ते ॥
- १३२ ‘मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ।  
मय पि थूप कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो’ ॥
- ५ १३३ “इन्दनील महानील, अथो जोनिरस्स मणि ।  
एकतो सन्निपातेत्वा, बुद्धथूप अछादयु ॥
- १३४ “सब्ब मणिमय आसि, यावता बुद्धचेतिय ।  
तियोजनसमुब्बेध, आलोककरण तदा ॥
- १३५ “गरुळा च समागन्त्वा, एकतो मन्तयु तदा ।  
१० ‘मनुस्सा देवनागा च, बुद्धपूज अकसु ते ॥
- १३६ ‘मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ।  
मय पि थूप कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो’ ॥
- १३७ “सब्ब मणिमय थूपं, अकरु ते च कञ्चुक ।  
योजन ते पि वड्डेसु, आयत बुद्धचेतिय ॥
- १५ १३८ “चतुयोजनमुब्बेधो, बुद्धथूपो विरोचति ।  
ओभासेति दिसा सब्बा, सतरंसी व उगगतो ॥
- १३९ “कुम्भण्डा च समागन्त्वा, एकतो मन्तयु तदा ।  
‘मनुस्सा चेव देवा च, नागा च गरुळा तथा ॥
- १४० ‘पच्चेकं बुद्धसेट्ठस्स, अकसु थूपमुत्तम ।  
२० मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ॥
१४१. ‘मयं पि थूपं कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो ।  
रतनेहि छादेस्साम, आयतं बुद्धचेतियं’ ॥
- १४२ “योजनं ते पि वड्डेसु, आयत बुद्धचेतियं ।  
पञ्चयोजनमुब्बेधो, थूपो ओभासते तदा ॥
- २५ १४३. “यत्खा तत्थ समागन्त्वा, एकतो मन्तयु तदा ।  
‘मनुस्सा देवनागा च, गरुळा च कुम्भण्डका ॥
१४४. ‘पच्चेकं बुद्धसेट्ठस्स, अकंसु थूपमुत्तमं ।  
मा नो पमत्ता अस्सुम्ह, अप्पमत्ता सदेवका ॥



- १४५ 'मय पि थूप कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो ।  
फलिका छादयिस्साम, आयत बुद्धचेत्तिय' ॥
- १४६ "योजन ते पि वड्डेसु, आयत बुद्धचेत्तिय ।  
छयोजनिकमुब्बेधो, थूपो ओभासते तदा ॥
- १४७ "गन्धब्बा च समागन्त्वा, एकनो मन्तयु तदा ।  
'मनुजा देवता नागा, कुम्भण्डा गरुळा' तथा ॥
- १४८ 'सब्बे अकसु बुद्धथूप, मयमेत्थ अकारका ।  
मय पि थूप कस्साम, लोकनाथस्स तादिनो' ॥
- १४९ "वेदियो सत्त कत्वान, धज छत्त अकंसु ते ।  
सव्वसोण्णमयं थूप, गन्धब्बा कारयु तदा ॥
- १५० "सत्तयोजनमुब्बेधो, थूपो ओभासते तदा ।  
रत्तिन्दिवा न जायन्ति, आलोको होति सब्बदा ॥
- १५१ "अभिभोन्ति न तस्साभा, चन्दसूरा सतारका ।  
समन्ता योजनसते, पदीपो पि न पज्जलि ॥
- १५२ "तेन कालेन ये केचि, थूप पूजेन्ति मानुसा ।  
न ते थूप आरुहन्ति, अम्वरे उक्खिपन्ति ते ॥
- १५३ "देवेहि ठपितो यक्खो, अभिसम्मत्तनामको ।  
धज वा पुप्फदाम वा, अभिरोपेति उत्तरि ॥
- १५४ "न ते पस्सन्ति त यक्ख, दाम पस्सन्ति गच्छतो ।  
एव पस्सित्वा गच्छन्ता, सब्बे गच्छन्ति सुग्गति ॥
- १५५ "विरुद्धा ये पावचने, पसन्ना ये च सासने ।  
पाटिहीर दट्ठुकामा, थूप पूजेन्ति मानुसा ॥
- १५६ "नगरे हंसवतिया, अहोसि भनको तदा ।  
आमोदितं जनं दिस्वा, एव चिन्तेसह तदा ॥
१५७. 'उळारो भगवा नेसो, यस्स धातुघरे दिसं ।  
इमा च जनता तुट्ठा, कार कुब्बं न तप्परे ॥
१५८. 'अह पि कार कस्सामि, लोकनाथस्स तादिनो ।  
तस्स धम्मेषु दायादो, भविस्सामि अनागते' ॥

B 181

5

10

15

20

25

B 182

- १५६ “सुधोत रजकेनाह, उत्तरेय्य पट मम ।  
वेळग्गे आलभ्गेत्वान, धज उन्निखपिमम्बरे ॥
- १६० “अभिसम्मत्तको गय्ह, अम्बरे हामि मे धज ।  
वातेरितं धज दिस्वा, भिय्यो हास जनेसह ॥
- 5 १६१. “तत्थ चित्त पसादेत्वा, समण उपसङ्गमि ।  
तं भिक्खु अभिवादेत्वा, विपाक पुच्छह धजे ॥
- १६२ “सो मे कथेसि आनन्दी, पीतिसञ्जनन मम ।  
‘तस्स धजस्म विपाक, अनुभोस्ससि सब्बदा ॥
- १६३ ‘हत्थिअस्सरथापत्ती, सेना च चतुर्गङ्गिनी ।  
10 परिवारेस्सन्ति त निच्च, धजदानस्सिद फल ॥
१६४. ‘सद्धितुग्यसहस्सानि, भेरियो समलङ्कता ।  
परिवारेस्सन्ति त निच्च, धजदानस्सिद फल ॥
१६५. ‘छळसीतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
विचित्तवत्थाभरणा, आमुक्कमणिकुण्डला ॥
- 15 १६६ ‘आळारपम्हा हसुत्ता, सुसञ्जा<sup>१</sup> तनुमज्झिमा ।  
परिवारेस्सन्ति त निच्च, धजदानस्सिद फल ॥
- १६७ ‘तिसकप्पसहस्सानि, देवल्लोके रमिस्समि ।  
असीतिक्खत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ॥
१६८. ‘सहस्सक्खत्तु राजा च, चक्कवत्ती भविस्सनि ।  
20 पदेसरज्जं विपुल, गणनातो असङ्खिय ॥
- १६९ ‘कप्पसत्तसहस्समिह, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
१७०. ‘देवलोका चवित्तवान, सुक्कमूलेन चोदितो ।  
पुञ्जाकम्मेन सञ्जुत्तो, ब्रह्मबन्धु भविस्ससि ॥
- B 183 25 १७१ ‘असीतिकोटिं छड्ढेत्वा, दासे कम्मकरे बहू ।  
गोतमस्स भगवतो, सासने पब्बजिस्समि ॥
१७२. ‘आराधयित्वा सम्बुद्धं, गोतम सक्कपुङ्गवं ।  
उपवानो ति नामेन, हेस्ससि सत्थु सावको ॥

१७३. “सतसहस्से कत कम्म, फल दस्सेसि मे इध ।  
मुमुत्तो सरवेगो व, किलेसे<sup>१</sup> ज्ञापयि<sup>१</sup> मम ॥
- १७४ “चक्रकवत्तिस्स सन्तस्स, चातुद्दीपिस्सरस्स मे ।  
तीणि योजनानि सामन्ता, उस्सीयन्ति धजा सदा ॥
१७५. “सतसहस्सितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा । 5  
दुग्गति नाभिजानामि, धजदानस्मिद फल ॥
- १७६ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवो ॥
१७७. “स्वागत वत मे ग्रसि पे० कतं बुद्धस्स सासन ॥
- १७८ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद आयस्मा उपवानत्थेरो इमा गाथायो 10  
अभासित्था ति ।

### ११ रट्टपालत्थेरअपदान

- १७९ “पदुमुत्तरस्स भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।  
वरनागो मया दिन्नो, ईसादन्तो उरूब्बहा ॥
- १८० “सेतच्छत्तोपसोभितो, सकप्पनो<sup>२</sup> सहत्थिपो ।  
अग्घापेत्वान त सब्ब, सङ्घाराम अकारयि ॥ 15
१८१. “चतुपञ्जाससहस्सानि, पासादे कारयि अह ।  
महोघदान<sup>३</sup> करित्वान, निर्यादेसि महेसिनो ॥
- १८२ “अनुमोदि महावीरो, सयम्भू अगगपुगलो । B 184  
सब्बे जने हासयन्तो, देसेसि अमत पद ॥
- १८३ “त मे बुद्धो वियाकासि, जलजुत्तमनामको । 20  
भिव्वुसङ्घे निसीदित्वा, इमा गाथा अभासथ ॥
१८४. “चतुपञ्जाससहस्सानि, पासादे कारयी अय ।  
कथयिस्सामि विपाक, सुणाथ मम भासतो ॥
- १८५ ‘अट्टारससहस्सानि, कूटागारा भविस्सरे ।  
वप्पम्हत्तमम्हि निब्बत्ता, सब्बसोणमया च ते ॥ 25

१-१ किलेसा ज्ञापिता - सी० । २ सीदब्बतो - गो० । ३ महोवज्ज - सी० ।

- १८६ 'पञ्जासक्खत्तु देविन्दो, देवरज्ज करिस्सति ।  
अट्ठपञ्जासक्खत्तु च, चक्कवत्ती भविस्सति ॥
- १८७ 'कप्पसतसहस्सम्हि, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- 5 १८८ 'देवलोका चवित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।  
अड्ढे कुले महाभोगे, निब्बत्तिस्सति तावदे ॥
- १८९ 'सो पच्छा पब्बजित्वान, सुक्कमूलेन चोदितो ।  
रट्ठपालो ति नामेन, हेस्सति सत्थु सावको ॥
- १९० 'पधानपहित्तो सो, उपसन्तो निरूपधि ।  
10 सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्सतिनासवो' ॥
- १९१ "उट्ठाय अभिनिक्खम्म, जहिता भोगसम्पदा ।  
खेळपिण्डेव भोगम्हि, पेम मय्ह न विज्जति ॥
- १९२ "विरिय मे धुरधोरय्ह, योगक्खेमाधिवाहनं ।  
धारेमि अन्तिम देह, सम्मामम्बुद्धसासने ॥
- 15 १९३. "किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० . विहरामि अनासवो ॥  
१९४ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥  
B 185 १९५ "पटिसम्भदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासन" ॥
- इत्थं मुद आयस्मा रट्ठपालो थेरो इमा गाथायो अभासित्था ति ।  
यसवग्गो छपञ्जासमो ।

### तस्सुद्धानं

- यसो नदीकस्सपो च, गयाकिमिलवज्जनो ।  
20 दुवे उत्तरा भद्दजी, सिवको उपवाहनो ।  
रट्ठपालो एकसत, गाथान पञ्चनवुति ॥

थेरापदान समत्त ।

एत्तावता बुद्धापदान च पच्चेकापदान च थेरापदान च समत्तानि ।

सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये  
थेरीअपदानं



## थेरीअपदानपालि

### १. सुमेधावग्गो

#### १ सुमेधाथेरीअपदानं<sup>१</sup>

अथ थेरिकापदानानि सुणाथ—

B 187

- १ “भगवति कोणागमने, सङ्घारामम्हि नवनिवेसनम्हि<sup>२</sup> ।  
सखियो निस्सो<sup>३</sup> जनियो, विहारदान अदासिम्ह<sup>४</sup> ॥
- २ “दसक्खत्तु सतक्खत्तु, दससतक्खत्तु मतान<sup>५</sup> च मतक्खत्तु<sup>६</sup> ।  
देवेसु उपपज्जिम्ह, को वादो मानुसे भवे ॥
- ३ “देवे<sup>७</sup> महिद्धिका अहुम्ह<sup>८</sup>, मानुसक्खि को वादो ।  
सत्तरतनमहेसी<sup>९</sup>, इत्थिरतन अह भवि<sup>१०</sup> ॥
- ४ “इध<sup>११</sup> सञ्चितकुसला<sup>१२</sup>, सुसमिद्धकुलप्पजा ।  
धनञ्जानी च खेमा च, अह पि च तयो जना ॥
- ५ “आराम सुकत कत्वा, सब्बावयवमण्डित ।  
बुद्धप्पमुखसङ्घस्स, निर्यादेत्वा समोदिता<sup>१३</sup> ॥
- ६ “यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहमा ।  
देवेसु अगगत पत्ता, मनुस्सेसु तथेव च ॥

5

10

B 188

१ सुमेधापदान — सी०, पठम सुमेधाथेरियापदान — स्या० । २ निवेसम्हि — स्या० । ३ तीणि — रो० । ४ अदम्हसे — स्या० । ५ — ५ सतानि च सत्तक्खत्तु — सी० । ६ देवेसु — सी०, स्या० । ७ हुत्वा — स्या० । ८ सत्तरतनस्स महेसी — सी०, रो० । ९ आसि — सी० । १०-१० तत्थ सञ्चित कुसल — स्या० । ११ पमोदिता — स्या० ।

- ७ “इमस्मियेव कप्पम्हि, ब्रह्मवन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन<sup>१</sup>, उप्पज्जि वदतं वरो ॥
- ८ “उपट्ठाको महेस्सिस्स, तदा प्रासि नरिस्सरो ।  
कासिराजा विकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥
- ५ ९ “तस्सासु मत्त धीतरो, राजकञ्जा मुखेधिता<sup>२</sup> ।  
बुद्धोपट्ठाननिरता, ब्रह्मचरिय चरिसु ता ॥
- १० “तास सहायिका हुत्वा, सीलेसु सुममाहिता ।  
दत्त्वा दानानि सक्कच्च, अगारेव वत<sup>३</sup> चरि ॥
- ११ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
१० जहित्वा मानुस देह, तावतिसूपगा ग्रह ॥
- १२ “ततो चुता याममग<sup>४</sup>, ततोह तुसित गता ।  
ततो च निम्मानरति, वसवत्तिपुर ततो<sup>५</sup> ॥
- १३ “यत्थ यत्थूपपज्जामि, पुञ्जाकम्मममोहिता<sup>६</sup> ।  
तत्थ तत्थेव राजून, महेसित्तमकारयि ॥
- १४ “ततो चुता मनुस्सत्ते, राजून चक्कवत्तिन ।  
१५ मण्डलीन च राजून, महंसित्तमकारयि ॥
- १५ “सम्पत्तिमनुभोत्वान, देवेषु मानुसेसु च ।  
सब्बत्थ सुखिता हुत्वा, नेकजातीसु ससरि ॥
- १६ “सो हेतु च सो पभवो, तम्मूल<sup>७</sup> सासने खमं<sup>८</sup> ।  
२० पठम तं समोधान, त धम्मरताय निब्बानं<sup>९</sup> ॥
- १७ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागीव बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवा ॥
- १८ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स<sup>९</sup> सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥

१ नामेन — सी०, स्या० । २ सुखे ठिता — स्या० । ३ वत्त — स्या० ।  
४ यामासग — स्या० । ५ गता — स्या० । ६ पुञ्जाकम्मममोहिता — सी०, स्या० ।  
७-८ तम्मूल सा च सासने खन्ति — सी०, रो० । ९ निब्बुत — स्या० । ९ बुद्धसेट्ठस्स —  
सी०, स्या० ।



१६ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।

B 189

छल्लभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुदं सुमेधा<sup>१</sup> भिक्खुनी इमा गाथायो अभसित्था ति ।

### २ मेखलादायिकाथेरीअपदानं<sup>२</sup>

२० “सिद्धत्थस्स भगवतो, थूपकारापिका<sup>३</sup> अहु<sup>३</sup> ।

मेखलिका मया दिन्ना, नवकम्माय<sup>४</sup> सत्थुनो ॥

5

२१ “निट्ठिते च महाथूपे, मेखल पुनदासह ।

लोकनाथस्स मुनिनो, पसन्ना सेहि पाणिभि ॥

२२ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य<sup>५</sup> मेखलमद<sup>५</sup> तदा ।

दुग्गति नाभिजानामि, थूपकाररिसदं फल ॥

२३. “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥

10

२४ “स्वागत वन मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

२५. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद मेखलादायिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभसित्था ति ।

### ३. मण्डपदायिकाथेरीअपदानं

२६. “कोणागमनबुद्धस्स, मण्डपो कारितो मया ।

15

धुव<sup>६</sup> तिचीवरदासि<sup>६</sup>, बुद्धस्स लोकबन्धुनो ॥

२७ “य य जनपद यामि, निगमे राजधानियो ।

सम्बत्थ पूजितो<sup>७</sup> होमि, पुञ्जकम्मस्सिद फल ॥

२८ “किलेमा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥

२९. “स्वागतं वत मे आसि . पे० . कत बुद्धस्स सासन ॥

20 B 190

३०. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० . कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुदं मण्डपदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभसित्था ति ।

१ आयस्मा सुमेधा - स्या०, एवमुपरि पि । २ खेमादायिकाअपदान - म०, मेखलादायिकाथेरिया ० - स्या० । ३-३ थूपकारमकासह - स्या० । ४ नवकम्मस्स - स्या० । ५-५ मेखल अददि - स्या० । ६-६ थूपञ्च पवरमद - स्या०, धुवञ्च चीवर अद - रो० । ७ पूजिता - सी०, स्या० ।

४ सङ्कमनत्थाथेरीअपदानं<sup>१</sup>

- ३१ “विपस्मिस्स<sup>२</sup> भगवतो, लोकजेट्टस्स तादिनो ।  
रथिय पटिपन्नस्स, तारयन्तस्स पाणिनो ॥
- ३२ “धग्गतो निक्खमित्वान, अवकुज्जा निपज्जह ।  
अनुकम्पको लोकनाथो<sup>३</sup>, सिरसि<sup>४</sup> अक्कमी मम<sup>५</sup> ॥
- ५ ३३ “अक्कमित्वान सिरसि, अगमा लोकनायको ।  
तेन चित्तप्पसादेन, नुसित अगमासह<sup>६</sup> ॥
- ३४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह . पे० . विहरामि अनामवा ॥
- ३५ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ३६ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासनं” ॥
- १० इत्थ सुद सङ्कमनत्था<sup>७</sup> भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

## ५ नळमालिकाथेरीअपदानं

- ३७ “चन्दभागानदीतीरे, अहोसि किन्नरी तदा ।  
अदसं विरज बुद्ध, सयम्भु अपराजितं ॥
- ३८ “पसन्नचित्ता मुमना, वेदजाता कतञ्जली ।  
नळमालं गहेत्वान, सयम्भु अभिपूजयि ॥
- B 191 15 ३९ “तेन कम्मेन सुकनेन, चेतनापणिधीहि<sup>८</sup> च ।  
जहित्वा किन्नरीदेह<sup>९</sup>, अगच्छि त्तिदस गति<sup>१०</sup> ॥
- ४० “छत्तिसदेवराजून, महेसित्तमकारयि ।  
दसन्नं चक्कवत्तीन, महेसित्तमकारयि ।  
संवेजेत्वान<sup>११</sup> मे चित्त<sup>१२</sup>, पब्बजि अनगारयि ॥
- 20 ४१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
सब्बागवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१ सङ्कमनदाथेरिया ० - स्या० । २ कोण्डञ्जस्स - स्या०, रो० ।  
३ लोकजेट्टो - स्या० । ४ मीसन्ते - सी० । ५ तदा - स्या०, पे० ।  
६ उपपज्जह - सी० । ७ सङ्कमनदा - स्या० । ८ - ८ सी० पोत्थके नत्थि ।  
९ गण - स्या०, रो० । १०-१० संवेजयित्वा मे चित्त - सी०, वेदयित्वान कुसल - स्या०,  
संवेदयित्वा कुसल - रो० ।

- ४२ “चतुन्नवुनितो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, पुप्फपूजायिद<sup>१</sup> फल ॥
४३. “किलेमा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- ४४ “स्वागतं वत मे आसि पे०. कत बुद्धस्स सासन ॥
- ४५ “पटिसम्भदा चेतस्मो पे०. कत बुद्धस्स सासन” ॥ 5
- इत्थ मुद नलभातिका थेरी इमा गाथायो अभामित्था ति ।

### ६ एकपिण्डपातदायिकाथेरीअपदानं

- ४६ “नगरे बन्धुमनिया, बन्धुभा नाम खत्तियो ।  
तस्स<sup>२</sup> रञ्जो अहु<sup>३</sup> भरिया, एकज्झ<sup>४</sup> चारयामह<sup>५</sup> ॥
- ४७ “रहोगता निसीदित्वा, एव चिन्तेसह नदा ।  
‘आदाय गमनीय हि, कुमल नत्थि मे कत ॥ 10
- ४८ ‘महाभिताप कटुक, घोररूप सुदारुणं ।  
निरय नून गच्छामि, एत्थ मे नत्थि ससयो’ ॥
- ४९ “राजानं उपसङ्कम्म<sup>६</sup>, इद वचनमब्रवि ।  
‘एक मे समण देहि, भोजयिस्सामि खत्तिय’ ॥
- ५० “अदासि मे महाराजा, समण भावितिन्द्रिय । 15  
तस्स पत्त गहेत्वान, परमन्नेन पूरयि<sup>७</sup> ॥
- ५१ “पूरयित्वा<sup>८</sup> परमन्न, गन्धालेप अकासहं । B 192  
जालेन पिदहित्वान<sup>९</sup>, वत्थयुगेन<sup>१०</sup> छादयि ॥
- ५२ “आरम्मण मम<sup>११</sup> एतं, सरामि यावजीविह<sup>१२</sup> ।  
तत्थ चित्त पसादेत्वा, तावतिसमगच्छह ॥ 20
- ५३ “तिसान देवराजून, महेसित्तमकारयि ।  
मनसा पत्थित मय्ह, निब्बत्तति यथिच्छित्त<sup>१३</sup> ॥

१ बुद्धपूजायिद — स्या० । २ यस्स — सी० । ३ अह — स्या० । ४-४ एकच्च  
वादयामह — स्या०, रो० । ५ उपगन्त्वान — स्या० । ६ तप्पयि — स्या०, रो० ।  
७ पूजयित्वा — स्या० । ८ सहस्सघनकेव — सी० । ९ पीतचोळेन — स्या०, महानेलेन  
— रो० । १० मम — सी०, स्या० । ११ यावजीवित — सी०, स्या० । १२ यथिच्छित्त —  
स्या०, यदिच्छित्त — रो० ।

- ५४ “वीसान चक्कवत्तीन, महेसित्तमकारयि ।  
ओचितत्ता<sup>१</sup> व हुत्वान, ससरामि भवेस्वह<sup>२</sup> ॥
५५. “सब्बबन्धनमुत्ताह, अपेता मे उपादिका ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- 5 ५६ “एकनवुत्तितो कप्पे, य दानमददि तदा ।  
दुग्गतिं नाभिजानामि, पिण्डपातस्सिद फल ॥
- ५७ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं . पे० . विहरामि अनासवा ॥
- ५८ “स्वागत वत मे आसि . पे० . कत बुद्धस्स सासन ॥
- ५९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- 10 इत्थ सुद एकपिण्डपातदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ७ कटच्छुभिक्षादायिकाथेरीअपदानं

- ६० “पिण्डचार चरन्तस्स, तिस्सनामस्स सत्थुनो ।  
कटच्छुभिक्ष पग्गय्ह, बुद्धसेट्ठस्स दासह ॥
- ६१ “पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, तिस्सो लोकग्गनायको ।  
15 वीथिया सण्ठितो सत्था, अका मे अनुमोदनं ॥
- B 193 ६२. ‘कटच्छुभिक्ष दत्त्वान, तार्वतिसं गमिस्ससि ।  
छत्तिसदेवराजून, महेसित्त करिस्ससि ॥
- ६३ ‘पञ्जासं चक्कवत्तीन, महेसित्त करिस्ससि ।  
मनसा पत्थित सब्ब, पटिलच्छसि सब्बदा ॥
- 20 ६४ ‘सम्पत्ति अनुभोत्त्वान, पब्बजिस्ससिकिञ्चना ।  
सब्बासवे परिञ्जाय, निब्बायिस्ससिनासवा’ ॥
- ६५ “इदं वत्त्वान सम्बुद्धो, तिस्सो लोकग्गनायको ।  
नभ अब्भुग्गमी वीरो, हसराजा व अम्बरे ॥
६६. “सुदिन्न<sup>३</sup> मे दानवरं<sup>३</sup>, सुयिट्ठा यागसम्पदा ।  
25 कटच्छुभिक्षं दत्त्वान, पत्ताहं अचल पद ॥

१ उपवित्तता - स्या० । २ भवाभवे - स्या० । ३-३ सुदिन्नमेव मे दान -  
स्या० ।

६७. “द्वेनवुते इतो कप्पे, य दानमददि तदा ।  
 दुग्गति नाभिजानामि, भिक्खादानस्सिद<sup>१</sup> फल ॥
- ६८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
६९. “स्वागत वन मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ७० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥ 5

इत्थ सुद कटच्छुभिक्खादायिका भिक्खुनी इमा गाथायो  
 अभसित्था ति ।

### ८ सत्तुप्पलमालिकाथेरीअपदानं

- ७१ “नगरे अरुणवतिया, अरुणो<sup>२</sup> नाम खत्तियो ।  
 तस्स रञ्जो अहु भरिया, वारित<sup>३</sup> वारयामह<sup>४</sup> ॥
- ७२ “सत्तमाल<sup>५</sup> गहेत्वान, उप्पला देवगन्धिका । 10  
 निसज्ज पासादवरे, एव चिन्तेसि तावदे ॥
- ७३ “कि मे इमाहि मालाहि, सिरसारोपिताहि मे । B 194  
 वर मे बुद्धसेट्ठस्स, ज्ञाणम्हि अभिरोपित’ ॥
- ७४ “सम्बुद्धं पटिमानेन्ती, द्वारासन्ने निसीदह ।  
 ‘यदा एहिनि सम्बुद्धो, पूजयिस्स महामुनि’ ॥ 15
- ७५ “ककुधो विलसन्तो व, मिगराजा व केसरी ।  
 भिक्खुसङ्घेन सहितो, आगच्छि वीथिया जिनो ॥
- ७६ “बुद्धस्स रसिं दिस्वान, हट्ठा सविग्गमानसा ।  
 द्वारा अवापुरित्वान<sup>६</sup>, बुद्धसेट्ठमपूजयि ॥
- ७७ “सत्त उप्पलपुप्फानि, परिकिण्णानि<sup>७</sup> अम्बरे । 20  
 छदि<sup>८</sup> करोन्तो<sup>९</sup> बुद्धस्स, मत्थके धारयन्ति ते ॥
- ७८ “उदग्गचित्ता सुमना, वेदजाता कतञ्जली ।  
 तत्थ चित्त पसादेत्वा, तावतिसमगच्छह ॥

१ भिक्खदानस्सिद - स्या० । २ अरुणवा - सो०, रो० । ३-३ चारिक  
 चारयामह - सी०, नगुल पादयामह - स्या०, न माल पादयामह - रो० । ४ सत्त माला  
 - सी०, स्या० । ५ अपाणुणित्वा - स्या० । ६ सुवित्थिण्णानि - स्या०, पवत्थिण्णानि -  
 रो० । ७-७ छद करोन्त - सी०, छादि करोन्ता - स्या० ।

- ७६ “महानेलस्स छादन, धारेन्ति मम मुद्धनि ।  
दिब्बगन्ध पवायामि<sup>१</sup>, सत्तुप्पलस्सिद फल ॥
- ८० “कदाचि नीयमानाय, जातिसङ्घेन मे तदा ।  
यावता परिसा मय्ह, महानेल धरीयति ॥
- 5 ८१ “सत्ततिदेवराजून, महेसित्तमकारयि ।  
सब्बत्थ इस्सरा हुत्वा, ससरामि भवाभवे ॥
- ८२ “तेसट्ठिचक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ।  
सब्बे ममनुवत्तन्ति, आदेय्यवचना अहु ॥
- 10 ८३ “उप्पलस्सेव मे वण्णो, गन्धो चेव पवायति ।  
दुब्बण्णिय<sup>२</sup> न जानामि<sup>३</sup>, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ८४ “इद्धिपादेमु कुसला, बोज्झङ्गभावना रता ।  
अभिञ्जापारमिप्पत्ता, बुद्धपूजायिद फल ॥
- ८५ “सत्तिपट्ठानकुसला, समाधिज्ञानगोचरा ।  
सम्मप्पधानमनुयुत्ता, बुद्धपूजायिद फलं ॥
- B 195 15 ८६ “विरिय मे धुरधोरय्ह, योगक्खेमाधिवाहन ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- ८७ “एकतिसे इतो कप्पे, य पुप्फमभिपूजयि<sup>४</sup> ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद<sup>५</sup> फल ॥
- ८८ “किलेसा झापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवा ॥
- 20 ८९ “स्वागत वत मे आसि . पे० . कत बुद्धस्स सासनं ॥
- ९० “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कतं बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद सत्तुप्पलमालिका भिक्खुनी इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ६ पञ्चदीपिकाथेरीअपदानं

- ६१ “नगरे हसवतिया, चारिकी” आसहं तदा ।  
25 आरामेन<sup>६</sup> च<sup>७</sup> आरामं, चरामि कुसलत्थिका ॥

१ पवायनि - स्या० । २-२ दुग्गति नाभिजानामि - स्या०, रो० । ३ कम्ममकारि  
तदा - सी० । ४ पुप्फदानस्सिद - सी० । ५ चारिनी - स्या० । ६ - ६ आरामेनेव  
- स्या० ।

- ६२ “काळपक्खम्हि दिवसे, अहस बोधिमुत्तम ।  
तत्थ चित्त पसादेत्वा, बोधिमूले निसीदह ॥
- ६३ “गरुचित्त उपट्टेत्वा, सिरे कत्वान अञ्जलि ।  
सोमनस्स पवेदेत्वा, एव चिन्तेसि तावदे ॥
- ६४ ‘यदि बुद्धो अमितगुणो, असमप्पटिपुग्गलो । 5  
दस्सेतु पाटिहीर मे, बोधि ओभासतु अय’ ॥
- ६५ “सह आवज्जिते<sup>१</sup> मय्ह, बोधि पज्जलि तावदे ।  
सब्बसोण्णमया<sup>२</sup> आसि, दिसा सब्बा विरोचति<sup>३</sup> ॥
- ६६ “सत्तरत्तिन्दिव<sup>४</sup> तत्थ, बोधिमूले निसीदह ।  
सत्तमे दिवसे पत्ते, दीपपूज अकासह ॥ 10
- ६७ “आसन परिवारेत्वा, पञ्च दीपानि पज्जलु ।  
याव उदेति सूरियो<sup>५</sup>, दीपा मे पज्जलु तदा ॥
- ६८ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च । B 196  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ६९ “तत्थ मे सुकत ब्यम्ह, पञ्चदीपा<sup>६</sup> ति वुच्चति । 15  
सट्ठियोजनमुब्बेध<sup>७</sup>, तिसयोजनवित्थत<sup>८</sup> ॥
- १०० “असङ्ख्ययानि<sup>९</sup> दीपानि, परिवारे जलन्ति मे ।  
यावता देवभवन, दीपालोकेन जोतति<sup>१०</sup> ॥
- १०१ “परम्मुखा<sup>११</sup> निसीदित्वा<sup>१२</sup>, यदि इच्छामि पस्सितु ।  
उद्ध अधो च तिरिय, सब्ब पस्सामि चक्खुना ॥ 20
- १०२ “यावता अभिकङ्खामि, दट्ठ सुगतदुग्गते<sup>१३</sup> ।  
तत्थ आवरण नत्थि, रुक्खेसु पब्बतेसु वा ॥
- १०३ “असीतिदेवराजून, महेसित्तमकारयि ।  
सतान चक्कवत्तीन, महेसित्तमकारयि ॥

१ आवज्जना - सी० । २ सब्बसावण्णया - सी०, सब्बसोवण्णमया - स्या० ।  
३ विरोचयी - सी० । ४ सत्तरत्तिदिव - रो० । ५ सूरियो - सी०, स्या० ।  
६ पञ्चदीपा - सी० । ७ सतयोजनमुब्बेध - सी०, स्या०, रो० । ८ सट्ठियोजनवित्थत - स्या०, रो० । ९ असङ्ख्ययानि - स्या० । १० जोतयि - सी० । ११-१२ पुरत्थाभि-  
मुखा सन्ति - स्या०, पुरत्थाभिमुखी धिता - रो० । १३ सुकतदुक्कट - स्या०, सुकत-  
दुक्कते - रो० ।

- १०४ “य य योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुसं ।  
दीपसतसहस्सानि, परिवारे<sup>१</sup> जलन्ति मे<sup>१</sup> ॥
- १०५ “देवलोका चवित्वान, उप्पज्जि मातुकुच्छियं ।  
मातुकुच्छिगता<sup>२</sup> सन्ती<sup>२</sup>, अक्खि मे न निमीलति ॥
- ५ १०६ “दीपसतसहस्सानि, पुज्जाकम्मसमङ्गिता<sup>३</sup> ।  
जलन्ति<sup>३</sup> सूतिकागेहे<sup>३</sup>, पञ्चदीपानिदं फलं ॥
- १०७ “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, मानसं विनिवत्तयि<sup>४</sup> ।  
अजरामतं<sup>४</sup> सीतिभाव, निब्बानं फस्सयि<sup>४</sup> अहं ॥
- १०८ “जातिया सत्तवस्साह, अरहत्तमपापुणि ।  
१० उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमज्जाय गीतमो ॥
- १०९ “मण्डपे रुक्खमूले वा, पासादेसु गुहासु वा ।  
सुज्जागारे वसन्तिया<sup>५</sup>, पञ्च दीपा जलन्ति मे ॥
- B 197 ११० “दिब्बचक्खु विमुद्धं मे, समाधिकुसला अहं ।  
अभिज्जापारमिप्पत्ता, पञ्चदीपानिदं फलं ॥
- १११ “सब्बवोसितवोसाना, कतकिच्चा अनासवा ।  
१५ पञ्चदीपा महावीर, पादे वन्दामि<sup>६</sup> चक्खुम ॥
- ११२ “सतसहस्सितो कप्पे, यं दीपमददि तदा ।  
दुग्गतिं नाभिजानामि, पञ्चदीपानिदं फलं ॥
- ११३ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवा ॥
- २० ११४ “स्वागतं वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- ११५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं पञ्चदीपिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

### १० उदकदायिकाथेरीअपदानं

- ११६ “नगरे बन्धुमतिया, अहोसि<sup>१०</sup> उदहारिका<sup>१०</sup> ।  
उदहारेन जीवामि, तेन पोसेमि दारके ॥

१-१. परिवारेत्वा जलन्ति म - सी० । २-२ मातुकुच्छिगतं सन्ति - सी०, मातुकुच्छिगतं सन्ति - स्या० । ३ पुज्जाकम्मसमङ्गितो - स्या० । ४-४ सूतिघरेव जलन्ति - स्या० । ५ विनिवत्तयि - सी० । ६ अजरामर - सी०, स्या० । ७ पस्सयि - स्या० । ८ च ज्ञायन्ते - सी०, पज्जायन्ता - स्या०, च ज्ञायन्ता - रो० । ९ वन्दति - सी० । १०-१० आसि उदकहारिका - स्या० ।



११७ “देय्यधम्मो च मे नत्थि, पुञ्ञाकखेत्ते अनुत्तरे ।  
कोट्टकं उपसङ्कम्म, उदक पटुपेसह ॥

११८ “तेन कम्मेन सुकतेन, तावतिसमगच्छह ।  
तत्थ मे सुकत व्यम्ह, उदहारेन निम्मित ॥

११९ “अच्छरानं सहस्सस्स, अह हि पवरा तदा ।  
दसट्टानेहि ता सब्बा, अभिभोमि सदा<sup>१</sup> अह ॥

5

१२०. “पञ्ञास देवराजून, महेसित्तमकारयि ।  
वीसतिचक्कवत्तीन, महेसित्तमकारयि ॥

१२१ “दुवे भवे ससरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।  
दुग्गति नाभिजानामि, दकदानस्सिद फल ॥

10

१२२ “पब्बतग्गे दुमग्गे वा, अन्तलिकखे च भूमिय ।  
यदा उदकमिच्छामि, खिप्प पटिलभामह ॥

B 198

१२३ “अवुट्ठिका दिसा नत्थि, सन्तत्ता<sup>२</sup> कुथिता पि च<sup>३</sup> ।  
मम सङ्कप्पमञ्ञाय, महामेघो पवस्सति ॥

१२४ “कदाचि नीयमानाय, जातिसङ्घेन मे तदा ।  
यदा इच्छामह वस्स, महामेघो अजायथ<sup>४</sup> ॥

15

१२५ “उण्ह वा परिळाहो वा, सरीरे मे न विज्जति ।  
काये च मे रजो नत्थि, दकदानस्सिद फल ॥

१२६ “विसुद्धमनसा अज्ज, अपेतमनपापिका ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

20

१२७. “एकनवुत्तितो कप्पे, य दक<sup>५</sup> अददि तदा<sup>५</sup> ।  
दुग्गति नाभिजानामि, दकदानस्सिद फल ॥

१२८ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥

१२९. “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

१३० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

25

इत्थ सुद उदकदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

सुमेधावग्गो पठमो ।

१ तदा - स्या० । २-२ सन्तत्ता कुथिता न च - सी०, रो०; सन्तत्ता खुप्पिता हि मे - स्या० । ३. पवस्सति - सी० । ४-४ कम्ममकरि तदा - स्या० ।

## तस्सुद्धान

सुमेधा मेखलादायी, मण्डप सङ्क्रम ददा ।  
 नळमाली<sup>१</sup> पिण्डददा, कटच्छु उप्पलप्पदा ॥  
 दीपदा<sup>२</sup> दकदा चेव<sup>३</sup>, गाथायो गणिता इह<sup>४</sup> ।  
 एकगाथासत चेव, तिसत्ति<sup>५</sup> च तदुत्तरि<sup>६</sup> ॥

— ० —

१ नळमालिनी—स्या० । २-२ दीपउदकदार्यं च—स्या० । ३ विह—स्या० ।

४-५. ति नत्ति च तदुत्तरि—सी०, सत्तरस तत्तदुत्तरि—स्या०, सत्तादस तदुत्तरि—रो० ।

## २. एकूपोसथिकवर्गो

### १ एकूपोसथिकाथेरीश्रपदानं

- १ “नगरे बन्धुमतिया, बन्धुमा नाम खत्तियो ।  
दिवसे पुण्णमाय<sup>१</sup> सो, उपवसि उपोसथ ॥
- २ “अह तेन समयेन, कुम्भदासी अह<sup>२</sup> तहि ।  
दिस्वा सराजक<sup>३</sup> सेन, एवाह चिन्तयि तदा ॥
- ३ ‘राजा पि रज्जं छडुत्वा, उपवसि उपोसथ ।  
सफलं नून त कम्म, जनकायो पमोदितो’ ॥
- ४ “योनिं सो पच्चवेक्खित्वा, दुग्गच्च<sup>४</sup> च दलित<sup>५</sup> ।  
मानस सम्पहसित्वा, उपवसि उपोसथ ॥
- ५ “अह उपोसथ कत्वा, सम्मासम्बुद्धसासने ।  
तेन कम्मेन सुकतेन, तावतिसमगच्छह ॥
- ६ “तत्थ मे सुकत व्यम्ह, उब्भयोजनमुग्गत<sup>६</sup> ।  
कूटागारवरूपेत, महासनसुभूसित<sup>७</sup> ॥
- ७ “अच्छरा सतसहस्सा, उपतिट्ठन्ति म सदा ।  
अञ्जे देवे<sup>८</sup> अतिक्कम्म, अतिरोचामि सब्बदा ॥
८. “चतुसट्ठिदेवराजून, महेसित्तमकारयि ।  
तेसट्ठिचक्कवत्तीन, महेसित्तमकारयि ॥
- ९ “सुवण्णवण्णा हुत्वान, भवेसु ससरामह ।  
सब्बत्थ पवरा होमि, उपोसथस्सिद फल ॥
१०. “हत्थियान अस्सयानं, रथयान च सीविकं<sup>९</sup> ।  
लभामि सब्बमेवेत<sup>१०</sup>, उपोसथस्सिद फल ॥
- ११ “सोण्णमय रूपिमय, अथो पि फलिकामयं ।  
लोहितङ्गमय<sup>११</sup> चेव, सब्ब पटिलभामहं ॥

B 199

5

10

15

20

१ पुण्णमाय - सी० । २ अहु - सी०, अहु - स्या० । ३ सराजिक - सी०, स्या० ।  
४ दुग्गति - स्या० । ५ दलित - सी० । ६ उब्भ योजनमुग्गत - सी०, स्या०, रो० ।  
७ सयनासनभूसित - सी० । ८-८ अञ्जादेव - स्या० । ९ केवल - सी०, स्या०, रो० ।  
१० सब्बमेतम्पि - सी०, स्या० । ११ लोहितङ्कमय - सी०, स्या० ।

B 200

- १२ “कोसेय्यकम्बलियानि<sup>१</sup>, खोमकप्पासिकानि च ।  
महग्घानि च वत्थानि, सब्ब पटिलभामह ॥
- १३ “अन्न पान खादनीय, वत्थसेनासनानि च ।  
सब्बमेत पटिलभे, उपोसथस्सिद फल ॥
- ५ १४ “वरगन्ध च माल च, चुण्णक च विलेपन ।  
सब्बमेत पटिलभे, उपोसथस्सिद फल ॥
- १५ “कूटागार च पासाद, मण्डप हम्मिय गुह ।  
सब्बमेत पटिलभे, उपोसथस्सिद फल ॥
- १६ “जातिया सत्तवस्साह, पब्बजि अनगारिय ।  
१० अड्डमासे असम्पत्ते, अरहत्तमपापुणि ॥
- १७ “किलेसा<sup>२</sup> ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता<sup>३</sup> ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- १८ “एकनवुत्तितो कप्पे, य कम्ममकरि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, उपोसथस्सिद फल ॥
- १५ १९ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- २० “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- २१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद एकूपोसथिका भिक्खुनी इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

## २ सल्लपुण्डिकाथेरीअपदानं<sup>१</sup>

- २० २२ “चन्दभागानदीतीरे, अहोसि किन्नरी तदा ।  
अद्दसाह<sup>२</sup> देवदेव, चङ्कमन्त तरासभ ॥
- २३ “ओचिन्तित्वान<sup>३</sup> सल्ल<sup>४</sup>, बुद्धसेट्ठस्सदासह ।  
उपसिञ्चि<sup>५</sup> महावीरो<sup>६</sup>, सल्ल देवगन्धिकं ॥
- २४ “पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, विपस्सी लोकनायको ।  
२५ उपसिञ्चि महावीरो, पेक्खमानाय मे तदा ॥

१ कोसेय्यकम्बलकानि - स्या० । २-२ स्या० पोत्थके नत्थि । ३ सल्ल-  
पुण्डिकापदान - सी०, सल्लपुण्डिकाथेरियापदान - स्या० । ४ अथद्दस - स्या० ।  
५-५ आचिन्तित्वा सल्लपुण्ड - स्या० । ६-६ उपसिञ्च महावीर - सी० ।

२५ “अञ्जलि पग्गहेत्वान, वन्दित्वा द्विपदुत्तम<sup>१</sup> ।  
सक चित्त पसादेत्वा, ततो पब्बतमारुहि ॥

२६ “एकनवुत्तितो कप्पे, य पुप्फमदादि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, बुद्धपूजायिद फल ॥

B 201

२७. “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥ 5

२८ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

२९ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद सळलपुप्फिका भिक्खुनी इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ३ मोदकदायिकाथेरीअपदानं

३० “नगरे बन्धुमतिया, कुम्भदासी अहोसह ।  
मम भाग गहेत्वान, गच्छ उदकहारिका<sup>२</sup> ॥ 10

३१ “पन्थमिह समण दिस्वा, सन्तचित्त समाहत ।  
पसन्नचित्ता सुमना, मोदके तीणिदासह ॥

३२ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
एकनवुतिकप्पानि<sup>३</sup>, विनिपात नगच्छह ॥ 15

३३. “सम्पत्ति<sup>४</sup> त<sup>५</sup> करित्वान, सब्बं अनुभवि अहं ।  
मोदके तीणि दत्वान, पत्ताह अचल पद ॥

३४ “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥

३५ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

३६ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥ 20

इत्थ सुद मोदकदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ४ एकासनदायिकाथेरीअपदानं

३७ “नगरे हसवतिया, अहोसि बालिका<sup>६</sup> तदा ।  
माता च मे पिता चैव, कम्मन्त अगमंसु ते ॥

B 202

<sup>१</sup> द्विपदुत्तम — सी०, स्य०, रो० । <sup>२</sup> उदकहारिका — सी०, उदकहारिके — स्या० ।  
<sup>३</sup> एकनवुतिकप्पानि — स्या० । <sup>४</sup>—<sup>४</sup> सम्पत्ति त — सी०, सम्पत्तिञ्च — स्या० । <sup>५</sup> मालिका  
— स्या०, रो० ।

- ३८ “मज्झन्हिकम्हि<sup>१</sup> सूरिये, अद्दस समण अह ।  
वीथिया<sup>२</sup> अनुगच्छन्त, आसनं पञ्जपेसह ॥
- ३९ “गोनकाविकतिकाहि<sup>३</sup>, पञ्जपेत्वा<sup>४</sup> ममासन ।  
पसन्नचित्ता सुमत्ता, इदं<sup>५</sup> वचनमब्रवि ॥
- ५ ४० ‘सन्तत्ता कुथिता<sup>६</sup> भूमि, सूरौ मज्झन्हिके ठितो ।  
मालुता च न वायन्ति, कालो चेवेत्थ<sup>७</sup> मेहि<sup>८</sup>ति’ ॥
- ४१ ‘पञ्जत्तमासनमिदं, तवत्थाय महामुनि ।  
अनुकम्प उपादाय, निसीद मम आसने’ ॥
- ४२ “निसीदि तत्थ समणो, सुदन्तो सुद्धमानसो ।  
१० तस्स पत्त गहेत्वान, यथारन्ध अदासह ॥
- ४३ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ४४ “तत्थ मे सुकत व्यम्ह, आसनेन सुनिम्मित<sup>९</sup> ।  
सट्ठियोजनमुब्बेध, तिसयोजनवित्थतं ॥
- १५ ४५ “सोण्णमया मणिमया, अथो पि फलिकामया ।  
लोहितङ्गमया चेव, पल्लङ्का विविधा मम ॥
- ४६ “तूलिका<sup>१०</sup> विकतिकाहि<sup>११</sup>, कट्टिस्स चित्तकाहि च ।  
उद्दएकन्तलोमी<sup>१२</sup> च<sup>१३</sup>, पल्लङ्का मे सुसण्ठिता<sup>१४</sup> ॥
- ४७ “यदा इच्छामि गमन, हासखिडुसमप्पिता<sup>१५</sup> ।  
२० सह पल्लङ्कसेट्ठेन, गच्छामि मम पत्थित ॥
- ४८ “असीतिदेवराजून, महेसित्तमकारयि ।  
सत्ततिचक्कवत्तीन, महेसित्तमकारयि ॥
- ४९ “भवाभवे संसरन्ती, महाभोग लभामहं ।  
भोगे मे ऊनता नत्थि, एकासनस्सिद<sup>१६</sup> फल<sup>१७</sup> ॥

B 203

१ मज्झन्तिकम्हि - सी०, स्या० । २ वीथिय - सी० । ३ गोनकचित्तकादीहि - सी०, स्या० । ४-४ पञ्जपेत्वाहमासन - सी०, पञ्जापेत्वाहमासन - स्या० । ५ इम - स्या० । ६ कठिता - स्या० । ७-७ चेत्य उपट्ठितो - सी०, चेवत्थ मेहि - स्या०, चेवत्थ एति त - रो० । ८ सुनिम्मित - स्या० । ९-९ ० विकतीहि च - स्या० । १०-१० उद्द-एकन्तलोमीहि - सी०, उद्द एकन्तलोमि च - स्या० । ११ सुसन्धता - सी० । १२ हास-खिडुसमप्पित - सी० । १३-१३ एकासनफल इदं - सी०, स्या०, रो० । एवमुपरि पि ।

- ५० “दुवे भवे ससरामि, देवत्ते अथ मानुसे ।  
अञ्जे भवे न जानामि, एकासनस्सिदं फलं ॥
- ५१ “दुवे कुले पजायामि, खत्तिये चापि ब्राह्मणे ।  
उच्चाकुलीना<sup>१</sup> सब्बत्थ, एकासनस्सिदं फलं ॥
- ५२ “दोमनस्स न जानामि, चित्तसन्तापनं मम । 5  
वेवण्णियं न जानामि, एकासनस्सिदं फलं ॥
- ५३ “धातियो म उपट्ठन्ति, खुज्जा चेलापिका<sup>२</sup> बहू ।  
अङ्गेन<sup>३</sup> अङ्ग<sup>३</sup> गच्छामि, एकासनस्सिदं फलं ॥
- ५४ “अञ्जा<sup>४</sup> न्हापेन्ति भोजेन्ति, अञ्जा रमेन्ति मं सदा । 10  
अञ्जा गन्धं विलिम्पन्ति, एकासनस्सिदं फलं<sup>५</sup> ॥
- ५५ “मण्डपे रुक्खमूले वा, सुञ्जागारे वसन्तिया ।  
मम सङ्कप्पमञ्जाय, पल्लङ्को उपतिट्ठति ॥
- ५६ “अयं पच्छिमको मय्ह, चरिमो वत्तते भवो ।  
अज्जा पि रज्जं छड्ढेत्वा, पब्बजि अनगारिय ॥
- ५७ “सतसहस्सितो कप्पे, यं दानमददि तदा । 15  
दुग्गतिं नाभिजानामि, एकासनस्सिदं फलं ॥
- ५८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- ५९ “स्वागतं वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- ६० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं” ॥

इत्थं सुदं एकासनदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो 20  
अभासित्था ति ।

### ५. पञ्चदीपदायिकाथेरीअपदानं

६१. “नगरे हसवतिया, चारिकी<sup>१</sup> आसहं तदा ।  
आरामेन<sup>२</sup> च आराम<sup>३</sup>, चरामि कुसलत्थिका ॥

B 204

१ उच्चाकुलिका - स्या०, रो० । २ खेलासिका - सी०, चेलावका - स्या०,  
चेलाविका - रो० । ३-३ अङ्गेन अङ्ग - स्या० ।

४-४ अञ्जा ममेव न्हापेन्ति, अञ्जा भोजेन्ति भोजनं ।

अञ्जा म अलङ्करोन्ति, अञ्जा रमेन्ति मं सदा ॥ - स्या० ।

५. चारिका - सी०, स्या० । ६-६ आरामेन विहारेन - स्या०, रो० ।

- ६२ “काळपक्खम्हि दिवसे, अद्दस बोधिमुत्तम ।  
तत्थ चित्तं पसादेत्वा, बोधिमूले निसीदह ॥
- ६३ “गरुचित्तं उपट्ठेत्वा, सिरे कत्वान अञ्जलि ।  
सोमनस्सं पवेदेत्वा, एव चिन्तेसि<sup>१</sup> तावदे ॥
- ५ ६४ ‘यदि बुद्धो अमितगुणो, असमप्पट्ठिपुगलो ।  
दस्सेतु पाटिहीर मे, बोधि ओभासतु अय’ ॥
- ६५ “मह आवज्जिते मय्ह, बोधि पज्जलि तावदे ।  
सब्बसोणमया आसि, दिसा सब्बा विरोचति ॥
- ६६ “सत्तरत्तिन्दिव तत्थ, बोधिमूले निसीदह ।  
१० सत्तमे दिवसे पत्ते, दीपपूज अकासह ॥
- ६७ “आसन परिवारेत्वा, पञ्च दीपानि पज्जलु<sup>२</sup> ।  
याव उदेति सूरियो, दीपा मे पज्जलु तदा ॥
- ६८ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- १५ ६९ “तत्थ मे सुकत ब्यम्ह, पञ्चदीपा ति वुच्चति ।  
सट्ठियोजनमुब्बेध, तिसयोजनवित्थत ॥
- ७० “असङ्खियाणि दीपानि, परिवारे जलिसु मे ।  
यावता देवभवन, दीपालोकेन जोतति ॥
- ७१ “परम्मुखा<sup>३</sup> निसीदित्वा, यदि इच्छामि पस्सितु ।  
२० उद्ध अधो च तिरिय; सब्ब पस्सामि चक्खुना ॥
- ७२ “यावता अभिकल्लामि, दट्ठु सुगतदुग्गते<sup>४</sup> ।  
तत्थ आवरणं नत्थि, रुक्खेसु पब्बतेसु वा ॥
- ७३ “असीतिदेवराजून, महेसित्तमकारयि ।  
सतान चक्कवत्तीन, महेसित्तमकारयि ॥
- B 205 25 ७४ “यं यं योनुपपज्जामि, देवत्तं अथ मानुस ।  
दीपसतसहस्सानि, परिवारे<sup>५</sup> जलन्ति मे” ॥

१ चिन्तेसि — सी० । २ पज्जलि — सी० । ३ पुब्बमुखा — स्या० । ४ सुकत-  
दुक्कट — स्या०, सुकतदुक्कटे — रो० । ५-५ परिवारेत्वा जलन्ति म — सी० ।



७५ “देवलोका चवित्वान, उप्पज्जि मातुकुच्छिय ।  
मातुकुच्छिगता सन्ती, अक्खि मे न निमीलति ॥

७६ “दीपसतसहस्सानि, पुञ्जकम्मसमङ्गिता<sup>१</sup> ।  
जलन्ति सूतिकागेहे, पञ्चदीपानिद फल ॥

७७ “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, मानस विनिवत्तयि ।  
अजरामत सीतिभाव, निब्बान फस्सयि अह ॥

5

७८ “जातिया सत्तवस्साह, अरहत्तमपापुणि ।  
उपसम्पादयी बुद्धो, गुणमञ्जाय<sup>२</sup> गोतमो<sup>३</sup> ॥

७९ “मण्डपे रुक्खमूले वा, सुञ्जागारे वसन्तिया ।  
सदा पज्जलते दीप, पञ्चदीपानिद फल ॥

10

८० “दिब्बचक्खु विमुद्ध मे, समाधिकुसला अह ।  
अभिञ्जापारमिप्पत्ता, पञ्चदीपानिद फल ॥

८१. “सब्बवोसितवोसाना, कतकिच्चा अनासवा ।  
पञ्चदीपा महावीर, पादे वन्दामि चक्खुम ॥

८२ “सतसहस्सितो कप्पे, य<sup>१</sup> दीपमददि तदा<sup>३</sup> ।  
दुग्गति नाभिजानामि, पञ्चदीपानिद फल ॥

15

८३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥

८४ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

८५ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ मुद पञ्चदीपदायिका भिक्खुनी इमा गाथायो 20  
अभासित्था ति ।

### ६ नळमालिकाथेरीअपदानं

८६ “चन्दभागानदीतीरे, अहोसि किन्नरी तदा ।  
अद्दस विरज बुद्ध, सयम्भु अपराजितं ॥

८७. “पसन्नचित्ता सुमना, वेदजाता कतञ्जली ।  
नळमाल गहेत्त्वान, सयम्भु अभिपूजयि ॥

B. 206

25

१. पुञ्जकम्मसमङ्गिनो - स्या० । २-२ पञ्चदीपानिद फल - स्या० । ३-३ य दीपमभिपूजयि - सी०, य दानमददि तदा - स्या० ।

- ८८ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा किल्लरीदेह<sup>१</sup>, तावतिसमगच्छह ॥
- ८९ “छत्तिसदेवराजून, महेसित्तमकारयि ।  
मनसा पत्थित मय्ह, निब्बत्तति यथिच्छित ॥
- 5 ९० “दसन्नं चक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयि ।  
ओचितत्ता<sup>२</sup> व हुत्वान, ससरामि भवेस्वह ॥
- ९१ “कुसल विज्जते मय्हं, पब्बजि अनगारियि ।  
पूजारहा अह अज्ज, सकयपुत्तस्स सासने ॥
- ९२ “विमुद्धमनसा अज्ज, अपेतमनपापिका ।  
10 सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- ९३ “चतुन्नवुत्तितो कप्पे, य बुद्धमभिपूजयि ।  
दुग्गति नाभिजानामि, नळमालायिदं फल ॥
- ९४ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- ९५ “स्वागत वत मे आसि . पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- 15 ९६ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० . कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद नळमालिका भिक्खुनी इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ७. महापजापतिगोनमीथेरीअपदानं

- ९७ “एकदा लोकपज्जोतो, वेसालियं महावने ।  
कूटागारे<sup>३</sup> सुसालाय<sup>४</sup>, वसते नरसारथि ॥
- 20 ९८ “तदा जिनस्स मातुच्छा, महागोतमि भिक्खुनी ।  
तहि<sup>५</sup> कते<sup>६</sup> पुरे रम्मे, वसी भिक्खुनुपस्सये ॥
- B 207 ९९ “भिक्खुनीहि विमुत्ताहि, सतेहि सह पञ्चहि ।  
रहोगताय तस्सेव, चित्तस्सासि<sup>७</sup> वितविकतं ॥
१००. “बुद्धस्स परिनिब्बान, सावकगयुगस्से वा ।  
25 राहुलानन्दनन्दान, नाह लच्छामि पस्सितु ॥

१ मानुस देह - सी०, रो० । २ सुचितत्ता - रो० । ३ - ३ कूटागारेसु सालाय - स्या० । ४. तहियेव - स्या० । ५ चित्तस्सापि - सी०, स्या० ।

- १०१ “बुद्धस्स\* परिनिब्बाना, सावकग्गयुगस्स वा<sup>१</sup> ।  
महाकस्सपनन्दान, आनन्दराहुलान च\* ॥
- १०२ “पटिगच्चायुसङ्खार<sup>२</sup>, ओसज्जित्वान निब्बुति ।  
गच्छेय्य लोकनाथेन, अनुज्जाता महेसिना ॥
- १०३ “तथा पञ्चसतान पि, भिक्खुनीन वितक्कित । 5  
आसि खेमादिकान पि, एतदेव वितक्कित ॥
- १०४ “भूमिचालो तदा आसि, नादिता देवदुन्दुभी ।  
उपस्सयाधिवत्थायो, देवता सोकपीळिता ॥
- १०५ “विलपन्ता सुकरुण<sup>३</sup>, तत्थस्सूनि पवत्तयु ।  
मिक्का<sup>४</sup> भिक्खुनियो ताहि, उपगन्त्वान गोतमि ॥ 10
- १०६ “निपच्च सिरसा पादे, इद वचनमब्रवु ।  
‘तत्थ तोयलवासित्ता, मयमय्ये रहोगता ॥
१०७. ‘सा चला चलिता भूमि, नादिता देवदुन्दुभी ।  
परिदेवा च सुय्यन्ते<sup>५</sup>, किमत्थं नून गोतमी’ ॥
१०८. “तदा अबोच सा सब्बा, यथापरिवितक्कित । 15  
तायो<sup>६</sup> पि सब्बा आहंसु, यथापरिवितक्कित ॥
- १०९ ‘यदि ते रुचितं अय्ये, निब्बान परमं सिव ।  
निब्बायिस्साम सब्बा पि, बुद्धानुज्जाय<sup>७</sup> सुब्बते<sup>८</sup> ॥
११०. ‘मय सहा व निक्खन्ता, घरा पि च भवा पि च ।  
सहायेव गमिस्साम, निब्बान पदमुत्तम<sup>९</sup>’ ॥ 20
१११. “निब्बानाय वजन्तीन, कि वक्खामी ति सा वद ।  
सह सब्बाहि निग्गञ्छि, भिक्खुनीनिलया<sup>६</sup> तदा ॥
११२. “उपस्सये याधिवत्था, देवता ता खमन्तु मे ।  
भिक्खुनीनिलयस्सेद, पच्छिमं दस्सन मम ॥ B. 208
११३. “न जरा मच्चु वा यत्थ, अप्पियेहि समागमो ।  
पियेहि न<sup>१०</sup> वियोगोत्थि<sup>१०</sup>, तं वजिस्स<sup>११</sup> असङ्खत ॥ 25

\*-\* अय गाथा स्या० पोत्थके न दिस्सति । १ च-सी० । २ पटिगच्चायुसङ्खारे-  
सी० । ३ सकरुण-सी०, स्या०, रो० । ४ सब्बा-स्या०, रो० । ५ सुयन्ति-सी० ।  
६ ततो-स्या० । ७-७. बुद्धानुज्जातपुव्वके-स्या० । ८ पुरमुत्तम-सी०, स्या० ।  
९. भिक्खुनीलयना-स्या० । १०-१० वियोगोत्थि-सी० । ११ वज्जिय-स्या० ।

- ११४ “अवीतरागा त सुत्वा, वचन सुगतोरसा ।  
सोकट्टा परिदेविसु , अहो नो अप्पपुञ्जता ॥
- ११५ “भिक्षुनीनिलयो सुञ्जो, भूतो ताहि विना अय ।  
पभाते विय तारायो, न दिस्सन्ति जिनोरसा ॥
- ११६ “निब्बान गोतमी याति, सतेहि सह पञ्चहि ।  
नदीसतेहि व सह, गङ्गा पञ्चहि सागर ॥
- ११७ “रथियाय<sup>१</sup> वजन्तियो<sup>२</sup>, दिस्वा सद्धा उपासिका ।  
घरा निक्खम्म पादेसु, निपच्च इदमब्रवुं ॥
- ११८ ‘पसीदस्सु महाभोगे, अनाथायो विहाय नो ।  
तया न युत्ता<sup>३</sup> निब्बातु, इच्छट्ठा<sup>४</sup> विलपिसु ता’ ॥
- ११९ “तास सोकपहानत्थ, अवोच मधुर गिर ।  
‘रुदितेन अल पुत्ता, हासकालोयमज्ज वो ॥
- १२० ‘परिञ्जात मया दुक्ख, दुक्खहेतु विवज्जितो ।  
निरोधो मे सच्छिकतो, मग्गो चापि सुभावितो ॥
- पठम भाणवार ।
- १२१ ‘परिचिण्णो मया सत्था, कत बुद्धस्स सासन ।  
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
- १२२ ‘यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारिय ।  
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसयोजनक्खयो ॥
- १२३ ‘बुद्धो तस्स च सद्धम्मो, अनूनो याव तिट्ठति ।  
निब्बातु ताव कालो मे, मा म सोचथ पुत्तिका ॥
- १२४ ‘कोण्डञ्जानन्दनन्दादी, तिट्ठन्ति राहुलो जिनो ।  
सुखितो सहितो सङ्घो, हतदब्बा<sup>५</sup> च<sup>६</sup> तिथिया ॥
- १२५ ‘ओक्काकवसस्स यसो, उस्सितो मारमद्दनो ।  
ननु सम्पत्ति<sup>७</sup> कालो मे, निब्बानत्थाय पुत्तिका ॥
- १२६ ‘चिरप्पभुति य मय्हं, पत्थित अज्ज सिज्जते ।  
आनन्दभेरिकालोय, कि वो असूसहि पुत्तिका ॥

१-१ रथिकाय वजन्ति त - सी०, ० वजन्ती त - स्या०, ० वजन्ता - रो० । २ युत्त - सी०, स्या०, रो० । ३ इच्छट्ठा मी० । ४-४ हतदप्पा च - सी०, हतदप्पा व - स्या० । ५ सम्पत्ति - स्या० ।

१२७. 'सचे मयि दया अत्थि, यदि चत्थि कतञ्जुता ।  
सद्धम्मट्ठितिया सब्बा, करोथ विरियं दब्धं ॥
१२८. 'थीनं अदासि पब्बज्जं, सम्बुद्धो याचितो मया ।  
तस्मा यथाहं नन्दिस्सं, तथा तमनुतिट्ठथ' ॥
१२९. "ता एवमनुसासित्वा<sup>१</sup>, भिक्खुनीहि पुरक्खता ।  
उपेच्च बुद्धं वन्दित्वा, इदं वचनमब्रवि ॥
१३०. 'अहं सुगत ते माता, त्वं<sup>२</sup> च वीर<sup>३</sup> पिता मम ।  
सद्धम्मसुखद<sup>३</sup> नाथ, तथा जातामिह<sup>४</sup> गोतम ॥
१३१. 'संवद्धितोयं सुगत, रूपकायो मया तव ।  
अनिन्दितो<sup>५</sup> धम्मकायो<sup>५</sup>, मम संवद्धितो तथा ॥
१३२. 'मुहुत्तं तण्हासमणं, खीरं त्वं पायितो मया ।  
तयाहं सन्तमच्चन्तं, धम्मखीरं हि<sup>६</sup> पायिता ॥
१३३. 'बन्धनारक्खनेन<sup>७</sup> मय्हं, अणणो<sup>८</sup> त्वं महामुने ।  
पुत्तकामा थियो याचं, लभन्ति तादिसं सुतं ॥
१३४. 'मन्धातादिनरिन्दानं, या माता सा भवण्णवे ।  
निमुग्गाहं तथा पुत्त, तारिता भवसागरा ॥
१३५. 'रञ्जो माता महेसी ति, सुलभं नाममित्थिनं ।  
बुद्धमाता ति यं नामं, एतं परमदुल्लभं ॥
१३६. 'तं च लद्धं महावीर, पणिधानं ममं तथा ।  
अणुकं वा महन्तं वा, तं सब्बं पूरितं मया<sup>९</sup> ॥
१३७. 'परिनिब्बातुमिच्छामि, विहायेमं कळेवरं<sup>१०</sup> ।  
अनुजानाहि मे वीर, दुक्खन्तकर नायक ॥
१३८. 'चक्कडकुसधजाकिण्णे, पादे कमलकोमले ।  
पसारेहि पणामं ते, करिस्सं पुत्तउत्तमे<sup>११</sup> ॥
१३९. 'सुवण्णरासिसङ्कासं, सरीरं कुरु कटं ।  
कत्वा देहं सुदिट्ठं ते, सन्ति<sup>१२</sup> गच्छामि नायक' ॥

5

10

15

20

B. 210

25

१. एवमनुसासित्वा - स्या० । २-२. तुवं वीर - स्या० । ३. सद्धम्मसुखदो  
सी०, स्या०, रो० । ४. जातमिह - सी०, स्या० । ५. अनिन्दियो - सी०, रो०; आनन्दियो  
स्या० । ६. धम्मतनु - सी०, रो० । ७. पि - स्या० । ८. वद्धनरक्खने - सी० ।  
९. अणणो - म० । १०. तथा - स्या० । ११. कळेवरं - सी० । १२. पुत्तपेसा - सी०,  
रो०; पुत्तपेमहं - स्या० । १३. सन्तं - स्या० ।

१४०. “द्वितिसलक्खणूपेत, सुप्पभालङ्कितं तनुं ।  
सञ्झाघता<sup>१</sup> व बालक्क<sup>१</sup>, मातुच्छ दस्सयी जिनो ॥
१४१. “फुल्लारविन्दसङ्कासे, तरुणादिच्चसप्पभे ।  
चक्कङ्किते पादतले, ततो सा सिरसा पति ॥
- 5 १४२. ‘पणमामि नरादिच्च<sup>२</sup>, आदिच्चकुलकेतुक<sup>३</sup> ।  
पच्छिमे मरणे<sup>४</sup> मय्ह, न त इक्खामहं पुनो” ॥
१४३. ‘इत्थियो नाम लोकग्ग, सब्बदोसाकरा मता ।  
यदि को चत्थि दोसो मे, खमस्सु करुणाकर ॥
१४४. ‘इत्थिकान च पब्बज्जं, हं<sup>५</sup> तं<sup>६</sup> याचि पुनप्पुनं ।  
10 तत्थ चे अत्थि दोसो मे, त खमस्सु नरासभ ॥
१४५. ‘मया भिक्खुनियो वीर, तवानुञ्जाय सासिता ।  
तत्र<sup>७</sup> चे अत्थि दुन्नीतं, त खमस्सु खमाधिप<sup>८</sup> ॥
१४६. ‘अक्खन्ते नाम खन्तब्बं, किं भवे गुणभूसने ।  
किमुत्तर ते वक्खामि, निब्बानाय वज्जन्तिया<sup>९</sup> ॥
- 15 १४७. ‘सुद्धे अनूने मम भिक्खुसद्धे,  
लोका इतो निस्सरितु खमन्ते ।  
पभातकाले व्यसनङ्गतान,  
दिस्वान निय्याति व<sup>१०</sup> चन्दलेखा’ ॥
१४८. ‘तदेतरा भिक्खुनियो जिनग्ग,  
20 तारा व चन्दानुगता सुमेरु ।  
पदक्खिण कच्च<sup>११</sup> निपच्च पादे,  
ठिता मुखन्त<sup>१२</sup> समुदिक्खमाना ॥
- B 211 १४९. ‘न तित्तिपुब्ब तव दस्सनेन,  
चक्खु न सोत तव भासितेन ।  
25 चित्तं मम केवलमेकमेव,  
पप्पुय्य त धम्मरसेन तित्ति<sup>१३</sup> ॥

१-१. सञ्झाघनाव बालक्ख - स्या० । २ नरादिच्च - सी०, स्या० । ३ आदिच्च-  
कुलकेतुनं - स्या० । ४ सरण - स्या० । ५-५ दक्खामहं पुन - स्या० । ६-६ यमहं  
- सी०, स्या० । ७. तत्थ - स्या० । ८ खमाधिति - स्या० । ९ वदन्तिया - स्या० ।  
१० हि - स्या० । ११ कत्व - सी०, स्या० । १२ मुखन्तस्स - स्या० ।  
१३ तित्ति - सी०, स्या० ।

- १५० 'नदतो परिसायं ते, वादितब्बपहारिनो<sup>१</sup> ।  
ये ते दक्खन्ति वदन, धञ्जा ते नरपुङ्गव ॥
- १५१ 'दीघङ्गुली तम्बनखे, सुभे आयतपण्हिके ।  
ये पादे पणमिस्सन्ति<sup>२</sup>, ते पि धञ्जा गुणन्धर<sup>३</sup> ।
- १५२ 'मधुरानि पहट्टानि, दोसग्धानि<sup>४</sup> हितानि च ।  
ये ते वाक्यानि सुय्यन्ति<sup>५</sup>, ते पि धञ्जा नरुत्तम ॥
- १५३ 'धञ्जाह ते महावीर, पादपूजनतप्परा<sup>६</sup> ।  
तिण्णससारकन्तारा, सुवाक्येन सिरीमतो ॥
- १५४ "ततो सा अनुसावेत्वा, भिक्खुसङ्घं<sup>७</sup> पि<sup>८</sup> सुब्बता ।  
राहुलानन्दनन्दे च, वन्दित्वा इदमब्रवि ॥
- १५५ 'आसीविसालयसमे, रोगावासे कळेवरे ।  
निब्बिन्दा<sup>९</sup> दुक्खसङ्घाटे<sup>१०</sup>, जरामरणगोचरे ॥
- १५६ 'नानाकलिमलाकिण्णे<sup>११</sup>, परायत्ते निरीहके ।  
तेन निब्बातुमिच्छामि, अनुमञ्जथ पुत्तका' ॥
- १५७ "नन्दो राहुलभट्टो च, वीतसोका निरासवा ।  
ठिताचलट्टिति<sup>१२</sup> धिरा<sup>१३</sup>, धम्मतमनुचिन्तयु ॥
- १५८ 'धिरत्थु सङ्घत लोलं<sup>१४</sup>, असारं कदलूपम ।  
मायामरीचिसदिस, इतर अनवट्टित ॥
- १५९ 'यत्थ नाम जिनस्साय, मातुच्छा बुद्धपोसिका ।  
गोतमी निधन याति, अनिच्च सब्बसङ्घत' ॥
- १६० "आनन्दो च तदा सेखो, सोकट्टो<sup>१५</sup> जिनवच्छलो ।  
तत्थस्सूनि करोन्तो सो, करुण परिदेवति ॥
- १६१ "हा<sup>१६</sup> सन्ति<sup>१७</sup> गोतमी याति, नून बुद्धो पि निब्बुति ।  
गच्छति न चिरेनेव, अग्गिरिव<sup>१८</sup> निरिन्धनो ॥

१ वादोदप्पापहारिनो - सी०, वादिदप्पपहारिनो - स्या० । २ पणमायन्ति - स्या० । ३ रणन्तग - स्या० । ४ दोसग्धानि - स्या० । ५ सोस्सन्ति - सी०, सुणन्ति - स्या० । ६ पादपूजनतप्पवा - स्या० । ७-७ भिक्खुसङ्घमिह - स्या० । ८-८ निब्बिन्न दुक्खसङ्घाते - सी०, निब्बिण्णा दुक्ख सङ्घेते - स्या० । ९ नानाकुणपमलाकिण्णे - स्या० । १०-१० ठिताचला धिती वीरा - स्या० । ११ लोक - स्या० । १२ कनिट्टो - स्या० । १३-१३ भासन्ती - स्या० । १४ अग्गिविय - स्या० ।

B 212

- १६२ “एव विलापमान त, आनन्द आह गोतमी ।  
सुतसागरगम्भीर<sup>१</sup>, बुद्धोपट्टानतप्पर ॥
- १६३ ‘न युत्त सोचितु पुत्त, हासकाले उपट्ठिते ।  
तया<sup>२</sup> मे सरण<sup>३</sup> पुत्त, निब्बान तमुपागत ॥
- 5 १६४ ‘तया तात समज्झिट्ठो, पब्बज्ज अनुजानि नो ।  
मा पुत्त विमनो होहि, सफलो ते परिस्समो ॥
- १६५ ‘य न दिट्ठ पुराणेहि, तित्थिकाचरियेहि पि<sup>४</sup> ।  
त पद सुकुमारीहि, सत्तवस्साहि वेदित ॥
- १६६ ‘बुद्धसासनपालेत<sup>५</sup>, पच्छिम दस्सन तव ।  
10 तत्थ गच्छामह पुत्त, गतो यत्थ न दिस्सते<sup>६</sup> ॥
- १६७ ‘कदाचि धम्म देसेन्तो, खिपी लोकगनायको ।  
तदाह आसीसवाच<sup>६</sup>, अवोच अनुकम्पिका ॥
- १६८ ‘चिर जीव महावीर, कप्प तिट्ठ महामुने ।  
सब्बलोकस्स<sup>७</sup> अत्थाय<sup>८</sup>, भवस्सु अजरामरो ॥
- 15 १६९ ‘त तथावादिनि बुद्धो, मम सो एतदब्रवि ।  
न हेव वन्दिया बुद्धा, यथा वन्दसि गोतमी ॥
- १७० ‘कथ चरहि सब्बञ्चू, वन्दितब्बा तथागता ।  
कथ अवन्दिया बुद्धा, त मे अक्खाहि पुच्छितो ॥
- १७१ ‘आरद्धविरिये पहितत्ते, निच्च दब्धपरक्कमे ।  
20 समग्गे सावके पस्स<sup>९</sup>, एत बुद्धानवन्दन ॥
- १७२ ‘ततो उपस्सय गन्त्वा, एकिकाह विचिन्तयि ।  
समग्गपरिस नाथो, रोधेसि<sup>९</sup> तिभवन्तगो ॥
- १७३ ‘हन्दाह परिनिब्बिस्सं<sup>१०</sup>, मा विपत्तितमद्दसं ।  
एवाह चिन्तयित्वान, दिस्वान् इसिसत्तम ॥

१ सुतिसागरगम्भीर - सी०, सुतिसागरगम्भीर - स्या० । २-२ तव मे सरण - सी०, तस्सा मे मरण - स्या० । ३ च - स्या० । ४ बुद्धसासनपालेता - सी०, स्या० । ५ दिस्सति - स्या० । ६ आसिसवच - सी० । ७-७ सब्बलोत्तहितत्थाय - स्या० । ८ पस्से - सी० । ९ रोचेति - सी०, स्या० । १० परिनिब्बाय - स्या० ।



- १७४ 'परिनिब्बानकाल मे, आरोचेसि' विनायक ।  
ततो सो समनुञ्जासि, काल जानाहि गोतमी ॥
- १७५ 'किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे० विहरामि अनासवा ॥ B 213
- १७६ 'स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १७७ 'पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन ॥ 5
- १७८ 'धीन धम्माभिसमये, ये बाला विमति गता ।  
तेस दिट्ठिप्पहानत्थ<sup>३</sup>, इद्धि दस्सेहि गोतमी' ॥
- १७९ "तदा निपच्च सम्बुद्ध, उप्पतित्वान अम्बर ।  
इद्धी अनेका दस्सेसि, बुद्धानुञ्जाय गोतमी ॥
- १८० "एकिका बहुधा आसि, बहुका चेतिका तथा । 16  
आविभाव तिरोभाव, तिरोकुट्ट<sup>३</sup> तिरोनग ॥
- १८१ "असज्जमाना अगमा, भूमिय पि निमुज्जथ ।  
अभिज्जमाने उदके, अगच्छि महिया<sup>४</sup> यथा ॥
- १८२ "सकुणीव तथाकासे<sup>५</sup>, पल्लङ्केन कमी<sup>६</sup> तदा ।  
वस वत्तेसि कायेन, याव ब्रह्मनिवेसन ॥ 15
- १८३ "सिनेरु दण्ड कत्वान, छत्त कत्वा महामहि ।  
समूल परिवत्तेत्वा, धारय<sup>७</sup> चङ्कमी नभे ॥
- १८४ "छस्सूरोदयकालेव<sup>८</sup>, लोक चाकासि धूमिक<sup>९</sup> ।  
युगन्ते<sup>१०</sup> विय लोक सा, जालामालाकुल अका<sup>१०</sup> ॥
- १८५ "मुचलिन्दं महासेल, मेरुमूलनदन्तरे<sup>११</sup> । 20  
सासपारिव<sup>१२</sup> सब्बानि, एकेनग्गहि<sup>१३</sup> मुट्ठिना ॥
- १८६ "अङ्गुलग्गेन छादेसि, भाकर सनिसाकर ।  
चन्दसूरसहस्सानि<sup>१४</sup>, आवेळमिव<sup>१५</sup> धारयि ॥
- १८७ "चतुसागरतोयानि, धारयी एकपाणिना ।  
युगन्तजलदाकार<sup>१६</sup>, महावस्स पवस्सथ<sup>१७</sup> ॥ 25

१ आरोचेम - स्या० । २ दिट्ठिप्पहानत्थ - सी०, स्या० । ३ तिरोकुट्ट - म० ।  
४ महिय - स्या० । ५ यथाकासे - सी०, स्या० । ६ गमी - सी० । ७ धारेन्ती -  
सी० । ८ छस्सूरोदयकालेव - स्या० । ९ रुचित - स्या० । १०-१० युगन्ते विय त लोक,  
जालामालाकुल अका - स्या० । ११ मेरुमन्दारदहरे - सी०, रो०, मेरु मन्दारदहरे - स्या० ।  
१२ सासपेरिव - सी०, सासपानिव - स्या० । १३ एकेनग्गहि - स्या० । १४ चन्दसुरिय-  
सहस्सानि - स्या० । १५ आवेलीमव - सी० । १६ युगन्धजलदाकार - स्या० । १७ पवस्सथी  
- सी०, अवस्सथ - स्या० ।

- १८८ “चक्कवत्ति सपरिस, मापयी सा नभत्तले ।  
गरुळ द्विरद सीह, विनदन्त पदस्सयि<sup>१</sup> ॥
- १८९ “एकिका अभिनिम्मित्वा, अप्पमेय्य भिक्खुनीगण ।  
पुन अन्तरधापेत्वा, एकिका मुनिमब्रवि ॥
- B 214 5 १९० ‘मातुच्छा ते महावीर, तव सासनकारिका ।  
अनुप्पत्ता सक अत्थ, पादे वन्दामि चक्खुम’ ॥
- १९१ “दस्सेत्वा विविधा इद्धी, ओरोहित्वा नभत्तला ।  
वन्दित्वा लोकपज्जोत, एकमन्त निसीदि सा ॥
- १९२ “सा वीसवस्ससतिका, जातियाह महामुने ।  
10 अलमेत्तावता वीर, निब्बायिस्सामि नायक ॥
- १९३ “तदातिविम्हिता सब्बा, परिसा सा कतञ्जली ।  
अवोचय्ये कथ आसि, अतुलिद्धिपरक्कमा<sup>२</sup> ॥
- १९४ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेषु चक्खुमा ।  
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- 15 १९५. “तदाह हसवतिय, जातामच्चकुले अहु ।  
सब्बोपकारसम्पन्ने, इद्धे फीते महद्धने ॥
- १९६ “कदाचि पितुना सद्धि, दासिगणपुरक्खता ।  
महता परिवारेन, त उपेच्च नरासभ ॥
- १९७ “वासव विय वस्सन्त, धम्ममेष अनासव ।  
20 सरदादिच्चसदिस, रसिजालसमुज्जल<sup>३</sup> ॥
१९८. “दिस्वा चित्तं पसादेत्वा, सुत्वा चस्स सुभासित ।  
मातुच्छ भिक्खुनि अग्गे, ठप्पेन्त नरनायक ॥
- १९९ “सुत्वा दत्वा महादान, सत्ताह तस्स तादिनो ।  
ससङ्खस्स नरगस्स, पच्चयानि बहूनि च ॥
- 25 २०० “निपच्च पादमूलम्हि, त ठानमभिपत्थयि ।  
ततो महापरिसति, अवोच इसिसत्तमो ॥

१ च दस्सयि — स्या० । २ अतुलिद्धि परक्कमे — स्या० । ३ रसिमालावु  
जिन—सी०, स्या०, रसिजालाकुल जिन — रो० ।

- २०१ 'या ससङ्ख अभोजेसि, सत्ताह लोकनायक ।  
तमह कित्तिस्सामि, सुणाथ मम भासतो ॥
- २०२ 'सतसहस्सितो कप्पे, ओवकाककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- २०३ 'तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।  
गोतमी नाम नामेन, हेस्सति सत्थु साविका ॥ 5 B 215
२०४. 'तस्स बुद्धस्स मातुच्छा, जीवितापादिका<sup>१</sup> अय ।  
रत्तञ्जून च अग्गत्त, भिक्खुनीन लभिस्सति' ॥
- २०५ "त<sup>२</sup>सुत्वान पमोदित्वा<sup>३</sup>, यावजीव तदा जिन ।  
पच्चयेहि उपट्ठित्वा, ततो कालङ्कता अहं ॥ 10
- २०६ "तावतिसेसु देवेषु, सब्बकामसमिद्धिसु ।  
निब्बत्ता दसहज्जेहि, अञ्जे अभिभवि अह ॥
- २०७ "रूपसद्देहि गन्धेहि, रसेहि फुमनेहि<sup>४</sup> च ।  
आयुता पि च वण्णेन, सुखेन यससा पि च ॥
- २०८ "तथेवाधिपतेय्येन, अधिगय्ह विरोचह ।  
अहोसि अमरिन्दस्स, महेसी दयिता तहि ॥ 15
२०९. "संसारे संसरन्तीह<sup>५</sup>, कम्मवायुसमेरिता ।  
कासिस्स रञ्जो विसये, अजायि दासगामके ॥
- २१० "पञ्चदाससतानूना, निवसन्ति तहि तदा ।  
सब्बेसं तत्थ यो जेट्ठो, तस्स जाया अहोसह ॥ 20
- २११ "सथम्भुनो पञ्चसता, गाम पिण्डाय पाविसु ।  
ते दिस्वान अह तुट्ठा, सह सब्बाहि<sup>६</sup> इत्थिभि<sup>७</sup> ॥
- २१२ "पूगा<sup>८</sup> हुत्वा व सब्बायो<sup>९</sup>, चतुमासे उपट्ठहु<sup>१०</sup> ।  
तिचीवरानि दत्तवान, ससरिम्ह<sup>११</sup> ससामिका ॥
- २१३ "ततो चुता सब्बा<sup>१२</sup> पि ता<sup>१३</sup>, तावतिसगता मय ।  
पच्छिमे च भवे दानि, जाता देवदहे पुरे ॥ 25

१ जीवितपालिका - स्या० । २-२ त सुत्वाह पमुदिता - सी०, स्या०, रो० ।  
३ फुस्सनेहि - स्या० । ४ संसरन्तीहि - स्या० । ५-५ सब्बेहि जातिभि - सी०,  
स्या०, रो० । ६-६ कत्वा पञ्चसतकुटी - सी०, कत्वा पञ्चसतकुटि - स्या० । ७ उपट्ठिय -  
सी०, स्या०, रो० । ८ पसन्नम्ह - स्या० । ९-९ सपत्तिका - सी०, स्या० ।

- २१४ “पिता अञ्जनसक्को मे, माता मम सुलक्खणा ।  
ततो कपिलवत्थुस्मि, सुद्धोदनघर गता ॥
- २१५ “सेसा<sup>१</sup> सक्ककुले जाता, सक्कान घरमागमुं ।  
अहं विसिट्ठा<sup>२</sup> सब्बास, जिनस्सापादिका अहुं ॥
- B 216 5 २१६ “मम<sup>३</sup> पुत्तोभिनिक्खम्म<sup>३</sup>, बुद्धो आसि विनायको ।  
पच्छाहं पब्बजित्वान, सतेहि सह पञ्चहि ॥
- २१७ “साकियानीहि धीराहि, सह सन्तिसुख फुसि ।  
ये तदा पुब्बजातिय, अम्हाकं आसु सामिनो ॥
- २१८ “सहपुञ्जस्स कत्तारो, महासमयकारका ।  
10 फुसिसु अरहत्त ते, सुगतेनानुकम्पिता ॥
- २१९ “तदेतरा भिक्खुनियो, आरुहिसु नभत्तल ।  
सगता<sup>४</sup> विय तारायो, विरोचिसु महिद्धिका ॥
- २२० “इद्धी अनेका दस्सेसु, पिळन्धविकती<sup>५</sup> यथा ।  
कम्मारो कनकस्से व, कम्मज्जस्स<sup>६</sup> सुसिक्खितो<sup>६</sup> ॥
- 15 २२१ “दस्सेत्वा पाटिहीरानि, विचित्तानि<sup>७</sup> बहूनि च ।  
तोसेत्वा वादिपवरं<sup>८</sup>, मुनि सपरिस तदा ॥
- २२२ “ओरोहित्वान<sup>९</sup> गगना<sup>९</sup>, वन्दित्वा इसिसत्तमं ।  
अनुज्जाता नरग्गेन, यथाठाने<sup>१०</sup> निसीदिसु ॥
- २२३ ‘अहोनुकम्पिका अम्ह, सब्बासं चिर गोतमी ।  
20 वासिता तव<sup>११</sup> पुज्जेहि, पत्ता नो आसवक्खय ॥
- २२४ ‘किलेसा ज्ञापिता अम्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागी व बन्धन छेत्वा, विहराम अनासवा ॥
२२५. ‘स्वागत वत नो आसि, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- 25 २२६ ‘पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छळभिज्जा सच्छिक्कता, कत बुद्धस्स सासन ॥

१ सव्वा-स्या० । २ सेट्ठाच-स्या० । ३-३ स मे पुत्ताभिनिक्खम्म-स्या० ।  
४ खगता-सी० । ५ पिळन्धविकती-सी०, पिलन्ध-स्या० । ६-६ पुण्ण-  
कम्मेसु सिक्खिता-स्या० । ७ विविधानि-स्या० । ८ वादिच्चवर-स्या० ।  
९-९ ओरोहित्वा नभतला-स्या० । १० यथाठाने-स्या० । ११ ताय-स्या० ।

- २२७ 'इद्धीसु च वसी होम, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होम महामुने ॥
- २२८ 'पुब्बेनिवास जानाम, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- २२९ 'अत्थे धम्मो च नेरुत्ते, पटिभाने<sup>१</sup> च विज्जति । 5 B 217  
जाणं अम्ह महावीर, उप्पन्न तव सन्तिके ॥
- २३० 'अस्माभि परिचिण्णोसि, मेत्तचित्ताहि नायक ।  
अनुजानाहि सब्बास<sup>२</sup>, निब्बानाय महामुने' ॥
- २३१ "निब्बायिस्साम इच्चेव, कि वक्खामि वदन्तियो<sup>३</sup> ।  
यस्स दानि च वो काल, मञ्जथा ति जिनोब्रवि ॥ 10
- २३२ "गोतमीआदिका तायो, तदा भिक्खुनियो जिन ।  
वन्दित्वा आसना तम्हा, वुट्ठाय अगमिसु ता ॥
- २३३ "महता जनकायेन, सह लोकग्गनायको ।  
अनुसयायी<sup>४</sup> सो वीरो<sup>५</sup>, मातुच्छ यावकोट्टक ॥
- २३४ "तदा निपति पादेसु, गोतमी लोकबन्धुनो । 15  
सहेव<sup>६</sup> ताहि<sup>७</sup> सब्बाहि, पच्छिम पादवन्दन ॥
- २३५ 'इद पच्छिमक मय्ह, लोकनाथस्स दस्सन ।  
न पुनो अमताकार, पस्सिस्सामि मुख तव ॥
- २३६ 'न च मे वन्दन वीर, तव पादे सुकोमले ।  
सम्फुसिस्सति लोकग्ग, अज्ज गच्छामि निब्बुति' ॥ 20
- २३७ "रूपेन कि तवानेन, दिट्ठे धम्मो यथातथे ।  
सब्ब सङ्खतमेवेत, अनस्सासिकमित्तर ॥
- २३८ "सा सह ताहि गन्त्वान, भिक्खुनुपस्सय सक ।  
अड्डपल्लङ्कमाभुज्ज, निसीदि परमासने ॥
- २३९ "तदा उपासिका तत्थ, बुद्धसासनवच्छला । 25  
तस्सा पवत्ति सुत्वान, उपेसु पादवन्दिका ॥

१. पटिभाणे - सी०, स्या० । २. सब्बायो - स्या०, रो० । ३. वदन्तिन -  
सी० । ४-४ अनुससावयि वीरो - स्या० । ५-५ सहेतराहि - ग्री०, स्या० ।

- २४० “करेहि उर पहन्ता<sup>१</sup>, छिन्नमूला यथा लता ।  
रोदन्ता करुण रव<sup>२</sup>, सोकट्टा भूमिपातिता<sup>३</sup> ॥
- २४१ “मा नो सरणदे नाथे, विहाय<sup>४</sup> गमि निब्बुति ।  
निपतित्वान याचाम, सब्बायो सिरसा मय ॥
- B 218 5 २४२ “या पधानतमा<sup>५</sup> तास, सद्धा पञ्जा उपासिका ।  
तस्सा सीस पमज्जन्ती, इद वचनमब्रवि ॥
- २४३ ‘अल पुत्ता विसादेन<sup>६</sup>, मारपासानुवत्तिना ।  
अनिच्च सङ्खतं सब्ब, वियोगन्त चलाचल’ ॥
- २४४ “ततो सा ता विसज्जित्वा, पठम ज्ञानमुत्तम ।  
10 दुतियं<sup>७</sup> च ततिय च<sup>८</sup>, समापज्जि चतुत्थक ॥
- २४५ “आकासायतनं चेव, विञ्जाणायतन तथा ।  
आकिञ्चं<sup>९</sup> नेवसञ्ज च<sup>८</sup>, समापज्जि यथाक्कम ॥
- २४६ “पटिलोमेन ज्ञानानि, समापज्जित्थ<sup>९</sup> गोतमी ।  
यावता पठम ज्ञान, ततो यावचतुत्थक ॥
- 15 २४७ “ततो वुट्ठाय निब्बायि, दीपच्ची व निरासवा<sup>१०</sup> ।  
भूमिचालो महा आसि, नभसा विज्जुता पति ॥
- २४८ “पनादिता दुन्दुभियो, परिदेविसु देवता ।  
पुप्फवुट्ठी च गगना, अभिवस्सथ मेदिनि<sup>११</sup> ॥
- २४९ “कम्पितो मेरुराजा पि, रङ्गमज्जे यथा नटो ।  
20 सोकेन चातिदीनो व, विरवो आसि सागरो ॥
२५०. “देवा नागामुरा ब्रह्मा, सविग्गाहिसु<sup>१२</sup> तङ्खणे ।  
‘अनिच्चा वत सङ्खारा, यथाय विलय गता’ ॥
- २५१ “या चे मं परिवारिसु, सत्थु सासनकारिका ।  
तायो पि अनुपादाना, दीपच्चि<sup>१३</sup> विय<sup>१३</sup> निब्बुता ॥
- 25 २५२ “हा योगा विप्पयोगन्ता, हानिच्च सब्बसङ्खत ।  
हा जीवितं विनासन्न, इच्चासि परिदेवना ॥

१ पहन्ता - सी० । २ राव - सी०, स्या० । ३. भूमिपातिता - सी०, स्या०, ब्रविपातिता - रो० । ४ विहाया - स्या० । ५ पधानङ्गमा - स्या० । ६ विलापेन - स्या० । ७-७ दुतिय ततिय चापि - सी० । ८-८ आकिञ्चञ्ज नेवसञ्ज - सी० । ९ समापज्जय - स्या० । १० निरासना - सी०, रो० । ११ मेदिनि - सी० । १२. सविग्गाहिसु - सी०, स्या० । १३-१३. दीपसिखा विय - स्या० ।

- २५३ “ततो देवा च ब्रह्मा च, लोकधम्मानुवत्तन ।  
कालानुरूप कुब्बन्ति, उपेत्वा इसिसत्तम ॥
२५४. “तदा आमन्तयी सत्था, आनन्दं सुतसागर<sup>१</sup> ।  
‘गच्छानन्द निवेदेहि, भिक्खून मातु निब्बुति’ ॥
- २५५ “तदानन्दो निरानन्दो, अस्सुना पुण्णलोचनो ।  
गग्गरेन सरेनाह, ‘समागच्छन्तु भिक्खवो ॥
- २५६ ‘पुब्बदक्खिणपच्छासु, उत्तराय<sup>२</sup> च सन्तिके<sup>३</sup> ।  
सुणन्तु<sup>४</sup> भासित मय्ह<sup>५</sup>, भिक्खवो सुगतोरसा ॥
- २५७ ‘या वड्ढयि<sup>६</sup> पयत्तेन, सरीर पच्छिम मुने ।  
सा गोतमी गता सन्ति, तारा व सूरियोदये ॥
- २५८ ‘बुद्धमाता ति पञ्जात्ति<sup>७</sup>, ठपयित्वा गतासम ।  
न यत्थ पञ्चनेत्तो पि, गति<sup>८</sup> दक्खति नायको ॥
- २५९ ‘यस्सत्थि मुगते सद्धा, यो<sup>९</sup> च पियो<sup>१०</sup> महामुने ।  
बुद्धमातुस्स<sup>११</sup> सक्कार, करोतु सुगतोरसो’ ॥
- २६० “सुदूरट्ठा पि त सुत्वा, सीधमागच्छु<sup>१२</sup> भिक्खवो ।  
केचि बुद्धानुभावेन, केचि इद्धीसु कोविदा ॥
- २६१ “कूटागारवरे रम्मे, सब्बसोण्णमये सुभे ।  
मञ्चक समारोपेसु<sup>१३</sup>, यत्थ सुत्तासि गोतमी ॥
- २६२ “वत्तारो लोकपाला ते<sup>१४</sup>, असेहि समधारयु ।  
सेसा सक्कादिका देवा, कूटागारे समग्गहु ॥
- २६३ “कूटागारानि सब्बानि, आसु पञ्चसत्तानि पि<sup>१५</sup> ।  
सरदादिच्चवण्णानि, विस्सकम्मकतानि<sup>१६</sup> हि ॥
- २६४ “सब्बा तापि<sup>१७</sup> भिक्खुनियो, आसु मञ्चेसु सायिता ।  
देवान खन्धमारुह्वा<sup>१८</sup>, निय्यन्ति अनुपुब्बसो ॥

5 B 219

10

15

20

१ सुतिसागर - सी०, स्या०, रो० । २-२ उत्तराय वसन्तिये - सी०, उत्तराय वसन्तिये - स्या० । ३-३ मय्ह सा भिक्खुनी माता - स्या० । ४ वड्ढयि - स्या० । ५ सञ्जात्ति - स्या० । ६ गतु - सी०, रा०, तत्थ - स्या० । ७-७ यो वा सिरसो - सी०, स्या० । ८ बुद्धमातरि - सी०, बुद्धस्स मातु - स्या० । ९ सीधमागच्छु - सी०, सीधमागच्छ - स्या० । १० समारोपेसु - स्या० । ११ ये - स्या० । १२ हि - सी०, स्या० । १३ विस्सकम्मकतानि - स्या० । १४ तहि - स्या० । १५ खन्धमारुह्वा - स्या० ।

- २६५ “सब्बसो छादित आसि, वितानेन नभत्तल ।  
सतारा चन्दसूरा<sup>१</sup> च, लञ्छिता कनकामया ॥
- २६६ “पटाका उस्सितानेका, वितता<sup>२</sup> पुप्फकञ्चुका ।  
ओगताकासपदुमा<sup>३</sup>, महिया पुप्फमुग्गता ॥
- 5 २६७ “दस्सन्ति<sup>४</sup> चन्दसूरिया, पज्जलन्ति<sup>५</sup> च तारका ।  
मज्झ गतो पि चादिच्चो, न तापेसि ससी यथा ॥
- B 220 २६८. “देवा दिब्बेहि गन्धेहि, मालेहि सुरभीहि च ।  
वादितेहि च नच्चेहि, सङ्गीतीहि च पूजयु ॥
- २६९ “नागासुरा<sup>६</sup> च ब्रह्मानो, यथासत्ति<sup>७</sup> यथाबलं ।  
10 पूजयिसु च<sup>८</sup> निव्यन्ति<sup>९</sup>, निब्बुता बुद्धमातर ॥
- २७० “सब्बायो पुरतो नीता, निब्बुता सुगतोरसा ।  
गोतमी निव्यते पच्छा, सक्कता बुद्धपोसिका ॥
- २७१ “पुरतो देवमनुजा, सनागामुरब्रह्मका ।  
पच्छा ससावको बुद्धो, पूजत्थ याति मानुया ॥
- 15 २७२ “बुद्धस्स परिनिब्बानं, नेदिस आसि यादिस ।  
गोतमीपरिनिब्बान, अतेवच्छरियं अहु ॥
२७३. “बुद्धो<sup>१०</sup> बुद्धस्स निब्बाने<sup>११</sup>, नोपटियादि<sup>१२</sup> भिक्खवो ।  
बुद्धो गोतमिनिब्बाने, सारिपुत्तादिका तथा<sup>१३</sup> ॥
२७४. “चित्तकानि करित्वान, सब्बगन्धमयानि ते<sup>१४</sup> ।  
20 गन्धचुण्णपक्किणानि<sup>१५</sup>, ज्ञापयिसु च ता तहि ॥
- २७५ “सेसभागानि डय्हिसु, अट्ठी सेसानि सब्बसो ।  
आनन्दो च तदावोच, सवेगजनक वचो ॥
२७६. ‘गोतमी निधनं याता, डय्ह<sup>१६</sup> चस्सा सरीरक ।  
सङ्केत<sup>१७</sup> बुद्धनिब्बानं, न चिरेन भविस्सति’ ॥

१ चन्दसूरिया - सी०, चन्दसुरा - स्या० । २ वित्तका - स्या० । ३ ओभग्गा-  
कासपदुमा - स्या०, ओगताकामधूमाव - रो० । ४ दिस्सन्ति - सी०, स्या० । सी०,  
स्या० । ५ विज्जलन्ति - स्या० । ६ नागासूरा - स्या० । ७ यथासत्ति - सी० ।  
८-८ विनिव्यन्ति - स्या० । ९ अतीवच्छरिय - सी०, स्या०, रो० । १० न बुद्धो  
बुद्धनिब्बाने - स्या०, रो० । ११ नोपदिस्सति - सी०, रो०, सारिपुत्तादि - स्या० ।  
१२ यथा - स्या० । १३ च - स्या० । १४ गन्धचुण्णावक्किणानि - सी०, गन्धचुण्ण-  
विकिण्णान - स्या० । १५ निड्ड - सी०, दड्ड - स्या० । १६ सङ्केह - सी० ।



२७७ “ततो गोतमिधातूनि, तस्सा पत्तगतानि सो ।  
उपनामेसि नाथस्स, आनन्दो बुद्धचोदितो ॥

२७८. “पाणिना तानि पग्गय्ह, अवोच इसिसत्तमो ।  
‘महतो सारवन्तस्स, यथा रुक्खस्स तिद्वतो ॥

२७९ ‘यो सो महत्तरो खन्धो, पलुज्जेय्य अनिच्चता ।  
तथा भिक्खुनिसङ्घस्स, गोतमी परिनिब्बुता ॥

5

२८० ‘अहो<sup>१</sup> अच्छरिय मय्ह<sup>२</sup>, निब्बुताय<sup>३</sup> पि मातुया ।  
सरीरमत्तसेसाय, नत्थि<sup>३</sup> सोकपरिद्वो<sup>३</sup> ॥

२८१ ‘न सोचिया परेस सा, तिण्णसंसारसागरा ।  
परिवज्जितसन्तापा, सीतिभूता सुनिब्बुता ॥

B 221

10

२८२ ‘पण्डितासि महापञ्जा, पुथुपञ्जा तथेव च ।  
रत्तञ्जू भिक्खुनीन सा, एव धारेथ<sup>४</sup> भिक्खवो ॥

२८३ ‘इद्धीसु<sup>५</sup> च वसी आसि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी आसि च गोतमी ॥

२८४ ‘पुब्बेनिवासमञ्जासि, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि तस्सा<sup>६</sup> पुनब्भवो ॥

15

२८५ ‘अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
परिसुद्ध अहु जाण, तस्मा सोचनिया न सा ॥

२८६. ‘अयोधनहतस्सेव, जलतो जातवेदस्स<sup>७</sup> ।  
अनुपुब्बूपसन्तस्स, यथा न जायते गति ॥

20

२८७. ‘एव सम्मा विमुत्तान, कामबन्धोघतारिन ।  
पञ्जापेतु गति नत्थि, पत्तान अचल सुख<sup>८</sup> ॥

२८८. ‘अत्तदीपा ततो होथ, सतिपट्टानगोचरा ।  
भावेत्वा सत्तबोज्झङ्गे<sup>९</sup>, दुक्खस्सन्त करिस्सथ<sup>९</sup>” ॥

इत्थं सुदं महापजापतिगोतमी इमा गाथायो अभासित्था ति । 25

१-१ आनन्द पस्स बुद्धस्स - स्या० । २ निब्बुताया - सी० । ३-३ न  
सोकपरिदेवना - स्या० । ४ विञ्जाथ - स्या०, जानाथ - रो० । ५ इद्धिया - सी०,  
स्या० । ६ दानि - स्या० । ७ जातवेदसो - सी०, स्या० । ८ पद - स्या० ।  
९ सत्तबोज्झङ्ग - स्या० ।

८ खेमाथेरीअपदान<sup>१</sup>

- २८६ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मेषु चक्खुमा ।  
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- २८७ “तदाह हसवतिय, जाता सेट्ठिकुले अहु<sup>२</sup> ।  
नानारतनपज्जोते, महासुखसमप्पिता ॥
- 5 २८८ “उपेत्वा त महावीर, अस्सोसि धम्मदेसन ।  
ततो जातप्पसादाह, उपेमि<sup>३</sup> सरण जिन ॥
- B 222 २८९ “नातर पितर चाह<sup>४</sup>, आयाचित्वा विनायक ।  
निमन्तयित्वा सत्ताह, भोजयि सहसावक ॥
- २९० “अतिक्कन्ते च सत्ताहे, महापज्जानमुत्तम ।  
10 भिक्खुनि एतदग्गम्हि, ठपेसि नरसारथि ॥
- २९१ “तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, पुनो<sup>५</sup> तस्स महेसिनो ।  
कार कत्वान त ठान, पणिपच्च पणीदहि ॥
- २९२ “ततो मम<sup>६</sup> जिनो आह, ‘सिज्झत पणिधी तव ।  
ससङ्खे मे कत कार, अप्पमेय्यफल तया ॥
- 15 २९३ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन<sup>७</sup>, सत्था लोके भविस्सति ॥
- २९४ ‘तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।  
एतदग्गमनुप्पत्ता, खेमा नाम भविस्सति<sup>८</sup> ॥
- २९५ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
20 जहित्वा मानुस देह, तावतिसूपगा अह ॥
- २९६ “ततो चुता याममग, ततोह तुसित गता ।  
ततो च निम्मानरति, वसवत्तिपुर ततो ॥
- ३०० “यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।  
तत्थ तत्थेव राजून, महेसित्तमकारयि ॥
- 25 ३०१ “ततो चुता मनुस्सत्ते, राजून चक्कवत्तिन ।  
मण्डलीन च राजून, महेसित्तमकारयि ॥

१ खेमापदान - सी० । २ अहु - स्या० । ३ उपेमि - सी०, स्या० । ४ चापि - सी० । ५ पुन - स्या० । ६ म स - स्या०, रो० । ७ नामे - सी०, स्या० । ८ भविस्सति - सी० ।

- ३०२ “सम्पत्तिं अनुभोत्वान्, देवेसु मनुजेसु<sup>१</sup> च ।  
सब्बत्थ सुखिता हुत्वा, नेककप्पेसु ससरि ॥
- ३०३ “एकनवुत्तितो कप्पे, विपस्सी लोकनायको ।  
उप्पज्जि चारुदस्सनो<sup>२</sup>, सब्बधम्मविपस्सको ॥
- ३०४ “तमह लोकनायक, उपेत्वा नरसारथि ।  
धम्म भणित<sup>३</sup> सुत्वान्, पब्बजि अनगारिय ॥ 5
- ३०५ “दसवस्ससहस्सानि, तस्स वीरस्स सासने ।  
ब्रह्मचरिय चरित्वान्, युत्तयोगा बहुस्सुता ॥ B 223
- ३०६ “पच्चयाकारकुसला, चतुसच्चविसारदा ।  
निपुणा चित्तकथिका, सत्थुसासनकारिका ॥ 10
- ३०७ “ततो चुताह तुसित, उपपन्ना यसस्सिनी ।  
अभिभोमि<sup>४</sup> तहि अञ्जे, ब्रह्मचारीफलेनह ॥
- ३०८ “यत्थ यत्थूपपन्नाहं, महाभोगा महद्धना ।  
मेधाविनी सीलवती<sup>५</sup>, विनीतपरिसा पि च ॥
- ३०९ “भवामि तेन कम्मेन, योगेन जिनसासने ।  
सब्बा सम्पत्तियो मय्ह, सुलभा मनसो पिया ॥ 15
- ३१० “यो पि मे भवते भत्ता, यत्थ यत्थ गताय पि ।  
विमानेति न म कोचि, पटिपत्तिबलेन<sup>६</sup> मे ॥
- ३११ “इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
नामेन कोणागमनो, उप्पज्जि वदत वरो ॥ 20
- ३१२ “तदा<sup>७</sup> हि<sup>८</sup> बाराणसिय, सुसमिद्धकुलप्पजा<sup>९</sup> ।  
धनञ्जानी सुमेधा च, अह पि च तयो जना ॥
- ३१३ “सङ्घाराममदासिम्ह, दानसहायिका<sup>१०</sup> पुरे<sup>११</sup> ।  
सङ्घस्स<sup>१२</sup> च विहार पि<sup>१३</sup>, उद्दिस्स कारिका<sup>१४</sup> मयं ॥

१ मानुसेसु - स्या० । २ चारुदयनो - सी०, रो० । ३ पणीत - सी०, स्या० ।  
४ अभिभोसि - सी, स्या० । ५ रूपवती - सी०, स्या, रो० । ६ पटिपत्तिबलेन -  
सी०, स्या० । ७-८ तदाह - सी० । ९ सुसमिद्धिकुलप्पजा - स्या० । १०-११ नेकेसहस्सिके मुने  
- स्या०, दान सहस्सिक मुने - रो० । १०-१० ससङ्घस्स विहार हि - सी०, रो० ।  
११ दायिका - रो० ।

- ३१४ “ततो चुता मय सब्बा, तावतिमूपगा अहुं ।  
यससा अगत पत्ता, मनुस्सेसु तथेव च ॥
- ३१५ “इमस्मियेव कप्पम्हि, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥
- 5 ३१६ “उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।  
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥
- B 224 ३१७ “तस्सासि जेट्ठिका<sup>१</sup> धीता, समणी इति विस्सुता ।  
धम्म सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्ज समरोचयि ॥
- ३१८ “अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मय ।  
10 वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥
- ३१९ “कोमारिब्रह्मचरिय, राजकज्जा सुखेधिता<sup>२</sup> ।  
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥
३२०. “समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका<sup>३</sup> ।  
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्खदायिका ॥
- 15 ३२१. “अह उप्पलवण्णा च, पटाचारा च कुण्डला ।  
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ॥
- ३२२ “कदाचि सो नरादिच्चो, धम्म देसेसि<sup>४</sup> अब्भुनं ।  
महानिदानसुत्तन्त, सुत्वा त परियापुणि ॥
- ३२३ “तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।  
20 जह्तिवा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ३२४ “पच्छिमे च भवे दानि, साकलाय<sup>५</sup> पुरुत्तमे ।  
रज्जो महस्स धीताम्हि<sup>६</sup>, मनापा दयिता पिया ॥
- ३२५ “सह मे जातमत्तम्हि, खेम तम्हि पुरे अहुं ।  
ततो खेमा ति नाम मे, गुणतो उपपज्जथ ॥
- 25 ३२६ “यदाह योव्वनं पत्ता, रूपलावज्जभूसिता<sup>७</sup> ।  
तदा अदासि म तातो, बिम्बिसारस्स राजिनो ॥

१ जेट्ठिका - स्या० । २ सुखे ठिता - स्या० । ३ भिक्खुदायिका - सी०, स्या० ।

४ देसेति - स्या० । ५ सागलाय - सी०, साकलाय - स्या० । ६ धीतासि - स्या० ।

७ रूपवण्णविभूसिता - स्या०, रूपवन्ता विभूसिता - रो० ।

- ३२७ “तस्साह सुप्पिया<sup>१</sup> आसि, रूपके लायने रता ।  
रूपान दोसवादी ति, न उपेसि<sup>२</sup> महादय ॥
- ३२८ “बिम्बिसारो तदा राजा, ममानुग्गहबुद्धिया ।  
वण्णयित्वा वेळुवन, गायके गापयी मम ॥
- ३२९ “रम्म वेळुवन येन, न दिट्ठ सुगतालय । 5  
न तेन नन्दन दिट्ठ, इति मञ्जामसे<sup>३</sup> मय ॥
- ३३० “येन वेळुवन दिट्ठ, नरनन्दननन्दन । B 225  
सुदिट्ठ नन्दन तेन, अमरिन्दसुनन्दन ॥
- ३३१ “विहाय नन्दन देवा, ओतरित्वा महीतल<sup>४</sup> ।  
रम्म वेळुवन दिस्वा, न तप्पन्ति सुविम्हिता ॥ 10
- ३३२ “राजपुञ्जेन निब्बत्त, बुद्धपुञ्जेन भूसित ।  
को वत्ता तस्स निस्सेस, वनस्स गुणसञ्चय ॥
३३३. “त सुत्वा वनसमिद्ध<sup>५</sup>, मम सोतमनोहर ।  
दट्ठुकामा तमुय्यान, रञ्जो आरोचयि तदा ॥
- ३३४ “महता परिवारेन, तदा च<sup>६</sup> सो महीपति । 15  
म<sup>७</sup> पेसेसि<sup>८</sup> तमुय्यान, दस्सनाय समुस्सुक ॥
३३५. “गच्छ पस्स महाभोगे, वन नेत्तरसायन ।  
य सदा भाति सिरिया, सुगताभानुरञ्जित ॥
- ३३६ “यदा च पिण्डाय मुनि, गिरिब्वजपुरुत्तम ।  
पविट्ठोह तदायेव, वन दट्ठुमुपागमि ॥ 20
- ३३७ “तदा<sup>९</sup> त फुल्लविपिन<sup>१०</sup>, नानाभमरकूजित<sup>११</sup> ।  
कोकिलागीतसहित, मयूरगणनच्चित ॥
- ३३८ “अप्पसद्मनाकिण्ण, नानाचङ्कमभूसित ।  
कुटिमण्डपमङ्किण्ण, योगीवरविराजित ॥
३३९. “विचरन्ती अमञ्जिस्स, सफल नयन मम । 25  
तत्था<sup>१२</sup> पि तरुणं भिक्खु, युत्तं दिस्वा विचिन्तयि ॥

१ सुप्पिया — स्या० । २ उपेमि — स्या० । ३ मञ्जाम्हेसे — स्या० । ४ महीतले — स्या०, रो० । ५ वनसमिद्धि — सी०, स्या० । ६ म — स्या०, रो० । ७-८ सपेमेसि — स्या०, सम्पापेसि — रो० । ९-१० तदाह ० — सी०, तदा त सम्फुल्लवन — स्या० । ११. नानाभमरकूजित — स्या० । १२. तदा — स्या० ।

- ३४० 'ईदिसे<sup>१</sup> विपिने<sup>२</sup> रम्मे, ठितोय नवयोब्बने ।  
वसन्तमिव कन्तेन, रूपेण च<sup>३</sup> समन्वितो<sup>३</sup> ॥
- ३४१ 'निसिन्नो रुक्खमूलम्हि, मुण्डो सङ्घाटिपारुतो ।  
झायते वतय भिक्खु, हित्वा विसयज रति ॥
- 5 ३४२ 'ननु नाम गहट्ठेन, काम भुत्वा यथासुख ।  
पच्छा जिण्णेन धम्मोय, चरितब्बो सुभद्दको<sup>४</sup> ॥
- B 226 ३४३ "सुञ्जाकन्ति विदित्वान, गन्धगेह जिनालय ।  
उपेत्वा जिनमद्दक्ख<sup>५</sup>, उदयन्तं व भाकर ॥
३४४. "एकक सुखमासीन, बीजमान<sup>६</sup> वरित्थिया ।  
10 दिस्वानेव विचिन्तेसि, नाय लूखो नरासभो ॥
- ३४५ "सा कञ्जा कनकाभासा, पटुमाननलोचना ।  
विम्बोढी कुन्ददसना<sup>७</sup>, मनोनेत्तरसायना ॥
- ३४६ "हेमदोलाभसवना<sup>८</sup>, कलिकाकारसुत्थनी<sup>९</sup> ।  
वेदिमज्झा<sup>१०</sup> व सुस्सोणी<sup>११</sup>, रम्भोरू<sup>१२</sup> चारुभूसना ॥
- 15 ३४७ "रत्तसकुपसव्याना, नीलमट्टनिवासना ।  
अतप्पनेय्यरूपेण<sup>१३</sup>, हासभावसमन्विता<sup>१४</sup> ॥
- ३४८ "दिस्वा तमेव चिन्तेसि, अहोयमभिरूपिनी<sup>१५</sup> ।  
न मयानेन नेत्तेन, दिट्ठपुब्बा कुदाचन ॥
- ३४९ "ततो जराभिभूता सा, विवण्णा विकतानना ।  
20 भिन्नदन्ता<sup>१६</sup> सेतसिरा, सलाला वदनासुचि ॥
- ३५० "सङ्घित्तकण्णा सेतक्खी, लम्बासुभपयोधरा ।  
वलिविततसब्बङ्गी, सिराविततदेहिनी ॥
३५१. "नतङ्गा<sup>१७</sup> दण्डदुतिया, उप्फासुलिकता<sup>१८</sup> किंसा ।  
पवेधमाना पतिता, निस्ससन्ती मुट्ठ<sup>१९</sup> मुट्ठ<sup>२०</sup> ॥

१-१ इदिमेपि वने - सी०, स्या० । २-२ सुसमन्वितो - स्या० । ३ जिनमद्दक्ख - सी०, स्या० । ४ बीजमाना - सी०, बीजमान - स्या० । ५ कुन्ददसना - स्या० । ६ हेमदोला सुवदना - स्या० । ७ कलसाकारसुत्थनी - सी०, रो०, कमलाकारसुत्थनी - स्या० । ८-८ तनुमज्झा च सुस्सोणी - सी०, वेदिमज्झा वरमोणी - स्या०, रो० । ९ रम्भोरू - स्या०, रो०, रम्भोरू - म० । १० अनप्पमेय्यरूपेण - सी० । ११ हासभावसमन्विता - सी०, सब्बा-भरणमण्डिता - स्या० । १२ अहोयमति - स्या० । १३ छिन्नदन्ता - स्या० । १४ नतङ्गी - स्या० । १५ उपण्डुपण्डुका - सी०, स्या० । १६-१६ महु महु - स्या० ।

- ३५२ “ततो मे आसि सवेगो, अब्भुतो लोमहसनो ।  
धिरत्थु रूप असुचि, रमन्ते यत्थ बालिसा ॥
- ३५३ “तदा महाकारुणिको, दिस्वा सविग्गमानस ।  
उदग्गचित्तो सुगतो<sup>१</sup>, इमा गाथा अभासथ ॥
३५४. ‘आतुर असुचि पूति, पस्स खेमे समुस्सय । 5  
उग्घरन्त पग्घरन्त, बालान अभिनन्दित ॥
३५५. ‘असुभाय चित्तं भावेहि, एकग्ग सुसमाहित । B 227  
सति कायगता त्यत्थु, निब्बिदा बहुला भव ॥
- ३५६ ‘यथा इद तथा एत, यथा एत तथा इद ।  
अज्झत्त च बहिद्धा च, काये छन्द विराजय ॥ 10
- ३५७ ‘अनिमित्त च भावेहि, मानानुसयमुज्जह<sup>२</sup> ।  
ततो मानाभिसमया, उपसन्ता चरिस्ससि ॥
- ३५८ ‘ये रागरत्तानुपतन्ति सोत,  
सय कत मक्कटको व जाल ।  
एत पि छेत्त्वान परिब्बजन्ति, 15  
न<sup>३</sup> पेक्खिनो<sup>३</sup> कामसुख पहाय’ ॥
- ३५९ “ततो कल्लितचित्त<sup>४</sup> म, जत्त्वान नरसारथि ।  
महानिदान देसेसि, सुत्तन्तं विनयाय मे ॥
- ३६० “सुत्वा सुत्तन्तसेट्ठ त, पुब्बसञ्जमनुस्सरि ।  
तत्थ ठितावह सन्ती, धम्मचक्खुं विसोधयि ॥ 20
- ३६१ “निपतित्वा महेसिस्स, पादमूलम्हि तावदे ।  
अच्चयं देसनत्थाय, इद वचनमब्रवि ॥
- ३६२ ‘नमो ते सब्बदस्सावी, नमो ते करुणाकर’<sup>५</sup> ।  
नमो ते तिण्णसंसार, नमो ते अमत दद ॥
- ३६३ ‘दिट्ठिगहनपक्खन्दा<sup>६</sup>, कामरागविमोहिता । 25  
तया सम्मा उपायेन, विनीता विनये रता ॥

१ सुमनो — स्या० । २ मानानुसय पज्जह — स्या० । ३-३ अनपेक्खिनो — सी०, स्या०, रो० । ४ कल्लिकचित्त — स्या०, कलिकचित्त — रो० । ५ करुणालय — स्या०, करुणासय — रो० । ६ दिट्ठिगहनपक्खन्ता — सी०, स्या० ।

- ३६४ 'अदस्सनेन विभोगा<sup>१</sup>, तादिसानं महेसिन ।  
अनुभोन्ति महादुक्ख, सत्ता ससारसागरे ॥
- ३६५ 'यदाह लोकसरण, अरण अरणन्तगु<sup>२</sup> ।  
नाहसामि<sup>३</sup> अदूरट्ठ<sup>४</sup>, देसयामि<sup>५</sup> तमच्चय ॥
- B 228 5 ३६६ 'महाहित वरद<sup>६</sup>, अहितो ति विसङ्किता ।  
नोपेसि रूपनिरता, देसयामि तमच्चय' ॥
- ३६७ "तदा मधुरनिग्घोसो, महाकारुणिको जिनो ।  
अवोच तिट्ठ खेमे ति, सिञ्चन्तो अमतेन मं ॥
- ३६८ "तदा पणम्य सिरसा, कत्वा च न पदक्खिण ।  
गन्त्वा दिस्वा नरपति, इदं वचनमब्रवि ॥
- 10 ३६९ 'अहो सम्मा उपायो ते, चिन्तितोयमरिन्दम ।  
वनदस्सनकामाय, दिट्ठो निब्बानतो<sup>७</sup> मुनि ॥
- ३७० 'यदि ते रुच्चते राज<sup>८</sup>, सासने तस्स तादिनो ।  
पब्बजिस्सामि रूपेह, निव्विन्ना मुनिवाणिना<sup>९</sup> ॥
- दुतिय भाणवार ।
- 15 ३७१ "अञ्जलि पग्गहेत्वान, तदाह समहीपति ।  
'अनुजानामि ते भद्दे, पब्बज्जा तव सिञ्जतु' ॥
- ३७२ "पब्बजित्वा तदा चाह, अद्धमासे<sup>१०</sup> उपट्ठिते ।  
दीपोदय च भेद च, दिस्वा सविग्गमानसा ॥
- ३७३ "निव्विन्ना सब्बसङ्खारे, पच्चयाकारकोविदा ।  
20 चतुरोघे अतिककम्म, अरहत्तमपापुणि ॥
- ३७४ "इद्धीमु<sup>११</sup> च वसी आसि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी चापि भवामह ॥
- ३७५ "पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु<sup>१२</sup> विसोधित ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१ विभोगा - सी०, विहिता - स्या० । २ मरणन्तगु - सी०, मरणन्तग - स्या० ।  
३-३ नाहसामिमदूरट्ठ - सी०, ० मधुरत्थ - स्या० । ४ देसेस्सामि - स्या० । ५ वरद -  
स्या० । ६ निव्वानतो - सी०, निव्वनथो - स्या०, रो० । ७ राजा - स्या० । ८ मुनि-  
भाणिना - स्या०, रो० । ९ सत्तमासे - स्या० । १० इद्धिया - सी०, स्या० ।  
११ दिब्बचक्खु - स्या० ।



३७६. “अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
परिसुद्ध मम<sup>१</sup> ज्ञाण, उप्पन्नं बुद्धसासने ॥

३७७ “कुसलाह विसुद्धीसु, कथावत्थुविसारदा ।  
अभिधम्मनयञ्जू च, वसिप्पत्ताम्हि सासने ॥

३७८ “ततो तोरणवत्थुस्मि<sup>२</sup>, रञ्जा कोमलसामिना ।  
पुच्छिता<sup>३</sup> निपुणे पञ्हे, व्याकरोन्ती यथातथ ॥

५ B 229

३७९ “तदा स राजा सुगत, उपसङ्कम्म पुच्छथ ।  
तथेव बुद्धो व्याकासि, यथा ते व्याकता मया ॥

३८० “जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, एदग्गे ठपेसि म ।  
महापञ्जानमग्गा ति, भिक्खुनीन नरुत्तमो ॥

10

३८१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥

३८२ “स्वागत वत मे आसि . पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

३८३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद खेमा भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

#### ६ उप्पलवण्णाथेरीअपदानं

३८४ “भिक्खुनी उप्पलवण्णा, इद्धिया पार्गमि गता ।  
वन्दित्वा सत्थुनो पादे, इदं वचनमब्रवि ॥

15

३८५ “नित्थिणा<sup>४</sup> जातिससार”, पत्ताह् अचल पद ।  
सव्वदुक्खं मया खीणं, आरोचेमि महामुनि ॥

३८६ ‘यावता परिसा अत्थि, पसन्ना जिनसासने ।  
यस्सा<sup>५</sup> च मेपराधोत्थि, खमन्तु जिनसम्मूखा ॥

20

३८७. ‘संसारे ससरन्तिया<sup>६</sup>, खलित मे सचे भवे ।  
आरोचेमि महावीर, अपराध खमस्सु तर्त् ॥

३८८. ‘इद्धि चापि निदस्सेहि, मम सासनकारिके ।  
चतस्सो परिसा अज्ज, कङ्ख छिन्दाहि यावता ॥

१ मम — स्या० । २ भोजनवत्थुस्मि — सी० । ३ पुच्छित्वा — स्या० । ४ नित्थिणा — सी०, नित्थिणा — स्या० । ५ जातिससारा — रो० । ६ ेस — सी०, स्या० । ७ सससन्ताय — सी०, ससरन्ता मे — स्या० । ८ मे — स्या० ।

B 230

- ३८६ 'धीता' तुय्ह महावीर, पञ्चवन्त जुतिन्धर ।  
बहु च दुक्कर कम्म, कत मे अतिदुक्कर ॥
- ३८७ 'उप्पलस्सेव मे वण्णो, नामेनुप्पलनामिका ।  
साविका' ते महावीर, पादे वन्दामि<sup>३</sup> चक्खुम ॥
- ५ ३८८ 'राहुलो च ग्रह चैव, नेकजातिसते बहू ।  
एकस्मि सम्भवे जाता, समानच्छन्दमानसा<sup>४</sup> ॥
- ३८९ 'निब्बत्ति एकतो होति, जातिया' पि च एकतो<sup>५</sup> ।  
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, उभो<sup>६</sup> पि नानासम्भवा<sup>६</sup> ॥
- ३९० 'पुत्तो च राहुलो नाम, धीता उप्पलसव्हया ।  
१० पस्स वीर मम इद्धि, बल दस्सेमि सत्थुनो ॥
- ३९१ 'महासमुदे चतुरो, पक्खि पि हत्थपातिय<sup>७</sup> ।  
तेलं हत्थगत चैव, खिड्डो कोमारको यथा ॥
- ३९२ 'उब्बत्तयित्वा पथवि, पक्खि पि हत्थपातिय ।  
चित्त मुञ्ज यथा नाम, लुञ्चि कोमारको युवा ॥
- १५ ३९३ 'चक्कवाळसमं पाणि, छादयित्वान मत्थके ।  
वस्सापेत्वान फुसित, नानावण्ण पुनप्पुन ॥
३९४. 'भूमि उदुक्खलं कत्वा, धञ्ज कत्वान सक्खर ।  
सिनेरं मुसलं कत्वा, मद्दि कोमारिका यथा ॥
३९५. 'धीताहं बुद्धसेट्ठस्स, नामेनुप्पलसव्हया ।  
२० अभिञ्जासु वसीभूता, तव सासनकारिका ॥
- ३९६ 'नानाविकुब्बन कत्वा, दस्सेत्वा लोकनायकं ।  
नामगोत्त च<sup>८</sup> सावेत्वा<sup>८</sup>, पादे वन्दामि चक्खुम ॥
- ४०० 'इद्धीसु च वसी होमि, दिव्वाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियणस्स, वसी होमि महामुने ॥
- २५ ४०१. 'पुब्बेनिवास जानामि, दिव्वचक्खु विसोधितं ।  
सव्वासवपरिक्खीणा<sup>९</sup>, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१ धीतु - सी० । २ सा धीता - स्या० । ३ वन्दति - सी० । ४ समान-  
च्छन्दमानसा - सी०, समानच्छन्दचेतसा - स्या० । ५-५ जानीसु बहुसो मम - सी० ।  
६-६ उभयो नामसम्भवा - स्या० । ७ हत्थपाणिय - स्या० । ८ वेज्जो - सी०, रो० ।  
९-९ पकासेत्वा - स्या० । १० सव्वासवा परिक्खीणा - स्या० ।

- ४०२ 'अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
जाण मे विमल<sup>१</sup> मुद्ध, सभावेन महेसिनो ॥
- ४०३ 'पुरिमान जिनग्गान, सङ्गम<sup>२</sup> ते निदस्सित<sup>३</sup> ।  
अधिकारं बहु<sup>३</sup> मय्ह, तुय्हत्थाय महामुनि ॥ B 231
- ४०४ 'यं मया पूरित<sup>४</sup> कम्मं, कुसल सर मे मुनि ।  
तवत्थाय महावीर, पुञ्ञ उपचित मया ॥ 5
- ४०५ 'अभब्बट्टाने वज्जेत्वा, वारयन्ती<sup>५</sup> अनाचर ।  
तवत्थाय महावीर, चत्त मे जीवितुत्तम ॥
- ४०६ 'दसकोटिसहस्सानि, अदासि<sup>६</sup> मम<sup>६</sup> जीवित ।  
परिचच्चा<sup>७</sup> च मे होमि, तवत्थाय महामुनि ॥ 10
- ४०७ 'तदातिविम्हिता सब्बा, सिरसा व कतञ्जली ।  
अवोचय्ये कत आसि, अतुलिद्धिपरक्कमा ॥
४०८. सतसहस्सितो कप्पे, नागकञ्जा अह<sup>८</sup> तदा ।  
विमला नाम नामेन, कञ्जान साधु सम्मता ॥
४०९. महोरगो महानागो, पसन्नो जिनसासने ।  
पटुमुत्तरं महातेज, निमन्तेसि ससावक ॥ 15
- ४१० रतनमय<sup>९</sup> मण्डप<sup>९</sup>, पल्लङ्ग, रतनामय ।  
रतन वालुकाकिण्ण, उपभोग रतनामय ॥
- ४११ मग्गं च पटियादेसि, रतनद्वजभूसित ।  
पच्चुग्गन्त्वान सम्बुद्ध, वज्जन्तो तूरियेहि सो ॥ 20
- ४१२ परिसाहि<sup>१०</sup> च चतूहि<sup>१०</sup>, परिवुतो<sup>११</sup> लोकनायको ।  
महोरगस्स भवने, निसीदि परमासने ॥
- ४१३ अन्नं पान खादनीय, भोजन<sup>१२</sup> च<sup>१२</sup> महारह ।  
वर वर च पादासि, नागराजा महायस<sup>१३</sup> ॥

१ विपुल - स्या० । २-२ सम्मुख । च परम्मुखा - सी०, सगम तेन दस्सित - स्या० ।

३ बहु - स्या० । ४ पुरिम - स्या० । ५ परिवज्जन्ति - सी०, परिपाचेन्तो - स्या० ।

६-६ अदासि मय्ह - सी०, अदासि मम - म्या० । ७ परिचच्चा - सी० । ८ अहु - सी० ।

९-९ रतनामय मण्डप च - सी०, रतनामय च ० - स्या० । १०-१० परिसाहि चतूहि

सो - सी०, परिसाहि चतम्मो हि - रो० । ११ सहितो - सी०, फरते - स्या०,

परतो - रो० । १२-१२ भोजनीय - सी० । १३ महायसो - सी० ।

- ४१४ भुञ्जित्वान<sup>१</sup> सम्बुद्धो, पत्त<sup>२</sup> धोवित्वा<sup>३</sup> योनिसो ।  
अनुमोदनीय कासि, नागकञ्जा महिद्धिका ॥
- B 232 ४१५ सब्बञ्जु फुल्लित दिस्वा, नागकञ्जा महायस ।  
पसन्न सत्थुनां चित्त, सुनिबन्ध<sup>४</sup> च मानस ॥
- ५ ४१६ मम च चित्तमञ्जाय, जलजुत्तमनामको ।  
तस्मि खणे महावीरो, भिक्खुनि दस्सयिद्धिया ॥
- ४१७ इद्धी अनेका दस्सेसि, भिक्खुनी सा विसारदा ।  
पमोदिता वेदजाता, सत्थार इदमब्रवि<sup>५</sup> ॥
- ४१८ 'अदस्साह इम<sup>६</sup> इद्धि<sup>७</sup>, सुमन<sup>८</sup> इतराय पि ।  
कथं अहोसि सा वीर, इद्धिया सुविसारदा' ॥
- 10 ४१९ 'ओरसा मुखतो जाता, धीना मम महिद्धिका ।  
ममानुसासनिकरा, इद्धिया सुविसारदा' ॥
- ४२० "बुद्धस्स वचन सुत्वा, एव<sup>९</sup> पत्थेसह तदा<sup>१०</sup> ।  
अह पि तादिसा होमि, इद्धिया सुविसारदा ॥
- 15 ४२१ "पमोदिताह सुमना, पत्थे उत्तममानसा<sup>११</sup> ।  
अनागतम्हि अद्धाने, ईदिसा होमि नायक ॥
- ४२२ "मणिमयम्हि<sup>१२</sup> पल्लङ्के, मण्डपम्हि पभस्सरे<sup>१३</sup> ।  
अन्नपानेन तप्पेत्वा, ससङ्ख लोकनायकं ॥
- ४२३ "नागान पवरं पुप्फ, अरुण नाम उप्पल ।  
वण्ण मे ईदिस होतु, पूजेसि लोकनायक ॥
- 20 ४२४ "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ४२५ "ततो चुताह मनुजे, उपपन्ना सयम्भुनो ।  
उप्पलेहि पटिच्छन्न, पिण्डपातमदासह ॥

१ भुञ्जित्वान च - सी०, भुञ्जित्वान स- स्या० । २ पत्ते - स्या० । ३ धोविय - सी०, धोवित्व - स्या० । ४ सुनिबद्ध च - सी०, सुनिबद्ध - स्या० । ५ इदमब्रवि - सी०, एतदब्रवि - स्या०, रो० । ६-६ इमा इद्धी - स्या० । ७ सुमना - सी०, सुमिता - स्या० । ८-८ तृट्ठो एव अबोचह - स्या० । ९ पत्तउत्तममानसा - सी०, स्या०, रो० । १०-१० मणिमय च पल्लङ्क, मण्डप च पभस्सर - स्या० ।

४२६ “एकनवुत्तितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।  
उप्पज्जि चारुदस्सनो, सब्बधम्मेषु चक्खुमा ॥

४२७ “सेट्ठिधीता तदा हुत्वा, बाराणसिपुरुत्तमे ।  
निमन्तेत्वान सम्बुद्ध, ससङ्ख लोकनायक ॥

४२८ “महादान ददित्वान, उप्पलेहि विनायक ।  
पूजयित्वा चेतसा<sup>१</sup> व<sup>१</sup>, वण्णसोभ अपत्थयि ॥

5 B 233

४२९ “इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥

४३० “उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।  
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥

10

४३१ “तस्सासि दुतिया धीता, समणगुत्तसब्बह्या<sup>२</sup> ।  
धम्म सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्ज समरोचयि ॥

४३२ “अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मय ।  
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥

४३३ “कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्जा सुखेधिता ।  
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥

15

४३४ “समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका<sup>३</sup> ।  
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्खदायिका<sup>४</sup> ॥

४३५ “अह खेमा च सप्पञ्जा, पटाचारा च कुण्डला ।  
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ॥

20

४३६ “तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥

४३७ “ततो चुता मनुस्सेसु, उपपन्ना महाकुले ।  
पीत मट्ठ वर दुस्स, अद अरहतो अह ॥

४३८ “ततो चुतारिट्ठपुरे, जाता विप्पकुले अह ।  
धीता तिरिट्ठिवच्छस्स, उम्मादन्ती<sup>५</sup> मनोहरा ॥

25

१-१. च तेहेव - स्या० । २ समणगुत्तसम्बह्या - मी०, समणीगुत्त० - स्या० ।

३ भिक्खुदासिका - मी०, स्या० । ४ भवदासिका - सी०, स्या० । ५ उम्मादेन्ति - सी० ।

- ४३६ “ततो चुता जनपदे, कुले अञ्जतरे अहं ।  
पसूता नातिफीतम्हि, सालि गोपेमह तदा ॥
- ४४० “दिस्वा पच्चेकसम्बुद्ध, पञ्चलाजासतानिह ।  
दत्वा पदुमच्छन्नानि, पञ्च पुत्तसतानिह<sup>१</sup> ॥
- B 234 5 ४४१ “पत्थयि ते<sup>२</sup> पि पत्थेसु<sup>३</sup>, मधु दत्वा सयम्भुनो ।  
ततो चुता अरञ्जेह, अजायि पदुमोदरे ॥
- ४४२ “कासिरञ्जो महेसीह, हुत्वा सक्कतपूजिता ।  
अजनि राजपुत्तान, अनून सतपञ्चकं ॥
- ४४३ “यदा ते योब्बनप्पत्ता, कीळन्ता जलकीळित ।  
10 दिस्वा<sup>४</sup> ओपत्तपदुम, आसु पच्चेकनायका ॥
- ४४४ “साह तेहि विनाभूता, सुतवीरेहि<sup>५</sup> सोकिनी<sup>६</sup> ।  
चुता इसिगिलिपस्से, गामकम्हि अजायिह<sup>७</sup> ॥
- ४४५ “यदा बुद्धा<sup>८</sup> सुतमती, सुतान भत्तुनो<sup>९</sup> पि च<sup>१०</sup> ।  
यागु आदाय गच्छन्ती, अट्ट पच्चेकनायके ॥
- 15 ४४६ “भिक्षाय गाम गच्छन्ते, दिस्वा पुत्ते अनुस्सरि ।  
खीरधारा विनिग्गच्छि, तदा मे पुत्तपेमसा ॥
४४७. “ततो तेस अद यागु, पसन्ना सेहि पाणिभि ।  
ततो चुताह तिदस<sup>१</sup>, नन्दन उपपज्जह ॥
- ४४८ “अनुभोत्वा सुख दुक्ख, ससरित्वा भवाभवे ।  
20 तवत्थाय महावीर, परिच्चत्त च जीवित ॥
- ४४९ “एव बहुविधं दुक्खं, सम्पत्ती च बहुब्बिधा<sup>१</sup> ।  
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, जाता सावत्थिय पुरे ॥
- ४५० “महाधनसेट्टिकुले, सुखिते सज्जिते तथा ।  
नानारतनपज्जोते, सब्बकामसमिद्धिने<sup>१०</sup> ॥

१ पुत्तसतानि पि - सी०, स्या० । २-२ तेषु पुत्तेषु - स्या० । ३ दिस्वान - स्या० । ४-४ सुतवीरेहि सोकिनी - सी०, स्या० । ५ अजायि - सी० । ६ बुद्धा - सी० । ७-७ कसत तदा - सी०, यत्तनोपि च - स्या० । ८ तिदसे - सी० । ९ बहुविधा - स्या० । १० सब्बकामसमिद्धिनि - सी०, सब्बकामसमिद्धिने - स्या० ।

- ४५१ “सक्कता पूजिता चेव<sup>१</sup>, मानितापचित्ता तथा ।  
रूपसीरिमनुप्पत्ता<sup>२</sup>, कुलेसु अतिसक्कता<sup>३</sup> ॥
- ४५२ “अतीव पत्थिता चासि, रूपभोगसिरीहि च ।  
पत्थिता सेट्ठिपुत्तेहि, अनेकेहि सतेहि पि<sup>४</sup> ॥
- ४५३ “अगार पजहित्वान, पव्वजि अनगारिय । 5  
अड्डमासे असम्पत्ते, चतुसच्चमपापुणि<sup>५</sup> ॥
- ४५४ “इद्धिया अभिनिम्मित्वा, चतुरस्स रथ अह । B 235  
बुद्धस्स पादे वन्दिस्स<sup>६</sup>, लोकनाथस्स<sup>७</sup> तादिनो<sup>८</sup> ॥
- ४५५ ‘सुपुप्फितग्ग उपगम्म पादप<sup>९</sup>,  
एका तुव तिट्ठसि सालमूले । 10  
न चापि ते दुतियो अत्थि कोचि<sup>९</sup>,  
वाले न त्व भायसि धुत्तकान’ ॥
४५६. ‘सत सहस्सानि<sup>१०</sup> पि धुत्तकान,  
समागता<sup>११</sup> एदिसका<sup>११</sup> भवेय्यु ।  
लोम न<sup>१२</sup> इज्जे न सम्पवेधे<sup>१२</sup>, 15  
कि<sup>१३</sup> मे तुव मार करिस्ससेको<sup>१३</sup> ॥
- ४५७ ‘एसा अन्तरधायामि, कुच्छि वा पविसामि ते ।  
भमुकन्तरिकाय पि, तिट्ठन्ति म न दक्खसि ॥
- ४५८ ‘चित्तिस्मि वसीभूताम्हि, इद्धिपादा सुभाविता<sup>१४</sup> ।  
सव्वबन्धनमुत्ताम्हि, न त भायामि आवुसो ॥ 20
४५९. ‘सत्तिसूलूपमा कामा, खन्धास<sup>१५</sup> अधिकुट्टना<sup>१५</sup> ।  
य<sup>१६</sup> त्व<sup>१६</sup> कामरति ब्रूसि, अरती दानि सा मम ॥

१ आसि — सी० । २ रूपसोभगसम्पन्ना — सी० । ३ अभिसम्मता — सी० ।  
४. च — स्या० । ५ अरहतमपापुणि — सी० । ६ अरवन्दि — स्या० । ७-७ लोक-  
नाथस्स सिरीमतो — सी०, लोकनाथ सिरिमतो — स्या० । ८. भिक्षुनी — सी०, रो० ।  
९-९ न चत्थि ते दुतिया वण्णधातु — सी०, रो०, न चापि तुय्ह दुतियत्थि कोचि — स्या० ।  
१० सहस्सान — रो० । ११-११ इधागता तादिसका — सी०, इधागता एदिसका —  
स्या० । १२-१२ न इज्जामि न सन्तसामि — सी० । १३-१३ न मार भायामि तवेकिकापि —  
सी०, ० तमेकिकामि — रो० । १४. सुविभाविता — स्या० । १५-१५ खन्धापि अधिकुण्डरा  
— स्या० । १६-१६. यत्थ — स्या० ।

- ४६० 'सब्बत्थ विहता नन्दी, तमोखन्धो<sup>१</sup> पदालितो<sup>१</sup> ।  
एव जानाहि पापिम, निहतो त्वमसि अन्तक' ॥
- ४६१ "जिनो तम्हि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि म ।  
अग्गा<sup>२</sup> इद्धिमतीन ति, परिसासु विनायको ॥
- ५ ४६२ "परिचिण्णो मया सत्था, कत बुद्धस्स सामन ।  
ओहितो गरुको<sup>३</sup> भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
- ४६३ "यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारिय ।  
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसयोजनक्खयो ॥
- B 236 ४६४ "चीवर पिण्डपात च, पच्चय सयनासन ।  
१० खणेन उपनामेन्ति, सहस्सानि समन्ततो ॥
- ४६५ "किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ।  
४६६ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥
- ४६७ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे०. कत बुद्धस्स सासन" ॥
- इत्थ मुद उप्पलवण्णा भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

### १० पटाचाराथेरीअपदानं

- १५ ४६८ "पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।  
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- ४६९ "तदाह हसवतिय, जाता सेट्ठिकुले अहु ।  
नानारतनपज्जोते, महासुखसमप्पिता ॥
- ४७० "उपेत्वा त महावीर, अस्सोसि धम्मदेसन ।  
२० ततो जातपसादाह<sup>४</sup>, उपेसि सरण जिन ॥
- ४७१ "ततो विनयधारीन, अग्ग वण्णेसि नायको ।  
भिक्खुनि लज्जिनि तादि, कप्पाकप्पविसारदं ॥
- ४७२ "तदा मुदितचित्ताह, त ठानमभिकङ्खिनी<sup>५</sup> ।  
निमन्तेत्वा दसवल, ससङ्घ लोकनायक ॥

१-१ तमोखन्धा पदालिता - स्या० । २ सेट्ठा - स्या० । ३ गुहको - स्या० ।  
४. जातप्पसादाह - सी०, स्या० । ५ ठान अभिकङ्खयि - स्या० ।



- ४७३ “भोजयित्वान सत्ताह, ददित्वा<sup>१</sup> व तिचीवरं<sup>२</sup> ।  
निपच्च सिरसा पादे, इद वचनमब्रवि ॥
- ४७४ ‘या तथा वणिणता वीर, इतो अट्टमके मुनि<sup>३</sup> ।  
तादिसाह भविस्सामि, यदि सिज्झति नायक’ ॥
- ४७५ “तदा अबोच म सत्था, ‘भद्दे मा भायि अस्सस । 5  
अनागतम्हि अद्धाने, लच्छसे त मनोरथ ॥
- ४७६ ‘सत्तसहस्सितो कप्पे, ओप्पकाककुलसम्भवो । B. 237  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ४७७ ‘तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।  
पटाचारा ति नामेन, हेस्मति सत्थु साविका’ ॥ 10
- ४७८ “तदाह मुदिता हुत्वा, यावजीव तदा<sup>३</sup> जिन ।  
मेत्तचित्ता परिचरि, ससङ्घ लोकनायक ॥
- ४७९ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनागणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देहं, तावतिसमगच्छह ॥
४८०. “इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो । 15  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥
- ४८१ “उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।  
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥
- ४८२ “तस्सासि ततिया धीता, भिक्खुनी इति विस्सुता ।  
धम्मं सुत्वा जिनगस्स, पब्बज्जं समरोचयि ॥ 20
- ४८३ “अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मय ।  
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥
४८४. “कोमारिब्रह्मचरियं, राजकञ्जा सुखेधिता ।  
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्तधीतरो ॥
- ४८५ “समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका । 25  
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्घदायिका ॥
४८६. “अहं उप्पलवण्णा च, खेमा भद्दा च भिक्खुनी ।  
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ॥

१-१ ददित्वा च तिचीवर - मी०, ददित्वा पत्तचीवर - स्या० । २. हनि - मी० ।

३ ततो - सी० ।

- ४८७ “तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ४८८ “पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्टिकुले अह ।  
सावत्थिय पुरवरे, इद्धे फीते महद्धने ॥
- B 238 5 ४८९ “यदा च योब्बनूपेता, वितक्कवसगा अह ।  
नर जारपति<sup>१</sup> दिस्वा, तेन सद्धि अगच्छह ॥
- ४९० “एकपुत्तपसूताह<sup>२</sup>, दुतियो कुच्छिया<sup>३</sup> मम<sup>४</sup> ।  
तदाह मातापितरो, ओवखामी<sup>५</sup> ति सुनिच्छिता ॥
- ४९१ “नारोचेसि<sup>६</sup> पति<sup>७</sup> मय्ह, तदा तम्हि पवासिते ।  
10 एकिका निग्गता गेहा, गन्तु सावत्थिमुत्तम ॥
- ४९२ “ततो मे सामि आगन्त्वा, सम्भावेसि पथे मम ।  
तदा मे कम्मजा वाता, उप्पन्ना अतिदारुणा ॥
- ४९३ “उट्ठितो<sup>८</sup> च<sup>९</sup> महामेघो, पसूतिसमये मम ।  
दब्बत्थाय तदा गन्त्वा, सामि सप्पेन मारितो ॥
- 15 ४९४ “तदा विजातदुक्खेन, अनाथा कपणा अहं ।  
कुन्नदि पूरित दिस्वा, गच्छन्ती सकुलालय ॥
- ४९५ “बाल आदाय अतरि<sup>१०</sup>, पारकूले<sup>११</sup> च एकक<sup>१२</sup> ।  
सायेत्वा<sup>१३</sup> बालक पुत्तं, इतर तरणायह<sup>१४</sup> ॥
- ४९६ “निवत्ता उक्कुसो हासि, तरुण विलपन्तक ।  
20 इतर च वही सोतो, साह सोकसमप्पिता ॥
४९७. “सावत्थिनगर गन्त्वा, अस्सोसि सजने मते ।  
तदा अक्कोच सोकट्ठा, महासोकसमप्पिता ॥
- ४९८ “उभो पुत्ता कालङ्कता, पन्थे<sup>१५</sup> मय्ह पती मतो ।  
माता पिता च भाता च, एकचित्तम्हि<sup>१६</sup> डय्हरे ॥

१ जानपद - सी०, स्या० । २ एकपुत्तप्पसुताह - सी०, स्या० । ३-३ कुच्छिय  
मम - सी०, कुच्छिया मम - स्या० । ४ दक्खामी - सी०, इक्खामी - स्या० ।  
५-५ नरोचेसि पति - सी० । ६ उट्ठितो व - स्या०, रो० । ७ ओतरि - स्या० ।  
८ परकूले - सी० । ९ एकिका - स्या० । १० पात्वा - स्या० । ११ तारणायह -  
सी०, स्या० । १२ वने - स्या० । १३ एकचित्तम्हि - सी० ।

- ४६६ “तदा किंसा च पण्डु च, अनाथा दीनमानसा ।  
इतो ततो भमन्तीह<sup>१</sup>, अद्दस नरसारथि ॥
- ५०० “ततो अबोच म सत्था, ‘पुत्ते मा सोचि अस्सस ।  
अत्तान ते गवेसस्सु, किं निरत्थ विहञ्जसि ॥
५०१. ‘न सन्ति पुत्ता ताणाय, न जाती नो पि बन्धवा । 5  
अन्तकेनाधिपन्नस्स, नत्थि जातीसु ताणता’ ॥
- ५०२ “त सुत्वा मुनिनो वाक्य, पठम फलमज्झग । B 239  
पब्बजित्वान नचिर, अग्रहत्तमपापुणि ॥
- ५०३ “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकाङ्गिका ॥ 10
५०४. “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विसुद्धासि<sup>२</sup> सुनिम्मला ॥
- ५०५ “ततोह विनय सब्ब, सन्तिके सब्बदस्सिनो ।  
उग्गहि सब्बवित्थार, ब्याहरि च यथातथ ॥
५०६. “जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि म । 15  
अग्गा<sup>३</sup> विनयधारीन, पटाचारा व एकिका ॥
- ५०७ “परिचिण्णो मया सत्था, कत बुद्धस्स सासन ।  
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
- ५०८ “यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारिय ।  
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसयोजनक्खयो ॥ 20
- ५०९ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
५१०. “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ५११ “पटिसम्भिदा चतस्सो. पे० कत बुद्धस्स सासन’ ॥

इत्थ सुद पटाचारा भिक्खुनी इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

25

एकूपोसथिकवग्गो दुतियो ।

१ गच्छन्तीह - स्या० । २ विसुद्धाहि - सी० । ३ अग्गा - स्या० ।  
थे०२ - ३०

## तस्सुद्दान

एकूपोसथिका चेव, सळला चाथ मोदका<sup>१</sup> ।  
 एकासना पञ्चदीपा, नळमाली च गोतमी ॥  
 खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा च भिक्खुनी ।  
 गाथा सतानि पञ्चेव, नव चा पि तदुत्तरि ॥

— ० —

### ३. कुण्डलकेसीवग्गो<sup>१</sup>

#### १ कुण्डलकेसाथेरीअपदानं<sup>२</sup>

B 240

- १ “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्ममान पाग्गू ।  
इतो सतसहस्सस्मिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- २ “तदाह हसवतिय, जाता सेट्ठिकुले अहु ।  
नानारतनपज्जोते, महासुखसमप्पिता ॥
- ३ “उपेत्वा त महावीर, अस्सोसि धम्मदेसन<sup>३</sup> ।  
ततो जातप्पसादाह<sup>४</sup>, उपेसि सरणं जिन ॥
- ४ “तदा महाकारुणिको, पटुमुत्तरनामको ।  
खिप्पाभिञ्जानमग्ग<sup>५</sup> ति<sup>६</sup>, ठपेसि<sup>७</sup> भिक्खुनि सुभ ॥
- ५ “तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, दानं दत्वा महेसिनो ।  
निपच्च सिरसा पादे, त ठानमभिपत्थयि ॥
- ६ “अनुमोदि महावीरो, भद्दे य तेभि पत्थित ।  
समिज्झस्सति त सब्ब, सुखिनी होहि निब्बुता ॥
- ७ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ८ ‘तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।  
भद्दाकुण्डलकेसा ति, हेस्सति सत्थु साविका’ ॥
- ९ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुसं देहं, तावतिसमगच्छह ॥
- १० “ततो चुता याममग, ततोह तुसितं गता ।  
ततो च निम्मानरगति, वसवत्तिपुरं ततो ॥
- ११ “यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।  
तत्थ तत्थेव राजून, महेसित्तमकारयि ॥

5

10

15

20

१ कुण्डलकेसवग्गो — स्या० । २ कुण्डलकेसापदान — सी०, कुण्डलकेसीथरिया-  
पदान — स्या० । ३ धम्ममुत्तम — स्या० । ४ जातपसादाह — सी० । ५-५. ० मग्गत्ते —  
सी० । ६ ठपयि — स्या० ।

B 241

- १२ “ततो चुता मनुस्सेसु, राजून चक्कवत्तिन ।  
मण्डलीन च राजून, महेसित्तमकारयि ॥
- १३ “सम्पत्ति अनुभोत्वान, देवेसु मानुसेसु च ।  
सब्बत्थ सुखिता हुत्वा, नेककप्पेसु ससरि ॥
- ५ १४ “इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥
- १५ “उपट्ठाको महेसिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।  
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥
- १६ “तस्स धीता चतुत्थासि, भिक्खुदायी ति विस्सुता ।  
१० धम्म सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्ज समरोचयि ॥
- १७ “अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मयं ।  
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥
- १८ “कोमारिब्रह्मचरिय, राजकञ्जा सुखेधिता ।  
बुद्धोपट्टाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥
- १५ १९ “समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका ।  
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्खदायिका ॥
- २० “खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा अहं तदा ।  
किसागोतमी धम्मदिन्ना, विसाखा होति सत्तमी ॥
- २१ “तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।  
२० जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छहं ॥
- २२ “पच्छिमे च भवे दानि, गिरिब्वजपुरुत्तमे ।  
जाता सेट्ठिकुले फीते, यदाहं योब्वने ठिता ॥
२३. “चोर वधत्थ नीयन्त, दिस्वा रत्ता तहि अह ।  
पिता मे त सहस्सेन, मोचयित्वा वधा ततो ॥
- २५ २४. “अदासि तस्स म तातो, विदित्वान मन मम ।  
तस्साहमासि विस्सट्ठा, अतीव दयिता हिता ॥
- २५ “सो मे भूसनलोभेन, बलिमज्झासयो<sup>१</sup> दिसो ।  
चोरप्पपातं नेत्वान, पब्बत<sup>२</sup> चेतयी वधं ॥

१ खलितज्झासयो - सी०, बलि पच्चाहर - स्या०, मालपच्छाहव - रो० ।

२ पब्बते - स्या० ।

- २६ “तदाहं पणमित्वान, सत्तुक<sup>१</sup> सुकतञ्जली ।  
रक्खन्ती अत्तनो पाण, इद वचनमब्रवि ॥
- २७ ‘इद सुवण्णकेयूर<sup>२</sup>, मुत्ता वेळुरिया बहू ।  
सब्ब हरस्सु भद्दन्ते, म च दासी ति सावय’ ॥
२८. ‘ओरोपयस्सु कल्याणी, मा ब्राह्म परिदेवसि<sup>३</sup> ।  
न चाह अभिजानामि, अहन्त्वा धनमाभत<sup>४</sup>’ ॥
- २९ ‘यतो सरामि अत्तान, यतो पत्तोस्मि<sup>५</sup>’ विञ्जुत ।  
न चाह अभिजानामि, अञ्ज पियतर तया’ ॥
- ३० ‘एहि त उपगृहिस्स<sup>६</sup>, कत्वान त पदक्खिण ।  
न च दानि पुनो अत्थि<sup>७</sup>, मम तुय्ह च सङ्गमो ॥
- ३१ ‘न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।  
इत्थी पि पण्डिता होति, तत्थ तत्थ विचवखणा ॥
- ३२ ‘न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।  
इत्थी पि पण्डिता होति, लहु अत्थविचिन्तिका<sup>८</sup>’ ॥
- ३३ ‘लहु च वत खिप्प च, निकट्ठे<sup>९</sup> समचेतयि ।  
मिग<sup>१०</sup> उण्णा यथा एव<sup>११</sup>, तदाह सत्तुक वधि ॥
- ३४ ‘यो च उप्पतित अत्थ, न खिप्पमनुबुज्जति ।  
सो हञ्जते मन्दमति, चोरो व गिरिगम्भरे ॥
- ३५ ‘यो च उप्पतित अत्थ, खिप्पमेव निबोधति ।  
मुच्चते सत्तुसम्वाधा, तदाह सत्तुका यथा’ ॥
- ३६ “तदाहं पातयित्वान, गिरिदुग्गम्हि सत्तुक ।  
सन्तिक सेतवत्थान, उपेत्वा<sup>१२</sup> पब्बजि अह ॥
- ३७ “सण्डासेन च केसे मे, लुञ्चित्वा सब्बसो तदा ।  
पब्बजित्वान<sup>१३</sup> समय, आचिक्खिसु निरन्तर ॥

5

10

15

20

१ भुत्तुक — सी० । २ सुवण्णकायुर — स्या० । ३ परिदेवयी — सी० । ४ वन-  
मागत — स्या० । ५ पत्तास्मि — सी० । ६ अगृहिस्स — स्या० । ७-७ त वन्दामि पुन  
नत्थि — स्या० । ८ अत्थविचिन्तिका — सी०, अत्थ विचिन्तिका — स्या० । ९ नेकत्थे —  
सी०, स्या० । १०-१० चित्तपुण्णायतानेव — स्या०, मिग पुण्णाय तेनेव — रो० । ११ उपेता —  
स्या० । १२ पब्बाजेत्वा स — सी० ।

B 243

- ३८ “ततो त उग्गहेत्वाह<sup>१</sup>, निसीदित्वान एकिका ।  
समय त विचिन्तेसि, सुवानो मानुस कर ॥
- ३९ “छिन्न गय्ह समीपे मे, पातयित्वा अपक्कमि ।  
दिस्वा निमित्तमलभि, हत्थ<sup>२</sup> त पुळ्वाकुल ॥
- ४० “ततो उट्ठाय सविग्गा, अपुच्छि<sup>३</sup> सहधम्मिके ।  
ते अवोचु विजानन्ति, त अत्थ सक्कभिव्वो ॥
- ४१ “साह तमत्थ पुच्छिस्स, उपेत्वा बुद्धसावके ।  
ते ममादाय गच्छिस्सु, बुद्धसेट्ठस्स सन्तिक<sup>४</sup> ॥
- ४२ “सो मे धम्ममदेसेसि, खन्धायतनधातुयो ।  
असुभानिच्चदुक्खा ति, अनत्ता ति च नायको ॥
- ४३ “तस्स धम्म सुणित्वाह, धम्मचक्खु विसोधयि ।  
ततो विज्जातसद्धम्मा, पब्बज्ज उपसम्पद ॥
- ४४ “आयाचितो” तदा ग्राह, एहि भद्देति नायको ।  
नदाह उपसम्पन्ना, परित्तं तोयमद्दस ॥
४५. “पादपक्खालनेनाह, जत्वा सज्जयब्बय<sup>५</sup> ।  
तथा सब्बे पि सङ्गारे<sup>६</sup>, ईदिस<sup>७</sup> चिन्तयि<sup>८</sup> तदा ॥
- ४६ “ततो चित्त विमुच्चि मे, अनुपादाय सब्बसो ।  
खिप्पाभिज्जानमग्ग मे<sup>९</sup>, तदा पज्जापयी जिनो ॥
- ४७ “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका ॥
- ४८ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विसुद्धासि सुनिम्मला ॥
- ४९ “परिचिण्णो मया सत्था, कतं बुद्धस्स सासन ।  
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
- ५० “यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारिय ।  
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसयोजनक्खयो ॥

१ उग्गहेत्वा - स्या० । २ तिट्ठ - स्या० । ३ अपुच्छि - स्या० । ४ सन्तिके - स्या० । ५ आयचित्तं सो - सी० । ६ सज्जय वय - सी० । ७ सङ्गारा - सी०, स्या०, रो० । ८ इति सचिन्तयि - सी०, स्या०, रो० । ९ म - सी० ।



५१ “अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
जाण मे विमल<sup>१</sup> सुद्धं, बुद्धसेट्ठस्स सासने<sup>२</sup> ॥

५२ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागीव बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवा ॥

B 244

५३ “स्वागत वत मे आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥

5

५४ “पटिसम्भिदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छळभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थ सुद भद्दाकुण्डलकेसा<sup>३</sup> भिक्खुनी इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

10

## २ किसानगोतमीथेरीअपदानं

५५ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।  
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥

५६ “तदाह हंसवतिय, जाता अज्जतरे कुले ।  
उपेत्वा तं नरवर, सरण समुपागमि ॥

५७ “धम्म च तस्स अस्सोसि, चतुसच्चूपसञ्चित ।  
मधुर परमस्साद, वट्टसन्तिसुखावह<sup>४</sup> ॥

15

५८ “तदा च भिक्खुनि वीरो, लूखचीवरधारिनि<sup>५</sup> ।  
ठपेन्तो एतदग्गमिह, वण्णयी पुरिसुत्तमो ॥

५९ “जनेत्वानप्पक पीति, सुत्वा भिक्खुनिया गुणे<sup>६</sup> ।  
कार कत्वान बुद्धस्स, यथासत्ति<sup>७</sup> यथाबल ॥

20

६० “निपच्च मुनिवर<sup>८</sup> त, त ठानमभिपत्थयि ।  
तदानुमोदि सम्बुद्धो, ठानलाभाय नायको ॥

६१ “सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१ विपुल — सी०, स्या० । २ वाहसा — स्या०, रो० । ३ कुण्डलकेसा — सी० ।

४ चित्तसन्तिसुखावहं — स्या०, रो० । ५ लखचीवरधारिक — स्या० । ६ गुण — सी०,

स्या० । ७ यथासत्ति — सी० । ८ मुनिवीर — सी०, मुनिधीर — स्या० ।

- ६२ 'तस्स धम्मेषु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।  
किसागोतमी' नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ॥
- B. 245 ६३ "त सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीव तदा जिन ।  
मेत्तचित्ता परिचरि, पच्चयेहि विनायकं ॥
- 5 ६४ "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ६५ "इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मवन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥
- ६६ "उपट्ठाको महेस्सिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।  
01 कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुत्तमे ॥
- ६७ "पञ्चमी तस्स धीतासि", धम्मा नामेन विस्सुता ।  
धम्म सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्ज समरोचयि ॥
६८. "अनुजानि न नो तातो, अगारेव तदा मय ।  
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥
- 15 ६९ "कोमारिब्रह्मचरियं, राजकज्जा सुखेधिता ।  
बुद्धोपट्ठाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥
- ७० "समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका ।  
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सद्धदायिका ॥
७१. "खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा च कुण्डला ।  
20 अह च धम्मदिन्ना च, विसाखा होति सत्तमी ॥
- ७२ "तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छहं ॥
- ७३ "पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्ठिकुले अह ।  
दुग्गते अधने नट्ठे<sup>३</sup>, गता च सधन कुल ॥
- 25 ७४ "पति<sup>४</sup> ठपेत्वा<sup>५</sup> सेसा मे, देस्सन्ति<sup>६</sup> अधना इति ।  
यदा च पसूता<sup>६</sup> आसिं, सब्बेस दयिता तदा ॥

१ गोतमी नाम - सी०, किसानगोतमि नाम - स्या० । २ धीताह - स्या० ।  
३ नीचे - स्या०, निट्ठे - रो० । ४-४ पतिट्ठपेत्तवान - स्या० । ५ दिस्सन्ति - सी०,  
स्या० । ६ ससुता - सी०, रो० ।

७५. “यदा सो तरुणो भद्दो<sup>१</sup>, कोमलको<sup>२</sup> सुखेधितो ।  
सपाणमिव कन्तो मे, तदा यमवसं गतो ॥

७६. “सोकट्टा दीनवदना, अस्सुनेत्ता रुदम्मुखा<sup>३</sup> ।  
मतं कुणपमादाय, विलपन्ती गमामहं<sup>४</sup> ॥

७७. “तदा एकेन सन्दिट्ठा, उपेत्वा भिसवकुत्तमं<sup>५</sup> ।  
अवोचं देहि भेसज्जं, पुत्तसञ्जीवनं ति भो ॥

७८. “न विज्जन्ते मता यस्मिं, गेहे सिद्धत्थकं ततो ।  
आहरा ति जिनो आह, विनयोपायकोविदो ॥

७९. “तदा गमित्वा सावत्थि, न लभि तादिसं घरं ।  
कुतो सिद्धत्थकं तस्मा, ततो लद्धा सति अहं ॥

८०. “कुणपं छट्ठयित्वान, उपेसि लोकनायकं ।  
दूरतो व ममं दिस्वा, अवोच मधुरस्सरो ॥

८१. ‘यो च वस्ससतं जीवे, अपस्सं उदयब्बयं ।  
एकाहं जीवितं सेय्यो, पस्सतो उदयब्बयं ॥

८२. ‘न गामधम्मो निगमस्स धम्मो,  
न चापियं एककुलस्स धम्मो ।  
सब्बस्स लोकस्स सदेवकस्स,  
एसेव<sup>६</sup> धम्मो यदिदं अनिच्चता’ ॥

८३. “साहं सुत्वानिमा गाथा, धम्मचक्खुं विसोधयि ।  
ततो विज्जातसद्धम्मा, पब्बजि अनगारियं ॥

८४. “तथा पब्बजिता सन्ती, युज्जन्ती जिनसासने ।  
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणि ॥

८५. “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधानुया ।  
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका ॥

८६. “पुब्बेनिवासं जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं<sup>७</sup> ।  
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विसुद्धासि सुनिम्मला ॥

१. पुत्तो - सी०, स्या० । २. कोमलङ्गो - सी०, रो०; कोमारको - स्या० ।

३. रुदमुखा - स्या० । ४. भमामहं - सी० । ५. भिसगुत्तमं - सी० । ६. एसेव - स्या० । ७. विसोधयि - सी० ।

B 247

- ८७ “परिचिण्णो मया सत्था, कत बुद्धस्स सासन ।  
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
- ८८ “यस्सत्थाय पव्वजिता, अगारस्मानगारिय ।  
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसयोजनक्खयो ॥
- 5 ८९ “अत्थधम्मनिरुत्तीमु, पटिभाने तथेव च ।  
जाण मे विमल मुद्ध, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ॥
- ९० “सङ्कारकूटा<sup>१</sup> आह्रित्वा<sup>१</sup>, सुसाना रथिया पि च ।  
ततो सङ्घाटिक कत्वा, लूख धारेमि चीवर ॥
- ९१ “जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, लूखचीवरधारणे ।  
10 ठपेसि एतदग्गम्हि, परिसासु विनायको ॥
- ९२ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- ९३ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- ९४ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद किसानोत्तमी भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

### ३ धम्मदिन्नाथेरीअपदानं

- 15 ९५ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।  
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- ९६ “तदाह हसवतिय, कुले प्रञ्जतरे अहु ।  
परकम्मकारी<sup>२</sup> आसि, निपका सीलसवुता ॥
- ९७ “पदुमुत्तरबुद्धस्स, सुजातो अग्गसावको ।  
20 विहारा अभिनिक्खग्गम, पिण्डपाताय गच्छति ॥
- ९८ “घट गहेत्वा गच्छन्ती, तदा उदकहारिका ।  
त दिस्वा अदद<sup>३</sup> पूप<sup>३</sup>, पसन्ना सेहि पाणिभि ॥
- ९९ “पटिग्गहेत्वा तत्थेव, निसिन्नो परिभुज्जि सो ।  
ततो नेत्वान त गेह, अदासि तस्स भोजन ॥

१-१. ० आह्रित्वा - सी०, सङ्कारकूटा आह्रित्वा - स्या० । २ परकम्मकरी - सी०, परकम्म करी - स्या० । ३-३ अददि पूव - सी०, स्या० ।

- १०० “ततो मे अय्यको तुट्ठो, अकरी<sup>१</sup> सुणिस सक ।  
सस्सुया सह गन्त्वान, सम्बुद्ध अभिवादयि ॥
- १०१ “तदा सो धम्मकथिक, भिक्खुनि परिकित्तय ।  
ठपेमि एतदग्गम्हि, त सुत्वा मुदिता अह ॥
- १०२ “निमन्तयित्वा सुगत, ससङ्ख लोकनायक ।  
महादानं ददित्वान, त ठानमभिपत्थयि ॥
- १०३ “ततो म मुगतो आह, घननिन्नादसुस्सरो ।  
‘ममुपट्ठाननिरते, ससङ्खपरिवेसिके ॥
- १०४ ‘सद्धम्मस्सवने युत्ते, गुणवद्धितमानसे ।  
भद्दे भवस्सु मुदिता, लच्छसे<sup>२</sup> पणिधीफल ॥
- १०५ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- १०६ ‘तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।  
धम्मदिन्ना ति नामेन, हेस्सति सत्थु साविका’ ॥
- १०७ “त सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीव महामुनि ।  
मेत्तचित्ता परिचरि, पच्चयेहि विनायक ॥
- १०८ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- १०९ “इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥
- ११० “उपट्ठाको महेस्सिस्स, तदा आसि नरिस्सरो ।  
कासिराजा किकी नाम, बाराणसिपुरुत्तमे ॥
- १११ “छट्ठा तस्सासह<sup>३</sup> धीता, सुधम्मा इति विस्सुता ।  
धम्म सुत्वा जिनग्गस्स, पब्बज्ज समरोचयि ॥
- ११२ “अनुजानि<sup>४</sup> न नो<sup>५</sup> तातो, अगारेव<sup>६</sup> तदा<sup>७</sup> मय ।  
वीसवस्ससहस्सानि, विचरिम्ह अतन्दिता ॥

25

ततिय भाणवार ।

१ अकासि - स्या० । २ लच्छमेत - स्या० । ३ तस्स अह - स्या० । ४-४ अनु-  
जानासि मं - सी० । ५-५ अगारेनालया - सी० ।

B 249

- ११३ “कोमारिब्रह्मचरिय, राजकञ्जा सुखेधिता ।  
बुद्धोपट्टाननिरता, मुदिता सत्त धीतरो ॥
- ११४ “समणी समणगुत्ता च, भिक्खुनी भिक्खुदायिका ।  
धम्मा चेव सुधम्मा च, सत्तमी सङ्खुदायिका ॥
- 5 ११५ “खेमा उप्पलवण्णा च, पटाचारा च कुण्डला ।  
गोतमी च अह चेव, विसाखा होति सत्तमी ॥
- ११६ “तेहि कम्मेहि सुकतेहि, चेतनापणिधीहि च ।  
जह्तिवा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ११७ “पच्छिमे च भवे दानि, गिरिब्वजपुरत्तमे ।  
10 जाता सेट्टिकुले फीते, सब्बकामसमिद्धिने<sup>१</sup> ॥
- ११८ “यदा रूपगुणूप्तेता, पठमे योव्वने ठिता ।  
नदा परकुल गन्त्वा, वसि सुखसमप्पिता ॥
- ११९ “उपेत्वा लोकसरण, सुणित्वा धम्मदेसन ।  
अनागामिफल पत्तो, सामिको मे सुबुद्धिमा ॥
- 15 १२० “तदाह<sup>२</sup> अनुजानेत्वा, पव्वजि अनगारिय ।  
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणि ॥
- १२१ “तदा उपासको सो म, उपगन्त्वा अपुच्छथ ।  
गम्भीरे निपुणे पञ्हे, ते सब्बे व्याकरि अह ॥
- १२२ “जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि म ।  
20 ‘भिक्खुनि धम्मकथिक, नाञ्च पस्सामि एदिसि<sup>३</sup> ॥
- १२३ ‘धम्मदिन्ना यथा धीरा, एव धारेथ भिक्खवो’ ।  
‘एवाह पण्डिता होमि’, नायकेनानुकम्पिता ॥
- १२४ “परिचिण्णो मया सत्था, कत बुद्धस्स सासन ।  
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
- 25 १२५ “यस्सत्थाय पव्वजिता, अगारस्मानगारिय ।  
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसयोजनक्खयो ॥

१ सब्बकामसमिद्धिके - सी० । २ तदा त - सी०, स्या० । ३ एदिस - सी०, स्या० ।

४ जाता - सी०, नाम - स्या० ।

- १२६ “इद्धीमु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका<sup>१</sup> ॥
- १२७ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विसुद्धासि<sup>२</sup> सुनिम्मला ॥
- १२८ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥ 5
- १२९ “स्वागत वत मे आसि. पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
- १३० “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद धम्मदिन्ना भिक्खुनी इमा गाथायो अभसित्था ति ।

#### ४ सकुलाथेरीअपदानं

- १३१ “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।  
इतो सतसहस्सम्हि, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥ 10
- १३२ “हिताय सब्बसत्तान, सुखाय वदत वरो ।  
अत्थाय पुरिसाजञ्जो, पटिपन्नो सदेवके ॥
- १३३ “यसग्गपत्तो<sup>३</sup> सिरिमा, कित्तिवण्णगतो<sup>४</sup> जिनो ।  
पूजितो सब्बलोकस्स, दिसासब्बासु विस्सुतो ॥
- १३४ “उत्तिण्णविचिकिच्छो सो, वीतिवत्तकथङ्कथो । 15  
सम्पुण्णमनसङ्कप्पो, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ॥
- १३५ “अनुप्पन्नस्स मग्गस्स, उप्पादेता नरुत्तमो ।  
अनक्खात च अक्खासि, असञ्जात च सञ्जनी ॥
- १३६ “मग्गञ्जू च मग्गविदू, मग्गक्खायी नरासभो । 20  
मग्गस्स कुसलो सत्था, सारथीन वरुत्तमो ॥
- १३७ “महाकारुणिको<sup>५</sup> सत्था<sup>६</sup>, धम्म देसेसि<sup>७</sup> नायको ।  
निमुग्गे कामपङ्कम्हि, समुद्धरति पाणिने<sup>८</sup> ॥
- १३८ “तदाह हसवतिय, जाता खत्तियनन्दना ।  
सुरुपा सधना चापि<sup>९</sup>, दयिता च सिरीमती ॥

१ बुद्धसासन ० - स्या० । २ विसुद्धाम्हि - सी० । ३ यसग्गपत्तो - सी०, स्या०, रो० । ४ कित्तिवण्णगतो - सी०, स्या० । ५-५ तदा महाकारुणिको - सी० । ६ देसेति - सी०, स्या० । ७ पाणिनो - सी०, स्या० । ८ चासि - सी० ।

B 251

- १३९ “आनन्दस्स महारञ्जो, धीता परमसोभणा<sup>१</sup> ।  
वेमाता<sup>२</sup> भगिनी चा पि, पदुमुत्तरनामिनो ॥
- १४० “राजकञ्जाहि सहिता, सब्बाभरणभूसिता ।  
उपागम्म<sup>३</sup> महावीर, अस्सोसि धम्मदेसन ॥
- 5 १४१ “तदा हि सो लोकगरु<sup>४</sup>, भिक्खुनि दिब्बचक्खुक ।  
कित्तय परिसामज्जे<sup>५</sup>, अग्गट्ठाने ठपेसि त ॥
- १४२ “सुणित्वा तमह हट्ठा, दान दत्तवान सत्थुनो ।  
पूजित्वा च सम्बुद्ध, दिब्बचक्खु अपत्थयि ॥
- १४३ “ततो<sup>६</sup> अवोच म सत्था, ‘नन्दे लच्छसि पत्थित ।  
10 पदीपधम्मदानान, फलमेत सुनिच्छित ॥
- १४४ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- १४५ ‘तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।  
सकुला<sup>७</sup> नाम<sup>८</sup> नामेन, हेस्सति सत्थु साविका’ ॥
- 15 १४६ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- १४७ “इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥
- १४८ “परिब्बाजकिनी आसि, तदाह एकचारिनी ।  
भिक्खाय विचरित्वा, अलभि तेलमत्तक ॥
- १४९ “तेन दीप पदीपेत्वा, उपट्ठि सब्बसवरि<sup>९</sup> ।  
चेतिय द्विपदग्गस्स<sup>१०</sup>, विप्पसन्नेन चेतसा ॥
- १५० “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥
- 25 १५१ “यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।  
पज्जलन्ति<sup>११</sup> महादीपा, तत्थ तत्थ गताय मे ॥

१ परमसोभना - सी०, स्या० । २ वेमातु - सी० । ३ उपागम्म - सी०, स्या० ।  
४ लोकविद्व - स्या० । ५ चतुपरिसाय मज्जे - स्या० । ६ तदा - सी० । ७-७ सकुला ति  
च - स्या० । ८ सब्बसवर - स्या० । ९ दिपदग्गस्स - सी०, स्या०, रो० । १० सज्ज-  
लन्ति - स्या०, सचरन्ति - रो० ।



- १५२ “तिरोकुट्टु तिरोसेल, समतिग्गय्ह पब्बत ।  
पस्सामह यदिच्छामि, दीपदानस्सिद फल ॥
- १५३ “विसुद्धनयना होमि, यससा च जलामह<sup>१</sup> ।  
सद्धापञ्जावती<sup>२</sup> चेव, दीपदानस्सिद फल ॥
- १५४ “पच्छिमे च भवे दानि, जाता विप्पकुले अह ।  
पहूतधनधञ्जमिह, मुदिते राजपूजिते ॥
- १५५ “अह<sup>३</sup> सब्बङ्गसम्पन्ना, सब्बाभरणभूसिता ।  
पुरप्पवेसे सुगत, वातपाने ठिता अह ॥
- १५६ “दिस्वा जलन्त यससा, देवमनुस्ससक्कत<sup>४</sup> ।  
अनुव्यञ्जनसम्पन्न, लक्खणेहि विभूसित ॥
- १५७ “उदग्गचित्ता सुमना, पब्बज्ज समरोचयि ।  
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणि ॥
- १५८ “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
परचित्तानि जानामि, सत्थुसासनकारिका ॥
- १५९ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोद्धितं ।  
खेपेत्वा आसवे सब्बे, विसुद्धासि सुनिम्मला ॥
- १६० “परिचिण्णो मया सत्था, कत बुद्धस्स सासन ।  
ओहितो गरुको भारो, भवनेत्ति समूहता ॥
- १६१ “यस्सत्थाय पब्बजिता, अगारस्मानगारिय ।  
सो मे अत्थो अनुप्पत्तो, सब्बसयोजनक्खयो ॥
- १६२ “ततो महाकारुणिको, एतदग्गे ठपेसि म ।  
दिब्बचक्खुकान<sup>५</sup> अग्गा, सकुला ति नरुत्तमो ॥
- १६३ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- १६४ “स्वागतं वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासन ॥
- १६५ “पटिसम्भिदा चतस्सो . पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद सकुला भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

१. पज्जलामह — स्या० । २ सद्धापञ्जावती — स्या० । ३ अह — सी० । ४. देव-  
मानुस० — सी० । ५ दिब्बचक्खुकिन — सी० ।

५ नन्दाथेरीअपदानं<sup>१</sup>

B 253

- १६६ “पदुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्ममान पारगू ।  
इतो सतसहस्सस्मिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- १६७ “ओवादको विज्जापको, तारको सब्बपाणिन ।  
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनत बहु ॥
- 5 १६८ “अनुकम्पको कासणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।  
सम्पत्ते तिथिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि<sup>३</sup> ॥
- १६९ “एवं निराकुल आसि, सुज्जत<sup>३</sup> तिथियेहि च ।  
विचित्त अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिभि ॥
- १७० “रतनानट्टपञ्जास, उग्गतो व<sup>४</sup> महामुनि ।  
10 कञ्चनग्घियसङ्कासो, बात्तिसवरलक्खणो ॥
- १७१ “वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- १७२ “तदाह हंसवतिय, जाता सेट्ठिकुले अहु ।  
नानारतनपज्जोत्ते, महासुखसमप्पिता ॥
- 15 १७३ “उपेत्वा त महावीर, अस्सोसि धम्मदेसन ।  
अमत परमस्साद, परमत्थनिवेदक ॥
- १७४ “तदा निमन्तयित्वान, ससङ्ख लोकनायक ।  
दत्त्वा तस्स महादान, पसन्ना सेहि पाणिभि ॥
- १७५ “झायिनीन भिक्खुनीन, अग्गट्टानमपत्थयि ।  
20 निपच्च सिरसा धीर, ससङ्ख लोकनायक ॥
- १७६ “तदा अदन्तदमको, तिलोकसरणो पभू ।  
ब्याकासि<sup>५</sup> नरसारथि<sup>५</sup>, ‘लच्छसे त सुपत्थित ॥
- १७७ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गौत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥

१ नन्दाजनपदकल्याणि ० - सी०, नन्दाथेरिया ० - स्या० । २ पतिट्ठहि - स्या० ।

३. सञ्जक - सी० । ४ सो - सी०, स्या० । ५-५ व्याकासि नरसद्दलो - सी०,

० नरसुन्धरो - स्या० ।

१७८ 'तरस धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।  
नन्दा ति नाम नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ॥

१७९ "त सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीव तदा जिन ।  
मेत्तचिता परिचरि, पच्चयेहि विनायक ॥

B 254

१८० "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छहं ॥

5

१८१ "ततो चुता याममग, ततोह तुसित गता<sup>१</sup> ।  
ततो च निम्मानरति, वसवत्तिपुर ततो<sup>२</sup> ॥

१८२ "यत्थ यत्थूपपज्जामि, तस्स कम्मस्स वाहसा ।  
तत्थ तत्थेव राजून, महेसित्तमकारयि ॥

10

१८३ "ततो चुता मनुस्सत्ते, राजान<sup>३</sup> चक्कवत्तिन ।  
मण्डलीन च राजून, महेसित्तमकारयि ॥

१८४ "सम्पत्ति अनुभोत्वान, देवेसु मनुजेसु च ।  
सब्बत्थ सुखिता हुत्वा, नेककप्पेसु ससरि ॥

१८५ "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, सुरम्मे<sup>४</sup> कपिलव्हये ।  
रज्जो सुद्धोदनस्साह, धीता आसि अनिन्दिता ॥

15

१८६ "सिरिया<sup>५</sup> रूपिनि दिस्वा, नन्दित आसि त कुल ।  
तेन नन्दा ति मे नाम, सुन्दर<sup>६</sup> पवर अहु<sup>६</sup> ॥

१८७ "युवतीन च सब्बास, कल्याणी ति च विस्सुता ।  
तस्मि पि नगरे रम्मे, ठपेट्वा तं यसोधर ॥

20

१८८ "जेट्ठो भाता तिलोकगो, पच्छिमो<sup>७</sup> अरहा तथा ।  
एकाकिनी<sup>८</sup> गहट्ठाह, मातरा<sup>९</sup> परिचोदिता ॥

१८९. 'साकियम्हि कुले जाता, पुत्ते बुद्धानुजा तुव ।  
नन्देन पि विना भूता, अगारे कि नु अच्छसि<sup>१०</sup> ॥

१९०. 'जरावसान योब्बज्ज, रूप असुचिसम्मत्त ।  
रोगन्तमपि चारोग्य, जीवित मरणन्तिक ॥

25

१ अग - सी०, रो० । २ गता - स्या० । ३ राजून - सी०, स्या० । ४ पुरस्मि - स्या० । ५ सिरिव - सी०, रसिरिव - स्या० । ६-६ सुन्दरोपपद अहु - सी०, सुन्दरा पवरा अहु - स्या० । ७ हि - सी० । ८ मज्झिमो - रो० । ९ एककनी - स्या० । १०. मातुया - स्या० । ११ लच्छसि - स्या० ।

B 255

- १६१ 'इद पि ते सुभ रूप, ससीकन्त मनोहर ।  
भूसनान अलङ्कार, सिरिसङ्घाटसन्निभ<sup>१</sup> ॥
- १६२ 'पुञ्जित<sup>२</sup> लोकसार व, नयनान रसायन ।  
पुञ्जान कित्तिजनन, उक्काककुलनन्दन ॥
- ५ १६३ 'न चिरेनेव कालेन, जरा समधिसेस्सति<sup>३</sup> ।  
विहाय<sup>४</sup> गेह कारुञ्जे<sup>५</sup>, चर धम्ममनिन्दिते<sup>६</sup> ॥
- १६४ "सुत्वाह मातु वचन, पब्बजि अनगारिय ।  
देहेन न तु चित्तेन, रूपयोब्बनलाळिता<sup>७</sup> ॥
- १६५ "महता च पयत्तेन, ज्ञानज्ज्ञेन पर<sup>८</sup> मम<sup>९</sup> ।  
१० कानु च वदते माता, न चाह तत्थ उस्सुका ॥
- १६६ "ततो महाकारुणिको, दिस्वा म कामलालस<sup>१०</sup> ।  
निब्बिन्दनत्थ रूपस्मि, मम चक्खुपथे जिनो ॥
- १६७ "सकेन आनुभावेन, इत्थि मापेसि सोभिनि<sup>११</sup> ।  
दस्सनीयं मुरुचिर, ममतो पि सुरूपिनि ॥
- १५ १६८ "तमह विम्हिता दिस्वा, अतिविम्हितदेहिनि ।  
चिन्तयि सफल मे ति, नेत्तलाभ च मानुस ॥
- १६९ "तमह एहि सुभगे<sup>१२</sup>, येनत्थो त वदेहि मे ।  
कुल ते नामगोत्त च, वद मे यदि ते पिय ॥
- २०० 'न पञ्चकालो<sup>१३</sup> सुभगे<sup>१४</sup>, उच्छङ्गे म निवासय<sup>१५</sup> ।  
२० सीदन्ती व ममङ्गानि, पसुप्पय मुहुत्तक<sup>१६</sup> ॥
- २०१ "ततो सीस ममङ्गे<sup>१७</sup> सा, कत्वा सयि सुलोचना<sup>१८</sup> ।  
तस्सा नलाटे<sup>१९</sup> पतिता, लुद्धा<sup>२०</sup> परमदारुणा ॥
- २०२ "सह तस्सा निपातेन, पिळका उपपज्जथ ।  
पग्घरिसु पभिन्ना च, कुणपा पुब्बलोहिता ॥

१ सिरिसङ्घकेतसन्निभ - स्या० । २ पिण्डित - सी०, पूजित - स्या० । ३ समभि-  
भोस्सति - सी०, स्या०, समधिहेस्सति - रो० । ४ पहाय - स्या० । ५ तारुञ्जे -  
सी०, रो०, गारेठ्ठ - स्या० । ६ रूपयोब्बनलोलिता - स्या० । ७-७. पर मम - सी०,  
सरं मम - स्या० । ८ कमलाननं - स्या० । ९ सोभिनि - सी०, सोभन - स्या० ।  
१० सुभगे - स्या० । ११-११ वञ्चकालो सुभगे - म० । १२ निवेसय - सी०,  
स्या० । १३ ममङ्गे - म० । १४ सुभोभणा - स्या० । १५ ललाटे - स्या० ।  
१६ लता - सी० ।

- २०३ 'पभिन्न' वदन चा पि, कुणप पूतिगन्धन ।  
उद्धुमात विनिल<sup>१</sup> च. पुव्व<sup>३</sup> चा पि<sup>३</sup> सरीरक ॥
- २०४ 'सा पवेदितसब्बङ्गी, निस्ससन्ती मुहु<sup>४</sup> मुहु<sup>४</sup> ।  
वेदयन्ती सक दुक्ख, करुण परिदेवयि ॥
- २०५ 'दुक्खेन दुक्खिता होमि, फुसयन्ति च वेदना ।  
महादुक्खे निमुग्गम्हि, सरण हांहि मे सखी' ॥ 5 B 256
- २०६ 'कुहि वदनसोभ ते, कुहि ते तुङ्गनासिका ।  
तम्बबिम्बवरोट्ट ते, वदन ते कुहि गत ॥
- २०७ 'कुहि ससीनिभ वण्ण', कम्बुगीवा कुहि गता ।  
दोळालोला<sup>६</sup> व ते कण्णा<sup>७</sup>, वेवण्ण समुपागता ॥ 10
- २०८ 'मकुळखारकाकारा<sup>८</sup>, कलिका<sup>९</sup> व पयोधरा ।  
पभिन्ना पूतिकुणपा, दुट्ठगन्धित्तमागता<sup>१०</sup> ॥
- २०९ 'वेदिमज्झा<sup>११</sup> व सुस्सोणी<sup>१२</sup>, सूना<sup>१३</sup> व नीतकिब्बिसा ।  
जाता अमेज्झभरिता<sup>१४</sup>, अहो रूपमसस्सत ॥
- २१० 'सब्ब सरीरसञ्जात, पूतिगन्ध भयानक ।  
सुसानमिव वीभच्छ<sup>१५</sup>, रमन्ते यत्थ बालिसा<sup>१६</sup> ॥ 15
- २११ 'तदा महाकारुणिको, भाता मे लोकनायको ।  
दिस्वा सविग्गचित्त म, इमा गाथा अभासथ ॥
- २१२ 'आतुर कुणप पूति, पस्स नन्दे समुस्सय ।  
असुभाय चित्त भावेहि, एकग्ग सुसमाहित ॥ 20
- २१३ 'यथा इद तथा एत, यथा एत तथा इद ।  
दुग्गन्ध पूतिक वा ति, बालान अभिनन्दित ॥
- २१४ 'एवमेतं अवेक्खन्ती, रत्तिन्दिवमतन्दिता ।  
ततो सकाय पञ्जाय, अभिनिब्बिज्झ<sup>१७</sup> दक्खसि' ॥

१ सम्भिन्न - स्या० । २ विनील - सी०, स्या० । ३-३ विपुव्व च - सी०, सब्ब चापि - स्या०, रो० । ४-४ महु महु - स्या० । ५ वत्त - सी० । ६ दामामाल - स्या० । ७ कण्ण - स्या० । ८ मकुलम्बुखारका - सी०, मकुळपट्टमाकारा - स्या० । ९ कालसा - सी०, स्या०, रो० । १० दुट्ठगन्धज० - स्या० । ११-११ तनुमज्झा पुथुस्सोणी - सी०, रो०, वेदिमज्झा पुथुस्सोणी - स्या० । १२ सुता - स्या० । १३ अमेज्झभरिता - स्या० । १४ जेगुच्छ - स्या०, रो० । १५ बालिया - सी०, स्या० । १६ अभिनिब्बिज्झ - सी०, स्या० ।

- २१५ 'ततोह असिसविग्गा<sup>१</sup>, सुत्वा गाथा सुभासिता ।  
तत्रद्वितावह<sup>२</sup> सन्ती<sup>३</sup>, अरहत्तमपापुणि ॥
- २१६ "यत्थ यत्थ निसिन्नाह, सदा<sup>४</sup> ज्ञानपरायणा ।  
जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि म ॥
- 5 २१७ "किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- B 257 २१८ "स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥
- २१९ "पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन" ॥
- इत्थ सुद नन्दा भिक्खुनी जनपदकल्याणी इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

### ६ सोणाथेरीअपदानं

- 10 २२० "पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।  
इतो सतसहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
- २२१ "तदा सेट्ठिकुले जाता, सुखिता पूजिता<sup>५</sup> पिया ।  
उपेत्वा त मुनिवर, अस्सोसि मधुर वच ॥
- २२२ "आरद्धविरियानग्ग, वण्णेसि<sup>६</sup> भिक्खुनि जिनो ।  
15 त सुत्वा मुदिता हुत्वा, कारं कत्वान सत्थुनो ॥
- २२३ "अभिवादिय सम्बुद्ध, ठान त पत्थयि तदा ।  
अनुमोदि महावीरो, 'सिज्झत पणिधी तव ॥
- २२४ 'सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- 20 २२५. 'तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।  
सोणा ति नाम नामेन, हेस्सति सत्थु साविका' ॥
- २२६ "त सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीव तदा जिन ।  
मेत्तचित्ता परिचरि, पच्चयेहि विनायक ॥
२२७. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
25 जहित्वा मानुसं देह, तावतिसमगच्छह ॥

१ आसि मविग्गा - स्या० । २-२ तत्रद्विता विपस्सन्ती - सी० । ३. तदा - स्या० । ४ सज्जिता - स्या० । ५ वण्णेति - स्या० ।

- २२८ “पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्टिकुले अह ।  
सावत्थिय पुरवरे, इद्धे फीते महद्धने ॥
- २२९ “यदा च योब्बनप्पत्ता, गन्त्वा पतिकुल अह ।  
दस पुत्तानि अजनि, सुरूपानि विसेसतो ॥ B 258
- २३० “सुखेधिता च ते सब्बे, जननेत्तमनोहरा ।  
अमित्तान पि रुचिता, मम<sup>१</sup> पगेव ते पिया ॥ 5
- २३१ “ततो मय्ह अकामाय, दसपुत्तपुरवखतो ।  
पब्बजित्थ स मे भत्ता, देवदेवस्स सासने ॥
- २३२ “तदेकिका विचिन्तेसि, जीवितेनालमत्थु मे ।  
चत्ताय<sup>२</sup> पतिपुत्तेहि, बुद्धाय<sup>३</sup> च<sup>३</sup> वराकिया ॥ 10
- २३३ “अह पि तत्थ गच्छिस्स, सम्पत्तो यत्थ मे पति ।  
एवाह चिन्तयित्वान, पब्बजि अनगारिय ॥
- २३४ “ततो च<sup>४</sup> म<sup>४</sup> भिक्खुनियो, एक भिक्खुनुपस्सये ।  
विहाय गच्छुमोवाद, तापेहि उदक इति ॥
- २३५ “तदा उदकमाहित्वा<sup>५</sup>, ओकिरित्वान कुम्भिया ।  
चुल्ले ठपेत्वा आसीना, ततो चित्त समादहि ॥ 15
- २३६ “खन्धे अनिच्चतो दिस्वा, दुक्खतो च अनत्ततो ।  
खेपेत्वा<sup>६</sup> आसवे सब्बे, अरहत्तमपापुणि ॥
- २३७ “तदागन्त्वा भिक्खुनियो, उण्होदकमपुच्छिसु ।  
तेजोधातुमधिट्ठाय, खिप्प सन्तापयि जल ॥ 20
- २३८ “विम्हिता ता जिनवर, एतमत्थमसावयु ।  
त सुत्वा मुदितो नाथो, इम गाथ अभासथ ॥
२३९. ‘यो च वस्ससत जीवे, कुसीतो हीनविरियो ।  
एकाह जीवित सेय्यो, विरियमारभतो दब्ध’ ॥
- २४० “आराधितो महावीरो, मया सुप्पटिपत्तिया ।  
आरद्धविरियानग, ममाह<sup>७</sup> स<sup>७</sup> महामुनि ॥ 25

१ मम - सी० । २ जिनाय - स्या०, रो० । ३ - ३ बुद्धाय पि -  
स्या० । ४-४ मम - स्या० । ५ उदकमानेत्वा - स्या० । ६ छेत्वा - सी० ।  
७-७ मममासि - सी० ।

B 259

- २४१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥  
 २४२ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥  
 २४३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥  
 इत्थ सुद सोणा भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

### ७ भट्टकापिलानीथेरीअपदानं

- 5 २४४ “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्माम्<sup>१</sup> पारगू<sup>१</sup> ।  
 इतो सतमहस्समिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥  
 २४५ “तदाहु<sup>२</sup> हसवतिय<sup>३</sup>, विदेहो नाम नामतो<sup>४</sup> ।  
 सेट्ठी पट्टतरतनो, तस्स जाया अहोसह ॥  
 २४६ “कदाचि सो नरादिच्च, उपेच्च सपरिज्जनो ।  
 10 धम्ममस्सोसि बुद्धस्स, सब्बदुक्खभयप्पह<sup>५</sup>” ॥  
 २४७ “सावक धुतवादान, अग्ग कित्तेसि नायको ।  
 सुत्वा सत्ताहिक दान, दत्वा बुद्धस्स तादिनो ॥  
 २४८ “निपच्च सिरसा पादे, त ठानमभिपत्थयि ।  
 स हासयन्तो परिस, तदा हि नरपुङ्गवो ॥  
 15 २४९ “सेट्ठिनो अनुकम्पाय, इमा गाथा प्रभासथ ।  
 ‘नच्छसे पत्थित ठान, निब्बुतो होहि पुत्तक ॥  
 २५० ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
 गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥  
 २५१ ‘तस्स धम्मेसु दायादो, ओरसो धम्मनिम्मितो ।  
 20 कस्सपो नाम गोत्तेन, हेस्सति सत्थु सावको’ ॥  
 २५२ “त सुत्वा मुदितो हुत्वा, यावजीव तदा जिन ।  
 मेत्तचित्तो परिचरि, पच्चयेहि विनायक ॥  
 २५३ “सासन जोतयित्वान, सो महित्वा कुत्तिथिये ।  
 वेनेय्य विनयित्वा<sup>६</sup> च<sup>६</sup>, निब्बुतो सो ससावको ॥

१-१ सब्बधम्माम् चक्खुमा - सी०, रो० । २ तदाहि - स्या० । ३ हसावतिय - सी० ४ नामको - स्या०, रो० । ५ सब्बदुक्खभयवाह - स्या०, रो० ।  
 ६-६ विनयित्वान - स्या० ।



- २५४ “निब्वुते तम्हि लोकगो, पूजनत्थाय सत्थुनो ।  
जातिमित्ते समानेत्वा, सह तेहि अकारयि ॥
- २५५ “सत्तयोजनिक थूप, उब्बिद्ध<sup>१</sup> रतनामय ।  
जलन्त सत्तरसि<sup>२</sup> व, सालराज व फुल्लित ॥
- २५६ “सत्तसतसहस्सानि, पातियो<sup>३</sup> तत्थ कारयि ।  
नळगि विय जोतन्ती<sup>४</sup>, रतनेहेव सत्तहि ॥
- २५७ “गन्धतेलेन पूरेत्वा, दीपानुज्जलयी तहि ।  
पूजनत्थाय<sup>५</sup> महेसिस्स, सब्बभूतानुकप्पिनो<sup>६</sup> ॥
- २५८ “सत्तसतसहस्सानि, पुण्णकुम्भानि कारयि ।  
रतनेहेव पुण्णानि, पूजनत्थाय महेसिनो ॥
- २५९ “मज्झे अट्ठट्ठकुम्भीन, उस्मिता कञ्चनग्घियो<sup>७</sup> ।  
अतिरोचन्ति वण्णेन, सरदे<sup>८</sup> व दिवाकरो ॥
- २६० “चतुद्वारेसु सोभन्ति, तोरणा रतनामया ।  
उस्सिता फलका रम्मा, सोभन्ति रतनामया ॥
- २६१ “विरोचन्ति परिक्षित्ता<sup>९</sup>, अवटसा सुनिम्मिता ।  
उस्सितानि पटाकानि, रतनानि विरोचरे ॥
- २६२ “सुरत्त सुकत चित्त<sup>१०</sup>, चेतिय रतनामय ।  
अतिरोचति वण्णेन, ससञ्जो<sup>११</sup> व दिवाकरो ॥
- २६३ “थूपस्स वेदियो<sup>१२</sup> तिस्सो, हरितालेन पूरयि ।  
एक मनोसिलायेक, अञ्जनेन च एकिक ॥
- २६४ “पूजं एतादिस रम्म, कारेत्वा वरवादिनो ।  
अदासि दान सङ्खस्स, यावजीव यथाबल ॥
- २६५ “सहा<sup>१३</sup> व<sup>१३</sup> सेट्ठिना तेन, तानि पुञ्ञानि सब्बसो ।  
यावजीव करित्वान, सहा व सुगति गता ॥

10

15

20

१ उब्बेध - स्या० । २ सतरसी - स्या० । ३ चातियो - स्या० । ४ जोतन्ते - स्या०, रो० । ५ पूजत्थाय - सी० । ६ सब्बसत्तानु० - स्या० । ७ कञ्चनग्घिया - सी० । ८ सारदे - स्या० । ९ परिक्षागो - स्या० । १० चेत - सी०, स्या० । ११ ससञ्जा - स्या०, ससञ्जा - रो० । १२ मेदिसा - स्या० । १३-१३. सहाद् - सी०, स्या० ।

B. 261

- २६६ “सम्पत्तियोनुभोत्वान, देवत्ते अथ मानुसे ।  
छाया विय सरीरेन, सह तेनेव ससरि ॥
- २६७ “एकनवुतितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।  
उप्पज्जि चारुदस्सनो, सब्बधम्मविपस्सकौ ॥
- 5 २६८ “तदाय बन्धुमतिय, ब्राह्मणो साधुसम्मतो ।  
अड्ढो सन्तो<sup>१</sup> गुणेना पि<sup>२</sup>, धनेन च सुदुग्गतो ॥
- २६९ “तदा पि तस्साह आसि, ब्राह्मणी समचेतसा ।  
कदाचि सो दिजवरो, सज्जमेसि महामुनि ॥
- २७० “निसिन्न जनकायम्हि, देसेन्त अमत पद ।  
10 सुत्वा धम्म पमुदितो, अदासि एकसाटक ॥
- २७१ “घरमेकेन वत्थेन, गन्त्वानेत स मब्रवि<sup>३</sup> ।  
‘अनुमोद महापुञ्ज<sup>४</sup>, दिन्न बुद्धस्स साटक’ ॥
- २७२ “तदाह अञ्जलि कत्वा, अनुमोदि सुपीणिता<sup>५</sup> ।  
‘सुदिन्नो साटको सामि, बुद्धसेट्ठस्स तादिनो’ ॥
- 15 २७३ “सुखितो सज्जितो हुत्वा, ससरन्तो भवाभवे ।  
बाराणसिपुरे रम्मे, राजा आसि महीपति ॥
- २७४ “तदा तस्स महेसीह, इत्थिगुम्बस्स उत्तमा ।  
तस्सा<sup>६</sup> ति दयिता<sup>७</sup> आसि, पुब्बस्नेहेन<sup>८</sup> भत्तुनो<sup>९</sup> ॥
- २७५ “पिण्डाय विचरन्ते ते<sup>१०</sup>, अट्ठ पच्चेकनायके ।  
20 दिस्वा पमुदितो हुत्वा, दत्वा पिण्ड महारह ॥
- २७६ “पुनो<sup>११</sup> निमन्तयित्वान, कत्वा रतनमण्डप ।  
कम्मारेहि कत<sup>१२</sup> पत्त<sup>१३</sup>, सोवण्ण वत<sup>१४</sup> तत्तक<sup>१५</sup> ॥
- २७७ “समानेत्वान ते सब्बे, तेस दानमदासि सो ।  
सोण्णासने<sup>१६</sup> पविट्ठान, पसन्नो सेहि पाणिभि ॥

१-१ सत्यागमेनासि - सी०, ० सुणेनासि - स्या० । २ ममब्रवि - सी०, स्या०, रो० । ३ महापुञ्जे - सी०, महापुञ्जे - स्या० । ४ सुविदिता - स्या० । ५-५ तस्सापि दुत्तियिका - स्या० । ६-६ पुब्बस्नेहेन उत्तरि - स्या०, रो० । ७ सो - सी०, स्या०, १० । ८ बुद्धे - स्या० । ९-९ कत छत्त - सी०, कतमट्ठ - स्या० । १०-१० सतहत्थक - सी०, स्या० । ११ सोण्णसनी - सी०, सेनासने - स्या० ।

२७८ “तं पि दान सहादासि, कासिराजेनह तदा ।  
पुनाहं बाराणसिय, जाता<sup>१</sup> कासिकगामके<sup>१</sup> ॥

२७९ “कुटुम्बिककुले फीते, मुखितो सो सभातुको ।  
जेटुस्स भातुनो जाया, ग्रहोसि सुपतिव्वता ॥

B 262

२८० “पच्चेकबुद्ध दिस्वान, कनियस्स<sup>२</sup> मम भत्तुनो<sup>२</sup> ।  
भागन्न<sup>३</sup> तस्स दत्तवान<sup>३</sup>, आगते तम्हि पावदि ॥

5

२८१ “नाभिनन्दित्थ सो दान, ततो तस्स अदासह ।  
उखा<sup>४</sup> आनिय<sup>४</sup> त अन्न, पुनो तस्सेव सो अदा ॥

२८२ “तदन्न<sup>५</sup> छड्डयित्वान, दुट्ठा बुद्धस्सह तदा ।  
पत्त कललपुण्ण त, अदासि तस्स तादिनो ॥

10

२८३ “दाने च गहणे चैव, अपचे<sup>६</sup> पदुसे पि च<sup>६</sup> ।  
समचित्तमुख दिस्वा, तदाह सर्वाजि भुस ॥

२८४ “पुनो पत्तं गहेत्तवान, सोधयित्वा सुगन्धिना ।  
पसन्नचित्ता पूरेत्वा, सघत सवकर अद ॥

२८५ “यत्थ यत्थूपपज्जामि, सुरूपा होमि दानतो ।  
बुद्धस्स अपकारेन, दुग्गन्धा वदनेन<sup>७</sup> च ॥

15

२८६ “पुन<sup>८</sup> कस्सपवीरस्स<sup>८</sup>, निधायन्तम्हि<sup>८</sup> चेतिये ।  
सोवण्ण इट्ठक वर, अदासि मुदिता अह ॥

२८७ “चतुज्जातेन गन्धेन, निचयित्वा<sup>९</sup> तमिट्ठक ।  
मुत्ता दुग्गन्धदोसम्हा, सब्बज्जसुसमागता ॥

20

२८८ “सत्तपातिसहस्सानि, रतनेहेव<sup>१०</sup> सत्तहि ।  
कारेत्वा घतपूरानि, वट्ठीनि<sup>१२</sup> च सहस्ससो ॥

२८९. “पक्खिपित्वा<sup>१३</sup> पदीपेत्वा, ठपयि सत्त पन्तियो ।  
पूजनत्थ लोकनाथस्स, विप्पसन्नेन चेतसा ॥

१-१ अजायि द्वारगामके - सी० । २-२ मम भत्तुकनियसो - स्या०, रो० ।

३-३ भातु भत्त तस्स दत्ता - स्या० । ४-४ बुद्धानानिय - स्या० । ५ त दान - स्या० ।

६-६ अमेज्जे पदुमे यथा - सी० । ७ मदनेन - स्या० । ८-८ पुनो कस्सपवीरस्स -

स्या० । ९ निट्ठापितम्हि - स्या० । १० तेमयित्वा - स्या० । ११ रतनेहि च - स्या० ।

१२ वट्ठीयो - सी० । १३ पक्खिपेत्वा - स्या० ।

- २६० “तदा पि तम्हि पुञ्जम्हि, भागिनीयि<sup>१</sup> विसेसतो ।  
पुन कासीसु सञ्जातो, सुमित्ता इति विस्सुतो ॥
- २६१ “तस्साह भरिया आसि, सुखिता सज्जिता पिथा ।  
तदा पच्चेकमुनिनो, अदासि<sup>२</sup> घनवेठन<sup>३</sup> ॥
- B 263 5 २६२ “तस्सा पि भागिनी आसि, मोदित्वा दानमुत्तम ।  
पुना पि कासिरट्ठम्हि, जातो कोलियजातिया ॥
- २६३ “तदा कोलियपुत्तान, सतेहि सह पञ्चहि ।  
पञ्चपच्चेकबुद्धान, सतानि समुपट्ठहि ॥
- २६४ “तेमास तप्पयित्वान<sup>४</sup>, अदासि च तिचीवर<sup>५</sup> ।  
10 जाया तस्स तदा आसि, पुञ्जकम्मपथानुगा ॥
- २६५ “ततो चुतो अहु राजा, नन्दो नाम महायसो ।  
तस्सा पि महेसी आसि, सब्बकामसमिद्धिनी ॥
- २६६ “तदा<sup>६</sup> राजा भवित्वान<sup>७</sup>, ब्रह्मदत्तो महीपति ।  
पटुमवतीपुत्तान<sup>८</sup>, पच्चेकमुनिन तदा ॥
- 15 २६७ “सतानि पञ्चनूनानि, यावजीव उपट्ठहि ।  
राजुय्याने निवासेत्वा, निब्बुतानि च पूजयि ॥
- २६८ “चेतियानि च कारेत्वा, पव्वजित्वा उभो मय ।  
भावेत्वा अप्पमञ्जायो, बह्मलोक अगम्हसे ॥
- २६९ “ततो चुतो महातित्थे, सुजातो पिप्फलायनो ।  
20 माता सुमनदेवी ति<sup>९</sup>, कोसिगोत्तो दिजो पिता ॥
- ३०० “अहं महे जनपदे, साकलाय पुरुत्तमे ।  
कप्पिलस्स दिजस्सासि, धीता माता सुचीमति ॥
- ३०१ “घनकञ्चनत्रिम्बेन, निम्मनित्वान म पिता ।  
अदा कस्सपधीरस्स, कामेहि<sup>१०</sup> वज्जितस्सम<sup>११</sup> ॥
- 25 ३०२ “कदाचि सो कारुणिको<sup>१२</sup>, गन्त्वा कम्मन्तपेक्खको ।  
काकादिकेहि खज्जन्ते, पाणे दिरवान सविजि ॥

१ भागिनीह — सी०, स्या० । २-३ अदासि ० — सी०, अदासि घनवेठन — स्या० ।  
३ वासयित्वान — स्या०, रो० । ४ तिचीवर — स्या० । ५-५ ततो चुतो भवित्वान — सी०,  
ततो अहु चवित्वान — स्या० । ६ पटुमावतिपुत्तान — स्या० । ७ च — सी०, स्या० ।  
८-८ कामासा वज्जितस्सम — सी०, ० वज्जितस्स ८ — स्या० । ९ तरुणिको — स्या० ।

- ३०३ “घरेवाह<sup>१</sup> तिले जाते, दिस्वानातपतापने ।  
किमिकाकेहि<sup>२</sup> खज्जन्ते, सवेगमलभि तदा ॥
- ३०४ “तदा सो पब्बजी धीरो, अहं तमनुपब्बजि ।  
पञ्च वस्सानि निवसिं, परिब्बाजवते<sup>३</sup> अहं ॥
- ३०५ “यदा पब्बजिता आसि, गोतमी जिनपोसिका ।  
तदाहं तमुपगन्त्वा<sup>४</sup>, बुद्धेन अनुसासिता ॥
- ३०६ “न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणि ।  
अहो कल्याणमित्तत्त, कस्सपस्स सिरीमतो ॥
- ३०७ “सुतो<sup>५</sup> बुद्धस्स दायादो, कस्सपो सुसमाहितो ।  
पुब्बेनिवास यो<sup>६</sup> वेदि, सग्गापाय च पस्सति ॥
- ३०८ “अथो जातिक्खय पत्तो, अभिञ्जावोसितो मुनि ।  
एताहि तीहि विज्जाहि, तेविज्जो होति ब्राह्मणो ॥
- ३०९ “तथेव भद्दकापिलानी<sup>७</sup>, तेविज्जा मच्चुहायिनी ।  
धारेति<sup>८</sup> अन्तिम देहं, जित्वा मारं सवाहनं ॥
- ३१० “दिस्वा आदीनव लोके, उभो पब्बजिता मय ।  
त्यम्हं खीणासवा दन्ता, सीतिभूताम्हं निव्वुत्ता ॥
- ३११ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं पे०. विहरामि अनासवा ॥
- ३१२ “स्वागतं वत मे आसि . पे०. कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- ३१३ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे०... कतं बुद्धस्स सासनं” ॥
- इत्थं सुदं भद्दकापिलानी भिक्खुनी इमा गाथायो २०  
अभासित्था ति ।

#### ८ यसोधराथेरीअपदानं

३१४. एकस्मि<sup>९</sup> समये रम्मे, इद्धे राजगहे पुरे ।  
पब्भारम्हि वरेकम्हि, वसन्ते नरनायके ॥
- ३१५ वसन्तिया तम्हि नगरे, रम्मे भिक्खुनुपस्सये ।  
यसोधराभिक्खुनिया, एवं आसि वितक्कित<sup>९</sup> ॥

१ घरेपाह — स्या० । २ किमी काकेहि — म० । ३ परिब्बाजपथे — स्या०,  
रो० । ४ तमुपागन्त्वा — सी०, स्या० । ५ पुत्तो — स्या० । ६ सो — स्या० ।  
७ भद्दा० — सी०, रो० । ८ धारेन्ती — स्या० । ९-९ स्या० पोत्थके न दिस्सन्ति ।

- ३१६ “सुद्धोदनो<sup>१</sup> महाराजा, गोतमी च पजापती ।  
अभिञ्जाता महाथेरा, थेरियो च महिद्धिका ॥
- B. 265 ३१७ “सन्ति गता व आसु ते, दीपच्ची व निरासवा ।  
लोकनाथे धरन्ते व, अह पि च सिव पद ॥
- 5 ३१८ “गमिस्सामी ति चिन्तेत्वा, पस्सन्ती आयुमत्तनो ।  
पस्सित्वा आयुसङ्गार, तदहेव खय गत ॥
- ३१९ “पत्तचीवरमादाय, निक्खमित्वा सकस्समा<sup>२</sup> ।  
पुरक्खता भिक्खुनीभि, सतेहि सहस्सेहि<sup>३</sup> सा<sup>४</sup> ॥
- ३२० “महिद्धिका महापञ्जा, सम्बुद्ध उपसङ्गमि ।  
10 सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, सत्थुनो चक्कलक्खणे ॥  
निसिन्ना एकमन्तम्हि, इद वचनमब्रवि ॥
- ३२१ ‘अट्ठसत्ततिवस्साह<sup>३</sup>, पच्छिमो<sup>५</sup> वत्तते वयो<sup>५</sup> ।  
पब्भारम्हि अनुप्पत्ता, आरोचेमि महामुनि ॥
३२२. ‘परिपक्को वयो मय्ह, परित्त मम जीवित ।  
15 पहाय वो गमिस्सामि, कत मे सरणमत्तनो ॥
- ३२३ ‘वयम्हि पच्छिमे काले, मरण उपरुद्धति<sup>६</sup> ।  
अज्ज रत्ति महावीर, पापुणिस्सामि निब्बुति ॥
- ३२४ ‘नत्थि जाति जरा व्याधि, मरण च महामुने<sup>६</sup> ।  
अजरामरण<sup>७</sup> पुरं<sup>७</sup>, गमिस्सामि असङ्गत ॥
- 20 ३२५ ‘यावता परिसा नाम, समुपासन्ति सत्थुनो ।  
अपराधमजानन्ती<sup>८</sup>, खमन्त सम्मुखा मुने ॥
- ३२६ ‘संसरित्वा च ससारे, खलित चे मम तयि ।  
आरोचेमि महावीर, अपराध खमस्सु मे’ ॥
- ३२७ “सुत्वान<sup>९</sup> वचन तस्सा, मुनिन्दो इदमब्रवि ।  
25 “किमुत्तर ते वक्खामि, निब्बानाय वजन्तिया<sup>९</sup> ॥

१-१ स्या० पोत्थकेन दिस्सन्ति । २-२ सह पञ्चहि-सी०, रो० । ३ अट्ठसत्त-  
तिवस्साम्हि - सी० । ४-४ पच्छिमा वत्तयि वया - स्या० । ५ उपरुद्धति - सी० ।  
६ यहिं मुने-सी० । ७-७ अजरामर सन्तिपुर - सी०, अजरामराभयपुर - स्या० ।  
८ अपराध सचे मेत्थि - सी०, अपराध पजानन्ति - स्या० । ९-९ स्या० पोत्थके नत्थि ।

३२८ 'इद्धि चा पि निदस्सेहि, मम सासनकारिके ।  
परिसान च सब्बास, कङ्ख छिन्दस्सु यावता'<sup>१</sup> ॥

३२९ "सुत्वा<sup>२</sup> त मुनिनो वाच, भिक्खुनी सा यसोधरा ।  
वन्दित्वा मुनिराज त, इद वचनमब्रवि<sup>३</sup> ॥

३३० 'यसोधरा अह वीर, अगारे ते पजापति ।  
साकियम्हि कुले जाता, इत्थिअङ्गे<sup>४</sup> पतिट्ठिता ॥

5 B. 266

३३१ 'थीन सतसहस्सान, नवुतीन छदुत्तरि<sup>५</sup> ।  
अगारे ते अह वीर, पामोक्खा सब्बा इस्सरा ॥

३३२ 'रूपाचारगुणूपा, योव्वनट्ठा पियंवदा<sup>६</sup> ।  
सब्बा मं अपचायन्ति, देवता विय मानुसा ॥

10

३३३ 'कञ्जासतमहस्सपमुखा<sup>७</sup>, सक्कपुत्तनिवेसने ।  
समानसुखदुक्खता<sup>८</sup>, देवता विय नन्दने ॥

३३४ 'कामधातुमतिक्कम्म<sup>९</sup>, सण्ठिता<sup>१०</sup> रूपधातुया ।  
रूपेन सदिसा नत्थि, ठपेट्वा लोकनायकं ॥

३३५ 'सम्बुद्ध<sup>११</sup> अभिवादेत्वा, इद्धि दस्सेसि सत्थुनो ।  
नेका नानाविधाकारा, महाइद्धी पि दस्सयी<sup>१२</sup> ॥

15

३३६ 'चक्कवाळसमं काय, सीस उत्तरतो कुरु ।  
उभो पक्खा दुवे दीपा, जम्बुदीप सरीरतो ॥

३३७ 'दक्खिण च सर पिञ्छ, नानासाखा तु पत्तका ।  
चन्द<sup>१३</sup> च सुरिय चक्खि<sup>१४</sup>, मेरुपब्बततो सिख ॥

20

३३८ 'चक्कवालगिरि तुण्ड, जम्बुरुक्ख समूलक ।  
बीजमाना उपागन्त्वा, वन्दन्ती<sup>१५</sup> लोकनायक ॥

३३९ 'हत्थिवण्णं तथेवस्स, पब्बत जलधि<sup>१६</sup> तथा ।  
चन्दिम<sup>१७</sup> सुरिय<sup>१८</sup> मेरुं, सक्कवण्ण च दस्सयि ॥

१ सासने - सी०, स्या० । २-२ स्या० पोत्थके नात्थ । ३ इत्थियङ्गे - सी०, इत्थिअङ्गे - स्या० । ४ छदुत्तरि - सी०, स्या० । ५ पि सब्बदा - स्या० । ६ कञ्जासहस्सपमुखा - सी०, स्या० । ७ समानसुखदुक्खा ता - सी०, स्या० । ८ कामधातुमतिक्कन्ता - सी०, स्या०, रो० । ९ सण्ठिता - स्या० ।

१०-१० एवमादीनि वत्तान, उपतित्तान अम्बर ।

इद्धी अनेका दस्सेसि, बुद्धानुञ्जा यसोधरा ॥ - सी० ।

११-११ चन्दोव सुरियोअक्खी - सी०, ० चक्खी - स्या० । १२ वन्दते - सी०, स्या० ।

१३. जलज - स्या० । १४-१४ चन्द च सुरिय - स्या० ।

- ३४० 'यसोधरा अह वीर, पादे वन्दामि चक्खुम ।  
सहस्सलोकधातून, फुल्लपद्मेन<sup>१</sup> द्यादयि ॥
- ३४१ 'ब्रह्मवण्ण च मापेत्वा, धम्म देसेसि सुञ्जत ।  
यसोधरा अह वीर, पादे वन्दामि चक्खुम ॥
- 5 ३४२ 'इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुनि<sup>२</sup> ॥
- B. 267 ३४३ 'पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- ३४४ 'अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
10 ज्ञाण मय्ह महावीर, उप्पन्न तव सन्तिके ॥
- ३४५ 'पुब्बान लोकनाथान, सङ्गम ते निदस्सित<sup>३</sup> ।  
अधिकार बहु मय्ह, तुय्हत्थाय महामुने ॥
- ३४६ 'य मय्ह पूरितं<sup>४</sup> कम्मं, कुसल सरसे मुने ।  
तुय्हत्थाय महावीर, पुञ्ज उपचित मया ॥
- 15 ३४७ 'अभब्बट्टाने वज्जेत्वा<sup>५</sup>, वारयित्वा अनाचर ।  
तुय्हत्थाय महावीर, सञ्चत्त जीवितं मया ॥
- ३४८ 'नेककोटिसहस्सानि<sup>६</sup>, भरियत्थायदासि म ।  
न तत्थ विमना होमि, तुय्हत्थाय महामुनि ॥
- ३४९ 'नेककोटिसहस्सानि, उपकारायदासि म ।  
20 न तत्थ विमना होमि, तुय्हत्थाय महामुनि ॥
- ३५० 'नेककोटिसहस्मानि भोजनत्थायदासि म ।  
न तत्थ विमना होमि, तुय्हत्थाय महामुनि ॥
- ३५१ 'नेककोटिसहस्सानि, जीवितानि परिच्चजि ।  
भयमोक्ख करिस्सन्ति, ददामि<sup>७</sup> मम जीवित ॥
- 25 ३५२ 'अङ्गगते अलङ्कारे, वत्थे नानाविधे बहू ।  
इत्थिमण्डे<sup>८</sup> न गूहामि<sup>९</sup>, तुय्हत्थाय महामुनि ॥

१ फुल्लपद्मेन - स्या० । २ महामुने - स्या० । ३ सुदस्सित - सी०, स्या०, रो० । ४ पूरितं - मी०, स्या० । ५ वज्जित्वा - स्या० । ६ नेककोटिसहस्सानि - सी० । ७ चजामि - मी० । ८ इत्थिमण्डे - स्या०, रो० । ९ गूहामि - स्या० ।



- ३५३ 'धनधञ्जपरिच्चाग, गामानि निगमानि च ।  
खेत्त<sup>१</sup> पुत्ता च धीता च, परिच्चत्ता<sup>२</sup> महामुनि ॥
- ३५४ 'हत्थी अस्सा<sup>३</sup> गवा<sup>३</sup> चा पि, दासियो परिचारिका ।  
तुय्हत्थाय महावीर, परिच्चत्ता असङ्खिया ॥
- ३५५ 'य मय्ह पटिमन्तेसि<sup>४</sup>, दान दस्सामि याचके । 5  
विमन मे न पस्सामि, ददतो दानमुत्तम ॥
- ३५६ 'नानाविध बहु दुक्ख, ससारे च बहुब्बिधे । B 268  
तुय्हत्थाय महावीर, अनुभुत्त असङ्खिय ॥
- ३५७ 'सुखप्पत्तानुमोदामि, न च दुक्खेमु दुम्मना ।  
सब्बत्थ तुलिता होमि, तुय्हत्थाय महामुनि ॥ 10
- ३५८ 'अनुमग्गेन सम्बुद्धो, य धम्म अभिनीहरि ।  
अनुभोत्वा मुख दुक्ख, पत्तो बोधि महामुनि ॥
- ३५९ 'ब्रह्मदेव च सम्बुद्ध, गोतम लोकनायकं ।  
अञ्जेस लोकनाथान, सङ्गम ते बहुं मया ॥
- ३६० 'अधिकार बहु मय्ह, तुय्हत्थाय महामुनि । 15  
गवेमतो<sup>५</sup> बुद्धधम्म<sup>५</sup>, अह ते परिचारिका ॥
- ३६१ 'कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असङ्खिये ।  
दीपङ्करो महावीरो, उप्पज्जि लोकनायको ॥
- ३६२ 'पच्चन्तदेसविसये, निमन्तेत्वा तथागत ।  
नस्स आगमन पग्ग, सोधेन्ति तुट्ठमानसा ॥ 20
- ३६३ 'तेन कालेन सो आसि, सुमेधो नाम ब्राह्मणो ।  
मग्ग च पटियादेसि, आयतो<sup>६</sup> सब्बदस्सिनो ॥
- ३६४ 'तेन कालेनह आसि, कञ्जा ब्राह्मणसम्भवा ।  
सुमित्ता नाग नामेन, उपगच्छि समागम ॥
- ३६५ 'अट्ट उपलहत्थानि, पूजनत्थाय सत्थनो । 25  
आदाय जनसग्गमज्जे<sup>७</sup>, अहसं इसिमुग्गत<sup>७</sup> ॥

१ खेत्ता - मी० । २ परिच्चत्त - स्या० । ३-३ मय्यव - स्या० । ४ पति-  
मन्तेसि - मी० । ५-५ गवेन्ती बुद्धधम्म - स्या०, गवेन्ता ० - रो० । ६ आयत -  
सी० । ७ जननामज्जे - मी०, जनसग्ग मज्जे - स्या० । ८ ० मुत्तम - स्या० ।

- ३६६ 'चिरानुगत'<sup>१</sup> दयित<sup>१</sup>, अतिक्कन्त मनोहर ।  
दिस्वा तदा अमञ्जिस्स, सफल जीवित मम ॥
- ३६७ 'परक्कम त सफल, अद्दस इसिनो तदा ।  
पुब्बक्कम्मेन सम्बुद्धे, चित्तं चा पि पसीदि मे ॥
- 5 ३६८ 'भिय्यो चित्त पसादेसि, इसे<sup>२</sup> उग्गतमानसे<sup>३</sup> ।  
देय्य अञ्जन पस्सामि, देमि पुप्फानि ते इसि<sup>४</sup> ॥
- B 269 ३६९ 'पञ्च हत्था तव होन्तु, तयो होन्तु मम इसे ।  
तेन सिद्धि<sup>५</sup> समा होन्तु<sup>६</sup>, बोधत्थाय तव इसे<sup>७</sup> ॥
- चतुत्थ भाणवारं ।
- ३७० "इसि गहेत्वा पुप्फानि, आगच्छन्त महायस ।  
10 पूजेसि जनसम्मज्झे, बोधत्थाय महाइसि ॥
- ३७१ "पस्सित्वा जनसम्मज्झे, दीपङ्करो महामुनि ।  
वियाकासि महावीरो, इसिमुग्गतमानसं ॥
- ३७२ "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, दीपङ्करो महामुनि ।  
मम कम्म वियाकासि, उज्जुभाव महामुनि ॥
- 15 ३७३ 'समचित्ता समकम्मा, समकारी भविस्सति ।  
पिया हेस्सति कम्मेन, तुय्हत्थाय महाइसि<sup>८</sup> ॥
- ३७४ 'सुदस्सना सुपिया च, मनापा पियवादिनी ।  
तस्स धम्मेसु दायादा, विहरिस्सति<sup>९</sup> इद्धिका<sup>१०</sup> ॥
३७५. 'यथा पि भण्डसामुग्ग, अनुरक्खति<sup>११</sup> सामिनो ।  
20 एव कुसलधम्मानं, अनुरक्खिस्सते अय ॥
३७६. 'तस्स ते<sup>१२</sup> अनुकम्पन्ती, पूरयिस्सति पारमी ।  
सीहो व पञ्जर भेत्वा<sup>१३</sup>, पापुणिस्सति बोधिय' ॥
- ३७७ "अपरिमेय्ये इतो कप्पे, य म बुद्धो वियाकरी ।  
त वाच अनुमोदेन्ती<sup>१४</sup>, एवकारी भवि अह ॥

१-१ चिरानुपरि आसीन - सी० । २-२ इसिमुग्गतमानसे - सी०, इसे उदग्ग-  
मानसे - स्या० । ३ इसे - स्या० । ४ सिद्धि - सी० । ५ होन्तु - सी० । ६ महाइसे -  
स्या० । ७-७ वियाहेस्सति इत्थिका - सी० । ८ अनुरक्खन्ति - सी०, स्या० ।  
९ त - स्या० । १० हित्वा - स्या०, हेत्वा - रो० । ११ अनुमोदन्ती - सी०,  
स्या० ।

- ३७८ “तस्स कम्मस्स सुकतस्स, तत्थ चित्त पसादयि ।  
देवमनुस्सक योनि, अनुभोत्वा असङ्खिय ॥
- ३७९ “सुखदुक्खेनुभोत्वाह<sup>१</sup>, देवेषु मानुसेषु च ।  
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अजायि साकिये कुले ॥
- ३८० “रूपवती भोगवती, यससीलवती ततो । 5  
सब्बङ्गसम्पदा होमि, कुलेषु अभिसक्कता<sup>२</sup> ॥
- ३८१ “लाभ सिलोक सक्कार, लोकधम्मसमागम । B. 270  
चित्त च दुक्खित् नत्थि, वसामि अकुतोभया ॥
- ३८२ “वुत्त हेत भगवता, रञ्जो अन्तेपुरे तदा ।  
खत्तियान पुरे वीर, उपकार च निद्दिसि ॥ 10
- ३८३ “उपकारा च या नारी, या च नारी सुखे दुखे ।  
अत्थक्खायी च या नारी, या च नारीनुकम्पिका ॥
- ३८४ “पञ्चकोटिसता बुद्धा, नवकोटिसतानि च ।  
एतेस देवदेवान, महादान पवत्तयि ॥
- ३८५ “अधिकार महा<sup>३</sup> मय्ह, धम्मराज<sup>४</sup> सुणोहि मे । 15  
एकादसकोटिसता, बुद्धा<sup>५</sup> द्वादस कोटियो<sup>६</sup> ॥
- ३८६ “एतेस देवदेवान, महादान पवत्तयि ।  
अधिकार महा मय्ह, धम्मराज सुणोहि मे ॥
- ३८७ ‘वीसकोटिसता बुद्धा, तिसकोटिसतानि च ।  
एतेस देवदेवान, महादान पवत्तयि ॥ 20
- ३८८ ‘अधिकारं महा मय्ह, धम्मराज सुणोहि मे ।  
चत्तालीसकोटिसता, पञ्चास कोटिसतानि<sup>७</sup> च ॥
३८९. ‘एतेस देवदेवान, महादान पवत्तयि ।  
अधिकार महा मय्ह, धम्मराज सुणोहि मे ॥
- ३९० ‘सट्ठिकोटिसता बुद्धा, सत्ततिकोटिसतानि च । 25  
एतेस देवदेवान, महादान पवत्तयि ॥

१-१ सुखदुक्ख अनुभोत्वान - स्या० । २ असिक्कता - सी०, पतिसक्कता -  
स्या० । ३ सदा - रो० । ४ महाराज - स्या० । ५-५ होन्ति लोकगनायका - सी०,  
स्या०, पण्णाकोटिसतानि च - रो० । ६ पञ्च० - स्या० ।

- ३६१ 'अधिकारं महा मय्हं, धम्मराज सुणोहि मे ।  
असीतिकोटिसता बुद्धा, नवुत्तिकोटिसतानि च ॥
- ३६२ 'एतेस देवदेवान, महादान पवत्तयि ।  
अधिकार महा मय्ह, धम्मराज सुणोहि मे ॥
- 5 ३६३ 'कोटिसतसहस्सानि, होन्ति लोकगगनायका ।  
एतेस देवदेवान, महादान पवत्तयि ॥
- B 271 ३६४ 'अधिकार महा मय्ह, धम्मराज सुणोहि मे ।  
नवकोटिसहस्सानि, अपरे लोकनायका ॥
- ३६५ 'एतेस देवदेवान, महादान पवत्तयि ।  
10 अधिकार महा मय्ह, धम्मराज सुणोहि मे ॥
- ३६६ 'कोटिसतसहस्सानि, पञ्चासीतिमहेसिन ।  
पञ्चासीतिकोटिसता, सत्ततिसा<sup>१</sup> च<sup>१</sup> कोटियो ॥
- ३६७ 'एतेस देवदेवान, महादान पवत्तयि ।  
अधिकार महा मय्ह, धम्मराज सुणोहि मे ॥
- 15 ३६८ 'पच्चेकबुद्धा वीतरागा<sup>२</sup>, अट्ठमककोटियो<sup>३</sup> ।  
अधिकार महा मय्ह, धम्मराज सुणोहि मे ॥
- ३६९ 'खीणासवा वीतमला, असङ्खिया<sup>४</sup> बुद्धसावका ।  
अधिकार महा मय्ह, धम्मराज सुणोहि मे ॥
- ४०० 'एव धम्मे सुचिण्णान, सदा धम्मस्स<sup>५</sup> चारिन<sup>५</sup> ।  
20 धम्मचारी सुख सेति, अस्मि लोके परमहि च ॥
- ४०१ 'धम्म चरे सुचरित, न न दुच्चरित चरे ।  
धम्मचारी सुख सेति, अस्मि लोके परमहि च ॥
- ४०२ 'निब्बिन्दित्वान ससारे, पब्बजि अनगारिय ।  
सहस्सपरिवारेन, पब्बजित्वा अकिञ्चना ॥
- 25 ४०३ 'अगार विजहित्वान, पब्बजि अनगारिय ।  
अट्ठमासे असम्पत्ते, चतुसच्चमपापुणि ॥

१-१ सत्तवीमति - सी०, स्या० । २ वुतरागा - रो० । ३ अट्ठमत्तककोटियो - सी०, अट्ठमत्तककोटियो - स्या० । ४ असङ्खेय्या - सी०, स्या० । ५-५ सद्धम्म० - सी०, सद्धम्म चाग्नि० - स्या० ।

४०४. 'चीवरं पिण्डपातं च, पचचयं सयनासनं ।  
उपनेन्ति बहू<sup>१</sup> जना<sup>२</sup>, सागरे येव ऊमियो<sup>३</sup> ॥
- ४०५ 'किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- ४०६ 'स्वागतं वत मे आसि पे० कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- ४०७ 'पटिसम्भिता चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासनं' ॥ 5
- ४०८ "एव बहुविधं दुक्खं, सम्पत्ती<sup>४</sup> च बहुव्विधा<sup>५</sup> ।  
विसुद्धिभाव<sup>६</sup> सम्पत्ता<sup>७</sup>, लभामि सब्बसम्पदा ॥
- ४०९ "या<sup>८</sup> ददाति सकत्तानं, पुञ्ञात्थाय महिसिनो ।  
सहायसम्पदा होन्ति, निब्बानपदमसङ्गतं ॥ B 272
- ४१० "परिक्खीणं अतीतं च, पच्चुप्पन्नं अनागतं । 10  
सब्बकम्मं मम खीणं, पादे वन्दामि चक्खुमं" ॥

इत्थं सुदं यसोधरा भिक्षुनी भगवतो<sup>९</sup> सम्मुखा<sup>९</sup> इमा गाथायो  
अभासित्था ति ।

#### ६ यसोधरापमुखदसभिक्षुनीसहस्रअपदानं<sup>९</sup>

- ४११ "कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असङ्खिये ।  
दीपङ्करो नाम जिनो, उपज्जि लोकनायको ॥ 15
- ४१२ "दीपङ्करो महावीरो, वियाकासि विनायको ।  
सुमेधं च सुमित्तं च, समानसुखदुक्खतं ॥
४१३. "सदेवकं च पस्मन्तो, विचरन्तो सदेवकं ।  
तेसं पकित्तने अम्हे, उपगम्मं समागमं ॥
- ४१४ "अम्हं सब्बपति<sup>१०</sup> होहि<sup>११</sup>, अनागतसमागमे । 20  
सब्बा व तुय्हं भरिया, मनापा पियवादिका ॥
- ४१५ "दानं सीलमयं सब्बं, भावना च सुभाविता ।  
दीघरत्तं<sup>१२</sup> च नो<sup>१३</sup> सब्बं, परिच्चत्तं महामुने ॥

१ बहूनेके - मी०, स्या० । २ उम्मियो - म्या० । ३-३ सम्पत्तिं च बहुव्विधं -  
या० । ४-४ विसुद्धिभाव - स्या० । ५ यो - स्या० । ६-६ पी० पोत्थके नत्थि ।  
७ दससहस्रमथेरियापदान - स्या० । ८-८ सब्बपति होति - म्या०, सब्बापत्ती होन्ति -  
री० । ९-९ दीघरत्तमिदं - स्या० ।

- ४१६ “गन्ध विलेपन माल, दीप च रतनामय ।  
य किञ्चि पत्थित सब्ब, परिच्चत्त महामुनि ॥
- ४१७ “अञ्ज वा पि कत कम्म, परिभोग च मानुस ।  
दीघरत्त हि नो सब्ब, परिच्चत्त महामुनि ॥
- 5 ४१८ “अनेकजातिससारं, बहु<sup>१</sup> पुञ्जं पि<sup>२</sup> नो कत ।  
इस्सरमनुभोत्वान, संसरित्वा भवाभवे ॥
- B. 273 ४१९ “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, सकयपुत्तनिवेसने ।  
नानाकुलूपपन्नायो, अच्छरा कामवण्णिनी ॥
- ४२० “लाभगेन यस पत्ता, पूजिता सब्बसक्कता ।  
10 लाभियो अन्नपानान, सदा सम्मानिता मय ॥
- ४२१ “अगार पजहित्वान, पब्बजिम्हनगारिय<sup>३</sup> ।  
अड्डमासे असम्पत्ते, सब्बा पत्ताम्ह निब्बुति ॥
४२२. “लाभियो अन्नपानान, वत्थसेनासनानि च ।  
उपेन्ति पच्चया सब्बे, सदा सक्कतपूजिता ॥
- 15 ४२३ “किलेसा ज्ञापिता अम्ह . पे० विहराम अनासवा ॥
४२४. “स्वागतं वत नो आसि . पे० कतं बुद्धस्स सासनं ॥
- ४२५ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद यसोधरापमुखानि दसभिवखुनीसहस्सानि भगवतो  
सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति ।

### १० यसोधरापमुखअट्टारसभिवखुनीसहस्सअपदानं

- 20 ४२६ “अट्टारससहस्सानि, भिवखुनी सकयसम्भवा ।  
यसोधरापमुखानि, सम्बुद्ध उपसङ्गमु ॥
४२७. “अट्टारससहस्सानि, सब्बा होन्ति महिद्धिका ।  
वन्दन्ती मुनिनो पादे, आरोचेन्ति यथाबल ॥
४२८. ‘जाति खीणा जरा व्याधि, मरणं च महामुनि ।  
25 अनासव पदं सन्त, अमत याम नायक ॥

१-१ बहु पुञ्ज हि - सी०, बहु पुञ्ज हि - स्या० । २. पब्बजित्वानगारिय - सी० ।

- ४२६ 'खलित चे' पुरे अत्थि, सब्बास पि महामुनि ।  
अपराधमजानन्ती, खम अम्ह विनायक ॥
- ४३० 'इद्धि चा पि निदस्सेथ, मम सासनकारिका ।  
परिसान च सब्बास, कङ्ख छिन्दथ यावता ॥
- ४३१ 'यसोधरा महावीर, मनापा पियदस्सना । 5 B 274  
सब्बा तुय्ह महावीर, अगारस्मि पजापति ॥
- ४३२ 'थीन सतसहस्सान, नवुतीन छदुत्तरि ।  
अगारे ते मय वीर, पामोक्खा सब्बा इस्सरा ॥
- ४३३ 'रूपाचारगुणूपेता, योब्बनट्टा पियवदा ।  
सब्बा<sup>२</sup> नो<sup>१</sup> अपचायन्ति, देवता विय मानसा ॥ 10
- ४३४ 'अट्टारससहस्सानि, सब्बा साकियसम्भवा ।  
यसोधरासहस्सानि, पामोक्खा इस्सरा तदा ॥
- ४३५ 'कामधातुमतिक्कम्म<sup>३</sup>, सण्ठिता रूपधातुया ।  
रूपेन सदिसा नत्थि, सहस्सान महामुनि ॥
- ४३६ 'सम्बुद्ध अभिवादेत्वा, इद्धि दस्ससु<sup>४</sup> सत्थुनो । 15  
नेका<sup>५</sup> नानाविधाकारा, महाइद्धी पि दस्सयु ॥
- ४३७ 'चक्कवाळसम काय, सीस उत्तरतो कुरु ।  
उभो पक्खा दुवे दीपा, जम्बुदीप सरीरतो ॥
- ४३८ 'दक्खिण च सर पिञ्छ, नानासाखा तु पत्तका ।  
चन्द च सुरिय चक्खि, मेरुपब्बततो सिख ॥ 20
- ४३९ 'चक्कवाळगिरि तुण्ड, जम्बुक्ख समूलक ।  
बीजमाना उपागन्त्वा, वन्दन्ती लोकनायक ॥
- ४४० 'हत्थिवण्ण तथेवस्स, पब्बतं जलधि तथा ।  
चन्द च सुरिय मेरु, सक्कवण्ण च दस्सयु ॥
- ४४१ 'यसोधरा मयं वीर, पादे वन्दाम चक्खुम । 25  
तव चिरपभावेन<sup>६</sup>, निप्फन्ना नरनायक ॥

१ च - स्या० । २-२ सब्बायो - सी०, स्या० । ३ कामधातुमतिक्कन्ता - सी०, स्या० । ४ दस्सेसु - सी०, देसेसु - स्या० । ५ लोके - सी० । ६ वीरपभावेन - सी०, चिरप्पभावेन - स्या० ।

- ४४२ 'इद्धीसु च वसी होम, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होम महामुने ॥
- ४४३ 'पुब्बेनिवास जानाम, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- 5 ४४४ 'अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
जाण अम्ह महावीर, उप्पन्न तव सत्तिके ॥
- B 275 ४४५ 'पुब्बान लोकनाथान, सङ्गम नो निदस्सित ।  
अधिकारा बहू अम्ह, तुय्हत्थाय महामुने ॥
- ४४६ 'य अम्ह पूरित कम्म, कुसल सरसे मुने ।  
10 तुय्हत्थाय महावीर, पुञ्जानुपचितानि नो ॥
- ४४७ 'अभट्ठट्ठाने वज्जेत्वा, वारयिम्ह अनाचर ।  
तुय्हत्थाय महावीर, चत्तानि<sup>१</sup> जीवितानि नो<sup>१</sup> ॥
- ४४८ 'नेककोटिसहस्सानि, भरियत्थायदासि नो ।  
न तत्थ विमना होम, तुय्हत्थाय महामुने ॥
- 15 ४४९ 'नेककोटिसहस्सानि, उपकारायदासि नो ।  
न तत्थ विमना होम, तुय्हत्थाय महामुने ॥
- ४५० 'नेककोटिसहस्सानि, भोजनत्थायदासि नो ।  
न तत्थ विमना होम, तुय्हत्थाय महामुने ॥
- ४५१ 'नेककोटिसहस्सानि, जीवितानि चजिम्हसे<sup>२</sup> ।  
20 भयमोक्खं करिस्साम, जीवितानि चजिम्हसे ॥
- ४५२ 'अङ्गगते अलङ्कारे, वत्थे नानाविधे बहू ।  
इत्थिभण्डे न गूहाम, तुय्हत्थाय महामुने ॥
- ४५३ 'धनधञ्जपरिच्चाग, गामानि निगमानि च ।  
खेत्त पुत्ता च धीता च, परिच्चत्ता महामुने ॥
- 25 ४५४ 'हत्थी अस्सा गवा चा पि, दासियो परिचारिका ।  
तुय्हत्थाय महावीर, परिच्चत्त असङ्खिय ॥
- ४५५ 'यं अम्हे पटिमन्तेसि, दान दस्साम याचके ।  
विमनं नो न पस्साम, ददतो दानमुत्तमं ॥

१-१ सञ्जत्त जीवितम्पि नो - स्या० । २ चजिम्ह नो - रो० ।



४५६ 'नानाविध बहु दुक्ख, ससारे च बहुब्बिधे ।  
तुय्हत्थाय महावीर, अनुभुत्त असङ्खिय ॥

४५७ 'सुखप्पत्तानुमोदाम, न च दुक्खेसु दुम्मना ।  
सब्बत्थ तुलिता<sup>१</sup> होम, तुय्हत्थाय महामुने ॥

४५८ 'अनुमग्गेन सम्बुद्धो, य धम्म अभिनीहरि ।  
अनुभोत्वा सुख दुक्ख, पत्तो बोधि महामुने ॥

5 B. 276

४५९ 'ब्रह्मादेव च सम्बुद्ध, गोतम लोकनायक ।  
अञ्जेस लोकनाथान, सङ्गम तेहि नो बहू ॥

४६० 'अधिकार बहु<sup>२</sup> अम्हे<sup>३</sup>, तुय्हत्थाय महामुने ।  
गवेसतो बुद्धधम्मे<sup>३</sup>, मय ते परिचारिका ॥

10

४६१ 'कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असङ्खिये ।  
दीपङ्करो महावीरो, उप्पज्जि लोकनायको ॥

४६२ 'पच्चन्तदेसविसये, निमन्तेत्वा तथागत ।  
तस्स आगमन मग्ग, सोधेन्ति तुट्ठमानसा ॥

४६३ 'तेन कालेन सो आसि, सुमेधो नाम ब्राह्मणो ।  
मग्ग च पटियादेसि, आयतो सब्बदस्सिनो ॥

15

४६४ 'तेन कालेन अट्ठम्ह, सब्बा ब्राह्मणसम्भवा ।  
थलूदजानि<sup>४</sup> पुप्फानि, आहरिम्ह समागम ॥

४६५ 'तस्मि सो समये बुद्धो, दीपङ्करो महायसो ।  
वियाकासि महावीरो, इसिमुग्गतमानस ॥

20

४६६ 'चलती<sup>५</sup> रवती पुथवी<sup>६</sup>, सङ्कम्पति सदेवके ।  
तस्स कम्म पकित्तेन्ते, इसिमुग्गतमानस ॥

४६७ 'देवकञ्जा मनुस्सा च, मय चा पि सदेवका ।  
नानापूजनीय भण्ड, पूजयित्वान पत्थयु ॥

४६८ 'तेस बुद्धो वियाकासि, जोतिदीपसनामको ।  
अज्ज ये पत्थिता अत्थि, ते भविस्सन्ति सम्मुखा ॥

25

१ तुलिता — स्या० । २-२ बहु अम्ह — मी०, बहु अम्ह — म्या० । ३ बुद्धधम्म — स्या० । ४ फलुकजाति — म्या०, रो० । ५-५ ० पठवी — मी०, चलति रवति पठवी — स्या० ।

- ४६६ 'अपरिमेय्ये इतो कप्पे, य नो बुद्धो वियाकरि ।  
त वाचमनुमोदेन्ता, एवकारी अहुम्ह नो ॥
- ४७० 'तस्स कम्मस्स सुकतस्स, तस्स<sup>१</sup> चित्त पसादयु ।  
देवमानुसिक योनि, अनुभोत्वा असङ्खिय ॥
- 5 ४७१ 'सुखदुक्खेनुभोत्वान, देवेसु मानुसेसु च ।  
पच्छिमे भवे सम्पत्ते, जाताम्ह साकिये कुले ॥
- B 277 ४७२ 'रूपवती भोगवती, यससीलवती ततो ।  
सब्बङ्गसम्पदा होम, कुलेसु अभिसक्कता ॥
- ४७३ 'लाभ सिलोक सक्कार, लोकधम्मसमागमं ।  
चित्त च दुक्खित नत्थि, वसाम अकुतोभया ॥
- 10 ४७४ 'वुत्त हेत भगवता, रञ्जो अन्तेपुरे तदा ।  
खत्तियान पुरे वीर<sup>२</sup>, उपकार च निद्दिसि ॥
४७५. 'उपकारा<sup>३</sup> च या नारी, या च नारी सुखे दुखे ।  
अत्थक्खायी च या नारी, या च नारीनुकम्पिका ॥
- 15 ४७६ 'धम्म चरे सुचरित, न न दुच्चरित चरे ।  
धम्मचारी सुख सेति, अस्मि लोके परम्हि च ॥
- ४७७ 'अगार विजहित्वान<sup>४</sup>, पब्बजिम्हनगारिय ।  
अड्डमासे असम्पत्ते, चतुसच्च फुसिम्ह नो ॥
- ४७८ 'चीवरं पिण्डपात च, पच्चय सयनासन ।  
उपनेन्ति बहू अम्हे, सागरस्से व ऊमियो ॥
- 20 ४७९. 'किलेसा ज्ञापिता अम्ह<sup>५</sup>, भवा सब्बे समूहता ।  
नागी व बन्धन छेत्वा, विहराम अनासवा ॥
- ४८० 'स्वागत वत नो आसि, मम<sup>६</sup> बुद्धस्स<sup>६</sup> सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- 25 ४८१. 'पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छल्लभिज्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन' ॥

१ तत्थ - सी०, स्या० । २ ताम - स्या० । ३ उपकारी - स्या० । ४ पज-  
हित्वान - स्या० । ५ मय्ह - स्या० । ६-६ बुद्धसेट्ठस्स-स्या० ।

४८२ “एव बहुविध दुक्ख, सम्पत्ती च बहुब्बिधा ।  
विसुद्धभाव सम्पत्ता, लभाम सब्बसम्पदा ॥

४८३ “या ददन्ति सकत्तान, पुञ्ञात्थाय महेसिनो ।  
सहायसम्पदा होन्ति, निब्बानपदमसङ्खत ॥

४८४ “परिक्खीण अतीत च, पच्चुप्पन्न अनागत । 5  
सब्बकम्म पि नो खीण, पादे वन्दाम चक्खुम ॥

४८५ “निब्बानाय वदन्तीन, कि वो वक्खाम<sup>१</sup> उत्तरि<sup>२</sup> ।  
सन्तसङ्खतदोस<sup>३</sup> हि<sup>४</sup>, पप्पोथ<sup>५</sup> अमत पद” ॥

इत्थ सुद यसोधरापमुखानि अट्टारसभिक्षुनीसहस्सानि  
भगवतो सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति । 10

कुण्डलकेसीवग्गो ततियो ।

### तस्सुद्दानं

कुण्डला गोतमी चेव, धम्मदिन्ना च सकुला ।  
वरनन्दा च सोणा च, कापिलानी यसोधरा ॥  
दससहस्सभिक्षुनी, अट्टारससहस्सका ।  
गाथासतानि<sup>१</sup> चत्तारि, छ<sup>२</sup> च सत्ततिमेव च<sup>३</sup> ॥

— . ० . —

१-१ वक्खामि उत्तरि - सी०, वक्खाम उत्तरि - स्या० । २-२ सत्तसङ्खतदोसो  
यो - स्या०, रो० । ३ पज्जोत - स्या०, रो० । ४ सतानि चेव - स्या० । ५-५ अट्ट-  
सत्ततिमेव च - स्या० ।

## ४. खत्तियावग्गो<sup>१</sup>

१ यसवतीपमुखभिक्षुनीसहस्सअपदानं<sup>२</sup>

B 279

- १ “भवा सब्बे परिवखीणा, भवा<sup>३</sup> सन्ति<sup>३</sup> विमोचिता ।  
सब्बासवा च नो नत्थि, आरोचेम महामुने ॥
- २ “पुरिमं<sup>४</sup> कुसलं कम्म<sup>४</sup>, यं किञ्चि साधुपत्थितं ।  
परिभोगमय दिन्न, तुय्हत्थाय महामुने ॥
- 5 ३ “बुद्धपच्चेकबुद्धानं, सावकानं<sup>५</sup> च पत्थितं<sup>५</sup> ।  
परिभोगमय दिन्नं, तुय्हत्थाय महामुने ॥
- ४ “उच्चनीचमयं<sup>६</sup> कम्म, भिक्षून साधुपत्थित ।  
उच्चाकुलपरिकम्म, कतमेतं<sup>७</sup> महामुने ॥
- ५ “तेनेव सुक्कमूलेन, चोदिता कम्मसम्पदा ।  
10 मानुसिकमतिक्कन्ता, जायिसु खत्तिये कुले ॥
- ६ “उप्पत्ते<sup>८</sup> च कते कम्मे, जातिया वा पि एकतो ।  
पच्छिमे एकतो जाता, खत्तिया कुलसम्भवा ॥
- ७ “रूपवती भोगवती, लाभसक्कारपूजिता ।  
अन्तेपुरे महावीर, देवानं वियं<sup>९</sup> नन्दने ॥
- 15 ८ “निब्बिन्दित्वा अगारम्हा, पब्बजिम्हनगारिय ।  
कतिपाहं उपादाय, सब्बा पत्ताम्ह निब्बुति ॥
- ९ “चीवर पिण्डपात च, पच्चय सयनासन ।  
उपनेन्ति बहू अम्हे, सदा सक्कतपूजिता ॥
- १० “किलेसा ज्ञापिता अम्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
20 नागीव बन्धन छेत्वा, विहराम अनासवा ॥
- ११ “स्वागत वत नो आसि, मम बुद्धस्स सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥

१ खत्तियकञ्जावग्गो - स्या० । २ यसवतीपमुखभिक्षुनीन अपदान - सी० ।  
३-३ भवमन्वि - सी०, स्या० । ४-४ परिकम्मञ्च कुसल - स्या० । ५-५ बुद्धान  
सावकानञ्च - सी० । ६ उच्चानीच मया - स्या० । ७ कतम्हेहि - स्या०, रो० ।  
८ उपचिते - स्या० । ९ इव - स्या० ।

१२ “पटिसम्भदा चतस्सो, विमोक्खा पि च अट्टिमे ।  
छळभिञ्जा सच्छिकता, कत बुद्धस्स सासन” ॥

इत्थं सुद यसवतीपमुखानि खत्तियकञ्जाभिक्षुनियो अट्टारस-  
सहस्सानि भगवतो सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति ।

## २ चतुरासीतिभिक्षुनीसहस्रअपदानं

- १३ “चुल्लासीतिसहस्सानि<sup>१</sup>, ब्राह्मञ्जकुलसम्भवा<sup>२</sup> । 5  
सुखुमालहत्थपादा, पुरे तुय्ह महामुने ॥
- १४ “वेस्ससुद्धकुले जाता, देवा नागा च किन्नरा ।  
चातुदीपा<sup>३</sup> वह् कञ्जा, पुरे तुय्ह महामुने ॥
- १५ “काचि पब्बजिता अत्थि, सब्बदस्साविनो<sup>४</sup> बहू ।  
देवा च किन्नरा नागा, फुसिस्सन्ति<sup>५</sup> अनागते ॥ 10
- १६ “अनुभोत्वा यस सब्ब, पत्त्वान सब्बसम्पदा ।  
तुम्ह<sup>६</sup> पसाद पटिलद्धा, बुज्झिस्सन्ति अनागते ॥
- १७ “अम्हे ब्राह्मणधीता तु, ब्राह्मञ्जकुलसम्भवा<sup>७</sup> ।  
पेक्खतो<sup>८</sup> नो महावीर, पादे वन्दाम चक्खुम<sup>९</sup> ॥
- १८ “उपहता<sup>१०</sup> भवा मब्बे, मूलतण्हा समूहता । 15  
समुच्छिन्ना अनुसया, पुञ्जसङ्खारदालिता ॥
- १९ “समाधिगोचरा सब्बा, समापत्तिवसी कता<sup>११</sup> ।  
ज्ञानेन धम्मरतिया, विहरिस्साम नो सदा ॥
- २० “भवनेत्ति अविज्जा च, सङ्खारा पि च खेपिता ।  
सुदुद्दस पद गन्त्वा, अनुजानाथ<sup>१२</sup> नायक ॥ 20
- २१ “उपकारा मम तुम्हे, दीघरत्तं कताविनो<sup>१३</sup> ।  
चतुन्न<sup>१४</sup> ससय छेत्वा, सब्बा गच्छन्तु<sup>१५</sup> निब्बुति ॥

१ चुल्लासीतिसहस्सानि - स्या० । २ ब्राह्मणकुलसम्भवा - स्या० । ३ चतुदीपा -  
सी०, रो० । ४ सच्चदस्माविनो - सी०, रो० । ५ बुज्झिस्सन्ति - सी०, स्या० । ६ त्वयि  
- सी०, रो० । ७ ब्राह्मञ्जकुलसम्भवा - सी०, स्या० । ८-९ लक्षणं च - स्या० ।  
९ चक्खुमा - स्या० । १० उपाहता - स्या० । ११ तथा - सी०, स्या० । १२ अनुजानिम्ह -  
स्या०, रो० । १३ गतद्विनो - स्या० । १४ बहुन्न - सी० । १५ गच्छन्तु - स्या०, रो० ।

B 281

- २२ “वन्दित्वा मुनिनो पादे, कत्वा इद्धिविकुब्बन ।  
काचि दस्सेन्ति आलोक, अन्धकारमथापरा<sup>१</sup> ॥
- २३ “दस्सेन्ति चन्दसूरिये, सागर च समच्छक ।  
सिनेहं परिभण्ड च, दस्सेन्ति पारिच्छत्तक ॥
- 5 २४ “तावतिस च भवन, याम दस्सेन्ति इद्धिया ।  
तुसित<sup>२</sup> निम्मि ते देवे<sup>३</sup>, वसवत्ती महिस्सरे ॥
- २५ “ब्रह्मानो काचि दस्सेन्ति, चङ्गम च महारह ।  
ब्रह्मवण्ण च मापेत्वा, धम्म देसेन्ति मुञ्जात ॥
- २६ “नानाविकुब्बन कत्वा, इद्धि दस्सिय सत्थुनो ।  
10 दस्सयिसु बल सब्बा, पादे वन्दिसु सत्थुनो ॥
- २७ “इद्धीसु च वसी होम, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होम महामुने ॥
- २८ “पुब्बेनिवास जानाम, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- 15 २९ “अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
जाण अम्ह महावीर, उप्पन्न तव सन्तिके ॥
- ३० “पुब्बान लोकनाथान, सङ्गम नो निदस्सित ।  
अधिकार बहु अम्ह, तुय्हत्थाय महामुने ॥
- ३१ “यं अम्हेहि कत कम्म, कुसल सर त मुने ।  
20 तुय्हत्थाय महावीर, पुञ्जानुपचितानि नो ॥
- ३२ “सतसहस्सितो कप्पे, पटुमुत्तरो महामुनि ।  
पुर हसवती नाम, सम्बुद्धस्स कुलासय<sup>४</sup> ॥
- ३३ “द्वारेण हसवतिया, गङ्गा सन्दति सब्बदा ।  
उब्बब्हा<sup>५</sup> नदिया भिक्खू, गमन न लभन्ति ते ॥
- 25 ३४ “दिवस द्वे तयो चेव, सत्ताहं मासिक<sup>६</sup> ततो ।  
चतुमास<sup>६</sup> पि सम्पुण्ण, गमन न लभन्ति ते ॥

१ अन्धकार तथापर - स्या० । २-२. तुस्सिता निम्मिता देवा - स्या० ।

३ कुलाल - स्या० । ४ उब्बाब्हा - सी०, स्या० । ५ मासक - सी० । ६ चातुमास - स्या० ।

- ३५ “तदा अहु सत्तसारो, जटिलो<sup>१</sup> नाम रट्टिको<sup>२</sup> ।  
ओरुद्धे<sup>३</sup> भिक्षवो दिस्वा, सेतु गङ्गाय कारयि ॥
- ३६ “तदा सतसहस्सेहि, सेतु गङ्गाय कारयि ।  
सङ्खस्स ओरिमे<sup>४</sup> तीरे, विहारं च अकारयि ॥
- ३७ “इत्थियो पुरिसा चेव, उच्चनीचकुलानि च ।  
तस्स<sup>५</sup> सेतु विहार च<sup>६</sup>, समभाग अकसु ते ॥
- ३८ “अम्हे अञ्जे च मानुजा<sup>७</sup>, विप्पसन्नेन चेतसा ।  
तस्स धम्मेसु<sup>८</sup> दायादा, नगरे जनपदेसु च ॥
- ३९ “इत्थी पुमा<sup>९</sup> कुमारा च, बहू चेव कुमारिका ।  
सेतुनो च विहारस्स, वालुका आकिरिसु ते ॥
- ४० “वीथि सम्मज्जन कत्वा, कदलीपुण्णघटे धजे ।  
धूप चुण्ण च मालं च, कार कत्वान सत्थुनो ॥
- ४१ “सेतुविहारे कारेत्वा<sup>१०</sup>, निमन्तेत्वा विनायक ।  
महादान ददित्वान, सम्बोधि अभिपत्थयि ॥
- ४२ “पदुमुत्तरो महावीरो, तारको<sup>११</sup> सब्बपाणिन ।  
अनुमोदनीयंकासि<sup>१२</sup>, जटिलस्स महामुनि<sup>१३</sup> ॥
- ४३ ‘सतसहस्सातिक्कन्ते, कप्पो हेस्सति भट्टको ।  
भवाभवेनुभोत्वान<sup>१४</sup>, पापुणिस्सति बोधियं ॥
- ४४ ‘काचि<sup>१५</sup> हत्थपरिकम्म<sup>१६</sup>, कतावी नरनारियो ।  
अनागतम्हि अद्धाने, सब्बा हेस्सन्ति सम्मुखा’ ॥
- ४५ “तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिधीहि च ।  
उप्पन्ना देवभवनं<sup>१७</sup>, तुय्ह ता<sup>१८</sup> परिचारिका ॥
- ४६ “दिब्बसुख असङ्खिय, मानुसं च असङ्खिय ।  
तुय्ह<sup>१९</sup> ते परिचारेम<sup>२०</sup>, संसरिम्ह<sup>२१</sup> भवाभवे ॥

१-१ जज्जियो नाम रट्टिको - स्या० । २ ओरतीरे - स्या० । ३ पारिमे - स्या० ।  
४-४ तेसु सेतुविहारेसु - सी०, तस्स सेतु विहारे च - रो० । ५ मनुजा - सी०, स्या० ।  
६ कम्मेसु - सी० । ७ पुरिसा - सी० । ८ कत्वान - स्या० । ९ गहको - स्या० ।  
१०-१० अनुमोदनिय कत्वा, व्याकासि महामुनि - स्या० । ११ भवाभवे सुख लद्धा -  
स्या० । १२-१२ ये केचि० - सी०, ये केचि हत्थकम्म च - स्या० । १३ देवभवने -  
स्या० । १४ ते - स्या० । १५-१५ अनुमोन्ती चिर काल - सी०, अनुमोन्ति चिर काल -  
स्या० । १६ मसरित्वा - स्या० ।

- ४७ “सतसहस्सितो कप्पे, सुकत कम्मसम्पद ।  
सुखुमाली<sup>१</sup> मनुस्सान<sup>२</sup>, अथो देवपुरे वरे ॥
४८. “रूपभोगयसे चैव, अथो कित्ति<sup>३</sup> च सक्कत<sup>४</sup> ।  
लभाम सततं सब्ब, सुकत कम्मसम्पदं ॥
- B 283 5 ४९ “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, जाताम्ह<sup>५</sup> ब्राह्मणे कुले ।  
सुखुमालहत्थपादा, सकथपुत्तनिवेसने ॥
- ५० “सब्बकाल पि पथवि, न पस्साम न लङ्कत ।  
चिक्खल्लभूमिमसुचि<sup>६</sup>, न पस्साम महामुने ॥
- ५१ “अगार<sup>७</sup> वसन्ते अम्हे, सक्कार सब्बकालिकं ।  
10 उपनेन्ति सदा सब्ब, पुब्बकम्मफलेन<sup>८</sup> नो ॥
- ५२ “अगारं पजहित्वान, पब्बजित्वानगारियं ।  
संसारपथनित्तिण्णा<sup>९</sup>, वीतरागा<sup>१०</sup> भवामसे<sup>११</sup> ॥
- ५३ “चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।  
उपनेन्ति सदा अम्हे, सहस्सानि ततो ततो ॥
- 15 ५४. “किलेसा ज्ञापिता अम्हं पे० विहराम अनासवा ॥
- ५५ “स्वागतं वत नो आसि पे० कतं बुद्धस्स सासन ॥
- ५६ “पटिसम्भदा चतस्सो . पे० कतं बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुदं चतुरासीतिब्राह्मणकञ्जाभिकखुनीसहस्सानि भगवतो  
सम्मुखा इमा गाथायो अभासित्था ति ।

### ३ उप्पलदायिकाथेरीअपदानं

- 20 ५७ “नगरे अरुणवतिया, अरुणो नाम खत्तियो ।  
तस्स रञ्जो अहुं<sup>१</sup> भरिया, एकज्ज<sup>२</sup> चारयामह<sup>३</sup> ॥
- ५८ “रहोगता निसीदित्वा, एवं चिन्तेसहं तदा ।  
‘कुसल मे कतं नत्थि, आदाय गमिय मम ॥

१-१ ० मनुस्सेसु - सी०, सुखुमालि मनुस्सेसु - स्या० । २-२ कित्तिखु पिय - स्या० । ३ जायाम्ह - स्या० । ४ चिक्खल्ल भूमि गमन - स्या०, रो० । ५ अगार - स्या० । ६ पुब्बकम्मबलेन्तो - सी०, रो० । ७ संसारपथनित्तिण्णा - सी०, संसारपथ नित्तिण्णा - स्या० । ८-८ नत्थि दानि पुनब्भवो - स्या०, रो० । ९ अह - सी०, स्या० । १०-१० एकच्च वादयामह - स्या० ।



५६. 'महाभितापं कटुकं, घोररूपं सुदारुणं ।  
निरयं नून गच्छामि, एत्थ मे नत्थि संसयो' ॥
६०. "एवाहं चिन्तयित्वान, पहंसेत्वान मानसं ।  
राजानं उपगन्त्वान, इदं वचनमब्रवि ॥
६१. 'इत्थी नाम मयं देव, पुरिसावित्तरा' अहु' ।  
एकं मे समणं देहि, भोजयिस्सामि खत्तिय' ॥
६२. "अदासि मे तदा राजा, समणं भावित्तिन्द्रियं ।  
तस्स पत्तं गहेत्वान, परमन्नेन पूरयिं ॥
६३. "पूरेत्वा परमं अन्नं, सह सुगन्धलेपनं ।  
महाचेलेन छादित्वा', अदासि तुट्ठमानसा ॥
६४. "तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुसं देहं, तावत्तिसमगच्छहं ॥
६५. "सहस्सदेवराजूनं, महेसित्तमकारयिं ।  
सहस्सचक्कवत्तीनं, महेसित्तमकारयिं ॥
६६. "पदेसरज्जं विपुलं, गणनातो असङ्खियं ।  
नानाविधं बहुं अञ्जं, तस्स कम्मफलं ततो ॥
६७. "उप्पलस्सेव मे वण्णो, अभिरूपा सुदस्सना ।  
इत्थिसब्बङ्गसम्पन्ना, अभिजाता जुत्तिन्धरा ॥
६८. "पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अजायिं साकिये कुले ।  
नारीसहस्सपामोक्खा, सुद्धोदनसुतस्सहं ॥
६९. "निब्विन्दित्वा अगारेहं, पब्बजिं अनगारियं ।  
सत्तमीरत्तिसम्पत्ता', चतुसच्चमपापुणिं ॥
७०. "चीवरं पिण्डपातं च, पच्चयं सयनासनं ।  
परिमेतुं न सक्कोमि, पिण्डपातस्सिदं फलं ॥
७१. "यं मय्हं पूरितं' कम्मं, कुसलं सरसे मुनि ।  
तुय्हत्थाय महावीर, परिचत्तं बहुं मया ॥

B. 284

5

10

15

20

25

१-१. पुरिसानुगता सदा - सी०; पुरिसा न भवाम नो - स्या०; पुरिसानं भरा मयं - रो० । २. छादेत्वा - सी०, स्या० । ३. सत्तमिं रत्तिमप्पत्वा - सी०, रो०; सत्तमी-  
रत्तिमप्पत्ता - स्या० । ४. पुरिमं - सी०, स्या० ।

B 285

- ७२ “एकत्तिसे इतो कप्पे, य दानमददि तदा ।  
दुग्गति नाभिजानामि, पिण्डपातस्सिद फल ॥
७३. “द्वे<sup>१</sup> गतियो<sup>२</sup> पजानामि, देवत्त अथ मानुस ।  
अञ्ज गति न जानामि, पिण्डपातस्सिद फलं ॥
- 5 ७४ “उच्चे कुले पजायामि<sup>३</sup>, महासाले महद्धने ।  
अञ्जे कुले न जायामि, पिण्डपातस्सिद फलं ॥
- ७५ “भवाभवे ससरित्वा, सुक्कमूलेन चोदिता ।  
अमनाप न पस्सामि, सोमनस्सकत<sup>३</sup> फल ॥
- ७६ “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
10 चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुने<sup>५</sup> ॥
- ७७ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु<sup>६</sup> विसोधित ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- ७८ “अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
जाण मम महावीर, उप्पन्न तव सन्तिके ॥
- 15 ७९ “किलेसा झापिता मय्ह पे०. विहरामि अनासवा ॥  
८०. “स्वागत वत मे आसि. पे० कत बुद्धस्स सासन ॥  
८१ “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुदं उप्पलदायिका भिक्खुनी भगवतो सम्मुखा इमा  
गाथायो अभासित्था ति ।

#### ४ सिङ्गलमातुथेरीअपदानं\*

- 20 ८२. “पटुमुत्तरो नाम जिनो, सब्बधम्मान पारगू ।  
इतो सतसहस्सस्मिह, कप्पे उप्पज्जि नायको ॥
८३. “तदाहं हंसवतिय, जातामच्चकुले अहु<sup>८</sup> ।  
नानारतनपज्जोते, इद्धे फीते महद्धने ॥
८४. “पितुना सह गन्त्वान, महाजनपुरक्खता ।  
25 धम्मं बुद्धस्स सुत्त्वान, पब्बजि अनगारियं ॥

१. दुवे गती - स्या० । २. पजानामि - म०, स्या० । ३. सोमनस्सकता -  
सी०, सोमनस्सस्सिद - स्या० । ५. महामुनि - सी०, स्या० । ६. दिब्बचक्खु - स्या० ।  
७. सिङ्गलमातापदान - सी० । ८. अहु - स्या० ।

- ८५ “पव्वजित्वान कायेन, पापकम्म विवज्जयि ।  
वचीदुच्चरित हित्वा, आजीव परिसोधयि ॥
- ८६ “बुद्धे पसन्ना धम्मे च, सङ्खे च तिब्बगारवा ।  
सद्धम्मस्सवने युत्ता, बुद्धदस्सनलालसा<sup>१</sup> ॥
- ८७ “अग्ग सद्धाधिमुत्तान, अस्सोसि भिक्खुनि तदा ।  
त ठान पत्थयित्वान, तिस्सो सिक्खा अपूरयि ॥
- ८८ “ततो म सुगतो आह, करुणानुगतासयो ।  
‘यस्स सद्धा तथागते, अचला सुपतिट्ठिता ॥  
सील च यस्स कल्याण, अरियकन्त पससित ॥
- ८९ ‘सङ्खे पसादो यस्सत्थि, उजुभूत च दस्सन ।  
अदलिट्ठो ति त आहु, अमोघ तस्स जीवित ॥
- ९० ‘तस्मा सद्ध च सील च, पसाद धम्मदस्सन ।  
अनुयुञ्जेथ मेधावी, सर बुद्धान<sup>२</sup> सासन<sup>३</sup> ॥
- ९१ “त सुत्वाह पमुदिता, अपुच्छि पणिधि मम ।  
तदा अनोमो अमितो, व्याकरित्थ विनायको ।  
‘बुद्धे पसन्ना<sup>४</sup> कल्याणी, लच्छसे त सुपत्थित ॥
- ९२ ‘सतसहस्सितो कप्पे, ओक्काककुलसम्भवो ।  
गोतमो नाम गोत्तेन, सत्था लोके भविस्सति ॥
- ९३ ‘तस्स धम्मेसु दायादा, ओरसा धम्मनिम्मिता ।  
सिङ्गालकस्स<sup>५</sup> माता<sup>६</sup> ति<sup>७</sup>, हेस्सति सत्थुसाविका’ ॥
- ९४ “तं सुत्वा मुदिता हुत्वा, यावजीवं तदा जिन ।  
मेत्तचित्ता परिचरि, पटिपत्तीहि नायक ॥
- ९५ “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुसं देह, तावतिसमगच्छह ॥
- ९६ “पच्छिमे च भवे दानि, गिरिब्बजपुरुत्तमे ।  
जाता सेट्ठिकुले फीते, महारतनसञ्चये ॥

१ बुद्धदस्सनसालया - स्या० । २-२ बुद्धानुसासन - सी०, बुद्धान सासन -  
स्या० । ३ बुद्धस्स पसन्नो - स्या० । ४ सिङ्गालकस्स - सी०, रो० । ५-५ या माता -  
स्या० ।

B 287

- ६७ “पुत्तो सिङ्गालको नाम, ममासि विपथे रतो ।  
दिट्ठिगहनपक्खन्दो<sup>१</sup>, दिसापूजनतप्परो ॥
- ६८ “नानादिसा नमस्सन्त<sup>२</sup>, पिण्डाय नगर वजं ।  
त दिस्वा ओवदी<sup>३</sup> बुद्धो, मग्गे ठत्वा विनायको ॥
- 5 ६९ “तस्स देसयतो धम्म, पनादो विम्हयो अहु ।  
ट्टेकोटिनरनारीन, धम्माभिसमयो अहु ॥
- १०० “तदाह<sup>४</sup> परिस गन्त्वा, सुत्वा सुगतभासितं ।  
सोतापत्तिफल पत्ता, पब्बजि अनगारियं ॥
- १०१ “न चिरेनेव कालेन, बुद्धदस्सनलालसा ।  
10 अनुस्सति त भावेत्वा, अरहत्तमपापुणि ॥
- १०१ “दस्सनत्थाय बुद्धस्स, सब्बदा च<sup>५</sup> वजामह ।  
अतित्ता येव पस्सामि, रूपं नयननन्दन ॥
- १०३ “सब्बपारमिसम्भूत, लक्खीनिलयन<sup>६</sup> वर<sup>७</sup> ।  
रूपं सब्बसुभाकिण्ण, अतित्ता विहरामह ॥
- 15 १०४ “जिनो तस्मि गुणे तुट्ठो, एतदग्गे ठपेसि म ।  
सिङ्गालकस्स या माता, अग्गा सद्धाधिमुत्तिका<sup>८</sup> ॥
- १०५ “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुनि ॥
- १०६ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधितं ।  
20 सब्बासवपरिक्खीणा<sup>९</sup>, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- १०७ “अत्थधम्मनिरुत्तीमु, पटिभाने तथेव च ।  
जाण मम महावीर, उप्पन्न तव सन्तिके ॥
- १०८ “किलेसा ज्ञापिता मय्हं . पे० . विहरामि अनासवा ॥
- १०९ “स्वागतं वत मे आसि पे० . कत बुद्धस्स सासनं ॥
- 25 ११०. “पटिसम्भदा चतस्सो .. पे० . कत बुद्धस्स सासन” ॥

१ ० पक्खन्तो - सी०, दिट्ठिगहनपक्खन्तो - स्या० । २ नमस्सति - स्या० ।  
३ अवदि - स्या० । ४ तदा त - स्या० । ५ व - सी० । ६-६ लक्खिनिलयन पर -  
स्या० । ७. सङ्गविमुत्तिका - रो० । ८ सब्बासवा० - सी०, सब्बास<sup>७</sup> परिञ्जाय -  
स्या० ।

इत्थ सुद सिङ्गालमाता भिवखुनी इमा गाथाया  
अभासित्था ति ।

### ५ सुक्काथेरीअपदानं

- १११ “एकनवुत्तितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।  
उप्पज्जि चारुदस्सनो, सब्बधम्मविपस्सको ॥ B 288
- ११२ “तदाह बन्धुमतिय, जाता अञ्जातरे कुले ।  
धम्म सुत्वान मुनिनो, पब्बजि अनगारिय ॥ 5
- ११३ “बहुस्सुता धम्मधरा, पटिभानवती तथा ।  
विचित्तकथिका चा पि, जिनसासनकारिका ॥
११४. “तदा धम्मकथे कत्वा, हिताय<sup>१</sup> जनत बहु<sup>१</sup> ।  
ततो चुताह तुसित, उपपन्ना यसस्सिनी ॥ 10
- ११५ “एकतिसे इतो कप्पे, सिखी विय सिखी जिनो ।  
तपन्तो यससा लोके<sup>२</sup>, उप्पज्जि वदत वरो ॥
११६. “तदा पि पब्बजित्वान, बुद्धसासनकोविदा ।  
जोतेत्वा जिनवाक्यानि, ततो पि तिदिव गता ॥
११७. “एकतिसे व<sup>३</sup> कप्पमिह<sup>३</sup>, वेस्सभू नाम नायको ।  
उप्पज्जित्थ महाञ्जाणी, तदा पि च तथेवह<sup>३</sup> ॥ 15
- ११८ “पब्बजित्वा धम्मधरा, जोतियि जिनसासन ।  
गन्त्वा मरुपुर रम्म, अनुभोसि<sup>४</sup> महासुख ॥
- ११९ “इममिह भद्दके कप्पे, ककुसन्धो जिनुत्तमो ।  
उप्पज्जि नरसरणो<sup>५</sup>, तदा पि च तथेवह ॥ 20
- १२० “पब्बजित्वा<sup>६</sup> मुनिमतं<sup>६</sup>, जोतयित्वा यथायुक ।  
ततो चुताह तिदिव<sup>७</sup>, अगं सभवन यथा ॥
- १२१ “इमस्मियेव कप्पमिह, कोणागमननायको ।  
उप्पज्जि लोकसरणो<sup>८</sup>, अरणो<sup>८</sup> अमतङ्गतो<sup>८</sup> ॥

१-१. जनताय हित बहु - सी०, ० सदा - स्या०, हिताय जनससरि - रो० ।

२ लोक - स्या०, रो० । ३-३ इतो कप्पे - सी०, स्या० । ४ अनुभोमि - स्या० ।

५. नरसद्दुलो - सी०, स्या०, रो० । ६-६ पब्बजि जिनसासन - स्या० । ७ तिदस -

स्या० । ८. वदत वरो - स्या० । ९-९ सब्बसत्तानमुत्तमो - स्या० ।

B 289

- १२२ “तदा पि पब्बजित्वान, सासने तस्स तादिनो ।  
बहुस्सुता धम्मधरा, जोतयि जिनसासन ॥
- १२३ “इमस्मियेव कप्पम्हि, कस्सपो मुनिमुत्तमो<sup>१</sup> ।  
उप्पज्जि लोकसरणो<sup>२</sup>, अरणो मरणन्तगू ॥
- ५ १२४. “तस्सा पि नरवीरस्स, पब्बजित्वान सासने ।  
परियापुटसद्धम्मा, परिपुच्छाविसारदा ॥
- १२५ “सुसीला लज्जिनी चेव, तीसु सिक्खासु कोविदा ।  
बहु धम्मकथ कत्वा, यावजीव महामुने ॥
१२६. “तेन कम्मविपाकेन, चेतनापणिधीहि च ।  
१० जहित्वा मानुसं देह, तावतिसमगच्छह ॥
- १२७ “पच्छिमे च भवे दानि, गिरिब्वजपुरुत्तमे ।  
जाता सेट्ठिकुले फीते, महारतनसञ्चये ॥
- १२८ “यदा भिक्खुसहस्सेन, परिवृतो<sup>३</sup> लोकनायको ।  
उपागमि राजगह, सहस्सक्खेन वणिणतो ॥
- १५ १२९ ‘दन्तो दन्तेहि सह पुराणजटिलेहि, विप्पमुत्तो विप्पमुत्तेहि ।  
सिङ्गीनिक्खसवण्णो, राजगह पाविसि भगवा’ ॥
- १३० “दिस्वा बुद्धानुभाव त, सुत्वा व<sup>४</sup> गुणसञ्चयं ।  
बुद्धे चित्त पसादेत्वा, पूजयि त यथाबलं” ॥
- १३१ “अपरेन च कालेन, धम्मदिन्नाय सन्तिके ।  
२० अगारा निक्खमित्वान, पब्बजि अनगारिय ॥
- १३२ “केसेसु छिज्जमानेषु, किलेसे ज्ञापयि अहं ।  
उग्गहि सासनं सब्ब, पब्बजित्वाचिरेनह<sup>५</sup> ॥
- १३३ “ततो धम्ममदेसेसि, महाजनसमागमे ।  
धम्मे देसियमानम्हि, धम्माभिसमयो अहु ॥
- २५ १३४. “नेकपाणसहस्सान, तं विदित्वातिविम्हितो<sup>६</sup> ।  
अभिप्पसन्नो मे यक्खो, भमित्वान<sup>७</sup> गिरिब्वजं ॥

१ पुरिसुत्तमो - सी०, मुनिसुत्तमो - स्या० । २ लोकनयनो - सी० । ३ परीतो - सी०, परेतो - स्या० । ४ च - सी०, स्या० । ५ सहबल - स्या० । ६ पब्बजित्वा न चिरेनह - स्या० । ७ विदित्वा विजिम्हितो - स्या० । ८ गमित्वान - स्या० ।

१३५ “कि मे कता राजगहे मनुस्सा, मधु पीता व अच्छरे ।  
ये सुक्क न उपासन्ति<sup>१</sup>, देसेन्ति अमत पद ॥

१३६ “त च अप्पटिवानीय<sup>२</sup>, असेचनकमोजव ।  
पिवन्ति मञ्जे सप्पञ्जा, वलाहकमिवद्धग् ॥

B 290

१३७ “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्म, वसी होमि महामुने ॥

5

१३८ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१३९ “अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
आण मम महावीर, उपन्न तव सन्तिके ॥

10

१४० “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥

१४१ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

१४२ पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन ॥

इत्थ सुद सुक्का भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

पञ्चम भाणवार ।

### ६ अभिरूपनन्दाथेरीअपदानं<sup>३</sup>

१४३ “एकनवुत्तितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।  
उप्पज्जि चारुदस्सनो, सब्बधम्मेषु चक्खुमा ॥

15

१४४ “तदाह वन्धुमतिय, इद्धे फीते महाकुले ।  
जाता सुखपा दयिता, पूजनीया जनस्स च ॥

१४५ “उपगन्त्वा महावीर, विपस्सि लोकनायक ।  
धम्म सुणित्वा मरण, उपेसि नरनायक ॥

20

१४६ “सीलेसु सवुता हुत्वा, निब्बुते च नरुत्तमे ।  
धातुधूपस्स उपरि, सोण्णच्छत्तमपूजयि ॥

१४७ “मुत्तचागा सीलवती, यावजीव ततो चुता ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसुपगा<sup>४</sup> अहं<sup>५</sup> ॥

१ पयिरूपासन्ति - स्या० । २-२ पन अप्पटिवानिय - स्या० । ३ रूपनन्दा -  
पदान - सी० । ४-४ तावतिस अगच्छह - स्या० ।

B 291

१४८ “तदा दसहि ठानेहि, अधिभोत्वान<sup>१</sup> सेसके<sup>१</sup> ।  
रूपसदेहि गन्धेहि, रसेहि फुसनेहि<sup>२</sup> च ॥

१४९ “आयुना पि च वण्णेन, सुखेन यससा पि च ।  
तथेवाधिपतेय्येन, अधिगय्ह विरोचहं ॥

5 १५० “पच्छिमे च भवे दानि, जाताह कपिलव्हये ।  
धीता खेमकसक्कस्स, नन्दा नामा<sup>३</sup> ति<sup>३</sup> विस्सुता ॥

१५१ “अभिरूपसम्पद<sup>४</sup> पि, अहु<sup>५</sup> मे कन्तिसूचक ।  
यदाह योब्बनप्पत्ता, रूपलावज्जाभूसिता<sup>६</sup> ॥

10 १५२ “तदा<sup>७</sup> ममत्थे<sup>८</sup> सक्क्यान, विवादो सुमहा अहु ।  
पब्बाजेसि ततो तातो, मा सक्क्या विनस्सिसु<sup>९</sup> ति ॥

१५३ “पब्बजित्वा तथागत, रूपदेस्सि नरुत्तम ।  
सुत्वान नोपगच्छामि, मम रूपेन गब्बिता ॥

१५४ “ओवादं पि न गच्छामि, बुद्धदस्सनभीस्ता<sup>६</sup> ।  
तदा जिनो उपायेन, उपनेत्वा ससन्तिक ॥

15 १५५ “तिसिस्सिथियो<sup>१०</sup> निदस्सेसि, इड्डिया मग्गकोविदो ।  
अच्छरारूपसदिस, तस्सिणि जरित<sup>११</sup> मत ॥

१५६. “तायो<sup>१२</sup> दिस्वा सुसविग्गा, विरत्तासे कळेवरे ।  
अट्ठासि भवनिब्बिन्दा, तदा मं आह नायको ॥

20 १५७ ‘आतुर असुचि पूति, पस्स नन्दे समुस्सय ।  
उग्घरन्त पग्घरन्तं, बालान अभिनन्दित<sup>१३</sup> ॥

१५८ ‘असुभाय चित्त भावेहि, एकग्ग सुसमाहित ।  
यथा इद तथा एतं, यथा एत तथा इद ॥

१६ ‘एवमेत अवेक्खन्ती, रत्तिन्दिवमतन्दिता ।  
ततो सकाय पज्जाय, अभिनिब्बिज्ज वच्छसि<sup>१४</sup> ॥

B. 292 25

१६०. “तस्सा मे अप्पमत्ताय, विचरन्तिया<sup>१५</sup> योनिसो ।  
यथाभूत अय कायो, दिट्ठो सन्तरवाहिरो ॥

१-१ अभिभोत्वा असेसतो - स्या० । २ फुस्सनेहि - स्या० । ३-३ नामेन - स्या० । ४ अभिरूप उपपद - सी०, अभिरूप उप्पाद - रो० । ५ आहु - स्या० । ६ रूप-वण्णविभसिता - स्या० । ७-७ ० ममत्थ - सी०, इय ममत्ते - स्या० । ८ विनस्सु इति - स्या० । ९ बुद्धदस्सनभीरुका - सी०, स्या० । १० तिसिस्सो यीयो - सी०, रो० । ११ जरिक - स्या० । १२ तयो - स्या० । १३ अभिपत्थित - स्या० । १४ विचरन्त्याध - सी०, विचिनन्तीध - स्या०, रो० ।



१६१. “अथ निब्बिन्दह काये, अज्झत्त च विरज्जह ।  
अप्पमत्ता विसयुत्ता, उपसन्तामिह<sup>१</sup> निब्बुता ॥
- १६२ “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुने ॥
- १६३ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधित । 5  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- १६४ “अत्थधम्मनिहत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
जाण मम महावीर, उप्पन्नं तव सन्तिके ॥
- १६५ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- १६६ “स्वागतं वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥ 10
१६७. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद अभिरूपनन्दा भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

### ७ अङ्गुकासिथेरीअपदानं

- १६८ “इममिह भद्दे कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन, उप्पज्जि वदत वरो ॥
- १६९ “तदाह पब्बजित्वान, तस्स बुद्धस्स सासने । 15  
सवुता पातिमोक्खमिह, इन्द्रियेसु च पञ्चसु ॥
- १७० “मत्तञ्चुनी च असने, युत्ता जागरिये पि च ।  
वसन्ती युत्तयोगाह, भिक्खुनि विगतासव ॥
- १७१ “अक्कोसि दुट्ठचित्ताह, गणिकेति भणि<sup>२</sup> तदा ।  
तेन<sup>३</sup> पापेन कम्मेन<sup>४</sup>, निरयमिह अपच्चिस ॥ 20
- १७२ “तेन कम्मावसेसेन, अजायि गणिकाकुले ।  
बहुसो व पराधीना, पच्छिमाय च जातिय<sup>५</sup> ॥ B. 293
- १७३ “कासीसु सेट्ठिकुलजा, ब्रह्मचारीबलेनह ।  
अच्छरा विय देवेसु, अहोसि रूपसम्पदा ॥
- १७४ “दिस्वान दस्सनीयं म, गिरिब्वजपुरुत्तमे । 25  
गणिकत्ते निवेसेसुं, अक्कोसनबलेन मे ॥

१ उपसन्तमिह - स्या० । २ सकि - स्या० । ३-३ तेनेव पाप ० - स्या० ।  
४ जातिया - स्या० ।

- १७५ “साहं सुत्वान<sup>१</sup> सद्धम्म, बुद्धसेट्ठेन<sup>२</sup> देसित<sup>३</sup> ।  
पुब्बवासनसम्पन्ना, पब्बजि अनगारिय ॥
- १७६ “तदूपसम्पदत्थाय<sup>४</sup>, गच्छन्ती जिनसन्तिक ।  
मग्गे धुत्ते ठिते सुत्वा<sup>५</sup>, लभि दूतोपसम्पद ॥
- ५ १७७ “सब्बकम्म परिक्खीण, पुञ्ञ पाप तथेव च ।  
सब्बससारमत्तिण्णा, गणिकत्त च खेपित ॥
- १७८ “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुने ॥
- १७९ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
१० सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- १८० “अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
ञ्जाण मम महावीर, उप्पन्न तव सन्तिके ॥
- १८१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- १८२ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥
१८३. “पटिसम्भिदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥  
१५ इत्थं सुद अड्डकासि भिक्खुनी इमा गथायो अभासित्था ति ।

### ८ पुण्णिकाथेरीअपदानं<sup>६</sup>

१८४. “विपस्सिनो भगवतो, सिखिनो वेस्सभुस्स च ।  
ककुसन्धस्स मुनिनो, कोणागमनतादिनो ॥
- B. 294 १८५ “कस्सपस्स च बुद्धस्स, पब्बजित्वान सासने ।  
२० भिक्खुनी सीलसम्पन्ना, निपका सवुत्तिन्द्रिया ॥
- १८६ “बहुस्सुता धम्मधरा, धम्मत्थपटिपुच्छिका<sup>७</sup> ।  
उग्गहेता च धम्मान, सोता पयिरुपासिता<sup>८</sup> ॥
- १८७ “देसेन्ती जनमज्जेह, अहोसि जिनसासने<sup>९</sup> ।  
बाहुसच्चेन तेनाह, पेसला अतिमज्जिास ॥

१ सुणित्वान - स्या० । २-२ बुद्धसेट्ठस्स भासित - स्या० । ३. ततोप० - सी० ।  
४ दिस्वा - स्या० । ५ पुण्णापादान - सी० । ६ धम्मत्थपरि० - सी, धम्मत्थपरि-  
पुच्छिता - स्या० । ७ पयिरुपासिका - सी०, स्या० । ८. जिनसासन - स्या० ।

१८८ “पच्छिमे च भवे दानि, सावत्थिय पुरत्तमे ।  
अनाथपिण्डनो गेहे, जाताह कुम्भदासिया ॥

१८९ “गता उदकहारियं<sup>१</sup>, सोत्थिय दिजमद्दस ।  
सीतट्ट तोयमञ्जम्हि, त दिस्वा इदमब्रवि ॥

१९० ‘उदहारी<sup>२</sup> अह सीते, सदा उदकमोतरि ।  
अय्यान दण्डभयभीता, वाचादोसभयट्टिता<sup>३</sup> ॥

5

१९१ ‘कस्स ब्राह्मण त्व भीतो, सदा उदकमोतरि ।  
वेधमानेहि गत्तेहि, सीत वेदयसे भुस’ ॥

१९२ ‘जानन्ती वत म भोति, पुणिके परिपुच्छसि ।  
करोन्त कुसल कम्म, रुन्धन्त’ कतपापक’ ॥

10

१९३ ‘यो चे’ वुड्ढो दहरो वा’, पापकम्म पकुब्बति ।  
दकाभिसिञ्चना<sup>४</sup> सो पि<sup>५</sup>, पापकम्मा पमुच्चति’ ॥

१९४ “उत्तरन्तस्स अत्रखासि, धम्मत्थसहित पद ।  
त च सुत्वा स’ सविग्गो’, पब्बजित्वारहा अहु ॥

१९५ “पूरेन्ती ऊनकसत, जाता दासिकुले यतो ।  
ततो पुण्णा ति नाम मे, भुजिस्स म अकसु ते ॥

15

१९६ “सेट्ठि ततोनुजानेत्वा’, पब्बजि अनगारिय ।  
न चिरेनेव कालेन, अरहत्तमपापुणि ॥

१९७ “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुने ॥

B 295

20

१९८ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥

१९९ “अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
जाण मे विमल सुद्ध, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ॥

१ उदकहारिक - सी० । २ उदकहारी - स्या० । ३ वाचारोसभयट्टिका - स्या० । ४-४ नुदन्त कम्मपापक - स्या०, निद्वन्त ० - रो० । ५-५ वुड्ढो दहरो वापि - सी०, वुड्ढो दहरो चापि - स्या० । ६-६ ० भोति - सी०, उदकाभिसेचना ० - स्या० । ७-७ सुसविग्गो - स्या० । ८ ० अनुमोदेत्वा - सी०, स्या०, ० अनमानेत्वा - रो० ।

- २०० “भावनाय महापञ्चा, सुतेनेव सुताविनी ।  
मानेन नीचकुलजा, न हि कम्म विनस्सति<sup>१</sup> ॥
- २०१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- २०२ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासनं ॥
- २०३ “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कत बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थ सुद पुण्णिका भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

### ६ अम्बपालिथेरीअपदानं

- २०४ “यो रसिफुसितावेळो<sup>२</sup>, फुस्सो नाम महामुनि ।  
तस्साहं भगिनी आसि, अजायि खत्तिये कुले ॥
- २०५ “तस्स धम्मं सुणित्वाह, विप्पसन्नेन चेतसा ।  
महादान ददित्वान, पत्थयि रूपसम्पद ॥
- २०६ “एकतिसे इतो कप्पे, सिखी लोकगनायको ।  
उप्पन्नो लोकपज्जोतो, तिलोकसरणो जिनो ॥
- २०७ “तदारुणपुरे रम्मे, ब्राह्मञ्जकुलसम्भवा ।  
विमुत्तचित्त कुपिता, भिक्खुनि अभिसापयि ॥
- २०८ “वेसिका व<sup>३</sup> अनाचारा, जिनसासनदूसिका ।  
एवं अक्कोसयित्वान, तेन पापेन कम्मुना ॥
- २०९ “दारुणं निरय गन्त्वा, महादुक्खसमप्पिता ।  
ततो चुता मनुस्सेसु, उपपन्ना तपस्सिनी ॥
२१०. “दसजातिसहस्सानि, गणिकत्तमकारयि ।  
तम्हा<sup>४</sup> पापा न मुच्चिस्स, भुत्वा दुट्ठविसं यथा ॥
- २११ “ब्रह्मचरियमसेविस्स<sup>५</sup>, कस्सपे जिनसासने ।  
तेन कम्मविपाकेन, अजायि तिदरे पुरे ॥
२१२. “पच्छिमे भवे सम्पत्ते, अहोसि ओपपातिका ।  
अम्बसाखन्तरे जाता, अम्बपाली ति तेनह ॥

१ पनस्सति - स्या० । २ रसिफुसितावेळो - स्या० । ३ व - स्या० । ४ ततो - स्या० । ५ ब्रह्मवेस० - स्या०, ब्रह्मचेरम० - रो० ।

- २१३ “परिवृता पाणकोटीहि, पब्बजि जिनसासने ।  
पत्ताह अचल ठान, धीता बुद्धस्स ओरसा ॥
- २१४ “इद्धीसु च वसी होमि, सोतधातुविसुद्धिया<sup>१</sup> ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुने ॥
- २१५ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधित । 5  
सब्बासवपरिक्खीणा, नत्थि दानि पुनब्भवो ॥
- २१६ “अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
जाणं मे विमल सुद्ध, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ॥
२१७. “किलेसा झापिता मय्ह पे० विहरामि अनासवा ॥
- २१८ “स्वागत वत मे आसि पे० कत बुद्धस्स सासन ॥ 10
२१९. “पटिसम्भदा चतस्सो पे० कतं बुद्धस्स सासन” ॥  
इत्थं सुदं अम्बपालि भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।

### १० पेसलाथेरीअपदानं<sup>२</sup>

- २२० “इमम्हि भद्दके कप्पे, ब्रह्मबन्धु महायसो ।  
कस्सपो नाम गोत्तेन<sup>३</sup>, उप्पज्जि वदत वरो ॥
- २२१ “सावत्थिय पुरे वरे, उपासककुले अह । 15 B 297  
पसूता त<sup>४</sup> जिनवर, दिस्वा सुत्वा च देसन ॥
- २२२ “तं वीर सरणं गन्त्वा, सीलानि च समादियि<sup>५</sup> ।  
कदाचि सो महावीरो, महाजनसमागमे ॥
२२३. “अत्तनो अभिसम्बोधि, पकासेसि नरासभो ।  
अननुस्सुतधम्मेसु, पुब्बे दुक्खादिकेसु च ॥ 20
- २२४ “चक्खु जाण च पञ्जा च, विज्जालोको<sup>६</sup> च आसि मे ।  
त सुत्वा उगहेत्वान, परिपुच्छि<sup>७</sup> च<sup>८</sup> भिक्खवो ॥
२२५. “तेन कम्मेन सुकतेन, चेतनापणिधीहि च ।  
जहित्वा मानुस देह, तावतिसमगच्छह ॥

१ दिब्बाय सोतधातुया - स्या० । २ पेसलापदान - सी०, सेलाथेरियापदान - स्या० । ३ नामेन - सी०, स्या० । ४ त - स्या० । ५ समादियि - स्या० । ६ विज्जालोक - स्या० । ७-७ परिपुच्छामि - स्या० ।

- २२६ “पच्छिमे च भवे दानि, जाता सेट्ठिमहाकुले ।  
उपेच्च बुद्ध सद्धम्म, सुत्वा सच्चूपसहित<sup>१</sup> ॥
- २२७ “पब्बजित्वाचिरेनेव, सच्चत्थानि<sup>२</sup> विचिन्तय ।  
खेपेत्वा आसवे सब्बे, अरहत्तमपापुणि ॥
- 5 २२८ “इद्धीसु च वसी होमि, दिब्बाय सोतधातुया ।  
चेतोपरियञ्जाणस्स, वसी होमि महामुने ॥
- २२९ “पुब्बेनिवास जानामि, दिब्बचक्खु विसोधित ।  
सब्बासवपग्गिक्खीणा, नत्थि दानि पुनम्भवो ॥
- २३० “अत्थधम्मनिरुत्तीसु, पटिभाने तथेव च ।  
10 ज्ञाण मे विमल सुद्ध, बुद्धसेट्ठस्स वाहसा ॥
- २३१ “किलेसा ज्ञापिता मय्ह, भवा सब्बे समूहता ।  
नागी व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवा ॥
- २३२ “स्वागत वत मे आसि, मम<sup>३</sup> बुद्धस्स<sup>३</sup> सन्तिके ।  
तिस्सो विज्जा अनुप्पत्ता, कत बुद्धस्स सासन ॥
- B 298 15 २३३. “पटिसम्भिदा चतस्सो<sup>४</sup>, विमोक्खा पि च अट्ठिमे ।  
छळभिञ्ज्जा सच्छिक्कता, कन बुद्धस्स सासन” ॥
- इत्थं सुद पेसला<sup>५</sup> भिक्खुनी इमा गाथायो अभासित्था ति ।  
खत्तियावग्गो चतुत्थो ।

### तस्सुद्दान

- खत्तिया ब्राह्मणी चेव, तथा उप्पलदायिका ।  
सिङ्गालमाता सुक्का च, अभिरूपा<sup>६</sup> अड्डकासिका<sup>६</sup> ॥
- 20 पुण्णा<sup>७</sup> च अम्बपाली च, पेसला ति च ता दस ।  
गाथायो द्विसनानेत्थ, द्विचत्तालीस चुत्तरि<sup>८</sup> ॥

१. मच्चूपसहित - स्या० । २. सब्बत्थानि - स्या० । ३-३ बुद्धसेट्ठस्स - सी०, स्या० । ४. चतस्सो च - सी० । ५. सेला - स्या०, रो० । ६. खत्तियकञ्जावग्गो - स्या० । ७-७ अभिरूपनन्दा चेव - स्या० । ८-८ अड्डकासिका चेव पुण्णा च अम्बपाली सेला भिक्खुनीति - स्या० ।

## अथ वग्गुद्दानं

सुमेधा<sup>१</sup> एकूपोसथा, कुण्डलकेसी खत्तिया ।  
 सहस्स तिसता गाथा, सत्ततालीस पिण्डिता ॥  
 सह उद्दानगाथाहि, गणितायो विभाविभि ।  
 सहस्सं तिसत गाथा, सत्तपञ्जासमेव चा ति<sup>१</sup> ॥

थेरीअपदान<sup>१</sup> समत्त ।

— ० —

अपदानपालि समत्ता ।

सुत्तपिटके खुहकनिकाये  
बुद्धवंसो





## बुद्धवंसपालि

### १ रत्नचङ्कमनकण्डं

- १ ब्रह्मा च लोकाधिपती सहम्पती<sup>१</sup>,  
कतञ्जली अनधिवर अयाचथ ।  
“सन्तीध सत्ताप्परजक्खजातिका,  
देसेहि धम्म अनुकम्पिम पज<sup>२</sup>” ॥
- २ सम्पन्नविज्जाचरणस्स तादिनो,  
जुतिन्धरस्सन्तिमदेहधारिनो ।  
तथागतस्सप्पटिपुग्गलस्स,  
उप्पज्जि कारुञ्जता सब्बसत्ते<sup>३</sup> ॥
- ३ “न हेते जानन्ति सदेवमानुसा<sup>४</sup>,  
बुद्धो अय कीदिसको नरुत्तमो ।  
इद्धिबल पञ्जाबल च कीदिस,  
बुद्धबल लोकहितस्स कीदिस ॥
- ४ “न हेते जानन्ति सदेवमानुसा,  
बुद्धो अय एदिसको<sup>५</sup> नरुत्तमो ।  
इद्धिबल पञ्जाबल च एदिस,  
बुद्धबल लोकहितस्स एदिस ॥
- B 299,  
R 1
- 5
- 10
- 15

१ सहम्पति — स्या०, रो० । २ एत्थ स्या० पोत्थके इमा गाथायो अधिका दिस्सन्ति—

भगवा लोकाधिपती नरुत्तमो, कतञ्जली ब्रह्मगणेहि याचितो ।

सन्तीध धीराप्परजक्खजातिका, देसेतु धम्म अनुकम्पिम पज ॥

देसेतु सुगतो धम्म, देसेतु अमत पद ।

लोकानमनुकम्पाय, धम्म देसेतु नायक ॥

३ इमस्मि ठाने स्या० पोत्थके सत्तरस गाथायो अधिका दिस्सन्ति, ता तत्थेव दट्ठव्वा ।

४ सदेवमानुसा — स्या० । ५ ईदिसको — सी०, स्या० ।

B. 300

५. “हन्दाहं दस्सयिस्सामि, बुद्धबलमनुत्तरं ।  
चङ्कम मापयिस्सामि, नभे रतनमण्डित” ॥

5

६. भुम्मा महाराजिका तावतिसा,  
यामा च देवा तुसिता च निम्मिता ।  
परनिम्मिता ये पि च ब्रह्मकायिका,  
आनन्दिता विपुलमकसु घोस ॥

R 2

७. ओभासिता च पथवी सदेवका,  
पुथू च लोकन्तरिका असवुता ।  
तमो च तिब्बो विहतो तदा अहु,  
दिस्वान अच्छेरक पाटिहीर ॥

10

८. सदेवगन्धब्बमनुस्सरक्खसे,  
आभा उळारा विपुला अजायथ ।  
इमस्मि लोके परस्मि चोभयस्मि<sup>१</sup>,  
अधो च उद्ध तिरिय च वित्थन ॥

15

९. सत्तुत्तमो अनधिवरो विनायको,  
सत्था अहु देवमनुस्सपूजितो ।  
महानुभावो सतपुञ्जालक्खणो,  
दस्सेसि अच्छेरक पाटिहीर<sup>२</sup> ॥

20

१०. सो याचितो देववरेन चक्खुमा,  
अत्थ समेक्खित्वा<sup>३</sup> तदा नरुत्तमो ।  
चङ्कमं<sup>४</sup> मापयि लोकनायको,  
सुनिट्ठित सब्बरतननिम्मित ॥

25

११. इद्धी च आदेसनानुसासनी,  
तिपाटिहीरे भगवा वसी अहु ।  
चङ्कमं मापयि लोकनायको,  
सुनिट्ठित सब्बरतननिम्मित ॥

१. चूभये — स्या० । २. एत्थ स्या० पोत्थके इमा द्वे गाथायो अधिका दिस्सन्ति—  
तस्मि समागमे सत्था, अब्भुग्गन्त्वा नभे तले ।  
सिनेरुपब्बत रम्म, चङ्कम मापयी जिनो ॥  
दससहस्सि लोकधातु-देवता जिनसन्तिके ।  
तथागत नमस्सित्वा, बुद्धपूज करिस्सु ते ॥  
३. समेक्खित्व — सी० । ४. चङ्कम तत्थ — सी० ।

१२. दससहस्सीलोकधातुया, सिनेरुपब्बतुत्तमे ।  
थम्भे व दस्सेसि पटिपाटिया, चङ्कमे रतनामये ॥
१३. दससहस्सी अतिक्कम्म, चङ्कम मापयी जिनो ।  
सब्बसोण्णमया पस्से, चङ्कमे रतनामये ॥
१४. तुलासङ्घाटानुवग्गा<sup>१</sup>, सोवण्णफलकत्थता<sup>१</sup> । 5 B. 301  
वेदिका सब्बसोवण्णा, दुभतो पस्सेसु निम्मिता ॥
१५. मणिमुत्तावालुकाकिण्णा<sup>२</sup>, निम्मितो<sup>३</sup> रतनामयो<sup>३</sup> ।  
ओभासेति दिसा सब्बा, सतरसी व उगगतो ॥
१६. तस्मि चङ्कमने धीरो, वृत्तिसवरलवखणो ।  
विरोचमानो सम्बुद्धो, चङ्कमे चङ्कमी जिनो ॥ 10
१७. दिब्ब मन्दारव पुप्फ, पदुम पारिछत्तक ।  
चङ्कमने ओकिरन्ति, सब्बे देवा समागता ॥
१८. पस्सन्ति त देवसङ्घा, दससहस्सी पमोदिता<sup>४</sup> ।  
नमस्समाना निपतन्ति, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ॥
१९. तावतिसा च यामा च, तुसिता चा पि देवता । 15  
निम्मानरतिनो देवा, ये देवा वसवत्तिनो ।  
उदग्गचित्ता सुमना, पस्सन्ति लोकनायक ॥
२०. सदेवगन्धब्बमनुस्सरवखसा,  
नागा सुपण्णा अथ वा पि किन्नरा<sup>५</sup> ।  
पस्सन्ति त लोकहितानुकम्पक, 20 R. 3  
नभे व अच्चुग्गतचन्दमण्डल ॥
२१. आभस्सरा सुभकिण्हा, वेहप्फला अकनिट्ठा च देवता<sup>६</sup> ।  
सुसुद्धसुक्कवत्थवसना, तिट्ठन्ति पञ्जलीकता ॥
२२. मुञ्चन्ति पुप्फ पन पञ्चवण्णिक,  
मन्दारव चन्दनचुण्णमिस्सित<sup>७</sup> । 25  
भमेन्ति<sup>८</sup> चेलानि च अम्बरे तदा,  
“अहो जिनो लोकहितानुकम्पको ॥

१-१ तुलासङ्घाटानुवग्गा, सोवण्णफलकत्थका - स्या० । २ मणिमुत्तावालिका-  
किण्णा - म०, मणिमुत्तावालुकाकिण्णो - स्या० । ३-३ निम्मिता रतनामया - सी० ।  
४ समागता - स्या० । ५ रक्खसा - सी० । ६ स्या० पोत्थके नत्थि । ७. चन्दन-  
चुण्णमिस्सक - स्या० । ८ भमेन्ति - स्या० ।

- २३ “तुव सत्था च केतू च, धजो यूपो च पाणिन ।  
परायनो पतिट्ठा<sup>१</sup> च, दीपो च द्विपदुत्तमो<sup>२</sup> ॥
- २४ “दससहस्सीलोकधातुया, देवतायो महिद्धिका ।  
परिवारेत्वा नमस्सन्ति, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ॥
- 5 २५ “देवता देवकञ्जा च, पसन्ना तुट्ठमानसा ।  
पञ्चवण्णिकपुप्फेहि, पूजयन्ति नरासभ ॥
- B 302 २६ “पस्सन्ति त देवसङ्घा, पसन्ना तुट्ठमानसा ।  
पञ्चवण्णिकपुप्फेहि, पूजयन्ति नरासभ ॥
- २७ “अहो अच्छरिय लोके, अब्भुत<sup>३</sup> लोमहसन ।  
10 न मेदिस भूतपुब्ब, अच्छेर लोमहंसन” ॥
- २८ सकसकम्हि भवने, निसीदित्वान देवता ।  
हसन्ति ता<sup>४</sup> महाहसित, दिस्वानच्छेरक नभे ॥
- २९ आकासट्ठा च भूमट्ठा<sup>५</sup>, तिणपन्थनिवासिनो<sup>६</sup> ।  
कतञ्जली नमस्सन्ति, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ॥
- 15 ३० ये पि दीघायुका नागा, पुञ्जवन्तो महिद्धिका ।  
पमोदिता नमस्सन्ति, पूजयन्ति नरुत्तम ॥
- ३१ सङ्गीतियो पवत्तेन्ति<sup>७</sup>, अम्बरे अनिलञ्जसे ।  
चम्मनद्धानि वादेन्ति, दिस्वानच्छेरक नभे ॥
- ३२ सङ्घा च पणवा चैव, अथो पि डिण्डिमा<sup>८</sup> बहू ।  
20 अन्तलिक्खस्मि वज्जन्ति<sup>९</sup>, दिस्वानच्छेरक नभे ॥
- ३३ अब्भुतो वत नो अज्ज, उप्पज्जि लोमहंसनो ।  
धुवमत्थसिद्धि लभाम, खणो नो पटिपादितो<sup>१०</sup> ॥
३४. बुद्धो ति तेसं सुत्वान, पीति उप्पज्जि तावदे ।  
बुद्धो बुद्धो ति कथयन्ता, तिट्ठन्ति पञ्जलीकता ॥

१ पतिट्ठो - सी० । २ द्विपदुत्तमो - स्या० । ३ अब्भुत - स्या० । ४ सी०  
पोत्थके नत्थि । ५ भुम्मट्ठा - सी० । ६ तिणपिट्ठनिवासिनो - सी०, तिणोसधिनिवासिनो -  
स्या० । ७ पवत्तेन्ति - स्या० । ८ डिण्डिमा - सी०, देण्डिमा - स्या० । ९ वज्जेन्ति -  
सी० । १० पटिपादितो - स्या० ।

- ३५ हिङ्कारा<sup>१</sup> साधुकारा<sup>१</sup> च, उक्कुट्टि सम्पहसन<sup>२</sup> ।  
पजा च विविधा गगने, वत्तेन्ति पञ्जलीकता ॥
- ३६ गायन्ति सेळेन्ति च वादयन्ति च,  
भुजानि<sup>३</sup> पोथेन्ति<sup>३</sup> च नच्चयन्ति च ।  
मुञ्चन्ति पुप्फ पन पञ्चवण्णिक,  
मन्दारव चन्दनचुण्णमिस्सित ॥ 5
- ३७ “यथा तुय्ह महावीर, पादेसु चक्कलक्खण ।  
धजवजिरपट्टाका, वड्डमानडकुसाचित्त<sup>४</sup> ॥ R 4
- ३८ “रूपे सीले समाधिम्हि, पञ्जाय च असादिसो ।  
विमुत्तिया असमसमो, धम्मचक्कप्पवत्तने ॥ B 303  
10
- ३९ “दसनागबल काये, तुय्ह पाकतिक बल ।  
इद्धिबलेन असमो, धम्मचक्कप्पवत्तने ॥
४०. “एव सब्बगुणूपेत, सब्बङ्गसमुपागत ।  
महामुनि कारुणिक, लोकनाथ नमस्सथ ॥
- ४१ “अभिवादन थोमन च, वन्दनं च पसेसन ।  
नमस्सन च पूज च, सब्ब अरहसी तुव ॥ 15
- ४२ “ये केचि लोके वन्दनेय्या, वन्दन अरहन्ति ये ।  
सब्बसेट्ठो महावीर, सदिसो ते न विज्जति ॥
- ४३ “सारिपुत्तो महापञ्चो, समाधिज्ज्ञानकोविदो ।  
गिज्झकूटे ठितो येव, पस्सति लोकनायक ॥ 20
- ४४ “सुफुल्ल सालराज व, चन्द व गगने यथा ।  
मज्झन्तिके<sup>५</sup> व सूरियं, ओलोकेसि नरासभ ॥
- ४५ “जलन्त दीपरुक्ख व, तरुणसुरिय व उग्गत ।  
व्यामप्पभानुरञ्जित, धीर<sup>६</sup> पस्सति लोकनायक<sup>७</sup> ॥
- ४६ “पञ्चन्न भिक्खुसतान, कतकिच्चान त्तादिन ।  
खीणासवानं विमलान, खणेन सन्निपातयि ॥ 25

१-१ हिङ्कार साधुकार - सी०, स्या० । २ सम्पसादन - सी०, सम्पनोदन -  
स्या० । ३-३ भुजानिप्फोटेन्ति - स्या० । ४ वड्डमानडकुसापित - स्या० । ५ मज्झन्तिके -  
सी०, स्या०, रो० । ६ स्या० पोत्थके नत्थि । ७ नायक - सी० ।

- ४७ “लोकप्पसादन नाम, पाटिहीर निदस्सयि ।  
अम्हे पि तत्थ गन्त्वान<sup>१</sup>, वन्दिस्साम मय जिन ॥
- ४८ “एथ सब्बे गमिस्साम<sup>२</sup>, पुच्छिस्साम मय जिन ।  
कह्व विनोदयिस्साम, पस्सित्वा लोकनायक” ॥
- ४९ साधू ति ते पटिस्सुत्वा, निपका सवुत्तिन्द्रिया ।  
पत्तचीवरमादाय, तरमाना उपागमु ॥
- ५० खीणासवेहि विमलेहि, दन्तेहि उत्तमे दमे ।  
सारिपुत्तो महापञ्चो, इद्धिया उपसङ्कमि ॥
- B 304 ५१ तेहि भिक्खूहि परिवुत्तो, सारिपुत्तो महागणी ।  
10 लळन्तो<sup>३</sup> देवो व गगने, इद्धिया उपसङ्कमि ॥
- ५२ उक्कासित च खिपित<sup>४</sup>, अज्झुपेक्खिय<sup>५</sup> सुब्बता ।  
सगारवा सप्पतिस्सा, सम्बुद्ध उपसङ्कमु ॥
- ५३ उपसङ्कमित्वा पस्सन्ति, सयम्भु लोकनायकं ।  
नभे अच्चुग्गत धीरं<sup>६</sup>, चन्दं व गगने यथा ॥
- 15 ५४ जलन्त दीपरुक्खं व, विज्जु<sup>७</sup> व गगने यथा ।  
मज्झन्हिके व सूरियं, पस्सन्ति लोकनायक ॥
- ५५ पञ्चभिक्खुसता सब्बे, पस्सन्ति लोकनायक ।  
रहदमिव विप्पसन्न, सुफुल्ल पदुम यथा ॥
- R. 5 ५६. अञ्जलि पग्गहेत्वान, तुट्ठहट्ठा पमोदिता ।  
20 नमस्समाना निपतन्ति, सत्थुनो चक्कलक्खणे ॥
- ५७ सारिपुत्तो महापञ्चो, कोरण्डसमसादिसो ।  
समाधिज्झानकुसलो, वन्दते<sup>८</sup> लोकनायकं ॥
- ५८ गज्जिता<sup>९</sup> कालमेघो व, नीलुप्पलसमसादिसो ।  
इद्धिबलेन असमो, मोग्गल्लानो महिद्धिको ॥
- 25 ५९ महाकस्सपो पि च<sup>१०</sup> थेरो, उत्तत्तकनकसन्निभो<sup>११</sup> ।  
धुतगुणे अगगनिक्खित्तो, थोमितो सत्थुवणिगतो ॥

१ गमिस्साम - सी० । २ समागन्त्वा - सी० । ३ जलन्तो - सी०,  
लिळन्तो - स्या० । ४ खिपितञ्च - स्या० । ५ अज्झुपेक्खित्वा - सी० । अज्झु-  
पेक्खित्वान - स्या० । ६ वीर - स्या० । ७ विज्जु - सी०, विज्जु - स्या० । ८ वन्दति  
- सी०, स्या० । ९ गज्जितो - स्या० । १० स्या० पोत्थके नत्थि । ११ उगगत-  
कनक० - स्या० ।

- ६० दिव्वचक्खून यो अग्गो, अनुसुद्धो महागणी ।  
जातिसेट्ठो भगवतो, अविदूरे व तिट्ठति ॥
६१. आपत्तिअनापत्तिया, सतेकिच्छाय कोविदो ।  
विनये अगगनिक्खित्तो, उपालि सत्थुवण्णितो ॥
६२. सुखुमनिपुणत्थपटिविद्धो, कथिकानं पवरो गणी । 5  
इसि मन्तानिया पुत्तो, पुण्णो नामा ति विस्सुतो ॥
- ६३ एतेसं चित्तमञ्जाय, ओपम्मकुसलो मुनि ।  
कङ्खच्छेदो महावीरो, कथेसि अत्तनो गुणं ॥
- ६४ “चत्तारो ते असङ्खेय्या, कोटि येस न नायति<sup>१</sup> । B 305  
सत्तकायो च आकासो, चक्कवाळा चनन्तका । 10  
बुद्धजाण अप्पमेय्य, न सक्का एते विजानितु ॥
- ६५ “किमेतं अच्छरिय लोके, य मे इद्धिविकुब्बनं ।  
अञ्जे बहू अच्छरिया, अब्भुता लोमहंसना ॥
- ६६ “यदाह तुसिते काये, सन्तुसितो नामह तदा ।  
दससहस्सी समागम्म, याचन्ति पञ्जली<sup>२</sup> मम ॥ 15
- ६७ ‘कालो<sup>३</sup> खो ते<sup>३</sup> महावीर, उ’पज्ज मातुकुच्छिय ।  
सदेवक तारयन्तो, बुज्झस्सु अमत पद’ ॥
- ६८ “तुसिता काया चवित्वान, यदा ओक्कमि<sup>४</sup> कुच्छियं ।  
दससहस्सीलोकधातु, कम्पित्थ<sup>५</sup> धरणी तदा ॥
- ६९ “यदाह मातुकुच्छितो, सम्पजानो व निक्खमि । 20  
साधुकार पवत्तेन्ति, दससहस्सी पकम्पथ ॥
- ७० “ओक्कन्ति<sup>६</sup> मे समो नत्थि, जातितो अभिनिक्खमे ।  
सम्बोधिय अह सेट्ठो, धम्मचक्कप्पवत्तने ॥
- ७१ “अहो अच्छरिय लोके, बुद्धान गुणमहन्तता ।  
दससहस्सीलोकधातु, छप्पकार पकम्पथ । 25  
ओभासो च महा आसि, अच्छेरे लोमहसन’ ॥

१. जायति — सी० । २. अञ्जली — स्या० । ३-३ कालो देव — सी०, कालोय ते —  
म्या० । ४. ओक्कमि — सी० । ५. कम्पति — स्या० । ६. ओक्कन्ति — सी०, स्या० ।



- ७२ भगवा तम्हि<sup>१</sup> समये, लोकजेट्ठो नरासभो ।  
सदेवक दस्सयन्तो, इद्धिया चङ्कमी जिनो ॥
- ७३ चङ्कमे चङ्कमन्तो व, कथेसि लोकनायको ।  
अन्तरा न निवत्तेति, चतुहत्थे चङ्कमे यथा<sup>२</sup> ॥
- R 6 ७४ सारिपुत्तो महापञ्चो, समाधिज्ज्ञानकोविदो ।  
पञ्जाय पारमिप्पत्तो, पुच्छति लोकनायक ॥
- ७५ “कीदिसो ते महावीर, अभिनीहारो नरुत्तम<sup>३</sup> ।  
कम्हि<sup>४</sup> काले तया धीर, पत्थिता बोधिमुत्तमा ॥
- B 306 ७५ “दान सील च नेक्खम्म, पञ्जाविरिय<sup>५</sup> च कीदिस ।  
10 खन्तिसच्चमधिट्ठान, मेत्तुपेक्खा च कीदिसा ॥
- ७७ “दस पारमी तया<sup>६</sup> धीर<sup>७</sup>, कीदिसी<sup>८</sup> लोकनायक ।  
कथ उपपारमी पुण्णा, परमत्थपारमी कथ” \* ॥
- ७८ तस्स पुट्ठो वियाकासि, करवीकमधुरगिरो<sup>९</sup> ।  
निब्बापयन्तो हृदय, हासयन्तो सदेवक ॥
- ७९ अतीतबुद्धान जिनान देसित,  
निकीलित बुद्धपरम्परागत ।  
पुब्बेनिवासानुगताय बुद्धिया,  
पकासयी लोकहित सदेवके ॥
- ८० “पीतिपामोज्जजनन, सोकसल्लविनोदन ।  
20 सब्बसम्पत्तिपटिलाभ, चित्तीकत्वा<sup>१०</sup> सुणाथ<sup>११</sup> मे ॥
- ८१ “मदनिम्मदनं सोकनुदं, संसारपरिमोचन<sup>१२</sup> ।  
सब्बदुक्खक्खय मग्गं, सक्कच्च पटिपज्जथा” ति ॥
- रतनचङ्कमनकण्ड<sup>१३</sup> निट्ठित<sup>१३</sup> ।

१ च तम्हि - सी०, स्या० । २ तदा - सी० । ३ पारप्पत्तो पि - सी० ।  
४ नरासभ - सी० । ५ किम्हि - स्या० । ६ पञ्जाविरिय - सी०, स्या० । ७-७ महा-  
वीर - स्या० । ८ कीदिसा - सी०, स्या० । \* ‘अतिकम्म अधिट्ठाय पे० केवल  
परिपूरया’ ति इमा द्वे गाययो म्या० पोत्थके अधिका दिस्सन्ति । ९ करवीरमधुरङ्गिरो  
- सी० । १० चित्त कत्वा - स्या० । ११ सुणोथ - सी० । १२ संसारमोचन - सी० ।  
१३-१३ रतनचङ्कमनकण्डो निर्द्धितो - म० ।

## २ सुमेधपत्थनाकथा

- १ कप्पे च सतसहस्से, चतुरो च असङ्खिये ।  
अमर नाम नगर, दस्सनेय्य मनोरम ॥
- २ दसहि सदेहि अवित्त, अन्नपानसमायुत ।  
हत्थिसद् अस्मसद्, भेरिसङ्खरथानि च ।  
खादथ पिवथ चेव, अन्नपानेन घोसित ॥
- ३ नगर सब्बङ्गसम्पन्न, सब्बकम्ममुपागत ।  
सत्तरतनसम्पन्न, नानाजनसमाकुल ।  
समिद्ध देवनगर व, आवास पुञ्जकम्मिन ॥
- ४ नगरे अमरवतिया, सुमेधो नाम ब्राह्मणो ।  
अनेककोटिसन्निचयो, पहूनधनधञ्जावा ॥
५. अज्झायको<sup>१</sup> मन्तधरो, तिण्ण वेदान पारगू ।  
लक्खणे इतिहासे च, सधम्म<sup>२</sup> पारमि गतो ॥
- ६ रहोगतो निसीदित्वा, एव चिन्तेसह तदा ।  
“दुक्खो पुनब्भवो नाम, सरीरस्स च<sup>३</sup> भेदन<sup>३</sup> ॥
- ७ “जातिधम्मो जराधम्मो, व्याधिधम्मो सह<sup>४</sup> तदा ।  
अजर अमत<sup>५</sup> खेम, परियेसिस्सामि निब्बुति ॥
- ८ “यन्नूनिम पूतिकाय, नानाकुणपपूरित ।  
छङ्खयित्वान गच्छेय्य, अनपेक्खो<sup>६</sup> अनत्थिको ॥
९. “अत्थि हेहिति सो मग्गो, न सो सक्का न हेतुये ।  
परियेसिस्सामि त मग्ग, भवतो परिमुत्तिया ॥
- १० “यथा पि दुक्खे विज्जन्ते, सुख नाम पि विज्जति ।  
एव भवे विज्जमाने, विभवो पि<sup>७</sup> इच्छितब्बको ॥
- ११ “यथा पि उण्हे विज्जन्ते, अपर विज्जति सीतल ।  
एव तिविधग्गि विज्जन्ते, निब्बान इच्छितब्बक ॥
१२. “यथा पि पापे विज्जन्ते, कल्याणमपि विज्जति ।  
एवमेव जाति विज्जन्ते, अजातिपिच्छितब्बक ॥

5

10

B 307,  
R 7

15

20

25

१ अज्झायिको - स्या० । २ सद्धम्म - स्या० । ३-३. पभेदन - स्या० ।  
४ चह - सी०, स्या०, रो० । ५ अमर - सी०, स्या०, रो० । ६ अनपेक्खो - सी० ।  
७ स्या० पोत्थके नत्थि ।

- १३ “यथा गूथगतो पुरिसो, तळाक दिस्वान पूरितं ।  
न गवेसति त तळाक, न दोसो तळाकस्स सो ॥
- १४ “एवं किलेसमलधोव<sup>१</sup>, विज्जन्ते अमतन्तळे<sup>२</sup> ।  
न गवेसति त<sup>३</sup> तळाक, न दोसो अमतन्तळे ॥
- 5 १५ “यथा अरीहि परिरुद्धो, विज्जन्ते गमनम्पथे<sup>४</sup> ।  
न पलायति सो पुरिसो, न दोसो अञ्जसस्स सो ॥
- १६ “एव किलेसपरिरुद्धो, विज्जमाने सिवे पथे ।  
न गवेसति त मग्ग, न दोसो सिवमञ्जसे ॥
- १७ “यथा पि<sup>५</sup> ब्याधितो पुरिसो, विज्जमाने तिकिच्छके ।  
न तिकिच्छापेति त व्याधि, न दोसो सो तिकिच्छके ॥
- 10 B. 308 १८ “एव किलेसब्याधीहि, दुक्खितो परिपीळितो ।  
न गवेसति त आचरिय, न दोसो सो विनायके ॥
- १९ “यथा पि कुणप पुरिसो, कण्ठे बन्ध<sup>६</sup> जिगुच्छिय<sup>७</sup> ।  
मोचयित्वान गच्छेय्य, सुखी सेरी सयवसी ॥
- 15 २० “तथेविम पूतिकाय, नानाकुणपसञ्चय ।  
छड्डयित्वान गच्छेय्य, अनपेक्खो अनत्थिको ॥
- २१ “यथा उच्चारट्ठानम्हि<sup>८</sup>, करीस नरनारियो ।  
छड्डयित्वान गच्छन्ति, अनपेक्खा अनत्थिका ॥
- २२ “एवमेवाह इमं काय, नानाकुणपपूरितं ।  
20 छड्डयित्वान गच्छिस्स, वच्च कत्वा यथा कुटि ॥
- २३ “यथा पि जज्जर नावं, पलुग<sup>९</sup> उदगाहिनि<sup>१०</sup> ।  
सामी छड्डेत्वा गच्छन्ति, अनपेक्खा अनत्थिका ॥
- R. 8 २४. “एवमेवाह इमं काय, नवच्छिद् धुवस्सव ।  
छड्डयित्वान गच्छिस्सं, जिण्णनावं व सामिका ॥
- 25 २५ “यथा पि पुरिसो चोरेहि, गच्छन्तो भण्डमादिय ।  
भण्डच्छेदमयं दिस्वा, छड्डयित्वान गच्छति ॥

१. किलेसमलधावे - सी०, रो०, ० धोवन - स्या० । २. अमतन्तले - रो० । ३. स्या० पोत्थके नत्थि । ४. गमने पथे - रो० । ५. स्या० पोत्थके नत्थि । ६. बद्ध - सी०, रो० । ७. जिगुच्छिय - रो० । ८. उस्तासठानम्हि - स्या० । ९. पलुत्त - स्या० । १०. उदक-गाहिनि - सी०, स्या० ।

- २६ “एवमेव अयं<sup>१</sup> कायो, महाचोरसमो विय ।  
पहायिम गमिस्सामि, कुसलच्छेदना भया” ॥
- २७ एवाह चिन्तयित्वान, नेककोटिसत धन ।  
नाथानाथान दत्तवान, हिमवन्तमुपागमि ॥
२८. हिमवन्तस्साविदूरे, धम्मिको नाम पब्बतो । 5  
अस्समो सुकतो मय्ह, पण्णसाला सुमापिता ॥
२९. चङ्कम तत्थ मापेसि, पञ्चदोसविवज्जित ।  
अट्ठगुणसमूपेत, अभिञ्जाबलमाहरि ॥
३०. साटक पजहि तत्थ, नवदोसमुपागत ।  
वाकचीर निवासेसि, द्वादसगुणमुपागतं ॥ 10
३१. अट्ठदोससमाकिण्णं, पजहि पण्णसालक ।  
उपागमि रुक्खमूल, गुणे दसहुपागत ॥ B 309
३२. वापित रोपित धञ्जं, पजहि निरवसेसतो ।  
अनेकगुणसम्पन्न, पवत्तफलमादियि ॥
- ३३ तत्थप्पधान<sup>२</sup> पदहि, निसज्जट्टानचङ्कमे । 15  
अब्भन्तरम्हि सत्ताहे, अभिञ्जाबलपापुणि ॥
- ३४ एव मे सिद्धिप्पत्तस्स, वसीभूतस्स सासने ।  
दीपङ्करो नाम जिनो, उप्पज्जि लोकनायको ॥
३५. उप्पज्जन्ते च जायन्ते, बुज्झन्ते धम्मदेसने ।  
चतुरो निमित्ते नाद्दस, ज्ञानरतिसमप्पितो ॥ 20
३६. पच्चन्तदेसविसये, निमन्तेत्वा तथागतं ।  
तस्स आगमन मग्ग, सोधेन्ति तुट्ठमानसा ॥
- ३७ अहं तेन समयेन, निक्खमित्वा सकस्समा ।  
धुनन्तो वाकचीरानि, गच्छामि अम्बरे तदा ॥
- ३८ वेदजातं जन दिस्वा, तुट्ठहट्ठ पमोदित । 25  
ओरोहित्वान गगना, मनुस्से पुच्छि तावदे ॥
- ३९ “तुट्ठहट्ठो पमुदितो, वेदजातो महाजनो ।  
कस्स सोधीयति मग्गो, अञ्जसं वटुमायनं” ॥

- ४० ते मे पुट्ठा वियाकसु, “बुद्धो लोके अनुत्तरो ।  
दीपङ्करो नाम जिनो, उप्पज्जि लोकनायको ।  
तस्स सोधीयति<sup>१</sup> मग्गो, अञ्जस वटुमायन” ॥
- ४१ बुद्धो ति वचन<sup>२</sup> सुत्वान, पीति उप्पज्जि तावदे ।  
5 बुद्धो बुद्धो ति कथयन्तो, सोमनस्स पवेदयि ॥
- ४२ तत्थ ठत्वा विचिन्तेसि, तुट्ठो सविग्गमानसो ।  
R 9 “इध बीजानि रोपिस्स, खणो<sup>३</sup> वे मा उपच्चगा ॥
- ४३ “यदि बुद्धस्स सोधेथ, एकोकाम ददाथ मे ।  
अहं पि सोधयिस्सामि, अञ्जस वटुमायन” ॥
- B 310 10 ४४ अदसु ते ममोकास<sup>४</sup>, सोधेतु अञ्जस तदा ।  
बुद्धो बुद्धो ति चिन्तेन्तो, मग्ग सोधेमहं तदा ॥
- ४५ अनिट्ठिते ममोकासे, दीपङ्करो महामुनि ।  
चतूहि संतसहस्सेहि, छळभिञ्जेहि तादिहि ।  
खीणासवेहि विमलेहि, पटिपज्जि अञ्जस जिनो ॥
- 15 ४६ पच्चुग्गमना वत्तन्ति, वज्जन्ति भेरियो बहू ।  
आमोदिता नरमरू, साधुकार पवत्तयु ॥
४७. देवा मनुस्से पस्सन्ति, मनुस्सा पि<sup>५</sup> च<sup>६</sup> देवता ।  
उभो पि ते पञ्जलिका, अनुयन्ति तथागत ॥
- ४८ देवा दिब्बेहि तुरियेहि, मनुस्सा मानुसेहि<sup>७</sup> च ।  
20 उभो पि ते वज्जयन्ता, अनुयन्ति तथागत ॥
- ४९ दिब्ब मन्दारव पुप्फ, पटुम पारिच्छत्तक ।  
दिसोदिस ओकिरन्ति, आकासनभगता<sup>८</sup> मरू ॥
५०. दिब्ब<sup>९</sup> चन्दनचुण्ण च, वरगन्ध च केवल ।  
दिसोदिस ओकिरन्ति, आकासनभगता मरू<sup>१०</sup> ॥
- 25 ५१ चम्पक सरल नीप, नागपुत्तागकेतक ।  
दिसोदिस उक्खिपन्ति<sup>११</sup>, भूमितलगता नरा ॥

१ साविद्यते - स्या० । २ मम - सी०, स्या०, रो० । ३ खणे - रो० ।  
४. ममोकासे - स्या० । ५-५. पस्सन्ति - स्या० । ६ मानुसकेहि - सी०, स्या०, रो० ।  
७. आकासे नभगा - स्या० । ८-८ रो० पोट्थके नत्थि । ९ सलल - सी०, सलळ -  
स्या०, सळल - रो० । १०. ओकिरन्ति - स्या० ।

- ५२ केसे मुञ्चित्वाह तत्थ, वाकचीर च चम्मक ।  
कलले पत्थरित्वान, अवकुज्जो निपज्जह ॥
- ५३ “अक्कमित्वान म बुद्धो, सह सिस्सेहि गच्छतु ।  
मा न कलले<sup>१</sup> अक्कमित्थ<sup>२</sup>, हिताय मे भविस्सति” ॥
- ५४ पथविय निपन्नस्स, एव मे आसि चेतसो । 5  
“इच्छमानो अह अज्ज, किलेसे ज्ञापये मम ॥
- ५५ “कि मे अज्जातवेसेन, धम्म सच्छिकतेनिध ।  
सब्बज्जुत पापुणित्वा, बुद्धो<sup>३</sup> हेस्स<sup>३</sup> सदेवके ॥
- ५६ “कि मे एकेन तिण्णेन, पुरिसेन थामदस्सिना ।  
सब्बज्जुत पापुणित्वा, सन्तारेस्स सदेवक<sup>४</sup> ॥ 10
- ५७ “इमिना मे अधिकारेन, कतेन पुरिसुत्तमे ।  
सब्बज्जुत पापुणित्वा<sup>५</sup>, तारेमि जनत बहु ॥
- ५८ “ससारसोत छिन्दित्वा, विद्धसेत्वा तयो भवे ।  
धम्मनाव समारुह, सन्तारेस्स सदेवक<sup>६</sup>” ॥
- ५९ मनुस्सत्त<sup>७</sup> लिङ्गसम्पत्ति, हेनु सत्थारदस्सन । 15  
पब्बज्जा गुणसम्पत्ति, अधिकारो च छन्दता ।  
अट्ठधम्मसमोधाना, अभिनीहारो समिज्झति<sup>८</sup> ॥
- ६० दीपङ्करो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।  
उस्सीसके म ठत्वान, इद वचनमब्रवि ॥
- ६१ “पस्सथ इम तापस, जटिल उग्गतापन । 20  
अपरिमेय्यितो कप्पे, बुद्धो लोके भविस्सति ॥
- ६२ “अहु<sup>९</sup> कपिलवह्या रम्मा, निक्खमित्वा तथागतो ।  
पधान पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिक<sup>१०</sup> ॥
- ६३ “अजपालरुक्खमूलस्मि, निसीदित्वा तथागतो ।  
तत्थ पायास<sup>११</sup> पग्गय्ह<sup>१२</sup>, नेरञ्जरम्पेहिति ॥ 25
- ६४ “नेरञ्जराय तीरम्हि, पायास अद<sup>१३</sup> सो जिनो ।  
पटियत्तवरमग्गेन, बोधिमूलमुपेहिति<sup>१४</sup> ॥

१ कलल - स्या० । २ अक्कमित्थो - सी०, रो० । ३-३ मुत्तो मोचे - स्या० ।  
४ सदेवके - सी०, स्या०, रो० । ५ पापुणामि - स्या०, रो० । ६ सदेवके - स्या०, रो० ।  
७-७ स्या० पोत्थके नत्थि । ८ अथ - सी०, रो० । ९ ० कारिय - रो० । १०-१०. पाय-  
समग्गय्ह - सी०, रो० । ११ अदा - सी०, आदा - रो०, अदि - स्या० । १२ बोधिमूलम्हि  
एहिति - स्या०, रो० ।

- ६५ “ततो पदक्खिण कत्वा, बोधिमण्डं अनुत्तरो<sup>१</sup> ।  
अस्सत्थक्खमूलम्हि, बुज्झिस्सति महायसो ॥
- ६६ “इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।  
पिता सुद्धोदनो नाम, अय हेस्सति गोतमो ॥
- 5 ६७ “अनासवा वीतरागा<sup>२</sup>, सन्तचित्ता समाहिता ।  
कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।  
आनन्दो नामुपट्ठाको, उपट्ठिस्सतिमं<sup>३</sup> जिन ॥
- ६८ “खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।  
अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता ।  
10 बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पवुच्चति ॥
- B 312 ६९. “चित्तो च हत्थाळवको<sup>४</sup>, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठाका ।  
उत्तरा नन्दमाता च, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठाका” ॥
- ७० इदं सुत्वान वचन, असमस्स महेसिनो ।  
आमोदिता नरमरू, बुद्धबीज<sup>५</sup> किर<sup>६</sup> अय ॥
- 15 ७१ उक्कुट्टिसद्दा<sup>७</sup> वत्तन्ति<sup>८</sup>, अप्पोटेन्ति<sup>९</sup> हसन्ति च ।  
कतञ्जली नमस्सन्ति, दससहस्सी सदेवका ॥
- ७२ “यदिमस्स लोकनाथस्स, विरज्झिस्साम सासन ।  
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इम ॥
- ७३ “यथा मनुस्सा नदि तरन्ता, पटितित्थं विरज्झिय ।  
20 हेट्ठातित्थे<sup>१०</sup> गहेत्वान, उत्तरन्ति महानदि ॥
- ७४ “एवमेव मय सब्बे, यदि मुञ्चामिम जिन ।  
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
७५. दीपङ्करो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ।  
मम कम्म पकित्तेत्वा, दक्खिण पादमुद्धरि<sup>११</sup> ॥
- 25 ७६. ये तत्थासु जिनपुत्ता, पदक्खिणमकसु<sup>१२</sup> म ।  
देवा मनुस्सा असुरा च<sup>१३</sup>, अभिवादेत्वान पक्कमु ॥

१ अनुत्तरो - सी०, अनुत्तर - स्या० । २ वीतमला - सी०, रो० । ३ उपट्ठिस्सति त - सी०, रो० । ४ हत्थालवको - सी० । ५-५ बुद्धबीजङ्कुरो - सी०, स्या०, रो० । ६-६ उक्कुट्टिसद् वत्तन्ति - सी० । ७. अप्पोटेन्ति - सी०, रो० । ८ हेट्ठातित्थ - स्या० । ९. पदमुद्धरि - सी०, रो० । १० सब्बे पदक्खिणमकसु - स्या०, रो० । ११ यक्खा - स्या० ।

- ७७ दस्सन मे अतिक्कन्ते, ससङ्खे लोकनायके ।  
सयना वुट्ठहित्वान, पल्लङ्क आभुजि तदा ॥
- ७८ सुखेन सुखितो होमि, पामोज्जेन पमोदितो ।  
पीतिया च अभिस्सन्नो<sup>१</sup>, पल्लङ्क आभुजि तदा ॥
७९. पल्लङ्केन निसीदित्वा, एव चिन्तेसह तदा । 5  
“वसीभूतो अहं ज्ञाने, अभिञ्जासु<sup>२</sup> पारमीगतो<sup>३</sup> ॥ R 11
- ८० “सहस्सियम्हि लोकम्हि, इसयो नत्थि मे समा ।  
असमो<sup>३</sup> इद्धिधम्मेषु, अलभि ईदिस सुख ॥
- ८१ “पल्लङ्काभुजने<sup>४</sup> मय्ह, दससहस्साधिवासिनो ।  
महानाद पवत्तेसु, धुव बुद्धो भविस्सति ॥ 10
- ८२ ‘या पुब्बे बोधिसत्तान, पल्लङ्कवरमाभुजे ।  
निमित्तानि पदिस्सन्ति, तानि अज्ज पदिस्सरे ॥ B. 313
- ८३ ‘सीत’ व्यपगत होति, उण्ह च उपसम्मति ।  
तानि अज्ज पदिस्सन्ति, धुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
- ८४ ‘दससहस्सी लोकधातू, निस्सद्दा होन्ति<sup>५</sup> निराकुला । 15  
तानि अज्ज पदिस्सन्ति, धुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- ८५ ‘महावाता न वायन्ति, न सन्दन्ति सवन्तियो ।  
तानि अज्ज पदिस्सन्ति, धुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- ८६ ‘थलजा दकजा<sup>६</sup> पुप्फा, सव्वे पुप्फन्ति तावदे ।  
तेपज्ज पुप्फिता सव्वे, धुव बुद्धो भविस्ससि ॥ 20
- ८७ ‘लता वा यदि वा रुक्खा, फलभारा<sup>७</sup> होन्ति<sup>८</sup> तावदे ।  
तेपज्ज फलिता सव्वे, धुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- ८८ ‘आकासट्ठा च भूमट्ठा, रतना जोतन्ति तावदे ।  
तेपज्ज रतना जोतन्ति, धुव बुद्धो भविस्ससि ॥
८९. ‘मानुस्सका<sup>९</sup> च दिब्बा च, तुरिया वज्जन्ति तावदे । 25  
तेपज्जुभो अभिरवन्ति, धुव बुद्धो भविस्ससि ॥

१ अभिस्सन्तो - सी० । २-२ अभिञ्जापारमिगतो - स्या०, ० पारमिङ्गतो - रो० । ३ अचलो - सी० । ४ पल्लङ्काभुजने - सी० । ५ होति - सी०, स्या०, रो० । ६ जलजा - स्या० । ७-७ फलधारेन्ति - स्या०, फलधारा ० - रो० । ८ मानुसका - सी०, रो०, मानुस्सिका - स्या० ।



- ६० 'विचित्रपुष्पा'<sup>१</sup> गगना, अभिवस्सन्ति तावदे ।  
ते पि अज्ज पवस्सन्ति<sup>२</sup>, ध्रुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- ६१ 'महासमुदो आभुजति, दससहस्सी पक्कमपति ।  
तेपज्जुभो अभिरवन्ति, ध्रुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- 5 ६२ 'निरये' पि दससहस्से<sup>३</sup>, अग्गी निब्बन्ति तावदे ।  
तेपज्ज निब्बुता अग्गी, ध्रुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- ६३ 'विमलो होति सूरियो, सब्बा<sup>४</sup> दिस्सन्ति तारका ।  
ते पि अज्ज पदिस्सन्ति, ध्रुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- ६४ 'अनोवट्ठेन'<sup>५</sup> उदकं, महिया<sup>६</sup> उब्भिज्जि तावदे ।  
10 तम्पज्जुब्भिज्जते महिया, ध्रुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- B 314 ६५ 'तारागणा विरोचन्ति, नक्खत्ता गगनमण्डले ।  
विसाखा चन्दिमा युत्ता, ध्रुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- ६६ 'बिलासया दरीसया, निवखमन्ति सकासया ।  
तेपज्ज आसया छुद्धा, ध्रुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- 15 ६७ 'न होन्ति' अरती<sup>७</sup> सत्तान, सन्तुट्ठा होन्ति तावदे ।  
तेपज्ज सब्बे सन्तुट्ठा, ध्रुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- ६८ 'रोगा तदुपसम्मन्ति'<sup>८</sup>, जिघच्छा च विनस्सति ।  
R 12 तानि अज्ज पदिस्सन्ति, ध्रुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- ६९ 'रागो तदा तनु होति, दोसो मोहो विनस्सति ।  
20 तेपज्ज विगता सब्बे, ध्रुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- १०० 'भयं तदा न भवति, अज्जपेत पदिस्सति ।  
तेन लिङ्गेन जानाम, ध्रुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- १०१ 'रजोनुद्धसति उद्ध, अज्जपेत पदिस्सति ।  
तेन लिङ्गेन जानाम, ध्रुवं बुद्धो भविस्ससि ॥
- 25 १०२ 'अनिट्ठगन्धो पक्कमति, दिब्बगन्धो पवायति ।  
सोपज्ज वायति गन्धो, ध्रुवं बुद्धो भविस्ससि ॥

१ विचित्रपुष्पा - सी०, स्या०, रो० । २ पदिस्सन्ति - सी०, स्या०, रो० ।  
३-३ निरयेसु दससहस्सी - सी०, निरये दससहस्सा - स्या०, निरये पि दससहस्सी -  
रो० । ४ सब्बे - सी० । ५ अनोवट्ठेन - स्या०, ० वट्ठेन - रो । ६ महिया - रो० ।  
७-७ होति अरति - सी०, स्या०, रो० । ८ तनूपसम्मन्ति - स्या० । ९ पज्ज - स्या० ।

- १०३ 'सब्बे देवा पदिस्सन्ति, ठपयित्वा<sup>१</sup> अरूपिनो ।  
तेपज्ज सब्बे दिस्सन्ति, धुव बुद्धो भविस्ससि ॥
१०४. 'यावता निरया नाम, सब्बे दिस्सन्ति तावदे ।  
तेपज्ज सब्बे दिस्सन्ति, धुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- १०५ 'कुट्ठा<sup>२</sup> कवाटा सेला च, न होन्तावरणा तदा । 5  
आकासभूता तेपज्ज, धुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- १०६ 'चुती च उपपत्ति च, खणे तस्मि न विज्जति ।  
तानि पज्ज<sup>३</sup> पदिस्सन्ति, धुव बुद्धो भविस्ससि ॥
- १०७ 'दब्बह पग्गण्ह<sup>४</sup> वीरिय<sup>५</sup>, मा निवत्त<sup>६</sup> अभिक्कम ।  
मयम्पेत विजानाम<sup>७</sup>, धुव बुद्धो भविस्ससि' ॥ 10
- १०८ बुद्धस्स वचन सुत्वा, दससहस्सीन चूभय । B. 315  
तुट्ठहट्ठो पमोदितो, एव चिन्तेसह<sup>८</sup> तदा ॥
- १०९ "अट्ठेज्झवचना बुद्धा, अमोघवचना जिना ।  
वितथ नत्थि बुद्धान, धुव बुद्धो भवामह ॥
- ११० "यथा खित्त नभे लेड्डु<sup>९</sup>, धुव पतति भूमिय । 15  
तथेव बुद्धसेट्ठान, वचन धुवसस्सत ।  
वितथ नत्थि बुद्धान, धुव बुद्धो भवामह ॥
१११. "यथापि सब्बसत्तान, मरण धुवसस्सत ।  
तथेव बुद्धसेट्ठान, वचन धुवसस्सत ।  
वितथ नत्थि बुद्धान, धुवं बुद्धो भवामह ॥ 20
११२. "यथा रत्तिक्खये पत्ते, सूरियुग्गमन<sup>१०</sup> धुव ।  
तथेव बुद्धसेट्ठान, वचन धुवसस्सत ।  
वितथ नत्थि बुद्धान, धुव बुद्धो भवामह ॥
- ११३ "यथा निक्खन्तसयनस्स, सीहस्स नदनं धुवं ।  
तथेव बुद्धसेट्ठान, वचन धुवसस्सत । 25  
वितथ नत्थि बुद्धान, धुव बुद्धो भवामह ॥

१ ठपेत्वा च - स्या० । २ कुट्ठा - म०; कुटा - स्या० । ३ अज्ज - सी०, स्या० ।  
४-४ पग्गण्ह वीरिय - स्या०; ० वीरिय - सी०, रो० । ५ निवत्ति - सी० । ६ पजा-  
नाम - सी० । ७ चिन्तेसिह - स्या० । ८ लेण्ड - स्या० । ९ सूरियस्सुग्गमन - सी०, रो० ।

R 13

११४ “यथा आपन्नसत्तानं, भारमोरोपन धुवं ।  
तथेव बुद्धसेट्ठानं, वचन धुवस्सत ।  
वितथ नत्थि बुद्धान, धुव बुद्धो भवामह ॥

5

११५ “हन्द बुद्धकरे धम्मो, विचिनामि इतो चितो ।  
उद्ध अधो दस दिसा, यावता धम्मधातुया” ॥

११६ विचिनन्तो तदा दक्खि, पठम दानपारमि ।  
पुब्बकेहि महेसीहि, अनुचिण्ण महापथ ॥

११७ “इम त्व पठम ताव, दब्बह कत्वा समादिय ।  
दानपारमित गच्छ, यदि बोधि पत्तुमिच्छसि ॥

10

११८ “यथा पि कुम्भो सम्पुण्णो, यस्स कस्सचि अधो कतो ।  
वमने वुदक निस्सेस, न तत्थ परिरक्खति ॥

B, 316

११९ “तथेव याचके दिस्वा, हीनमुक्कट्टमज्झिमे ।  
ददाहि दान निस्सेस, कुम्भो विय अधो कतो ॥

15

१२० “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।  
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥

१२१ विचिनन्तो तदा दक्खि, दुतिय सीलपारमि ।  
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवित ॥

१२२ “इम त्व दुतिय ताव, दब्बह कत्वा समादिय ।  
सीलपारमित गच्छ, यदि बोधि पत्तुमिच्छसि ॥

20

१२३ “यथा पि चमरी<sup>१</sup> वाल, किस्मिञ्चि<sup>२</sup> पटिलगित<sup>३</sup> ।  
उपेति मरण तत्थ, न विकोपेति वालधि ॥

१२४ “तथेव त्व<sup>३</sup> चतूसु भूमीसु, सीलानि परिपूरय ।  
परिरक्ख सब्बदा सीलं, चमरी विय वालधि ॥

25

१२५ “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।  
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥

१२६ विचिनन्तो तदा दक्खि, ततिय नेक्खम्मपारमि ।  
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवित ॥

१ चामरी - स्या० । २-२ किस्मिच्चि पटिलगित - सी०, किस्मिच्चि पटिविलगित  
- रो० । ३ स्या०, रो० पोत्थकेसु नत्थि ।

- १२७ “इमं त्वं ततिय ताव, दब्ध कत्वा समादिय ।  
नेक्खम्मपारमित<sup>१</sup> गच्छ, यदि बोधि पत्तुमिच्छसि ॥
- १२८ “यथा अन्दुघरे<sup>२</sup> पुरिसो, चिरवुत्थो दुखद्धितो<sup>३</sup> ।  
न तत्थ राग जनेसि<sup>४</sup>, मुत्तियेव गवेसति ॥
- १२९ “तथेव त्वं सब्बभवे, पस्स अन्दुघरे विय । 5  
नेक्खम्माभिमुखो होहि, भवतो परिमुत्तिया ॥
- १३० “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।  
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥
- १३१ विचिनन्तो तदा दक्खि, चतुत्थ पञ्जापारमि ।  
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवित ॥ 10
- १३२ “इम त्वं चतुत्थ ताव, दब्ध कत्वा समादिय ।  
पञ्जापारमित गच्छ, यदि बोधि पत्तुमिच्छसि ॥ R 14
- १३३ “यथा पि भिक्खु भिक्खन्तो, हीनमुक्कट्टमज्झिमे ।  
कुलानि न विवज्जेन्तो<sup>५</sup>, एव लभति यापन ॥ B 317
- १३४ “तथेव त्वं सब्बकाल, परिपुच्छ<sup>६</sup> बुध जन ।  
पञ्जापारमित गन्त्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥ 15
- १३५ “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।  
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥
- १३६ विचिनन्तो<sup>७</sup> तदा दक्खि, पञ्चम विरियपारमि ।  
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवित<sup>८</sup> ॥ 20
- १३७ “इम त्वं पञ्चम ताव, दब्ध कत्वा समादिय ।  
विरियपारमित गच्छ, यदि बोधि पत्तुमिच्छसि ॥
- १३८ “यथा पि सीहो मिगराजा, निसज्जट्टानचङ्कमे ।  
अलीनविरियो होति, पग्गहितमनो सदा ॥
- १३९ “तथेव त्वं सब्बभवे, पग्गण्ह विरिय दब्ध । 25  
विरियपारमित गन्त्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥

१ नेक्खम्मपारमि — सी०, रो० । २ अन्दुघरे — स्या० । ३ दुखद्धितो — सी०, दुक्खद्धितो — स्या०, दुक्खद्धितो — रो० । ४ अभिजनेति — सी०, स्या०, रो० । ५ विवज्जेन्तो — स्या० । ६ परिपुच्छन्तो — स्या० । ७-८ अ गाथा सी० पोत्थके न दिस्सति । ८ त्वं पि — सी०, रो० ।

- १४० “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।  
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥
- १४१ विचिनन्तो तदा दक्खि, छट्ठम खन्तिपारमि ।  
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवित ॥
- 5 १४२ “इम त्व छट्ठम ताव, दब्बह कत्वा समादिय ।  
तत्थ अट्ठेज्झमानसो<sup>१</sup>, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥
- १४३ “यथा पि पथवी नाम, सुचि पि असुचि पि च ।  
सब्ब सट्ठति निक्खेप, न करोति पटिघ<sup>२</sup> तथा<sup>३</sup> ॥
- १४४ “तथेव त्व पि सब्बेस, सम्मानावमानक्खमो ।  
10 खन्तिपारमित गन्त्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥
- १४५ “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।  
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥
- B 318 १४६ विचिनन्तो तदा दक्खि, सत्तम सच्चपारमि ।  
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवितं ॥
- 15 १४७ “इमं त्वं सत्तम ताव, दब्बह कत्वा समादिय ।  
तत्थ अट्ठेज्झवचनो, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥
- १४८ “यथा पि ओसधी नाम, तुलाभूता सदेवके ।  
समये उत्तुवस्से वा, न वोक्कमति वीथितो ॥
- १४९ “तथेव त्व पि सच्चेसु, मा<sup>१</sup> वोक्कम हि<sup>२</sup> वीथितो ।  
20 सच्चपारमित गन्त्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥
- १५० “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे ।  
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥
- १५१ विचिनन्तो तदा दक्खि, अट्ठम अधिट्ठानपारमि ।  
R 15 पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवित ॥
- 25 १५२ “इम त्व अट्ठम ताव, दब्बह कत्वा समादिय ।  
तत्थ त्व अचलो<sup>३</sup> हुत्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥

१ अट्ठेज्झमानसो - स्या० । २-२ पटिघ दय - सी०, रो०, पटिघट्टय - स्या० ।

३-३ नातिक्कमहि - सी०, मा वोक्कमसि - स्या०, रो० । ४ निच्चलो - स्या० ।

- १५३ “यथा पि पब्बतो सेलो, अचलो सुप्पतिट्ठितो<sup>१</sup> ।  
न कम्पति भुसवातेहि<sup>२</sup>, सकट्टानेव तिट्ठति ॥
- १५४ “तथेव त्व पि<sup>३</sup> अधिट्टाने, सव्वदा अचलो भव ।  
अधिट्टानपारमित गन्त्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥
- १५५ “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे । 5  
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥
- १५६ विचिनन्तो तदा दक्खि, नवम मेत्तापारमि ।  
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवित ॥
- १५७ “इम त्व नवम ताव, दब्बह कत्वा समादिय ।  
मेत्ताय असमो होहि, यदि बोधि पत्तुमिच्छसि ॥ 10
- १५८ “यथा पि उदक नाम, कल्याणे पापके जने ।  
सम फरति सीतेन, पवाहेति रजोमल ॥
- १५९ “तथेव त्व हिताहिते, सम मेत्ताय भावय ।  
मेत्तापारमित गन्त्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥
- १६० “न हेते एत्तकायेव, बुद्धधम्मा भविस्सरे । 15 B 319  
अञ्जे पि विचिनिस्सामि, ये धम्मा बोधिपाचना” ॥
- १६१ विचिनन्तो तदा दक्खि, दसम उपेक्खापारमि ।  
पुब्बकेहि महेसीहि, आसेवितनिसेवित ॥
- १६२ “इम त्व दसम ताव, दब्बह कत्वा समादिय ।  
तुलाभूतो दब्बो हुत्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥ 20
- १६३ “यथा पि पथवी नाम, निविखत्त असुचि सुचि ।  
उपेक्खति उभोपेते, कोपानुनयवज्जिता<sup>४</sup> ॥
- १६४ “तथेव त्व<sup>५</sup> सुखदुक्खे, तुलाभूतो सदा भव ।  
उपेक्खापारमित गन्त्वा, सम्बोधि पापुणिस्ससि ॥
- १६५ “एत्तकायेव ते लोके, ये धम्मा बोधिपाचना । 25  
तदुद्ध<sup>६</sup> नत्थि अञ्जात्र, दब्बह तत्थ पतिट्ठह<sup>७</sup>” ॥

१ सुपतिट्ठितो - स्या० । २ भुसवातेहि - स्या० । ३ स्या० पोत्यके नत्थि । ४ कोपा-  
नुनयवज्जितो - सी०, कोपानुनयवज्जिता - स्या० । ५ त्वपि - सी०, रो० । ६ तदुद्ध  
- स्या०, रो० । ७ पतिट्ठहि - स्या० ।

१६६. इमे धम्मे सम्मसतो, सभावसरसलक्खणे<sup>१</sup> ।  
धम्मतेजेन वसुधा, दससहस्सी पकम्पथ ॥
१६७. चलती रवती पथवी, उच्छुयन्तं व पीळितं ।  
तेलयन्ते<sup>२</sup> यथा चक्कं, एवं कम्पति मेदनी ॥
- ३५ १६८. यावता परिसा आसि, बुद्धस्स परिवेसने ।  
पवेधमाना सा तत्थ, मुच्छिता सेति भूमियं<sup>३</sup> ॥
१६९. घटानेकसहस्सानि, कुम्भीनं च सता बहू ।  
सञ्चुण्णमथिता तत्थ, अञ्जमञ्जं पघट्टिता ॥
१७०. उब्बिग्गा<sup>४</sup> तसिता भीता, भन्ता व्याथितमानसा<sup>५</sup> ।  
R. 16 10 महाजना समागम्म, दीपङ्करमुपाणमुं ॥
१७१. “किं भविस्सति लोकस्स, कल्याणमथ पापकं ।  
सब्बो उपद्दुतो लोकौ, तं विनोदेहि चक्खुम”<sup>६</sup> ॥
१७२. तेसं तदा सञ्जपेसि, दीपङ्करो महामुनि ।  
“विसट्ठा होथ मा भेथ”, इमस्मि पथविकम्पने<sup>७</sup> ॥
- B. 320 15 १७३. “यमहं अज्ज व्याकासि, बुद्धो लोके भविस्सति ।  
एसो सम्मसति धम्मं, पुब्बकं जिनसेवितं ॥
१७४. “तस्स सम्मसतो धम्मं, बुद्धभूमिं असेसतो ।  
तेनायं कम्पिता पथवी, दससहस्सी सदेवके” ॥
१७५. बुद्धस्स वचनं सुत्वा, मनो निब्बायि<sup>८</sup> तावदे ।  
20 सब्बे मं उपसङ्कम्म, पुना<sup>९</sup> पि<sup>१०</sup> अभिवन्दिस्सुं ॥
१७६. समादियित्वा बुद्धगुणं, दब्धं कत्वान मानसं ।  
दीपङ्करं नमस्सित्वा, आसना वुट्ठहि तदा ॥
१७७. दिब्बं मानुसकं<sup>११</sup> पुप्फं, देवा मानुसका उभो ।  
समोकिरन्ति पुप्फेहि, वुट्ठहन्तस्स आसना ॥

१. सभावसरसलक्खणा — सी०; सभावसरस० — रो० । २. तेलयन्तं — स्या० ।  
३. भूमिया — रो० । ४. उब्बिग्गा — स्या० । ५. व्याथितमानसा — सी०, रो०; व्यथित ० —  
स्या० । ६. चक्खुमा — सी०, स्या०, रो० । ७. माथ — सी०, स्या०, रो० । ८. पथविकम्पने —  
सी०; पठविकम्पने — स्या०, रो० । ९. निब्बाति — स्या० । १०-१०. पुन पि मं — सी०, रो०;  
पुन पि — स्या० । ११. मानुसिकं — स्या० ।

- १७८ वेदयन्ति च ते सोत्थि, देवा मानुसका उभो ।  
 “महन्तं पत्थितं तुय्ह, त लभस्सु यथिच्छित् ॥
- १७९ “सब्बीतियो विवज्जन्तु, सोको<sup>१</sup> रोगो<sup>१</sup> विनस्सतु<sup>२</sup> ।  
 मा ते भवन्त्वन्तरायो<sup>३</sup>, फुस खिप्पं बोधिमुत्तम ॥
- १८० “यथा पि<sup>४</sup> समये पत्ते<sup>५</sup>, पुप्फन्ति पुप्फितो दुमा । 5  
 तथेव त्व महावीर, बुद्धजाणेन पुप्फसि ॥
- १८१ “यथा ये केचि सम्बुद्धा, पूरयु दस पारमी<sup>६</sup> ।  
 तथेव त्व महावीर, पूरय दस पारमी<sup>६</sup> ॥
- १८२ “यथा ये केचि सम्बुद्धा, बोधिमण्डमिह बुज्झरे । 10  
 तथेव त्व महावीर, बुज्झस्सु जिनबोधिय ॥
- १८३ “यथा ये केचि सम्बुद्धा, धम्मचक्क पवत्तयु ।  
 तथेव त्व महावीर, धम्मचक्क पवत्तय ॥
- १८४ “पुण्णमाये<sup>७</sup> यथा चन्दो, परिसुद्धो<sup>८</sup> विरोचति ।  
 तथेव त्वं पुण्णमनो, विरोच दससहस्सिय ॥
- १८५ “राहुमुत्तो यथा सुरियो, तापेन अतिरोचति<sup>९</sup> । 15  
 तथेव लोका मुञ्चित्वा, विरोच सिरिया तुव ॥
- १८६ “यथा या काचि नदियो, ओसरन्ति महोदधि । B. 321  
 एव सदेवका लोका, ओसरन्तु<sup>१०</sup> तवन्तिके” ॥
१८७. तेहि थुत्तप्पसत्थो सो, दस धम्मे समादिय । 20  
 ते धम्मे परिपूरेन्तो, पवन पाविसी तदा ति ॥  
 सुमेधपत्थनाकथा<sup>११</sup> निट्ठिता ।

### ३. दीपङ्करबुद्धवंसो

१. तदा ते भोजयित्वान, ससङ्घ लौकनायकं । R. 17  
 उपगच्छुं सरणं तस्स, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥
- २ सरणागमने कञ्चि, निवेसेसि<sup>११</sup> तथागतो ।  
 कञ्चि पञ्चसु सीलेसु, सीले दसविधे परं ॥

१-१ सब्ब ० - सी०, रो० । २ विवज्जन्तु - स्या० । ३ भवन्त्वन्तरायो - सी०, स्या०, रो० । ४-४ यथा समये सम्पत्ते - स्या० । ५ पारमि - स्या० । ६ पुण्णमासे - सी०, रो०, पुण्णमाय - स्या० । ७ परिपुण्णो - स्या० । ८ अभिरोचति - सी० । ९ ओसरन्ति - सी०, स्या० । १० सुमेधकथा - सी०, स्या०, सेमेधवत्थुकथा - रो० । ११ निवासेसु - सी० ।



- ३ कस्सच्चि देति सामञ्जा, चतुरो फलमुत्तमे ।  
कस्सच्चि असमे धम्मे, देति सो पटिसम्भिदा ॥
- ४ कस्सच्चि वरसमापत्तियो, अट्ट देति नरासभो ।  
तिस्सो कस्सच्चि विज्जायो, छल्लभिञ्जा पवेच्छति ॥
- ५ तेन योगेन जनकाय, ओवदति महामुनि<sup>१</sup> ।  
तेन वित्थारिक आसि, लोकनाथस्स सासन ॥
- ६ महाहनुसभक्खन्धो, दीपङ्करस्स नामको ।  
बहू जने तारयति, परिमोचेति दुग्गति ॥
- ७ बोधनेय्य जन दिस्वा, सतसहस्से पि योजने ।  
खणेन उपगन्त्वान, बोधेति त महामुनि ॥
- ८ पठमाभिसमये बुद्धो, कोटिसतमबोधयि ।  
दुतियाभिसमये नाथो, नवुतिकोटिमबोधयि ॥
- ९ यदा च देवभवनम्हि, बुद्धो धम्ममदेसयि ।  
नवुतिकोटिसहस्सान, ततियाभिसमयो अहु ॥
- १० सन्निपाता तयो आसु, दीपङ्करस्स सत्थुनो ।  
कोटिसतसहस्सान, पठमो आसि समागमो ॥
- ११ पुन नारदकूटम्हि, पविवेकगते जिने ।  
खीणासवा वीतमला, समिसु सतकोटियो ॥
- १२ यम्हि काले महावीरो, सुदस्सनसिलुच्चये ।  
नवकोटिसहस्सेहि<sup>२</sup>, पवारेसि महामुनि<sup>३</sup> ॥
- १३ दसवीससहस्सान, धम्माभिसमयो अहु ।  
एकद्विन्न अभिसमया, गणनातो असङ्घिया ॥
- १४ वित्थारिक बाहुजञ्जा<sup>४</sup>, इद्ध फीत अहु तदा ।  
दीपङ्करस्स भगवतो, सासन सुविसोधित ॥
- १५ चत्तारि सतसहस्मानि, छल्लभिञ्जा महिद्धिका ।  
दीपङ्कर लोकविदु, परिवारेन्ति सब्बदा ॥

१. सो महामुनि — सी० । २. नवुतिकोटिसहस्सान — सी०, स्या० रो० । ३. एत्थ 'अहु तेन समयेन पे० पञ्जामिञ्जासु पासू' ति अधिका गाथा सी०, स्या०, रो० पोत्थकेसु दिस्सति । ४. बहुजञ्जा — स्या०, रो० ।

- १६ ये केचि तेन समयेन, जहन्ति मानुस भव ।  
अपत्तमानसा<sup>१</sup> सेखा<sup>१</sup>, गरहिता भवन्ति ते ॥
- १७ सुपुष्पित पावचन, अरहन्तेहि तादिहि ।  
खीणासवेहि विमलेहि, उपसोभति सब्बदा ॥
१८. नगरं रम्मवती नाम, सुदेवो नाम खत्तियो । 5  
सुमेधा नाम जनिका, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥
- १९ दसवस्ससहस्सानि, अगार अज्झ<sup>२</sup> सो वसि<sup>३</sup> । R 18  
हसा कोञ्चा मयूरा<sup>४</sup> च<sup>५</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
- २० तीणि सतसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
पदुमा नाम सा नारी, उसभक्खन्धो अत्रजो<sup>६</sup> ॥ 10
- २१ निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।  
अनूनदसमासानि, पधाने<sup>७</sup> पदही जिनो ॥
- २२ पधानचारं चरित्वान<sup>८</sup>, अबुज्झि मानस<sup>९</sup> मुनि ।  
ब्रह्मना याचितो सन्तो, दीपङ्करो महामुनि ॥
- २३ वत्ति<sup>१०</sup> चक्क<sup>११</sup> महावीरो, नन्दारामे सिरीधरे<sup>१२</sup> । 15  
निसिन्नो सिरीसमूलम्हि, अका<sup>१३</sup> तिथियमद्दन् ॥
- २४ सुमङ्गलो च तिस्सो च, अहेसु अग्गसावका । B 323  
सागतो नामुपट्ठाको, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥
- २५ नन्दा चेव सुनन्दा च, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, पिप्फली ति पवुच्चति ॥ 20
- २६ तपुस्सभल्लिका<sup>१४</sup> नाम, अहेसु अग्गुपट्ठाका ।  
सिरिमा कोणा<sup>१५</sup> उपट्ठिका, दीपङ्करस्स सत्थुनो ॥
- २७ असीतिहत्थमुब्बेधो, दीपङ्करो महामुनि ।  
सोभति दीपरुक्खो व, सालराजा व फुल्लितो ॥

१-१ अपत्तमानसा सेखा - सी०, रो०, अपत्तमानसा सेक्खा - स्या० । २-२ अज्झावसी  
जिनो - स्या० । ३-३ मायुराख्य - स्या० । ४ नाम अत्रजो - मा०, स्या०, रो० । ५ पधान  
- सी०, स्या०, रो० । ६ चरित्वा - सी०, रो० । ७ मानसा - स्या० । ८-८ वत्तचक्को  
- स्या० । ९ सिरीधरे - सी०, वसीजिनो - स्या० । १० अकासि - स्या० । ११ तपस्सु-  
भल्लिका - सी०, ० बल्लिका - रो० । १२ सोना - सी०, रो०, सोणा - स्या० ।

- २८ सतसहस्रवस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- २९ जोतयित्वान सद्धम्म, सन्तारेत्वा महाजन ।  
जलित्वा अग्निक्खन्धो व, निब्बुतो सो ससावको ॥
३०. सा च इद्धि सो च यसो, तानि च पादेसु चक्करतनानि ।  
सब्ब तमन्तरहितं<sup>१</sup>, ननु रिक्ता सब्बसङ्खारा ॥
- ३१ दीपङ्करो जिनो सत्था, नन्दारामम्हि निब्बुतो ।  
तत्थेवस्स<sup>२</sup> जिनथूपो, छत्तिमुब्बेधयोजनो ति ॥  
दीपङ्करस्स भगवतो वसो पठमो ।

#### . ४ कोण्डञ्जबुद्धवसो

- R 19 10 १. दीपङ्करस्स अपरेत्त, कोण्डञ्जो नाम नायको ।  
अनन्ततेजो अमितयसो, अप्पमेय्यो दुरासदो ॥
- २ धरणूपमो<sup>३</sup> खमनेन<sup>४</sup>, सीलेन सागरूपमो ।  
समाधिना मेरूपमो, जाणेन गगनूपमो ॥
- ३ इन्द्रियबलबोज्झङ्ग-मग्गसच्चप्पकासन ।  
पकासेसि सदा बुद्धो, हिताय सब्बपाणिन ॥
- B 324 15 ४. धम्मचक्क पवत्तेन्ते, कोण्डञ्जे लोकनायके ।  
कोटिसतसहस्सान, पठमाभिसमयो अहु ॥
५. ततो पर पि देसेन्ते, नरमरुन समागमे ।  
नवुतिकोटिसहस्सान, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- ६ तित्थिये अभिमहन्तो, यदा धम्ममदेसयि ।  
असीतिकोटिसहस्सान, ततियाभिसमयो<sup>५</sup> अहु ॥
- 20 ७ सन्निपाता तयो आसु, कोण्डञ्जस्स महेसिनो ।  
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिन ॥
८. कोटिसतसहस्सान, पठमो आसि समागमो ।  
दुतियो कोटिसहस्सान, ततियो नवुतिकोटिनं ॥

१ समन्तरहित - सी०, स्या०, रो० । २ तत्थेव तस्स - सी०, स्या०, रो० । ३. चरणूपमो - स्या० । ४. सो खमनेन - सी०, स्या०, रो० । ५ धम्माभिसमयो - सी० ।

- ६ अह तेन समयेन, विजितावी नाम खत्तियो ।  
समुद् अन्तमन्तेन, इस्सरिय<sup>१</sup> वत्तयामह ॥
- १० कोटिसतसहस्सान, विमलान महेसिन ।  
सह लोकग्गनाथेन, परमन्नेन तप्पयि ॥
- ११ सो पि म बुद्धो व्याकासि, कोण्डञ्जो लोकनायको ।  
“अपरिमेय्यितो कप्पे, बुद्धो लोके भविस्सति ॥
- १२ “पधानं पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिक<sup>२</sup> ।  
अस्सत्थमूले सम्बुद्धो, बुज्झिस्सति महायसो ॥
- १३ “इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।  
पिता सुद्धोदनो नाम, अय हेस्सति गोतमो ॥
- १४ “कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।  
आनन्दो नामुपट्ठाको उपट्ठिस्सतिम जिन ॥
- १५ “खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पवुच्चति ॥
- १६ “चित्तो च हत्थाळवको, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठका ।  
नन्दमाता च उत्तरा, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठिका ।  
आयु वस्ससत्त तस्स, गोतमस्स यसस्सिनो” ॥
- १७ इद सुत्वान वचन, असमस्स महेसिनो ।  
आपोदिता<sup>३</sup> नरमरू, बुद्धबीज किर अय ॥
१८. उक्कुट्टिसद्दा वत्तन्ति, अप्फोटेन्ति हसन्ति च ।  
कत्तञ्जली नमस्सन्ति, दससहस्सिदेवता<sup>४</sup> ॥
- १९ “यदिमस्स लोकनाथस्स, विरज्झिस्साम सासन ।  
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इम ॥
२०. “यथा मनुस्सा नदि तरन्ता, पटितित्थ विरज्झिय ।  
हेट्ठातित्थे<sup>५</sup> गहेत्वान, उत्तरन्ति महानदि ॥
- २१ “एवमेव मय सब्बे, यदि मुञ्चामिम जिन ।  
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इम” ॥

१ इस्सर - सी०, इस्सेर - रो० । २ दुक्करकारिय - रो० । ३ आपोदिता -  
स्या० । ४. दससहस्सिदेवका - सी०, स्या० रो० । ५. हेट्ठातित्थं - स्या० ।

- २२ तस्माह वचन सुत्वा, भिद्यो चित्त पसादयि ।  
तमेव अथ साधेन्तो, महारज्ज जिने अद ।  
महारज्ज ददित्वान<sup>१</sup>, पब्बजि तस्स सन्तिके ॥
- २३ सुत्तन्त विनय चा पि, नवङ्ग सत्थुसासन ।  
5 सव्व परियापुणित्वान, सोभयि जिनसासन ॥
- २४ तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, निसज्जट्टानचङ्कमे ।  
अभिञ्जापारमि गन्त्वा, ब्रह्मलोकमगच्छह ॥
- २५ नगरं रम्मवती नाम, सुनन्दो नाम खत्तियो ।  
सुजाता नाम जनिका, कोण्डञ्जस्स महेसिनो ॥
- 10 २६ दसवस्ससहस्सानि, अगार<sup>२</sup> अज्झ सो वसि<sup>३</sup> ।  
सुचि<sup>४</sup> सुरुचि सुभो च<sup>५</sup>, तयो पासादमुत्तमा<sup>६</sup> ॥
- २७ तीणि सतसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
रुचिदेवी नाम नारी<sup>७</sup>, विजितसेनो अत्रजो ॥
- २८ निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।  
15 अनूनदसमासानि<sup>८</sup>, पधान पदही जिनो ॥
- २९ ब्रह्मना याचितो सन्तो, कोण्डञ्जो द्विपदुत्तमो ।  
वत्ति चक्क महावीरो, देवान नगरत्तमे<sup>९</sup> ॥
- ३० भद्दो चेव सुभद्दो च, अहेसु अगगसावका ।  
अनुरुद्धो नामुपट्ठाको, कोण्डञ्जस्स महेसिनो ॥
- B 326 20 ३१ तिस्सा च उपतिस्सा च, अहेसु अगगसाविका ।  
सालकल्याणिको<sup>१०</sup> बोधि, कोण्डञ्जस्स महेसिनो ॥
- ३२ सोणो च उपसोणो च, अहेसु अगगुपट्ठका ।  
नन्दा चेव सिरीमा<sup>११</sup> च, अहेसु अगगुपट्ठिका ॥
- ३३ सो अट्ठासीति हत्थानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।  
25 सोभते<sup>१२</sup> उल्लुराजा व, सुरियो मज्झन्धिके यथा ॥

१ चजित्वान - मी०, रो० । २-२ अगारमज्जे च सो वसि - स्या० । ३-३ रुची  
सुरुचो सुभो - सी०, रुचि सुरुचि सुभो च - स्या०, रुचि सुरुचि सुभो - रो० । ४ पासादवर-  
मुत्तमा - सी०, रो० । ५ सा नारी - स्या० । ६ अनूनदसवस्सानि - सी० । ७ च महावने  
- स्या० । ८ सालकल्याणिका - सी०, रो० । ९ सिरीमा - सी०, स्या०, रो० ।  
१०. सोभति - सी०, स्या०, रो० ।

- ३४ वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- ३५ खीणासवेहि विमलेहि, विचित्ता आसि मेदनी ।  
यथा गगनमुल्लूहि<sup>१</sup>, एव सो उपसोभथ ॥ R 21
३६. ते पि नागा अप्पमेय्या, असङ्खोभा<sup>२</sup> दुरासदा ।  
विज्जुपात व दस्सेत्वा, निब्बुता ते महायसा ॥ 5
३७. सा च अतुलिया जिनस्स इद्धि, जाणपरिभावितो च<sup>३</sup> समाधि ।  
सब्ब तमन्तरहित<sup>४</sup>, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥
३८. कोण्डञ्जो पवरो<sup>५</sup> बुद्धो, चन्दारामम्हि<sup>६</sup> निब्बुतो ।  
तत्थेव चेतियो चित्तो<sup>७</sup>, सत्त योजनमुस्सितो ति ॥ 10  
कोण्डञ्जस्स<sup>८</sup> भगवतो वसो<sup>९</sup> दुतियो ।

### ५ मङ्गलबुद्धवसो

- १ कोण्डञ्जस्स अपरेन, मङ्गलो नाम नायको ।  
तम लोके निहन्त्वान, धम्मोक्कमभिधारयि ॥
- २ अतुलासि<sup>१</sup> पभातस्स, जिनेहञ्जेहि उत्तरि ।  
चन्दसुरियपभ<sup>२</sup> हन्त्वा, दससहस्सी विरोचति<sup>३</sup> ॥
- ३ सो पि बुद्धो पकासेसि, चतुरो<sup>४</sup> सच्चवरुत्तमे<sup>५</sup> ।  
ते ते सच्चरस पीत्वा<sup>६</sup>, विनोदेन्ति महातम ॥ 15
- ४ पत्वान बोधिमतुल, पठमे धम्मदेसने ।  
कोटिसतसहस्सान, धम्माभिसमयो<sup>७</sup> अहु ॥
- ५ सुरिन्ददेवभवने, बुद्धो<sup>८</sup> धम्ममदेसयि<sup>९</sup> ।  
तदा<sup>१०</sup> कोटिसहस्सान<sup>११</sup>, दुतियो<sup>१२</sup> समयो<sup>१३</sup> अहु ॥ B 327  
20

१ गगन उल्लूहि - स्या०, ० सुलूहि - रो० । २ असङ्खोभा - स्या० । ३ रो० पोत्थके नत्थि । ४ समन्तरहित - सी०, स्या०, रो० । ५ सिग्धिरो - स्या० । ६ नन्दारामम्हि - स्या० । ७ तस्स - स्या० । ८-८ कोण्डञ्जबुद्धवसो - स्या० । ९ अतुलापि - सी०, रो० । १० चन्दसुरियपभ - स्या० । ११ विरोचयिती - सी० । १२-१२ चतु० - सी०, रो० । १३ पीत्वा - स्या० । १४. पठमाभिसमयो - मी०, स्या०, रो० । १५-१५ यदा बुद्धो पकासयि - रो० । १६-१६ नवकोटिमहस्सान - मी० । १७-१७ दुतियाभिसमयो - स्या०, रो० ।

- ६ यदा सुनन्दो चक्कवत्ती, सम्बुद्ध उपसङ्कमि ।  
तदा आहनि<sup>१</sup> सम्बुद्धो, धम्मभेरि वरुत्तम ॥
- ७ सुनन्दस्सानुचरा जनता<sup>२</sup>, तडासु नवुतिकोटियो ।  
सब्बे पि<sup>३</sup> ते निरवसेसा, अहेसु एहि-भिव्खुका ॥
- 5 ८ सन्निपाता तयो आसु, मङ्गलस्स महेसिनो ।  
कोटिसतसहस्सान, पठमो आसि समागमो ॥
- ९ दुतियो<sup>४</sup> कोटिसतसहस्सान, ततियो नवुतिकोटिन ।  
खीणासवान विमलान, तदा आसि समागमो<sup>५</sup> ॥
- १० अह तेन समयेन, सुरुची नाम ब्राह्मणो ।  
अज्झायको मन्तघरो, तिण्णं वेदान पारग्गु ॥
- R 22 ११. तमह उपसङ्कम्म<sup>६</sup>, सरण गन्त्वान सत्थुनो ।  
सम्बुद्धप्पमुख सङ्ग, गन्धमालेन पूजयि ।  
पूजेत्वा गन्धमालेन, गवपानेन तप्पयि ॥
१२. सो पि म बुद्धो व्याकासि, मङ्गलो द्विपदुत्तमो ।  
15 “अपरिमेयितो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- १३ पधान पदहित्वान पे०. हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
- १४ तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
उत्तरिं वतमधिट्ठासि, दस पारमिपूरिया ॥
१५. तदा पीतिमनुब्रूहन्तो, सम्बोधिवरपत्तिया ।  
20 बुद्धे दत्त्वान म गेह, पब्बजि तस्स सन्तिके ॥
- १६ सुत्तन्त विनय चा पि, नवङ्ग सत्थुसासन ।  
सब्बं परियापुणित्वा, सोभयि जिनसासन ॥
१७. तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, ब्रह्मं भावेत्वा<sup>७</sup> भावन ।  
अभिञ्जापारमि गन्त्वा, ब्रह्मलोकमगच्छहं ॥
- B 328 25 १८. उत्तर नाम नगर, उत्तरो नाम खत्तियो ।  
उत्तरा नाम जनिका, मङ्गलस्स महेसिनो ॥

१. अहनि-सी०, रो० । २. च-स्या० । ३. स्या० पोत्थक नत्थि । ४-४. दुतियो कोटिसहस्सान ०-सी०, रो०, कोटिसतसहस्सान, दुतियो आसि समागमो । ततिये नवुतिकोटिन, ततियो आसि समागमो - स्या० । ५. उपसङ्कमि - स्या० । ६. भावेत्वा - स्या०, रो० ।

- १६ नववस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
यसवा सुचिमा सिरीमा, तयो पासादमुत्तमा ॥
- २० समतिससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
यसवती नाम नारी, सीवलो नाम अत्रजो ॥
- २१ निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि । 5  
अनूनअट्टमासानि<sup>१</sup>, पधान पदही जिनो ॥
२२. ब्रह्मना याचितो सन्तो, मङ्गलो नाम<sup>२</sup> नायको<sup>२</sup> ।  
वत्ति<sup>३</sup> चक्क महावीरो, वने सिरीवरुत्तमे<sup>४</sup> ॥
२३. सुदेवो धम्मसेनो च, अहेसु अग्गसावका ।  
पालितो नामुपट्ठाको, मङ्गलस्स महेसिनो ॥ 10
- २४ सीवला च असोका च, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, नागरुक्खो ति वुच्चति ॥
- २५ नन्दो चेव विसाखो च, अहेसु अग्गुपट्ठका ।  
अनुला चेव सुतना<sup>५</sup> च, अहेसु अग्गुपट्ठिका ॥
२६. अट्ठासीति रतनानि, अच्चुग्गतो महामुनि । 15  
ततो निद्धावती<sup>६</sup> रसी, अनेकसतसहस्सियो ॥
- २७ नव्रुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- २८ यथा पि सागरे ऊमी<sup>७</sup>, न सवका ता<sup>८</sup> गणेतुये ।  
तथेव सावका तस्स, न सवका ते गणेतुये ॥ 20
- २९ याव अट्ठासि सम्बुद्धो, मङ्गलो लोकनायको ।  
न तस्स सासने अत्थि, सकिलेसमरण<sup>९</sup> तदा ॥ R 23
- ३० धम्मोक्क धारयित्वान, सन्तारेत्वा महाजन ।  
जलित्वा<sup>९</sup> धूमकेतू व, निब्बुत्तो सो महायसो ॥
- ३१ सङ्खारान सभावत्थ<sup>१०</sup>, दस्सयित्वा सदेवके । 25 B 329  
जलित्वा अग्निक्खन्धो व, सुरियो अत्थज्झतो यथा ॥

१. अनूनकमट्टमास - सी०, रो० । २-२ लोकनायको - सी०, स्या०, रो० ।  
३-३. वत्तचक्को महावीरो, चरेसि दिपदुत्तमो - स्या० । ४ सुमना - स्या० । ५ निद्धावन्ति  
- सी० । ६ उम्मि - स्या० । ७ ते - स्या० । ८ सकिलेसमरण - सी०, रो० ।  
९. जालेत्वा - सी० । १० सभावत्त - सी०, स्या०, रो० ।



३२. उय्याने वस्सरो<sup>१</sup> नाम, बुद्धो निब्बायि मङ्गलो ।  
तत्थेवस्स<sup>२</sup> जिनधूपो, तिसयोजनमुगगतो ति ॥

मङ्गलस्स भगवतो वसो ततियो ।

#### ६. सुमनबुद्धवसो

- १ मङ्गलस्स अपरेन, सुमनो नाम नायको ।  
सब्बधम्मोहि असमो, सब्बसत्तानमुत्तमो ॥
- २ तदा<sup>३</sup> अमतभेरि सो<sup>४</sup>, आहनी<sup>५</sup> मेखले पुरे ।  
धम्मसङ्खसमायुत्त, नवङ्ग जिनसासन ॥
- ३ निज्जिनित्वा<sup>६</sup> किलेसे सो, पत्वा<sup>७</sup> सम्बोधिमुत्तम ।  
मापेसि नगर सत्था<sup>८</sup>, सद्धम्मपुरवरुत्तम<sup>९</sup> ॥
- ४ निरन्तर अकुटिल, उजु विपुलवित्थत ।  
मापेसि सो महावीथि, सतिपट्टानवरुत्तम ॥
- ५ फले चत्तारि सामञ्जे, चतस्सो पटिसम्भदा ।  
छळभिञ्जाट्टसमापत्ती, पसारेसि तत्थ वीथिय ॥
- ६ ये<sup>१०</sup> अप्पमत्ता अखिला, हिरिविग्नियेहुपागता ।  
ते<sup>१०</sup> इमे गुणवरे, आदियन्ति यथा मुख ॥
- ७ एवमेतेन योगेन, उद्धरन्तो महाजन ।  
बोव्हेसि पठम सत्था, कोटिसतसहस्सियो ॥
- ८ यम्हि काले महावीरो, ओवदी<sup>९</sup> तित्थिये गणे ।  
कोटिसहस्साभिसमिसु<sup>१०</sup>, दुतिये धम्मदेसने ॥
- ९ यदा देवा मनुस्सा च, समग्गा एकमानसा ।  
निरोधपञ्च पुच्छिसु, संसय चा पि मानस ॥
- १० तदा पि धम्मदेसने, निरोधपरिदीपने ।  
नवुतिकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥

B. 330

१ वेस्सरे - सी०, रया०, वेस्सरो - रो० । २ तत्थेव तस्स - सी०, रो० ।  
३-३ सो पितदा अमतभेरि - सी०, रो०, तदा अमतभेरियो - स्या० । ४ अहनी - सी०,  
रो० । ५ विज्जिनित्वा - स्या०, जिज्जित्वा - रो० । ६ पत्तो - स्या०, रो० । ७, तत्थ -  
सी० । ८ धम्मपुरवरुत्तमे - सी०, धम्मपुरवरुत्तम - रो० । ९ ओवदति - सी०,  
ओवदि - स्या०, रो० । १० कोटिसतसहस्सानि - स्या० ।

- ११ सन्निपाता तयो आसुं, सुमनस्स महेसिनो ।  
खीणसवान विमलान, सन्तचित्तान<sup>१</sup> तादिनं ॥
- १२ वस्सवुत्थस्स<sup>२</sup> भगवतो, अभिघुट्ठे<sup>३</sup> पवारणे । R 24  
कोटिसतसहस्सेहि, पवारेसि तथागतो ॥
१३. ततोपर सन्निपाते, विमले कञ्चनपब्बते । 5  
नवुतिकोटिसहस्सान, दुतियो आसि समागमो ॥
१४. यदा सक्को देवराजा, बुद्धदस्सनुपागमि ।  
असीतिकोटिसहस्सान, ततियो आसि समागमो ॥
- १५ अह तेन समयेन, नागराजा महिद्धिको ।  
अतुलो नाम नामेन, उस्सन्नकुसलसञ्चयो<sup>४</sup> ॥ 10
- १६ तदाह नागभवता, निक्खमित्वा सञ्जातिभि ।  
नागान दिब्बतुरियेहि, ससङ्घ जिनमुपट्ठहि ॥
- १७ कोटिसतसहस्सान, अन्नपानेन तप्पयि ।  
पच्चैकदुस्सयुग दत्वा, सरण तमुपागमि ॥
१८. सो पि म बुद्धो व्याकासि, सुमनो लोकनायको । 15  
“अपरिमेय्यतो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
१९. “पधानं पदहित्वान पे० . हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
- २० तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- २१ नगर<sup>५</sup> मेखल नाम<sup>६</sup>, सुदत्तो नाम खत्तियो । 20  
सिरिमा नाम जनिका, सुमनस्स महेसिनो ॥
- २२ नववस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
चन्दो सुचन्दो वटसो च, तयो पासादमुत्तमा ॥
- २३ तेसट्ठिसतसहस्सानि<sup>६</sup>, नारियो समलङ्कता ।  
वटसिका<sup>७</sup> नाम नारी, अनूपमो<sup>८</sup> नाम अत्रजो ॥ 25

१ सन्तचित्तान - स्या० । २ वस्सवुत्थस्स - स्या०, रो० । ३ अभिसङ्घट्ठे - स्या० । ४ उस्सन्नकुसलपच्चयो - सी०, रो०, उप्पन्नकुसलसञ्चयो - स्या० । ५-५ मेखल नाम नगर - सी०, स्या० । ६ तेसट्ठिसहस्सानि - सी०, रो० । ७ वटसकी - सी० स्या० । ८ अनूपमो - स्या०, रो० ।

B 331

२४ निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।  
अन्नदसमासानि, पधान पदही जिनो ॥

२५ ब्रह्मना याचितो सन्तो, सुमनो लोकनायको ।  
वत्ति चक्क महावीरो, मेखले पुरमुत्तमे ॥

5 २६ सरणो भावित्तो च, अहेसु अग्गसावका ।  
उदेनो नामुपट्ठाको, मुमनस्स महेसिनो ॥

२७ सोणा च उपसोणा च, अहेसु अग्गसाविका ।  
सो पि बुद्धो अमितयसो<sup>१</sup>, नागमूले अबुज्झथ ॥

२८ वरुणो चेव<sup>२</sup> सरणो च, अहेसु अग्गुपट्ठाका ।  
चाला च उपचाला च, अहेसु अग्गुपट्ठिका ॥

10

२९. उच्चत्तनेन<sup>३</sup> सो बुद्धो, नवुत्तिहत्थमुग्गतो<sup>४</sup> ।  
कञ्चनग्घियसङ्कासो<sup>५</sup>, दससहस्सी विरोचति ॥

३० नवुत्तिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥

R 25

15

३१ तारणीये तारयित्वा, बोधनीये<sup>६</sup> च बोधयि<sup>६</sup> ।  
परिनिब्बायि सम्बुद्धो, उल्लुराजा व अत्थमि<sup>७</sup> ॥

३२. ते च<sup>८</sup> खीणासवा भिक्खू, सो च बुद्धो असादिसो<sup>९</sup> ।  
अतुलप्पभ दस्सयित्वा, निब्बुता ये<sup>१०</sup> महायसा ॥

३४. तं च आण अतुलियं, तानि च अतुलानि<sup>११</sup> रतनानि ।  
सब्ब तमन्तरहितं, ननु रिक्ता सब्बसङ्खारा ॥

20

३५. सुमनो यसधरो बुद्धो, अङ्गारामम्हि निब्बुतो ।  
तत्थेव तस्स जिनथूपो, चतुयोजनमुग्गतो ति ॥

सुमनस्स भगवतो वंसो चतुत्थो ।

### ७ रेवतबुद्धवंसो

१. सुमनस्स अपरेन, रेवतो नाम नायको ।

अनूपमो असदिसो, अतुलो उत्तमो जिनो ॥

१ असमसमो - स्या० । २ च - सी०, रो० । ३ उच्चत्तरेन - सी०, रो० ।  
४. नवुत्तिहत्थसमुग्गतो - सी०, रो० । ५ कञ्चनग्घियसङ्कासो - स्या० । ६-६ बोधनेय्ये  
अबोधयि - स्या० । ७ अट्ठमि - सी०, रो० । ८ पि - सी० । ९ असदिसो - रो० ।  
१० ते - सी०, स्या०, रो० । ११ अतुलियानि - सी०, स्या०, रो० ।

- २ सो पि धम्म पकासेसि, ब्रह्मुना अभियाचितो ।  
खन्धधानुववत्थान, अप्पवत्त भवाभवे ॥ B 332
- ३ तस्साभिसमया तीणि, अहेसु धम्मदेसने ।  
गणनाय न वत्तब्बो, पठमाभिसमयो अहु ॥
४. यदा अरिन्दम राज, विनेसि रेवतो मुनि । 5  
तदा कोटिसहस्सान, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- ५ सत्ताह पटिसल्लाना, बुद्धुहित्वा नरासभो ।  
कोटिसत नरमरुन, विनेसि उत्तमे फले ॥
- ६ सन्निपाता तयो आसु, रेवतस्स महेसिनो ।  
खीणासवान विमलान, सुविमुत्तान तादिन ॥ 10
७. अतिक्कन्ता गणनपथ, पठम ये समागता ।  
कोटिसतसहस्सान, दुतियो आसि समागमो ॥
- ८ यो पि<sup>१</sup> पञ्जाय असमो, तस्स चक्कानुवत्तको ।  
सो तदा व्याधितो<sup>२</sup> आसि, पत्तो जीवितससय ॥
- ९ तस्स गिलानपुच्छाय, ये तदा उपगता मुनी<sup>३</sup> । 15  
कोटिसहस्सा<sup>४</sup> अरहन्तो<sup>५</sup>, ततियो आसि समागमो ॥
- १० अह तेन समयेन, अतिदेवो नाम ब्राह्मणो ।  
उपगन्त्वा रेवत बुद्ध, सरण तस्स गच्छहं ॥
- ११ तस्स सीलं समाधि च, पञ्जागुणमनुत्तम<sup>६</sup> ।  
थोमयित्वा यथाथाम<sup>६</sup>, उत्तरीयमदासह ॥ 20
- १२ सो पि म बुद्धो व्याकासि, रेवतो लोकनायको ।  
“अपरिमेयितो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥ R 26
१३. “पधान पदहित्वान . पे० हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
- १४ तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥ 25

१. सो - स्या०, रो० । २ व्याधिको - स्या० । ३ मुनि - स्या०, मुनि - रो० । ४-४ कोटिसतसहस्सा ० - सी०, रो०, कोटिसतसहस्सान - स्या० । ५ पञ्जागुणवत्तम - सी०, रो०, पञ्जागुणमनुत्तर - स्या० । ६ यथाथोम - रो० ।

B. 333

- १५ तदा पि त बुद्धधम्म, सरित्वा अनुब्रूहयि ।  
आहरिस्सामि त धम्म, य मय्ह अभिपत्थित ॥
- १६ नगर सुधञ्जावती<sup>१</sup> नाम, विपुलो नाम खत्तियो ।  
विपुला नाम जनिका, रेवतस्स महेसिनो ॥
- ५ १७ छ<sup>२</sup> च वस्ससहस्सानि<sup>३</sup>, अगार अञ्ज सो वसि ।  
मुदस्सनो<sup>४</sup> रत्तनग्घि, आवेल्लो च त्रिभुसितो ।  
पुञ्जकम्माभिनिब्बत्ता, तयो पासादमुत्तमा ॥
- १८ तेत्तिस<sup>५</sup> च सहस्सानि<sup>६</sup>, नारियो समलङ्कता ।  
मुदस्सना नाम नारी<sup>७</sup>, वरुणो नाम अत्रजो ॥
- १० १९ निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निवखमि ।  
अन्नसत्तमासानि, पधान पदही जिनो ॥
- २० ब्रह्मना याचितो सन्तो, रेवतो लोकनायको ।  
वत्ति चक्क महावीरो, वरुणारामे सिरीघरे<sup>८</sup> ॥
- २१ वरुणो ब्रह्मदेवो च, अहेसु अग्गसावका ।  
१५ सम्भवो नामुपट्ठाको, रेवतस्स महेसिनो ॥
- २२ भद्दा चेव सुभद्दा च, अहेसु अग्गसाविका ।  
सो पि बुद्धो असमसमो, नागम्ले अबुज्झथ ॥
- २३ पटुमो<sup>९</sup> कुञ्जरो चेव<sup>१०</sup>, अहेसु अग्गुपट्टिका ।  
सिरीमा<sup>११</sup> चेव यसवती<sup>१२</sup>, अहेसु अग्गुपट्टिका ॥
- २० २४ उच्चत्तनेन सो बुद्धो, असीतिहत्थमुगगतो ।  
ओभासेति<sup>१३</sup> दिसा सब्बा, इन्दकेतु व उगगतो ॥
- २५ तस्स सरीरे निब्बत्ता, पभामाला अनुत्तरा ।  
दिवा वा यदि वा रत्ति, समन्ता फरति<sup>१४</sup> योजन ॥
- २६ सट्ठिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
२५ तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥

१ मुधम्मक - मी०, सुधञ्जाक - स्या०, रो० । २-२ छब्बस्ससहस्सानि - सी०, स्या०, छब्बस्ससहस्सानि - रो० । ३ मुदस्सनो च - सी०, स्या०, रो० । ४-४ तेत्तिस० - मी०, रो०, तेत्तिस० - स्या० । ५ देवी - मी०, रो० । ६ सिरीघरे - मी०, वसी जिनो - स्या०; सिरीघरे - रो० । ७-७ वरुणो च सरभो च - स्या० । ८ पाला च उपपाला च - स्या० । ९ ओभासेसि - स्या० । १० फरि - सी०, रो० ।

- २७ दस्सयित्वा बुद्धबल, अमत लोके पकासय<sup>१</sup> ।  
निब्बायि<sup>२</sup> अनुपादानो, यथग्गुपादानसङ्ख्या ॥
- २८ सो च कायो रतननिभो, सो च धम्मो असादिसो ।  
सब्ब तमन्तरहित, ननु रित्ता सब्बसङ्ख्या ॥
- २९ रेवतो यसधरो बुद्धो, निब्बुतो सो महापुरे<sup>३</sup> । 5 B 334  
धातुवित्थारिक आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥  
रेवतस्स भगवतो वसो पञ्चमो ।

### ८ सोभितबुद्धवंसो

- १ रेवतस्स अपरेन, सोभितो नाम नायको । R 27  
समाहितो सन्तचित्तो, असमो अप्पटिपुग्गलो ॥
- २ सो जिनो सकगेहम्मिह, मानस विनिवत्तयि ।  
पत्वान केवल बोधि, धम्मचवक पवत्तयि ॥ 10
- ३ याव हेट्ठा अवीचितो, भवग्गा चा पि उद्धतो ।  
एत्थन्तरे एकपरिसा, अहोसि धम्मदसने ॥
- ४ ताय परिसाय सम्बुद्धो, धम्मचवक पवत्तयि ।  
गणनाय न वत्तब्बो, पटमाभिसमयो अहु ॥
- ५ ततो पर पि देसेन्ते, मरुन<sup>४</sup> च<sup>५</sup> समागमे । 15  
नवुतिकोटिसहस्सान, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- ६ पुनापर राजपुत्तो, जयसेनो नाम खत्तियो ।  
आरामं रोपयित्वान, बुद्धे निर्यादयी<sup>६</sup> तदा ॥
- ७ तस्स याग<sup>६</sup> पकित्तेन्तो, धम्म देसेसि चवखुमा ।  
तदा कोटिमहस्सान, ततियाभिसमयो अहु ॥ 20
८. सन्निपाता तयो आसु, सोभितस्स महेसिनौ ।  
खीणासवान विमलान, सन्तचित्तान तादिन ॥
- ९ उग्गतो नाम सो राजा, दान देति नरुत्तमे ।  
तम्मिह दाने समागञ्छु, अरहन्ता सतकोटियो ॥

१ पकासयि - स्या० । २ निब्बासि - स्या० । ३ महामुनि - सी०, रो०,  
महापुञ्जो - स्या० । ४-४ नरमरुन - सी०, स्या०, रो० । ५ निर्यातयि - रो० ।  
६. योग - रो० ।

- १० पुनापर पुरगणो<sup>१</sup>, देति दान नरुत्तमे ।  
तदा नवुतिकोटीन, दुतियो आसि समागमो ॥
- B. 335 ११ देवलोके वसित्वान, यदा ओरोहती जिनो ।  
तदा असीतिकोटीन, ततियो आसि समागमो ॥
- 5 १२ अह तेन समयेन, सुजातो नाम ब्राह्मणो ।  
तदा ससावक बुद्ध, अन्नपानेन तप्पयि ॥
- १३ सो पि म बुद्धो व्याकासि, सोभितो लोकनायको ।  
“अपरिमेयितो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- १४ “पधान पदहित्वान पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
- 10 १५ तस्सा पि वचन सुत्वा, हट्ठो<sup>२</sup> सविग्गमानसो ।  
तमेवत्थमनुप्पत्तिया, उग्ग धितिमकासह ॥
- १६ सुधम्म नाम नगर, सुधम्मो नाम खत्तियो ।  
सुधम्मा नाम जनिका, सोभितस्स महेसिनो ॥
- R. 28 १७ नववस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
15 कुमुदो माळिनो<sup>३</sup> पटुमो, तयो पासादमुत्तमा ॥
- १८ सत्ततिसहस्सानि<sup>४</sup>, नारियो समलङ्कता ।  
मणिला<sup>५</sup> नाम सा नारी, सीहो नामासि अत्रजो ॥
- १९ निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनक्खमि ।  
सत्ताह पधानचार, चरित्वा पुरिसुत्तमो ॥
- 20 २० ब्रह्मना याचितो सन्तो, सोभितो लोकनायको ।  
वत्ति चक्क महावीरो, सुधम्मय्यानमुत्तमे ॥
- २१ असमो च सुनेत्तो च, अहेसु अगसावका ।  
अनोमो नामुपट्ठाको, सोभितस्स महेसिनो ॥
- २२ नकुला च सुजाता च, अहेसु अगसाविका ।  
25 बुज्झमानो च सो बुद्धो, नागमूले अबुज्झथ ॥

१ पूगणो - स्या० । २ तुट्ठो - स्या० । ३ कलीरो - सी०, नळिनी -  
स्या०, नळिरो - रो० । ४ छमत्तिसहस्सानि - सी०, तिचत्तारिसहस्सानि - स्या०,  
असत्तिसहस्सानि - रो० । ५ समङ्गी - सी०, रो०, मकिला - स्या० ।

- २३ रम्मो चेव सुदत्तो<sup>१</sup> च, अहेसु अग्गुपट्टका ।  
नकुला चेव चित्ता च, अहेसु अग्गुपट्टिका ॥
- २४ अट्ठपण्णासरतन<sup>२</sup>, अच्चुग्गतो महामुनि ।  
ओभासेति दिसा सब्बा, सतरसी व उग्गतो ॥
- २५ यथा सुफुल्ल पवन, नानागन्धेहि धृपित । 5 B 336  
तथेव तस्स पावचन, सीलगन्धेहि धृपित ॥
- २६ यथा पि सागरो नाम, दस्सनेन अतप्पियो ।  
तथेव तस्स पावचन, सवणेन अतप्पिय ॥
- २७ नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥ 10
- २८ ओवादं अनुसिट्ठि च, दत्वान सेसके जने ।  
हुतासनो व तापेत्वा, निब्बुतो सो ससावको ॥
- २९ सो च बुद्धो असमसमो, ते पि<sup>३</sup> सावका बलप्पत्ता ।  
सब्ब तमन्तरहित, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥
- ३० सोभितो वरसम्बुद्धो, सीहारामम्हि निब्बुतो । 15  
धातुवित्थारिक आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥  
सोभितस्स भगवतो वसो छट्ठो ।

### ६ अनोमदस्सीबुद्धवंसो

- १ सोभितस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपटुत्तमो । R 29  
अनोमदस्सी अमितयसो, तेजस्सी<sup>४</sup> दुरतिक्कमो ॥
२. सो छेत्वा बन्धन सब्ब, विद्धसेत्वा तयो भवे ।  
अनिवत्तिगमन मग्ग, देसेसि देवमानुसे ॥ 20
- ३ सागरो व असङ्खोभो, पब्बतो व दुरासदो ।  
आकासो व अनन्तो सो, सालराजा व फुल्लितो ॥
- ४ दस्सनेन पि त बुद्ध, तोसिता होन्ति पाणिनो ।  
ब्याहरन्त गिर सुत्वा, अमत पापुणन्ति ते ॥

१ सुतेत्तो - स्या० । २ अट्ठपञ्चासरतन - सी०, स्या०, रो० । ३ पि च -  
सी०, रो०, च - स्या० । ४ तेजसी - सी०, स्या०, रो० ।



- ५ धम्माभित्तमयो तस्स, इद्धो फीतो तदा अहु ।  
कोटिसतानि अभिसमिसु, पठमे धम्मदेसने ॥
- ६ ततो पर<sup>१</sup> अभिसमये, वस्सन्ते धम्मवुट्ठियो ।  
असीतिकोटियोभिसमिसु, दुतिये धम्मदेसने ॥
- B 337 5 ७ ततो पर हि<sup>२</sup> वस्सन्ते, तप्पयन्ते च<sup>३</sup> पाणिन ।  
अट्ठसत्ततिकोटीन, ततियाभिसमयो अहु ॥
- ८ सन्निपाता तयो आसु, तस्सा पि च महेसिनो ।  
अभिञ्जाबलप्पत्तान, पुप्फितान विमुत्तिया ॥
- ९ अट्ठसत्तसहस्सान, सन्निपातो<sup>४</sup> तदा अहु ।  
10 पहीनमदमोहान, सन्तचित्तान तादिन ॥
- १० सत्तसत्तसहस्सान, दुतियो आसि समागमो ।  
अनङ्गणान विरजान, उपसन्तान तादिन ॥
- ११ छन्न सत्तसहस्सान, ततियो आसि समागमो ।  
अभिञ्जाबलप्पत्तान, निब्बुतान तपस्सिन ॥
- 15 १२ अह तेन समयेन, यक्खो आसि महिद्धिको ।  
नेकानं यक्खकोटीन, वसवत्तिम्हि इस्सरो ॥
- १३ तदा पि त बुद्धवर, उपगन्त्वा महेसिन ।  
अन्नपानेन तप्पेसि, ससङ्ख लोकनायक ॥
- १४ सो पि म तदा ब्याकासि, विसुद्धनयनो मुनि ।  
20 “अपरिमेय्यितो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- १५ “पधानं पदहित्वान पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ।
- १६ तस्सा पि वचन सुत्वा, हट्ठो सविग्गमानसो ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- R 30 १७ नगर चन्दवती नाम, यसवा नाम खत्तियो ।  
25 माता यसोधरा नाम, अनोमदस्सिस्स सत्थुनो ॥
- १८ दसवस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
सिरी उपसिरी वड्ढो, तयो पासादमुत्तमा ॥

१ परमिपि - सी०, रो० । २ पि - सी०, रो० । ३ व - स्या० । ४ सन्नि-  
पाता - स्या० ।

- १६ तेवीसतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
सिरिमा नाम सा<sup>१</sup> नारी<sup>१</sup>, उपवाणो<sup>२</sup> नाम अत्रजो ॥
- २० निमित्ते चतुरो दिस्वा, सिविकायाभिनिवखमि ।  
अनूनदसमासानि, पधान पदही जिनो ॥
- २१ ब्रह्मना याचितो सन्तो, अनोमदस्सी महामुनि । 5 B 338  
वत्ति चक्क महावीरो, उय्याने<sup>३</sup> सो सुदस्सने<sup>३</sup> ॥
- २२ निसभो च अनोमो<sup>४</sup> च, अहेसु अगसावका ।  
वरुणो नामुपट्ठाको, अनोमदस्सिस्स सत्थुनो ॥
- २३ सुन्दरी<sup>५</sup> च सुमना च, अहेसु अगसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, अज्जुनो ति पवुच्चति ॥ 10
- २४ नन्दिवड्डो सिग्विड्डो, अहेसु अग्गुपट्ठका ।  
उप्पला<sup>६</sup> चेव<sup>६</sup> पदुमा च, अहेसु अग्गुपट्ठिका ॥
- २५ अट्ठपण्णासरतन, अच्चुगगतो महामुनि ।  
पभा निद्धावती तस्स, सतरंसी व उगगतो ॥
- २६ वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे । 15  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- २७ सुपुप्फित पावचन, अरहन्तेहि तादिहि ।  
वीतरागेहि विमलेहि, सोभित्थ<sup>७</sup> जिनसासन ॥
- २८ सो च सत्था अमितयसो, युगानि तानि<sup>८</sup> अतुलियानि ।  
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रिक्ता सब्बसङ्खारा ॥ 20
- २९ अनोमदस्सी जिनो सत्था, धम्मारामम्हि निब्बुतो ।  
तत्थेवस्स<sup>९</sup> जिनथूपो, उब्बेधो पञ्चवीसती<sup>१०</sup> ति ॥  
अनोमदस्सिस्स भगवतो वसो सत्तमो ।

### १० पद्मबुद्धवंसो

- १ अनोमदस्सिस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।  
पदुमो नाम नामेन, असमो अप्पट्ठिपुगलो ॥

R 31

१-१. नारी च - सी०, रो० । २ उपसालो - स्या० । ३-३ सुदस्सनुय्यानमुत्तमे - स्या० । ४ आसोको - सी० । ५ सुन्दरा - स्या० । ६-६ उपला च - स्या० । ७ सोभति - स्या० । ८ तीनि - सी० । ९ तत्थेव तस्स - सी०, स्या०, तथेव तस्स - रो० । १० पन० - स्या०, पञ्चा० - रो० ।

B 339

- २ तस्सा पि असम सील, समाधि पि अनन्तको<sup>१</sup> ।  
असङ्खेय्य ज्ञाणवर, विमुत्ति पि अनूपमा ॥
- ३ तस्सा पि अतुलतेजस्स, धम्मचक्कप्पवत्तने ।  
अभिसमया तयो आसु, महातमपवाहना ॥
- ५ ४ पठमाभिसमये बुद्धो, कोटिसतमबोधयि ।  
दुतियाभिसमये धीरो, नवुतिकोटिमबोधयि ॥
- ५ यदा च पदुमो बुद्धो, ओवदी सकमत्रज ।  
तदा असीतिकोटीनं, ततियाभिसमयो अहु ॥
- ६ सन्निपाता तयो आसु, पदुमस्स महेसिनो ।  
कोटिसतमहस्सान, पठमो आसि समागमो ॥
- १० ७ कठिनत्थारसमये, उप्पन्ने कठिनचीवरे ।  
धम्मसेनापतित्थाय, भिक्खु सिब्बिमु चीवर ॥
- ८ तदा ते विमला भिक्खु, छळभिञ्जा महिद्धिका ।  
लीणि सतसहस्सानि, समिसु अपराजिता ॥
- १५ ९ पुनापर सो नरासभो<sup>२</sup>, पवने वास उपागमि<sup>३</sup> ।  
तदा समागमो आसि, द्विन्न सतसहस्सिन<sup>४</sup> ॥
- १० अह तेन समयेन, सीहो आसि मिगाधिभू<sup>५</sup> ।  
विवेकमनुवृहन्त, पवने अद्दस<sup>६</sup> जिन<sup>६</sup> ॥
- ११ वन्दित्वा सिरसा पादे, कत्वान तं पदत्तिखणं ।  
तिक्खत्तुं अभिनादित्वा, सत्ताह जिनमुपटुह<sup>७</sup> ॥
- २० १२ सत्ताहं वग्गसमापत्तिया, वुट्टहित्वा तथागतो ।  
मनसा चिन्तयित्वान, कोटि भिक्खु समानयि ॥
- १३ तदा पि सो महावीरो, तेस मज्झे वियाकरि ।  
“अपरिमेयितो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- २५ १४ “पधानं पदहित्वान पे० हेस्साम मम्मुखा इम” ॥
- १५ तस्सा पि वचनं सुत्वा, भिरयो चित्त पसादयि ।  
उत्तरि वनमविट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥

१ अनन्तका - मी०, रो० । २ नरवुसभो - स्या० । ३ उपागतो - सी० ।  
४. सतसहस्सान - मी०, स्या०, रो० । ५ मिगाधिभू - स्या० । ६-६ वासं उपागतं -  
सी० । ७ जिनमुपटुहि - मी०, स्या०, रो० ।

- १६ चम्पकं नाम नगर, असमो नाम खत्तियो ।  
असमा नाम जनिका, पदुमस्स महेसिनो ॥
- १७ दसवस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
नन्दा-वसु-यसुत्तरा<sup>१</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
- १८ तेत्तिम<sup>२</sup> च सहस्सानि<sup>३</sup>, नारियो समलङ्कता ।  
उत्तरा नाम सा नारी, रम्मो नामासि अत्रजो ॥
- १९ निमिन्ने चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।  
अनूनअट्टमासानि<sup>४</sup>, पधान पदही जिनो ॥
- २० ब्रह्मना याचितो सन्तो, पदुमो लोकनायको ।  
वत्ति चक्कं महावीरो, धनञ्जयुय्यानमुत्तमे<sup>५</sup> ॥
- २१ सालो च उपसालो च, अहेसु अग्गसावका ।  
वरुणो नामुपट्ठाको, पदुमस्स महेसिनो ॥
- २२ राधा चेव सुराधा च, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, महासोणो ति वुच्चति ॥
- २३ भिय्यो<sup>६</sup> चेव असमो च, अहेसु अग्गुपट्ठका ।  
रुची च नन्दरामा च, अहेसु अग्गुपट्ठिका ॥
- २४ अट्ठपण्णासरतन, अच्चुभगतो महामुनि ।  
पभा निद्धावती तस्स, असमा सब्बसो<sup>७</sup> दिसा ॥
- २५ चन्दप्पभा सुरियप्पभा, रतनग्गिमणिप्पभा<sup>८</sup> ।  
सब्बा पि ता हता होन्ति, पत्वा जिनपभुत्तम<sup>९</sup> ॥
- २६ वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, नारेसि जनत बहुं ॥
- २७ परिपक्कमानसे सत्ते, बोधयित्वा असेसतो ।  
सेसके<sup>१०</sup> अनुसासित्वा, निब्बुतो सो ससावको ॥
- २८ उरगो व तच्च जिन्न, वुड्डपत्त<sup>१०</sup> व पादपो ।  
जहित्वा सब्बसङ्खारे, निब्बुतो सो यथा सिखी ॥

B 340,  
R 32

5

10

15

20

25

१ नन्दा च सुयसा उत्तरा - सी०, रो०, नन्दो वसु भमुत्तरो - स्या० । २-२ ० सत ० - सी०, रो० । ३ अनूनक अट्टमास - सी०, रो० । ४ धनञ्जयुय्यानमुत्तमे - सी०, धनञ्जयुय्यानमुत्तमे - स्या०, रो० । ५ सभियो - स्या० । ६ सब्बतो - स्या० । ७ रतनग्गिमणिप्पभा - स्या०, रो० । ८ जिनप्पभुत्तम - सी०, स्या०, रो० । ९ सेसब्बे - स्या० । १० वुड्डपत्त - सी०, रो०, वद्धपत्त - म० ।

- २६ पटुमो जिनवरो सत्था, धम्मारामम्हि निब्बुतो ।  
 धानुवित्थारिक आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥  
 पटुमस्स<sup>१</sup> भगवतो वसो<sup>१</sup> अट्टमो ।

### ११ नारदबुद्धवसो

B 341,  
R. 33

- १ पटुमस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपटुत्तमो ।  
 नारदो नाम नामेन, असमो अपटिपुगलो ॥
- २ सो बुद्धो चक्कवत्तिस्स, जेट्ठो दयितओरसो ।  
 आमुक्कमालाभरणो<sup>२</sup>, उय्यान उपसङ्गमि ॥
- ३ तत्थासि<sup>३</sup> रुक्खो यसविपुलो<sup>४</sup>, अभिरूपो ब्रह्मा सुचि ।  
 तमज्झपत्वा उपनिसीदि<sup>५</sup>, महासोणस्स हेट्ठतो ॥
- ४ तत्थ ज्ञाणवरुप्पज्जि, अनन्त वजिरूपम ।  
 तेन विचिनि सङ्खारे, उक्कुज्जमवकुज्जक<sup>६</sup> ॥
- ५ तत्थ सब्बकिलेसानि, असेसमभिवाहयि ।  
 पापुणी केवल बोधि, बुद्धज्ञाणे च चुट्स ॥
- ६ पापुणित्वान सम्बोधि, धम्मचक्क पवत्तयि ।  
 कोटिसतसहस्सान, पठमाभिसमयो अहु ॥
- ७ महादोण नागराज, विनयन्तो महामुनि ।  
 पाटिहेर तदाकासि, दस्सयन्तो सदेवके ॥
- ८ तदा देवमनुस्सान, तम्हि धम्मप्पकासने ।  
 नवुतिकोटिसहस्सानि, तरिसु सब्बसंसय ॥
- ९ यम्हि काले महावीरो, ओवदी सकमत्रज ।  
 असीतिकोटिसहस्मान, ततियाभिसमयो अहु ॥
- १० सन्निपाता तयो आसु, नारदस्स महेसिनो ।  
 कोटिसतसहस्सान, पठमो आसि समागमो ॥
- ११ यदा बुद्धो बुद्धगुण, सनिदान पकासयि ।  
 नवुतिकोटिसहस्सानि, समिसु धिमत्ता तदा ॥

१-१ पटुमबुद्धवसो - स्या० । २ आमुत्तमल्याभरणो - सी०, रो०, आमुत्त-  
 मण्याभरणो - स्या० । ३ तत्थासि - सी०, रो० । ४ विपुलो - स्या० । ५ निसीदि -  
 स्या०, रो० । ६ उक्कुज्जमवकुज्जत - स्या० ।

- १२ यदा वेरोचनो नागो, दान ददाति सत्थुनो ।  
तदा समिसु जिनपुत्ता, असीतिसतसहस्सियो<sup>१</sup> ॥
- १३ अह तेन समयेन, जटिलो उग्गतापनो ।  
अन्तलिक्खचरो आसि, पञ्चाभिञ्जासु पारगू ॥ B 342
- १४ तदापाह असमसम, ससङ्घं सपरिज्जन<sup>२</sup> ।  
अन्नपानेन तप्पेत्वा, चन्दनेनाभिपूजयि ॥ 5
- १५ सो पि म तदा व्याकासि, नारदो लोकनायको ।  
“अपरिमेयितो कप्पे, अयं<sup>३</sup> बुद्धो<sup>३</sup> भविस्सति ॥
- १६ “पधानं पदहित्वान पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
- १७ तस्सा<sup>४</sup> पि<sup>४</sup> वचन सुत्वा, भिय्यो हासेत्वं<sup>५</sup> मानस ।  
अधिट्ठहि वत्त<sup>६</sup> उग्ग, दसपारमिपूरिया ॥ 10 R 34
- १८ नगर धञ्जवती नाम, सुदेवो नाम खत्तियो ।  
अनोमा नाम जनिका, नारदस्स महेसिनो ॥
- १९ नववस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
जितो<sup>७</sup> विजिताभिगमो<sup>७</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥ 15
- २० तिचत्तारीससहस्सानि<sup>८</sup>, नारियो समलङ्कता ।  
विजितसेना<sup>९</sup> नाम नारी<sup>९</sup>, नन्दुत्तरो नाम अत्रजो ॥
- २१ निमित्ते चतुरो दिस्वा, पदसा<sup>१०</sup> गमनेन निक्खमि ।  
सत्ताह पधानचार<sup>१२</sup>, अचरी पुरिसुत्तमो<sup>१३</sup> ॥
२२. ब्रह्मना याचितो सन्तो, नारदो लोकनायको ।  
वत्ति चक्क महावीरो, धनञ्चुय्यानमुत्तमे ॥ 20
- २३ भद्दसालो जितमित्तो, अहेसु अगसावका ।  
वासेट्ठो नामपट्ठाको, नारदस्स महेसिनो ॥
- २४ उत्तरा फग्गुनी चेव, अहेसु अगसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, महासोणो ति वुच्चति ॥ 25

१ असीतिसतसहस्सिनो - स्या० । २ सपरिजन - स्या०, रो० । ३-३. बुद्धो लोके - स्या० । ४-४ तस्साह - स्या० । ५ हासेत्वान - स्या० । ६ वत्त - स्या० । ७-७ जिता-विजिताभिरमा - सी०, जिताविजिताभिरामा - रो० । ८ तिचत्तारि सहस्सानि - स्या० । ९ जितसेना - सी०, रो० । १० सा नारी - स्या० । ११ पासाद - सी० । १२ पधानचरिय - सी०, रो० । १३ लोकनायको - सी०, रो० ।

- २५ उगगरिन्दो वसभो च, अहेसु अग्गुपट्टका ।  
इन्दावरी च वण्डी<sup>१</sup> च, अहेसु अग्गुपट्टिका ॥
- B 343 २६ अट्टासीतिरतनानि, अच्चुगगतो महामुनि ।  
कञ्चनग्घियसङ्कासो, दससहस्सी विरोचति ॥
- 5 २७ तस्स ब्यामप्पभा काया, निद्धावति दिसोदिस<sup>२</sup> ।  
निरन्तर दिवारत्ति, योजन फरते सदा<sup>३</sup> ॥
- २८ न केचि तेन समयेन, समन्ता योजने जना ।  
उक्का पदीपे उज्जालेन्ति, बुद्धरसीहि ओत्थटा ॥
- 10 २९ नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- ३० यथा उल्लहि गगनं, विचित्तं उपसोभति ।  
तथेव सासन तस्स, अरहन्तेहि सोभति ॥
- ३१ संसारसोत तरणाय<sup>४</sup>, सेसके पटिपन्नके ।  
धम्मसेतु दब्बह कत्वा, निब्बुतो सो नरासभो ॥
- 15 ३२. सो पि बुद्धो असमसमो, ते पि खीणासवा अतुलतेजा ।  
सब्ब तमन्तरहित, ननु रिक्ता सब्बसङ्खारा ॥
- ३३ नारदो जिनवसभो<sup>५</sup>, निब्बुतो सुदस्सने पुरे ।  
तत्थेवस्स<sup>६</sup> थूपवरो, चतुयोजनमुग्गतो ति ॥
- नारदस्स भगवतो वसो नवमो ।

### १२ पट्टमुत्तरबुद्धवंसो

- R 35 १. नारदस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपटुत्तमो ।  
20 पट्टमुत्तरो नाम जिनो, अक्खोभो सागरूपमो ॥
- २ मण्डकप्पो व<sup>१</sup> सो आसि, यम्हि बुद्धो अजायथ ।  
उस्सन्नकुसला जनता, तम्हि कप्पे अजायथ ॥
- ३ पट्टमुत्तरस्स भगवतो, पठमे धम्मदेसने ।  
कोटिसतसहस्सान, धम्माभिसमयो अहु ॥

१ उन्दी - सी०, गण्डी - स्या०, चण्डी - रो० । २. समन्ततो - सी० ।  
३ दिसा - सी०, रो० । ४ तारणाय - स्या० । ५ जिनवसभो - स्या० । ६. तत्थेव  
जिन - मी०, रो०, तथेव - स्या० । ७ च - स्या० । ८ बुद्धा - सी० ।

- ४ ततो परं पि वस्सन्ते, तप्पयन्ते च पाणिने ।  
सत्तत्तिससतसहस्सान<sup>१</sup>, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- ५ यम्हि काले महावीरो, आनन्द उपसङ्गमि ।  
पितुसन्तिक उपगन्त्वा, आहनी अमतदुन्दुभि ॥ B 344
- ६ आहते अमतभेरिम्हि, वस्सन्ते धम्मवुट्ठिया<sup>२</sup> ।  
पञ्जाससतसहस्सान, ततियाभिसमयो अहु ॥ 5
- ७ ओवादको विञ्जापको, तारको सब्बपाणिन ।  
देसनाकुसलो बुद्धो, तारेसि जनत बहु ॥
८. सन्निपाता तयो आसु, पदमुत्तरस्स सत्थुनो ।  
कोटिसतसहस्सान, पठमो आसि समागमो ॥ 10
९. यदा बुद्धो असमसमो, वसि<sup>३</sup> वेभारपब्बते ।  
नवुतिकोटिसहस्सान, दुतियो आसि समागमो ॥
१०. पुन चारिकं पक्कन्ते, गामनिगमरट्ठतो ।  
असीतिकोटिसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ॥
- ११ अह तेन समयेन, जटिलो नाम रट्ठिको ।  
सम्बुद्धप्पमुख सङ्ग, सभत्त दुस्समदासहं ॥ 15
- १२ सो पि म बुद्धो व्याकासि, सङ्गमज्जे निसीदिय ।  
“सतसहस्सितो कप्पे, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
- १३ “पधानं पदहित्वान . पे० हेस्साम सम्मुखा इमं” ॥
- १४ तस्सा पि वचनं सुत्वा, उत्तरि वतमधिट्ठहि ।  
अकासि<sup>४</sup> उग्गदब्बहं<sup>५</sup> धित्ति, दसपारमिपूरिया ॥ 20
- १५ व्याहता तिथिया सब्बे, विमना दुम्मना तदा ।  
न तेस केचि परिचरन्ति, रट्ठतो निच्छुभन्ति ते ॥
- १६ सब्बे तत्थ समागन्त्वा, उपगच्छु बुद्धसन्तिके ।  
तुव नाथो<sup>६</sup> महावीर, सरण होहि चक्खुम ॥ R 36
- १७ अनुकम्पको कारुणिको, हितेसी सब्बपाणिनं ।  
सम्पत्ते तिथिये सब्बे, पञ्चसीले पतिट्ठपि<sup>७</sup> ॥ 25

१. सत्तत्तिससहस्सान - सी०, रो०, सत्तत्तिसमहस्सान - स्या० । २. धम्मवुट्ठियो - सी०, स्या०, रो० । ३. वसी - सी०, वसति - रो० । ४-४ अकासि मुग्ग दब्बह - सी०, रो० । ५. नाथ - सी० । ६. पतिट्ठहि - सी०, स्या०, रो० ।



- १८ एव निराकुल आसि, सुञ्जत तिथियेहि त ।  
विचित्त अरहन्तेहि, वसीभूतेहि तादिहि ॥
- B 345 १९ नगर हंसवती<sup>१</sup> नाम, आनन्दो नाम खत्तियो ।  
सुजाता नाम जनिका, पदुमुत्तरस्स सत्थुनो<sup>२</sup> ॥
- 5 २० दसवस्ससहस्सानि<sup>३</sup>, अगार अज्झ सो वसि ।  
नरवाहनो<sup>४</sup> यसो वसवत्ती<sup>५</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
- २१ तिचत्तारीससहस्सानि, नारियो समलङ्कना ।  
वसुदत्ता<sup>६</sup> नाम नारी, उत्तमो<sup>७</sup> नाम अत्रजो ॥
- २२ निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनिक्खमि ।  
10 सत्ताह पधानचार, अचरी पुरिसुत्तमो ॥
- २३ ब्रह्मना याचितो सन्तो, पदुमुत्तरो विनायको ।  
वत्ति चक्क महावीरो, मिथिलुय्यानमुत्तमे ॥
- २४ देवलो<sup>८</sup> च सुजातो च, अहेसु अगसावका ।  
सुमनो नामुपट्ठाको, पदुमुत्तरस्स महेसिनो<sup>९</sup> ॥
- 15 २५ अमिता<sup>१०</sup> च असमा च<sup>११</sup>, अहेसु अगसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, सललो ति पवुच्चति ॥
- २६ वित्तिण्णो चेव<sup>१२</sup> तिस्सो च, अहेसु अग्गुपट्ठका ।  
हट्ठा चेव विचित्ता<sup>१३</sup> च, अहेसु अग्गुपट्ठिका ॥
२७. अट्ठपण्णासरतन, अच्चुग्गतो महामुनि ।  
20 कञ्चनग्घियसङ्कासो, द्वत्तिसवरलक्खणो ॥
२८. कुट्टा<sup>१४</sup> कवाटा भित्ती च, रुक्खा नगसिलुच्चया ।  
न तस्सावरण अत्थि, समन्ता द्वादसयोजने ॥
२९. वस्ससतसहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥

१ हेमवती - सी० । २ महेसिनो - सी०, रो० । ३ नववस्ससहस्सानि - स्या० ।  
४-४ नारीवाहनो यसो यसवती - सी०, नारी बाहनो यसवती - स्या०, नारवाहनो -  
रो० । ५ वसुदत्ता - स्या० । ६ उत्तरो - सी०, स्या०, रो० । ७. देविलो -  
स्या० । ८ सत्थुनो - सी०, स्या० । ९-९ अमिता असमा चेव - सी०, स्या०, रो० ।  
१०. अमितो - स्या० । ११. सुचित्ता - स्या० । १२ कुट्टा - म०, रो० ।

- ३० सन्तारेत्वा बहुजन<sup>१</sup>, छिन्दित्वा सब्बससय ।  
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, निब्बुतो सो ससावको ॥
- ३१ पदुमुत्तरो जिनो बुद्धो, नन्दारामम्हि निब्बुतो ।  
तत्थेवस्स थूपवरो, द्वादसुब्बेधयोजनो ति ॥  
पदुमुत्तरस्स भगवतो वसो दसमो ।

### १३ सुमेधबुद्धवंसो

- १ पदुमुत्तरस्स अपरेन, सुमेधो नाम नाथको ।  
दुरासदो उग्गतोजो, सब्बलोकुत्तमो<sup>२</sup> मुनि<sup>३</sup> ॥ 5 B 346,  
R 37
- २ पसन्ननेत्तो सुमुखो, ब्रह्मा उज्जु पतापवा ।  
हितेसी सब्बसत्तान, बहू मोचेसि बन्धना ॥
- ३ यदा बुद्धो पापुणित्वा, केवलं बोधिमुत्तम ।  
सुदस्सनम्हि नगरे, धम्मचक्क पवत्तयि ॥ 10
- ४ तस्सा<sup>४</sup> पि अभिसमया<sup>५</sup> तीणि, अहेसु धम्मदेसने ।  
कोटिसतसहस्सान, पठमाभिसमयो अहु ॥
- ५ पुनापर कुम्भकण्ण, यक्ख सो<sup>६</sup> दमयी जिनो ।  
नवुतिकोटिसहस्सान, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- ६ पुनापर अमितयसो, चतुसच्च पकासयि ।  
असीतिकोटिसहस्सान, ततियाभिसमयो अहु ॥ 15
- ७ सन्निपाता तयो आसु, सुमेधस्स महैसिनो ।  
खीणासवान विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
- ८ सुदस्सनं<sup>७</sup> नाम नगरं<sup>८</sup>, उपगञ्छि जिनो यदा ।  
तदा खीणासवा भिक्खू, समिसु सतकोटियो ॥ 20
- ९ पुनापर देवकूटे, भिक्खून कथिनत्थते ।  
तदा नवुतिकोटीन, दुतियो आसि समागमो ॥
- १० पुनापरं दसवलो, यदा चरति चारिकं ।  
तदा असीतिकोटीन, ततियो आसि समागमो ॥

१ बहुजञ्ज - स्या० । २ सब्बलोकुत्तरो - सी०, रो० । ३ जिनो - स्या० ।  
४-४ तस्साभिसमया - सी० रो० । ५ च - स्या० । ६-६ सुदस्सन नगर वर - सी०,  
रो०, सुदस्सनम्हि नगरे - स्या० ।

- ११ अह तेन समयेन, उत्तरो नाम माणवो ।  
असीतिकोटियो मय्हं, घरे सन्निचित<sup>१</sup> घन ॥
- १२ केवल सब्ब दत्तवान, ससङ्खे लोकनायके ।  
सरण तस्सुपगञ्छि, पब्बज्ज चाभिरोचयि<sup>२</sup> ॥
- 5 १३ सो पि म बुद्धो व्याकासि, करोन्तो अनुमोदन ।  
“तिसकप्पसहस्समिह, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- B 347 १४ “पधान पदहित्वान पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
- १५ तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो चित्तं पसादयि ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- 10 १६ सुत्तन्त विनय चा पि, नवङ्ग सत्थुसासन ।  
सब्ब परियापुणित्वान, सोभयि जिनसासन ॥
- R 38 १७ तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, निसज्जट्टानचङ्कमे ।  
अभिञ्जासु पारमि गन्त्वा<sup>३</sup>, ब्रह्मलोकमगञ्छह ॥
- १८ सुदस्सन नाम नगर, सुदत्तो नाम खत्तियो ।  
15 सुदत्ता नाम जनिका, सुमेधस्स महेसिनो ॥
- १९ नववस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
सुचन्दकञ्चनसिरिवट्ठा, तयो पासादमुत्तमा ॥
- २० तिसोळससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
सुमना नाम सा नारी, पुनब्बसु<sup>४</sup> नाम अत्रजो ॥
- 20 २१ निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।  
अनूनकं अट्टमास<sup>५</sup>, पधानं पदही जिनो ॥
- २२ ब्रह्मना याचितो सन्तो, सुमेधो लोकनायको ।  
वत्ति चक्क महावीरो<sup>६</sup>, सुदस्सनुय्यानमुत्तमे ॥
२३. सरणो<sup>६</sup> सब्बकामो च, अहेसु अग्गसावका ।  
25 सागरो नामुपट्ठाको, सुमेधस्स महेसिनो ॥
- २४ रामा चेव सुरामा च, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, महानीपो<sup>७</sup> ति वुच्चति<sup>८</sup> ॥

१ सन्निचित - स्या०; सन्निचित - रो० । २ अभिरोचयि - स्या० ।  
३ पत्वा - स्या० । ४ सुमित्तो - सी०, रो०, पुनब्बो - स्या० । ५ अट्टमास - सी०, स्या० ।  
६ सरणो च - स्या० । ७-७ महानिम्बो - सी०, रो०, निम्बस्सोति पवुच्चति - स्या० ।

- २५ उरुवेला<sup>१</sup> यसवा च, अहेसु अग्गुपट्टिका ।  
यसोधरा<sup>२</sup> सिरिमा<sup>२</sup> च, अहेसु अग्गुपट्टिका ॥
- २६ अट्ठासीतिरतनानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।  
ओभासेति दिसा सब्बा, चन्दो तारगणे<sup>३</sup> यथा ॥
- २७ चक्कवत्तिमणी नाम, यथा तपति योजन । 5  
तथेव तस्स रतन; समन्ता फरति योजन ॥
- २८ नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे । B 348  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- २९ तेविज्जल्लभिञ्जेहि<sup>४</sup>, बलप्पत्तेहि तादिहि ।  
समाकुलमिद प्राप्ति, अरहन्तेहि साधुहि<sup>५</sup> ॥ 10
- ३० ते पि सब्बे अमितयसा, विप्पमुत्ता निरूपधी ।  
आणालोक दस्सयित्वा, निब्बुता ते महायसा ॥
- ३१ सुमेधो जिनवरो बुद्धो, मेधारामम्हि निब्बुतो ।  
धातुवित्थारिक आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥  
सुमेधस्स भगवतो वसो एकादसमो ।

### १४ सुजातबुद्धवंसो

- १ तत्थेव मण्डकप्पम्हि, सुजातो नाम नायको । 15 R 39  
सीहहनुसभक्खन्धो, अप्पमेय्यो दुरासदो ॥
- २ चन्दो व विमलो सुद्धो, सतरसी व पतापवा<sup>६</sup> ।  
एव सोभति सम्बुद्धो<sup>७</sup>, जलन्तो सिरिया सदा<sup>८</sup> ॥
- ३ पापुणित्वान सम्बुद्धो, केवल बोधिमुत्तम ।  
सुमङ्गलम्हि नगरे, धम्मचक्क पवत्तयि ॥ 20
- ४ देसेन्ते<sup>९</sup> पवरं धम्मं, सुजाते<sup>१०</sup> लोकनायके<sup>११</sup> ।  
असीतिकोटी अभिसमिसु, पठमे धम्मदेसने ॥

१. उरुवेलो च - सी०, रो०, उरुवेला चैव - स्या० । २-२. यसा नाम सिरिवा - स्या० । ३. तारागणे - सी० । ४. तेविज्जा ल्लभिञ्जाहि - स्या० । ५. सासनं स्या०, तादिहि - रो० । ६. तापवा - सी०, रो० । ७. सो बुद्धो - सी० । ८. पभा - सी०, रो० । ९. देसेन्तो - स्या० । १०-१०. सुजातो लोकनायको - स्या० ।

- ५ यदा सुजातो अमितयसो, देवे वस्स उपागमि ।  
सत्ततिससतसहस्सान<sup>१</sup>, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- ६ यदा सुजातो असमसमो<sup>२</sup>, उपगच्छि पितुसन्तिक ।  
सट्ठिससतसहस्सान, ततियाभिसमयो अहु ॥
- 5 ७ सन्निपाता तयो आसु, सुजातस्स महेसिनो ।  
खीणासवान विमलान, सन्तचित्तान तादिन ॥
- B 349 ८ अभिञ्जाबलप्पत्तान, अप्पत्तान<sup>३</sup> भवाभवे ।  
सट्ठिससतसहस्सानि, पठमं सन्निपत्तिसु ते ॥
- ९ पुनापरं सन्निपाते, तिदिवोरोहणे जिने ।  
10 पञ्जाससतसहस्सान, दुतियो आसि समागमो ॥
- १० उपसङ्क्रमन्तो<sup>४</sup> नरासभ, तस्स यो अग्गसावको ।  
चत्थि सनसहस्सेहि, सम्बुद्धं उपसङ्क्रमि ॥
- ११ अह तेन समयेन, चतुदीपम्हि इस्सरो ।  
अन्तलिक्खचरो आसि, चक्कवत्ती महब्बलो ॥
- 15 १२ लोके<sup>५</sup> अच्छरियि दिस्वा, अब्भुत लोमहसन ।  
उपगन्त्वान वन्दि सो, सुजात लोकनायक<sup>६</sup> ॥
- १३ चतुदीपे महारज्ज, रतने सत्त उत्तमे ।  
बुद्धे निय्यादयित्वान, पब्बजि तस्स सन्तिके ॥
- १४ आरामिका जनपदे, उट्ठान पटिपिण्डिय ।  
20 उपनेन्ति भिक्खुसङ्घस्स, पच्चय सयनासन ॥
- १५ सो पि म बुद्धो<sup>७</sup> व्याकासि, दससहस्सिम्हि<sup>८</sup> इस्मरो ।  
“तिसकप्पसहस्सिम्हि, अयं बुद्धो भविस्सति ॥
- R 40 १६ “पधानं पदहित्वान .. पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
१७. तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो हास जनेसह<sup>९</sup> ।  
25 अधिट्ठहि वत उग्ग, दसपारमिपूरिया ॥
१८. सुत्तन्त विनय चा पि, नवङ्ग सत्थुसासन ।  
सब्ब परियापुणित्वान, सोभयि जिनसासनं ॥

१ सत्ततिससहस्सान - सी०, रो० । २ असमो - स्या० । ३ अप्पमत्तान - सी० ।  
४ उपसङ्क्रम - स्या० । ५-४ स्या० पोत्थके नत्थि । ६ तदा - स्या० । ७ दस-  
सहस्सिम्हि - स्या०, रो० । ८. जने अह - स्या० ।

- १६ तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, ब्रह्म भावेत्तव भावन ।  
अभिञ्जापारमि गन्त्वा, ब्रह्मलोकमगच्छह ॥
- २० सुमङ्गल नाम नगर, उग्गतो नाम खत्तियो ।  
माता पभावतो नाम, सुजातस्स महेसिनो ॥
- २१ नववस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि । 5  
सिरी उपसिरो नन्दो<sup>१</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
- २२ तेवीसतिसहस्सानि, नारियो समलङ्कता । B 350  
सिरिनन्दा नाम नारो, उपसेनो नाम अत्रजो ॥
- २३ निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि ।  
अनूननवमासानि, पधान पदही जिनो ॥ 10
- २४ ब्रह्मुना याचितो सन्तो, सुजातो लोकनायको ।  
वत्ति चक्क महावीरो, सुमङ्गलुय्यानमुत्तमे ॥
- २५ सुदस्सनो सुदेवो च, अहेसु अग्गसावका ।  
नारदो नामुपट्ठाको, सुजातस्स महेसिनो ॥
- २६ नागा<sup>२</sup> च नागसमाला<sup>३</sup> च, अहेसु अग्गसाविका । 15  
बोधि तस्स भगवतो, महावेळ्ळु ति वुच्चति ॥
- २७ सो च षक्खो घनक्खन्धो<sup>४</sup>, अच्छिद्दो होति पत्तिको ।  
उज्जुवसो ब्रह्मा होति, दस्सनीयो मनोरमो ॥
२८. एकक्खन्धो पवड्डित्वा<sup>५</sup>, ततो साखा पभिज्जति<sup>६</sup> ।  
यथा सुबद्धो<sup>७</sup> मोरहत्थो, एव सोभति सो दुमो ॥ 20
- २९ न तस्स कण्टका<sup>८</sup> होन्ति, ना पि छिद्द महा अहु ।  
वित्थिण्णसाखो<sup>९</sup> अविरलो, सन्दच्छायो मनोरमो ॥
- ३० सुदत्तो चैव चित्तो च, अहेसु अग्गुपट्ठाका ।  
सुभद्दा च पट्टमा च, अहेसु अग्गुपट्ठिका ॥
- ३१ पञ्जासरतनो आसि, उच्चत्तनेन सो जिनो । 25  
सब्बाकारवरूपेतो, सब्बगुणमुपागतो ॥

१ नन्दा - सी०, रो०, चन्दो - स्या० । २-२ नागा नागसमाना - स्या० ।  
३ घनरुचिरो - सी०, रो० । ४ पवड्डित्वा - सी०, रो० । ५ अभिज्जति - सी०, च भिज्जति -  
स्या० । ६ सुबद्धो - स्या० । ७ कण्डका - सी०, रो०, कण्डका - स्या० । ८ वित्तिण्ण-  
साखो - स्या० ।

B 351,  
R 41

- ३२ तस्स पभा असमसमा, निद्धावति समन्ततो ।  
अपमाणो अतुलियो<sup>१</sup>, ओपम्मेहि<sup>२</sup> अनूपमो ॥
- ३३ नवुतिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- 5 ३४ यथा पि सागरे ऊमी, गगने तारका यथा ।  
एव तदा पावचन, अरहन्तेहि चित्ति<sup>३</sup> ॥
- ३५ सो च बुद्धो असमसमो, गुणानि च तानि अतुलियानि ।  
सब्बं तमन्तरहितं, ननु रिता सब्बसङ्खारा ॥
- ३६ सुजातो जिनवरो बुद्धो, सिलाराम्भिह<sup>४</sup> निब्बुतो ।  
10 तत्थेव तस्स<sup>५</sup> चेतियो<sup>६</sup>, तीणिगावुत्तमुग्गतो ति ॥  
सुजातस्स भगवतो वसो द्वादसमो ।

### १५ पियदस्सीबुद्धवंसो

- १ सुजातस्स अपरेन, सयम्भू<sup>१</sup> लोकनायको ।  
दुरासदो असमसमो, पियदस्सी महायसो ॥
- २ सो पि बुद्धो अमितयसो, आदिच्चो व विरोचति ।  
सब्ब तमं निहन्त्वा, धम्मचक्क पवत्तयि ॥
- 15 ३ तस्सा पि अतुलतेजस्स, अहेसु अभिसमया तयो ।  
कोटिसतसहस्सान, पठमाभिसमयो अहु ॥
- ४ सुदस्सनो देवराजा, मिच्छादिट्ठिमरोचयि ।  
तस्स दिट्ठि विनोदेन्तो, सत्था धम्ममदेसयि ॥
- ५ जनसन्निपातो अतुलो, महासन्निपती तदा ।  
20 नवुतिकोटिसहस्सानं<sup>७</sup>, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- ६ यदा दोणमुख हत्थि, विनेसि<sup>८</sup> नरसारथि ।  
असीतिकोटिसहस्सान, ततियाभिसमयो अहु ॥
- ७ सन्निपाता तयो आसु, तस्सा पि पियदस्सिनो ।  
कोटिसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ॥

१ अतुलियो च - सी०, रो० । २ उपमेहि - स्या०, ओपमेहि - रो० ।  
३ चित्तक - स्या०, विचित - रो० । ४ सेलाराम्भिह - स्या० । ५-५ चेतियो  
सत्थु - स्या० । ६ सम्बुद्धो - सी० । ७ नवकोटिसहस्सान - स्या० । ८ विनेति - स्या० ।

- ८ ततो परं नवुतिकोटी, समिसु एकतो मुनी ।  
ततिये सन्निपातम्हि, असीतिकोटियो अहू ॥
- ९ अहू तैन समयेन, कस्सपो नाम ब्राह्मणो<sup>१</sup> ।  
अज्झायको मन्तधरो, तिण्ण वेदान पारगू ॥
- १० तस्स धम्म सुणित्वान, पसाद जनयि अहू । 5 B 352  
कोटिसतसहस्सेहि, सञ्चाराम अमापयि ॥
- ११ तस्स दत्तवान आराम, हट्ठो सविग्गमानसो ।  
सरणे<sup>२</sup> पञ्च सीले च<sup>३</sup>, दब्बह कत्वा समादियि ॥
१२. सो पि म बुद्धो ब्याकासि, सञ्चमज्जे निसीदिय ।  
“अट्ठारसे कप्पसते, अय बुद्धो भविस्सति ॥ 10
- १३ “पधान पदहित्वान पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ॥ R 42
- १४ तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- १५ सुधञ्जं नाम नगर, सुदत्तो नाम खत्तियो ।  
चन्दा<sup>३</sup> नामासि<sup>३</sup> जनिका, पियदस्सिस्स सत्थुनो ॥ 15
१६. नववस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
सुनिम्मलविमलगिरिगुहा<sup>४</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
१७. तेत्तिससहस्सानि<sup>५</sup> च<sup>५</sup>, नारियो समलङ्कता ।  
विमला नाम नारी<sup>६</sup> च<sup>६</sup>, कञ्चनावेळो<sup>६</sup> नाम<sup>७</sup> अत्रजो ॥
- १८ निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि । 20  
छमास पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥
- १९ ब्रह्मना याचितो सन्तो, पियदस्सी महामुनि ।  
वत्ति चक्क महावीरो, उस्सभुय्याने<sup>९</sup> मनोरमे ॥
- २० पालितो सब्बदस्सी च, अहेसु अग्गसावका । 25  
सोभितो नामुपट्ठाको, पियदस्सिस्स सत्थुनो ॥
- २१ सुजाता धम्मदिन्ना च, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, ककुधो ति पवुच्चति ॥

१ मानवो - स्या० । २-२ सरण पञ्चसीलञ्च - सी० । ३-३ सुचन्दा नाम - सी०, स्या०, सुचन्दो नाम - रो० । ४ सुनिमाल० - सी०, सुनिमल० - रो० । ५ ० विमल-गिरिगुहा - स्या० । ६-६ तेत्तिसतिसहस्सानि - सी०, स्या०, रो० । ७-७ सा नारी - स्या० । ८-८ कञ्चनावेळो नाम - सी० रो०, कञ्चनावेळ - स्या० । ९ उस्सावनुय्याने - सी०, रो० ।



- २२ सन्धको<sup>१</sup> धम्मको<sup>१</sup> चेव, अहेसु अग्गुपट्टका ।  
विसाखा धम्मदिन्ना च, अहेसु अग्गुपट्टिका ॥
- B 353 २३ सो पि बुद्धो अमितयसो, द्वत्तिसवरलक्खणो ।  
असीतिहत्थमुब्बेधो, सालराजा व दिस्सति ॥
- 5 २४ अग्गिचन्दसुरियान<sup>२</sup>, नत्थि तादिसिका पभा ।  
यथा अहु पभा तस्स, असमस्स महेसिनो ॥
- २५ तस्सा पि देवदेवस्स, आयु तावतक<sup>३</sup> अहु ।  
नवुतिवस्ससहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥
- २६ सो पि बुद्धो असमसमो, युगानि पि तानि अनुलियानि ।  
10 सब्ब तमन्तरहित, ननु रिता सब्बसङ्खारा ॥
- २७ पियदस्सी मुनिवरो, अस्सत्थारामम्हि निब्बुतो ।  
तत्थेवस्स जिनथूपो, तीणियोजनमुग्गतो ति ॥  
पियदस्सिस्स भगवतो वसो तेरसमो ।

### १६ अत्थदस्सीबुद्धवंसो

- R 43 १ तत्थेव मण्डकप्पम्हि, अत्थदस्सी महायसो<sup>४</sup> ।  
महातमं निहन्त्वान, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ॥
- 15 २ ब्रह्मना याचितो सन्तो, धम्मचक्क पवत्तयि ।  
अमतेन तप्पयी लोक, दससहस्सिसदेवक<sup>५</sup> ॥
- ३ तस्सा पि लोकनाथस्स, अहेसु अभिसमया तयो ।  
कोटिसतसहस्सान, पठमाभिसमयो अहु ॥
- ४ यदा बुद्धो अत्थदस्सी, चरते<sup>६</sup> देवचारिक ।  
20 कोटिसतसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- ५ पुनापरं यदा बुद्धो, देसेसि पितुसन्तिके ।  
कोटिसतसहस्सान, ततियाभिसमयो अहु ॥
- ६ सन्निपाता तयो आसु, तस्सा पि च महेसिनो ।  
खीणासवान विमलानं, सन्तचित्तान तादिन ॥

१-१ मन्धको धम्मको - सी०, रो०, सन्धको धम्मको - स्या० । २ अग्गिया चन्द० - स्या०, अग्गिचन्दा० - रो० । ३ तावत्तका - स्या० । ४ नरासमो - सी०, रो० । ५ दससहस्सिसदेवका - स्या० । ६ चरति - सी०, स्या०, रो० ।

- ७ अट्टनवुतिसहस्सान, पठमो आसि समागमो ।  
अट्टासीतिसहस्सान, दुतियो आसि समागमो ॥
- ८ अट्टसत्ततिसतसहस्सान, तनियो आसि समागमो । B 354  
अनुपादा विमुत्तान, विमलान महेसिन ॥
- ९ अह तेन समयेन, जटिलो उग्गतापनो । 5  
सुसीमो नाम नामेन, महिया सेट्टसम्मतो ॥
- १० दिब्ब मन्दारव पुप्फ, पट्टम पारिच्छत्तक ।  
देवल्लोकाहरित्वान<sup>१</sup>, सम्बुद्धमभिपूजयि ॥
- ११ सो पि म बुद्धो व्याकासि, अथदस्सी महामुनि ।  
“अट्टारसे कप्पभते, अय बुद्धो भविस्सति ॥ 10
- १२ “पधान पदहित्वान पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
- १३ तस्सा पि वचन सुत्वा, हट्ठो<sup>२</sup> सविग्गमानसो ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- १४ सोभण नाम नगर, सागरो नाम खत्तियो ।  
सुदस्सना नाम जनिका, अथदस्सिस्स सत्थुनो<sup>३</sup> ॥ 15
- १५ दसवस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
अमरगिरिसुगिरिवाहना<sup>४</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
- १६ तेत्तिस च सहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
विसाखा नाम नारी<sup>५</sup> च<sup>६</sup>, सेलो<sup>७</sup> नामासि अत्रजो ॥
- १७ निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि । 20 R 44  
अनूनअट्टमासानि, पधान पदही जिनो ॥
- १८ ब्रह्मना याचितो सन्तो, अथदस्सी महायसो ।  
वत्ति चक्क महावीरो, अनोमुय्याने नरासभो ॥
- १९ सन्तो च उपसन्तो च, अहेसु अगसावका ।  
अभयो नामुपट्ठाको, अथदस्सिस्स सत्थुनो ॥ 25
२०. धम्मा चेव सुधम्मा च, अहेसु अगसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, चम्पको ति पवुच्चति ॥

१ देवल्लोका परिहरित्वा - सी०, रो० । २ तुट्ठो - स्या० । ३ महेसिनो - स्या० ।

४. अमरगिरि सुरगिरि गिरिवाहना - सी०, रो०, अमरगिरिसुरगिरिवाहना - स्या० ।

५ सा नारी - सी०, स्या०, रो० । ६ सोनो - सी०, सेनो - रो० ।

- २१ नकुलो च<sup>१</sup> निसभो च, अहेसु अग्गुपट्टका ।  
मकिला च सुनन्दा च, अहेसु अग्गुपट्टिका ॥
- B 355 २२ सो पि बुद्धो असमसमो, असीतिहत्थमुगगतो<sup>२</sup> ।  
सोभते सालराजा व, उळुराजा व पूरितो ॥
- 5 २३ तस्स पाकतिका रसी, अनेकसतकोटियो ।  
उद्ध अधो दस दिसा, फरन्ति योजन सदा<sup>३</sup> ॥
- २४ सो पि बुद्धो नरासभो, सब्बसत्तुत्तमो मुनि ।  
वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥
- २५ अतुल दस्सेत्वा<sup>४</sup> ओभास, विरोचेत्वा सदेवके ।  
10 सो पि अनिच्चत पत्तो, यथग्गुपादानसङ्ख्या ॥
- २६ अत्थदस्सी जिनवरो, अनोमारामम्हि निब्बुतो ।  
धातुवित्थारिक<sup>५</sup> आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥
- अत्थदस्सिस्स भगवतो वसो चुद्दसमो ।

### १७ धम्मदस्सीबुद्धवंसो

- R 45 १ तत्थेव मण्डकप्पम्हि, धम्मदस्सी महायसो ।  
तमन्धकार विधमित्वा<sup>६</sup>, अतिरोचति सदेवके ॥
- 15 २ तस्सा पि अतुलतेजस्स, धम्मचक्कप्पवत्तने ।  
कोटिसतसहस्सान, पठमाभिसमयो अहु ॥
- ३ यदा बुद्धो धम्मदस्सी, विनेसि सञ्जय इसि ।  
तदा नवुतिकोटीन, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- ४ यदा सक्को उपागञ्छि<sup>७</sup>, सपरिसो विनायक ।  
20 तदा । असीतिकोटीन, ततियाभिसमयो अहु ॥
- ५ तस्सा पि देवदेवस्स, सन्निपाता तयो अहु<sup>८</sup> ।  
खीणासवान विमलान, सन्तचित्तान तादिन ॥

१ चेव — स्या० । २ असीतिरतन० — स्या० । ३ तदा — सी०, रो० । ४ दत्तान — सी० । ५ धातुवित्थारिक — स्या० । ६ विधमेत्वा — सी०, रो० । ७ उपगञ्छि — स्या० । ८ आसु — स्या० ।

६. यदा<sup>१</sup> बुद्धो धम्मदस्सी, सरणे वस्स उपागमि ।  
तदा कोटिसतसहस्सान<sup>२</sup>, पठमो आसि समागमो ॥
- ७ पुनापर यदा बुद्धो, देवतो एति मानुस<sup>३</sup> ।  
तदा पि सतकोटीन, दुतियो आसि समागमो ॥ B 356
- ८ पुनापर यदा बुद्धो, पकासेति धुते गुणे ।  
तदा असीतिकोटीन, ततियो आसि समागमो ॥ 5
- ९ अह तेन समयेन, सक्को आसि पुरिन्ददो ।  
दिब्बेन गन्धमालेन, तुरियेनाभिपूजयि ॥
१०. सो पि म बुद्धो<sup>४</sup> व्याकासि, देवमज्जे निसीदिय ।  
“अट्टारसे कप्पसत्ते, अय बुद्धो भविस्सति ॥ 10
११. “पधान पदहित्वान पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
- १२ तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- १३ सरणं नाम नगर, सरणो नाम खत्तियो ।  
सुनन्दा नाम जनिका, धम्मदस्सिस्स सत्थुनो ॥ 15
- १४ अट्ठवस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
अरजो विरजो सुदस्सनो, तयो पासादमुत्तमा ॥
- १५ तिचत्तारीससहस्सानि<sup>५</sup>, नारियो समलङ्कता ।  
विचिकोळि<sup>६</sup> नाम नारी, अत्रजो पुञ्जवड्डनो ॥
- १६ निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनिवखमि ।  
सत्ताहं पधानचार, अचरी पुरिसुत्तमो ॥ 20 R 46
- १७ ब्रह्मना याचितो सन्तो, धम्मदस्सी नरासभो ।  
वत्ति चक्क महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥
- १८ पटुमो फुस्सदेवो<sup>७</sup> च, अहेसु अग्गसावका ।  
सुनेत्तो नामुपट्ठाको, धम्मदस्सिस्स सत्थुनो ॥ 25
१९. खेमा च सच्चनामा च, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, बिम्बजालो<sup>८</sup> ति वुच्चति ॥

१ यथा—स्या० । २ कोटिसहस्सान — मी०, स्या० । ३ मानुसे — सी०, रो० ।  
४ तदा — स्या० । ५ चत्तालीससहस्सानि — स्या० । ६ विचित्तोली — मी०, रो०, विचि-  
कोली — स्या० । ७ पुस्सदेवो — स्या० । ८ बिम्बजालो — मी०, रो०, तिम्वजालो — स्या० ।

२०. सुभद्दो कटिस्सहो चेव, अहेसुं अग्गुपट्टिका ।  
साळिया<sup>१</sup> च कळिया च<sup>२</sup>, अहेसुं अग्गुपट्टिका ॥
- B. 357 २१. सो पि बुद्धो असमसमो, असीतिहत्थमुग्गतो ।  
अतिरोचति तेजेन, दससहस्सिम्मि<sup>३</sup> धातुया ॥
- 5 २२. सुफुल्लो सालराजा व, विज्जू व गगने यथा ।  
मज्झन्हिके व सूरियो, एवं सो उपसोभथ ॥
२३. तस्सा पि अतुलतेजस्स, समकं आसि जीवितं ।  
वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥
२४. ओभासं दस्सयित्वान, विमलं कत्वान सासनं ।  
चवि<sup>४</sup> चन्दो व<sup>५</sup> गगने, निब्बुतो सो ससावको ॥
- 10 २५. धम्मदस्सी महावीरो, सालारामम्मि<sup>६</sup> निब्बुतो ।  
तत्थेवस्स<sup>७</sup> थूपवरो, तीणियोजनमुग्गतो<sup>८</sup> ति ॥
- धम्मदस्सिस्स भगवतो वंसो पन्नरसमो ।

### १८. सिद्धत्थबुद्धवंसो

- R. 47 १. धम्मदस्सिस्स अपरेन, सिद्धत्थो नाम<sup>९</sup> नायको<sup>१०</sup> ।  
निहनित्वा<sup>११</sup> तमं सब्बं, सुरियो अब्भुग्गतो यथा ॥
- 15 २. सो पि पत्वान सम्बोधि<sup>१२</sup>, सन्तारेन्तो सदेवकं ।  
अभिवस्सि धम्ममेघेन, निब्बापेन्तो सदेवकं ॥
३. तस्सा पि अतुलतेजस्स, अहेसुं अभिसमया तयो ।  
कोटिसतसहस्सानं, पठमाभिसमयो अहु ॥
४. पुत्तापरं भीमरथे<sup>१३</sup>, यदा आहनि दुन्दुभि ।  
तदा नवुतिकोटीनं, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- 20 ५. यदा बुद्धो धम्मं देसेसि, वेभारे सो पुरुत्तमे<sup>१४</sup> ।  
तदा नवुतिकोटीनं, ततियाभिसमयो अहु ॥

१-१. सालिया च वलीया च - सी०; सालिसा च कळिस्सा च - स्या०; साळिया च वळिया च - रो० । २. दससहस्सिम्मि - स्या०, रो० । ३-३. रवि चन्दो व - सी०; विरोचयि चन्दो व - रो० । ४. केसारामम्मि - सी०, स्या०, रो० । ५. तत्थेव सो - सी०, रो०; तत्सेव सो - स्या० । ६. तियोजनसमुग्गतो - सी०, रो० । ७-७. लोक० - स्या० । ८. नीहरित्वा - सी०, रो०; निहन्त्वान - स्या० । ९. सम्बुद्धं - सी० । १०. भीमरथे - सी०, स्या०, रो० । ११. नरुत्तमो - स्या० ।

- ६ सन्निपाता तयो आसु, तस्मि<sup>१</sup> पि द्विपदुत्तमे<sup>१</sup> ।  
खीणासवान विमलान, सन्तचित्तान तादिन ॥
- ७ कोटिसतान नवुतीन<sup>२</sup>, असीतिया पि च कोटिन ।  
एते आसु तयो ठाना, विमलान समागमे ॥
- ८ अह तेन समयेन, मङ्गलो नाम तापसो ।  
उग्गतेजो दुप्पसहो, अभिञ्जाबलसमाहितो ॥
- ९ जम्बुतो फलमानेत्वा<sup>३</sup>, सिद्धत्थस्स अदासह ।  
पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो, इद वचनमब्रवि ॥
- १० “पस्सथ इम तापस, जटिल उग्गतापन ।  
चतुन्नवुत्तितो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- ११ “पधान पदहित्वान पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
- १२ तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- १३ वेभार नाम नगर, उदेनो नाम खत्तियो ।  
सुफस्सा नाम जनिका, सिद्धत्थस्स महेसिनो ॥
- १४ दसवस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
कोकासुप्पलकोकनदा<sup>४</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
- १५ तिसोळससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
सोमनस्सा<sup>५</sup> नाम सा नारी, अनुपमो नाम अत्रजो ॥
- १६ निमित्ते चतुरो दिस्वा, सिविकायाभिनिक्खमि<sup>६</sup> ।  
अनूनदसमासानि, पधान पदही जिनो ॥
- १७ ब्रह्मना याचितो सन्तो, सिद्धत्थो लोकनायको ।  
वत्ति चक्कं महावीरो, मिग्गदाये नरुत्तमो<sup>७</sup> ॥
- १८ सम्बलो<sup>८</sup> च सुमित्तो च, अहेसु अग्गसावका ।  
सेवतो नामुपट्ठाको, सिद्धत्थस्स महेसिनो ॥

B 358

5

10

15

20

R 48

25

१-१ सिद्धत्थस्स महेसिनो - स्या०, ० दीपदुत्तमे - रो० । २ नवुतिया - स्या० ।

३ फलमाहृत्वा - सी०, रथा०, रो० । ४ ० कोकनुदा - स्या०, रो० । ५ सुमना - सी०,

स्या०, रो० । ६ सिविकायानेन निक्खमी - मी०, मविकायानेन निक्खमि - रो० ।

७ पुरुत्तमे - सी० । ८ सगफनो - मी०, रो० ।

- १६ सीवला च सुरामा च, अहेसु अग्गसाविका ।  
 बोधि तस्स भगवतो, कणिकारो<sup>१</sup> ति वुच्चति ॥
- २० सुप्पियो च समुद्धो च, अहेसु अग्गुपट्टिका ।  
 रम्मा चेव सुरम्मा च, अहेसु अग्गुपट्टिका ॥
- B 359 5 २१ सो बुद्धो सट्ठिरतन, अहोसि नभमुग्गतो ।  
 कञ्चनग्घियसङ्कासो, दससहस्सी विरोचति ॥
- २२ सो पि बुद्धो असमसमो, अतुलो अप्पट्ठिपुग्गलो ।  
 वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥
- 10 २३ विपुल<sup>२</sup> पभ<sup>३</sup> दस्सयित्वा, पुप्फापेत्वान सावके ।  
 विलासेत्वा समापत्त्या, निब्बुतो सो ससावको ॥
- २४ सिद्धत्थो मुनिवरो बुद्धो, अनोमारामम्हि निब्बुतो ।  
 तत्थेवस्स थूपवरो, चतुयोजनमुग्गतो ति ॥  
 सिद्धत्थस्स भगवतो वसो सोळसमो ।

### १६ तिस्सबुद्धवंसो

१. सिद्धत्थस्स अपरेन, असमो अप्पट्ठिपुग्गलो ।  
 अनन्ततेजो<sup>४</sup> अमितयसो, तिस्सो लोकग्गनायको ॥
- 15 २ तमन्धकार विधमित्वा, ओभासेत्वा सदेवक ।  
 अनुकम्पको महावीरो, लोके उप्पज्जि चक्खुमा ॥
- ३ तस्सा पि अतुला इद्धि, अतुल<sup>५</sup> सील समाधि च<sup>६</sup> ।  
 सब्बत्थ पारमि गन्त्वा, धम्मचक्क पवत्तयि ॥
- ४ सो बुद्धो दससहस्सिम्हि, विज्जापेसि गिर सुचि ।  
 20 कोटिसतानि अभिसमिसु, पठमे धम्मदेसने ॥
- ५ दुतियो<sup>७</sup> नवुतिकोटीन<sup>८</sup>, ततियो सट्ठिकोटियो ।  
 बन्धनातो<sup>९</sup> पमोचेसि<sup>१०</sup>, सत्ते<sup>११</sup> नरमरू तदा ॥

१ कणिकारो - स्या० । २-२ विमल पभ - सी०, रो०, विपुलपभ - स्या० ।  
 ३ अनन्तमीलो - स्या०, रो० । ४-४ अतुला सीलसमाधियो - स्या०, अतुलसील-  
 समाधी च - रो० । ५-५ दुतिये नवुतिकोटियो - सी०, दुतिये० - रो० । ६ बन्धना सो -  
 सी०, रो० । ७ विमोचेसि - रो० । ८ सम्पत्ते - सी०, स्या०, रो० ।

- ६ सन्निपाता तयो आसु, तिस्से<sup>१</sup> लोकगनायके<sup>१</sup> ।  
 खीणासवानं विमलान, सन्तचित्तान तादिन ॥
- ७ खीणासवसतसहस्सान, पठमो आसि समागमो ।  
 नवुतिसतसहस्सान, दुतियो आसि समागमो ॥
- ८ असीतिसतसहस्सान, ततियो आसि समागमो ।  
 खीणासवान विमलान, पुप्फितान विमुत्तिया ॥
- ९ अह तेन समयेन, सुजातो नाम खत्तियो ।  
 महाभोगं छड्डयित्वा, पब्बजि इसिपब्बज<sup>२</sup> ॥
- १० मयि पब्बजिते सन्ते, उप्पज्जि लोकनायको ।  
 बुद्धो ति सद् सुत्वान, पीति मे उपपज्जथ ॥
- ११ दिब्ब मन्दारव पुप्फ, पदुम पारिच्छत्तक ।  
 उभो हत्थेहि पगय्ह, धुनमानो उपागमि ॥
१२. चतुवण्णपरिवुत<sup>३</sup>, तिस्स लोकगनायक ।  
 तमह पुप्फ गहैत्वा, मत्थके धारयि<sup>४</sup> जिन ॥
१३. सो पि म बुद्धो व्याकासि, जनमज्जे निसीदिय ।  
 “द्वेनवुते” इतो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- १४ “पधानं पदहित्वान पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
१५. तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
 उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- १६ खेमक नाम नगर, जनसन्धो नाम खत्तियो ।  
 पदुमा नाम जनिका, तिस्सस्स च महेसिनो ॥
- १७ सत्तवस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
 गुहासेलनारिसयनिसभा<sup>५</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
- १८ समतिससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
 सुभद्धानामिका<sup>६</sup> नारी, आनन्दो नाम अत्रजो ॥

5 B 360,  
R 49

10

15

20

25

१-१ तिस्सस्स च महेसिनो - स्या० । २ इसिपब्बज्ज - स्या०, रो० । ३ पातु-  
 वण्णपरिवुत - स्या० । ४ धारये - स्या० । ५ द्वानवुते - स्या० । ६ गुहासेल-नारि-  
 निसभा - सी०, रो०, गुणसेलानादियनिसभो - स्या० । ७ सुभद्धानाम सा - सी०, रो०,  
 सुभद्दा नाम - स्या० ।



- १६ निमिन्ने चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निवखमि ।  
अनूनअट्ठमासानि<sup>१</sup>, पधान पदही जिनो ॥
- २० ब्रह्मना याचितो सन्तो, तिस्सो लोकगनायको ।  
वत्ति चक्कं महावीरो, यसवतियमुत्तमे<sup>२</sup> ॥
- 5 २१ ब्रह्मदेवो<sup>३</sup> उदयो च, अहेसु अग्गसावका ।  
समङ्गो<sup>४</sup> नामुपट्ठाको, तिस्सस्स च महेसिनो ॥
- B. 361 २२ फुस्सा चेव मुदत्ता च, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, असनो ति पवुच्चति ॥
- २३ सम्बलो च सिरिमा<sup>५</sup> चेव, अहेसु अग्गुपट्ठाका ।  
10 किसागोतमी उपसेना, अहेसु अग्गुपट्ठिका ॥
- २४ सो<sup>६</sup> बुद्धो सट्ठिरतनो, अहु उच्चत्तने जिनो ।  
अनूपमो असदिसो, हिमवा विय दिस्सति ॥
- २५ तस्सा पि अतुलतेजस्स, आयु आसि अनुत्तरो ।  
वस्ससतसहस्सानि, लोके अट्ठासि चक्खुमा ॥
- 15 २६ उत्तमं पवर सेट्ठ, अनुभोत्वा महायस ।  
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, निब्बुतो सो ससावको ॥
- R 50 २७, वलाहको व अनिलेन, सुरियेन विय उस्सवो ।  
अन्धकारो व पदीपेन<sup>७</sup>, निब्बुतो सो ससावको ॥
- २८ तिस्सो जिनवरो बुद्धो, नन्दारामम्हि निब्बुतो ।  
20 तत्थेवस्स जिनथूपो, तीणियोजनमुगगतो<sup>८</sup> ति ॥
- तिस्सस्स भगवतो वसो सत्तरसमो ।

## २० फुस्सबुद्धवंसो<sup>९</sup>

- १ तत्थेव मण्डकप्पम्हि, अहु सत्था अनुत्तरो ।  
अनूपमो असमसमो, फुस्सो लोकगनायको ॥

१ अनूनक अट्ठमाम - सी०, रो०, अनूनक अट्ठमाम - स्या० । २ यसवतीदायमुत्तमे - स्या० । ३ ब्रह्मदेवो च - सी०, स्या० । ४ सुमङ्गलो - सी०, समगो - स्या० । ५ सिरि - सी०, स्या०, रो० । ६ सो पि - सी०, स्या०, रो० । ७ दीपेन - सी०, स्या०, रो० । ८ तीणि योजनमुत्ततो - सी०, स्या०, रो० । ९ पुस्सबुद्धवंसो - स्या० ।

- २ सो पि सब्ब तम हन्त्वा<sup>१</sup>, विजटेत्वा महाजट ।  
सदेवक तप्पयन्तो, अभिवस्सि अमत्तम्बुना<sup>२</sup> ॥
- ३ धम्मचक्क पवत्तेन्ते, फुस्से नवखत्तमङ्गले ।  
कोटिसत्तसहस्सान, पठमाभिसमयो अहु ॥
- ४ नवत्तिसत्तसहस्सान, दुतियाभिसमयो अहु । 5  
असीतिसत्तसहस्सान ततियाभिसमयो अहु ॥
- ५ सन्निपाता तयो आसु, फुस्सस्सा<sup>३</sup> पि<sup>३</sup> महेसिनो ।  
खीणासवान विमलान, सन्तचित्तान तादिन ॥
- ६ सट्ठिसत्तसहस्सान, पठमो आसि समागमो । B 362  
पञ्चासत्तसहस्सान, दुतियो<sup>४</sup> आसि समागमो ॥ 10
- ७ चत्तारीसत्तसहस्सान<sup>५</sup>, ततियो आसि समागमो ।  
अनुपादा<sup>६</sup> विमुत्तान, वोच्छिन्नपटिसन्धिन ॥
- ८ अह तेन समयेन, विजितावी<sup>७</sup> नाम खत्तियो ।  
छट्ठयित्वा<sup>८</sup> महारज्ज, पब्बजि तस्स सन्तिके ॥
- ९ सो पि म बुद्धो व्याकासि, फुस्सो लोकगनायको । 15  
“द्वेनवुते इतो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- १० “पधान पदहित्वान पे० .. हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
- ११ तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि<sup>९</sup> ।  
उत्तरि वत्तमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- १२ सुत्तन्त विनयं चा पि, नवङ्ग सत्थुसासन । 20  
सब्ब परियापुणित्वा<sup>१०</sup>, सोभयि जिनसासन ॥
- १३ तत्थप्पमत्तो विहरन्तो, ब्रह्मं भावेत्वा<sup>११</sup> भावन । R 51  
अभिञ्जासु पारमि गन्त्वा, ब्रह्मलोकमगच्छह<sup>१२</sup> ॥
- १४ कासिक नाम नगर, जयसेनो नाम खत्तियो ।  
सिरिमा नाम जनिका, फुस्सस्सा पि महेसिनो ॥ 25

१ हत्वा - रो० । २ अमत्तम्बुया - रो० । ३-३ पुस्सस्स च - स्या० । ४ दुतिया - स्या० । ५ चत्तालीस० - स्या० । ६ अनुपादि - सी० । ७ विजितो - स्या० । ८ छट्ठयित्वान - सी०, रो० । ९ पसादयि - रो० । १० परियापुणित्वान - मी०, स्या०, रो० । ११ भावेत्वा - स्या०, रो० । १२ ब्रह्मलोकमगच्छह - सी०, रो० ।

- १५ नववस्ससहस्सानि<sup>१</sup>, अगार अज्झ सो वसि ।  
गरुळपक्खहससुवण्णभारा<sup>२</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
- १६ तिसइत्थिसहस्सानि<sup>३</sup>, नारियो समलङ्कता ।  
किसागोतमी नाम नारी, अनूपमो<sup>४</sup> नाम अश्रजो ॥
- ५ १७ निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।  
छमास<sup>५</sup> पधानचार, अचरी पुरिसुत्तमो ॥
- १८ ब्रह्मना याचितो सन्तो, फुस्सो लोकगगनायको ।  
वत्ति चक्क महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥
- १९ सुरक्खितो<sup>६</sup> धम्मसेनो<sup>७</sup>, अहेसु अग्गसावका ।  
१० सभियो<sup>८</sup> नामुपट्ठाको, फुस्सस्सा पि महेसिनो ॥
- B 363 २० चाला च उपचाला च, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, आमण्डो<sup>९</sup> ति पवुच्चति<sup>१०</sup> ॥
- २१ धनञ्जयो<sup>११</sup> विसाखो च, अहेसु अग्गुपट्ठाका ।  
पटुमा चेव<sup>१२</sup> नागा च, अहेसु अग्गुपट्ठाका ॥
- १५ २२ अट्ठपण्णासरतन, सो पि अच्चुग्गतो मुनि ।  
सोभते सतरसी व, उळुराजा व पूरितो ॥
- २३ नवुत्तिवस्ससहस्सानि, आयु विज्जति तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारैसि जनत बहु ॥
- २४ ओवदित्वा<sup>१३</sup> बहू सत्ते, सन्तारेत्वा बहू<sup>१४</sup> जने ।  
२० सो पि सत्था अतुलयसो, निब्बुतो सो ससावको ॥
- २५ फुस्सो जिनवरो सत्था, सेनारामम्हि<sup>१५</sup> निब्बुतो ।  
धातुवित्थारिक आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥

फुस्सस्स भगवतो वसो अट्ठारसमो ।

१ छब्बस्ससहस्सानि - सी०, छब्बस्ससहस्सान - रो० । २-२ गरुळ-हस-सुवण्ण-भारा - सी०, रो०, गरुळ-हस-सुवण्ण तारा - स्या० । ३ तेवीसतिसहस्सानि - सी०, स्या०, रो० । ४ आनन्दो - सी०, स्या०, रो० । ५ मत्ताह - स्या० । ६-६ सुखितो धम्मसेनो च - सी०, रो० । ७ सभिय्यो - स्या०, सम्भियो - रो० । ८-८ आमलकोति वुच्चति - स्या० । ९ धनञ्जयो - म०, अनञ्जयो - स्या० । १० सिरि - स्या० । ११ ओवादेत्वा - रो० । १२ महा - सी०, रो० । १३ सोनारामम्हि - सी०, रो० ।

## २१ विपस्सीबुद्धवसो

- १ फुस्सस्स च अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो । R 52  
विपस्सी नाम नामेन, लोके उप्पज्जि चक्खुमा ॥
- २ अविज्ज<sup>१</sup> सब्ब<sup>१</sup> पदालेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ।  
धम्मचक्क पवत्तेतु, पक्कामि बन्धुमतीपुर ॥
- ३ धम्मचक्कं पवत्तेत्वा, उभो बोधेसि नायको । 5  
गणनाय न वत्तब्बो, पठमाभिसमयो अहु ॥
- ४ पुनापर अमितयसो, तत्थ सच्चं पकासयि ।  
चतुरासीतिसहस्सान, दुतियाभिसमयो अहु ॥
५. चतुरासीतिसहस्सानि, सम्बुद्ध अनुपब्बजु । 10  
तेसमारामपत्तान, धम्म देसेसि चक्खुमा ॥
६. सब्बाकारेन भासतो<sup>२</sup>, सुत्वा<sup>३</sup> उपनिसादिनो<sup>४</sup> । B 364  
ते पि धम्मवर गन्त्वा, ततियाभिसमयो अहु ॥
७. सन्निपाता तयो आसु, विपस्सिस्स महेसिनो ।  
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥
८. अट्टसट्ठिसतसहस्सान, पठमो आसि समागमो । 15  
भिक्खुसतसहस्सान, दुतियो आसि समागमो ॥
९. असीतिभिक्खुसहस्सानं, ततियो आसि समागमो ।  
तत्थ भिक्खुगणमज्झे, सम्बुद्धो अतिरोचति ॥
१०. अह तेन समयेन, नागराजा महिद्धिको ।  
अतुलो नाम नामेन, पुञ्जवन्तो जुतिन्धरो ॥ 20
११. नेकानं नागकोटीन, परिवारेत्वानह तदा ।  
वज्जन्तो दिब्बतुरियेहि, लोकजेट्ठ उपागमि ॥
१२. उपसङ्कमित्वा सम्बुद्ध, विपस्सि लोकनायक ।  
मणिमुत्तरतनखचितं, सब्बाभरणविभूसित<sup>५</sup> ।  
निमन्तेत्वा धम्मराजस्स, सुवण्णपीठमदासह ॥ 25

१-१ अविज्जण्ड - स्या० । २ भासते - सी० । ३ ठत्वा - स्या० । ४ उप-  
निस्स जिने - सी०, उपनिस्सा जिने - स्या०, उपनिसा जिने - रो० । ५ सब्बाभरण-  
भूसिता - सी०, सब्बाभरण भूसित - रो० ।

- १३ सो पि म बद्धो व्याकासि, सङ्घमज्जे निसीदिय ।  
“एकनवुत्तितो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- १४ “अहु कपिलव्हया<sup>१</sup> रम्मा<sup>२</sup>, निक्खमित्वा तथागतो ।  
पधान पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिक<sup>३</sup> ॥
- R 53 5 १५ “अजपालरुक्खमूलस्मि, निसीदित्वा तथागतो ।  
तत्थ पायास पग्गय्ह, नेरञ्जरमुपेहिति ॥
- १६ “नेरञ्जराय तीरम्हि, पायास<sup>४</sup> अद सो<sup>५</sup> जिनो ।  
पटियत्तवरमग्गेन, बोधिमूलमुपेहिति<sup>६</sup> ॥
- १७ “ततो पदक्खिण कत्वा, बोधिमण्ड अनुत्तरो<sup>७</sup> ।  
10 अस्सत्थमूले सम्बोधि, बुज्झिस्सति महायसो ॥
- १८ “इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।  
पिता सुद्धोदनो नाम, अय हेस्सति गोतमो ॥
- B 365 १९ “अनासवा वीतरागा<sup>८</sup>, सन्तचित्ता समाहिता ।  
कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।  
15 आनन्दो नामुपट्ठाको, उपट्ठिस्सतिम<sup>९</sup> जिन ॥
- २० “खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।  
अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता ।  
बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पवुच्चति ॥
- २१ “चित्तो च हत्थाळवको, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठका ।  
20 नन्दमाता च उत्तरा, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठिका ।  
आयु वस्ससत तस्स, गोतमस्स यस्सिनो ॥
- २२ “इद सुत्वान वचन पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
- २३ तस्साह वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- 25 २४ नगर बन्धुमती नाम, बन्धुमा<sup>१०</sup> नाम खत्तियो ।  
माता बन्धुमती नाम, विपस्सिस्स महेसिनो ॥

१-१ कपिलव्हये रम्मे - सी०, रो० । २ दुक्करकारिय - रो० । ३-३ पायास  
असति - सी०, ० अदिमो - स्या०, ० असति - रो० । ४ बोधिमूलम्हि एहिति - स्या० ।  
५ अनुत्तर - सी०, स्या०, रो० । ६ वीतमला - सी० । ७ उपट्ठिस्सति त - सी० ।  
८, बन्धुमो - स्या०, रो० ।

- २५ अट्टवस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
नन्दो सुनन्दो सिरिमा, तयो पासादमुत्तमा ॥
- २६ तिचत्तारीससहस्सानि, नारियो समलङ्घिता ।  
सुदस्सना<sup>१</sup> नाम सा नारी, समवत्तक्खन्धो नाम अत्रजो ॥
- २७ निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि । 5  
अनूनअट्टमासानि, पधान पदही जिनो ॥
- २८ ब्रह्मना याचितो सन्तो, विपस्सी लोकनायको ।  
वत्ति चक्क महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥
- २९ खण्डो च तिस्सनामो<sup>२</sup> च, अहेसु अग्गसावका ।  
असोको नामुपट्ठाको, विपस्सिस्स महेसिनो ॥ 10
- ३० चन्दा च चन्दमित्ता च, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, पाटली ति पवुच्चति ॥
- ३१ पुनब्बसुमित्तो नागो च, अहेसु अग्गुपट्ठाका ।  
सिरिमा उत्तग चैव, अहेसु अग्गुपट्ठिका ॥
- ३२ असीतिहत्थमुब्बेधो, विपस्सी लोकनायको । 15 B 366  
पभा निद्धावति तस्स, समन्ता सत्तयोजने ॥
- ३३ असीतिवस्ससहस्सानि, आयु बुद्धस्स तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- ३४ बहुदेवमनुस्सान, बन्धना<sup>३</sup> परिमोचयि ।  
मग्गामग्ग च आचिक्खि, अवसेसपुथुज्जने ॥ 20
- ३५ आलोक दस्सयित्वान, देसेत्वा<sup>४</sup> अमत पद । R 54  
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, निब्बुतो सो ससावको ॥
- ३६ इद्धिवर पुञ्जवर, लक्खण च<sup>५</sup> कुमुमित<sup>६</sup> ।  
सब्ब तमन्तरहित, ननु रित्ता सब्बसङ्घारा ॥
- ३७ विपस्सी जिनवरो<sup>७</sup> बुद्धो<sup>८</sup>, मुमित्तारामहि निब्बुतो । 25  
तत्थेवस्स थूपवरो, सत्तयोजनमुस्सितो ति ॥  
विपस्सिस्स भगवतो वसो एकूनवीसत्तिमो ।

१ सुतना - सा०, रो० । २ तिस्सो नाम - रो० । ३ बन्धन - स्या०, रो० ।  
४ दस्सेत्वा - स्या० । ५-५ लक्खण चतुभूमिक - सी०, लक्खणचक्कसुमित - स्या०,  
लक्खण चतुभूमिक - रो० । ६-६ जिनवरो धीरो - सी०, रो०, नरपरो धीरो - स्या० ।

## २२ सिखीबुद्धवंसो

- १ विपस्सिस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।  
सिखिव्हयो आसि<sup>१</sup> जिनो, असमो अप्पटिपुग्गलो ॥
- २ मारसेन पमद्वित्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ।  
धम्मचक्कं पवत्तेसि, अनुकम्पाय पाणिन ॥
- ५ ३ धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, सिखिम्हि जिनपुङ्गवे<sup>२</sup> ।  
कोटिसतसहस्सान, पठमाभिसमयो अहु ॥
- ४ अपर पि धम्म देसेन्ते, गणसेट्ठे नरुत्तमे ।  
नवुतिकोटिसहस्सान, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- ५ यमकपाटिहारिय<sup>३</sup> च<sup>४</sup>, दस्सयन्ते सदेवके ।  
१० असीतिकोटिसहस्सान, ततियाभिसमयो अहु ॥
- B 367 ६ सन्निपाता तयो आसु, सिखिस्सा पि महेसिनो ।  
खीणासवान विमलान, सन्तचित्तान तादिन ॥
- ७ भिक्खुसतसहस्सानं, पठमो आसि समागमो ।  
असीतिभिक्खुसहस्सान, दुतियो आसि समागमो ॥
- १५ ८ सत्ततिभिक्खुसहस्सान, ततियो आसि समागमो ।  
अनुपलित्तो पदुम व, तोयम्हि सम्पवड्ढित ॥
- ९ अह तेन समयेन, अरिन्दमो नाम खत्तियो ।  
सम्बुद्धप्पमुखं सद्धं, अन्नपानेन तप्पयि ॥
१०. बहं दुस्सवरं दत्त्वा, दुस्सकोटि अनप्पक ।  
२० अलङ्कतं हत्थियानं, सम्बुद्धस्स अदासहं ॥
११. हत्थियानं निम्मिनित्वा, कप्पिय उपनामयि ।  
पूरयि मानसं मय्ह, निच्च दब्बमुपट्ठित ॥
- R 55 १२. सो पि मं बुद्धो ब्याकासि, सिखी लोकग्गनायको ।  
“एकतिसे इतो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- २५ १३. “अहु कपिलव्हया रम्मा पे०. हेस्साम सम्मुखा इम” ॥

१ नाम - सी०, स्या०, रो० । २ मुनिपुङ्गवे - सी० । ३-३ यमक पाटिहीरं च - सी० रो०, यमकपाटिहारिय - स्या० ।

१४. तस्साह<sup>१</sup> वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- १५ नगर अरुणवती नाम, अरुणो नाम खत्तियो ।  
पभावती नाम जनिका, सिखिस्सा<sup>२</sup> पि<sup>३</sup> महेसिनो ॥
- १६ सत्तवस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि । 5  
सुचन्दको<sup>३</sup> गिरि वसभो<sup>३</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
- १७ चतुवीससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
सब्बकामा नाम नारी<sup>४</sup>, अतुलो नाम अत्रजो ॥
- १८ निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।  
अट्ठमास पधानचार, अचरी<sup>५</sup> पुरिसुत्तमो ॥ 10
- १९ ब्रह्मुना याचितो सन्तो, सिखी लोकगनायको ।  
वत्ति चक्क महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥ B 368
- २० अभिभू सम्भवो चेव<sup>६</sup>, अहेसु अग्गसावका ।  
खेमङ्करो नामुपट्ठाको<sup>७</sup>, सिखिस्सा पि महेसिनो ॥
- २१ सखिला<sup>८</sup> च<sup>९</sup> पटुमा च, अहेसु अग्गसाविका । 15  
बोधि तस्स भगवतो, पुण्डरीको ति वुच्चति ॥
- २२ सिरिवद्धो च नन्दो<sup>१०</sup> च, अहेसु अग्गुपट्ठका ।  
चित्ता चेव सुगुत्ता च, अहेसु अग्गुपट्ठिका ॥
- २३ उच्चत्तनेन सो बुद्धो, सत्ततिहत्थमुग्गतो ।  
कञ्चनग्घियसङ्कासो, वृत्तिसवरलक्खणो ॥ 20
२४. तस्सा पि व्यामप्पभा काया, दिवारत्ति<sup>११</sup> निरन्तर ।  
दिसोदिस निच्छरन्ति, तीणियोजनसो पभा ॥
- २५ सत्ततिवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥

१ तस्सापि - स्या० । २-२ सिखिस्स च - सी०, स्या०, रो० । ३-३ सुचन्दो  
गिरि वह्नो - सी०, रो०, सुवङ्गको गिरि नारीवाहनो - स्या० । ४ सा नारी - स्या० ।  
५ अचरि - स्या०, रो० । ६ नाम - सी०, स्या०, रो० । ७ उपट्ठाको - सी०, रो० ।  
८-८ अखिला चेव - सी०, रो०, मखिला च - स्या० । ९ चन्दो - सी०, रो० ।  
१० निच्छरन्ति - स्या० ।



- २६ धम्ममेघ<sup>१</sup> पवस्सेत्वा<sup>२</sup>, तेमयित्वा सदेवके ।  
 खेमन्त<sup>३</sup> पापयित्वान्, निब्बुतो सो ससावको ॥
- २७ अनुव्यञ्जनसम्पन्न, द्वित्तिसवरलवखण ।  
 सब्ब तमन्तरहित, ननु रिक्ता सब्बसङ्खारा ॥
- ५ २८ सिखी मुनिवरो बुद्धो, अस्सारामहि<sup>४</sup> निब्बुतो ।  
 तत्थेवस्स थूणवरो, तीणियोजनमुग्गतो ति ॥  
 सिखिस्स भगवतो वसो वीसत्तिमो ।

### २३ वेस्सभूबुद्धवंसो

- R 56 १ तत्थेव मण्डकप्पमिह, असमो अप्पटिपुग्गलो ।  
 वेस्मभू नाम नामेन, लोके उप्पज्जि नायको<sup>५</sup> ॥
- B 369 २ आदित्त<sup>६</sup> वत<sup>७</sup> रागग्गि, तण्हान विजित तदा<sup>८</sup> ।  
 10 नागो व बन्धन छेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ॥
- ३ धम्मचक्क पवत्तेन्ते<sup>९</sup>, वेस्सभूलोकनायके<sup>१०</sup> ।  
 असीतिकोटिसहस्सान, पठमाभिसमयो अहु ॥
- ४ पक्कन्ते चारिक रट्ठे, लोकजेट्ठे नरासभे ।  
 सत्ततिकोटिसहस्सान, दुतियाभिसमयो अहु ॥
- 15 ५ महादिट्ठि विनोदेन्तो, पाटिहेर<sup>११</sup> करोति सो ।  
 समागता नरमरु, दससहस्सी सदेवके ॥
- ६ महाअच्छरिय दिस्वा, अब्भुत लोमहसन ।  
 देवा चेव मनुस्सा च, बुज्झरे सट्ठिकोटियो ॥
- ७ सन्निपाता तयो आसु, वेस्सभुस्स महेसिनो ।  
 20 खीणासवान विमलान, सन्तचित्तान तादिन ॥
- ८ असीतिभिक्खुसहस्सान<sup>१२</sup>, पठमो आसि समागमो ।  
 सत्ततिभिक्खुसहस्सान, दुतियो आसि समागमो ॥

१ धम्ममेघा - रा० । २ वस्मित्वान - स्या० । ३ खेमन्त - स्या० । ४ दुस्सारामहि - सी०, रो० । ५ सो जिनो - स्या०, रो० । ६-६ अमित्तमिव - सी०, आदित्त इद - स्या०, आदित्त ति च - रो० । ७ जान - स्या०, सदा - रो० । ८ पवत्तेसि - स्या० । ९ वेस्सभू लोकनायको - स्या०, रो० । १० पाटिहीर - सी०, रो० । ११ असीतिकोटि-सहस्सान - स्या० ।

६. सट्ठिभिक्षुसहस्सान, ततियो आसि समागमो ।  
जरादिभयभीतान<sup>१</sup>, ओरसान महेसिनो<sup>२</sup> ॥
१०. अह तेन समयेन, सुदस्सनो नाम खत्तियो ।  
निमन्तेत्वा महावीर, दान दत्वा महारह ।  
अन्नपानेन वत्थेन, ससङ्ख जिन पूजयि ॥ 5
- ११ तस्स बुद्धस्स असमस्स, चक्क वत्तितमुत्तम ।  
सुत्वान पणितं धम्म, पब्बज्जमभिरोचयि ॥
- १२ महादान पवत्तेत्वा, रत्तिन्दिममत्तन्दितो ।  
पब्बज्ज गुणसम्पन्न, पब्बजिं जिनसन्तिके ॥
१३. आचारगुणसम्पन्नो, वत्तसीलसमाहितो । 10  
सब्बञ्जुत गवेसन्तो, रमामि जिनसासने ॥
१४. सद्धापीति उपगन्त्वा<sup>३</sup>, बुद्ध वन्दामि सत्थर<sup>४</sup> ।  
पीति उप्पज्जति मय्ह, बोधियायेव कारणा ॥
- १५ अनिवत्तमानस जत्वा, सम्बुद्धो एतदब्रवि । B 370  
“एकतिसे इतो कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥ 15
१६. “अहु कपिलव्हया रम्मा . पे० हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
- १७ तस्साह वचर्न सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि । R 57  
उत्तरि वत्तमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
१८. अनोम नाम नगर, सुप्पतीतो<sup>५</sup> नाम खत्तियो ।  
माता यसवती नाम, वेस्सभुस्स महेसिनो ॥ 20
१९. छ<sup>६</sup> च वस्ससहस्सानि<sup>६</sup>, अगारं अज्झ सो वसि ।  
रुचि सुरुचि<sup>७</sup> रतिवड्डनो<sup>७</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
२०. अनूनतिससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
सुचित्ता नाम सा नारी, सुप्पबुद्धो नाम अव्रजो ॥
- २१ निमित्ते चतुरो दिस्वा, सिविकायाभिनिक्खमि<sup>८</sup> । 25  
छमासं पधानचार, अचरी पुरिसुत्तमो ॥

१ ० चित्तान - रो० । २ महेसिन - रो० । ३ उपागन्त्वा - सी०, उप्पादेत्वा - स्या० । ४ सत्थार - सी० । ५ सुत्तीतो - सी०, सुप्पतितो - स्या०, सुपतितो - रो० । ६-६ छब्बस्स ० - सी०, स्या०; छब्बस्ससहस्सान - रो० । ७-७ सुरुचि वड्डमाना - सी०, सुरति वड्डका - स्या०, ० वड्डना - रो० । ८. सिविकायानाभिनिक्खमि - रो० ।

२२. ब्रह्मना याचितो सन्तो, वेस्सभू लोकनायको ।  
वत्ति चक्कं महावीरो, अरुणारामे<sup>१</sup> नरुत्तमो<sup>२</sup> ॥
२३. सोणो च उत्तरो चेव, अहेसु अग्गसावका ।  
उपसन्तो नामुपट्ठाको, वेस्सभुस्स महेंसिनो ॥
- ५ २४ रामा<sup>३</sup> चेव समाला च, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, महासालो ति वुच्चति ॥
- २५ सोत्थिको चेव रम्भो<sup>४</sup> च, अहेसु अग्गुपट्ठाका ।  
गोतमी<sup>५</sup> सिरिमा चेव<sup>६</sup>, अहेसु अग्गुपट्ठाका ॥
- २६ सट्ठिरतनमुब्बेधो, हेमयूपसमूपमो ।  
१० काया निच्छरति रस्मि<sup>७</sup>, रत्ति<sup>८</sup> व पब्बते सिखी ॥
२७. सट्ठिवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेंसिनो ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहं ॥
- B ३७१ २८. धम्मं वित्थारिकं कत्वा, विभजित्वा<sup>९</sup> महाजनं ।  
धम्मनावं ठपेत्वान, निब्बुतो सो ससावको ॥
- १५ २९ दस्सनेय्य सब्बजनं<sup>१०</sup>, विहारं इरियापथं<sup>११</sup> ।  
सब्ब तमन्तरहित, ननु रित्ता सब्बसङ्खारा ॥
३०. वेस्सभू जिनवरो सत्था, खेमारामम्हि निब्बुतो ।  
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥  
वेस्सभुस्स भगवतो वसो एकवीसतिमो ।

### २४ ककुसन्धबुद्धवंसो<sup>११</sup>

- R ५८ १ वेस्सभुस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो ।  
२० ककुसन्धो नाम नामेन, अप्पमेय्यो दुरासदो ॥
२. उग्घाटेत्वा सब्बभव, चरियाय<sup>१२</sup> पारमि गतो ।  
सीहो व पञ्जरं भेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ॥

१ अरुणेपि - स्या० । २ नरुत्तमे - रो० । ३ दामा - सी०, रो० । ४ रम्भो - सी०, स्या०, रो० । ५-५ गोतमी च सिरिमा च - सी०, गोतमी च सिरिमा च - स्या०, रो० । ६ रमी - सी०, रसि - स्या०, रो० । ७ रत्ती - सी०, रत्ति - रो० । ८ विभज्जित्वा - स्या० । ९ महाजन - रो० । १० चिरियापथ - सी०, रो० । ११ कुकुसन्धबुद्धवंसो - स्या० । १२ चरिया - सी०, रो० ।

३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, ककुसन्धे<sup>१</sup> लोकनायके ।  
चत्तारीसकोटिसहस्सानं, धम्माभिसमयो<sup>२</sup> अहु ॥

४ अन्तलिकखम्हि आकासे, यमक कत्वा विकुब्बनं ।  
तिसकोटिसहस्सानं, बोधेसि देवमानुसे ॥

५. नरदेवस्स यक्खस्स, चतुसच्चप्पकासने ।  
धम्माभिसमयो तस्स, गणनातो असङ्खियो ॥

5

६ ककुसन्धस्स भगवतो, एको आसि समागमो ।  
खीणासवानं विमलानं, सन्तचित्तान तादिनं ॥

७ चत्तालीससहस्सानं, तदा<sup>३</sup> आसि समागमो ।  
दन्तभूमिमनुप्पत्तान, आसवारिगणक्खया<sup>४</sup> ॥

10

८. अह तेन समयेन, खेमो नामासि खत्तियो ।  
तथागते जिनपुत्ते, दान दत्वा अनप्पक ॥

९. पत्तं च चीवर दत्वा, अञ्जन मधुलट्टिकं ।  
इमेतं पत्थित सब्ब, पटियादेमि<sup>५</sup> वर वर ॥

१०. सो पि म बुद्धो<sup>६</sup> व्याकासि, ककुसन्धो विनायको ।  
“इमम्हि भद्दके कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥

15 B 372

११. “अहु कपिलव्हेया रम्मा पे०. हेस्साम सम्मुखा इम” ॥

१२. तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥

१३. नगरं खेमावती<sup>७</sup> नाम, खेमो नामासहं तदा ।  
सब्बञ्जुतं गवेसन्तो, पब्बजि तस्स सन्तिके ॥

20

१४. ब्राह्मणो अग्निदत्तो च, आसि बुद्धस्स सो पिता ।  
विसाखा नाम जनिका, ककुसन्धस्स सत्थुनो<sup>८</sup> ॥

१५ वसते तत्थ खेमे पुरे, सम्बुद्धस्स महाकुलं ।  
नरानं पवरं सेट्ठं, जातिमन्त महायसं ॥

25

१ कुक्कुसन्धे - स्या० । २ पठमाभिसमयो - सी०, स्या०, रो० । ३ दुत्तियो - सी० । ४ आसवारिगणक्खया - सी०, स्या०, रो० । ५ पटियादेत्वा - सी० । ६ मुनि - सी०, स्या०, रो० । ७ खेमवती - सी०, स्या०, रो० । ८ महेसिनो - सी०, स्या०, रो० ।

१६. चतुवस्ससहस्सानि, अगारं अज्झ सो वसि ।  
काम-कामवण्ण-कामसुद्धिनामा<sup>१</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
- R 59 १७. समतिससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
रोचिनी<sup>२</sup> नाम सा नारी<sup>३</sup>, उत्तरो नाम अत्रजो ॥
- 5 १८ निमित्ते चतुरो दिस्वा, रथयानेन निक्खमि ।  
अनूनअट्टमासानि<sup>४</sup>, पधान पदही जिनो ॥
- १९ ब्रह्मना याचितो सन्तो, ककुसन्धो विनायको<sup>५</sup> ।  
वत्ति चक्क महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥
- 10 २०. विधुरो<sup>६</sup> च सञ्जीवो च<sup>७</sup>, अहेसु अग्गसावका ।  
बुद्धिजो नामुपट्टाको, ककुसन्धस्स सत्थुनो ॥
२१. सामा<sup>८</sup> च चम्पानामा च<sup>९</sup>, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, सिरीसो ति पवुच्चति ॥
२२. अच्चुतो<sup>१०</sup> च सुमनो च, अहेसु अग्गुपट्टका ।  
नन्दा चेव सुनन्दा च, अहेसु अग्गुपट्टिका ॥
- B. 373 15 २३. चत्तालीसरतनानि, अच्चुग्गतो महामुनि ।  
कनकप्पभा निच्छरति, समन्ता दसयोजनं<sup>११</sup> ॥
- २४ चत्तालीसवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनतं बहुं ॥
- 20 २५. धम्मापण पसारेत्वा, नरनारीन सदेवके ।  
नदित्वा सीहनादं व, निब्बुतो सो ससावको ॥
- २६ अट्टङ्गवचनसम्पन्नो, अच्छिद्धानि निरन्तर ।  
सब्ब तमन्तरहितं, ननु रिता सब्बसङ्खारा ॥

१-१ सुचि सुखचि रतिवद्धनत्तमका - सी०, कामवद्ध कामसुद्धि रतिवद्धनो -  
स्या०, खचि सुखचि वद्धना - रो० । २-२ विरोचमाना नाम नारी - सी०, रो०, रोपिनी ० -  
स्या० । ३ अनूनक अट्टमास - सी०, स्या०, रो० । ४ लोकनायको - सी०, स्या०, रो० ।  
५-५ विधुरो सञ्जीवो नाम च - सी०, रो०, विधुरो सजीवनामो च - स्या० ।  
६-६ समा च चम्पानामा च - सी०, रो० । ७ अच्चुग्गतो - स्या० । ८ द्वादसयोजन -  
सी०, रो० ।

२७. ककुसन्धो जिनवरो, खेमारामम्हि निब्बुतो ।  
 तत्थेवस्स थूपवरो, गावुत<sup>१</sup> नभमुगतो<sup>१</sup> ति ॥  
 ककुसन्धस्स भगवतो वसो द्वावीसतिमो ।

### २५ कोणागमनबुद्धवंसो<sup>१</sup>

१. ककुसन्धस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो । R 60  
 कोणागमनो नाम जिनो, लोकजेद्धो नरासभो ॥
२. दस धम्मे पूरयित्वान, कन्तारं समतिवकमि । 5  
 पवाहिय<sup>३</sup> मलं सब्बं, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ॥
३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, कोणागमननायके<sup>४</sup> ।  
 तिसकोटिसहस्सान, पठमाभिसमयो अहु ॥
४. पाटिहीरं करोन्ते च, परवादप्पमद्दने । 10  
 वीसतिकोटिसहस्सान, दुतियाभिसमयो अहु ॥
५. ततो विकुब्बन कत्वा, जिनो देवपुर गतो ।  
 वसते<sup>५</sup> तत्थ सम्बुद्धो, सिलाय पण्डुकम्बले ॥
६. पकरणे सत्त देसेन्तो, वस्स वसति सो मुनि ।  
 दसकोटिसहस्सानं, ततियाभिसमयो अहु ॥
७. तस्सा पि देवदेवस्स, एको आसि समागमो । 15  
 खीणासवान विमलान, सन्तचित्तान तादिनं ॥
८. तिसभिक्षुसहस्सान, तदा आसि समागमो । B 374  
 ओघानमतिक्कन्तानं, भिज्जितान च मच्चुया ॥
९. अहं तेन समयेन, पब्बतो नाम खत्तियो । 20  
 मित्तामच्चेहि सम्पन्नो, अनन्तबलवाहनो<sup>६</sup> ॥
१०. सम्बुद्धदस्सनं गत्वा, सुत्वा धम्ममनुत्तरं ।  
 निमन्तेत्वा सजिनसङ्घं, दानं दत्वा यदिच्छकं ॥

१-१. गावुत० - सी०, स्या०, रो० । २. कोणागमनबुद्धवंसो - स्या० । ३. पवाहाय - स्या० । ४. कोणागमने नाम नायके - सी०, कोणागमने विनायके - स्या०, कोणागमने नायके - रो० । ५. वसति - सी० । ६. बलबाहनमप्यक - स्या० ।

११. पट्टण्ण चीनपट्ट च, कोसेय्य कम्बलं पि च ।  
सोवण्णपादुकं चेव, अदासि सत्थुसावके ॥
- १२ सो पि म बुद्धो व्याकासि, सङ्खमज्जे निसीदिय ।  
“इमम्हि भद्दके कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
- 5 १३ “अहु कपिलव्हया रम्मा पे० . हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
- १४ तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥
- १५ सब्बञ्जुत गवेसन्तो, दान दत्वा नरुत्तमे ।  
ओहायाह<sup>१</sup> महारज्जं, पब्बजि जिनसन्तिके<sup>२</sup> ॥
- 10 १६ नगर सोभवती नाम, सोभो नामासि खत्तियो ।  
वसते तत्थ नगरे, सम्बुद्धस्स महाकुल ॥
- R 61 १७. ब्राह्मणो यज्जदत्तो च, आसि बुद्धस्स सो पिता ।  
उत्तरा नाम जनिका, कोणागमनस्स सत्थुनो ॥
- १८ तीणि वस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
15 तुसित-सन्तुसित-सन्तुट्ठा, तयो पासादमुत्तमा ॥
- १९ अनूनसोळिससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
रुचिगत्ता नाम नारी, सत्थवाहो नाम अत्रजो ॥
२०. निमित्ते चतुरो दिस्वा, हत्थियानेन निक्खमि ।  
छमास पधानचारं, अचरी पुरिसुत्तमो ॥
- B 375 20 २१ ब्रह्मना याचितो सन्तो, कोणागमननायको ।  
वत्तिचक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥
२२. भिय्यसो<sup>३</sup> उत्तरो नाम, अहेसु अगसावका ।  
सोत्थिजो नामुपट्ठाको, कोणागमनस्स सत्थुनो<sup>४</sup> ॥
२३. समुद्दा उत्तरा चेव, अहेसु अगसाविका ।  
25 बोधि तस्स भगवतो, उदुम्बरो<sup>५</sup> ति पवुच्चति<sup>६</sup> ॥
२४. उग्गो च सोमदेवो च, अहेसुं अग्गुपट्टका ।  
सीवला चेव सामा च, अहेसुं अग्गुपट्टिका ॥

१ ओहायिम - सी० । २. तस्स सन्तिके - सी० । ३ भिय्यो सो - स्या०, रो० ।  
४. यसस्सिनो - स्या० । ५-५ ० वुच्चति - स्या०, उदम्बरोति वुच्चति - रो० ।

२५. उच्चत्तनेन सो बुद्धो, तिसहत्थसमुग्गतो ।  
उक्कामुखे यथा कम्बु<sup>१</sup>, एवं रसीहि मण्डितो ॥
२६. तिसवस्ससहस्सानि, आयु बुद्धस्स तावदे ।  
तावता तिट्ठमानो सो, तारेसि जनत बहुं ॥
२७. धम्मचेति<sup>२</sup> समुस्सेत्वा<sup>३</sup>, धम्मदुस्सविभूसित । 5  
धम्मपुप्फगुळ कत्वा, निब्बुतो सो ससावको ॥
२८. महाविलासो तस्स जनो, सिरिधम्मप्पकासनो ।  
सब्बं तमन्तरहित, ननु रिता सब्बसङ्खारा ॥
२९. कोणागमनो सम्बुद्धो, पब्बतारामम्हि निब्बुतो ।  
धातुवित्थारिक आसि, तेसु तेसु पदेसतो ति ॥ 10  
कोणागमनस्स भगवतो वसो तेवीसतिमो ।

### २६. कस्सपबुद्धवंसो

१. कोणागमनस्स अपरेन, सम्बुद्धो द्विपदुत्तमो । R. 62  
कस्सपो नाम गोत्तेन, धम्मराजा पभङ्करो ॥
२. सञ्छङ्खितं<sup>४</sup> कुलमूलं, बव्हन्नपानभोजनं<sup>५</sup> ।  
दत्तवान याचके<sup>६</sup> दानं, पूरयित्वान मानस ।  
उसभो व आळकं भेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ॥ 15
३. धम्मचक्कं पवत्तेन्ते, कस्सपे लोकनायके । B. 376  
वीसकोटिसहस्सानं<sup>७</sup>, पठमाभिसमयो अहु ॥
४. चतुमास यदा बुद्धो, लोके चरति चारिकं ।  
दसकोटिसहस्सानं, दुतियाभिसमयो अहु ॥
५. यमकं विकुब्बनं कत्वा, जाणधातु पकित्तयि । 20  
पञ्चकोटिसहस्सान, ततियाभिसमयो अहु ॥
६. सुधम्मा देवपुरे रम्मे, तत्थ धम्मं पकित्तयि<sup>८</sup> ।  
तीणिकोटिसहस्सानं, देवान बोधयी जिनो ॥

१ तम्ब - स्या० । २-२ धम्मचेतिय समुस्सित्वा - स्या० । ३ स छङ्खित - स्या० । ४ बहुं च पानभोजन - सी०, बहून् पाणपूजित - स्या०, बहुन् पानभोजन - रो० ।  
५ दायके - स्या० । ६ वीसति० - सी०, स्या० । ७ पकासयि - सी०, रो० ।



७. नरदेवस्स यक्खस्स, अपरे<sup>१</sup> धम्मदेसने ।  
एतेसान अभिसमया, गणनातो असङ्घिया<sup>२</sup> ॥
८. तस्सा पि देवदेवस्स, एको आसि समागमो ।  
खीणासवानं विमलान, सन्तचित्तान तादिन ॥
- ५ ९ वीसभिक्खुसहस्सानं, तदा आसि समागमो ।  
अतिक्कन्तभवन्तान<sup>३</sup>, सिरिसीलेन तादिनं ॥
१०. अहं तदा माणवको, जोतिपालो ति विस्सुतो ।  
अज्झायको मन्तधरो, तिण्ण वेदान पारगू ॥
११. लक्खणे इतिहासे च, सधम्मो पारमि गतो ।  
१० भूमन्तलिक्खकुसलो, कतविज्जो अनावयो<sup>४</sup> ॥
- १२ कस्सपस्स भगवतो, घटिकारो नामुपट्ठको ।  
सगारवो सप्पतिस्सो, निब्बुतो ततिये फले ॥
- १३ आदाय म घटीकारो, उपगञ्छि कस्सप जिन ।  
तस्स धम्म सुणित्वान, पब्बाजि तस्स सन्तिके ॥
- १५ १४. आरद्धविरियो हुत्वा, वत्तावत्तेसु कोविदो ।  
न क्वचि<sup>५</sup> परिहायामि, पूरेसि<sup>६</sup> जिनसासन ॥
- १५ यावता बुद्धभणित, नवङ्ग<sup>७</sup> जिनसासन<sup>८</sup> ।  
सब्बं परियापुणित्वान, सोभयि जिनसासनं ॥
- १६ मम अच्छरिय दिस्वा, सो पि बुद्धो वियाकरि ।  
२० “इमम्हि भद्दके कप्पे, अय बुद्धो भविस्सति ॥
१७. “अहु कपिलव्हया रम्मा, निक्खमित्वा तथागतो ।  
पधानं पदहित्वान, कत्वा दुक्करकारिक ॥
१८. “अजपालरुक्खमूले, निसीदित्वा तथागतो ।  
तत्थ पायासं पग्गय्ह<sup>९</sup>, नेरञ्जरमुपेहिति ॥
- २५ १९ “नेरञ्जराय तीरम्हि, पायास परिभुज्जिय ।  
पटियत्तवरमग्गेन, बोधिमूलमुपेहिति<sup>१०</sup> ॥

B 377,  
R 63

१ अपरे च - स्या० । २ असखियो - स्या० । ३ अभिक्कन्त ० - स्या० ।  
४ अनामयो - स्या० । ५ क्वापि - सी० । ६ पूरेसि - सी०, स्या०, रो० । ७-७ नवङ्ग  
सत्थुसासन - सी०, रो०, नवङ्ग सत्थुसासन - स्या० । ८ समादाय - स्या० । ९ बोधिमण्ड-  
मुपेहिति - सी०, रो०, बोधि मूलम्हि एहिति - स्या० ।

२०. “ततो पदक्खिणं कत्वा, बोधिमण्ड अनुत्तरो<sup>१</sup> ।  
अपराजितट्टानम्हि, बोधिपल्लङ्कमुत्तमे ।  
पल्लङ्केन निसीदित्वा, बुज्झिस्सति महायसो ॥
- २१ “इमस्स जनिका माता, माया नाम भविस्सति ।  
पिता सुद्धोदनो नाम, अय हेस्सति गोतमो ॥ 5
- २२ “अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता ।  
कोलितो उपतिस्सो च, अग्गा हेस्सन्ति सावका ।  
आनन्दो नामुपट्ठाको, उपट्ठिस्सतिम जिन ॥
- २३ “खेमा उप्पलवण्णा च, अग्गा हेस्सन्ति साविका ।  
अनासवा सन्तचित्ता, वीतरागा समाहिता । 10  
बोधि तस्स भगवतो, अस्सत्थो ति पवुच्चति ॥
२४. “चित्तो हत्थाळवको च, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठका ।  
नन्दमाता च उत्तरा, अग्गा हेस्सन्तुपट्ठिका<sup>२</sup> ॥
- २५ इद सुत्वान वचन, अस्समस्स महेसिनो ।  
आमोदिता नरमरू, बुद्धबीज किर<sup>३</sup> अय ॥ 15
२६. उक्कुट्टिसद्दा पवत्तन्ति<sup>४</sup>, अप्फोटेन्ति हसन्ति च ।  
कतञ्जली नमस्सन्ति, दससहस्सी सदेवका ॥
- २७ “यदिमस्स लोकनाथस्स, विरज्झिस्साम सासन ।  
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इम ॥
२८. “यथा मनुस्सा नदि तरन्ता, पटितित्थं विरज्झिय । 20  
हेट्ठातित्थे<sup>५</sup> गहेत्वान, उत्तरन्ति महानदि ॥
- २९ “एवमेव मय सब्बे, यदि मुञ्चामिमं जिन । B 378  
अनागतम्हि अद्धाने, हेस्साम सम्मुखा इम” ॥
३०. तस्सा पि वचन सुत्वा, भिय्यो चित्त पसादयि ।  
उत्तरि वतमधिट्ठासि, दसपारमिपूरिया ॥ 25
३१. एवमहं ससरित्वा, परिवज्जेन्तो अनाचर ।  
दुक्कर च<sup>६</sup> कत<sup>६</sup> मय्हं, बोधियायेव कारणा ॥

१ नरुत्तमो - सी०, रो०, अनुत्तर - स्या० । २ एत्थ स्या० पोत्थके ‘आयु वस्ससत तस्स, गोतमस्स यसस्सिनो’ ति अधिको पाठो दिस्सति । ३. कुरो - सी०, स्या०, रो० । ४ वत्तन्ति - सी०, स्या० । ५ ० तित्थ - स्या० । ६-६ पकत - स्या० ।

- ३२ नगर बाराणसी नाम, किकी नामासि खत्तियो ।  
वसते तत्थ नगरे, सम्बुद्धस्स महाकुल ॥
- ३३ ब्राह्मणो ब्रह्मदत्तो व<sup>१</sup>, आसि बुद्धस्स सो पिता ।  
धनवती<sup>२</sup> नाम जनिका<sup>३</sup>, कस्सपस्स महेसिनो ॥
- R 64 5 ३४ दुवे वस्ससहस्सानि, अगार अज्झ सो वसि ।  
हसो यसो सिरिनन्दो<sup>४</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
- ३५ तिसोळससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
सुनन्दा नाम सा नारी, विजितसेनो नाम अत्रजो ॥
- ३६ निमित्ते चतुरो दिस्वा, पासादेनाभिनक्खमि ।  
सत्ताह पधानचार, अचरी पुरिसुत्तमो ॥
- 10 ३७ ब्रह्मना याचितो सन्तो, कस्सपो लोकनायको ।  
वत्ति चक्कं महावीरो, मिगदाये नरुत्तमो ॥
- ३८ तिसो च भारद्वाजो च, अहेसु अग्गसावका ।  
सब्बमित्तो नामुपट्ठाको, कस्सपस्स महेसिनो ॥
- 15 ३९ अनुळा<sup>५</sup> उरुवेळा च, अहेसु अग्गसाविका ।  
बोधि तस्स भगवतो, निग्गोधो ति पवुच्चति ॥
- ४० सुमङ्गलो घटिकारो च, अहेसु अग्गुपट्ठका ।  
विचित्तसेना<sup>६</sup> भद्दा च, अहेसु अग्गुपट्ठिका ॥
- ४१ उच्चत्तनेन सो बुद्धो, वीसतिरतनुग्गतो ।  
विज्जुलट्ठी व आकासे, चन्दो व गहपरितो ॥
- 20 ४२ वीसतिवस्ससहस्सानि, आयु तस्स महेसिनो ।  
तावता तिठ्ठमानो सो, तारेसि जनत बहु ॥
- B 379 ४३ धम्मतळाकं मापयित्वा<sup>७</sup>, सील दत्वा विलेपनं ।  
धम्मदुस्सं निवासेत्वा, धम्ममाल विभज्जिय<sup>८</sup> ॥
- 25 ४४ धम्मविमलमादासं, ठपयित्वा महाजने ।  
केचि निब्बानं पत्थेन्ता, पस्सन्तु मे अलङ्करं ॥

१. च - स्या०, रो० । २-२ माता धनवती नाम - स्या० । ३ सिरिचन्दो - स्या० । ४ अनुला च - सी०, स्या०, रो० । ५. विजितसेना च - सी०, स्या०, रो० । ६ मापेत्वा - सी०, रो० । ७ विराजिय - सी०, रो०

४५. सीलकञ्चुकं दत्वान, ज्ञानकवचवम्मित<sup>१</sup> ।  
धम्मचम्म पारुपित्वा, दत्वा सन्नाहमुत्तम ॥
४६. सतिफलक दत्वान, तिखिणञ्जाणकुन्तिम ।  
धम्मखग्गवर दत्वा, सीलससग्गमद्द<sup>२</sup> ॥
४७. तेविज्जाभूसन<sup>३</sup> दत्वान, आवेल<sup>४</sup> चतुरो फले ।  
छळभिञ्जाभरण दत्वा, धम्मपुप्फपिलन्धन<sup>५</sup> ॥ 5
४८. सद्धम्मपण्डरच्छत्त, दत्वा पापनिवारण ।  
मापयित्वाभय<sup>६</sup> पुप्फं, निब्बुतो सो ससावको ॥
४९. एसो हि सम्मासम्बुद्धो, अप्पमेय्यो दुरासदो ।  
एसो हि धम्मरतनो, स्वाक्खातो एहिपस्सिको ॥ 10
५०. एसो हि सद्धरतनो, सुप्पटिपन्नो अनुत्तरो ।  
सब्ब तमन्तरहित, ननु रित्ता सब्बसद्धारा ॥
५१. महाकस्सपो जिनो<sup>७</sup> सत्था, सेतव्याराममिह निब्बुतो ।  
तत्थेवस्स जिनथूपो, योजनुब्बेधमुग्गतो ति ॥  
कस्सपस्स भगवतो वसो चतुवीसतिमो ।

### २७. गोतमबुद्धवंसो

१. अहमेतरहि सम्बुद्धो<sup>१</sup>, गोतमो सकयवड्डनो । 15 R 65  
पधान पदहित्वान, पत्तो सम्बोधिमुत्तमं ॥
२. ब्रह्मना याचितो सन्तो, धम्मचक्क पवत्तयि । B 380  
अट्टारसन्नं कोटीन, पठमाभिसमयो अहु ॥
३. ततो परं च देसेन्ते<sup>२</sup>, नरदेवसमागमे ।  
गणनाय न वत्तब्बो, दुतियाभिसमयो अहु ॥ 20
४. इधेवाह एतरहि, ओवदि मम अत्रजं ।  
गणनाय न वत्तब्बो, ततियाभिसमयो अहु ॥

१ ज्ञानकवचवम्मित - स्या०, ० वम्मित - रो० । २ सीलसत्तुप्पमद्द - स्या० ।  
३ तेविज्जाभूस - स्या०, रो० । ४ आवेल - सी० । ५ धम्मपुप्फपिलन्धन - सी०,  
स्या०, रो० । ६ मापेत्वा अभय - सी०, रो० । ७ जिनवरो - सी० । ८ बुद्धो -  
सी० । ९ देसेन्तो - स्या०, रो० ।

- ५ एकोसि<sup>१</sup> सन्निपातो मे, सावकान महेसिन ।  
अद्भुतेळससतान, भिक्खूनासि समागमो ॥
- ६ विरोचमानो विमलो, भिक्खुसङ्घस्स मज्झगो ।  
ददामि पत्थितं सब्ब, मणी व सब्बकामदो ॥
- 5 ७ फलमाकङ्खमानान, भवच्छन्दजहेसिनं ।  
चतुसच्च पकासेमि<sup>२</sup>, अनुकम्पाय पाणिन ॥
- ८ दसवीससहस्सान, धम्माभिसमयो अहु ।  
एकद्वित्र अभिसमयो, गणनातो असङ्खियो ॥
- ९ वित्थारिकं बाहुजञ्जं<sup>३</sup>, इद्ध फीत सुफुल्लित ।  
10 इध मय्ह सक्कमुनिनो, सासन सुविसोधित ॥
१०. अनासवा वीतरागा, सन्तचित्ता समाहिता ।  
भिक्खू नेकसता सब्बे, परिवारेन्ति मं सदा ॥
- ११ इदानि ये एतरहि, जहन्ति मानुस भव ।  
अप्पत्तमानसा सेखा<sup>४</sup>, ते भिक्खू विञ्जुगरहिता ॥
- 15 १२. अरिय च सथोमयन्ता, सदा धम्मरता जना ।  
बुज्झिस्सन्ति सतिमन्तो<sup>५</sup>, ससारसरितं<sup>६</sup> गता<sup>६</sup> ॥
१३. नगर कपिलवत्थु मे, राजा सुद्धोदनो पिता ।  
मय्ह जनेत्तिका माता, मायादेवी ति वुच्चति ॥
१४. एकूनतिसवस्सानि, अगारं अज्झह<sup>७</sup> वसि<sup>७</sup> ।  
20 रम्मो<sup>८</sup> सुरम्मो सुभको<sup>८</sup>, तयो पासादमुत्तमा ॥
१५. चत्तारीससहस्सानि, नारियो समलङ्कता ।  
भट्ठकञ्चना<sup>९</sup> नाम नारी, राहुलो नाम अत्रजो ॥
- 16 १६. निमित्ते चतुरो दिस्वा, अस्सयानेन निक्खमि ।  
छब्बस्स<sup>१०</sup> पधानचार, अचरि दुक्करं अह ॥

B. 381

१. एको व - सी०, रो० । २. पकासेसि - सी०, पकासेसि - स्या०, रो० ।  
३. बहुजञ्ज - सी०, बहुजञ्ज - स्या०, रो० । ४. सेक्खा - स्या० । ५. जुतिमन्तो -  
स्या० । ६-६. ससारसरिता नरा - सी०, स्या०, रो० । ७-७. अज्झावसीहं - स्या० ।  
८-८. सुचन्दो कोकनुदो कोञ्चो - स्या०, रामो सुरामो सुभतो - रो० । ९. भट्ठकञ्चाना  
- सी०, यसोधरा - स्या०, भट्ठकञ्चा - रो० । १०. छब्बस्स - स्या० ।

१७. बाराणसियं इसिपतने, चक्क<sup>१</sup> पवत्तितं मया<sup>१</sup> । R 66  
अहं गोतमसम्बुद्धो, सरणं सब्बपाणिन ॥
१८. कोलितो उपतिस्सो च, द्वे भिक्खू अग्गसावका ।  
आनन्दो नामुपट्ठाको, सन्तिकावचरो मम ।  
खेमा उप्पलवण्णा च, भिक्खुनी अग्गसाविका ॥ 5
- १९ चित्तो हत्थाळवको च, अग्गुपट्ठाकुपासका ।  
नन्दमाता च उत्तरा, अग्गुपट्ठिकुपासिका<sup>२</sup> ॥
२०. अहं अस्सत्थमूलम्हि, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ।  
व्यामप्पभा सदा मय्ह, सोळसहत्थमुग्गता<sup>३</sup> ॥
२१. अप्प वस्ससतं आयु, इदानेतरहि<sup>४</sup> विज्जति<sup>५</sup> । 10  
तावता तिट्ठमानोह, तारेसि<sup>६</sup> जनतं बहु ॥
- २२ ठपयित्वान धम्मवक्क, पच्छिम जनबोधनं ।  
अहं<sup>६</sup> पि<sup>६</sup> नचिरस्सेव, सद्धि सावकसङ्घतो ।  
इधेव परिनिब्बिस्स, अग्गी वाहारसङ्घया ॥
- २३ तानि च अतुलतेजानि, इमानि<sup>७</sup> च दसबलानि<sup>८</sup> । 15  
अयं<sup>९</sup> च गुणधारणो देहो<sup>९</sup>, द्वतिसवरलक्खणविचित्तो<sup>९</sup> ॥
२४. दस दिसा पभासेत्वा, सतरसी व छप्पभा ।  
सब्ब<sup>१०</sup> तमन्तरहिस्सन्ति<sup>१०</sup>, ननु रिक्ता सब्बसङ्खारा ति ॥  
गोतमस्स भगवतो वसो पञ्चवीसतिमो ।

### २८ बुद्धपकिण्णककण्डं

१. अपरिमेय्यितो कप्पे, चतुरो आसु विनायका ।  
तण्हङ्करो मेघङ्करो, अथो पि सरणङ्करो । 20  
दीपङ्करो च सम्बुद्धो, एककप्पम्हि ते जिना ॥
२. दीपङ्करस्स अपरेन, कोण्डञ्चो नाम नायको ।  
एको व एककप्पम्हि, तारेसि जनत बहु ॥ B. 382

१-१ जिनो चक्क पवत्तिय - स्या० । २ अग्गुपट्ठाकुपासिका - स्या०, म० ।  
३ सोळसहत्थमुग्गतो - मी०, स्या०, रो० । ४-४ ममेतरहि - स्या० । ५ तारेसि -  
स्या० । ६-६ अहम्हि - सी० । ७-७ यसबलानि इद्धियो - स्या० । ८-८ अयञ्च गुणवर-  
देहो - सी०, रो०, अहं गुणधारणो देहो - स्या० । ९ द्वतिसलक्खणाचित्तो - मी०, रो० ।  
१०-१०. सब्बा समन्तरहेस्सन्ति - सी०, स्या०, रो० ।

- ३ दीपङ्कुरस्स भगवतो, कोण्डञ्जस्स च सत्थुनो ।  
एतेसं अन्तरा कप्पा, गणनातो असङ्खिया<sup>१</sup> ॥
४. कोण्डञ्जस्स अपरेन, मङ्गलो नाम नायको ।  
तेसं पि अन्तरा कप्पा, गणनातो असङ्खिया ॥
- 5 ५ मङ्गलो च सुमनो च, रेवतो सोभितो मुनि ।  
ते पि बुद्धा एककप्पे, चक्खुमन्तो पभङ्करा ॥
- R 67 ६ सोभितस्स अपरेन, अनोमदस्सी महायसो<sup>२</sup> ।  
तेसं पि अन्तरा कप्पा, गणनातो असङ्खिया ॥
- ७ अनोमदस्सी पदुमो, नारदो चा पि नायको ।  
10 ते पि बुद्धा एककप्पे, तमन्तकारका<sup>३</sup> मुनी ॥
८. नारदस्स अपरेन, पदुमुत्तरो नाम नायको ।  
एककप्पम्हि उप्पन्नो, तारेसि जनतं बहु ॥
- ९ नारदस्स भगवतो, पदुमुत्तरस्स सत्थुनो ।  
तेसं पि अन्तरा कप्पा, गणनातो असङ्खिया ॥
- 15 १० कप्पसतसहस्सम्हि, एको आसि महामुनि ।  
पदुमुत्तरो लोकविदू, आहुतीन पटिग्गहो ॥
- ११ तिसकप्पसहस्सम्हि, दुवे आसु<sup>४</sup> विनायका<sup>५</sup> ।  
सुमेधो च सुजातो च, ओरतो<sup>६</sup> पदुमुत्तरा<sup>६</sup> ॥
१२. अट्टारसे कप्पसते<sup>७</sup>, तयो आसु विनायका ।  
20 पियदस्सी अत्थदस्सी, धम्मदस्सी च नायका ॥
- १३ ओरतो च सुजातस्स, सम्बुद्धा द्विपदुत्तमा ।  
एककप्पम्हि ते<sup>८</sup> बुद्धा<sup>९</sup>, लोके अप्पटिपुग्गला ॥
- १४ चतुन्नवुत्तितो कप्पे, एको आसि महामुनि ।  
सिद्धत्थो सो लोकविदू, सल्लकत्तो<sup>१०</sup> अनुत्तरो ॥
- B 383 25 १५ द्वेनवुत्ते इतो कप्पे, दुवे आसु विनायका ।  
तिस्सो फुस्सो च सम्बुद्धा, असमा अप्पटिपुग्गला ॥

१ असङ्ख्येया - स्या० । २ महामुनि - स्या० । ३ तमन्तकरणा - स्या० ।  
४-४ आसिसु नायका - स्या०, रो० । ५ ओरसो - सी०, रो० । ६ पदुमुत्तरो - स्या०,  
रो० । ७ इतो कप्पसते - रो० । ८-८ सम्बुद्धा - सी०, स्या०, रो० । ९ सल्लक्खतो  
- स्या०, सल्लगत्तो - रो० ।

- १६ एकनवुत्तितो कप्पे, विपस्सी नाम नायको ।  
सो पि बुद्धो कारुणिको, सत्ते मोचेसि बन्धना ॥
१७. एकत्तिसे<sup>१</sup> इतो कप्पे, दुवे आसुं विनायका ।  
सिखी च वेस्सभू चेव, असमा अप्पट्ठिपुगला ॥
- १८ इमम्हि भद्दके कप्पे, तयो आसु विनायका । 5  
ककुसन्धो कोणागमनो, कस्सपो चा पि नायको ॥
- १९ अहमेतरहि सम्बुद्धो, मेत्तेय्यो चा पि हेस्सति ।  
एते पिमे पञ्च बुद्धा, धीरा लोकानुकम्पका ॥
- २० एतेसं धम्मराजून, अञ्जेसं नेककोटिन ।  
आचिक्खित्वान त मगं, निब्बुता ते ससावका ति ॥ 10

### २६ धातुभाजनीयकथा

१. महागोतमो जिनवरो, कुसिनारम्हि<sup>३</sup> निब्बुतो । R 68  
धातुवित्थारिकं आसि, तेसु तेसु पदेसतो ॥
- २ एको अजातसत्तुस्स, एको वेसालिया पुरे ।  
एको कपिलवत्थुस्मि, एको च अल्लकप्पके ॥
३. एको च रामगामम्हि, एको च वेठदीपके<sup>३</sup> । 15  
एको पावेय्यके मल्ले, एको च कोसिनारके ॥
४. कुम्भस्स<sup>४</sup> थूप कारेसि, ब्राह्मणो दोणसव्हयो ।  
अङ्गारथूप कारेसु, मोरिया तुट्ठमानसा ॥
- ५ अट्ठ सारीरिका थूपा, नवमो कुम्भचेतियो ।  
अङ्गारथूपो दसमो, तदायेव पतिट्ठितो ॥ 20
६. उण्हीसं चतस्सो<sup>५</sup> दाठा, अक्खका द्वे च धातुयो ।  
असम्भिन्ना इमा सत्त, सेसा भिन्ना व धातुयो ॥
७. महन्ता मुग्गमत्ता च, मज्झिमा भिण्णतण्डुला । B. 384  
खुद्दका सासपमत्ता च, नानावण्णा च धातुयो ॥

१ एकत्तिसे - स्या० । २ कुसिनारामम्हि - सी०, रो० । ३ वेठदीपके - स्या० ।

४ कुम्भस्स - स्या० । ५ चतुरो - सी०, रो० ।



- ८ महन्ता सुवण्णवण्णा च, मुत्तवण्णा च मज्झिमा ।  
खुद्दका मकुलवण्णा च, सोळसदोणमत्तिका<sup>१</sup> ॥
- ९ महन्ता पञ्च नाळियो, नाळियो पञ्च मज्झिमा ।  
खुद्दका छ नाळी चैव, एता सब्बा पि धातुयो ॥
- ५ १० उण्हीसं सीहळे दीपे, ब्रह्मलोके च वामकं ।  
सीहळे दक्खिणक्ख च, सब्बापेता पतिट्ठिता ॥
- ११ एका दाठा तिदसपुरे, एका नागपुरे अहु ।  
एका गन्धारविसये, एका कलिङ्गराजिनो<sup>२</sup> ॥
१२. चत्तालीससमा दन्ता, केसा लोमा च सब्बसो ।  
१० देवा हरिसु एकेक, चक्कवाळपरम्परा ॥
१३. वजिराय<sup>३</sup> भगवतो, पत्तो दण्डो<sup>४</sup> च चीवर ।  
निवासन कुलघरे, पच्चत्थरण कपिलव्हे<sup>५</sup> ॥
- १४ पाटलिपुत्तपुरम्हि<sup>६</sup>, करणं<sup>७</sup> कायबन्धन ।  
चम्पायुदकसाटिय<sup>८</sup>, उण्णलोमं च कोसले ॥
- १५ १५ कासाव<sup>९</sup> ब्रह्मलोके च, वेठन तिदसे पुरे ।  
निसीदनं अवन्तीसु, रट्ठे<sup>१०</sup> अत्थरणं तदा ॥
- १६ अरणी च मिथिलाय, विदेहे परिसावनं ।  
R 69 वासि सूचिघरं चा पि, इन्दपत्थपुरे<sup>११</sup> तदा ॥
- १७ परिक्खारा अवसेसा, जनपदे अपरन्तके ।  
२० परिभुत्तानि<sup>१२</sup> मुनिना, अकंसु<sup>१३</sup> मनुजा तदा ॥
- १८ धातुवित्थारिक आसि, गोतमस्स महेसिनो ।  
पाणीनं अनुकम्पाय, अहु पोराणिक तदा ति ॥

—:०:—

### बुद्धवंसो निट्ठितो

१ सोळसगोणि ० — सी० । २ कालिङ्गराजिनो — सी०, स्या०, रो० । ३ मधुराय — सी० । ४ दण्डो — स्या० । ५ सिलव्हे — स्या० । ६ पाटलिपुत्तनगरे — सी०, रो० । पाटलीपुत्तनगरे — स्या० । ७ करक — सी०, स्या०, रो० । ८ चम्पाय उदकसाटिका — सी०, रो०; चम्पाय उदकसाटका — स्या० । ९ कासावक — स्या० । १० देवरट्ठे — स्या० । ११ इन्दरट्ठे पुरे — रो० । १२ परिभुत्तञ्च — सी० । १३ महेस्सन्ति — स्या० ।

सुत्तपिटके खुद्दकनिकाये  
चरियापिटकं



१४३ 'छवि' चम्मं मंस न्हाए<sup>१</sup>, अट्टि हृदयबन्धन ।  
केवल सकल कायं, ब्राह्मणस्स अदासह ति ॥

अकित्तिवग्गो पठमो ।

### तस्सुदानं

अकित्तिब्राह्मणो<sup>२</sup> सङ्गो, कुरुराजा धनञ्जयो ।  
महासुदस्सनो राजा, महागोविन्दब्राह्मणो ॥  
निमि चन्दकुमारो च, सिवि वेस्सन्तरो ससो ।  
अहमेव तदा आसि, यो ते दानवरे अदा ॥  
एते दानपरिक्खारा, एते दानस्स पारमी ।  
जीवित याचके दत्त्वा, इम<sup>३</sup> पारमि<sup>४</sup> पूरयि ॥  
भिक्षाय उपगत दिस्वा, सकत्तान परिच्चजि ।  
दानेन मे समो नत्थि, एसा मे दानपारमी ति ॥

B 398

5

10

दानपारमिनिहेसो निट्ठितो ।

—:०:—

१-१ छवि चम्म च मंस च - स्या० । २ अकित्तिब्राह्मणो - रो० । ३-३. इदं पारमी - रो० ।

## २. हत्थिनागवग्गो<sup>१</sup>

### १ मातुपोसकचरिया<sup>२</sup>

B 399,  
R 84

- १ 'यदा अहोसि<sup>३</sup> पवने, कुञ्जरो मातुपोसको ।  
न तदा अत्थि महिया, गुणेन मम सादिसो ॥
- २ 'पवने दिस्वा वनचरो, रञ्जो म पटिवेदयि ।  
तवानुच्छवो महाराज, गजो वसति<sup>४</sup> कानने ॥
- ३ न तस्स परिक्खायत्थो, न<sup>५</sup> पि आळककासुया<sup>६</sup> ।  
सह<sup>७</sup> गहिते<sup>८</sup> सोण्डाय, सयमेव इधेहि<sup>९</sup>ति ॥
- ४ 'तस्स त वचन सुत्वा, राजा पि तुट्टमानसो ।  
पेसेसि हत्थिदमक, छेकाचरिय सुसिक्खित ॥
- ५ 'गन्त्वा सो हत्थिदमको, अद्दस पटुमस्सरे ।  
भिसमुळाल<sup>१०</sup> उद्धरन्त, यापनत्थाय मातुया ॥
- ६ 'विञ्जाय मे सीलगुण, लक्खण उपधारयि ।  
एहि पुत्ता ति पत्वान, मम सोण्डाय अग्गहि ॥
- ७ 'य मे तदा पाकतिक, सरीरानुगत बल ।  
अज्ज नागसहस्सान, बलेन समसादिस ॥
- ८ 'यदिह तेस पकुप्पेय्य, उपेतान<sup>११</sup> गहणाय म ।  
पटिबलो भवे तेस, याव रज्ज पि मानुस ॥
- ९ 'अपि चाह सीलरक्खाय, सीलपारमिपूरिया ।  
न करोमि<sup>१२</sup> चित्ते अञ्जात्त, पक्खिपन्त ममाळके<sup>१३</sup> ॥
- १० 'यदि ते म तत्थ कोट्टेय्यु<sup>१४</sup>, फरसूहि तोमरेहि च ।  
नेव तेस पकुप्पेय्य, सीलखण्डभया ममा ति ॥

१ सीलपारमिता - स्या०, रो० । २ पठप सीलवनागचरिय - स्या० । ३ अहोसि - रो० । ४ अमति - स्या० । ५-५ नपियाळककासुया - सी०, न पि अळककासुया - स्या० । ६-६ सम गहिते - सी०, समागहिते - स्या०, रो० । ७ भिसमूलं - रो० । ८ उपेत - सी०, स्या०, रो० । ९ करोम - स्या० । १० ममाळके - सी०, स्या०, ममालके - रो० । ११ कोट्टेय्यु - स्या० ।

- ५७ 'यावता करण सब्ब, रञ्जो आरोचिन मया ।  
 राजा सुत्वान वचन, उसु तस्स पक्कप्पयि<sup>१</sup> ।  
 इधेव घातयिस्सामि<sup>२</sup>, मित्तदुब्धि<sup>३</sup> अनारिय ॥
५८. 'तमह अनुरक्खन्तो, निम्मिनि मम अत्तना ।  
 तिट्ठेसो महाराज, कामकारो भवामि ते ॥
- ५९ 'अनुरक्खि मम सील, नारक्खि मम जीवित ।  
 सीलवा हि तदा आसि, बोधियायेव कारणा ति ॥

5

### ७ मातङ्गचरिया

- ६० 'पुनापर यदा होमि, जटिलो उग्गतापनो ।  
 मातङ्गो नाम नामेन, सीलवा सुसमाहितो ॥
- ६१ 'अह च ब्राह्मणो एको, गङ्गाकूले वसामुभो ।  
 अह वसामि उपरि, हेट्ठा वसति ब्राह्मणो ॥
- ६२ 'विचरन्तो अनुकूलम्हि, उद्ध मे अस्समद्दस ।  
 तत्थ म परिभासेत्वा<sup>४</sup>, अभिसपि मुद्धफालन ॥
- ६३ 'यदिह तस्स पक्कुप्पेय्य, यदि सील न गोपये ।  
 ओलोकेत्वानह तस्स, करेय्य छारिक विय ॥
- ६४ 'यं सो तदा म अभिसपि, कुपितो दुट्ठमानसो ।  
 तस्सेव मत्थके निपति, योगेन त पमोचयि ॥
- ६५ 'अनुरक्खि मम सील, नारक्खि मम जीवित ।  
 सीलवा हि तदा आसि, बोधियायेव कारणा ति ॥

10

15

R 89

### ८ धम्मदेवपुत्तचरिया

६६. 'पुनापर यदा होमि, महापक्खो<sup>१</sup> महिद्धिको ।  
 धम्मो नाम महायक्खो, सब्बलोकानुकम्पको ॥
- ६७ 'दसकुसलकम्मपथे, समादपेन्तो महाजन ।  
 चरामि गामनिगम, समित्तो सपरिज्जनो ॥

20 B. 405

१ विकप्पयि - सी०, रो० । २ घाटयिस्सामि - स्या०, रो० । ३ मित्तदुब्धि - सी० । ४ परिभामित्वा - सी०, स्या० । ५ महेसक्को - सी०, महेसक्खो - स्या०; महा-यक्खो - रो० ।

- ६८ 'पापो कदरियो यक्खो, दीपेन्तो दस पापके<sup>१</sup> ।  
सो पेत्य महिया चरति, समित्तो सपरिज्जनो ॥
- ६९ 'धम्मवादी अधम्मो च, उभो पच्चनिका मयं ।  
धुरे धुर घट्टयन्ता<sup>२</sup>, समिम्हा पटिपथे उभो ॥
- 5 ७० 'कलहो वत्तती भेस्मा<sup>३</sup>, कल्याणपापकस्म च ।  
मग्गा ओक्कमनत्थाय, महायुद्धो उपट्ठितो ॥
- ७१ 'यदिहं तस्स कुप्पेय्य<sup>४</sup>, यदि भिन्दे तपोगुण ।  
सहपरिजन तस्स, रजभूत करेय्यह ॥
- ७२ 'अपि चाह सीलरक्खाय, निब्बापेत्वान मानस ।  
10 सह जनेनोक्कमित्वा, पथ पापस्स दासह ॥
- ७३ 'सह पथतो ओक्कन्ते<sup>५</sup>, कत्वा चित्तस्स निब्बुत्ति ।  
विवर अदासि पथवी, पापयक्खस्स तावदे ति ॥

### ६ अलीनसत्तुचरिया<sup>६</sup>

- R 90 ७४. 'पञ्चालरट्ठे नगरवरे, कपिलाय<sup>७</sup> पुरुत्तमे ।  
राजा जयदिसो<sup>८</sup> नाम, सीलगुणमुपागतो ॥
- 15 ७५ 'तस्म रज्जो अह पुत्तो, सुतधम्मो सुसीलवा ।  
अलीनसत्तो गुणवा, अनुरक्खपरिजनो<sup>९</sup> सदा ॥
- ७६ 'पिता मे मिगव गत्त्वा, पोरिसाद उपागमि ।  
सो मे पितुमग्गहेसि, भक्खोसि मम मा चलि ॥
- B 406 ७७ 'तस्स तं वचन सुत्वा, भीतो तसितवेधितो ।  
20 ऊरुक्खम्भो<sup>१०</sup> अहु तस्स, दिस्वान पोरिसादक ॥
- ७८ 'मिगव गहेत्वा मुञ्चस्सु, कत्वा आगमनं पुन ।  
ब्राह्मणस्स धनं दत्वा, पिता आमन्तयी ममं ॥
- ७९ रज्ज पुत्त पटिपज्ज, मा पमज्जि<sup>११</sup> पुर इद ।  
कतं मे पोरिसादेन, मम आगमनं पुन ॥

१ पावके - रो० । २ घट्टयन्तो - सी०, घट्टयन्ता - स्या० । ३ अस्मा - रो० ।  
४ कुप्पेय्य - सी०, स्या०, रो० । ५ उक्कन्ते - स्या०, ओक्कन्तो - रो० । ६ जय-  
दिस्सचरिय - स्या०, रो० । ७ कपिलाय - सी०, कप्पिलाय - स्या०, रो० । ८ जय-  
स्या० । ९ अनुत्तरपरिज्जनो - रो० । १० ऊरुक्खम्भो - रो० । ११ पमज्ज - स्या० ।

- ८० 'मातापितृ<sup>१</sup> च वन्दित्वा, निम्मिनित्वान अत्तना<sup>२</sup> ।  
 निक्खिपित्वा<sup>३</sup> धनु खग्ग, पोरिसाद उपागमि ॥
- ८१ 'ससत्थहत्थूपगत, कदाचि सो तसिस्सति ।  
 तेन भिज्जिस्सति सील, परित्तास कते<sup>४</sup> मयि ॥
८२. 'सीलखण्डभया मय्ह, तस्स देस्स न व्याहरि । 5  
 मेत्तचित्तो हितवादी, इद वचनमब्रवि ॥
८३. उज्जालेहि<sup>५</sup> महाअग्गि, पपत्तिस्सामि रुक्खतो ।  
 त्व पक्ककालमञ्जाय<sup>६</sup>, भवखय म<sup>७</sup> पितामह<sup>८</sup> ॥
८४. 'इति सीलवत हेतु, नारक्खि मम जीवित ।  
 पब्बाजेसि<sup>९</sup> चह<sup>९</sup> तस्स, सदा पाणातिपातिक ति ॥ 10

### १० सङ्खपालचरिया

८५. 'पुनापर यदा होमि, सङ्खपालो महिद्धिको । 9  
 दाठावुधो<sup>१०</sup> घोरविसो, द्विजिव्हो उरगाभिभू<sup>११</sup> ॥
- ८६ 'चतुप्पथे महामग्गे<sup>१२</sup>, नानाजनसमाकुले ।  
 चतुरो अङ्गे अधिट्ठाय, तत्थ वासमकप्पयि ॥
८७. 'छविया चम्मेन मंसेन, नहारुअट्टिकेहि वा । 15  
 यस्स एतेन करणीयं, दिन्नयेव हरातु सो ॥
८८. 'अद्दससु भोजपुत्ता, खरा लुद्धा<sup>१३</sup> अकारुणा ।  
 उपगञ्छु मम तत्थ, दण्डमुग्गरपाणिनो ॥ B 4
- ८९ 'नासाय विनिविज्झित्वा, नङ्गुट्ठे पिट्टिकण्ठके<sup>१४</sup> ।  
 काजे आरोपयित्वान, भोजपुत्ता हरिसु म ॥ 20
९०. 'ससागरन्तं पथवि, सकाननं सपब्बतं ।  
 इच्छमानो चह तत्थ, नासावातेन<sup>१५</sup> आपये ॥

१ मातुपितु - सी०, मातुपितु - स्या०, माता पितु - रो० । २ अत्तान - स्या०, रो० । ३ निक्खमित्वा - स्या०, निक्खिपेत्वा - १० । ४ गते - सी० । ५ उज्जालेहि - सी०, स्या०, रो० । ६ सुपक्ककालमञ्जाय - स्या०, सम्पत्तकालमञ्जाय - रो० । ७ त्व - स्या०, रो० । ८ पितामहा - सी०, स्या० । ९-९ पब्बाजेसिमह - सी०, स्या०; पब्बाजेसि चाह - रो० । १० दाठावुधो - स्या० । ११ उरगाभिभू - स्या० । १२ महापथे - स्या० । १३ लुद्धा - स्या० । १४ पिट्टिकण्ठके - रया० । १५ नासवातेन - स्या०, रो० ।



६१ 'सूलेहि विनिविज्झन्ते<sup>१</sup>, कोट्टयन्ते पि सत्तिभि ।  
भोजपुत्ते न कुप्पामि, एसा मे सीलपारमी ति ॥

हत्थिनागवग्गो दुत्तियो ।

तस्सुद्धानं

5

हत्थिनागो भूरिदत्तो, चम्पेय्यो बोधि महिसो<sup>२</sup> ।

रुह मातङ्गो धम्मो च, अत्रजो च जयद्दिसो ॥

एते नव<sup>३</sup> सीलबला, परिक्खारा पदेसिका ।

जीवित्तरिक्खित्वा, सीलानि अनुरक्खिय<sup>४</sup> ॥

सङ्खपालस्स मे सत्तो<sup>५</sup>, सब्बकाल पि जीवित् ।

यस्स कस्सचि निय्यत्त<sup>६</sup>, तस्मा सा सीलपारमी ति ॥

सीलपारमिनिद्देशो निट्ठितो ।

— ० —

१ विज्झयन्ते पि — सी०, स्या०, रो० । २ माहिसो — सी०, स्या०, रो० ।  
३ सब्बे — सी०, स्या०, रो० । ४ अनुरक्खिस्स — सी०, स्या०, रो० । ५ सत्तो — सी० ।  
६ नीयन्त — सी०, रो०, निय्यन्त — स्या० ।

### ३. युधञ्जयवग्गो

#### १ युधञ्जयचरिया

- १ 'यदाह अमितयसो, राजपुत्तो युधञ्जयो ।  
उस्सावबिन्दु सुरियातपे, पतित दिस्वान सविजि ॥
- २ 'तञ्जेवाधिपति कत्वा, सवेगमनुब्रूहयि ।  
मातापितू च वन्दित्वा, पव्वज्जमनुयाचह<sup>१</sup> ॥
- ३ 'याचन्ति म पञ्जलिका, सनेगमा सरट्ठका ।  
अज्जेव पुत्त पटिपज्ज, इद्ध फीत महामहिं ॥
- ४ 'सराजके सहोरोधे<sup>२</sup>, सनेगमे सरट्ठके ।  
करुण परिदेवन्ते, अनपेक्खो व<sup>३</sup> परिच्चजि<sup>३</sup> ॥
- ५ 'केवल पथवि<sup>४</sup> रज्ज, जातिपरिजन यस ।  
चजमानो न चिन्तेसि, बोधियायेव कारणा ॥
- ६ 'माता पिता न मे देस्सा, न पि मे<sup>५</sup> देस्सं<sup>५</sup> महायसं<sup>६</sup> ।  
सव्वञ्जुत पिय मय्ह, तस्मा रज्ज परिच्चजि ति ॥

B 408,  
R 92

5

10

#### २. सोमनस्सचरिया

- ७ 'पुनापर यदा होमि, इन्दपत्थे पुरुत्तमे ।  
कामितो दयितो पुत्तो, सोमनस्सो ति विस्सुतो ॥
- ८ 'सीलवा गुणसम्पन्नो, कल्याणपटिभानवा ।  
वुड्ढापचायी हिरीमा, सङ्गहेसु च कोविदो ॥
९. 'तस्स रञ्जो पतिकरो, अहोसि<sup>७</sup> कुहकतापसो ।  
आराम मालावच्छं<sup>८</sup> च, रोपयित्वान जीवति<sup>९</sup> ॥
१०. 'तमहं दिस्वान कुहकं, थुसरासि व अतण्डुलं ।  
दुमं<sup>१०</sup> व अन्तो<sup>१०</sup> सुसिर, कदलि व असारक ॥

15

R 93

20

१ पव्वज्जमनुयाचिह - सी०, स्या० । २ सन्नोरोधे - स्या० । ३-३. परिच्चजि - सी०, स्या०, हि पव्वजि - रो० । ४ पठवी - सी०, स्या०, पठवि - रो० । ५ सी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । ६-६ देस्सा महायसा - स्या० । ७ आसि - रो० । ८ मालागच्छ - स्या० । ९ सो जीवति - रो० । १०-१० दुम अन्तो च - सी०, रो० ।

B. 409

११. 'नत्थिमस्स सतं धम्मो, सामञ्जापगतो अयं ।  
हिरिसुक्कधम्मजहितो, जीवितवुत्तिकारणा ॥
१२. 'कुपितो अहु' पच्चन्तो, अटवीहि परन्तिहि ।  
तं निसेधेतुं गच्छन्तो, अनुसासि पिता ममं<sup>२</sup> ॥
१३. मा पमज्जि<sup>३</sup> तुवं तात, जटिलं<sup>४</sup> उग्गतापनं<sup>५</sup> ।  
यदिच्छकं पवत्तेहि, सब्बकामददो हि सो ॥
१४. 'तमहं गन्त्वानुपट्ठानं, इदं वचनमब्रवि ।  
कच्चि ते गहपति कुसलं, किं वा ते आहरीयतु ॥
१५. 'तेन सो कुपितो आसि, कुहको माननिस्सितो ।  
घातापेमि तुवं अज्ज, रट्ठा पब्बाजयामि वा ॥
१६. 'निसेधयित्वा पच्चन्तं, राजा कुहकमब्रवि ।  
कच्चि ते<sup>६</sup> भन्ते खमनीयं<sup>७</sup>, सम्मानो ते पवत्तितो ॥
१७. 'तस्स आचिक्खती पापो, कुमारो यथा नासियो<sup>८</sup> ।  
तस्स तं वचनं सुत्वा, आणापेसि महीपति ॥
१८. सीसं तत्थेव छिन्दित्वा, कत्वान चतुखण्डिकं ।  
रथिया रथियं दस्सेथ, सा गति जटिलहीळिता ॥
१९. 'तत्थ कारणिका<sup>९</sup> गन्त्वा, चण्डा लुहा अकारुणा ।  
मातु अद्धे निसिन्नस्स, आकड्ढित्वा नयन्ति मं ॥
२०. 'तेसाहं एवमवचं, बन्धतं गाब्बहबन्धनं ।  
रज्जो दस्सेथ मं खिप्पं, राजकिरियानि अत्थि मे ॥
२१. 'ते मं रज्जो दस्सयिसु, पापस्स पापसेविनो ।  
दिस्वान तं सञ्जापेसि, ममं च वसमानयि ॥
२२. 'सो मं तत्थ खमापेसि, महारज्जमदासि मे ।  
सोहं तमं दालयित्वा, पब्बजि अनगारियं ॥
२३. 'न मे देस्सं महारज्जं, कामभोगो न देस्सियो ।  
सब्बञ्जुतं पियं मय्हं, तस्मा रज्जं परिच्चजि ति ॥

१. अहोसि - सी०, रो०; आसि - स्या० । २. मम - स्या० । ३. पमज्ज - स्या० ।  
४-४. जटिले उग्गतापने - स्या० । ५-५. खमनीयं तव - स्या० । ६. नासितो - रो० ।  
७. ते करणी - स्या० ।

**विसेसपदान  
अनुवकमणिका**

अ		अगसावको, सरणो	३३०, ३४६
		— सालो	३३६
अकनिट्टा, देवता	३६६	— सुजातो	२४२, ३४४
अकित्ति, तापसो	३८७	— सुदस्सनो	३४६
अकमनस्सिद, फल	३४	— सुदेवो	३२७, ३४६
अग्गदानस्सिद, फल	२४, १६६	— सुनेत्तो	३३४
अग्गपुग्गलो, सयम्भू	६८, १७७	— सुमङ्गलो	३२१
अग्गसावको, अनोमो	३३७	— सुमित्तो	३५७
— अभिभू	३६७	— सुरक्खितो	३६२
— उत्तरो	३७०, ३७४	— सं.णो	३७०
— उदयो	३६०	अग्गसाविका, अनुळा	३७८
— उपतिस्सो	३७७, ३८१	— अमिता	३४४
— उपसन्तो	३५३	— असमा	३४४
— उपसालो	३३६	— असोका	३२७
— कोलितो	३७७, ३८१	— उत्तरा	३४१, ३७४, ३८१
— खण्डो	३६५	— उपचाला	३६२
— जितमित्तो	३४१	— उपतिस्सा	३२४
— तित्तो	३२१, ३६५, ३७८	— उपसोणा	३३०
— देवलो	३४४	— उप्पलवण्णा	३७७, ३८१
— धम्मसेनो	३२७, ३६२	— खेमा	३५५, ३७७, ३८१
— निसभो	३३७	— चन्दमित्ता	३६५
— पटुमो	३५५	— चन्दा	३६५
— पालितो	३५१	— चम्पा	३७२
— फुस्सदेवो	३५५	— चाला	३६२
— ब्रह्मदेवो	३३२, ३६०	— तिस्सा	३२४
— भट्टसालो	३४१	— धम्मदिन्ना	३५१
— भट्टो	३२४	— धम्मा	३५३
— भावित्तो	३३०	— तकुला	३३४, ३३५
— भिय्यसो	३७४	— नन्दा	३२१
— वरुणो	३३२	— नागसमाला	३४६
— सन्तो	३५३	— नागा	३४६
— सब्बकामो	३४६	— पटुमा	३६७
— सब्बदस्सी	३५१	— फग्गुनी	३४१
— सम्बलो	३५७	— फुस्सा	३६०
— सम्भवो	३६७	— भट्टा	३३२

अग्गसाविका, राधा	३३६	अग्गुपट्टको, भिथ्यो	३३६
— रामा	३४६, ३७०	— यसवा	३४७
— सखिला	३६७	— रम्मो	३३५, ३७०
— सच्चनामा	३५५	— वरुणो	३३०
— समाला	३७०	— वसभो	३४२
— समुद्दा	३७४	— वित्तिण्णो	३४४
— सामा	३७२	— विसाखो	३२७, ३६२
— सीवला	३२७, ३५८	— सन्धको	३५१
— सुजाता	३३४, ३५१	— समुद्दो	३५८
— सुदत्ता	३६०	— सम्बलो	३६०
— सुधम्मा	३५३	— सरणो	३३०
— सुनन्दा	३२१	— सिरिमा	३६०
— सुन्दरी	३३७	— सिरिवड्ढो	३३७, ३६७
— सुभट्टा	३३२	— सुदत्तो	३३५, ३४६
— सुमना	३३७	— सुप्पियो	३५८
— सुराधा	३३६	— सुभट्टो	३५६
— सुरामा	३४६, ३५८	— सुमङ्गलो	३७८
— सोणा	३३०	— सोणो	३२४
अग्गुपट्टका, तपुस्सभल्लिका	३२१	— सात्थिको	३७०
अग्गुपट्टको, अचुतो	३७२	— नोमदेवो	३७४
— असमो	३३६	— हत्थाळवको	३६४, ३७७, ३८१
— उग्गरिन्दो	३४२	अग्गुपट्टिका, अनुला	३२७
— उग्गो	३७४	— इन्दावरी	३४२
— उपसोणो	३२४	— उत्तरा	३६४, ३६५, ३७७
— उरुवेला	३४७	— उपचाला	३३०
— कटिस्सहो	३५६	— उपसेना	३६०
— कुञ्जरो	३३२	— उप्पला	३३७
— घटिकारो	३७८	— कळिया	३५६
— चित्तो	३४६, ३६४, ३७७	— किसागोतमी	३६०
— तिस्सो	३४४	— गोतमी	३७०
— धनञ्जयो	३६२	— चाला	३३०
— धम्मको	३५१	— चित्ता	३३५, ३६७
— नकुलो	३५४	— धम्मदिस्सा	३५२
— नन्दिवड्ढो	३३७	— नन्दरामा	३३६
— नन्दो	३२७, ३६७	— नन्दमाता	३६४
— नागो	३६५	— नन्दा	३२४, ३७२
— निसभो	३५४	— नागा	३६२
— पट्टमो	३३२	— पट्टमा	३३७, ३४६, ३६२
— पुनव्वसुमित्तो	३६५	— मकिला	३५४

अग्गुपट्टिका, यसवती	३३२	अत्रजो, नन्दुत्तरो	३४१
— यसोधरा	३४७	— पुञ्जवड्डुनो	३५५
— रम्मा	३५८	— पुनव्वसु	३४६
— रुचि	३३६	— रम्मो	३३६
— विचित्ता	३४४	— राहुलो	३८०
— विसाखा	३५२	— वरुणो	३३२
— सामा	३७४	— विजितसेनो	३७८
— सालिया	३५६	— सत्थवाहो	३७४
— सिरिमा	३२४, ३३२, ३४७, ३६५, ३७०	— समवत्तक्खन्धो	३६५
— सीवला	३७४	— सुप्पबुद्धो	३६६
— सुगुत्ता	३६७	— सेलो	३५३
— सुतना	३२७	अनन्तपटिभानवा, भगवा	१४७
— सुनन्दा	३५४, ३७२	अनाथपिण्डिनो	२८६
— सुभट्टा	३४६	अनुरुद्धो, उपट्टाको	३२४
— सुरम्मा	३५८	अनुळा, अग्गसाविका	३७८
— हट्टा	३४४	अनूपमो, अत्रजो	३२६, ३५७, ३६२
अग्गुपासिका, नन्दमाता	३८१	अनोमदस्सी, भगवा	५०, ५१, ३३६, ३३७, ३८२
अचुत्तो, अग्गुपट्टको	३७२	अनोमा, जनिका	३४१
अजपालरुक्खमूलस्मि	३०६	अनोमो, अग्गसावको	३३४, ३३७
अजातसत्तुस्स	३८३	अपमारो	३
अज्जुनो, सम्बुद्धो	८६	अव्वज्जनस्सिद, फल	६६
अज्जनसक्को, पिता	२१०	अभयो, उपट्टाको	३५३
अट्टानिससे	१३	अभिभू, अग्गसावको	३६७
अट्टिमे, विमोक्खा ४, ६५, ११०, १६६, १८३, २३६		अभिरूपनन्दा, भिक्खुनी	२८७
अड्डकासि, भिक्खुनी	२८८	अमरगिरिसुगिरिवाहना, तयो पासादमुत्तमा	३५३
अड्डुदुस्सस्सिद, फल	७४	अमरिक, तदि	७६
अतिदेवो, ब्राह्मणो	३३१	अमर, नगर	३०५
अतुलो, अत्रजो	३२६, ३६३, ३६७	अमितयसो	३४८
अत्थदस्सी, भगवा	६४, ३५२, ३८२	अमिला, अग्गसाविका	३४४
अत्रजो, अतुलो	३६७	अम्बजम्बुविभीतक	२२
— अनूपमो	३५७, ३६२	अम्बपालि, भिक्खुनी	२६१
— आनन्दो	३५६	अयोधरो	४११
— उत्तमो	३४४	अरजो, पासादमुत्तमो	३५५
— उत्तरो	३७२	अरणी	३८४
— उपवाणो	३३७	अरिटुसव्हये, नगरे	३६१
— उपसेनो	३४६	अरिन्दमो, खत्तियो	३३१, ३६६
— कञ्चनवेळो	३५१	अरुणवती, नगर	१८७, २७८, ३६७
— कासिराजस्स	४११, ४१३	अरुणो, खत्तियो	१८७, २७८, ३६७
		अलाबुस्स, इद फल	१६

अलीनसत्तो	४०६
अल्लकप्पके	३८३
अवन्तीसु	३८४
असनो	३६०
असमसमो	३४८
असमा, जनिता	३३६, ३४४
असमो, अग्गुपट्टको	३३४, ३३६
असोका, अग्गसाविका	३२७
असोको, उपट्टाको	३६५
अस्सत्थो, बोधि	३६४, ३७७
अस्सलायनो, पिता	१२७

## आ

आकासायतन	२१२
आकिञ्च	२१२
आचरियो, भोगल्लानो	१२७
आनन्दराहुलान	२०१
आनन्दो	६६, २०५, ३१०, ३२३
— उपट्टाको	३७७, ३८१
— अन्नजो	३५६
— खत्तियो	३४४
— उपट्टाको	३६४
आनन्द, सुतसागर	२१३
आभस्सरा	२६६
आमण्डस्स, इद फल	१०३
आमलक	२२
आयस्मा, अक्कमनदायको थेरो	३४
— अजेलिफलदायको थेरो	८७
— अज्जुनपुप्फियो थेरो	६३
— अपरउत्तरो थेरो	१७१
— अम्भज्जनदायको थेरो	६६
— अभयो थेरो	१५५
— अमोदफलियो थेरो	८७
— अम्बपिण्डियो थेरो	२३
— अम्बफलियो थेरो	२४
— अम्बाटकदायको थेरो	२१
— अम्बाटकियो थेरो	२८
— अवटफलियो थेरो	४०, ८५
— आमण्डफलदायको थेरो	१०३

आयस्मा, उक्कासतिको थेरो	४८
— उच्छुखण्डिको थेरो	२१
— उत्तरो थेरो	१७१
— उत्तलिपुप्फियो थेरो	२७
— उदकदायको थेरो	७५
— उपङ्कुदुस्सदायको थेरो	७४
— उपवानत्थेरो	१७७
— उरुवेलकस्सपो थेरो	१३२
— एकछत्तियो थेरो	३६
— एकधम्मस्सवनियो थेरो	११
— एकपत्तदायको थेरो	८५
— एकसङ्घियो थेरो	१६
— एकासनदायको थेरो	८
— एङ्गारेवतो थेरो	१४२
— कपित्थफलदायको थेरो	६१
— कळम्बदायको थेरो	२१
— कसुमारफलियो थेरो	८५
— कालुदायी थेरो	१५३
— किमिलो थेरो	१६७
— किसुकपुप्फियो थेरो	७३
— कुटजपुप्फियो थेरो	६३
— कुमारकस्सपो थेरो	१२२
— कुम्मासदायको थेरो	४६
— कुसट्टकदायको थेरो	४६
— कैतकपुप्फियो थेरो	६१
— कौरण्डपुप्फियो थेरो	६, ७३
— कोलदायको थेरो	२६
— कोसम्बफलियो थेरो	६१
— गन्धपूजको थेरो	३७
— ग्याकस्सपो थेरो	१६७
— गिरिनेलपूजको थेरो	१०१
— गिरिपुत्तागियो थेरो	५०
— घतमण्डदायको थेरो	१०, ७४
— घाससञ्जको थेरो	६४
— चन्दनमालियो थेरो	६१
— चित्तकनिब्बापको थेरो	३६
— चित्तपूजको थेरो	३८
— चूळसुगन्धो थेरो	१६२
— जगतिदायको थेरो	३२

आयस्मा, जातिपुष्पिको थेरो	३६	आयस्मा, मञ्चदायको थेरो	८८
- ज्ञाणत्थविको थेरो	२०, ५६	- मणिपूजको थेरो	४७
- तरणियो थेरो	६६	- महाकच्चायनो थेरो	११०
- तालफलदायको थेरो	८८	- महाकप्पिनो थेरो	११६
- तिकणिकारपुष्पिको थेरो	८४	- महाकोट्टिको थेरो	१२८
- तिकिडकणिपुष्पिको थेरो	७१	- नातुलुङ्गफलदायको थेरो	८६
- तिणमुट्टिदायको थेरो	६८	- मोघराजा थेरो	१३७
- तिणुक्कधारियो थेरो	३४	- पंरहत्थियो थेरो	३३
- ढण्डदायको थेरो	१००	- यसो थेरो	१६६
- ढब्बमल्लपुत्तो थेरो	१२०	- रट्टपालो थेरो	१७८
- ञम्मरुच्चियो थेरो	६८	- राधो थेरो	१३४
- धातुपूजको थेरो	६१	- रत्तुण्डभट्टियो थेरो	१८०
- रदीकस्सपो थेरो	१६६	- लवुजफलदायको थेरो	८१
- लन्दको थेरो	१५१	- लोमसकङ्गियो थेरो	१५८
- लळकुटिद्वयको थेरो	७६	- लक्कलि थेरो	११३
- लळमालियो थेरो	४५	- लङ्गीमो थेरो	१८६
- नागपुष्पिको थेरो	६२	- लज्जीपुत्तो थेरो	१६८
- नाळिकेरफलदायको थेरो	८८	- लनकोरण्डिको थेरो	३५
- निमित्तव्याकरणियो थेरो	४३	- लनवच्छो थेरो	१५६
- पट्टिपुष्पिको थेरो	३७	- लल्लिकारफलदायको थेरो	५०
- पदुमधारिको थेरो	६६	- लम्भीतकमिञ्जियो थेरो	२५
- पाटिहीरसञ्जाको थेरो	१६	- वेदिकारको थेरो	३०
- पादपीठियो थेरो	२६	- रत्तकदम्बपुष्पिको थेरो	८
- पादफलियो थेरो	८६	- सव्वफलदायको थेरो	६६
- पानधिदायको थेरो	५२	- सयपटिभानियो थेरो	४२
- पियालफलदायको थेरो	७६	- सरणगमनियो थेरो	६८
- पिलक्खफलदायको थेरो	४१	- गालमण्डपियो थेरो	७०
- पुलिनचडकमियो थेरो	५१	- सिक्को थेरो	१७३
- पुलिनथूपियो थेरो	७८	- र्म वलन्थेरो	१४५
- पुलिनुप्पादको थेरो	६४	- सीहासनवीजियो थेरो	३३
- पसुकूलपूजको थेरो	७२	- सीहासनिको थेरो	२६
- पसुकूलसञ्जाको थेरो	५३	- पुगन्धो थेरो	१०७
- बिल्लियो थेरो	२६	- सुचिन्तितो थेरो	१४
- बुद्धसञ्जाको थेरो	५५	- सुपटदायको थेरो	१००
- बोधिघरदायको थेरो	३१	- सुमनतालवण्टियो थेरो	४०
- बोधिसम्मज्जको थेरो	१०३	- सुमनवीजनियो थेरो	४६
- भट्टजि थेरो	१७२	- सेतुदायको थेरो	३६
- भल्लातदायको थेरो	२७	- सोणकोन्तरिको थेरो	१६
- भिसदायको थेरो	५६	- सोवण्णकिडकणियो थेरो	१५



आयस्मा, हरीतकदायको थेरो  
आळवको, उपासको

२२  
६६

इ

इन्दपत्थपुरे  
इन्दावरी, अग्गुपट्टिका  
इन्द्रियेसु, पञ्चसु  
इसि, कण्हदीपायनो  
इसिपत्तने, अराणसिय  
इसिन्हय

३८४, ४०६  
३४२  
६६  
४१७  
३८१  
१५३

उ

उक्कदानस्सिद, फल  
उक्कधारस्सिद, फल  
उखा  
उग्गौतो, खत्तियो  
— राजा  
उग्गरिन्दो, अग्गुपट्टको  
उग्गो, अग्गुपट्टको  
उच्छुखण्डस्सिद, फल  
उत्तमो, अत्रजो  
उत्तरा  
— अग्गसाविका  
— अग्गुपट्टिका  
— जनिका  
— नारी  
उत्तरो, अग्गसावको  
— अत्रजो  
— खत्तियो  
— माणवो  
उत्तर, नगर  
उदकदायिका, भिक्खुनी  
उदङ्गणो, पव्वतो  
उदयो, अग्गसावको  
उदायित्थेरो  
उदायि, सत्थुसावको  
उदेनो, खत्तियो  
— उपट्टाको  
उपचाला, अग्गसाविका  
— अग्गुपट्टिका

३४  
४८  
२५७  
३४६  
३३३  
३४२  
३७४  
२०  
३४४  
३१०, ३२३  
३४१, ३७४, ३८१  
३६४, ३६५, ३७७  
३२६, ३७४  
३३६  
३७०, ३७४  
३७२  
३२६  
३४६  
३२६  
१६१  
७१  
३६०  
१५६  
१५२  
३५७  
३३०  
३६२  
३३०

उपज्झा, सारिपुत्तो  
— सारिसम्भवो  
उपट्टाको, अनुसुद्धो  
— अनोमो  
— अभयो  
— असोको  
— आनन्दो  
— उदेनो  
— खेमडकरो  
— घटिकारो  
— नारदो  
— पालितो  
— बुद्धिजो  
— रेवतो  
— वरुणो  
— वासेट्ठो  
— सब्बमित्तो  
— समियो  
— समङ्गो  
— सम्भवो  
— सागरो  
— सुनेत्तो  
— सुमनो  
— सोत्थिजो  
— सोभितो  
उपट्टानस्सिद, फल  
उपट्टिका, कोणा  
— सिरिमा  
उपतिस्सा, अग्गसाविका  
उपतिस्सो  
— अग्गसावको  
उपवाणो, अत्रजो  
उपवानो, सत्थुसावको  
उपसन्तो, अग्गसावको  
उपसालो, अग्गसावको  
उपसिरि, पासादमुत्तमो  
उपसेना, अग्गुपट्टिका  
उपसेनो, अत्रजो  
उपसोणा, अग्गसाविका

१४४  
१२७  
३२४  
३३४  
३५३  
३६५  
३६४, ३७७, ३८१  
३३०  
३६७  
३७६  
३४६  
३२७  
३७२  
३५७  
३३७, ३३६  
३४१  
३७८  
३६२  
३६०  
३३२  
३४६  
३५५  
३४४  
३७४  
३५१  
१८  
३२१  
३२१  
३२४  
६६, ३१०, ३२३  
३६४, ३७७, ३८१  
३३७  
१७६  
३५३  
३३६  
३३६, ३४६  
३६०  
३४६  
३३०

उपसोणो, अग्गुपट्टको	३२४	कपिलवत्थु, नगर	१४१, १५२, १५६, १५८,
उपालि	३०३		२१०, ३८०, ३८३
उपोसथस्सिद, फल	१६३, १६४	कपिलव्हय	१५३, १५६, २८६
उपोसथ	४०१	कपिलाय, पुहत्तमे	४०६
उप्पलदायिका, भिक्खुनी	२८०	कप्पिनो, सत्थु सावको	११४
उप्पलवण्णा	६६, २१८, २३६, २४०, २४४, ३१०, ३२३	करवीकस्तो	१७, १२६
— अग्गसाविका	३६४, ३७७, ३८१	कलिङ्गराजिनो	३८४
— भिक्खुनी	२२३, २३१	कस्सपो	१७, ४६, १०३, ११८
उप्पलसव्हया	२२४	— उह्वेळनिवामिको	१३१
उप्पला, अग्गुपट्टिका	३३७	— लोकनायको	३७८
उरुवेला, अग्गुपट्टको	३४७	— सत्थु सावको	१२६
उरुवेळकस्सपो	१३१	कळम्बस्स, इद फल	२१
उरुवेळनिवासिको, कस्सपो	१३१	कळिया, अग्गुपट्टिका	३५६
उरुवेळा, अग्गसाविका	३७८	काम-कामवण्ण-कामसुद्धिनामा, तयो	
उरुवेळाय	१३१	पासादमुत्तमा	३७२
उसभक्खन्धो	३२१	कामगुणे, पञ्च	५६, ८३, १७०
		कारुणिको, सत्था	१५१, १७१, ३८३
<b>ए</b>		कासिकगामके	२५७
एकदुस्सस्सिद, फल	५	कासिक, नगर	३०, ३६१
एकपिण्डपातदायिका, भिक्खुनी	१८६	कासिगोत्तो, दिजो	२५८
एकराजा	४१६	कासिराजा, किकी	१३६, १८२, २१८, २२७, २३१, २३६, २४०, २४३
एकासनदायिका, भिक्खुनी	१६७	कासीसु	२०६, २५८, २८७, ४११
एकासनस्सिद, फल	१६६, १६७	किकी, खत्तिथो	३७८
एकूपोसथिका, भिक्खुनी	१६४	कित्तनाय, इद फल	४२, ६४, १५५
<b>ओ</b>		किलासो	३
ओरतो	३८२	किसागोतमी	२१८, २२७, २३१, २३६, २४०, २४२, ३६२, ३६३
<b>क</b>		किमुकस्स, इद फल	७३
ककुधो	१८७, ३५१	कुक्कुटो, पव्वतो	८
ककुसन्धो	२५, ३४, १६७, २८८, ३७०-३७२, ३८३	कुञ्जरो, अग्गुपट्टको	३३२
		— मातुपोसको	४००
कङ्कासोत	६५	कुट्ट	३
कञ्चनावेळो, अत्रजो	३५१	कुण्डला	२१८, २२७, २४०, २४४
कटच्छुभिक्खादायिका, भिक्खुनी	१८७	कुमारकस्सपो	११६, १२१, १२२
कटिस्सहो, अग्गुपट्टको	३५६	कुमारो, चन्दमव्हयो	३६१
कणिकारो	३५८	कुमुदो, पासादमुत्तमो	३३४
कण्डू	३	कुम्भा	६५
कण्हदीपायनो, इसि	४१७	कुम्भीलो	४१४

कुम्भासस्स, इदं फल	४६, १७३
कुले, खत्तियो	१३६
— सोत्थियो	४११
कुसट्टकस्सिद, फल	४६
कुसावतिम्हि, नगरे	३८६
कुसिनाराय	११६, ३८३
कुहकतापमो	४०६
केटुभविदू	१५४
केनियजातिय	११४
कोकासुप्पलकोकनदा, तयो पासादमुत्तमा	३५७
कोट्टिको, सत्थु सावको	१२७
कोणा, उपट्टिका	३२१
कोणागमनो	१८१, १८३, २१७, २८३, २८८, ३७३, ३७५, ३८३
कोण्डरूओ, नायको	३२२-३२४, ३८१
कोरण्ड	८, ७२
कोलदानस्सिद, फल	२६, १६७
कोलितो	६६, ३१०, ३२३, ३६४, ३७७, ३८१
कोलियजातिया	२५८
कोलिये, पुरे	१४१
कोल	२२
कोसलो	१२१, ३८४
कोसिको, भगवा	४७
कोसिनारके	३८३

## ख

खण्डो, अग्गसायको	३८५
खत्तिया, फुस्सती	३६२
खत्तिये, कुले	१३६
खत्तियो, अरिन्दमो	३६६
— अरुणो	१८७, २७८, ३६७
— असमो	३३६
— आनन्दो	३४४
— उग्गतो	३४८
— उत्तरो	३२६
— उदेतो	३५७
— किकी	३७८
— खेमो	३७१
— जनसन्धो	३५६
— जयसेनो	३३३, ३६१

खत्तियो, च्चत्तो	३७३
— च्चम्भुमा	१८५, १६४, ३६४
— च्चसवा	३३६
— च्चिजितावी	३२३, ३६१
— च्चिपुलो	३३२
— च्चरणो	३५५
— च्चगरो	३५३
— च्चि विनामा	३६१
— च्चुजातो	३५६
— च्चुदत्तो	३२६, ३४६, ३५१
— च्चुरसनो	३६६
— च्चुहेनो	३४१
— च्चुम्पो	३३४
— च्चुन्दो	३२४
— च्चो भो.	३७४

खिड्डारतिया	८२
खिपी, लोकग्गनायको	२०६
खुज्जा	१६७
खुज्जुत्तरो	६६
खेमकसक्कस्स	२८६
खेमक, नगर	३५६, ३७१
खेमडकरो, उपट्टाको	३६७
खेमा, भिक्खुनी	६६, १८१, २०१, २१६, २१८, २२३, २२७, २३१, २३६, २४०, २४४, ३१०, ३२३, ३५५, ३६४, ३७७, ३८१

खेमो, खत्तियो	३०१
---------------	-----

## ग

गङ्गाक्ले	४०४, ४०५
गण्डो	३
गन्धोदकस्सिद, फल	३६
गयाकस्सपो	१३१
गयलपक्खहममुवण्णभारा, तयो पासादमुत्तमा	३६२
गिज्झकूट	११२, ३०१
गिरि, पासादमुत्तमो	३६
गिरि, मगधे	१५३
गुहासेलनारिसयनिसभा, तयो पासादमुत्तमा	३५६
गोतमी	२०६-२१२, २४४, २५६, २६०, ३७०
गोतमो, सत्था	५१, ५८, १११

घ	छठमिञ्जा	१८, २५, ३२, ११०, १५३, १६६, १८३, २३६
घटिकारो, अग्गुपट्टको	३७६, ३७८	
घतमण्डस्सिद, फल	६, ७४	
घरदानस्सिद, फल	३१	
घोससञ्जायिद, फल	६३	
च	जगतिदानस्सिद, फल	३२
चतस्सो, पटिस्सम्भदा	४, १८, २५, ३२, ११०, १५३, १६६, १८३, २३६	१३८, १५४
चतुरासीतिब्राह्मणकञ्जाभिकखुनीसहम्सानि	२७८	७५
चतुरो, दीपा	६५	- द्विको
चतुसच्च	१०, ६३, १२०	२७७, ३४३
चत्तारो, महासमुद्दा	६, ७४, २२८	- नसन्वा, खत्तियो
- लोकपाला	२१३	३५६
चन्दनो, देवपुत्तो	१५६	जनिका, अनोमा
चन्दभागानदीतीरे	६२, १८४, १६४, १६८	- मया
चन्दमित्ता, अग्गसाविका	३६५	- तरा
चन्दवती, नगर	३३६	- चन्दा
- माता	१२७	- अनवती
चन्दसव्हयो, कुमारो	३६१	- दुमा
चन्दा, अग्गसाविका	३६५	- भावती
चन्दो, पासादमुत्तमो	३२८	- मया
चम्पको, बोधि	३५३	३१०, ३२३, ३७७, ३८०
चम्पक, नगर	३३६	- लपुला
चम्पा, अग्गसाविका	३७२	- सासा
चम्पेय्यको, महिद्विको	४०१	- सारिमा
चम्मवासी	६६	३२६, ३६१, ३७७, ३८०
चातुदीपा	६, ७४	- सुजाता
चाला, अग्गसाविका	३६२	- मुदत्ता
- अग्गुपट्टिका	३३०	- मुदस्सना
चित्तपूजायिद, फल	३७	- सुधम्मा
चित्ता, अग्गुपट्टिका	३३५, ३६७	- सुगन्दा
चित्तो, अग्गुपट्टको	३४६, ३६४, ३७७, ३८१	- सुफस्सा
- उपासको	६६, ३१०, ३२३	- सुमेवा
चूळबोधि, सुसीलवा	४०२	चयद्दिसा, राजा
चेलापिका	१६७	४०६
छ	चयसेनो, खत्तियो	३३३, ३६१
छत्तदानस्सिद, फल	३५	जाली
		३६६
		अतमित्तो अग्गसावको
		३४१
		जिनपासिका, गेत्तमी
		२५६
		जिनो, अणागमनो
		३७३
		- पट्टकरो
		२६७, ३०७, ३०८
		जिनो, अनुत्तरो
		०, १०, १६, ४५, १०३
		- सिखिव्हया
		३६६
		जूजके, ब्राह्मणे
		३६६
		अंतवन
		१४५
		अनुत्तरम्हि, नगरे
		३६३
		जोतिपालो, माणवको
		३७६

अ	थ
जाणत्थवायिद, फल २०	थूपकारस्सिद, फल १८३
ड	थेरी, नळमालिका १८५
डसा ६५	थेरो, आयस्मा अक्कमनदायको ३४
त	— अजेलिफलदायको ८७
तथागतो ११४, १४७, १५२, ३०७,	— अज्जुनपुप्फियो ६३
३०६, ३३८, ३६४, ३७६	— अपरउत्तरो १७१
तपुस्सभल्लिका, अग्गुपट्टका ३२१	— अभयो १५५
तयो पासादमुत्तमा, अमरगिरिसुगिरिवाहना ३५३	— अमोदफलियो ८७
— क मकामवण्णकामसुद्धिनामा ३७२	— अम्बपिण्डियो २३
— कोकासुप्पलकोकनदा ३५७	— अम्बफलियो २४
— गरुळपक्खहससुवण्णभारा ३६२	— अम्बाटकदायको २१
— गुहासेलनारिसयनिसभा ३५६	— अम्बाटकियो २८
— तुसितसन्तुसितसन्तुट्ठा ३७४	— अवटफलियो ४०, ८५
— सुनिम्मलविमलगिरिगुहा ३५१	— उक्कासतिको ४८
तापसो, अकित्ति ३८७	— उच्छुखण्डिको २१
— देवलो ६२	— उत्तरो १७१
— मङ्गलो ३५७	— उत्तलिपुप्फियो २७
— सच्चसव्हयो ४१५	— उदकदायको ७५
तालवण्टस्सिद, फल ३६	— उपड्डुस्सदायको ७४
तावतिस १३३, १३८, १४१, १४३	— उपवानो १७७
तिट्ठमुट्ठे, इद फल ६७	— उरुवेळकस्सपो १३२
तिदस १८४	— एकच्छत्तियो ३६
तिस्सनामस्स, सत्थुनो ८, १८६	— एकधम्मस्सवनियो ११
तिस्सस्स, भगवतो ३३	— एकपत्तदायको ८५
तिस्सा, अग्गसाविका ३२४	— एकसङ्खियो १६
तिस्सो ५३, ८७, ३८२	— एकासनदायको ८
— अग्गसावको ३२१, ३६५, ३७८	— कङ्खारेवतो १४२
— अग्गुपट्टको ३४४	— कपित्थफलदायको ६१
— लोकगनायको ८, १८६, ३५८, ३५६	— कळम्बदायको २१
— विज्जा ४, १८, २२, ३२, ३८, ११०, १६६, १८२, २३६	— कसुमारफलियो ८५
तीणि, पदानि ८	— किमिलो १६७
तुसितसन्तुमितसन्तुट्ठा, तयो पासादमुत्तमा ३७४	— किमुकपुप्फियो ७३
तुसिता, देवा २६८, २६९, ३०३	— कुटजपुप्फियो ६३
तुसित ६०, ६३, ११४, १७२, १८२, १८४, २१६, २१७, २३५, २७६	— कुम्मासदायको ४६
तेमियो ४१३	— कुसट्टकदायको ४६
तेविज्जो, ब्राह्मणो २५६	— केतकपुप्फियो ६१
	— कौरण्डपुप्फियो ६, ७३

थेरो, आयस्मा कोलदायको	२६	थेरो, आयस्मा पसुकूलसञ्जको	५३
— कोसम्बफलियो	६१	— बिल्लियो	२६
— गन्धपूजको	३७	— बोधिघरदायको	३१
— गयाकस्सपो	१६७	— भद्दिजि	१७२
— धतमण्डदायको	१०, ७४	— भल्लातदायको	२७
— घोससञ्जको	६४	— भिसदायको	५६
— चन्दनमालियो	६१	— मणिपूजको	४७
— चित्तकनिब्बापको	३६	— मातुलुङ्गफलदायको	८६
— चित्तपूजको	३८	— मोघराजा	१३७
— चूळसुगन्धको	१६२	— मोरहत्थियो	३३
— जगतिदायको	३२	— यसो	१६६
— जातिपुप्फियो	३६	— रट्टपालो	१७८
— ज्ञाणत्थविको	२०, ५६	— राधो	१३४
— तरणियो	६६	— लकुण्डभट्टियो	१४०
— तालफलदायको	८८	— लवुजफलदायको	४१
— तिकणिकारपुप्फियो	८८	— लोमसकङ्कियो	१५८
— तिकिङ्कणपुप्फियो	७१	— वज्जिपुत्तो	१६८
— तिण्णकधारियो	३४	— वनकोरण्डियो	३५
— धम्मरुच्चियो	६८	— वनवच्छो	१५६
— धातुपूजको	६१	— वल्लिकारफलदायको	५०
— नदीकस्सपो	१६६	— विभीतकमिञ्जियो	२५
— नन्दको	१५१	— वेदिकारको	३०
— नळकुटिदायको	७६	— सत्तकदम्बपुप्फियो	८
— नळमालियो	४५	— सव्वफलदायको	६६
— नागपुप्फियो	६२	— सयपटिभानियो	४२
— नाळिकेरफलदायको	८८	— सालमण्डपियो	७०
— निमित्तव्याकरणियो	४३	— सावको	१७३
— पटिपुप्फियो	३७	— सावलि	१४५
— पटुमधारिनो	६६	— सीहासनबीजियो	३३
— पाटिहीरसञ्जको	१६	— सीहासनिको	२६
— पादपीठियो	२६	— सुचिन्तितो	१४
— पादफलियो	८६	— सुमनतालवण्टियो	४०
— पानधिदायको	५२	— सुमनबीजनियो	४६
— पियालफलदायको	७६	— सेतुदायको	३६
— पिलवखफलदायको	४१	— सोणकोत्तरिको	१६
— पुलिनचङ्कमियो	५२	— सोवणकिङ्कणियो	१५
— पुलिनथूपियो	७८	— हरीतकदायको	२२
— पुलिनपुपादको	६४		
— पसुकूलपूजको	७२		

द

दकदानस्सिद, फल

७५, १६१

दण्डदानस्मिद, फल	१००
दद्दु	३
दब्बो, सावको	११७
दसपारमिपूरिया	३०४, ३२६, ३३१
दसबल	१५३
दिजो, वच्छगोत्तो	१५८
दोपडकरो	६६, २६३, २६४, २७१, ३०६, ३१०, ३२०, ३२३, ३८१

— जिनां २६७, ३०७, ३०८

दीपा, चतुरो	६५
दीपानि, पञ्च	१६८
दीपदानस्मिद, फल	२४७
देवता, अर्कनिट्टा	२६६
— तुसिता	२६६
देवपुत्तो, चन्दनो	१५६
देवराजा, सुदस्सनो	३५०
देवलो, अग्गमावको	३४४
— तापसो	६२
देवानमिस्मरो, शक्को	३६१
देवा, निम्मानरत्तिनो	२६६
— निम्मिता	२६८
— तुसिता	२६८
— वसत्तिनो	२६६
देविन्दो	३६३
देहपूजायिद, फल	३६
दोणमव्हयो, ब्राह्मणो	३८३
दोहळो	१५६

ध

धजदानस्सिद, फल	१७६, १७७
धज्जानी, नगर	३४१
धनज्जयो, अग्गुपट्टको	३६२, ३८८
धनज्जानी, भिक्खुनी	१८१, २१७
धनवती, जनिका	३७८
धम्मका, अग्गुपट्टको	३५१
धम्मदस्सी, महायसो	३२, ३५४, ३८२
धम्मदिना, अग्गसाविका	३५१
— भिक्खुनी	२१८, २२७, २३१, २३६, २४०, ३५२

धम्मरुचि	६७
धम्मसेनी, अग्गसावको	३२७, ३६३
धम्मस्सवनस्सिद, फल	११
धम्मा	२२७, २३१, २३६, २४०, २४४, ३५३
धम्मिको, पव्वतो	३०७
धम्मो, महायक्खो	४०५
धातुपूजायिद, फल	१७१

न

नकुला, अग्गसाविका	३३४, ३३५
नकुलो, अग्गुपट्टको	३५४
नगर, अमर	३०५
— अरिट्टसव्हय	३६१
— अरुणवती	१८७, २७८, ३६७
— उत्तर	३२६
— कपिलवत्थु	३८०
— कासिक	३६१
— नुसावती	३८६
— खेमक	३५६
— खेमावती	३७१
— चन्दवती	३३६
— चम्पक	३३६
— जेतुत्तर	३६३
— धज्जवती	३४१
— पुप्फवती	३६१
— बन्धुमती	२०, ४०, ८८, ६६, १८५, १६०, १६३, १६५, ३६४
— ब्रह्मवड्डन	४१२
— मेखल	३२६
— रम्मवती	३२१, ३२४
— वेभार	६०, ३५७
— सरण	३५५
— सुदस्सन	३४५, ३४६
— सुधज्जवती	३३२
— सुधज्ज	३५१
— सुधम्म	३३४
— सुमङ्गल	३४७, ३४६
— सोभण	३५३
— सोभवती	३७४

नगरे, हसवती	४, ११, ७३, ८४, १७५,
	१८८, १९५, १९७, ३४४
— हससन्ध्य	११३, १४२
नदि, अमरिक	७६
नदीकस्सपसब्धो	१३१
नन्दको, सत्थु सावको	१५०
नन्दमाना, अग्गुपासिका	६६, ३१०, ३२३,
	३६४, ३७७, ३८१
नन्दरामा, अग्गुपट्टिका	३३६
नन्दा, भिक्खुनी	२४६, २५२, २८६, ३२१,
	३२४, ३३६, ३७२
नन्दारामवने	१३८
नन्दिवड्ढो, अग्गुपट्टको	३३७
नन्दुत्तरो, अन्नजो	३४१
नन्दो	२०५, २५८, ३२७, ३४६,
	३६५, ३६७, ४१३
नरवाहनो, पासादमुत्तमो	३४४
नवसस्सिसद, फल	१३, १४
नळकुटियिद, फल	७६
नळमालायिद, फल	२००
नळमालिका, भिक्खुनी	१८५, २००
नागराज, महादोण	३४०
नागरुक्खो	३२७
नागसमाला, अग्गसाविका	३४६
नागा, अग्गसाविका	३४६, ३६२
नागो, अग्गुपट्टको	३६५
— वेरोचनो	३४१
नाटपुत्तेन	१५५
नायको, कस्सपो	३८३
— कोण्डञ्जो	३८१
— नारदो	३०२
— पट्टमुत्तरो	३०२
— मङ्गलो	३२५, ३२७, ३८२
— रेवतो	३३०
— विपस्सी	११८, २२७, २५६, २८३,
	२८५, ३८३
— सिद्धत्थो	३५६
— सुजातो	३४७
— सुमनो	३२८

थे०२ - ५५

नायको, सुमेधो	३४५
— सोभितो	३३३
— नारदो	७५, ७८, ३४०-३४२, ३४६, ३८२
नारी, उत्तरा	३३६
— किसानोत्तमी	३६२
— भट्टकञ्चना	३८०
— मणिला	३३४
— यसवती	३२७
— वचिगत्ता	३७४
— वचिदेवी	३२४
— रोचिनी	३७२
— वसुदत्ता	३४४
— विचिकोळि	३५५
— विजितसेना	३४१
— विमला	३५१
— विसाखा	३५३
— सब्बकामा	३६७
— सिरिनन्दा	३४६
— सिरिमा	३३७
— सुचित्ता	३६६
— सुदस्सना	३३२, ३६५
— सुनन्दा	३७८
— सुभट्टा	३५६
— सुमना	३४६
— सोमनस्सा	३५७
निगण्ठेन	१५५
निग्रोधो, बोधि	३७८
निघण्डुम्हि	१५४
निमि, महाराजा	३६०
निम्मानरतिनी, देवा	१८२, २१६, २३५, २६६
निम्मिता, देवा	२६८
निरुत्तिया	१५४
निसभो, अग्गसावको	३३७
— अग्गुपट्टको	३३७, ३५४
नेरञ्जराय	३०६, ३६४, ३७६
नेवसञ्ज	२१२

प

पक्कुसाति	११६
पच्चेकनायके, अट्ट	२५६



पजापति, गौतमी	२६०	पारमी, दस	३०४
पञ्चदीपदायिका, भिक्खुनी	१६०, १६६	पारिच्छत्तक	२६६, ३५३, ३५०
पञ्चदीपानिद, फल	१६०	पालितो, अग्गसावको	३२७, ३५१
पञ्चवग्गिये	१५३	पावेय्यके	३८३
पञ्च, सीले	१२८, १३२, १३४, ३१६, ३४३	पासादमुत्तमो, अरजो	३५५
पञ्चालरट्टे	४०६	— उपसिरी	३३६, ३४६
पटाचारा, भिक्खुनी	२१८, २२७, २३१, २३३, २४०, २४४	— कुमुदो	३३४
पटिसम्भिदा, चतस्सो ४, १८, २५, ३२, ११०, १५३, १६६, १८३, २३६		— गिरि	३६७
पट्टन	३८८	— चन्दो	३२६
पत्तदानस्सिद, फल	८४	— नन्दा	३३६
पदपूजायिद, फल	६, ७२	— नन्दो	३४६, ३६५
पदानि, तीणि	८	— नरवाहनो	३४४
पट्टमा, जनिका	३२१, ३३७, ३४६, ३५६, ३६२, ३६७	— पट्टमो	३३४
पट्टमुत्तरो, भगवा	४, १०, १६, २८, ३०	— माळिनो	३३४
पट्टमो, अग्गसावको	३३२, ३३७, ३५५	— यसवा	३२७
— पासादमुत्तमो	३३४	— यसो	३४४
पट्टम	२६६, ३०८	— रम्मो	३८०
पब्बतो, उदङ्गणो	७१	— वटसो	३२६
— कुक्कुटो	८	— बड्ढो	३३६
— धम्मिको	३०७	— वसभो	३६७
— यमको	७५	— वसवत्ती	३४४
— रोमसो	६६	— वसु	३३६
— लम्बको	६७	— विरजो	३५५
— बसलो	६३	— सिरिमा	३२७, ३६५
— हारितो	७८	— सिगी	३३६, ३४६
पब्बते, हिमवन्तम्हि	६२	— सुचन्दको	३६७
पभावती, जनिका	३४६, ३६७	— सुचन्दो	३२६
परनिम्मिता	२६८	— सुचिमा	३२७
पवनचारको, महिसो	४०३	— सुदस्सनो	३५५
पहीनदरथो, बुद्धो	२२	— सुनन्दो	३६५
पाटलि, बोधि	३६५	— सुभको	३००
पाटलिपुत्तपुरम्हि	३८४	— सुरम्मो	३८०
पाटिहीर	३०२	पासादो, मङ्गलो	३१
पादपीठस्सिद, फल	२६	पिण्डपातस्सिद, फल	१८६, २७६, २८०
पादमूले, महेस्सिस्स	११२	पिता, अञ्जनसक्को	२१०
पानधिस्स, इद फल	५१	— अस्सलायनो	१२७
		— कोसिगोत्तो	२५८
		— महालि, लिच्छवि	१४४
		— सुद्धोदनो	३१०, ३२३, ३६४, ३७७, ३८०

पिप्फली, बोधि	३२१
पियदस्सी, भगवा	६८, ३५१, ३८२
पुञ्जकम्मस्सिद, फल	२६, १६७, १८३
पुञ्जकम्मभिनिव्वत्ता	३३२
पुञ्जवड्डनो, अत्रजो	३५५
पुण्णिका, भिक्खुनी	२६०
पुण्णो, मन्तानिया पुत्तो	३०३
पुनव्वसु, अत्रजो	३४६
पुनव्वसुमित्तो, अग्गुपट्टको	३६५
पुप्फपूजायिद, फल	१८५
पुप्फवतिया, नगरे	३६१
पुप्फ, मन्दारव	२६६, ३०८
पुरुत्तमे, इन्दपत्थे	४०६
- कपिलाय	४०६
पुरे, कोलिये	१४१
- राजगहे	२५६
पुलिनस्स, इद फल	५२
पूजित्वा अरहद्धज	७२
पेसला, भिक्खुनी	२६२
<b>फ</b>	
फग्गुनी, अग्गसाविका	३४१
फलदानस्सिद, फल	२३, २६, ५०, ७६, ८५, ८८, ९०, ९१, ९४, ९६, १६८
फल, अग्गदानस्सिद	१६६
- उपोसथस्सिद	१६३, १६४
- एकासनस्सिद	१६६, १६७
- कुम्मासस्स इद	१७३
- कोलदानस्सिद	१६७
- थूपकारस्सिद	१८३
- दकदानस्सिद	१६१
- दीपदानस्सिद	२४७
- धजदानस्सिद	१७६, १७७
- धातुपूजायिद	१७१
- त्रळमालायिद	२००
- पञ्चदीपानिद	१६०
- पिण्डपातस्सिद	१८६, २७६, २८०
- पुञ्जकम्मस्सिद	१६७, १८३

फल, पुप्फपूजायिद	१८५
- बुद्धपूजायिद	८, १४, १५, १८
- भिक्षादानस्सिद	१८७
- भिसदानस्सिद	१७२
- सत्तुप्पलस्सिद	१८८
- सव्वदानस्सिद	१६५
- सम्मज्जनायिद	३, ४
- सोमनस्सकत	२८०
फुस्सकोकिलो	१३८
फुस्सती, खत्तिया	३६२
फुस्सदेवो, अग्गसावको	३५५
फुस्सा, अग्गसाविका	३६०
फुस्सो, लोकगनायको	२६०, ३६०-३६२, ३८०

**ब**

बन्धुमतिया, नगरे	२०, ४०, ८८, १४३, १८५, १९०, १९३, १९५, २५६, २८३, २८५, ३६३, ३६४
बन्धुमती, माता	३६४
बन्धुमा, खत्तियो	१८५, १९४, ३६४
वात्तिसलक्खणा, बुद्धा	६२
बाराणसिय	११४, १२६, १३१, १४४, १६०, २१७, २५६, २५७, २७८, ३८१
बावरिस्स, दिजग्गस्स	१३६
बाहियो, सत्थु सावको	११६, १२२
बिम्बिजालो	३५५
बिम्बिसारी, राजा	१५५, २१६
बिल्ल	२२
बीजमिञ्जस्सिद, फल	२५
बीजनाय, इद फल	३३, ४८
बुद्धपूजायिद, फल	८, १४, १५, १८
बुद्धवण्णस्सिद, फल	१०७
बुद्धसञ्जायिद, फल	१६, ५५
बुद्धा, सत्त	८
बुद्धिजो, उपट्ठाको	३७२
बुद्धो, कारुणिको	३८३
- बीपडकरो	६६
- पहीनदरथो	२२
- विनायको	१५२

बुद्धो, सम्भवो	६६
— सिल्ली	२५
— सुदस्सनो	६३
बोधि	३४१, ३४४, ३४६, ३५१, ३५३, ३५५, ३५८, ३६०, ३६३-३६५, ३७७, ३७८
बोधिपूजायिद, फल	२७
व्याकरणस्सिद, फल	४३
ब्रह्माकायिका	२६८
ब्रह्मचक्कप्पवत्तनो	१०४
ब्रह्मदत्तो	२५८
ब्रह्मदेवो, अग्गसावको	३३२, ३६०
ब्रह्मवन्धु	२८७, २६१
ब्रह्मा, लोकाधिपति	२६७
ब्राह्मणे, जूजके	३६६
ब्राह्मणो, अग्गिदत्तो	३७१
— अतिदेवो	३३१
— कस्सपो	३५१
— तेविज्जो	२५६
— दोणसव्हयो	३८३
— ब्रह्मदत्तो	३७८
— यञ्जदत्तो	३७४
— वरुणो	६४
— वेदपारगू	१४१
— सङ्खसव्हयो	३८८
— साधुसम्मतो	१४६
— सुजातो	३३४
— सुमेधो	२६३, २७१, ३०५

## भ

भगवति, कोणागमने	१८१
भगवतो, ककुसन्धस्स	३७१
— पटुमुत्तरस्स	२८, ३०
— विपस्सिनो	३, १८, ३६, ४६, ६८, १८४, २८८
— सिद्धत्थस्स	३०, ३४, ३६, १८३
भगवा, अत्थदस्सी	६४
— अनन्तपटिभानवा	१४७
— अनोमदस्सी	५०, ५१

भगवा, कोसिको	४७
— तिस्सो	५३
— पियदस्सी	६८
— सतरसी	४०, ८७
— सहस्सरसी	८५, १६७
— सिङ्गीनिकखसमप्पभो	१३२
भट्ठकञ्चना, नारी	३००
भट्ठकापिलानी, भिक्खुनी	२५६
भट्ठसालो, अग्गसावको	३४१
भट्ठा, अग्गसाविका	३३२
भट्ठाकुण्डलकेसा, भिक्खुनी	२३५, २३६
भट्ठियो, सत्थु सावको	१३८
भट्ठो, अग्गसावको	३२४
भल्लातक	२२, २७
भारद्वाजो, अग्गसावको	३७८
भावितत्तो, अग्गसावको	३३०
भिक्षादानस्सिद, फल	१८७
भिक्षुनो, वादिसूदस्स	१४७
भिक्षुदायिका	२२७, २३१, २३६, २४०, २४४
भिक्षुदायी	२३६
भिक्षुनी	२२७, २३१, २३६, २४०, २४४
— अडुकासि	२८८
— अभिरूपनन्दा	२८७
— उदकदायिका	१६१
— उप्पलदायिका	२८०
— उप्पलवण्णा	२२३, २३०
— एकपिण्डपातदायिका	१८६
— एकासनदायिका	१६७
— एकूपोसथिका	१६४
— कटच्छुभिक्षादायिका	१८७
— किसागोतमी	२४२
— खेमा	२२३
— धम्मदिन्ना	२४५
— नन्दा	२५२
— नळमालिका	२००
— पञ्चदीपदायिका	१६०, १६६
— पटाचारा	२३३
— पुण्णिका	२६०
— पेसला	२६२

भिक्षुनी, भद्रकापिलानी	२५६	मन्दारव, पुष्प	२६६, ३०१, ३०८, ३५३, ३५६
— भद्राकुण्डलकेसा	२३५, २३६	मल्लेसु	११६, ३८३
— मण्डपदायिका	१८३	महाकस्सपनन्दान	२०१
— महागोतमी	२००	महाकस्सपो, सत्था	१२२, ३७६
— मेखलादायिका	१८३	महागोतमी, भिक्षुनी	२००
— मोदकदायिका	१६५	महागोविन्दब्राह्मणो	३६०
— यसोधरा	२६१, २६७	महाजैतवन	६७
— सकुला	२४७	महादोण, नागराज	३४०
— सडकमनत्था	१८४	महानीपो, बोधि	३४६
— सत्तुप्पलमालिका	१८८	महापजापति, गोतमी	२१५
— सळलपुप्फिका	१६५	महामुनि, अनोमदस्सी	३२७
— सिङ्गालमाता	२८३	— दीपङ्करो	३२१
— सुक्का	२८५	— पियदस्सी	३५१
— सुमेधा	१८३	— फुस्सो	२६०
— सोणा	२५४	महायक्खो, धम्मो	४०५
भिव्वसो, अग्गसावको	३७४	महायसो, अत्थदस्सी	३५२
भिव्वो, अग्गपट्टको	३३६	— धम्मदस्सी	३५४
भिसदानस्सिद, फल	५६, १७२	महाराजा, निमि	३६०
भुम्मा, महाराजिका	२६८	— सुद्धोदनो	२६०
भूरिदत्तो, महिद्धिको	४०१	महाराजिका, भुम्मा	२६८
भेसज्जस्स, इद फल	२२	महालि, लिच्छवि पिता	१४४
<b>म</b>		महावीरो, ककुसन्धो	२५
		महावेळु, बोधि	३४६
मकसा	६५	महासमुद्दा, चत्तारो	६, ७४, २२४
मकिला, अग्गपट्टिका	३५४	महासरे, मच्छराजा	४१६
मगधे, गिरि	१५३	महासालो, बोधि	३७०
मङ्गलो, नायको	३२५-३२७, ३५७, ३८२	महासुदस्सनो	३८६
— पासादो	३१	महासोणो	३३६, ३४१
मच्चुराजा	१३६	महिद्धिको, चम्पेय्यको	४०१
मच्छराजा, महासरे	४१६	— भूरिदत्तो	४०१
मच्छो, तिमिङ्गलो	६७	— मोगल्लानो	१४४
मच्चदानस्सिद, फल	६८	— सङ्खपालो	४०७
मणिपूजायिद, फल	४७	— सिविराजा	३६१
मणिला, नारी	३३४	— सुतसोमो	४१८
मण्डपदायिका, भिक्षुनी	१८३	महिसो, पवनचारको	४०३
मण्डपस्स, इद फल	६६	महेसिनो, फुस्सस्स	३६१, ३६२
महिदेवी	३६५, ३६६	— सिखिस्स	३६७
मधुकारा	६५	महेसिस्स, पादमूले	११२
मन्तानिया पुत्तो, पुण्णो	३०३	माणवको, जोतिपालो	३७६

माणवो, उत्तरो	३४६
मातङ्गो	५५
माता, चन्दवती	१२७
— पभावती	३४६
— बन्धुमती	३६४
— यसवती	३६६
— यसोधरा	३३६
— सुप्पवासा	१४४
सुमनदेवी	२५८
— सुलक्खणा	२१०
मातुपोसको, कुञ्जरो	४००
माला, सत्त	८
माळिनो, पासादमुत्तमो	३३४
मिगराजा, रुह	४०४
मिथिलाय	३८४, ३६०
मुनि, रेवतो	२३१
मूगपक्खो	४१३
मेखलादायिका, भिक्खुनी	१८३
मेखल, नगर	३२६
मेघो	६६
मेत्तेय्यो	३८३
मोगल्लानो, आचरियो	१२७, १४४
मोघराजा	१३६
मोदकदायिका, भिक्खुनी	१६५
मोरहृत्यस्सिद, फल	३३

## य

यञ्जदत्तो, ब्राह्मणो	३७४
यमको, पब्बतो	७५
यसधरो	३३०, ३३३
यसवती, नारी	२७५, ३२७, ३३२
यसवा, अग्गुपट्टको	३३६, ३४७
— पासादमुत्तमो	३२७
यसुत्तरो, पासादमुत्तमो	३३६
यसो, पासादमुत्तमो	३४४, ३७७
यसोधरा, भिक्खुनी	२६१, २६७
याममग	१८२, २३५
यामा, देवा	२६८, २६६
युधञ्जयो, राजपुत्तो	४०६

## र

रट्टपालो, सत्थु सावको	१७८
रट्टिको, जटिलो	२७७, ३४३
रत्तिवड्डनो, पासादमुत्तमो	३६६
रम्मवती, नगर	३२१, ३२४
रम्मा, अग्गुपट्टिका	३५८
रम्मो	३३५, ३३६, ३७०
— पासादमुत्तमो	३८०
राजगहे	१२१, १४७, २५६, २८४, २८५
राजपुत्तो, युधञ्जयो	४०६
राजा, अरिन्दमो	३३१
— उगगतो	३३३
— जयद्दिसो	४०६
— धनञ्जयो	३८८
— नन्दो	२५८
— बिम्बिसारो	२१६
— सुदस्सनो	१८
— सुद्धोदनो	३८०
राधा, अग्गसाविका	३३६
राधो, सत्थु सावको	१३३
रामगामम्हि	३०३
रामा, अग्गसाविका	३४६, ३७०
राहुलभदो	२०५
राहुलानन्दनन्दानं	२००
राहुलो	२२४, ३८०
रचि, अग्गुपट्टिका	३२४, ३३६
रचिगत्ता, नारी	३७४
रचि, पासादमुत्तमो	३६६
रेवतो, सत्थु सावको	१४१, १४५, ३३३, ३५७, ३८२
— लोकगनायको	३३०-३३२
रोचिनी, नारी	३७२
रोमसो, पब्बतो	६६
— सम्बुद्धो	२१

## ल

लम्बको, पब्बतो	६७
लुम्बिनिकानने	१५२
लोकगनायको, खिपी	२०६
— तिस्सो	८, १८६, ३५८, ३६०

लोकगनायको, फुस्सो	३६०, ३६२
— सिखी	२६०, ३६६, ३६७
लोकनायको, ककुसन्धो	३७१
— कस्सपो	३७८
— कोण्डञ्जो	३२२, ३२३
— नारदो	३४१
— रेवतो	३३१, ३३२
— विपस्सी ६६, १४३, १६४, २१६, २६५	
— वेस्सभू	३७०
— सयम्भू	३५०
— सिद्धत्थो	३५७
— सुजातो	३४६
— सुमनो	३२६, ३३०
— सुमेधो	१६४, ३४६
— सोभितो	३३४
लोकपाला, चत्तारो	२१३
लोकविद्, दीपडकरो	३१०
लोकाधिपति, ब्रह्मा	२६७

व

वक्कलि	११२
वङ्गीसो, सत्थु सावको	१४७, १४८
वच्छगोत्तो, विजो	१५८
वटसिका, नारी	३२६
वटसो, पासादमुत्तमो	३२६
वट्टपोतको	४१५
वड्डो, पासादमुत्तमो	३३६
वनकम्मिको	८
वन्दनाय, इद फल	५३
वरुणो, उपट्टाको ६८, ३३०, ३३२, ३३७, ३३६	
— ब्राह्मणो	६४
वल्लिकारफल	५०
वसभो, अग्गुपट्टको	३४२
— पासादमुत्तमो	३६७
वसलो, पव्वतो	६३
वसवत्तिनो, देवा	२७६, २६६
वसवत्तिपुर	१८२, २१६, २३५
वसवती, पासादमुत्तमो	३४४
वसुदत्ता, नारी	३४४

वसु, पासादमुत्तमो	३३६
वागीसो	१४६
वादिसूदनो	१४६
वादिसूदस्स, भिक्खुनो	१४७
वासेट्टो, उपट्टाको	३४१
विचिकोळि, नारी	३५५
विचित्ता, अग्गुपट्टिका	३४४
विजितसेना, नारी	३४१
विजितसेनो	३२४, ३७८
विजितावी, खत्तियो	३२३, ३६१
विज्जा, तिस्सो ४, १८, २२, ३२, ३८, ११०, १६६, १८२, २३६	
विज्जानायतन	२१२
वितच्छिका	३
वित्तिणो, अग्गुपट्टको	३४४
विधुरो, अग्गसावको	३७२
विनतानदिया, तीर	६४, ४
विनायको, ककुसन्धो	३७१, ३७२
— बुद्धो	१५२
विपस्सिनो, भगवतो ३, १८, ३६, ४८, ४६, ६८, १८४, २१७, २५६, २८३, २८५, २८८	
विपस्सी, लोकनायको	६६, ११८, १६४, २२७, ३६३, ३६५, ३८५
विपुला, जनिका	३३२
विपुलो, खत्तियो	३३२
विमला, नारी	२२५, ३५१
विमोक्खा, अट्ठिमे ४, ६५, ११०, १६६, १८३, २३६	
विरजो, पासादमुत्तमो	३५५
विसाखा, अग्गुपट्टिका	२१८, २२७, २३१, २३६, २४०, २४४, ३५२, ३५३
— जनिका	३७१
विसाखो, अग्गुपट्टको	३२७, ३६२
वेठदीपके	३८३
वेदिकाय, इद फल	३०
वेभारपव्वते	३४३
वेभार, नगर	६०, ३५७
वेरोचनो, नागो	३४१
वेसालिय	२००, ३८३
वेस्सभू २८, ३६, २८८, ३६८, ३७०, ३८३	

वेहृफला	२६६	सत्थु सावको, वङ्गीसो	१४७
वेळुवन	२१६	— सोवलि	१४३
<b>स</b>		सत्थु साविका, किसानोतमी	२४०
सकुणा, सुपण्णा	६५	— गोतमी	२०६
सकुला, सत्थु साविका	२४६, २४७	— नन्दा	२४६
सक्को, देवानमिस्सरो	३६१	— पटाचारा	२३१
सखिला, अग्गसाविका	३६७	— भद्दाकुण्डलकेसा	२३५
सडकमनत्था, भिक्खुनी	१८४	— सकुला	२४६
सङ्खपालो, महिद्धिको	४०७	— सिङ्गालकस्स माता	२८१
सङ्खसव्हयो, ब्राह्मणो	३८८	— सोणा	२५२
सङ्खदायिका	२२७, २३१, २३६, २४०, २४४	सनिघण्डुसकेटुभे	५३
सच्चनामा, अग्गसाविका	३५५	सन्तो, अग्गसावको	३५३
सच्चसव्हयो, तापसो	४१५	सन्धको, अग्गुपट्टको	३५२
सञ्जीवो, अग्गसावको	३७२	सप्पञ्जा	२२७
सतरसी, भगवा	४०, ८७	सव्वकामा, नारी	३६७
सत्त, बुद्धा	८	सव्वकामो, अग्गसावको	३४६
— माला	८	सव्वदस्सी, अग्गसावको	३५१
सत्तराजपुरोहितो	३६०	सव्वदानस्सिद, फल	१६५
सत्तुप्पलमालिका, भिक्खुनी	१८८	सव्वमित्तो, उपट्ठाको	३७८
सत्तुप्पलस्सिद, फल	१८८	सभियो, उपट्ठाको	११६, ३६२
सत्थवाहो, अत्रजो	३७४	समङ्गो, उपट्ठाको	३६०
सत्था, महाकस्सपो	३७६	समणगुत्ता	२२७, २३१, २३६, २४०, २४४
— कारुणिको	१५१, १७१	समणी	२२७, २३१, २३६, २४०, २४४
— गोतमी	१४७, १५०, १५२, १६५, १७६, १७८, २०६, २१६, २३१, २३४, २३६, २४३, २४६, २४८, २५२, २५४, २८१	समवत्तक्खन्धो, अत्रजो	३६५
सत्थुनो, तिस्सनामस्स	८, १८६	समाला, अग्गसाविका	३७०
सत्थु सावको, उदायि	१५२	समुद्दा, अग्गसाविका	३७४
— उपवानो	१७६	समुद्दो, अग्गुपट्टको	३५८
— कप्पिनो	११४	सम्बलो, अग्गुपट्टको	३५७, ३६०
— कुमारकस्सपो	१२१	सम्बुद्धो, अज्जुनो	८६
— कोट्टिको	१२७	— कोणागमनो	३७५
— नन्दको	१५०	— तिस्सो	६७
— बाहियो	१२२	— रोमसो	२१
— भद्दियो	१३८	— सुमनो	५०
— रट्टपालो	१७८	— सुमेधो	२६, ८१, १६८
— राधो	१३३	— सुवण्णवण्णो	८६, ६०, ६२
— रेवतो	१४१	— सोभितो	४६
		सम्भवो, अग्गसावको	३६७
		— उपट्ठाको	३३२
		— बुद्धो	६६

सम्मज्जनायिद, फल	३, ४	सिरिमा, अग्गुपट्टको	३६०
सयम्भू, अग्गुपुगलो	६८, १७७	— अग्गुपट्टिका	३२१, ३२४, ३२६, ३३२, ३३७, ३४७, ३६१, ३६५, ३७०
— नारदो	७८	— पासादमुत्तमो	३२७, ३६५
— लोकनायको	३५०	सिरिवड्ढो, अग्गुपट्टको	३३७, ३६७
सरणगमने, फल	६८	सिरी, पासादमुत्तमो	३३६, ३४६
सरणो, अग्गुपट्टको	३३०, ३४६	सिवको	३६२
— खत्तियो	३५५	सिविराजा, महिद्धिको	३६१
सरण, नगर	३५५	सीलपारमिपूरिया	४००, ४०१
सळलो	३४४	सीलेसु, पञ्चसु	३१६
सहस्सरसी, भगवा	८५, १६७	सीवला, अग्गसाविका	३२७, ३५८, ३७४
सळलपुप्फिका, भिक्खुनी	१६५	सीवलि, सत्थु सावको	१४३
सागतो, उपट्टाको	३२१	सीवलो	३२७
सागरो, खत्तियो	३४६, ३५३	सीहासनस्सिद, फल	२८
साधुसम्मतो, ब्राह्मणो	१४६	सीहो	३३४
सामा, अग्गुपट्टिका	३७२, ३७४	सुक्का, भिक्खुनी	२८५
सामो	४१८	सुगुत्ता, अग्गुपट्टिका	३६७
सारिपुत्तो १३३, १३४, १४४, १४७, ३०१, ३०४		सुचन्दो, पासादमुत्तमो	३२६, ३६७
सालो अग्गसावको	३३६	सुचिणस्स, इद फल	१२७
सावको, उपतिस्सो	३६४	सुचित्ता, नारी	३६६
— दब्बो	११७	सुचिमा, पासादमुत्तमो	३२७
— वरुणो	६८	सुजाता, अग्गसाविका	३३४, ३५१
— सुजातो	७३	सुजातो, अग्गसावको	७३, २४२, ३३४, ३४२, ३४४, ३४७-३५०, ३५६
सावत्थिय ७७, १११, १२४, १२५, १४०, १५०, १६१, १७०, २३२, २४१, २५३, २८६, २६१		सुतना, अग्गुपट्टिका	३२७
साविका, उप्पलवण्णा	३६४	सुतसागर, आनन्द	२१३
— खेमा	३६४	सुतसोमो, महीपति	४१८
साळिया, अग्गुपट्टिका	३५६	सुदत्ता, अग्गसाविका	३४६, ३६०
सिखी, लोकगनायको	२५, २८८, २९०, ३६६, ३६७, ३८३	सुदत्तो, खत्तियो	३२६, ३३५, ३४६, ३४६, ३५१
सिङ्गालकस्स माता, सत्थु साविका	२८१-२८३	सुदस्सना, नारी	३३२, ३५३, ३६५
सिङ्गीनिकखसवण्णो	२८४	सुदस्सना, खत्तियो	१८, ३४६, ३५०, ३६६
सिङ्गीनिकखसमप्पभो	१३२	— बुद्धो	६३
सिद्धत्थस्स, भगवतो	३०, ३४, ३६, १५२, १८३, ३५६, ३५७	— पासादमुत्तमो	३५५
सिनेरुपब्बतुत्तमे	२६६	सुदस्सन, नगर	३४५, ३४६
सिनेरुवनवटसका, पथवी	३६४-३६६	सुदिन्नो, साटको	२५६
सिरिनन्दा, नारी	३४६	सुदेवो, खत्तियो	३२७, ३४१, ३४६
सिरिनन्दो, पासादमुत्तमो	३७८	सुद्धावासे	११६
थे० २-५६		सुद्धोदनघर	२१०
		सुद्धोदनो, पिता	६६, १५२, १५६, २६०, ३१०, ३२३, ३६४, ३७७, ३८०





## गाथायो

अ		अजिन मे गहेत्वान	५४
अकरि आनन्तरिय	६७	अज्जुनो नाम सम्बुद्धो	८६
अकामको वाहि अह चरामि	४१८	अज्जेव किच्चमात्तप्प	१५७
अक्कन्ते च पदे दिस्वा	८, ७२	अज्झायको मन्तधरो	५३, ३०५
अक्कमित्वान म बुद्धो	३०६	अज्झोगय्ह हिमवन्त	८१
अक्कमित्वान सिरसि	१८४	अज्झोगाहेत्वा पवन	३६६
अक्कोसि दुट्ठचित्ताह	२८७	अज्झोगाहेत्वा सालवन	६८
अक्खदस्सो तदा आसि	११३	अज्झोगाहेत्वा हिमवन्त	४२, ८७, १६८
अक्खन्ते नाम खन्तव्व	२०४	अज्जलि पग्गहेत्वान	१६५, २२२, ३०२
अखिलो च विसल्लो च	१०५	अज्ज्वा न्हापेन्ति भोजेन्ति	१६७
अगधो विय सम्बत्थ	१६०	अज्ज वा पि कत्त कम्म	२६८
अगारा अभिनिक्खम्म	५८	अट्ठ उप्पलहत्थानि	२६३
अगारा निक्खमन्तो पि .	५१	अट्ठञ्जवचनसम्पन्नो	३७२
अगार पजहित्वान ..	२२६, २६८, २७८	अट्ठदोससमाकिण्ण	३०७
अगार वसन्ते अम्हे	२७८	अट्ठनवुतिसहस्सान	३५३
अगार विजहित्वान ..	२६६, २७२	अट्ठपण्णासरतन	३३५, ३३७, ३३६, ३४४, ३६२
अगफल गहेत्वान ...	२३, १६६	अट्ठवस्ससहस्सानि	३५५, ३६५
अग्गिचन्दसुरियान . .	३५२	अट्ठसट्ठिसतसहस्सान .	३६३
अग्गिदार नीहरित्वा	५७	अट्ठसतसहस्सान	३३६
अग्गिवेगभयातीता .	४१५	अट्ठसत्ततिवस्साह	२६०
अग्गो सद्धाधिमुत्तान	१११	अट्ठसत्ततिसतसहस्सान	३५३
अग्ग सद्धाधिमुत्तान .	२८१	अट्ठ सारीरिका थूपा	३८३
अग्गि तत्थ पदीपेसि	३६८	अट्ठ हेतुहि सम्फुस्स	४३
अङ्गगते अलङ्कारे	२६२, २७०	अट्ठारससहस्सानि	१७७, २६८, २६६
अङ्गपच्चङ्गसम्पन्नो	१०१	अट्ठारसे कप्पसते	१५, २७, ३२, ४१, ६५, ६६, ७०, १६५, ३८२
अङ्गारजाता पथवी	३५	अट्ठासीतिरतनानि	३२७, ३४२, ३४७
अचिर गतमत्तस्स	६७	अतिक्कन्ता गणनपथ	३३१
अचेतनाय पठवी	३६७	अतिक्कन्ते च सत्ताहे	२१६
अच्युतो च सुमनो च .	३७२	अतीतकप्पे चरित	३८७
अच्छरान सहस्सस्स	१६१	अतीतबुद्धान जिान देसित ...	३०४
अच्छरा सतसहस्सा	१६३	अतीतो विसय तेस	५६
अच्छादनं च सयन	३६०	अतीत नान्वागमेय्य	१५७
अच्छेर वत लोकास्मि .	३६५	अतीव पत्थिता चासि	२२६
अजपालक्खमूलस्मि .	३४६, ३६४	अतुलासि पभातस्स	३२५
अजपालक्खमूले .	३७६	अतुल दस्सेत्वा ओभास	३५४
अजिनचम्मवत्थोह .	१६६	अतोळारानि भण्डानि	३०
अजिनेन निवत्थोह	२५	अत्तदीपा ततो होथ	२१५

अत्तनो अभिसम्बोधि	२६१	अनाथान भवो नाथो	१४६
अत्तनो पुब्बचरिय	१२५	अनाविल मम चित्त	३
अत्थदस्सी जिनवरो	३५४	अनासवा वीतरागा	३१०, ३६४, ३७७, ३८०
अत्थदस्सी तु भगवा	१४, ६४	अनिच्चा वत सङ्गारा	११
अत्थधम्मनिरुत्तीसु	१२८, २१५, २२३, २२५, २३६, २४२, २६२, २७०, २७६, २८०, २८२, २८५-२६२	अनिट्ठगन्धो पक्कमति	३१२
		अनिट्ठिते ममोकासे	३०८
		अनिमित्त च भावेहि	२२१
		अनिवत्तमानस अत्वा	३६६
अत्थि लोके सीलगुणो	४१५	अनुजानि न नो तातो	२१८, २२७, २३६, २४०, २४३
अत्थि हेहिति सो मग्गो	३०५	अनुकम्पको कारुणिको	२७, ३५, ११७, १२६, १३२, १३४, २४८, ३४३
अत्थे धम्मे च नेरुत्ते	२११	अनुकम्पितको तेन	५६, १७२
अथ उपरि गङ्गाय	४०४	अनुपलितो लोकेन	१६०
अथ निव्विन्दह काये	२८७	अनुप्पन्नस्स मग्गस्स	१४६, २४५
अथ रूपा अरूपा च	१२५	अनुव्यञ्जनसम्पन्नो	१०३, १५६
अथेत्थ कपिमागन्त्वा	४०३	अनुव्यञ्जनसम्पन्न	३६८
अथेत्थ वत्तती सद्दो	३६४	अनुभोत्वा यस सब्ब	२७५
अथो जातिक्खय पत्तो	२५६	अनुभोत्वा सुख दुक्ख	२२८
अदस्सनेन विभोगा	२२२	अनुभोमि सक पुञ्ज	११
अदासि तस्स म तातो	२३६	अनुमग्गेन सम्बुद्धो	२६३, २७१
अदासि मे तदा राजा	२७६	अनुमोदि महावीरो	१६, १७७, २३५
अदासि मे महाराजा	१८५	अनुमोदिसु मे वाक्य	६३
अदासि हट्ठचित्तोह	१३६	अनुरक्खि मम सील	४०५
अदिन्नपुब्ब दानवर	३६८	अनुरुद्धो उपट्ठाको	६८
अदसु ते ममोकास	३०८	अनुस्सरित्वा सत धम्म	४१६, ४१८
अहसम्ह तदारञ्जे	११६	अनुळा उरुवेळा च	३७८
अहसाह इम इद्धि	२२६	अनूनतिससहस्सानि	३६६
अहससु भोजपुत्ता	४०७	अनूनसोळससहस्सानि	३७४
अद्वेज्जवचना बुद्धा	३१३	अनेकजातिससार	२६८
अधने आतुरे जिण्णे	३६३	अनेकसतक्खत्तु च	५८
अधिकार बहु मय्ह	२६३, २७१	अनेञ्जो अचलो धीमा	१०४
अधिकार महा मय्ह	२६५, २६६	अनोकास न पस्सामि	६६
अधिकार ससङ्खस्स ..	११७	अनोमदस्सिस्स अपरेन	३३७
अधिगच्छि तदा पीति	४०, ८८	अनोमदस्सी जिनो सत्था	३३७
अधिच्चनुप्पत्तिका बुद्धा	५४	अनोमदस्सी पटुमो	३८२
अधिट्ठितमधिट्ठान	४१४	अनोमदस्सी भगवा	५०, ५१
अधिता वेदगू सब्बे .	४२	अनोम नाम नगर	३६६
अधिप्पायविदू जातो .	११०	अनोवट्ठेन उदक	३१२
अनन्तादीनवो कायो ..	११२		
अनागतम्हि अद्धाने...	१४७		

अन्तलिकखम्भि आकासे	३७१	अम्हे ब्राह्मणधीता तु	२७५
अन्धकार पकास च	१५६	अम्ह सव्वपति होहि	२६७
अन्न पान खादनीय	१६४, २२५	अयोधनहतस्सेव	२१५
अन्नं पान पट्टपेत्वा	१६५	अय पच्छिमको दानि	१३
अन्वद्धमासे पन्नरसे	३६४	अय पच्छिमको मय्ह	२२, ३६, ७०, १६७
अपरिमेयितो कप्पे	३८१	अय बुद्धो असमसमो	१२
अपरिमेय्ये इतो कप्पे	५१, २६४, २७२	अय मे पच्छिमा जाति	३५
अपरे गन्धमाल च	४१६	अय लोको परो लोको	१३६
अपरेन च कालेन	२८४	अरणी च मिथिलाय	३८४
अपर पि गुण तस्स	१०१, १०२	अरहा आसि सो थेरो	११३
अपर पि धम्म देसेत्ते	३६६	अरिटुसव्ह्ये नगरे	३६१
अपि चाह सीलरक्खाय	४००, ४०१, ४०६	अरिय च सथोमयन्ता	३८०
अपुच्छि म पोरिसादो	४१८	अलाबुनोदक गय्ह	१५
अप्पकिच्चा अलोलुप्पा	५४	अल पुत्ता विसादेन	२१२
अप्पतिट्टु ग्रनालम्ब	११५	अवचासि तदा तेस	४३
अप्पसद्मनाकिण्ण	२१६	अवसेसेसु कप्पेसु	६४
अप्प वस्ससत आयु	३८१	अविज्ज सव्व पदालेत्वा	३६३
अव्वन्तरा च बाहिरा	१०२	अविदूरे हिमवन्तस्स	४५
अव्वुतो वत नो अज्ज	३००	अवीतरागा त मुत्वा	२०२
अव्वट्ठाने वज्जेत्वा	२२५, २६२, २७०	अवुट्ठिका दिसा नत्थि	१६१
अभिजाता सुखुमाला	३६५	अवुट्ठिको जनपदो	३८६, ३६४
अभिज्जापारमि पत्तो	६५	असङ्घियानि दीपानि	१८६, १६८
अभिज्जाबलपत्तान	३४८	असङ्गचित्तो निक्खेसो	१७
अभित्यवित्वा पदमुत्तराह	१५५	असङ्गचित्तो सव्वत्थ	१६०
अभिनिक्खम्म भवना	१६४	असन्दिट्टु वियाकासि	१२८
अभिभू सम्भवो चैव	३६७	असमो च सुनेत्तो च	३३४
अभिभोन्ति न तस्साभा	१७५	असम्भीता च ते बुद्धा	६२
अभिरूपसम्पद पि	२८६	असीतिकोटियो मय्ह	१४
अभिरूहुतु म बुद्धो	६५	असीतिकोटि छड्डेत्वा	१७६
अभिरूह महावीर	५०	असीतिदेवराज्ज	१८६, १६६, १६८
अभिवादन थोमन च	३०१	असीतिभिक्षुसहस्सान	३६३, ३६८
अभिवादिय सम्बुद्ध	२५२	असीतिसतसहस्सान	३५६
अभिसम्मत्तको गय्ह	१७६	असीतिहत्थमुव्वेधो	३२१, ३६५
अमच्चमण्डल रज्ज	४१६	असुभाय चित्त भावेहि	२२१, २८६
अमत परमस्साद	१७	अससय बुद्धसेट्ठो	४३
अमिता च असमा च	३४४	अस्माभि परिचिण्णोसि	२११
अम्बपिण्ड गहेत्वान	२३	अस्मि कप्पे समुद्दम्हि	६७
अम्बरा पुप्फवस्सो मे	३६	अस्सत्थकालमज्जाय	४०४
अम्हे अज्जे च मानुजा	२७७	अस्समस्साविदूरम्हि	६३

अस्समा अभिनिक्खम्म	६२, ६८	आचिक्खि सो म सत्थार	१४८
अस्सम सुकत कत्वा	६४	आणापेसि च सम्बुद्धो	१६
अस्सासेता यथा चन्दो	१०३, १६०	आतुर असुचि पूति	२२१, २८६
अहमेतरहि सम्बुद्धो	३७६, ३८३	आतुर कुणप पूति	२५१
अहु कपिलवह्या रम्मा	३०६, ३६४, ३६६, ३६६, ३७१, ३७४, ३७६	आदाय म घटीकारो	३७६
अहो अच्छरिय मय्ह	२१५	आदित्त वत रागग्गि	३६८
अहो अच्छरिय लोके	३००, ३०३	आनन्दस्स महारञ्जो	२४६
अहो कारुणिको सत्था	१५१	आनन्दो च तदा सेखो	२०५
अहोनुकम्पिका अम्ह	२१०	आपत्तिअनापत्तिया	३०३
अहो वुद्धो अहो धम्मो	१६, ३३	आभस्सरा सुभकिण्हा	२६६
अहो मे मानस सिद्ध	३६२	आमन्तयित्वा देविन्दो	३६६
अहो मे सुकतो थूपो	७७	आमन्तयि परिजन	१६४
अहो सम्मा उपायो ते	२२२	आमो ति मे पटिञ्जाते	१४८
अह अस्सत्थमूलमिह	३८१	आयाग मे गवेसिस्स	७५
अह उपोसथ कत्वा	१६३	आयाचितो तदा आह	२३८
अह उप्पलवण्णा च	२१८, २३१	आयुना पि च वण्णेन	२८६
अह खेमा च सप्पञ्जा	२२७	आरद्धविरियानग्ग	२५२
अह च ब्राह्मणो एको	४०५	आरद्धविरियो हुत्वा	३७६
अह च मदिदेवी च	३६६	आरम्मण मम एत	१८५
अह तदा माणवको	३७६	आराधयित्वा सम्बुद्ध	१७६
अह ते अनुसासामि	३६७	आराधितो महावीरो	२५३
अह तेन समयेन	१०, १६३, ३०७, ३२३	आरामिका जनपदे	३४८
अह निसज्ज चिन्तेसि	३६८	आराम सुकत कत्वा	१८१
अह पि कार कस्सामि	१७५	आलोक दस्सयित्वान	३६५
अह पि तत्थ गच्छिस्स	२५३	आवेज्जेत्वा धम्मवल	४१६
अह पुरे बोधिपत्त	१०१	आसन पञ्जापेत्वान	६
अह भद्दे जनपदे	२५८	आसन परिवारेत्वा	१८६, १६८
अह सब्बङ्गसम्पन्ना	२४७	आसन्नके कत कम्म	१८
अह सुगत ते माता	२०३	आसन्ने मे कत कम्म	३, ६७
अह सोणो च नन्दो च	४१३	आसन्न पवर ठान	१४६
अळारपम्हा हसुला	४६, १७६	आसि धम्मरुचि नाम	६७
आ		आसीविसालयसमे	२०५
आकासट्ठा च भूमट्ठा	३००, ३११	आहते अमतभेरिम्हि	३४३
आकासायतन चेव...	२१२	आहनत धम्मभेरि	४१
आकासो भिनितु सक्का	५७	आह म पुत्त उत्तिट्ठ	१५२
आकिण्ण भवन मय्ह	१३	इ	
आचारगुणसम्पन्नो	३६६	इच्छमानो चह अज्ज	७३
		इति सीलवत हेतु ..	४०७

इतो द्वेनवृते कप्पे	१२६	इमस्मियेव कप्पम्हि	२५, २६, २७
इतो सतसहस्सम्हि	११०, १२०, १२२	इमस्स जनिका माता	६६, ३१०, ३२३,
इत्थिकान च पव्वज्ज	२०४		३६४, ३७७
इत्थियो नाम लोकम्ग	२०४	इमाह कट्टु निस्साय	७७
इत्थियो पुरिसा चेव	२७७	इमिना एकदुस्सेन	५
इत्थी नाम मय देव	२७६	इमिना पणिपातेन	११४
इत्थी पुमा कुमारं च	२७७	इमिना बुद्धतरणेन	६५
इदानीह चिन्तयित्वान	३६२	इमिना मे अधिकारेन	३०६
इदानीह राजगहे	१२१	इमिना मोरहत्थेन	३३
इदानी पि मुनिन्देन	१२१	इमिनासनदानेन	७
इदानी ये एतरहि	३८०	इम अन्नेन पानेन	१२३
इद अच्छरिय दिस्वा	३६५	इम खाद इम भुञ्ज	१३, ८३, १७०
इद ततिय तव भूरिपज्ज	१५७	इम त्व अट्टम ताव	३१६
इद पच्छिमक मय्ह	२११	इम त्व चतुत्थ ताव	३१५
इद पि ते सुभ रूप	२५०	इम त्व छट्ठम ताव	३१६
इद मे साटक एक	८	इम त्व ततिय ताव	३१५
इद लोके उत्तरिय	८११	इम त्व दसम ताव	३१७
इद वत्तान सम्बुद्धो	५, ७, २२, ४६,	इम त्व दुतिय ताव	३१४
	५५, ६०, १७२, १८६	इम त्व नवम ताव	३१७
इद सुत्तान वचन	६६, ३१०, ३२३, ३६४, ३७७	इम त्व पञ्चम ताव	३१५
इद सुवण्णकेयूर .	२३७	इम त्व पठम ताव	३१४
इद्धिपादेसु कुसला	१८८	इम त्व सत्तम ताव	३१६
इद्धिया अभिनिम्मित्वा	२२६	इमे धम्मे सम्मसतो	३१८
इद्धिवर पुञ्जावर	३६५	इसि गहेत्वा पुप्फानि	२६४
इद्धि चा पि निदस्सेथ	२६६	इसिब्धय गमित्वान	१५३
इद्धि चा पि निदस्सेहि	२२३, २६१		
इद्धी अनेका दस्सेसि	२२६	ईदिसा ते महानागा	६३
इद्धी अनेका दस्सेसु	२१०	ईदिसे विपिने रम्मे	२२०
इद्धी च आदेसनानुसासनी	२६८		
इद्धीसु च वसी आसि	२१५		
इद्धीसु च वसी आसि	२२२		
इद्धीसु च वसी होम	२११, २७०, २७६	उक्कण्ठितोम्हि कायेन	४११
इद्धीसु च वसी होमि	२२४, २३३, २३८	उक्का पतिसु नभसा	११८
इध नच्च च गीत च	६६	उक्कासते गहेत्वान	४७
इध सञ्चितकुसला	१८१	उक्कासित च खिपित	३०२
इधेवाह एतरहि	३७६	उक्कुट्टिसद्दा पवत्तन्ति	३७७
इन्दनील महानील	१७४	उक्कुट्टिसद्दा वत्तन्ति	३१०, ३२३
इन्द्रियबलवोज्झङ्ग	३२२	उग्गच्छन्ते च सूरिये...	६६
इमम्हि भद्दे कप्पे..	१७, १०३	उग्गतो नाम सो राजा	३३३
		उग्गरिन्दो वसभो च .	३४२

ई

उ

उगो च सोमदेवो च	३७४	उपसङ्कमित्वा पस्सन्ति	३०२
उग्धाटेत्वा सम्बभूव	३७०	उपसङ्कमित्वा सम्बुद्ध	३६३
उच्चत्तनेन सो बुद्धो	३३०, ३३२, ३६७, ३७५, ३७८	उपसम्पादयी बुद्धो	८३, १७०
उच्चनीचमय कम्म	२७४	उपस्सये याधिवत्था	२०१
उच्चे कुले पजायामि	२८०	उपहृता भवा सम्बे	२७५
उच्छङ्गेन पुलिन गृह्	५२	उपासमानो यमह	७५
उच्छुखण्डिकमादाय	२०	उपेच्च त महावीर	१४६
उज्जालेहि महाअग्नि	४०७	उपेच्च पादमूलमि	१५८
उट्ठाया अभिनिक्खम्म	१७८	उपेच्च सन्तिक तस्स	१०८
उट्ठितो च महामेघो	२३२	उपेत्वा त महावीर	२१६, २३०, २३५, २४८
उण्हीस चतस्सो दाठा	३८३	उपेत्वा लोकसरण	२४४
उण्हीस सीहळे द्वीपे	३८४	उपोसथमि दिवसे	७७, ३६७
उण्हे वातातपे तस्स	१०१	उप्पज्जन्ता च सम्बुद्धा	६३
उण्ह वा परिळाहो वा	१६१	उप्पज्जन्ते च जायन्ते	३०७
उत्तम पवर सेट्ठ	३६०	उप्पत्ते च कते कम्मे	२७४
उत्तरन्तस्स अक्खासि	२८६	उप्पलस्सेव मे वण्णो	१८८, २२४, २७६
उत्तरा फग्गुनी चेव	३४१	उप्पादे दारुणे दिस्वा	११८
उत्तरित्वान सम्बुद्धो	६५	उब्बत्तयित्वा पथवि	२२४
उत्तर नाम नगर	३२६	उब्बिग्गा तसिता भीता	३१८
उत्तानकूला नदिका	७६	उभतो ब्यूळ्हसङ्गामे	३०
उत्तिण्णविचिकिच्छो सो	१४६, २४५	उभो पि नेत्ता नयना	३६२
उदका अभिनिक्खम्म	६५	उभो पुञ्च च पाप च	११६
उदके वोक्कमित्वान	१०	उभो पुत्ता कालङ्कता	२३२
उदग्गचित्ता सुमना	१८७, २४७	उभो माता पिता मय्ह	४१२
उदहारी अह सीते	२८६	उय्यानदस्सन गन्त्वा	४०२
उपकारा च या नारी	२६५, २७२	उय्याने वस्सरे नाम	३२८
उपकारा मम तुम्हे	२७५	उय्युत्तो परकिञ्चेसु	१७
उपगच्छति य योनि	१६५	उरगो व तच्च जिण	३३६
उपगन्तवान सम्बुद्ध	६४	उस्वेला यसवा च	३४७
उपगन्त्वा महावीर	२८५	उसभो व मही नदति	६३
उपज्झा सारिपुत्तो मे	१४४	उळारो भगवा नेसो	१७५
उपट्ठाको महेसिस्स	१८२, २१८, २३०, २३१, २३६, २४०, २४३		
उपट्ठितो मया बुद्धो	१४५		
उपट्ठित्वान सम्बुद्ध	१८		
उपतिस्सो कोलितो च	६६		
उपनिस्साय विहर	७८		
उपरिच्छदन आसि	१६५		
उपसङ्कमन्तो नरासभ	३४८		

ए

एकक म विहरन्त	५६
एकक सुखमासीन	२२०
एककखन्धो पवड्डित्वा	३४६
एकतिसे इतो कप्पे	२१, २६, २८
एकतिसे व कप्पमिह	२८३
एकदा लोकपज्जोतो	२००
एकनवुत्तितो कप्पे	४, १६, २०, ३६

एकपञ्चासकखत्तु च	६, ७४	एवाभिवक्तदस्सावि	१३६
एकपुत्तपसूताह	२३२	एवाह चिन्तयित्वान	४, २७६, ३०७, ३८८, ४११
एकरत्ति वसन्तोह	५७	एव किलेसपरिरुद्धो	३०६
एकवीसतिकखत्तु च	१०	एव किलेसव्याधीहि	३०६
एकसत्ततिकखत्तु च	१५	एव किलेसमलधोव	३०६
एकसत्ततिमे कप्पे	१८	एव चिन्तेसह तत्थ	४१६
एकस्मि समये रम्मे	२५६	एव तेनानुसिट्ठोह	११२
एका दाठा तिदसपुरे	३८४	एव थेरो वियाकासि	१२५
एकासन ददित्वान	७	एव धम्ममे सुचिण्णान	२६६
एकिका अभिनिम्मित्वा	२०८	एव निराकुल आसि	११७, १२६, १२८, १३२, १३४, २४८, ३४४
एकूनतिसवस्सानि	३८०	एव पव्वजितो चाह	१०४
एकूनतिसो वयसा	१५२	एव पवेदजातेसु	१५१
एको अजातसत्तुस्स	३८३	एव बहुविध दुक्ख	२२८, २६७, २७३
एकोकासे रथ कत्वा	४१४	एव मे अप्पमत्तस्स	४१६
एको च रामगामम्हि	३८३	एव मे सिद्धिप्पत्तस्स	३०७
एकोसि सन्निपातो मे	३८०	एव बुत्ता च सा देवी	३६३
एक दुस्स ददित्वान	४	एव लोक अवैक्खन्तो	१३६
एतमत्थवस जत्वा	३६१	एव विहरमानोह	६६
एते अङ्गे अधिद्वय	४१४	एव विहरमान म	७६
एतेन सच्चवज्जेन	४१६	एवविहारि आतापि	१५७
एतेनेव उपायेन	६०	एव बुत्तायह तस्सा	४१३
एतेस चित्तमञ्जाय	३०३	एव बुत्ते अह तस्स	४०२
एतेस देवदेवान	२६५, २६६	एव बुत्ते तदा यक्खे	४०३
एतेस धम्मराजून	३८३	एव बुत्ते महावीरो	१११
एतेस पुब्बजो आसि	४१२	एव बुत्तो च सो सक्को	३६३
एत्तकायेव ते लोके	३१७	एव सब्बगुणपेत	३०१
एत्तकायेव ते आयु	३६३	एव सम्मा विमुत्तान	२१५
एथ गत्त्वान पच्चन्त	१३०	एस खीणासवो बुद्धो	१०४
एथ सब्बे गमिस्साम	३०२	एस सो भगवा बुद्धो	१०४
एवमह ससरित्त्वा	३७७	एसनाय चरन्तस्स	४६, १७३
एवमादीहि सम्बुद्ध	१४७, १५४	एसा अन्तरधायामि	२२६
एवमेतेन योगेन	३२८	एसाह उपधावेय्य	४१५
एवमेत अवैक्खन्ती	२५१, २८६	एसो अनागतद्धाने	१११
एवमेव अय कायो	३०७	एसो पत्थयते ठान	१२२, १२६
एवमेव मय सब्बे	३१०, ३२३, ३७७	एसो पत्थेति त ठान	१३५
एवमेवाह इम काय	३०६	एसो हि सङ्घरतनो	३७६
एवमेवाह पुञ्जाकामो .	३८८	एसो हि सम्मासम्बुद्धो	३७६
एवरूप महादान .	३६०	एहि अग्नि पदीपेहि	३६८
एवरूप सच्चवर	४१७	एहि त उपगूहिस्स	२३७
		एहि सिक्क उट्ठेहि...	३६२



## ओ

ओक्कन्ति मे समो नत्थि	३०३
ओक्काक्कवस्स यसो	२०२
ओगग्गं य पोक्खरणि	५५, १७१
ओचिन्तिवान सळल	१६४
ओदपत्तकिया मग्ग	४०२
ओदुम्बरिकपुप्फ व	५४
ओभासिता च पथवी सदेवका	२६८
ओभास दस्सयित्वान	३५६
ओरतो च सुजातस्स	३८२
ओरसा मुखतो जाता	२२६
ओरोपयस्सु कल्याणी	२३७
ओरोहित्वान गगना	२१०
ओरोहित्वान सम्बुद्धो	२७
ओवादित्वा बहू सत्ते	३६२
ओवादको विञ्जापको	११६, १२६, १२८, १३२, १३४, २४८, ३४३
ओवादकस्स भिक्खून्	११३
ओवाद अनुसिद्धि च	३३५
ओवाद नादियित्वान	१३०
ओवाद पि न गच्छामि	२८६
ओसधीतिणवासी च	६५

## क

ककुधो विलसन्तो व	१८७
ककुध विलसन्त व	४१, ६१
ककुसन्धस्स अपरेन	३७३
ककुसन्धस्स भगवतो	३७१
ककुसन्धस्स मुनिनो	३४
ककुसन्धो जिनवरो	३७३
ककुसन्धो महावीरो	२५
ककुसन्ध उपागम्म	२६
कङ्खा मे बहुला आसि	१४१
कच्चानस्स गुण सुत्वा	१०६
कञ्जासतसहस्सपमुखा	२६१
कटच्छुम्भिक्ख दत्तवान	१८६
कटच्छुम्भिक्ख पादासि	१३३
कठिनत्थारस्समये	३३८
कणिकार व जलित	२०, ८६
कणिकार व जोतन्त	७, ७१, ८५

कत्वान कुसल कम्म	२६
कदम्ब पुप्फित दिस्वा	८
कदाचि नीयमानाय	१८८, १६१
कदाचि पितुना सद्धि	२०८
कदाचि सो कारुणिको	२५८
कदाचि सो नरादिच्चो	२१८
कदाचि सो नरादिच्च	२५४
कप्पसतसहस्समिह	१७६, १७८, ३८२
कप्पिनो नामह आसि	११५
कप्पे च सतसहस्से	२६३, २६७, २७३, ३०५
कमण्डलुधरा सब्बे	५४
कमण्डलु ठपेत्त्वान	२०
कम्पितो मेरुराजा पि	२१२
करवीकरतो नाथो	१७
करित्वा पटिसन्धार	५६
करित्वा पुलिन थूप	७६
करित्वा हट्टचित्तोह	१४
करेहि उर पहन्ता	२१२
करोतोपधिक पुञ्ज	१२
कलहो वत्तती भेस्मा	४०६
कलिङ्गरट्टविसया	३८६, ३६४
कल्लत्थिका ये पस्सन्ति	६
कस्सचि देति सामञ्ज	३२०
कस्सचि वरसमाप्तियो	३२०
कस्सपस्स च बुद्धस्स	२८८
कस्सपस्स भगवतो	४६, ३७६
कस्सपो नाम गोत्तेन	१३१
कस्स ब्राह्मण त्व भीतो	२८६
काचि पब्बजिता अत्थि	२७५
काचि हत्थपरिकम्म	२७७
कानन पविसित्वा पि	७
कानन वनमोगग्ग	१००
कामधातुमतिक्कम्म	२६१, २६६
काम भिज्जतुय कायो	४०२
कायस्स दोस दिस्वान	१३६
कालो खो ते महावीर	३०३
कासाव ब्रह्मलोके च	३८४
कासिक नाम नगर	३६१
कासिरञ्जो महेसीह	२२८
कासीसु सेट्टिकुलजा	२८७

कास कुस पोटकिल	१५७	केवल सब्ब दत्वान	३४६
काळपक्खम्हि दिवसे	१८९, १९८	केसे मुञ्चित्वाह तत्थ	३०९
किकिनो कासिराजस्स	१३९	केसेसु छिज्जमानेसु	१२७, १४५, २८४
किच्छा लद्ध पिप्प पुत्त	४१३	को छातको को तसितो	३८९
किञ्च सिप्प ति तस्साह	१४८	कोटिसतसहस्सानि	२६६
कित्तयित्वा जिनवर	१५५	कोटिसतसहस्सान	३२२, ३२३, ३२९
किमेत अच्चरिय लोके	३०३	कोणागमनबुद्दस्स	१८३
किलेसा ज्ञापिता मय्ह	४, ५, ७	कोणागमनस्स अपरेण	३७५
कि भविस्सति लोकस्स	३१८	कोणागमनो सम्बुद्धो	३७५
कि मे अज्जातवेसेन	३०९	कोण्डब्बास्स अपरेण	३२५, ३८२
कि मे इमाहि मालाहि	१८७	कोण्डब्बानन्दनन्दादी	२०२
कि मे एकेन तिण्णेण	३०९	कोण्डब्बो पवरो बुद्धो	३२५
कि मे कता राजगहे मनुस्सा	२८५	को नु खो भगवा बुद्धो	६८
किंसुक पुप्फित दिस्वा	७३	को पथे छतमादेति	३८९
कीदिसा ते महावीरा	६२	कोमारिब्रह्मचारिय	२१८, २२७, २३१, २३६, २४०, २४४
कीदिसो ते महावीर	३०४	कोरण्ड पुप्फित दिस्वा	८, ७२
कुटुम्भिककुले फीते	२५७	कोलितो उपतिस्सो च	३२३, ३८१
कुट्टुरोगाधिभूतोह	३, १३६	को वा त्व कस्स वा पुत्तो	५९
कुट्ट गण्डो किलासो च	३, १०१	कोसिको नाम भगवा	४७
कुड्डा कवाटा भित्ती च	३४४	कोसेय्यकम्बलियाणि	१३, ८३, १७०, १९४
कुड्डा कवाटा सेला च	३१३		
कुणप छङ्घयित्वान	२४१		
कुपितो अहु पच्चन्तो	४१०		
कुमारकस्सपो चेव	११९		
कुम्भण्डा च समागन्त्वा .	१७४		
कुम्भमत्त गहेत्वान	८७		
कुम्भस्स थूप कारेसि	३८३		
कुम्भा सोणा मधुकारा	९५		
कुरञ्चियफल गय्ह	९०		
कुसलाह विसुद्धीसु	२२३		
कुसल कत्तुकामेन	७७		
कुसल विज्जेते मय्ह	९२, २००		
कुसावतिम्मिह नगरे	३८९		
कुहि वदनसोभ ते	२५१		
कुहि ससीनिभ वण्ण .	२५१		
कूटागरवरे रम्मे .	२१३		
कूटागारा गहा रम्मा	४६		
कूटागारानि सब्बानि	२१३		
कूटागार च पासाद	१९४		
केवल पथावि रज्ज .	४०९		

## ग

गच्छ पस्स महाभोगे	२१६
गच्छमाना च ते बुद्धा	६२
गच्छमाना च सुगता	६२
गज्जिता कालमेधो व	३०२
गता उदकहारिय	२८६
गन्त्वा सो हत्थिदमको	४००
गन्धतेलेन पूरेत्वा	२५५
गन्धब्बा च समागन्त्वा	१७५
गरुडा च समागन्त्वा	१७४
गन्धं विलेपन माल	२६८
गमिस्सामी ति चिन्तेत्वा	२६०
गरुचित्त उपट्टेत्वा	१८६, १६८
गवेसमानो त वीर	७७
गायन्ति सेल्लेन्ति च वादयन्ति च	३०१
गुणत्थवस्स सब्बन्त	१०६
गुणथामबहुतर	१२२
गुणाचेळस्स वाक्येन	१३०
गुणान आकरो वीरो	१६०
गुणान आयतिभूतो	११३
गुणेहि एवमादीहि	१०५
गुण च मे पक्कित्तैसि	१४७
गुण बुद्धस्स वत्तान	१०६
गुण वदन्तो बुद्धस्स	१०६
गोतमीआदिका तायो	२११
गोतमी निधन याता	२१४
गोनकाविकतिकाहि	१६६

## घ

घटानेकसहस्सानि	३१८
घट गहेत्वा गच्छन्ती	२४२
घनकञ्चनबिम्बेन	२५८
घरतो नि खमित्तवान	१८४
घरमेकेन वत्थेन	२५६
घरेवाह तिले जाते	२५६
घोसे चित्त पसादेसि	६३

## च

चक्कडकुसधजाकिण्णे	२०३
चक्कवत्तिमणी नाम	३४७

चक्कवत्तिस्स सन्तस्स	१७७
चक्कवत्ति सपरिस	२०८
चक्कवाळगिरि तुण्ड	२६१, २६६
चक्कवाळसम काय	२६१, २६६
चक्कवाळसम पाणि	२२४
चक्कवाळ उपादाय	५
चक्खु ज्ञाण च पञ्जा च	२६१
चडकमे चडकमन्तो व	३०४
चडकम तत्थ मापेसि	३०७
चतुज्जातेन गन्धेन	२५७
चतुत्तिसत्तिक्खत्तु च	७८
चतुदण्डे ठपेत्तान	६८
चतुदीपे महारज्ज	३४८
चतुद्दसेसु कप्पेसु	७८
चतुद्दिसा दुन्दुभियो	११८
चतुद्दारेसु सोभन्ति	२५५
चतुस्रवुत्तितो कप्पे	८, ६, २१, २२
चतुपञ्जाससहस्सानि	१७७
चतुपाकारपरिक्खत्त	४७
चतुप्पथे महामग्गे	४०७
चतुमास यदा बुद्धो	३७५
चतुयोजनमुब्बेधो	१७४
चतुरासीत्तिसहस्सानि	३६३
चतुवण्णपरिवुत्त	३५६
चतुवस्ससहस्सानि	३७२
चतुवाहि रथ दत्त्वा	३६५
चतुवीससहस्सानि	३६७
चतुसच्च पकासेन्तो	१२०
चतुसच्च पकासेन्त	६३
चतुसट्ठिदेवराजून	१६३
चत्तारि सतसहस्सानि	३२०
चत्तारीससतसहस्सान	३६१
चत्तारीससहस्सानि	३८०
चत्तारो च पटिपन्ना	१२
चत्तारो ते असङ्खेय्या	३०३
चत्तारो लोकपाला ते	२१३
चत्तालीसरतनानि	३७२
चत्तालीससमा दन्ता	३८४
चत्तालीससहस्सान	३७१
चन्दनो देवपुत्तो म	१५७



ततो अलत्थ पब्बज्ज	१३४	ततो देवा च ब्रह्मा च ..	२१३
ततो अबोच भगवा	१४३	ततो धम्ममदेसेसि	२८४
ततो अबोच म सत्था	२३३, २४६	ततो नावा अभिजित्थ	१२३
ततो अबोच लोकगो	१२६	ततो पदक्खिण कत्वा	३१०, ३६४, ३७७
ततो अबोचु नरदेववन्दितो	१२४	ततो पर अभिसमये	३३६
ततो अह चवित्वान	२३	ततो पर नवुतिकोटी	३५१
ततो आमन्तयी सत्था	१२५	ततो पर पि देसेन्ते	३२२, ३३३, ३७६
ततो उट्ठाय सविग्गा	२३८	ततो पर पि वस्सन्ते	३३६, ३४३
ततो कल्लितचित्त म	२२१	ततो पर सन्निपाते	३२६
ततो काका च गिज्झा च	४१६	ततो भिक्खुसहस्सानि	११६
ततो गोतमिधातूनि	२१५	ततो भिस गहेत्वान	५६
ततो च म भिक्खुनियो	२५३	ततो मम जिनो आह	२१६
ततो चवित्वा तिदस	१५६	ततो मय अबोचुम्ह	१३०
ततो चित्त पमुच्चि मे	१२२	ततो मय लद्धवरा	१३०
ततो चित्त विमुच्चि मे	२३८	ततो मय्हु अकामाय	२५३
ततो चुता जनपदे	२२८	ततो महाकारुणिको	२४७, २५०
ततो चुता मनुस्सत्ते	१८२, २१६, २४६	ततो मे अजनी माता	१५८
ततो चुता मनुस्सेसु	२२७, २३६	ततो मे अय्यको तुट्ठो	२४३
ततो चुता मय सब्बा	२१८	ततो मे असनिपातो	५६, १७२
ततो चुता याममग	१८२, २१६, २३५, २४६	ततो मे आसि सवेगो	२२१
ततो चुत्तरिदुपुरे .	२२७	ततो मे चित्तमञ्जाय .	१२३
ततो चुता सन्तुसित	१३०, १५६	ततो मे सामि आगन्त्वा	२३२
ततो चुता सब्बा पि ता	२०६	ततो मे हत्थपादे च	४१४
ततो चुता सा फुस्सती	३६३	ततो म ब्याकरि बुद्धो	१२२
ततो चुताह तुसिते	१०५, १३६	ततो म भगवा आह	१३२
ततो चुताह तुसित	२१७	ततो म सुगतो आह	२४३, २८१
ततो चुताह मनुजे	२२६	ततो विकुब्बन कत्वा	३७३
ततो चुतो अरञ्जम्हि	१५८	ततो विनयधारीन	२३०
ततो चुतो अहु राजा	२५८	ततो वीमसनत्थ मे	१४८
ततो चुतो महातित्थे	२५८	ततो बुट्ठाय निब्बायि	२१२
ततो चुतो य मनुजो	६६	ततो सङ्ग गहेत्वान	१८
ततो जराभिभूता सा	२२०	ततो सा अनुसावेत्वा	२०५
ततो जानपदा सब्बे	४१४	ततो सा ता विसज्जित्वा .	२१२
ततो जिनस्स वचन .	१४३	ततो सीस ममङ्के सा .	३५०
ततो जेतवन गत्त्वा .	११६	ततो सो चोदितो मय्हु	३६२
ततो ज्ञानरत दिस्वा	१४२	ततोह अतिसविग्गा .	२५२
ततो तेस अद यागु .	२२८	ततोह तिण्णससारो	१४१
ततो तेस विसेसेन ...	१४५	ततोह तुवट गत्त्वा	१२४
ततो तोरणवत्थुस्मि	२२३	ततोह बाहियो जातो .	१२३
ततो त उग्गहेत्वाह ...	२३८	ततोह विनय सब्ब	२३३

ततोह सुकर कार	११४	तथेव मे कत कम्म	७७
तत्थ कारणिका गन्त्वा	४१०	तथेव याचके दिस्वा	३१४
तत्थ चित्त पसादेत्वा	३, ३६, ६२, १७६	तथेव सकभुत्ता पि	३६१
तत्थ ज्ञाणवरुप्पज्जि	३४०	तथेवाधिपत्तेय्येन	२०६
तत्थ ठत्वा विचिन्तेसि	३०८	तथेवाह जानमानो	३६०
तत्थ दस्सामह दान	१२	तथेवाह सब्बभवे	३६१
तत्थ दिब्बेहि नच्चेहि	६६, ६४	तथेविद पत्तदान	८४
तत्थद्दस पटिपथे	३८८	तथेविद बुद्धखेत्त	६५
तत्थद्दस पसुकूल	५३	तथेविम पूतिकाय	३०६
तत्थ नच्चेहि गीतेहि	१६६	तथ नु वितथ नेत	३६१
तत्थ पञ्चमिका चेव	१७३	तदन्न छड्डयित्वा	२५७
तत्थ पस्सित्वाह देवे	४०१	तदस्स सुत्वा वचन	१२४
तत्थप्पधान पदाहि	३०७	तदहेव अह जातो	१५२
तत्थप्पमत्तो विहरन्तो	३२४, ३२६, ३४६, ३४६, ३६१	तदा अजायि सिद्धत्थो	१५२
तत्थ भुत्वा पिवित्वा च	८२, १६६	तदा अञ्जतरो पूगो	१४३
तत्थ मे वसमानस्स	२६	तदा अदन्तदमको	२४८
तत्थ मे सुकत व्यम्ह	१२, ७८, ८१, १६८, १८६, १६३, १६६, १६८	तदा अमतभेरि सो	३२८
तत्थ वत्तेत्वा सत्लाप	३६६	तदा अवोच परिस	१२६
तत्थ वसाम निपका .	४०२	तदा अवोच भगवा	१३५, १४७
तत्थ सब्बकिलेसानि .	३४०	तदा अवोच म सत्था	२०१, २३१
तत्थाप्पमत्तो विहर	१५६	तदा अहु सत्तसारो	२७७
तत्थासि रुक्खो यसविपुलो	३४०	तदा आमन्तयी सत्था	२१३
तत्थाह दिवसे तिकखत्तु	३८६	तदा उदकमाहित्वा	२५३
तथेव ठितको सन्तो .	५५, १७१	तदा उपासको सो म	२४४
तथेव मण्डकप्पम्हि	३४७, ३५२, ३५४, ३६०, ३६८	तदा उपासिका तत्थ	२११
तथा पञ्चसतान पि	२०१	तदा उपेच्च म बुद्धो	१३१
तथा पब्बजिता सन्ती	२४१	तदा एकचरो हुत्वा	१०८
तथेव जलित अग्नि .	३६८	तदा एकेन सन्दिट्ठा	२४१
तथेव त्व चतूसु भूमीसु	३१४	तदा ओवदि नो थेरो	११६
तथेव त्व पि अधिट्ठाने	३१७	तदा किंसा च पण्डु च	२३३
तथेव त्व पि सच्चेसु	३१६	तदा कोलियपुत्तान	२५८
तथेव त्व पि सब्बेस	३१६	तदा खीणासवस्सेव	१४८
तथेव त्व सब्बकाल	३१५	तदागन्त्वा भिक्खुनियो	२५३
तथेव त्व सब्बभवे	३१५	तदा गमित्वा सावत्थि .	२४१
तथेव त्व सुखदुक्खे	३१७	तदा चतस्सो गाथायो	१५४
तथेव त्व हिताहिते	३१७	तदा च भिक्खुनि वीरो	२३६
तथेव भट्कापिलानी	२५६	तदा चवित्वा तुसिता	६३
		तदा जिनस्स मातुच्छा	२००
		तदा जिनो वियाकासि .	१४१
		तदा ततो निक्खमित्तवान . .	१२५

तदा तपस्सिनो बुद्धा	१४४	तदा बुद्धो वियाकासि	१३८
तदा तस्स महेसीह	२५६	तदा भिक्खू समानेत्वा	१३३
तदातिमानिनो सकया	१५६	तदा मधुरनिग्घोसो	२२२
तदातिविम्हिता सब्बा	२०८, २२५	तदा ममत्थे सकयान	२८६
तदा ते खत्तिया सब्बे	१५६	तदा मयि कुच्छिगते	१२१
तदा ते भोजयित्वान	३१६	तदा महाकाणिको	१५०, २२१, २३५, २५१
तदा ते मम वाक्येन	१३६	तदा महापरिसति	१२६
तदा ते विमला भिक्खू	३३८	तदा महेसि याचित्वा	१५३
तदा त फुल्लविपिन	२१६	तदा मातरमपुच्छि	१५७
तदा दसहि ठानेहि	२८६	तदा मुदितचित्ताह	२३०
तदा दिस्वा मुनि आह	६७	तदा मुदितचित्तोह	१२०
तदा देवमनुस्सान	३४०	तदा मुदितचित्त म	१३६
तदा देवो पणीतेहि	१४५	तदा मुनिवरो आह	१२०
तदा द्वे भातरो मय्ह	१३१	तदा मे चित्तमञ्जाय	१३६
तदा धम्मकथे कत्वा	२८३	तदा मे नगर आसि	४८
तदानन्दो निरानन्दो	२१३	तदा म तपतेजेन	३८७
तदा निपति पादेसु	२११	तदा म विनत पादे	१४२
तदा निमन्तयित्वान	२४८	तदाय पथवी सब्बा	११८
तदा पटिग्गहि सो म	११२	तदाय बन्धुमतिय	२५६, २८३, २८५
तदा पणम्य सिरसा	२२२	तदा राजा भवित्वान	२५८
तदा पभुति तेनाह	११२	तदारुणपुरे रम्मे	२६०
तदा पमुदितो नाथो	१५०	तदा वन पविट्ठोह	१५७
तदा परिसति नाथो	१३५	तदा विजातदुक्खेन	२३२
तदा पसन्नो सुगते	१२७	तदा विपुलपमेन	१५८
तदा पाह असमसम	३४१	तदा सतसहस्सेहि	२७७
तदा पिण्डाय गच्छन्त	१३६	तदा स राजा सुगत	२२३
तदा पि तम्हि पुञ्जाम्हि	२५८	तदा सुद्धोदनेनाह	१५३
तदा पि तस्साह आसि	२५६	तदा सेट्टिकुले जाता	२५२
तदा पि त बुद्धधम्म	३३२	तदा सो धम्मकथिक	२४३
तदा पि त बुद्धवर	३३६	तदा सो पब्बजी धीरो	२५६
तदा पि धम्मदेसने	३२८	तदा सो लोकपज्जोतो	१३८
तदा पि पब्बजित्वान .	२८३, २८४	तदा सो सावक वीरो	१२६
तदा पि म धम्मचारि	४०१	तदाहमेव चिन्तेत्वा	१४४
तदा पि म निमन्तेसु	४१२	तदाह स महावीरो	११७
तदा पि लोक दिस्वान	४१२	तदा हि वुट्ठो बुद्धाय	१२३
तदा पि सो महावीरो	३३८	तदा हि बाराणसिय	१०४, १२६, २१७
तदा पीतिमनुब्रूहन्तो	३२६	तदा हि सो लोकगंह	२४६
तदा पुनप्पुन बुद्ध . .	१२४	तदाहु हसवतिय	२५४
तदा बुद्धानुभाव त	१५७	तदाह अञ्जलि कत्वा	२५६
		तदाह अनुजानेत्वा .	२४४

तदाह कार कत्वान	१३२	तमह विम्हिता दिस्वा	२५०
तदाह खत्तियो आसि	१४२	तम्हि काले सिखी बुद्धो	२५
तदाह चन्दनो चेव	१५६	तयि सट्ठाये ते वीर	१२६
तदाह त गहेत्वान	१४४	तम्मा सद्ध च सील च	२८१
तदाह नागभवना	३२६	तस्मि चडकमने धीरो	२६६
तदाह पणमित्वान	२३७	तस्मि महाकारुणिके	१००
तदाह पब्बजित्वान	१५८, २८७	तस्मि सो समये बुद्धो	२७१
तदाह परिस गन्त्वा	२८२	तस्स आचिक्खती पापो	४१०
तदाह पातयित्वान	२३७	तस्स आमसने कुद्धो	४१७
तदाह बन्धुमतिय	१४३	तस्स कत्वान कारुञ्ज	४०४
तदाह बाराणसिय	१६०	तस्स कम्मस्स तेजेन	१०१
तदाह ब्राह्मणो हुत्वा	१२०	तस्स कम्मस्स सुकतस्स	२६५, २७२
तदाह माणवो आसि	६६	तस्स गिलानपुच्छाय	३३१
तदाह मापयित्वान	३६०	तस्स तम्हि गुणे तुट्ठो	१३५
तदाह मुदिता हुत्वा	२३१, २४६, २८०	तस्स ते अनुकम्पन्ती	२६४
तदाह यजना मुत्तो	३६१	तस्स त वचन सुत्वा	४००, ४०६
तदाह वायमित्वान	१२३	तस्स दत्वान आराम	३५१
तदाह विम्हिता हुत्वा	१०१	तस्स दत्वानह पण्ण	३८७
तदाह सत्तरज्जेसु	३६०	तस्स देसयतो धम्म	२८२
तदाह सन्थवि वीर	१४६	तस्स धम्मसु दायादा	२०६, २१६, २३१
तदा हससमभोगो	११४	तस्स धम्मसु दायादो	५१, ६६, १०६
तदाह हसवतिय	१११, ११७, १२६	तस्स धम्म सुणित्वान	१२५, ३५१
तदूपसम्पदत्थाय	२८८	तस्स धम्म सुणित्वाह	२३८, २६०
तदेकिका विचिन्तेसि	२५३	तस्स धीता चतुत्थासि	२३६
तदेतरा भिक्खुनियो जिनग्ग	२०४, २१०	तस्स नागस्स दानेन	३६४
तपुस्सभल्लिका नाम	३२१	तस्स नागे पदिन्नम्हि	३८६
तमन्धकार नासेत्वा	४१	तस्स पटिस्सुणित्वान	४१८
तमन्धकार विधमित्वा	३५८	तस्स पभा असमसमा	३५०
तमन्धकार विधम	२०	तस्स पाकतिका रसी	३५४
तमह अनुरक्खन्तो	४०५	तस्स पुट्ठो वियाकासि	३०४
तमह उपट्ठित्वान	४१७	तस्स बुद्धस्स असमस्स	३६६
तमह उपसङ्कम्म	३२६	तस्स बुद्धस्स मानुच्छा	२०६
तमह एहि सुभगे	२५०	तस्स व्यामप्पभा काया	३४२
तमह गत्त्वानुपट्ठान	४१०	तस्स याग पकित्तेन्तो	३३३
तमह दिस्वान कुहक	४०६	तस्स रञ्जो अह पुत्तो	४०६
तमह दिस्वान सन्तुट्ठो	३६८	तस्स रञ्जो पतिकरो	४०६
तमह पटिपथे दिस्वा	३८८	तस्स वाच सुणित्वाह	५६
तमह पूजयिस्सामि	५६	तस्स सम्मसतो धम्म	३१८
तमह लोकनायक	२१७	तस्स सरीरे निब्बत्ता	३३२



तस्स सीलं समाधिं च ...	३३१	तासं सहायिका हुत्वा ...	१८२
तस्सा आयुक्खयं जत्वा ...	३६३	तासं सोकपहानत्थं ...	२०२
तस्सा पि अतुलतेजस्स ...	३३८, ३५०, ३५४, ३५६, ३६०	तिक्खहासलहुपञ्चो ...	१५५
तस्सा पि अतुला इद्धि ...	३५८	तिचत्तारीससहस्सानि ...	३४१, ३४४, ३५५, ३६५
तस्सा पि अभिसमया तीणि ...	३४५	तिणत्थरं पञ्जापेत्वा ...	२७
तस्सा पि असमं सीलं ...	३३८	तित्थियानं यसे हन्ति ...	११३
तस्सा पि देवदेवस्स ...	३५२, ३५४, ३७३, ३७६	तित्थये अभिमद्दन्तो ...	३२२
तस्सा पि नरवीरस्स ...	२८४	तियग्गी निब्बुता मय्हं ...	३३, ५८
तस्सा पि व्यामप्पभा काया ...	३६७	तिरियं योजनं आसि ...	३१
तस्सा पि भागिनी आसि ...	२५८	तिरोकुहुं तिरोसेलं ...	२४७
तस्सा पि लोकनाथस्स ...	३५२	तिसोळससहस्सानि ...	३४६, ३५७, ३७८
तस्सा पि वचनं सुत्वा ...	३२६, ३२९, ३३१ ...	तिस्सस्साहं भगवतो ...	३३
तस्साभिसमया तीणि ...	३३१	तिस्सा च उपतिस्सा च ...	३२४
तस्सा मे अप्पमत्ताय ...	२८६	तिस्सा सारत्तगधितो ...	४०२
तस्सासि जेट्टिका धीता ...	२१८	तिस्सित्थियो निदस्सेसि ...	२८६
तस्सासि ततिया धीता ...	२३१	तिस्सो च भारद्वाजो च ...	३७८
तस्सासि दुतिया धीता ...	२२७	तिस्सो जिनवरो बुद्धो ...	३६०
तस्सासुं सत्त धीतरो ...	१८२	तिस्सो नामासि भगवा ...	५३
तस्साहं भरिया आसि ...	२५८	तिसइत्थिसहस्सानि ...	३६२
तस्साहं वचनं सुत्वा ...	३२४, ३६४, ३६७ ...	तिसकप्पसहस्समिह ...	२९, ३१, ५८, ६१, ८३, १६५, १७०, ३८२
तस्साहं सद्दं सुत्वान ...	४०४	तिसकप्पसहस्सानि ...	१०, १७६
तस्साहं सुप्पिया आसि ...	२१९	तिसकप्पानि देविन्दो ...	३५, ६९
तस्सेव नरवीरस्स ...	११८	तिसवस्ससहस्सानि ...	३७५
तहिं कुसुमवस्सो मे ...	३६	तिसानं देवराजूनं ...	१८५
ता एवमनुसासित्वा ...	२०३	तीणि किङ्कणिपुप्फानि ...	७१
तादिमग्गेन गच्छामि ...	३	तीणि वस्ससहस्सानि ...	३७४
तादिसो होमहं वीर ...	१५२	तीणि सतसहस्सानि ...	३२१, ३२४
तानि च अतुलतेजानि ...	३८१	तुट्टहट्टो पमुदितो ...	३०७
ताय परिसाय सम्बुद्धो ...	३३३	तुलदण्डे ठपेत्वान ...	५७
तायेव मणिपूजाय ...	४७	तुलासङ्घाटानुवग्गा ...	२९९
तायो दिस्वा सुसंविग्गा ...	२८६	तुवं सत्था च केतू च ...	५७, ३००
तारणीये तारयित्वा ...	३३०	तुसिता काया चवित्त्वान ...	३०३
तारागणा विरोचन्ति ...	३१२	तुसितं उपपन्नोमिह ...	३०
तारेता अत्थकरेता ...	१०५	तूलिका विकतिकहि ...	१९६
तावत्तिसा च यामा च ...	२९९	ते च खीणासवा भिक्खू ...	३३०
तावत्तिसेसु देवेसु ...	२०९	ते चेवञ्चे च बहवो ...	१३१
तावत्तिसं गतो सन्तो ...	१६७	ते तत्थ अम्हे पस्सित्वा ...	३९५
तावत्तिसं च भवनं ...	२७६	तेत्तिसक्खत्तुं देविन्दो ...	७३

तेत्तिस च सहस्सानि	३३२, ३३६, ३५३	तेस धम्मकथ कत्वा	६३
तेत्तिससहस्सानि	३५१	तेस निच्छुभमानान	३६४
तेन कम्मविपाकेन	१२७, १५२, २७७, २८४	तेस बुद्धो वियाकासि	२७१
तेन कम्मविसेसेन	१११, १३५	तेस लालप्पमानान	६४
तेन कम्मावसेसेन	१३५, २८७	तेस सडकप्पमञ्जाय	१५६
तेन कम्मेन देविन्दो	१६६	तेहि कम्मेहि सुकतेहि	२१८, २२७, २३२, २३६, २४०, २४४
तेन कम्मेन द्विपदिन्द	२३, ४७	तेहि थुतप्पसत्थो	३१६
तेन कम्मेन सुकतेन	८-१०, ६०, ७१ ..	तेहि भिक्खूहि परिवुतो	३०२
तेन कालेन अहुम्ह	२७१	तेहि सब्बेहि परिवुतो	१६२
तेन कालेन ये केचि	१७५	त च अप्पटिवानीय	२८५
तेन कालेन सो आसि	२६३, २७१	त च आण अतुलिय	३३०
तेन कालेनह आसि	२६३	त च लद्ध महावीर	२०३
तेन चित्तप्पसादेन	१००	त दिस्वा विम्हितो हुत्वा	१२७, १४८
तेन ज्ञाणेन सब्बञ्च	२०	त पि दान सहादासि	२५७
तेन दीप पदीपेत्वा	२४६	त मे बुद्धो वियाकासि	१७७
तेन सा मिगराजेन	१२१	त विदित्वा महीपालो	१२१
तेन सो कुपितो आसि	४१०	त वीर सरण गत्वा	२६१
तेनानुसिट्ठा मिगयूथपेन	१२१	त समेच्च निपच्चाह	१२४
तेनेव एकदुस्सेन	५	त सुत्वान पमोदित्वा	२०६
तेनेव सुक्कमूलेन	२७४	त सुत्वा मुदिता हुत्वा	२१६, २३४, २४०, २४३, २५२, २८१
तेनेवाह सतगुणतो	३८८	त सुत्वा मुदितो हुत्वा	१३३, १३५, १३८, १४७, २५४
ते पि नागा अप्पमेय्या	३२५	त सुत्वा मुनिनो वाक्य	२३३
ते पि सब्बे अमितयसा	३४७	त सुत्वा वनसमिद्ध	२१६
ते मग्ग वचन सुत्वा	४१२	त सुत्वाह पमुदिता	२८१
तेमास तप्पयित्वान	२५८	त सुत्वाह पमुदितो	१५०
तेमास भोजयित्वान	११४	त्याह अस्सासयित्वान	४१७
ते मे पुट्टा वियाकमु	३०८	त्व मद्दि कण्ह गण्हाहि	३६५
ते मे साधू ति वत्तान	३६८		
ते म तदा उक्खिपन्त	४१२		
ते म रञ्जो दस्सयिंसु	४१०		
तेविज्जल्लभिञ्जेहि	३४७		
तेविज्जा इद्धिपत्ता च	६५		
तेविज्जाभूसन दत्तान	३७६		
तेवीसतिसहस्सानि	३३७, ३४६		
तेसट्टिचक्कवत्तीन . .	१८८		
तेसट्टिसतसहस्सानि	३२६		
ते सब्बे अनुभोत्तान	३१		
तेसाह एवमवच	४१०, ४१२		
तेस तदा सञ्जपेसि .	३१८		
		थ	
		थलजा दकजा पुप्फा	३११
		थल करेय्यमुदक	४०२
		थीन अदासि पब्बज्ज	२०३
		थीन सतसहस्सान	२६१, २६६
		थूपस्स परिचिण्णत्ता	७७
		थूपस्स वेदियो तिस्सो	२५५
		थूप करोथ पूजेय	१२५

द		दस्सेत्वा विविधा इद्धी	२०८
दक्खिणा ताय को वत्ता	१४३	दस्सेन्ति चन्दसूरिये	२७६
दक्खिणे हिमवन्तस्स	५६	दळ्ह पग्गण्ह वीरिय	३१३
दक्खिण च सर पिञ्छ	२६१, २६६	दानानि पटियादेथ	३६७
दत्वा सत्ताहिक दान	१२२	दाने च गहणे चेव	२५७
दत्वा ससङ्घमुनिनो	१३०	दान दत्वा महाभोगो	१६१
ददमानस्स देन्तस्स	३६२	दान सीलमय सब्ब	२६७
ददामि न विकम्पामि	३६४	दान सील च नेक्खम्म	३०४
दन्तो दन्तेहि सह पुराणजटिलेहि	२८४	दारके अनुरक्खन्तो	३६६
दन्तो दमेता सन्तो च	१०४	दारकेनेव सन्तेन	७८
दय्हमाने सरीरम्हि	३६	दास्चीर निवासित्वा	१२३
दरितो पव्वततो वा	३२	दारुण निरय गन्त्वा	२६०
दसकुसलकम्मपथे	४०५, ४१६	दासीगण दासगण	१३, ८२, १७०
दसकोटिसहस्सानि	२२५	दिट्ठिगहनपक्खन्दा	२२१
दसक्खत्तु सतक्खत्तु	१८१	दिब्बचक्खु विमुद्ध मे	८३, ८८, १७०, १६०, १६६
दसजातिसहस्सानि	२६०	दिब्बचक्खून यो अग्गो	३०३
दस दिसा पभासेत्वा	३८१	दिब्बसुख असङ्खिय	२७७
दस धम्मे पूरयित्वान	३७३	दिब्ब चन्द चुण्ण च	३०८
दस नागबल काये	३०१	दिब्ब मन्दारव पुप्फ	२६६, ३०८, ३५३, ३५६
दसन्न चक्कवत्तीन	२००	दिवस चेव रत्ति च	४७
दस पारमी तथा धीर	३०४	दिवस द्वे तयो चेव	२७६
दस मासे धारयित्वान	३६३	दिवा वा यदि वा रत्ति	१६, १६७, ३६०
दसयोजनआयाम	३०	दिस्वा आदीनव लोके	२५६
दसवस्ससहस्सानि	३२१, ३२४, ३३६, ३३६, ३४४, ३५३, ३५७	दिस्वा चित्त पसादेत्वा	६, ७४, २०८
दसवीससहस्सान	३२०, ३८०	दिस्वा जलन्त यससा	२४७
दससहस्सपोक्खरञ्जो	४८	दिस्वा तमेव चिन्तेसि	२२०
दससहस्सी अतिक्कम्म	२६६	दिस्वा देवातिदेव त	१०४
दससहस्सीलोकधातुया	२६६, ३००	दिस्वान त पाटिहीर	६४
दससहस्सी लोकधातु	३११	दिस्वान दस्सनीय म	२८७
दसहि सदेहि अविवित्त	३०५	दिस्वान पम्भारगत	२२
दस्सन्त्याय बुद्धस्स	२८२	दिस्वान विविध पाप	४१२
दस्सनेन पि त बुद्ध	३३५	दिस्वा पच्चेकसम्बुद्ध	२२८
दस्सनेय्य सब्बजन...	३७०	दिस्वा बुद्धानुभाव त	२८४
दस्सन मे अतिक्कन्ते	३११	दिस्वा महाकारुणिको	१३३
दस्सन्ति चन्दसूरिया	२१४	दिस्वा म वाणिजा भीता	६७
दस्सयित्वा बुद्धबल	३३३	दीपडकरस्स अपरेन	३२२, ३८१
दस्सेत्वा पाटिहीरानि	२१०	दीपडकरस्स भगवतो	३८२
दस्सेत्वा रूपमतुल	१५६	दीपडकरो जिनो सत्था	३२२
		दीपडकरो महावीरो	२६७

दीपङ्करो लोकविद्	३०६, ३१०	देवा भनुस्सा असुरा	१०२
दीपसतसहस्सानि	१६०, १६६	देवा भनुस्से पस्सन्ति	३०८
दुक्खस्सन्तकर बुद्ध	१०६	देवा सत्तहि रतनेहि	१७३
दुक्खेन जीवितो लद्धो	४११	देवे महिद्धिका अट्ठम्ह	१८१
दुक्खेन दुक्खिता होमि	२५१	देवेषु देवसोभगा	११४
दुक्खित्तो उपवदि	११८	देवेहि ठपितो यक्खो	१७५
दुत्तियो कोटिसतसहस्सान	३२६	देसन त महस्साद	१६१
दुत्तियो नवुत्तिकोटीन	३५८	देवेति मधुर धम्म	१०८
दुत्तिय पि तत्तिय पि	३८७	देसेन्ती जनमज्झेह	२८८
दुब्बलानि किलेसानि	१५४	देसेन्ते पवर धम्म	३४७
दुवे उत्तरा भद्दी	१७८	देसेन्तो पवर धम्म	१४६
दुवे कुले पजायामि	८२, १०६, १२७, १५५, १६६, १६७	देसेन्तो विरज धम्म	१७, १५४
दुवे भवे ससरन्तो	८२	दोमनस्स न जानामि	१६७
दुवे भवे ससरामि	७, १०६, १२७, १६६, १६१, १६७	द्वत्तिसलक्खणधरो	१६०
दुवे वस्ससहस्सानि	३७८	द्वत्तिसलक्खणूपेत	२०४
दुस्सेहच्छादयित्वान	१२६	द्वारेन हसवतिथा	२७६
देति कस्सचि सो वीरो	१५३	द्वे गतियो पजानामि	२८०
देय्यधम्मो च मे नत्थि	१६१	द्वेनवुते इतो कप्पे	६, ३३, ४३, ५३
देवकञ्जा भनुस्सा च	२७१	द्वे सतानि कनिट्टस्स	१३१
देवता देवकञ्जा च	३००		
देवभूतो भनुस्सो वा	२२, १११, १२२	धञ्जाह ते महावीर	२०५
देवमानुसरज्जानि	११४	धञ्ज मङ्गलसम्पन्न	३८६
देवलोका इधागन्त्वा	६५, ६६	धनञ्जयो विसाखो च	३६२
देवलोका चवित्वान	८३, ६७, १०१, १७०, १७६, १७८, १६०, १६८	धनधञ्जपरिच्चाग	२६३, २७०
देवलोके भनुस्से च	१०२	धमधमा इति एव	४१५
देवलोके भनुस्से वा	२८, ५१, १०१	धम्मचक्क पवत्तेत्वा	३६३
देवलोके महारज्ज	१५५	धम्मचक्क पवत्तेन्ते	३२२, ३६१, ३६६, ३६८, ३७१, ३७३, ३७५
देवलोके वसन्तस्स	६६	धम्मचेति समुस्सेत्वा	३७५
देवलोके वसित्वान	३३४	धम्मत्ताक मापयित्वा	३७८
देवलोक गतो सन्तो	१४	धम्मदस्सिस्स अपरेन	३५६
देवलो च सुजातो च	३४४	धम्मदस्सिस्स मुनिनो	३२
देवा च सब्बगन्धेहि	१६२	धम्मदस्सी महावीरो	३५६
देवा तत्थ समागन्त्वा	१७३	धम्मदिन्ना यथा धीरा	२४४
देवा दिब्बेहि गन्धेहि	२१४	धम्मपासादमारुह	७८
देवा दिब्बेहि तुरियेहि	३०८	धम्ममेघ पवस्सेत्वा	३६८
देवा नागासुरा ब्रह्मा	२१२	धम्मवादी अधम्मो च	४०६
		धम्मविमलमादास	३७८

ध

धम्मा चेव सुधम्मा च	३५३	नगर बन्धुमती नाम	३६४
धम्मापण पसारित्वा	३७२	नगर बाराणसी नाम	३७८
धम्माभिसमयो तस्स	३३६	नगर मेखल नाम	३२६
धम्मोक्क धारयित्वान	३२७	नगर रम्मवती नाम	३२१, ३२४
धम्म अभिसमेत्तस्स	६६	नगर सब्बङ्गसम्पन्न	३०५
धम्म च तस्स अस्सोसि	२३६	नगर सुधञ्जवती नाम	३३२
धम्म चरे सुचरित	२६६, २७२	नगर सोभवती नाम	३७४
धम्म वित्थारिक कत्वा	३७०	नगर ह्सवती नाम	३४४
धरणीरिव सीलेन	१०३, १६०	न गामधम्मो निगमस्स धम्मो	२४१
धरणूपमो खमनेन	३२२	न च मे वन्दन वीर	२११
धाता धता च सन्ति च	१०५	नचिरेनेव कालेन १५०, १५४, २५०, २५६, २८२	
धातियो म उपट्ठन्ति	१६७	नच्छन्न नप्पतिरूप	११
धातु आवेणिका नत्थि	१७३	न जरा मच्चु वा यत्थ	२०१
धातुवित्थारिक आसि	३८४	नतङ्गा दण्डदुतिया	२२०
धिरत्थु सङ्घत लोल	२०५	न तत्थ चन्दिमा भाति	१२५
धीता तुय्ह महावीर	२२४	न तम्हि नगरे अत्थि	४७
धीताह बुद्धसेट्ठस्स	२२४	न तस्स अलिक भणित	४१४
धुनन्तो पसुकूलानि	५५, १७१	न तस्स कण्टका होन्ति	३४६
<b>न</b>		न तस्स दान ददमानो	३८८
		न तस्स परिक्रायत्यो	४००
न कब्बवित्तोह वीर	१४६	न तित्तिपुब्ब तव दस्सनेन	२०४
नकुला च सुजाता च	३३४	न ते पस्सन्ति त यक्ख	१७५
नकुलो च निसभो च	३५४	न त दससु ठानेसु	३८६
न केचि तेन समयेन	३४२	नत्थि जाति जरा द्याधि	२६०
न कोचि एत जानाति	४१७	नत्थिमस्स सत धम्मे	४१०
नगरा निक्खमन्तो त	१२५	नत्थि मे ससयो तत्थ	४१८
नगरे अमरवतिया	३०५	नदतो परिसाय ते	२०५
नगरे अरुणवतिया	१८७, २७८	नदि अमरिक नाम	७६
नगरे बन्धुमतिया	२०, ४०, ८८, ८५, १६०, १६३, १६५	नदीसकासे भाता मे	१३१
नगरे ह्सवतिया	४, ११, ७३, ८४, १७५, १८८, १६४, १६७	नदीसोतपटिभागा	५४
नगर अरुणवती नाम	३६७	ननु नाम गह्वेन	२२०
नगर कपिलवत्थु मे	३८०	नन्दा चेव सुनन्दा च	३२१
नगर खेमावती नाम	३७	नन्दारामवने तस्स	१३८
नगर गन्वान आचिक्खि	४०४	नन्दिबड्ढो सिखिबड्ढो	३३७
नगर चन्दवती नाम	३३६	नन्दो चेव विसाखो च	३२७
नगर धञ्जवती नाम	३४१	नन्दो राहुलभट्टो च	२०५
नगर पविसतो यस्स	४२	न पञ्चकालो सुभगे	२५०
नगर पविसन्तस्स...	१६	न मय्ह मत्तिक नाम	३६३
		न मे अत्थि तिला मुग्गा	३६८

न मे ओवादको अस्थि	७५	नाग गहेत्वा सोण्डाय	३८६, ३६४
न मे चोरा विहेसन्ति	३२	नानाकलिमलाकिण्णे	२०५
न मे तप्पच्चया अस्थि	३८७	नानाचित्तेहि पुप्फेहि	१२०
न मे देय्यधम्मो अस्थि	६	नानादिसा नमस्सन्त	२८२
न मे देस्सा उभो चक्खू	३६२	नानारतनपज्जोत	१२०
न मे देस्सा उभो पुत्ता	३६७	नानाविकुब्बन कस्वा	२२४, २७६
न मे देस्स धन धञ्ज	३६०	नानाविध बहु दुक्ख	२६३, २७१
न मे देस्स महारज्ज	४१०	नाभिनन्दित्थ सो दान	२५७
न मे याचकमनुप्पत्ते	३८६, ३६४	नायकान वरो सत्था	१५१
न मेसा ब्राह्मणी देस्सा	४०३	नारदस्स अपरेन	३४२, ३८२
न भोग त कत मय्ह	७	नारदस्स भगवतो	३८२
नमो ते पुरिसाजञ्ज	६१, ८४	नारदो जिनवसभो	३४२
नमो ते मारमथन	१४६	नारदो नाम नामेन	६, ७५
नमो ते वादिमद्द	१४६	नारोचेसि पति मय्ह	२३२
नमो ते सब्बदस्सावी	२२१	नासाय विनिविज्झित्वा	४०७
न म कोचि उत्तसति	४१६	नाह एवमिधेकच्च	१०८
न म सीत वा उण्ह वा	१३	नाह पिवाभि खादामि	३६१
नम्हि देवो न गन्धब्बो	५६	नाह सुणोमि सम्बुद्ध	५७
नरदेवस्स यक्खस्स	३७१, ३७६	नाळिकेरफल गय्ह	८८
नववत्थ नवफल	१३, ८३, १७०	निकखमित्वान नगरा	३६५
नववस्ससहस्सानि	३२६, ३३४, ३४१, ३४६	निग्रोधमेव सेवेय्य	१२१
नवसस्स च सम्पन्न	१२	निग्रोधे हरितोभासे	२७
नवसस्स ददित्वान	१३	निज्जिनित्वा किलेसे सो	३२८
न विज्जन्ते मता यस्मि	२४१	निट्ठिते च महाथूपे	१८३
नवुतिवस्ससहस्सानि	३२७, ३३०, ३३५, ३४२	निट्ठिते च महादाने	१४४
नवुतिसतसहस्सान	३६१	निस्तिण्णओघ सम्बुद्ध	१५
न सन्ति पुत्ता ताणाय	२३३	निस्तिण्णकङ्खो निम्मानो	१०५
न सोचिया परेस सा	२१५	नित्थिण्णा जातिससार	२२३
न हि त ओरक मञ्जे	१८	निहायमानो सयनवरे	४१३
नहि सब्बेसु ठानेसु	२३७	निदिट्ठा नु मन्तपदे	६२
न हेते एत्तकायेव	३१४-३१७	निन्नादिता तदा भूमि	१५१
न हेते जानन्ति सदेवमानुसा	२६७	निपच्च पादमूलम्हि	२०८
न होति अरती सत्तान	३१२	निपच्च पादमूलेह	१५२
नळमाल गहेत्वान	४५	निपच्च मुनिवर त	२३६
नळागार करित्वान	७८	निपच्च सिरसा तस्स	१११
नागा च नागसमाला च	३४६	निपच्च सिरसा पादे	१४६, १४८, २०१, २५४
नागा च समागन्त्वा	१७४	निपतन्ति खणातीता	११६
नागान पवर पुप्फ	२२६	निपतित्वा महेसिस्स	२२१
नागासुरा च ब्रह्मानो	२१४	निप्पपञ्चो निरालम्बो	१७
		निब्बत्ति एकतो होति	२२४

निब्वानाय वजन्तीन	२०१	नृहापेत्वा अनुलिम्पित्वा	४१४
निब्वानाय वदन्तीन	२७३		
निब्वान गोतमी याति	२०२	प	
निब्वायिस्सति धम्मक्खो	११८	पकरणे सत्त देसेन्तो	३७३
निब्वायिस्साम इच्चेव	२११	पक्कन्ते चारिक रट्ठे	३६८
निब्विन्दित्वा अगारम्हा	२७४	पक्खन्दि सेलपम्भारे	११२
निब्विन्दित्वा अगारेह	२७६	पक्खिपित्वा पदीपेत्वा	२५७
निब्विन्दित्वान ससारे	२६६	पच्चन्तदेसविसये	२७१, ३०७, ३६३
निब्विन्दिय ततो रूपे	११२	पच्चयाकारकुसला	२१७
निब्विन्ना सव्वसङ्गारे	२२२	पच्चयान तदा लाभी	१२३
निब्वुते ककुसन्धम्हि	१६७	पच्चुग्गमना वत्तन्ति	३०८
निब्वुते तम्हि लोकम्गे	१३६, २५५	पच्चुप्पन्न च यो धम्म	१५७
निब्वुते लोकनाथम्हि	६१, १७१	पच्चेकबुद्धा वीतरागा	२६६
निब्वुतो तिण्णससारो	११६	पच्चेकबुद्ध दिस्वान	२५७
निमन्तयित्वा सत्ताह	१४२	पच्चेक बुद्धसेट्ठस्स	१७४
निमन्तयित्वा सुगत	२४३	पच्छिमे च भवे दानि	१०६, १४०, १४१
निमन्तेत्वा व सुगत	१४६	पच्छिमे च भवे सम्पत्ते	६०
निमित्ते चतुरो दिस्वा	३२१, ३२४, ३२७	पच्छिमे भवे सम्पत्ते	७७, १२७, १३१, १३३
निरन्तर अकुटिल	३२८	पञ्च कामगुणे हित्वा	५६, ८३, १००
निरन्तर जातिसत्त	४०१	पञ्चकोटिसत्ता बुद्धा	२६५
निरये पि दससहस्से	३१२	पञ्चङ्गिकेहि तुरियेहि	१६५
निरालया छिन्नवन्धू	४०२	पञ्च जातिसत्तानेव	१३५
निरुत्तिया च कुसलो	१५४	पञ्चदाससत्तानूना	२०६
निवत्ता उक्कुसो हासि	२३२	पञ्चन्न भिक्खुसत्तान	३०१
निसज्ज पासादवरे	३६१	पञ्चपञ्जासकप्पम्हि	४७
निसभो च अनोमो च	३३७	पञ्चभिक्खुसत्ता सब्बे	३०२
निसिन्नो रुक्खमूलम्हि	२२०	पञ्चमी तस्स धीतासि	२४०
निसिन्न अद्दस बुद्ध	११५	पञ्चवीसे कप्पसत्ते	६०
निसिन्न जनकायम्हि	२५६	पञ्चसट्ठिम्हितो कप्पे	३०
निसीदनत्थ बुद्धस्स	६७	पञ्च हत्था तव होन्तु	२६४
निसीदि तत्थ भगवा	६, ६०	पञ्चालरट्ठे नगरवरे	४०६
निसीदि तत्थ समणो	१६६	पञ्चात्तमासनमिद	१६६
निसेधयित्वा पच्चन्त	४१०	पञ्चापेत्त महावीर	१३२
निस्सासो मुखगन्धो च	१०५	पञ्चासक्खत्तु देविन्दो	७, १७८
नीहरन्ते सरीरम्हि	३६	पञ्चासरतनो आसि	३७६
नेककोटिसहस्सानि	२६२, २७०	पञ्चास चक्कवत्तीन	१८६
नेकपाणसहस्सान	२८४	पञ्चास देवराजून	१६१
नेकान नागकोटीन	३६३	पाटका उस्सितानेका	२१४
नेपुञ्जो दस्सने वीरो	५७	पटिकच्चायुसङ्गार	२०१
नेरञ्जराय तीरम्हि	३०६, ३६४, ३७६	पटिकमनसालाय	१३५
नोनीतसुखमाल म	१११		

पटिग्गण्हातु मे बुद्धो	५५, १७१	पटुमुत्तरो महावीरो	२७७
पटिग्गण्हि मम भिक्ख	५५, १७१	पटुमुत्तरो लोकविद्व	४, १२, ४६, १३२
पटिग्गहेत्वा तत्थेव	२४२	पटुमो कुञ्जरो चैव	३३२
पटिग्गहेत्वा सम्बुद्धो	१८६, १६४	पटुमो जिनवरो सत्था	३४०
पटिपूजेन्ति पुलिन	६३	पटुमो कुस्सदेवो च	३५५
पटिभानवत अग्गो	१४६	पटुम पुण्डरीक व	३६५
पटिभानवत अग्ग	१४६	पदेमरज्ज विपुल	५, ७, ३५, ७३, ८२, २७६
पटिभानेन चित्तेन	१४६	पधानचार चरित्वान	३२१
पटिलोमेन ज्ञानानि	२१२	पधानपहित्तो सो	१७८
पटिसम्भदा अनुप्पत्तो	८३, १७०	पधानपहित्तोह	२३, ६५
पटिसम्भदा चतस्सो	४, ५, ७-११, १४-१६	पधान पदहित्त्वान	६६, ३२३, ३२६
पटिसल्लीनको सन्तो	७५	पनादिता दुन्दुभियो	२१२
पट्टुन्न चीनपट्ट च	३७४	पन्थम्हि समण दिस्वा	१६५
पठमा कञ्चनमया	१७३	पव्वजित्वाचिरेनेव	२६२
पठमाभिसमये बुद्धो	३२०, ३३८	पव्वजित्वा तथागत	२८६
पठम नवसस्सम्हि	१४	पव्वजित्वा तदा चाह	२२२
पणमामि नरादिच्च	२०४	पव्वजित्वा तदा पाह	१७
पणिधाय सुगन्धत्त	१६१	पव्वजित्वा धम्मधरा	२८३
पण्डर छत्तमादाय	३५	पव्वजित्वान कायेन	५६, २८१
पण्डितासि महापञ्जा	२१५	पव्वजित्वान सुगतने	१४८
पतितो दब्बपुञ्जम्हि	११६	पव्वजित्वा मुनिमत	२८३
पतित पादमूले मे	११४, १२०	पव्वज्ज न लभे वीर	१३३
पति ठपेत्वा सेसा मे	२४०	पव्वतग्गे तदा आसि	८१
पत्तचीवरमादाय	२६०	पव्वतग्गे दुमग्गे वा	७५, १८१
पत्तपाणि अलोलक्खि	१२४	पव्वतग्गे यथा अग्गि	१६८
पत्त च चीवर दत्त्वा	३७१	पव्वते हिमवन्तम्हि	६२
पत्थयिं ते पि पत्थेसु	२२८	पव्वज्जेति न म कोचि	१३३
पत्वान बोधिमत्तुल	३२५	पव्वारे गिरिदुग्गे च	४०३
पथविय निपन्नस्स	३०६	पभा निद्धावते तस्म	६७
पटुद्धारे पटुद्धारे	५	पभाहि अनुरज्जन्तो	१४६
पटुमस्स अपरेन	३४०	पभिन्न वदन चा पि	२५१
पटुमाकारवदनो	११०	पमोदिताह सुमना	२२६
पटुमुत्तरनाथ च .	१४५	परक्कम त सफल	२६४
पटुमुत्तरबुद्धस्स	२३, ३३, ७५, २४२	परम्मुखा निमीदित्वा	१८६, १६८
पटुमुत्तरभगवतो	७३	परिक्खारा अवसेसा	३८४
पटुमुत्तरस्स अपरेन	३४५	परिक्खीण अतीत च	२६७, २७३
पटुमुत्तरस्स भगवतो	२८, ३०, १६६, १७७, ३४२	परिचिण्णो मया सत्था	२०२, २३०, २३३, २३८, २४२, २४४, २४७
पटुमुत्तरो जिनो बुद्धो	३४५	परिज्जात मया दुक्ख	२०२
पटुमुत्तरो नाम जिनो	४, ६, १०, १६, ४५	परिनिब्बानुमिच्छामि . .	२०३



परिनिवृत्ते भगवति	३६, ३८	पापो कदरियो यक्खो	४०६
परिपक्कमानसे सत्ते	३३६	पारेवता राजहसा	१६४
परिपक्को वयो मय्ह	२६०	पालितो सब्बदस्सी च	३५१
परिव्वाजिकिनी आसि	२४६	पासादा सिविका वय्ह	५१
परिव्वभमु भवामवे	१२१	पिण्डचार चरन्तस्स	१८६
परिवारेन महता .	११४	पिण्डाय विचरन्ते ते	२५६
परिवृता पाणकोटीहि	२६१	पिण्डाय विचरन्त त	१४८
परिसाहि च चतूहि .	२२५	पिता अञ्जनसक्को मे	२१०
पल्लङ्काभुजने मय्ह	३११	पिता मे मिगव गन्त्वा	४०६
पल्लङ्केन निसीदित्वा	३११	पितुगेहे निसीदित्वा	११
पवना आभत पण्ण	३८७	पितुना सह गन्त्वान	२८०
पवने दिस्वा वनचरो	४००	पियकारी जनस्सा पि	१०६
पवने वसमानस्स	३६६	पियदस्सी च भगवा	६८
पवेधमानो पलितसिरो	३६२	पियदस्सी मुनिवरो	३५२
पसन्नचित्ता सुमना	१८४, १६६	पियालफलमादाय	७६
पसन्नचित्तो सुमनो	२८, ४५, ५३, ६०, ८५, ६२	पीतिपामोज्जजनन	३०४
पसन्ननेत्तो सुमुखो	३४५	पीतिपामोज्जबहुल	१२०
पसीदस्सु महाभोगे	२०२	पीतिप्पसन्नवदन	१३५
पस्सय इम तापस	३०६, ३५७	पुच्छित्वा निपुण मय्ह	११५
पस्सयेत माणवक . .	१११	पुञ्जित लोकसार व	२५०
पस्सयेत मुनिवर	१०६	पुञ्जाकम्मेन सञ्जुत्तो	५६, १७२
पस्सन्ति त देवसङ्घा	२६६, ३००	पुञ्जापापपरिक्खीणो	१३६
पस्सन्ति निरय चेतो	६३	पुटकन्त गहेत्वान	६४
पस्सित्वा जनसम्मज्जे	२६४	पुणमाये यथा चन्दो	३१६
पहाय रज्ज सामच्चो	११४	पुत्तो च राहुलो नाम	२२४
पहीनदरथो बुद्धो	२२	पुत्तो तिरिटिवच्छस्स	१०६
पहूतेनन्नपातेन	१६५	पुत्तो सिङ्गालको नाम	२८२
पाटलिपुत्तपुरम्हि	३८४	पुथुज्जनो वयो सन्तो	१५४
पाटिहीर करोन्ते च	३७३	पुन कस्सपवीरस्स .	१२१, १२३, २५७
पाणसन्तारणत्थाय	१२४	पुन चारिक पक्कन्ते	३४३
पाणिना तानि पग्गय्ह	२१५	पुनदेव सक्को ओरुय्ह	३६६
पातियो परिभुञ्जामि	८४	पुन नारदकूटम्हि	३२०
पादपक्खालनेनाह .	२३८	पुनव्वसुमित्तो नागो च	३६५
पादमूले महेसिस्स .	११२	पुनापर अमितयसो	३४५, ३६३
पादे पक्खे पजहामि	४१५	पुनापर कुम्भकण्ण	३४५
पानधि सकत गय्ह .	५०	पुनापर ददन्तस्स	३६४
पानधीन पदानेन ..	५१	पुनापर दसबलो	३४५
पापमित्तवस गन्त्वा ...	१५५	पुनापर देवकूटे	३४५
पापुणित्वान सम्बुद्धो ..	३४७	पुनापर पुरगणो	३३४
पापुणित्वान सम्बोधि ..	३४०	पुनापर ब्रह्मरञ्जा .	३६७
		पुनापर ब्रह्मरञ्जे ...	३६७

पुनापर भीमरथे	३५६
पुनापर यदा बुद्धो	३५२, ३५५
पुनापर यदा होमि	३५५, ३६०, ३६१
पुनापर राजपुत्तो	३३३
पुनापर सन्निपाते	३४८
पुनापर सो नरासभो	३३८
पुनाह बाराणसियं	१४४
पुनो निमन्तयि वान	२५६
पुनो पत्त गहेत्वान	२५७
पुनो पि धम्म देसेति	११३
पुनो सब्बे मनुस्सत्त	११५
पुप्फवस्स च सुरभि .	१६१

पुप्फस्स हैट्ठा तिट्ठामि	८२, १६६
पुप्फ कुटजमादाय	६३
पुप्फ हेमवन्त गय्ह	६३
पुब्बकम्म गवेसन्तो	६१
पुब्बकम्म सरन्तस्स	४६
पुब्बदक्खिणपच्छासु	२१३
पुब्बसञ्जा सरित्तवान	६७
पुब्बसालोहिता मय्ह	४१३
पुब्बान लोकनाथान	२६२, २७०, २७६
पुब्बेनिवासमञ्जासि	२१५
पुब्बेनिवास जानाम	२११, २७०, २७६
पुब्बेनिवास जानामि	२२२, २२४, २३३
पुरतो देवमनुजा .	२१४
पुरप्पवेसे सुगत	१४०, १५०
पुरिमान जिनगान	२२५
पुरिम कुसल कम्म	२७४
पुरेह बोधिया पत्त	१०२
पुलिनेन कतो थूपो	६२
पूगा हुत्वा व सब्बायो	२०६
पूजेत्वा लोकसरण	१०८
पूज एतादिस रम्म	२५५
पूतिकुणपसम्पुण्णा	४११
पूरयित्वा परमन्न	१८५
पूरयित्वा विसेसेन	१३०
पूरेत्वा परम अन्न ..	२७६
पूरेन्ती ऊनकसत्त .	२८६
पेळाय पक्खिपन्ते पि .	४०१

## फ

फलदानेन बुद्धस्स ..	१४०
फलमाकङ्क्षमानान	३८०
फलहत्यो अह दिस्वा	४०, ८५, ८७, १६७
फले चत्तारि सामञ्जे	३२८
फल बुद्धस्स दत्तवान	६०
फुल्लारविन्दसङ्कासे	२०४
फुस्सस्स च अपरेन	३६३
फुस्सा चेव सुदत्ता च	३६०
फुस्सो जिनवरो सत्था	३६२

## ब

बन्धनारक्खनेन मय्ह	२०३
बल च वत्त मे खीण	१४, ६३
बहुदेवमनुस्सान	३६५
बहुस्सुतस्स धम्मधरा	२८८
बहुस्सुता धम्मधरा	२८३
बहुस्सुतो महाञ्जाणी	१०६
बहुं दुस्सवर दत्त्वा	३६६
बार्त्तिसलक्खणा बुद्धा	६२
बाराणसिय इसिपतने	३८१
बाल आदाय अतरि	२३२
बिम्बिसारो तदा राजा	२१६
बिलासया दरीसया	३१२
बीजमिञ्ज गहेत्वान	२५
बुद्धपच्चेकबुद्धान	२७४
बुद्धमाता ति पञ्जार्त्ति	२१३
बुद्धरूपरति ज्ञत्वा	११२
बुद्धवण्णेन सत्तान	१०७
बुद्धसेट्ठस्स उपरि	१०
बुद्धसेट्ठस्स भिक्खुस्स	१२७
बुद्धसेट्ठ नमस्सामि	१६
बुद्धस्स आनुभावेन	१६, ८१, १६८
बुद्धस्स गिरमञ्जाय	५१
बुद्धस्स दत्तवानलाबु	१६
बुद्धस्स परिनिब्बाना	२०१
बुद्धस्स परिनिब्बान .	२००, २१४
बुद्धस्स रसि दिस्वान	१८७
बुद्धस्स वचन सुत्वा .	२२६, ३१३, ३१८
बुद्धे पसन्ना धम्मे च ..	२८१

बुद्धो तस्स च सद्धम्मो	२०२	भवा सव्वे परिकखीणा	२७४
बुद्धो ति तेस सुत्तवान्	३००	भवे निव्वत्तमानोह	८४
बुद्धो ति वचन सुत्ता	३०८	भवे भवे ससरन्तो	१६६
बुद्धो बुद्धस्स निव्वाने	२१४	भावनाय महापञ्जा	२६०
बुद्धो लोके समुप्पन्नो	५४, ११५	भिक्षाय गाम गच्छन्ते	२२८
बोधनेय्य जन दिस्वा	३२०	भिक्षुनी उप्पलवण्णा च	२२३
बोधनेय्य पज दिस्वा	१५४	भिक्षुनीनिलयो सुञ्जो	२०२
बोधिपपटिक गय्ह	७७	भिक्षुनीन ओवदने	१५०
बोधिया आसन कत्वा	२८	भिक्षुनीन धम्मकथ	१५०
व्याहता तित्थिया सव्वे	३४३	भिक्षुनीहि विमुत्ताहि	२००
व्याहत पुनरुत्त वा	१५४	भिक्षुसङ्घस्स वा मज्जे	१४
व्याहरन्तस्स बुद्धस्स	४२	भिक्षुसङ्घे निसीदित्वा	१६५
ब्रह्मचरियमसेविस्स	२६०	भिक्षुसतसहस्रान्	३६६
ब्रह्मदेवो उदयो च	३६०	भिर्यसो उत्तरो नाम	३७४
ब्रह्मदेव च सम्बुद्ध	२६३, २७१	भिर्यो चित्त पसादेसि	२६४
ब्रह्मवण्ण च मापेत्वा	२६२	भिर्यो चेव असमो च	३३६
ब्रह्मा च लोकाधिपति	२६७	भुञ्जित्वान् सम्बुद्धो	२२६
ब्रह्मानो काचि दस्सन्ति	२७६	भुम्मा महाराजिका	२६८
ब्रह्मना याचितो सन्तो	३२४, ३२७, ३३०	भूमिचालो तदा आसि	२०१
ब्राह्मणो अग्निदत्तो च	३७१	भूमिय पतित दन्त	१२५
ब्राह्मणो ब्रह्मदत्तो व	३७८	भूमि उदुक्खल कत्वा	२२४
ब्राह्मणो यञ्जदत्तो च	३७४	भोगवा यसवा होमि	१०२
ब्राह्मणो समणो नाथो	१०५	भोजयित्वान सत्ताह	२३१

भ

म

भगवति कोणागमने	१८१	मकुळखारकाकारा	२५१
भगवा तम्हिं समये	५५, ५७, ६८, १६६,	मक्कटो च सिङ्गालो च	३६७
	१७१, ३०४	मग्गञ्जू च मग्गविद्	१५०, २४५
भट्ठसालो जितमित्तो	३४१	मग्गे फले आगमे च	१०२
भट्ठा चेव सुभट्ठा च	३३२	मग्ग च पटियादेसि	२२५
भट्ठो चेव सुभट्ठो च	३२४	मङ्गलस्स अपरेन	३२८
भय तदा न भवति	३१२	मङ्गलो च सुमनो च	३८२
भवना अभिनिक्खम्म	४५	मच्चुव्याधिजराभीतो	१३१
भवना निक्खमित्तवान्	८२, ९६, १६६	मच्छकच्छपसञ्छन्ना	१६४
भवनेत्ति अविज्जा च	२७५	मज्झन्धिकम्हि सूरि	१६६
भवसोत मचे बुद्धो	११५	मज्जे अट्ठकुम्भीन	२५५
भवाभवे ससरन्ती	१६६	मणिमयम्हि पल्लडके	२२६
भवाभवे ससरन्तो	१३, ८२	मणिमुत्ता वालुकाकिण्णा	२६६
भवाभवे ससरित्वा	२८०	म डक पो व सो आसि	३४२
भवामि तेन कम्मेन...	२१७	मण्डपे सक्खमूले वा	१६०, १६७, १६६

मत्तञ्जुनी च असने	२८७	महाकस्सपो जिनो सत्था	३७६
मदनिम्मदन सोकनुद	३०४	महाकस्सपो पि च थेरो	३०२
महिया दीयमानाय	३६६	महाकारुणिको सत्था	२४५
महिं हत्थे गहेत्वान	३६६	महागोतमो जिनवरो	३८३
मधुगन्धस्स पुप्फेन	६१	महाजना समागम्म	१७३
मधुरानि पहट्टानि	२०५	महाजेतवन गत्त्वा	६७
मनुजामरनागान	१४२	महादान ददित्वान	१२६, २२७
मनुस्सत्त लिङ्गसम्पत्ति	३०६	महादान पवत्तेत्वा	३६६
मनुस्सथोनिमागन्त्वा	५६, १७२	महादिट्ठि विनोदन्तो	३६८
मनोभावनीय बुद्ध	१५	महादोण नागराज	३८०
मन्दारकेहि सञ्छन्ना	१६४	महाधनसेट्ठिकुले	२२८
मन्थातादिनरिन्दान	२०३	महानेलस्स छादन	१८८
मम अच्छरिय दिस्वा	३७६	महापरिसभाव स्म	१३१
मम अञ्जातरो सिस्सो	५४	महापरिसमज्जेह	१०४
मम आसयसामन्ता	६, ७२	महाभिताप कटुक	१८५, २७६
मम कम्म पकित्तेसि	६०	महाभिसक्कसडकासो	१६१
मम धम्मकथ कत्वा	१६४	महाभिसक्को तस्मि मे	१३६
मम निज्झायमानस्स	२३, २७	महामती महावीरो	१४१
मम पुत्तोभिनिक्खम्म	२१०	महामुनि तोसयित्वा	७०
मम सडकप्पमञ्जाय	६, ३०, ६५, ७५, ३६१, ३६८	महारज्जसुख पत्तो	११५
मम सीसे मणि गय्ह	४६	महारह च सयन	८२, १६६
ममेवाय मञ्जमानो	४०४	महावाता न वायन्ति	३११
मम उपद्दुत दिस्वा	४०३	महावातो बुद्धित्वा	५६, ३११
मम च चित्तमञ्जाय	२२६	महाविलासो तस्स जनो	३७५
मया पि सुकत कम्म	२६	महासमुद्दा चत्तारो	६, ७४
मया भिक्खुनियो वीर	२०४	महासमुद्द उदक	५८
मयि पब्बजिते सन्ते	३५६	महासमुद्द चतुरो	२२४
मय सहा व निक्खन्ता	२०१	महासमुद्दा आभुजति	३१२
मय्ह पि सुकत कम्म	४६	महासमुद्द ओगय्ह	१६४
मरीचियोत्थटा भूमि	३५	महाहित वरदद	२२२
मल्लेसु कुसिनाराय	११६	महिद्धिका महापञ्जा	२६०
महता च पयत्तेन .	२५०	महोरगो महानागो	२२५
महता जनकायेन	२११	मातर पितर चाह	२१६
महता परिवारेन	१२६, १३६, १६०, २१६	माता चन्दवती चाह	१२७
महन्ता पञ्च नाळियो .	३८४	माता पिता न मे देस्सा	८०६, ४११, ४१४
महन्ता मुग्गमत्ता च	३८३	मातापितृ च वन्दित्वा .	८०७
महन्ता सुवण्णवण्णा च	३८४	मातापितृहि पहिता	४१२
महा अच्छरिय दिस्वा	३६८	मातुकुच्छिगने मयि	६१
महाकस्सपसागम्म . .	१२२	मातुच्छा ने महावीर	२०८

मातु मे दोहळो आसि	१५८	यथा उळूहि गगन	३४२
मातुलुङ्गफल गय्ह	८६	यथा कोमुदिके मासे	६४
मानावमानतो मुत्ता	६३	यथा खित्त नभे लेड्डु	३१३
मानुस्सका च दिव्वा च	३११	यथा गूथगतो पुरिसो	३०६
मा नो पमत्ता अस्सुम्ह	१७४	यथा तुय्ह महावीर	३०१
मा नो सरणदे नाथे	२१२	यथा निक्खन्तसयनस्स	३१३
मा पण्डिच्चय विभावय	४१३	यथा पि आतुरो नाम	३६०
मा पमज्जि तुव तात	४१०	यथा पि उण्हे विज्जन्ते	३०५
मायाकारो यथा रङ्गे	१३०	यथा पि उदक नाम	३१७
मारसेन पमदित्वा	३६६	यथा पि ओसधी नाम	३१६
मिगलुद्दे पुरे आसि	५२, ७६, ६०, ६३, ६७, १००	यथा पि कुणप पुरिसो .	३०६
मिगव गहेत्वा मुञ्चस्सु	४०६	यथा पि कुम्भो सम्पुण्णो	३१४
मुखगन्धो सदा मय्ह	१०६	यथा पि चमरी वाल	३१४
मुखतुण्डकेनाहरित्वा	४१५	यथा पि दुक्खे विज्जन्ते	३०५
मुञ्चन्ति पुप्फ पन पञ्चवण्णिक	२६६	यथा पि पथवी नाम	३१६, ३१७
मुत्तचागा सीलवती	२८५	यथा पि पब्बतो सेलो .	३१७
मुदुका मद्वा स्तिद्धा	१०१	यथा पि पापे विज्जन्ते	३०५
मुनिनो गन्धकुटिया	१६१	यथा पि पुरिसो चोरेहि .	३०६
मुहुत्त तण्हासमण	२०३	यथा पि बलवा पोसो	७७
मूगो अहोसि बधिरो	४१४	यथा पि ब्याधितो पुरिसो	३०६
मेत्तचित्तो कारुणिको	१५८	यथा पि भण्डसामुग्ग	२६४
मोरहत्थ गहेत्वा	३२	यथा पि भद्दके खेत्ते	६५, ८४
		यथा पि भिक्खु भिक्खन्तो	३१५
		यथा पि वाणिजो नाम .	३६१
		यथा पि सब्बसत्तान	३१३
यक्खा तत्थ समागन्त्वा	१७४	यथा पि समये पत्ते	३१६
यतो कुतोचि गतीसु	१०१	यथा पि सागरे ऊमी	१४५, ३२७, ३५०
यतो सरामि अत्तान	५८, ६५, २३७, ४१६	यथा पि सागरो नाम	३३५
यतो हरीतक दिन्न	२२	यथा पि सीहो मिगराजा	३१५
यत्थ आपो च पथवी	१२५	यथा पि सेवको सामि .	३६०
यत्थ नाम जिनस्साय	२०५	यथा मनुस्सा नदि तरन्ता	३१०, ३२३, ३७७
यत्थ यत्थ निसिन्नाह	२५२	यथा या काचि नदियो	३१६
यत्थ यत्थूपपज्जामि	१८१, १८२, २१६ .	यथा ये केचि सम्बुद्धा	३१६
यत्थ यत्थूपपन्नाह	२१७	यथा रत्तिक्खये पत्ते	३१३
यथा अन्दुधरे पुरिसो	३१५	यथा सत्तिवसेनाह	१०६
यथा अमच्चो मच्चुकामो	३८८	यथा सीतोदक नाम	३६८
यथा अरीहि परिरुद्धो .	३०६	यथा सुफुल्ल पवन	३३५
यथा आपन्नसत्तान .	३१४	यदा अरिन्दम राज	३३१
यथा इद तथा एत . .	२२१, २५१	यदा अहोसि पवने	४००
यथा इमे जना सब्बे . . .	१४४	यदा अह कपि आसि	४१४
यथा उच्चारट्ठानमिह .	३०६		

## य

यदा अह ब्रह्मरञ्जे	३८७	यदाह फुस्सतिया कुच्छि	३६३
यदा इच्छामि गमन	१६६	यदाह मातुकुच्छितो	३०३
यदा उदायित्थेरेन	१५६	यदाह योब्बन पत्ता	२१८
यदा कपिलवत्थुस्मि	१४१	यदाह लोकसरण	२२२
यदा कस्सको पुरिसो	३८८	यदाह विञ्जुत पत्तो	१४७
यदा किलेसा जायन्ति	७६	यदि कोचि एति दक्खिण्यो	३६८
यदा च तरुणो भद्दो	१६२	यदि चित्तवसी हेस्स	४०२
यदा च देवभवनमिह	३२०	यदि ते म तत्थ कोट्टेय्यु	४००
यदा च पटुमो बुद्धो	३३८	यदि ते रुचित्थे अय्ये	२०१
यदा च पिण्डाय मुनि	२१६	यदि ते रुचते राज	२२२
यदा च मातुकुच्छिम्हा	१६१	यदिद तस्स पकुप्पेय्य	४०३
यदा च योब्बनपत्ता	२५३	यदि न ब्राह्मणि कोचि	४०३
यदा च योब्बनपेता	२३२	यदि पस्सन्ति पवने	३६५
यदा ते योब्बनपत्ता	२२८	यदि बुद्धस्स सोधेथ	३०८
यदा दीपङ्करो बुद्धो	६६	यदि बुद्धो अमितगुणो	१८६, १६८
यदा देवा मनुस्सा च	३२८	यदिमस्स लोकनाथस्स	३१०, ३२३, ३७७
यदा दोणमुख हत्थि	३५०	यदि मास पि द्वेमास	३८७
यदा पब्बजिता आसि	२५६	यदि सन्तिगमो मग्गो	११५
यदा पब्बजितो चाह	१६२	यदिह तस्स कुप्पेय्य	४०६
यदा बुद्धा सुतमती	२२८	यदिह तस्स पकुप्पेय्य	४०५
यदा बुद्धो अत्यदस्सी	३५२	यदिह तादिस पत्वा	४११
यदा बुद्धो असमसमो	३४३	यदिह तेस पकुप्पेय्य	४००
यदा बुद्धो धम्मदस्सी	३५४, ३५५	यन्नूमिम पूतिकाय	३०५
यदा बुद्धो धम्म देसेसि	३५६	यमकपाटिहारिय च	३६६
यदा बुद्धो पापुणित्वा	३४५	यमह अज्ज व्याकासि	३१८
यदा बुद्धो बुद्धगुण	३४०	यमिह आयुप्पमाणमिह	१०२
यदा भिक्खुसहस्सेन	२८४	यमिह काले महावीरो	३२०, ३२८, ३४०, ३४३
यदा महाकट्टपुञ्जो	३६८	यम्होकासे अह ठत्वा	४१४
यदा रूपगुणपेता	२४४	यसग्गपत्तो सिरिमा	१४६, २४५
यदा वेरोचनो नागो	३४१	यसस्सी सुखितो कन्तो	१०६
यदा सक्को उपागञ्छि	३५४	यसोधरा अह वीर	२६१, २६२
यदा सक्को देवराजा	३२६	यसोधरा मय वीर	२६६
यदा सुजातो अमितयसो	३४८	यसोधरा महावीर	२६६
यदा सुजातो असमसमो	३४८	यसो नदीकस्सपो च	१७८
यदा सुनन्दो चक्कवत्ती	३२६	यस्सञ्जलि करित्वान	४२
यदा सो तरुणो भद्दो	२४१	यस्सत्थाय पब्बजिता	२०२, २३०, २३३, २३८, २४२, २४४, २४७
यदाह अमितयसो	४०६	यस्सत्थिय सुगते मद्धा	२१३
यदाह तुसिते काये	३०३	या काचि कद्धा इध वा दुर वा	१४१
यदाह दारको होमि	३६३		

याचक उपगत दिस्वा	३६६	ये तत्थासु जिनपुत्ता	३१०
याचन्ति म पञ्जलिका	४०६	ये ते अहेसु सम्बुद्धा	७६
याचामि त महाराज	३६२	येन योगेन जनकाय	३२०
याचिता सिवयो सब्बे	३६४	येन वेळुवन दिट्ठ	२१६
याचित्वा सत्थपट्टान	१३०	ये पि दीघायुका नागा	६५, ३००
या चे म परिवारिसु	२१२	ये फलट्ठा बुद्धपुत्ता	६५
या तया वणिता वीर	२३१	ये बाला विमति पत्ता	१०७
या ददन्ति सकत्तान	२७३	य मे दुक्ख उपहरन्ति	४१६
या ददाति सकत्तान	२६७	ये रागरत्तानुपतन्ति सोत	२२१
या पधानतमा तास .	२१२	यो च उप्पतित अत्थ	२३७
या पुब्बे बोधिसत्तान	३११	यो च वस्ससत जीवे	२४१, २५३
या मे अहोसि जनिका	३६२	यो चे वुड्ढो दहरो वा	२८६
या मे दुतियिका आसि	४०२	योजन ते पि वड्ढेसु	१७४, १७५
याव अट्ठासि सम्बुद्धो	३२७	योनिंसो पच्चवेक्खित्वा	१६२
या वड्ढयि पयत्तेन	२१३	यो पानधि मे अदासि .	५१
यावता अभिक्खामि	१८६, १६८	यो पि पञ्जाय असमो	३३१
यावता करण सब्ब	४०५	यो पि मे भवते भत्ता	२१७
यावता खेत्ता विज्जन्ति	८४	यो मे कनिट्ठिको भाता	४१३
यावता चतुरो दीपा	६५	यो मे ज्ञाण पक्कित्तेसि	५८
यावता निरया नाम	३१३	यो म अन्नेन पानेन	१६५
यावता परिसा अत्थि	२२३	यो य गन्धकुटिभूमि	१६१
यावता परिसा आसि	३१८	यो रसिफुसितावेळो	२६०
यावता परिसा तस्स	६६	यो सब्बलोकस्स गरु .	१५४
यावता परिसा नाम	२६०	यो सो तया सन्धवितो	१११
यावता बुद्धभणित	३७६	यो सो महत्तरो खन्धो	२१५
यावता ब्रह्मलोकतो	४२	यो हि पस्सति सद्धम्म	११२
यावता मे पक्खिगणा	६५	य अम्हे पटिमत्तेसि	२७०
यावतायु वसित्वान	१०, ७६	य अम्हेहि कत कम्म	२७६
यावता वत्तते चित्त	६५	य अम्ह पूरित कम्म	२७०
यावता वनसण्डम्हि	६४, ६५	य किञ्चि मानुस दान	३६१
याव हेट्ठा अवीचितो	३३३	य तेस वचन वुत्त	४१२
या ससङ्घ अमोजेसि	२०६	य पक्कित्तेमि सम्बुद्ध .	६३
युगमत्त पेक्खमाना	५४	य मया पूरित कम्म	२२५
युवतीन च सब्बास	२४६	य मय्ह पाटमत्तेसि .	२६३
यूपो तत्थ सुभो आसि	६७	य मय्ह पूरित कम्म	२६२, २७६
ये अप्पमत्ता अखिला	३२८	य म तदा पाकतिक .	४००
ये केचि तेन समयेन	३२१	य य जनपद यामि	१८३
ये केचि मनुजा एन्ति	३६५	य य दिस पक्कमामि	२६
ये केचि महिया सत्ता	४११	य य योनुपपज्जामि	५, ७, ६, १८, ३२ .
ये केचि लोका वन्दनेय्या	३०१	य य सो वण्ण चिन्तयि . .	४०२

य वदन्ति सुमेधो ति  
य सो तदा म अभिसपि

र

रजनीयेन रज्जामि  
रजोनुद्धसति उद्ध  
रज्ज पि मे ददे सब्ब  
रज्ज पुत्त पटिपज्ज  
रज्जो माता महेसी ति  
रट्टपालो एकसत्त  
रतनमय मण्डप  
रतनानट्टपञ्चास

११७, १२६, १२८,  
१३२, १३४, २४८

रतनानि सत्त वस्सिसु  
रत्तिन्दिव सो गङ्गाय .  
रत्तसकुपसव्याना  
रथा वाजञ्जसयुत्ता  
रथियाय वजन्तियो  
रम्मे पदेसे रमणीये  
रम्मो चेव सुदत्तो च  
रम्म वेळुवन येन  
रहोगता निसीदित्वा  
रहोगतो निसीदित्वा  
रागो तदा तनु होति  
राजकञ्जाहि सहिता  
राजपुञ्जेन निब्बत्त  
राजान उपसङ्कम्म  
राजा पि रज्ज छट्ठेत्वा  
राजुय्यान तदा गन्त्वा  
राजूपजीवे निगमे  
राधा चेव सुराधा च  
रामा चेव समाला च  
रामा चेव सुरामा च  
राहुमुत्तो यथा सूरियो  
राहुलो च अह चेव  
रूपभोगयसे चेव  
रूपवती भोगवती  
रूपवा गुणसम्पन्नो .  
रूपसद्देहि गन्धेहि .  
रूपाचारगुणूपेता

२६५, २७२, २७४

५

२०६

२६१, २६६

श्रे० २-६०

५८, १६५  
४०५

रूपादिदसहज्जेहि  
रूपेन कि तवानेन  
रूपे सीले समाधिम्हि  
रेवतस्स अपरेन  
रेवतो यसधरो बुद्धो  
रेवत दस्सनत्थाय  
रोगा तदुपसम्मन्ति  
रोदन्ते दारके दिस्वा  
रोमसो नाम सम्बुद्धो  
रसिजालपरिक्खित्तो

१५६

२११

३०१

३३३

३३३

१४५

३१२

३६५

२१

१६०

ल

लक्खणे इतिहासे च  
लत्त वा यदि वा लक्खा  
लब्बुज फलमादाय  
लहु च वत्त खिप्प च  
लाभग्गेन यस पत्ता  
लाभा अम्ह सुलद्धा नो  
लाभा तेस सुलद्ध च  
लाभा तेस सुलद्ध वो  
लाभा मय्ह सुलद्ध मे  
लाभालाभेन सन्तुट्ठो  
लाभियो अन्नपानान  
लाभी विपुललाभान  
लाभीन सीवली अग्गो  
लाभ सिलोक सक्कार  
लोकजेट्ठो च निम्मानो  
लोकविस्सुतकित्ति च  
लोकप्पसादन नाम  
लोके अच्छरिय दिस्वा

३७६

३११

४०

२३७

२६८

१६४

४६

२६

५१

५७

२६८

१४३

१४५

२६५, २७२

११०

१६०

३०२

३४८

व

वज्जे जातो ति वज्जीसो  
वचनाभाय बोधेति  
वजिराय भगवतो  
वण्णवा यसवा होमि  
वत्ति चक्क महावीर  
वदनेन सुगन्धेन .  
वनकम्मिको पुरे आसि

१४७

११३

३८४

१३

३२१

११०

८, ७२



वनग्गा निक्खमित्तवान	८१, १६८	विनिपातगतो सन्तो...	६७
वनग्गे गच्छमानस्स	६	विनीवरणसङ्कप्पो .	१५८
वनन्तरे बुद्ध दिस्वा	४१	विपस्सिनो भगवतो	३, १८, ३६, ४८, २८८
वनालय भावनीय	१५६	विपस्सिस्स अपरेन	३६६
वन्दित्वान महामच्चो	११६	विपस्सिस्स भगवतो	१८४
वन्दित्वा मुनिनो पादे	२७१	विपस्सी जिनवरो बुद्धो	३६५
वन्दित्वा सिरसा पादे	३३८	विपाक एकदुस्सस्स .	५
वयम्हि पच्छिमे काले	२६०	विपाक कित्तयित्वान	६६
वरगन्ध च माल च	१६४	विपिने बुद्ध दिस्वान	२१
वरुणो चेव सरणो च	३३०	विपुल पभ दस्सयित्वा	३५८
वरुणो नाम नामेन	६४	विमलो होति सूरियो	३१२
वरुणो ब्रह्मदेवो च	३३२	विमोक्खे अट्ट कुसित्वा	६५
वलाहको व अनिलेन	३६०	विम्हिता ता जिनवर	२५३
वसते तत्थ खेमे पुरे	३७१	विरत्तोसि महावीरो	१५४
वसन्तिया तम्हि नगरे	२५६	विरागसहित वाक्य .	१४८
वसीसतसहस्सेहि	४१	विरागो विमलो ब्रह्मा	१०५
वस्ससतसहस्सानि	११७, १२६, १३२	विरिय मे धुरधोरय्ह .	६४, १७८, १८८
वस्ससतसहस्सान	१२८	विरुद्धा ये पावचने	१७५
वस्सवुत्थस्स भगवतो	३२६	विरोचन्ति परिक्खित्ता	२५५
वापिता रोपिता मय्ह .	३०७	विरोचमानो विमलो .	३८०
वारिमज्झगतो सन्तो	७	विलपन्ता सुकरुण .	२०१
वासव विय वस्सन्त	२०८	विसट्ठकन्तवचन .	१०४
वितक्कवसिको हुत्वा	६६	विसट्ठो होहि मा भायि .	६
विचरन्ती अमज्झिस्स	२१६	विसुद्धनयना होमि .	२४७
विचरन्तो अनुकूलम्हि	४०५	विसुद्धमनसा अज्ज...	१६१
विचरन्तो ब्रह्मारज्जो	४०३	विसुद्धसीलो सप्पज्जो .	१२३
विचित्तपुप्फदुस्सान	१२१	विहाय नन्दन देवा	२१६
विचित्रपुप्फा गगना .	३१२	वीथिया गच्छतो यस्स .	४२
विचिनन्तो तथा दक्खि	३१४-३१६	वीथि सम्मज्जन कत्वा ..	२७७
विचिन अद्दस पुप्फ	१६८	वीमसनत्थ बुद्धस्स	१०६
विचिन नद्दस पुप्फ	४६	वीरङ्गरूपा बलिनो	१२६
विचिन्तयित्वा धम्मत्थ	४१६	वीरो कमलपत्तक्खो .	१०८
विजयी व महायोधो	१६०	वीरो पटुमपत्तक्खो	११०
विज्जाधरो तदा आसि	८१, १६८	वीरो सूरौ च विक्कन्तो	१०४
विज्जाय मे सीलगुण	४००	वीसकोटिसता बुद्धा	२६५
वितिण्णो चेव तिस्सो च	३४४	वीसतिवस्ससहस्सान	३७८
वित्तिसज्जननो मय्ह	४०, ८८	वीसान चक्कवत्तीन ..	१८६
वित्थारिक बाहुजज्ज	३२०, ३८०	वुट्ठित कोसिक बुद्ध	४७
विनतानदिया तीरे	६१	वुत्त हैत भगवता	२६५, २७२
विनतं धनुमादाय ..	५३	वेदजात जन दिस्वा ..	३०७

वेदयन्ति च ते सोऽर्त्थि	३१६	सङ्घाराममदासिम्ह	२१७
वेदिमज्झा व सुस्सोणि.	२५१	सङ्घिकेसु विहारेसु	१३६
वेदियो सत्त कत्वान .	१७५	सङ्घे पसादो यस्सत्थि	२८१
वेनेय्ये विनयन्तो सो.	१५३	सङ्घो चे तिण्णकन्तारो .	११५
वेभार नाम नगर	६०, ३५७	सचे मयि दया अत्थि	२०३
वेसारज्जेहि सम्पन्नो .	१४६	सञ्छङ्खित कुलमूल	३७५
वेसिका व अनाचारा	२६०	सट्ठि कप्पानि देविन्दो	४६
वेस्सभुस्स अपरेन	३७०	सट्ठिकोटिसता बुद्धा	२६५
वेस्सभू जिनवरो सत्था	३७०	सट्ठितुरियसहस्सानि	१५, १८, १६४, १६६, १७६
वेस्समुद्दकुले जाता	२७५	सट्ठिभिक्षुसहस्सान	३६६
		सट्ठिरतनमुब्बेधो .	३७०
		सट्ठिराजसहस्सानि	३६६
		सट्ठिवस्ससहस्सानि	३३२, ३७०
		सट्ठिसतसहस्सान	३६१
		सण्डासेन च केसे मे .	२३७
		सतरसी नाम भगवा .	४०, ८७
		सतसहस्सवस्सानि	३२२
		सतसहस्सातिक्कन्ते	२७७
		सतसहस्सितो कप्पे	५, ७, ११, १४, १६
		सतसहस्से कत कम्म .	११६, १४२, १४६, १५१, १७७
		सतानि पञ्चनूतानि .	१५०, २५८
		सतान तीणिक्खत्तु च	१३, ७६, ११७, १२७, १३३
		सतान पञ्चक्खत्तु च	६४, ८२, १६६
		सतिपट्ठानकुसला	१८८
		सतिफलक दत्वान .	३७६
		स त हत्तुगुण तुट्ठो	१३३
		सत सहस्सानि प धुत्तकान	२२६
		सत्त उप्पलपुप्फानि ..	१८७
		सत्ततिदेवराजून	१८८
		सत्ततिभिक्षुसहस्सान ...	३६६
		सत्ततिवस्ससहस्सानि .	३६७
		सत्ततिसहस्सानि	३३४
		सत्तनेत्तमनाहारी	१०८
		सत्तपातिसहस्सानि . .	२५७
		सत्तमाल गहेत्वान ...	१८७
		सत्तयोजनमुब्बेधो . .	१७५
		सत्तयोजनिक भूप ...	१३६, २५५
		सत्त रत्तिन्दिव तत्थ ..	१६८, १६९
सकजीवितपरिच्चागो	४०१		
स कदाचि तिलोकगो	१४१		
स कदाचि महावीरो	१०४, ११०, १५१		
सकसकम्हि भवने	३००		
सक चित्त पसादेत्वा	२६, ५०, १६६		
सकि पि दिवस दुतिय	४०३		
सके घरे निसीदित्वा	५		
सकेन आनुभावेन	२५०		
सके पुत्ते चजन्तस्स	३६६		
सके सिस्सेनुसासित्वा	६४		
सक्कच्च मुनिनो वाक्य	१३४		
सक्कता पूजिता चेव	२२६		
सक्कस्स वचन सुत्वा	३६६		
सक्का थेवे कुसगेन	५७		
सक्काय वूपकासो मे	१७		
सक्केस सा दिन्नवरा	३६३		
सखिला च पदुमा च ..	३६७		
सगम्भ त विदित्वान .	१२१		
सग्गा चुता मनुस्सेसु	१५८		
सङ्गकारकूटा आहित्वा	१३६, २४२		
सङ्घा च पणवा चेव	३००		
सङ्घारान सभावत्थ	३२७		
सङ्घित्तकण्ठा सेतक्खी .	२२०		
सङ्घित्तेन मया वुत्त	१०८		
सङ्घिपिसु पथ यक्खा ...	३६५		
सङ्गीतियो पवत्तेन्ति	३००		
सङ्गतो उद्दिसित्वान .	१२		

सत्तवस्ससहस्सानि	३५६, ३६७	सब्बत्थ विहता नन्दी	२३०
सत्तसतसहस्सानि	२५५	सब्बत्थ सुखितो हुत्वा	१२७
सत्तसतसहस्सान . .	३३६	सब्बपारमिसम्भूत	११२, २८२
सत्तसत्तानि कप्पानि	५८	सब्बबन्धनमुत्ताहं	१८६
सत्तसारवरे तस्मि	०५	सब्बवेदविद्वं जातो	१४७
सत्तसारेभिनिक्खन्ते	५८	सब्बवेरभयातीतो	७८
सत्ताहमेवाह पसन्नचित्तो	४१७	सब्बवोसितवोसाना	१६०, १६६
सत्ताह धारयित्वान	६८, ४१४	सब्बसो छादित आसि	२१४
सत्ताह पटिसल्लाना	३३१	सब्बसोणमय घर	३१
सत्ताह वरसमापत्तिया	३३८	सब्बाकारेन भासतो	३६३
सत्ताह सालच्छदन	६८	सब्बाकार पकम्पिथ	४३
सत्तिसूलूपमा कामा	२२६	सब्बा ता पि भिक्खुनियो .	२१३
सत्तुत्तमो अनधिबरो विनायको	२६८	सब्बायो पुरतो नीता	२१४
सदत्थे वायमेय्याथ	६४	सब्बासवपरिक्खीणो . .	१०७
सदेवक च पस्सन्तो	२६७	सब्बीतियो विवज्जन्तु	३१६
सदेवगन्धब्बमनुस्सरक्खसे	२६८, २६९	सब्बे अकसु बुद्धथूप . .	१७५
सदेवासुरनागेहि	१४५	सब्बे जना समागन्त्वा	४२
सद्धम्मपण्डरच्छत्त	३७६	सब्बे जना समागम्म	४३
सद्धम्मस्सवने युत्ते	२४३	सब्बे तत्थ समागन्त्वा . .	३४३
सद्धाधिमुत्तो सुमति	११०	सब्बे देवा पदिस्सन्ति	३१३
सद्धा परिचरित्वान	१३०	सब्बे म अपचायन्ति	१३
सद्धापीति उपगन्त्वा	३६६	सब्बे सिस्सा समागन्त्वा	६३
सद्धा माता पिता मय्ह	७७	सब्बे सोणमया रुक्खा	१६४
सद्धाय अभिनिक्खम्म	१४	सब्ब मणिमय आसि	१७४
सन्तत्ता कुथिता भूमि	१६६	सब्ब मणिमय थूप	१७४
सन्त यस भगवतो	१०६	सब्ब सरीरसञ्जात	२५१
सन्तारेत्वा बहुजन	३४५	सत्रह्मचारी मण्डव्यो	४१७
सन्ति पक्खा अपतना	४१६	सभाव चिन्तयित्वान	३६४
सन्ति गता व आसु ते	२६०	समचित्ता समकम्मा	२६४
सन्तो च उपसन्तो च	३५३	समचित्तो समसमो	१०५
सन्धको धम्मको चैव	३५२	समणब्राह्मणा चैव	१४३
सन्निपाता तयो आसु	३२०, ३२२, ३२६	समणी समणगुत्ता च	२१८, २२७, २३१, २३६, २४०
सब्बकम्म परिक्खीण	२८८	समणो तापसो विप्पो	१५८
सब्बकाल पि पथवि .	२७८	समतिसहस्सानि	३२७, ३५६, ३७२
सब्बञ्जुतेन ज्ञाणेन	१५१	समादियित्वा बुद्धगुण	३१८
सब्बञ्जुत गवेसन्तो	३७४	समाधिगोचरा सब्बा	२७५
सब्बञ्जु फुल्लित दिस्वा	२२६	समाधीसु न मज्जामि	३
सब्बत्थ पूजितो होमि . . .	८३, १७०	समानेत्वान ते सब्बे	२५६
		समुदा उत्तरा चैव	३७४

समुद्धरसिम लोकं	२०	सह गाथावसानेन	१३६
सम्पत्ति त करित्वान ..	१६५	सह गाथ मुणित्वान	११
सम्पत्ति अनुभोत्वान ..	१८२, १८६, २१७,	सह तस्सा निपातेन	२५०
	२३६, २४६	सह दट्टो आसीविसेन	४१७
सम्पन्नविज्जाचरणस्स तादिनो	२६७	सह दिट्ठस्स मे छत्त	४१३
सम्बलो च सिरिमा च	३६०	सह दिस्वानह थूप	७७
सम्बलो च सुमित्तो च	३५७	सह पथतो ओक्कन्ते	४०६
सम्बुद्धदस्सन गन्त्वा	३७३	सह पुञ्ञस्स कत्तारो	२१०
सम्बुद्धमुद्दिसित्वान	१०२	सह मे जातमत्तम्हि	२१८
सम्बुद्धे उपपज्जन्ते	४३	सह वाचाय सब्बे पि	११६
सम्बुद्धो बोधय सत्ते	१०८	सह सच्चे कत मग्गह	४१६, ४१८
सम्बुद्ध अभिवादेत्वा .	२६१, २६६	सहस्सकण्ड सतभेण्डु	८१, १६६
सम्बुद्ध पटिमानेन्ती	१८७	सहस्सकखत्तु राजा च	५१, १७६
सम्मज्जर्णि गहेत्वान	३	सहस्सदेवराजून	२७६
सम्मुखा विय सम्बुद्ध	१४	सहस्सपरिवारेन	११४, १३१
सम्मोदमानो तेहि सह	४१७	सहस्समपि चे गाथा	१२५
सयम्भुनो पञ्चसता	२०६	सहस्समपि दत्त्वान	१४४
सरट्ठक सनिगम	४११	सहस्सरसी भगवा	८५, १६७
सरणागमने कञ्चि	३१६	सहस्सारानि चक्कानि	५६
सरणागमने किञ्चि	१५३	सहस्सियम्हि लोकम्हि	३११
सरणो भावित्तो च	३३०	सहायो ब्राह्मणो मग्गह	४१७
सरणो सब्बकामो च	३४६	सहा व सेट्ठिना तेन	२५५
सरण नाम नगर	३५५	सा कञ्जा कनकाभासा	२२०
सराजके सहोरोधे	४०६	साकियम्हि कुले जाता	२४६
सरीरकिच्च कत्वान	१७३, ४०१	साकियानीहि धीराहि	२१०
सरीरगन्धो च सदा	१६२	सागरो व असङ्खोभो	३३५
सरेन मधुरेनाह	१४०	सा च अतुलिया जिनस्स इद्धि ...	३२५
सरेन रजनीयेन	१०, १३६	सा च इद्धि सो च यसो	३२२
सल्लकत्तो महावीर	६	सा चला चनिता भूमि	२०१
ससत्थहत्थूपगत	४०७	साटक पजहि तत्थ	३०७
ससागरन्त पथवि	४०७	साधु साधु कतञ्जूसि	१३४
ससावक त विमल .	१११	साधू ति ते पटिस्सुत्वा	३०२
ससावक महालाभि	१४२	साधू ति सो हट्ठमानो	३६८
ससिस्से निब्बुते नाथे .	११८	साधू तिह पटिस्सुत्वा	१६
ससि व तारासहित ...	११५	सा पवेदितसब्बङ्गी	२५१
सह आवज्जिते थूपे	७६	सामञ्जफलसम्पन्नो	१४०
सह आवज्जित मग्गह	१८६, १८८	सामञ्ज मे अनुप्पत्त	१६५
सह कते सच्चवरे	११५, ४१६	सामा च चम्पानामा च	३७२
सह कोपे समुप्पन्ने	४०३	सामो यदा वने आसि	४१८
		सायपात नमस्सामि ..	७६

सारिपुत्तो तदावोच	१३३	सीहहनु ब्रह्मगिरो	१४०
सारिपुत्तो महापञ्चो	३०१, ३०२, ३०४	सीहा व्यग्धा च दीपी च	६५
सालकल्याणिक पुप्फ	६०	सीहासनस्स सामन्ता	२६
सालो च उपसालो च	३३६	सुकत मत्तिकापत्त	८४
सावको तस्स बुद्धस्स	११७	सुखदुक्खे तुलाभूतो	४१६
सावको वरुणो नाम	६८	सुखदुक्खेनुभोत्वान	२७२
सावक धुतवादान	२५४	सुखदुक्खेनुभोत्वाह	२६५
सावत्थिनगर गन्त्वा	२३२	मुखप्पत्तानुमोदाम	२७१
सावत्थिय कोसलमन्दिरे जिनो	१२४	मुखप्पत्तानुमोदामि	२६३
सावत्थिय पुरे वरे	२६१	सुखितो सज्जितो हुत्वा	२५६
सा बीसवस्ससत्तिका	२०८	सुखी भवस्सु दीघायु	१३२
सासनेन विनाम्हाक	११६	सुखी होतु महापञ्चो	५५, १७२
सासन जोतयित्वान	११८, २५४	सुखुमनिपुणत्थपटिविद्धो	३०३
सासन जोतयित्वा सो	१३६	सुखेधिता च ते सब्बे	२५३
सा सह ताहि गन्त्वान	२११	सुखेन सुखितो होमि	३११
साह तमत्थ पुच्छिस्स	२३८	सुगतेन विना भूतो	११२
साह तेहि विनाभूता	२२८	सुगन्धदेह सब्बत्थ	१६१
साह सुत्वान सद्धम्म	२८८	सुगन्ध बेलुव दिस्वा	२६
साह सुत्वानिमा गाथा	२४१	सुचिर विहतत्तमो मया	६७
सिखी मुनिवरो बुद्धो	३६८	सुचिर सतपुञ्जालक्खण	६७
सिद्धत्थस्स अपरेन	३५८	सुजातस्स अपरेन	३५०
सिद्धत्थस्स भगवतो	३०, ३४, ३६, १८३	सुजाता धम्मदिग्धा च	३५१
सिद्धत्थो नाम सम्बुद्धो	५४	सुजातो जिनवरो बुद्धो	३५०
सिद्धत्थो मुनिवरो बुद्धो	३५८	सुञ्जाकन्ति विदित्वान	२२०
सिरिया रूपिनि दिस्वा	२४६	सुञ्जातो लोक अवेक्खस्सु	१३६
सिरिवद्दो च नदो च	३६७	सुणित्वा तमह हट्ठा	२४६
सीत उण्ह न जानामि	८३, १७०	सुतो बुद्धस्स दायादो	२५६
सीतं उण्ह विहनन्त	३५	सुत्तन्त विनय चा पि	३२४, ३२६, ३४६, ३४८, ३६१
सीत व्यपगत होति	३११	सुत्वा च विमल वाक्य	१०६
सीलकञ्चुक दत्वान	३७६	सुत्वा त मुनिनो वाच	२६१
सीलखण्डभया मय्ह	४०७	सुत्वा दत्वा महादान	२०८
सीलवा गुणसम्पन्नो	४०६	सुत्वान त धम्मवर...	१५१, १६१
सीलेसु संवृता हुत्वा	२८५	सुत्वान धम्म विमल	११६
सील तस्स असङ्खेय्य	१४२	सुत्वान पञ्च सीलानि	४३
सील समाधिपञ्चा च	१६२	सुत्वान वचन तस्सा	२६०
सीवला च असोका च	३२७	सुत्वा पतीतो सुमनो	११४
सीवला च सुरामा च	३५८	सुत्वा सुत्तन्तसेट्ठ त	२२१
सीस तत्थेव छिन्दित्वा	४१०	सुत्वाह मातु वचन ..	२५०
सीहनादमसम्भीत ...	१४६		
सीहव्यग्गेहि दीरीहि ...	४१८		

सुदत्तो चेव चित्तो च	३४६	सुवण्णवण्ण सम्बुद्ध	२६, ४५, ८५, ८७, ९०, ९३ .
सुदस्सना सुपिया च	२६४	सुवत्थितोह निक्खन्तो	१४४
सुदस्सनो देवराजा	३५०	सुसम्पन्न तदा खेत्त	११
सुदस्सनो सुदेवो च	३४६	सुसाने सेय्य कप्पामि	४१६
सुदस्सन नाम नगर	३४५, ३४६	सुसीला लज्जिनी चेव	२८४
सुदिन्न मे दानवर	१८६	सूलेहि विनिवज्जन्ते	४०८
सुदुद्दस सुनिपुण	६५	सेट्ठिधीता तदा हुत्वा	२२७
सुद्वरट्ठा पि त सुत्वा	२१३	सेट्ठिनो अनुकम्पाय	२५४
सुदेवो धम्मसेनो च	३२७	सेट्ठि ततोनुजानित्वा	२८६
सुद्धे अनूने मम भिक्खुसङ्घे	२०४	सेतच्छत्तोपसोभितो	१७७
सुद्धोदनो महाराजा	२६०	सेतुविहारे कारेत्वा	२७७
सुधञ्ज नाम नगरं	३५१	सेनासनानि भिक्खुन	११७
सुधम्मा देवपुरे रम्मे	३७५	सेनासन पञ्चापेमि	११६
सुधम्म नाम नगर	३३४	सेसभागानि डग्गिसु	२१४
सुधोत रजकेनाह	१७६	सेसा सकयकुले जाता	२१०
सुनन्दस्सानुचरा जनता	३२६	सो अट्ठासीति हत्थानि	३२४
सुन्दरी च सुमना च	३३७	सोकट्टा दीनवदना	२४१
सुपण्णा नाम सकुणा	६५	सोको च परिदेवो च	३
सुपुत्ता तस्स सिस्सा च	११५	सो च कायो रतननिभो	३३३
सुपुष्कितग्ग उपगम्म	२२६	सो च बुद्धो असमसमो	३३५, ३४२, ३५०
सुपुष्कित पावचन	३२१, ३३७	सो च रुक्खो घनक्खन्धो	३४६
सुपुष्कित सालवन	२८	सो च सत्था अमितयसो	३३७
सुप्पियो च समुद्दो च	३५८	सो च सब्ब तम हन्त्वा	१२६
सुफुल्लो सालराजा व	३५६	सो छेत्वा बन्धन सब्ब	३३५
सुफुल्ल सालराज व	३०१	सो जिनो सकगेहम्हि	३३३
सुमद्दो कटिस्सहो चेव	३५६	सोणा च उपसोणा च .	३३०
सुमङ्गलो घटिकारो च	३७८	सोणो च उत्तरो चेव	३७०
सुमङ्गलो च तिस्सो च	३३१	सोणो च उपसोणो च	३२४
सुमङ्गल नाम नगर	३४६	सोणकिङ्कणिपुप्फान	१५, ७६
सुमनस्स अपरेन	३३०	सोणमया मणिमया	४६, ८१, १६६, १६६
सुमनो नाम सम्बुद्धो	२६, ५०, ५७, ८१, १६८	सोणमया रूपिमया	२८
सुमनो यसधरो बुद्धो	३३०	सोणमय रूपिमय	१६३
सुमहापरिसमज्जे	११३	सोणाननो जिनवरो	१६०
सुमेधो जिनवरो बुद्धो	३४७	सो तदा पगहेत्वान	३६२
सुरक्खितो धम्मसेनो	३६२	सो तदा लोकपज्जोतो	१६१
सुरत्त सुकत चित्त	२५५	सो नून बुद्धिमज्जि	१०७
सुरिन्ददेवभवने .	३२५	सो ते इज्झतु सडक्कपो	४६
सुवण्णरत्तिसड्कास	२०३	सोत्थिको चेव रम्मो च	३७०
सुवण्णवण्णा हुत्वान .	१६३	सो दानि अमत्त पत्तो .	१५
सुवण्णवण्णो हुत्वान	८३, १७०		

सो पच्छा पब्बजित्वान	१७८	ससारसोत विन्दित्वा	३०६
सो पि धम्म पकासेसि	३३१	ससारे ससरन्तिया	२२३
सो पि पत्वान सम्बोधि	३५६	ससारे ससर तीह	२०६
सो पि बुद्धो अदितयसो	३५०, ३५२	ससितो अकतञ्जुना	४०१
सो पि बुद्धो असमसमो .	३५२, ३५४, ३५६, ३५८	स्वक्खातो भिक्खवे धम्मो	११६
सो पि बुद्धो नरासभो	३५४	स्वागत वत नो आसि	२१०, २७४
सो पि बुद्धो पकासेसि	३२५	स्वागत वत मे आसि	४, ५, ७-११, १४
सो पि म तदा व्याकासि	३३६, ३४१		
सो पि म बुद्धो व्याकासि	३२३, ३२६, ३२९		
सो पि सब्ब तम हत्त्वा	३६१		
सो बुद्धो चक्कवत्तिस्स	३४०		
सो बुद्धो दससहस्सिम्ह	३५८		
सो बुद्धो सट्ठिरतन	३५६, ३६०		
सोभण नाम नगर	४८, ३५३		
सोभितस्स अपरेन	३३५, ३८२		
सोभितो नाम सम्बुद्धो	४९		
सोभितो वरसम्बुद्धो	३३५		
सो मे कथेसि आनन्दो	१७६		
सो मे धम्ममदेसेसि	१५८, २३८		
सो मे पुट्ठो च व्याकासि	४०४		
सो मे भूसनलोभेन	२३६		
सो म अससि एही ति	४१५		
सो म तत्थ खमापेसि	४१०		
सो याचितो देववरेन चक्खुमा	२६८		
सोय कमलपत्तक्खो	११७		
सो हेतु च सो पभवो	१८२		
सोह तेस यति सुत्वा	४१४		
सवच्छरे गिम्हसमये	४१५		
सवद्धितोय सुगत	२०३		
सविसट्ठो भवित्वाह	६६		
सबुत्तो पातिमोक्खस्मि .	६६		
ससरित्वा च ससारे .	२६०		
ससरित्वा भवे सब्बे	५८		
ससारसोत तरणाय	३४२		
		ह	
		हत्थिअस्सरथा पत्ती	१७६
		हत्थियान अस्सयान	७, १३, ८२, १६६, १६२
		हत्थियान निम्मिनित्वा	३६६
		हत्थिराजा तदा आसि	२३
		हत्थिवण्ण तथेवस्स	२६१, २६६
		हत्थि अस्से रथे दत्त्वा	३६५
		हत्थी अस्सा गवा चापि	२६३
		हृदय ददेय्य चक्खु	३६३
		हन्द बुद्धकरे धम्मे .	३१४
		हन्दमेत गवेसिस्स	१०
		हन्दाह दस्सयिस्सामि	२६८
		हरितक आमलक	२२
		हा योगा विप्पयोगन्ता	२१२
		हा सन्ति गोतमी याति	२०५
		हास सुपण्णनयन	१०६
		हिडकारा साधुकारा च	३०१
		हिताय सब्बसत्तान	१४६, २४५
		हिमवन्तस्साविदूरे	६, ८, ७५, ७८
		हिरोत्तप्पेन गरुना	३६७
		हीनमज्झिमउक्कट्टे	४०४
		हीळिता जीविता वा पि	४०३
		हेमजालाभिसञ्छन्ना	१५
		हेमदोलाभसवना	२२०
		हेमय ओपचितङ्ग	१२२
		हेमवण्ण महाबाहु .	१२६
		हसाराममुपेच्चाह	१५२

## उपमायो

अगधो विय सब्वत्थ, किलेसविसनासको	१६०
अच्छरा विय देवेसु, अहोसि रूपसम्पदा	२८७
अतिरोचन्ति वण्णेन, सरदे व दिवाकरो	२५५
अद्दस कोसिक बुद्ध, पुण्णमायेव चन्दिम	४७
अनिच्चा वत सङ्खारा, यथाय विलय गता	२१२
अनुपलित्तो पडुम व, तोयम्हि सम्पवड्डित	३६६
अनुपलित्तो लोकेन, तोयेन दुम यथा	१६०
अनुव्यञ्जनसम्पन्नो, सालराजा व फुलितो	१६०
अनूपमो असदिसो, हिमवा विय दिम्सति	३६०
अन्धकारो व पदीपेन, निव्वुतो सो ससावको	३६०
अभिज्जमाने उदके, अगच्छि महिया यथा	२०७
असङ्गचित्तो सब्वत्थ, अनिलो विय नायको	१६०
असम्भीता च ते बुद्धा, मिगराजा व केमरी	६२
असीतिहत्थमुब्बेधो, सालराजा व दिम्सति	३५२
अस्सासेता यथा चन्दो, सूरियो व पभङ्गकरो १०३, १६०	
आकासो विय पञ्जाय, असङ्गो अनिलो	
यथा १०३, १६०	
इद्धी अनेका दस्सेसु, पिळन्धविकर्त यथा	२१०
इन्दीवर व जलित, आदित व हुतासन	४५
उक्कामुखे यथा कम्बु, एव रसीहि मण्डितो	३०५
उदितो अजटाकासे, रवी व सरदम्बरे	११३
उद्धरित्वान पादासि, तालमिञ्ज व याचके	३६२
उपनेन्ति बहू अम्हे, सागरस्से व ऊमियो	२७२
उपनेन्ति बहू जना, सागरेयेव ऊमियो	२६७
उपेच्च धम्ममस्सोसि, अमत व मनोहर	१६०
उरगो व तच्च जिण्ण, वुड्डुपत्त व पादपो	३३६
उसम्भो व मही नदति, मिगराजा व कूजति	६३
एव पावचन तस्स, अरहन्तेहि चित्तित	१४५
ओढुम्बरिकपुप्फ व, चन्दम्हि ससक यथा	५४
ओभासेति दिसा सब्बा, इन्दकेतु व उग्गतो	३३२
ओभासेति दिसा सब्बा, चन्दो तारगणे यथा	३४७
ओभासेति दिसा सब्बा, मतरसी व उग्गतो	१७४,
२६६, ३३५	
ककुधो विलसन्तो व, मिगराजा व केसरी	१८७
ककुध विलसन्त व, देवदेव नरासभ	६१
कणिकार व जलित, पुण्णमायेव चन्दिम	८६
कप्पितो मेहराजा पि, रङ्गमज्जे यथा नटो	२१२
करुणापुण्णहृदयो, गुणेन विय सागरो	१६०

ये ०२-६१

करेहि उर पहन्ता, छिन्नमूला यथा लता	२१२
काया निच्छरति रस्मि, रत्ति व पव्वते सिखी	३७०
कुमारो कनकस्सेव, कम्मञ्जस्स सुसिक्खितो	२१०
कुवादगच्छदहनो, अग्गिक्खन्धो व सोभसि	१६०
कुवितक्के विनोदांस, नागो तुत्तट्टितो यथा	७६
गच्छति न चिरेनेव, अग्गिरिव निरिन्धनो	२०५
गज्जिता कालमेधो व, नीलुप्पलसमसादिसो	३०२
गन्धमादनसेलो व, गुणगन्धविभूसितो	१६०
गुणान आकरो वीरो, रतनान व सागरो	१५०
गुणान आयतिभूतो, रतनान व सागरो	११३
चक्रवत्तिमणी नाम, यथा तपति योजन	३४७
चक्रवत्ती व सो राजा, बोज्झङ्गरतनिस्सरो	१६०
चन्दसूरमहस्मानि, आवेळमिव धारयि	२०७
चन्दो व विमलो सुद्धो, सतरसी व पतापवा	३४७
चवि चन्दो व गगने, निव्वुतो सो ससावको	३५६
चित्त मुञ्ज यथा नाम, लुञ्चि कोमारको युवा	२२४
छस्सूरोदयकालेव, लोक चाकासि धूमिक	२०७
छाया विय सरीरेन, सह तेनेव ससरि	२५६
जलन्त दीपस्ख व, तरुणसुरिय व उग्गत	३०१
जलन्त दीपस्ख व, विज्जु व गगने यथा	३०२
जलन्त सतरांसि व, सालराज व फुलित	२५५
जलन्त हेमसेल व, दीपस्ख व जोतित	११५
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, निव्वुतो सो ससावको	३२२,
३४५, ३६०, ३६५	
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, सम्बुद्धो परिनिव्वुतो	१७३
जलित्वा अग्गिक्खन्धो व, सुरियो अत्यङ्गतो यथा	३२७
जलित्वा धूमकेतू व, निव्वुतो सो ससावको	३२७
ततो चुताह तिदिव, अग सभवन यथा	२८३
ततो वुड्ढाय निव्वायि, दीपच्छो व निरासवा	२१२
तदातिविम्बिता सब्बा, सिरसा व कतञ्जली	२२५
तदेतरा भिक्खुनियो जिनग, तारा व चन्दानुगता	
सुमेह २०४	
तमह दिस्वान कुहक, थुसरसि व अतण्डुल	४६०
तम्हा पापा न मुच्चिस्स, भुत्वा वुड्डुविस यथा	२६०
तस्स आचिक्खती पापो, कुमारो यथा नासियो	४१०
तस्साह वचन सुत्वा, सागरे व थल लभि	४१३
तायो पि अनुपादाना, दीपच्च विय निव्वुता	२१२
तित्थियान यसे हन्ति, खज्जोतामा यथा रवि	११३



तेलयन्ते यथा चक्क, एव कम्पति मेदनी	३१८	मज्झन्हिके व सूरिय, पस्सन्ति लोकनायक	३०२
तेल हत्थगत चेव, खिड्डो कोमारको यथा	२२४	मज्झ गतो पि चादिच्चो, न तापेसि ससी यथा	२१४
ददामि पत्थित सव्व, मणी व सव्वकामदो	३८०	महतो सारवन्तस्स, यथा रुक्खस्स तिट्ठतो	२१५
दस दिसा पभासेत्वा, सतरसी व छप्पभा	३८१	मिग उण्णा यथा एव, तदाह सत्तुक् वधि	२३७
दुम व अन्तो सुसिर, कदालि व असारक	४०६	मुच्चते सत्तुसम्बाधा, तदाह सत्तुका यथा	२३७
दोळालोला व ते कण्णा, वेवण्ण समुपागता	२५१	यथा अन्दुघरे पुरिसो, चिरवुत्थो दुखट्ठितो	३१५
द्वत्तिसलक्खणधरो, सनक्खत्तो व चन्दिमा	१६०	यथा अमच्चो मुद्दिकामो, रञ्जो अन्तेपुरे जने	३८८
धम्मदिग्गा यथा धीरा, एव वारेथ भिक्खवो	२४४	यथा अरीहि परिरुद्धो, विज्जन्ते गमनम्पथे	३०६
धरणीरिव मीलेन, हिमवा व ममाधिना	१०३, १६०	यथा अहु पभा तस्स, असमस्स महेसिनो	३५२
धरणूपमो खमनेन, सीलेन सागरूपमो	३२२	यथा आपन्नसत्तान, भारमोरोपन धुव	३१४
नदित्वा सीहनाद व, निव्वुतो सो मसावको	३७२	यथा उच्चारट्ठानमिह, करीस नरनारियो	३०६
नदीमतेहि व सह, गङ्गा पञ्चहि सागर	२०२	यथा उळ्ळहि गगन, विचित्त उपसोभति	३४२
नभे अच्चुग्गत धीर, चन्द व गगने यथा	३०२	यथा खित्त नभे लेड्डु, धुव पतति भूमिय	३१३
नभे व अच्चुग्गतचन्दमण्डल	२६६	यथा गगनमुळ्ळहि, एव सो उपसोभथ	३२५
नभ अट्ठभुग्गमी वीरो, हमराजा व अम्बरे	१८६	यथा गूथगतो पुरिसो, तळाक दिस्वान पूरित	३०६
नळग्गी विय जोनत्ती, रतनेहेव सत्तहि	२५५	यथा च तरुणो भद्दो, पठमे योव्वने ठितो	१६२
नागी व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवा	१८२, २१०, २३६, २७२, २७४, २६२	यथा निक्खन्तसयनस्स, सीहस्स नदन धुव	३१३
नागो व बन्धन छेत्वा, पत्तो सम्भोधिमुत्तम	३६८	यथा पि उण्हे विज्जन्ते, अपर विज्जति सीतल	३०५
नागो व बन्धन छेत्वा, पाविंस कानन वन	४११	यथा पि उदक नाम, कल्याणे पापके जने	३१७
नागी व बन्धन छेत्वा, विहरामि अनासवो	८३, ६०, ११०, १४०, १६५	यथा पि ओसधी नाम, तुलाभूता सदेवके	३१६
निब्बापेता यथा मेघो, सागरो व गुणाकरो	१०३, १६०	यथा पि कुणप पुरिसो, कण्ठे बन्ध जिगुच्छिय	३०६
निसिन्न अद्दस बुद्ध, उदेन्न व पभङ्गकर	११५	यथा पि कुम्भो सम्पुण्णो, यस्स कस्सचि अघो	कतो ३१४
निसीदि तत्थ भगवा, सीहो व गिरिगम्भरे	६०	यथा पि चमरी बाल, किस्मिञ्चि पटिलगित	३१४
निहन्तिवा तम सव्व, सुरियो अट्ठभुग्गतो यथा	३५६	यथा पि जज्जर नाव, पलुग्ग उदगाहिनि	३०६
पज्जुघोरिव भूतानि, धम्ममेघेन वस्सति	११३	यथा पि दुक्खे विज्जन्ते, सुख नाम पि विज्जति	३०५
पतिट्ठा सव्वभूतान, मही व मुनिसत्तमो	१६०	यथा पि पथवी नाम, निक्खित्त असुचि सुचि	३१७
पट्टमुत्तरगन्धो व, तम्मा सो पट्टमुत्तरो	११०	यथा पि पथवी नाम, सुचि पि असुचि पि च	३१६
पव्वत्तग्गे यथा अग्नि, पुण्णमायेव चन्दिमा	८१, १६८	यथा पि पव्वतो सेलो, अचलो सुप्पतिट्ठितो	३१७
पभातकाले व्यसनङ्गतान, दिस्वान निय्याति व	चन्दलेखा	यथा पि पापे विज्जन्ते, कल्याणमपि विज्जति	३०५
पभाते विय तारायो, न दिस्सन्ति जिनोरसा	२०२	यथा पि पुरिसो चोरेहि, गच्छन्तो भण्डमादिय	३०६
पभा निद्धावती तस्स, सतरसी व उग्गतो	३३७	यथा पि बलवा पोसो, अण्णव तरितुस्सहे	७७
परिनिब्बायि सम्बुद्धो, उळ्ळराजा व अत्थमि	३३०	यथा पि व्याधितो पुरिसो, विज्जमाने	तिकिच्छके ३०६
पुण्णमाये यथा चन्दो, परिसुद्धो विरोचति	३१६	यथा पि भण्डसामुग्ग, अनुरक्खति सामिनो	२६४
व्यामप्पभापरिवुत्तो, सतरसी दिवाकरो	१६०	यथा पि भद्दके खेत्ते, बीज अप्प पि रोपित	६५, ८४
भूमिय पतित दन्त, इन्दकेतू व पातित	१२५	यथा पि भिक्खु भिक्खन्तो, हीनमुक्कट्टमज्झमे	३१५
मज्झन्हिके व सूरियो, एव सो उपसोभथ	३५७	यथा पि वाणिजो नाम, कत्वान भण्डसञ्चय	३७१
मज्झन्हिके व सूरिय, ओलोकेसि नरासभ	३०१	यथा पि सव्वसत्तान, मरण धुवसस्सत	३१३

यथा पि समये पत्ते, पुष्फन्ति पुष्फिनो दुमा ३१६  
 यथा पि सागरे ऊमि, गगने विय तारका १४५, ३५०  
 यथा पि सागरे ऊमी, न सक्का ता गणेतुये ३२७  
 यथा पि सागरो नाम, दस्सनेन अतप्पियो ३३५  
 यथा पि सीहो मिगराजा, निस्सज्जट्टानचडकमे ३१५  
 यथा पि सेवको सामि, धनहेतुमुपागतो ३६०  
 यथा मनुस्सा नदि तरन्ता, पटितित्थ  
 विरज्जिय ३१०, ३२३, ३७७  
 यथा या काचि नदियो, ओसरन्ति महोदधि ३१६  
 यथा ये केचि सम्बुद्धा, धम्मचक्क पवत्तयु ३१६  
 यथा ये केचि सम्बुद्धा, पूरयु दस पारमी ३१६  
 यथा ये केचि सम्बुद्धा बोधिमण्डमि बुज्जरे ३१६  
 यथाय भिक्खु वज्जीसो, एव धारेथ भिक्खवो १४६  
 यथा रत्तिक्खये पत्ते, सूरियुग्गमन ध्रुव ३१३  
 यथा सीतोदक नाम, पविट्ठ यस्स कस्सचि ३६८  
 यथा सुफुल्ल पवन, नानागन्धेहि धूपित ३३५  
 यथा सुबद्धो मोरहत्थो, एव सोभति सो दुमो ३४६  
 यससा वित्थतो वीरो, आकाससदिसो मुनि १६०  
 युगन्ते विय लोक सा, जालामालाकुल अका २०७  
 रत्तञ्जू भिक्खुनीन सा, एव धारेथ भिक्खवो २१५  
 रम्मा चावेसि म ठाना, वातो व धरणीरुह ३६३  
 रहदमिव विप्पसन्न, सुफुल्ल पदुम यथा ३०२  
 राहुमुत्तो यथा सूरियो, तापेन अतिरोचति ३१६  
 रसिजालपरिक्खित्तो, दित्तो व कनकाचलो १६०  
 लद्धा यदिच्छक भोग, पूरहत्थो व गच्छति ३८६  
 लोकविस्सुतकित्ति च, सिनेरू व नगुत्तमो १६०  
 वन ओभासते बुद्धो, सालराजा व फुल्लितो १६८  
 वलाहको व अनिलेन, सूरियेन विय उस्सवो ३६०  
 वस वप्पेसि कायेन, याव ब्रह्मनिवेसन २०७  
 वायसान यथा खीर, दुल्लभो लोकनायको ५४  
 वासव विय वस्सन्त, देसनाजलदन्तर ११५  
 वासिता विय वायथ १६१  
 विजयी व महायोधो, मारसेनावमद्दो १६०  
 विज्जुपात व दस्सेत्वा, निब्बुता ते महायसा ३२५  
 विज्जुलट्ठी व आकासे, चन्दो व गहपूरितो ३७८

विरोचेसि दिसा सब्बा, उदय सूरियो यथा ५६  
 वीरो पदुमपत्तक्खो, कन्तो च पदुम यथा ११०  
 वेदिमज्झा व सुस्सोणी, सूना व नीतकिब्बिसा २५१  
 वेसिका व अनाचारा, जिनसासनदूसिका २६०  
 सकुणीव तथाकामे, पल्लडकेन कमी तदा २०७  
 सन्ति गता व आसु ते, दीपच्ची व निरासवा २६०  
 सब्बा नो अपचायन्ति, देवता विय मानुसा २६६  
 सब्बा म अपचायन्ति, देवता विय मानुसा २६१  
 समाधिना मेरूपमो, ज्ञाणेन गगनूपमो ३२२  
 समानसुखदुक्खता, देवता विय नन्दने २६१  
 सल्लकत्तो यथा वेज्जो, दिट्ठिगण्डविफालको १६१  
 ससि व तारासहित, सावकेहि पुरक्खत ११५  
 सागरो च ससोको व, विनदी करुण गिर ११८  
 सागरो व असह्मोभो, पब्बतो व दुरासवो ३३५  
 सा गोतमी गता सन्ति, तारा व सूरियोदये २१३  
 सासपारिव सब्बानि, एकेनग्गहि मुट्ठिता २०७  
 सिनेरू मुसल कत्वा, मद्दि कोमारिका यथा २२४  
 सिन्धू व वनराजीन, किलेसमलहारको १६०  
 सीहो व पञ्जर भेत्वा, पत्तो सम्बोधिमुत्तम ३७०  
 सीहो व पञ्जर भेत्वा, पापुणिस्सति बोधिय २६४  
 सुख मे तादिस नत्थि, फुट्ठे पादतले यथा ६५  
 सुफुल्लो सालराजा व, विज्जू व गगने यथा ३५६  
 सुफुल्ल सालराज व, चन्द व गगने यथा ३०१  
 सुसानमिव वीभच्छ, रमन्ते यत्थ बालिसा २५१  
 सुसुमारो व सळति, कि विपाको भविस्सति ६३  
 सोण्णाननो जिनवरो, समणी व सिलुच्चयो ६०  
 सो पि बुद्धो अमितयसो, आदिच्चो व विरोचति ३५  
 सोभति दीपक्खो व, सालराजा व फुल्लितो ३२१  
 सोभते उळुराजा व, सूरियो मज्झन्धिके यथा ३२४  
 सोभते सतरसी व, उळुराजा व पूरितो ३६२  
 सोभते सालराजा व, उळुराजा व पूरितो ३५  
 सो हज्जते मन्दमति, चोरो व गिरिगम्भरे २३७  
 सगता विय तारायो, विरोचिसु महिद्धिका २१०  
 हत्थिवण्ण तथेवस्स, पब्बत जलधि तथा २६१, २६६